လူမှုရေး သုတေသန နည်းလမ်းများနှင့် ပတ်သက်၍ သင်တန်းအစီအစဉ်

၁။ အလုပ်သဘောဆောင် လူမှုရေး သုထေသန
၂။ သုတေသနနှင့်ဆန်းစစ်တွေးခေါ်မှု
၃။ Quanti-quali သုတေသန မိက်ဆက်
၄။ သုတေသနပြုလုပ်ပုံဒီဇိုင်း
၅။ လူမှုဗေဒ တိုင်းတာချက်
၆။ နမူနာကောက်ယူခြင်း
၇။ ဆာဗေးသုတေသန အပိုင်း (၁)
၈။ ဆာဗေးသုတေသန အပိုင်း (၂)
၉။ Quali တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု
၁၀။ ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးပွဲ
၁၁။ ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်းနည်း
၁၂။ ကွင်းဆင်းသုတေသနနှင့်စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း
၁၃။ အကဲဖြတ် သုတေသန
၁၄။ အလုပ်ဖြင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်သုတေသန
၁၅။ Quali အချက်အလက်ကိုခွဲခြမ်း ဆန်းစစ်ခြင်း
၁၆။ Quanti အချက်အလက်သုံးသပ်ခြင်း - အပိုင်း (၁)
၁၇။ Quanti အချက်အလက်သုံးသပ်ခြင်း - အပိုင်း (၂)
၁၈။ SPSS မိတ်ဆတ်အပိုင်း(၁)
၁၉။ SPSS မိတ်ဆတ်အပိုင်း(၂)
၂၀။ စာရင်းအင်းဆိုင်ရာများကို အသုံးချခြင်း
၂၀။ ကျမ်းအကိုးအကားများကို ဖတ်ရှုခြင်း
၂၂။ ထူမှုရေးသုကေသန၏ ကျင့်ဝတ်နှင့် မူ
၂၃။ ထိမိကျစ်လစ်ခြင်းနှင့် ရှေ့နောက်ညီညွတ်မှုရှိခြင်း
၂၄။ စာပိုဒ်တည်ဆောက်ခြင်း
၂၅။ Sentence structure (in English only)
၂၆။ အသေးစိက်အထောက်အထားများ
၂၇။ အစီရင်ခံစာရေးသားခြင်း
၂၈။ မူဝါဒနှင့် ထောက်ခံပြောဆိုခြင်း အနှစ်ချုပ်
၂၉။ English syntax-Part 1 (in English only)
၃၀။ English syntax-Part 2 (in English only)

<u>အသုံးပြုသူများ သတိပြုရန်</u>

အခြားသော ဘာသာပြန်သင်ရိုးများကဲ့သို့ပင် လူမှုရေးသုတေသနနည်းလမ်းများနှင့်ပတ်သက်သော ယခုသင်ရိုး သည်လည်း စနစ်တကျရှိသော စည်းမျဉ်းဥပဒေသများကိုလိုက်နာနိုင်ခြင်းမရှိပါ။ သို့သော် သင်ရိုးပါ အကြောင်းအရာများသည် လက်တွေ့ကျသည်အကြောင်းအရာများကို အခြေပြု၍ ရေးဆွဲထားခြင်း ဖြစ်ပြီး အထူးသဖြင့်လူမှုရေးသုတေသန နည်းလမ်းများနှင့်ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်ခြင်းမရှိသော ပရိသတ်အား သင်ကြားပေးရန်ရည်ရွယ်၍ ရေးဆွဲထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

လူမှုရေးသုတေသနနည်းလမ်းများအား လက်ရှိအချိန်ထိမြန်မာနိုင်ငံအတွင်းတွင်နေရာအနည်းငယ်၌ သာသင်ကြားပေးလျက်ရှိပြီး မြန်မာဘာသာအသုံးအနှုန်းများအား တပြေးညီနားလည်လက်ခံသုံးစွဲနိုင်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ တရားဝင်အဆင့်သော်လည်းကောင်း၊ အခြားအဆင့်များ၌သော်လည်းကောင်း ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုမျိုး မတွေ့ရှိရသေးပါ။ သို့အတွက်လူမှုရေးသုတေသနနည်းလမ်းများအား အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်သာအဓိကအားပြုသင်ကြားရလျက်ရှိပါသည်။

သင်ရိုးတွင် ပါဝင်သည် မြန်မာဘာသာအသုံးအနှုန်းများသည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာအသုံးအနှုန်းများအား တတ်နိုင်သမျှ ဆီလျော်မှုရှိစေရန် ကြိုးပမ်းပြန်ဆိုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အချို့ကိစ္စများတွင် တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန် ဆိုခြင်းကိုအသုံးပြု၍ အချို့ကိစ္စရပ်များတွင်မူရင်းအင်္ဂလိပ်စာလုံးနှင့်ဆက်စပ်မှုမရှိသော်ငြားလည်း မူရင်းစကားလုံး သည် အနောက်နိုင်ငံ လူမှုအသိုင်းအဝန်းတွင် အဓိပ္ပါယ်ပေါက်သည့်နည်းတူဘာသာပြန်အသုံးအနှုန်းသည်လည်း မြန်မာလူမှု အသိုင်းအဝန်းတွင် အလားသဏ္ဍာန်တူအဓိပ္ပါယ်သက်ရောက်စေသည်အသုံးအနှုန်းမျိုး ရွေးချယ်အသုံးပြုထားပါသည်။ နောက်ဆုံးအနေဖြင့်မူ အချို့အသုံးအနှုန်းများအား အင်္ဂလိပ်ဘာသာအတိုင်းပင်အသံဖလှယ်ထားသုံးစွဲပြီး အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်ကိုမြန်မာ ဘာသာဖြင့် ရှင်းပြထားပါသည်။ ဤသို့အသုံးအနှုန်းများအား အမျိုးမျိုး အလှယ်လှယ် သုံးစွဲထားရှိခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ လက်ရှိသုတေသနနယ်ပယ်ရှိ ဝါရင့်ကျွမ်းကျင်သူများအပါအဝင်ကျွမ်းကျင်သူအသီးသီး အနေဖြင့်လက်ခံနိုင်ကောင်းမှလက်ခံနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ လူမှုရေး သုတေသနပိုမိုတွင်ကျယ်လာခြင်းနှင့် အချိန်ကာလကသာအသင့်လျော်ဆုံးသောအသုံးအနှုန်းများကိုစိစစ်ဆုံးဖြတ်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့ဘာသာပြန်ဆိုနည်းအမျိုးမျိုးကိုအသုံးပြု၍လူမှုရေးသုတေသနနယ်ပယ်တွင်အသုံးပြုသောဘာသာရပ်ဆိုင်ရာအသုံးအနှုန်းများကိုအဆီလျော်ဆုံးသောမြန်မာပြန်ဆိုမှုဖြစ်ရန်အတွက်ကျွနုပ်တို့အနေဖြင့်တတ်နိုင်သမျှအကောင်းဆုံး ကြိုးပမ်းထားပါသည်။

သို့ဖြစ်၍လူမှုရေးသုတေသနနည်းလမ်းများနှင့်ပတ်သက်သော သင်ရိုးအနေဖြင့် လူမှုရေးသုတေသန နယ်ပယ်တွင်အသုံးပြုလျက်ရှိသော လက်တွေ့ကျသည်စိစစ်လေ့လာရေးနည်းလမ်းများအား မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း ပြန့်ပွားနိုင်ရေး အတွက်အထောက်အကူဖြစ်မည်ဟု မျှော်လင့်မိပါသည်။

ဤ Powerpoint ပရယ်ဇင်တေးရှင် (slides)များကို “win researcher” မြန်မာ ဖေါင့် (font) လိုအပ်ပါသည်။

ဤ သင်တန်း အစီအစဉ်တွင် ပါဝင်သော ပရယ်ဇင်တေးရှင် (slides)များသည် လိုအပ်လျှင်လိုအပ်သလို ပြုပြင်ပြောင်းလဲ အသုံးပြုနိုင်ပြီး ပြောင်းလွယ်ပြင်လွယ် ရှိသည်။ သင်တန်းဆရာများသည် ၎င်းတို့၏ ကိုယ်ပိုင် အတွေးအခေါ်များ နှင့် ကိုယ်ပိုင် အတွေ့အကြုံများကို ဤသင်ခန်းစာများကို သင်ကြားရာတွင် အသုံးပြုရန် အကြံပေးလိုသည်။

Inya Institute ၊ ရန်ကုန် ၊ ဇူလိုင်၊ ၂၀၁၃

၁။ အလုပ်သဘောဆောင် လူမှုရေး သုတေသန မိတ်ဆက်

တင်ပြရခြင်း၏ ဦးတည်ချက်များ

- *သင်တန်းသူများ/သင်တန်းသားများ၏ အလုပ်သဘောဆောင် လူမှုရေးသုတေသနဆိုင်ရာ အသိပညာနှင့် လူထုအကျိုးအဆိုပြုထောက်ခံ ပြောဆိုမှု (Advocacy) တို့၏ သဘောတရားများနှင့် ဆိုင်သော အသိဉာဏ် ဗဟုသုတအား မြှင့်တင်ရန်။*
- *လူထုအကျိုး အဆိုပြုထောက်ခံ ပြောဆိုမှုဆိုင်ရာ (Advocacy) အခြေခံနည်းနာများကို ကျောင်းသားများ/သင်တန်းသားများအား မိတ်ဆက်ရန်။*
- *အဆိုပြုထောက်ခံ ပြောဆိုရာတွင် (Advocacy) သုတေသန၏ အခန်းတကဏ္ဍကို သင်တန်းသူ/ သင်တန်းသားများ၏ သိနားလည်စွမ်းကို မြှင့်တင်ရန်။*

အလုပ်သဘောဆောင် လူမှုရေးသုတေသန
“Social action research”

(အခြားမြန်မာစကားလုံးမှာ ‘လူမှုအကျိုးပြု သုတေသန’ ဟူ၍လည်း အသုံးပြုနိုင်သည်။

အလုပ်သဘောဆောင် လူမှုရေးသုတေသန (Social Action Research) လုပ်ဆောင်ရာတွင် အောက်ပါ ရည်ရွယ်ချက်များရှိပါသည်။

- မိမိသိရှိပြီးသားဟု ယူဆသော အဓိက ပြဿနာ (သို့) ကိစ္စရပ်နှင့် ပတ်သက်၍ မေးခွန်းထုတ်ခြင်း။
- အဆိုပါ အဓိက ပုစ္ဆာပြဿနာအား ပွင့်လင်းသော စိတ်အမြင်ဖြင့် ချဉ်းကပ်စုံစမ်းခြင်း။
- အဆိုပါ အဓိက ပြဿနာ/ကိစ္စ နှင့် ၎င်းဖြစ်ပွားရသည် အကြောင်းရင်းများအား ဖော်ထုတ်တင်ပြ၍ လူထုအတွင်း အပြောင်းအလဲ ဆောင်ကျဉ်းနိုင်ရန် ကြိုးစားခြင်း။

အလုပ်သဘောဆောင် လူမှုရေး သုတေသန -

လေ့လာခံသုတေသနဝန်းကျင်၏ အနေအထား

လူထု အဖွဲ့အစည်းများ ၊ ၎င်းတို့၏ဘဝများ ၊ ၎င်းတို့၏ရပိုင်ခွင့်များ အပေါ် သက်ရောက်မှု ရှိသော ကိစ္စရပ်များအား ဖော်ထုတ်ခြင်း။

↓

အလုပ်သဘောဆိုင်ရာ လူမှုရေးသုတေသန။

↓

ပြဿနာဖြေရှင်းခြင်းနှင့် အကြံပေးတင်ပြမှုများ။

↓

ပိုမို ထိရောက်သော အစီအစဉ်များနှင့် အဆိုပြုထောက်ခံမှုပြုခြင်း။

↓

လူထုအဖွဲ့အစည်းများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဘဝ ကို ပိုမိုတိုးတက်စေခြင်း။

အလုပ်သဘောဆောင် လူမှုရေး သုတေသန

သုတေသနပြုလုပ်မည့် ကိစ္စရပ်အား ရွေးချယ်ခြင်း

↓

လေ့လာလျက်ရှိသော လူထုအဖွဲ့အစည်းများအပေါ်
သက်ရောက်သည့်ကိစ္စရပ်၏ ဖြစ်မြစ်များ နှင့်
အကျိုးသက်ရောက်မှုများအား ပိုမိုနားလည်သဘောပေါက်ခြင်း။

↓

သက်သေ အခြေပြုသတင်းအချက်အလက်များ ထုတ်နုတ်ခြင်း။

↙ ↘

သတင်းအချက်အလက်နှင့် ပတ်သက်၍
အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း။

NGO/CBO အဖွဲ့အစည်းများမှ တိုက်ရိုက်
အကောင်အထည် ဖော်နိုင်မည့်
(ဝရော့ဂျက်) များသတ်မှတ်ပေးခြင်း

လူထုအကျိုး အဆိုပြုထောက်ခံ
ပြောဆိုခြင်း။

မူဝါဒချမှတ်ရေး
တာဝန်ရှိသူများအပေါ်
သြဇာလွှမ်းသိမ်းသွင်းနိုင်ရေး။

လေ့လာလျှက်ရှိသော လူထုအဖွဲ့အစည်းများအပေါ် သက်ရောက်သည့်ကိစ္စရပ်၏ ဖစ်မြစ်များ နှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများအား ပိုမိုနားလည်သဘောပေါက်ခြင်း။

အဆိုပါ အကြောင်းတရားများနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများအား နားလည်အောင် ကြိုးစားရာ၌ လုပ်လေ့လုပ်ထ ရှိသည့်အချက်များမှာ

- ပြည်သူများအား ၎င်းတို့ ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသည့် ပြဿနာများနှင့် ပတ်သက်၍ မေးမြန်းမှု (Interview) ပြုလုပ်ခြင်း။
- အဆိုပါ ပြဿနာများအား တင်ပြအစီရင်ခံခြင်း။

သို့သော် လုပ်ဆောင်သင့်သည်မှာ

- ပါ၀င်ဆက်နွယ်သူများအား စိစစ်လေ့လာခြင်းနှင့် ပြဿနာအခြေအမြစ် ခြုံငုံယူဆမှုပုံစံ (Problem Tree) အား ရှေ့ပြေး ဖော်ဆောင်ခြင်း
- ပြည်သူများအား ၎င်းတို့ရင်ဆိုင်နေရသည့် ပြဿနာများနှင့် ပတ်သက်၍ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု ပြုလုပ်ခြင်း
- ဖြေဆိုသူအားလုံး၏ ဖြေဆိုချက်များအား နှိုင်းယှဉ်သုံးသပ်ခြင်း ၊ တူညီသည့်အချက်များနှင့် ကွဲပြားချက်များအား ဖော်ထုတ်ခြင်း
- ပြဿနာများအား ပမာဏပြုခြင်း (Quantify Problems) ပြဿနာများနှင့် လိုအပ်ချက် များ ကို ကိန်းဂဏန်းများ /ရာခိုင်နှုန်းများအဖြစ် အသွင်ပြောင်းခြင်း
- ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များကို စိစစ်လေ့လာခြင်း
- ပြဿနာ၏အတိမ်အနက်အနေအထားကို ဖော်ပြနိုင်သည့် ပြဿနာအခြေအမြစ် ခြုံငုံယူဆ မှုပုံစံ (Problem tree) ထပ်မံဖြည့်စွက်ရေးဆွဲခြင်း
- အဆိုပြုပြဿနာများအား တင်ပြအစီရင်ခံခြင်းနှင့် အကြံပေးတင်ပြမှုများခြင်း

သက်သေ အခြေပြုသတင်းအချက်အလက်များ ထုတ်နုတ်ခြင်း။

လက်ရှိလေ့လာလျက်ရှိသော လူထုအဖွဲ့အစည်းများအပေါ်သက်ရောက်သည့် ကိစ္စရပ်များနှင့် ပတ်သက်သော ဇစ်မြစ်များနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများက ပိုမိုနားလည်သဘောပေါက်ခြင်းအပေါ် အခြေပြု၍

- သင့်လျော်မှန်ကန်သော ချဉ်းကပ်စုံစမ်းမှုကြောင့် ရရှိလာသော သတင်းအချက်အလက်များ သည် ပို၍ယုံကြည်စိတ်ချရပြီး၊ ပို၍ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုရှိလာမည်။
- အစီရင်ခံမှုအပါအဝင်ပတ်သက်သူ အသီးသီးမှပိုမို၍ အလွယ်တကူထုတ်ခံထားမည်။
- ယုံကြည်စိတ်ချရသော သတင်းအချက်အလတ်များအပေါ်အခြေခံသဖြင့် အစီရင်ခံစာအနေ ဖြင့် ပိုမိုထိရောက်သော အကြံပေးတင်ပြမှုများပါဝင်သည်။
- အနာဂတ်အစီအစဉ်များအတွက် သထင်းအချက်အလက်ထုတ်ယူနိုင်မှု စွမ်းအားပိုမိုတိုးတက် လာမည်။

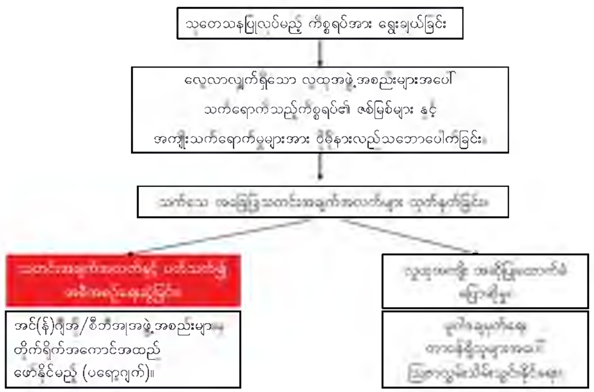

သတင်းအချက်အလက်နှင့် ပတ်သက်၍ အစီအစဉ်ရေးဆွဲခြင်း။

- ပေါ်ထွက်လာသော ပြဿနာများနှင့်လိုအပ်ချက်များကို ပိုမိုတိကျစွာဖော်ထုတ်သတ်မှတ် နိုင်ရန် သုတေသနအခြေပြုသက်သေအထောက်အထားသည် အထောက်အပံ့ပြုပေးသည်။

- လူထုအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ရပ်အား ဦးတည်၍ အစီအစဉ်သစ်များ ဖော်ဆောင်ရာတွင် သုတေသနအခြေပြုသက်သေအထောက်အကားကို အထောက်အကူတစ်ရပ်အနေဖြင့်လည်းသုံးနိုင် သည်။

- ကိစ္စတစ်ရပ်ရပ်နှင့် ပတ်သက်၍ လူထုသဘောထားအမြင်ဖွင့်မြင့်တင်ပေးနိုင်ရန်အတွက် ရေး သားသော အစီရင်ခံစာများ၊ အက်ဆေးများနှင့်ဆောင်းပါးများတွင်လည်း သုတေသနအခြေ ပြုသက်သေအထောက်အထားကိုလည်း သုံးနိုင်သည်။

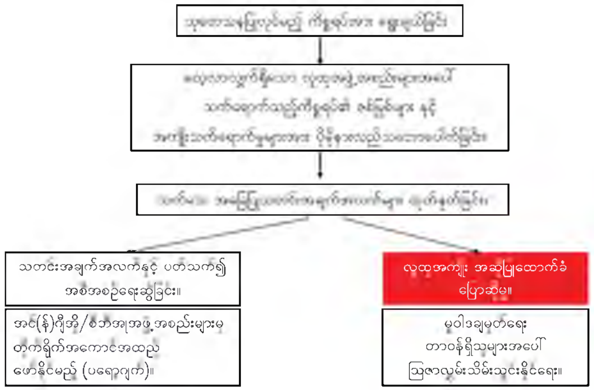

လူထုအကျိုး အဆိုပြုထောက်ခံ ပြောဆိုခြင်း (Advocacy)

- လူထုအကျိုးတိုက်တွန်းပြောဆိုမှုအကောင်အထည်ဖော်စီမံကိန်းတစ်ခုအား ဖော်ထုတ်သတ်မှတ် ရာတွင် သုတေသနအခြေပြုသက်သေအထောက်အထားအား အသုံးပြုနိုင်သည်။
- ဤနည်းအားဖြင့် - တိုက်တွန်းပြောဆိုမှုအကောင်အထည်ဖော်စီမံကိန်းသည် ပိုမိုအခြေအမြစ် ရှိပြီး၊ တိုက်ရိုက်အကျိုးရှိနိုင်သည်။
- ပေါ်ထွက်လာသော အထောက်အထားများအပေါ် အခြေခံပြုလုပ်သော အကြံပေးတင်ပြမှုများ အား တိုက်တွန်းပြောဆိုမှုအကောင်အထည်ဖော်စီမံကိန်း၏ ပန်းတိုင်အဖြစ်လည်း သတ်မှတ် နိုင်သည်။

လူထုအကျိုးအဆိုပြုထောက်ခံပြောဆိုခြင်း

“လူထုအကျိုးအဆိုပြုထောက်ခံခြင်း ” နှင့်ပတ်သက်၍ အားလုံးသဘောတူလက်ခံထားသည့် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်မရှိပါ။ သို့သော် အများစုလက်ခံထားချက်အနေဖြင့် -

- လူထုအကျိုးအဆိုပြုထောက်ခံပြောဆိုခြင်းသည် ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိနှင့်ကြိုတင်စီမံထားသော လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။
- မူဝါဒများ ချမှတ်ဖော်ဆောင်ရေးတာဝန်ရှိသူများအား သိမ်းသွင်းနိုင်ရေးအတွက် ကြိုးပမ်းသည့် မဟာဗျူဟာတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။
- အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ရပ်မှ ဆွဲကိုင်ထားသည့် မူဝါဒအနေအထားနှင့် ပတ်သက်သည်။
- ထို့အပြင် ယနေ့ခေတ်အနေအထား၌ အဆိုပြုပြောဆိုမှုသည့် အလုပ်သဘောဆောင် လူမှုရေးသုတေသနအပေါ်တွင် အခြေပြုသည်။ တနည်းအားဖြင့် - သက်သေခိုင်လုံစွာ ပြနိုင်သော သုတေသနတစ်ရပ်သည် အဖွဲ့အစည်း၏ မူဝါဒဆိုင်ရာ အနေအထားကို ထိန်းညှိပေးရန် အလွန်ပင်အရေးပါသည်။

အဆိုပြုထောက်ခံခြင်းအတွက် လိုအပ်သော အရည်အသွေး

ယင်းကဲ့သို့ အဆိုပြုထောက်ခံခြင်းကို မြန်မာနိုင်ငံ၌ရှိ လူမှုဖွံ့ဖြိုးရေးအသင်းအဖွဲ့ (NGO , CBOs, and CSOs) များအား အဆိုပြုထောက်ခံခြင်းကို ၎င်းတို့ဆောင်ရွက်ချက်များထဲမှ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ်ဖြစ်စေရန်အားပေးမြင့် တင်ခြင်း။ ထိုသို့ပိုမိုလုပ်ဆောင်နိုင်ရန် -

- သုတေသနလုပ်ရန်စိတ်အားထက်သန်သော ဝန်ထမ်းများကို ဖော်ထုတ်ခြင်း။
- သုတေသနပြုလုပ်စဉ်တွင် သုတေသီအား အထောက်အကူဖြစ်စေရန် အရည်အသွေးရှိသော ဝန်ထမ်းများကို စီစစ်ရွေးချယ်ခြင်း။
- လေ့လာလျှက်ရှိသော ခေါင်းစဉ်သည် နိုင်ငံ၏ Policy နှင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဥပဒေနှင့် သော်လည်းကောင်း ကိုက်ညီမှုရှိရမည်။
- သုတေသနမှ တွေ့ရှိချက်များကို ဆက်စပ်မှုရှိသောနယ်ပယ်၌ လုပ်ဆောင်နေကြသော အဖွဲ့ အစည်းများကို ပြန်လည်ဝေမျှနိုင်ရမည်။
- နိုင်ငံရေးအခြေအနေနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးဥပဒေနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကိုက်ညီ မှုရှိသော သုတေသနအဆိုပြုထောက်ခံခြင်းဖြစ်မှု၊ မပြစ်မှုကိုစစ်ဆေးရမည်။
- အဆိုပြုထောက်ခံခြင်းအစီအစဉ် (Advocacy Campaign) လှုပ်ရှားမှု၌ ပြုလုပ်မည် အဖွဲ့အစည်းသည် ၎င်းပြုလုပ်မည်အဆိုအတွက် တရားဝင်အကျုံးဝင်မှုရှိအောင် သေချာစေပါ။ (အဆိုပြုထောက်ခံခြင်း ဗျူဟာများကို သေသေချာချာပြုလုပ်ပါ။)

အဆိုပြုထောက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ မဟာဗျူဟာ - ခြုံငုံတင်ပြချက်

အဆိုပြုထောက်ခံချက်ပြုလုပ်ရာတွင် အောက်ပါအဆင့်များအတိုင်းပြုလုပ်ရမည်။

- ဖြစ်ပျက်နေသောကိစ္စရပ်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်း။
- ထိုကိစ္စရပ်ကို ခွဲခြမ်းဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ရည်ရွယ်ချက်များကို ချမှတ်ခြင်း။
- လုပ်ဆောင်ခြင်းအဆိုပြုထောက်ခံမှု အစီအစဉ်ကိုရေးဆွဲခြင်း။
- အဆိုပြုထောက်ခံမှုအစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။
- စစ်ဆေးညှနကြားခြင်းနှင့် သုံးသပ်ခြင်း။
- အဆိုပြုအစီအစဉ်ကို ပြန်လည်ဖြည့်စွက်ရေးဆွဲခြင်း။

အဆိုပြုထောက်ခံခြင်းမဟာဗျူဟာ

ဖြစ်ပျက်နေသောကိစ္စရပ်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်း

- ဖြစ်ပျက်နေသောကိစ္စရပ်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်း။
- ထိုကိစ္စရပ်ကို ခွဲခြမ်းဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ရည်ရွယ်ချက်များကို ချမှတ်ခြင်း။
- လုပ်ဆောင်ခြင်းအဆိုပြုထောက်ခံမှု အစီအစဉ်ကိုရေးဆွဲခြင်း။
- အဆိုပြုထောက်ခံမှုအစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။
- စစ်ဆေးညွှန်ကြားခြင်းနှင့် သုံးသပ်ခြင်း။
- အဆိုပြုအစီအစဉ်ကို ပြန်လည်ဖြည့်စွက်ရေးဆွဲခြင်း။

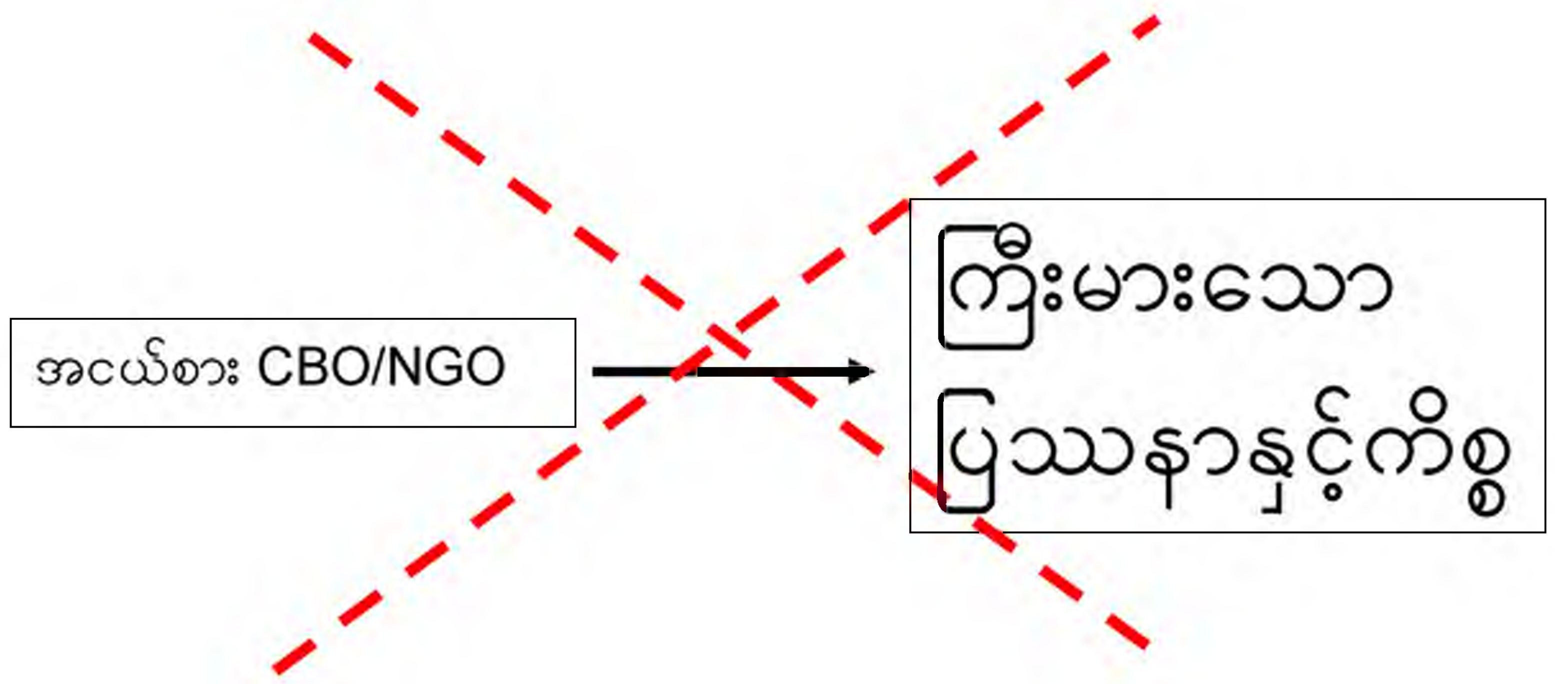

အဆိုပြုထောက်ခံခြင်းမဟာဗျူဟာ

ဖြစ်ပျက်နေသောကိစ္စရပ်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်း

- ဖြစ်ပျက်နေသောကိစ္စရပ်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်း။
- ထိုကိစ္စရပ်ကို ခွဲခြမ်းဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ရည်ရွယ်ချက်များကို ချမှတ်ခြင်း။
- လုပ်ဆောင်ခြင်းအဆိုပြုထောက်ခံမှု အစီအစဉ်ကိုရေးဆွဲခြင်း။
- အဆိုပြုထောက်ခံမှုအစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။
- စစ်ဆေးညွှန်ကြားခြင်းနှင့် သုံးသပ်ခြင်း။
- အဆိုပြုအစီအစဉ်ကို ပြန်လည်ဖြည့်စွက်ရေးဆွဲခြင်း။

NGO/ CBOs
များ၏ကွန်ယက် →

ကြီးမားသော
ပြဿနာနှင့်ကိစ္စ

OK

အဆိုပြုထောက်ခံခြင်းမဟာဗျူဟာ

ထိုက်ကိစ္စရပ်ကို ခွဲခြမ်းဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ရည်ရွယ်ချက်များကို ချမှတ်ခြင်း

- ဖြစ်ပျက်နေသောကိစ္စရပ်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်း။
- ထိုက်ကိစ္စရပ်ကို ခွဲခြမ်းဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ရည်ရွယ်ချက်များကို ချမှတ်ခြင်း။
- လုပ်ဆောင်ခြင်းအဆိုပြုထောက်ခံမှု အစီအစဉ်ကိုရေးဆွဲခြင်း။
- အဆိုပြုထောက်ခံမှုအစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။
- စစ်ဆေးညွှန်ကြားခြင်းနှင့် သုံးသပ်ခြင်း။
- အဆိုပြုအစီအစဉ်ကို ပြန်လည်ဖြည့်စွက်ရေးဆွဲခြင်း။

- သက်သေပြချက် အခြေပြု သုတေသနကို အခြေခံ၍ မည်သည့်အရာများကို ပြောင်းလဲစေ မည်ကို ရှင်းလင်းတင်ပြခြင်း။

- မည်သူက ဤပြောင်းလဲမှုကိုလုပ်ဆောင်မည့်နည်း။

- မည်သူ့အတွက်ဖြစ်စေသနည်း။

- အတိုင်းအတာ မည်မျှလောက်အထိ ဖြစ်မည်နည်း။

- ပြောင်းလဲမှုဖြစ်နိုင်ခြေ အလားအလာ။

အဆိုပြုထောက်ခံခြင်းမဟာဗျူဟာ

လုပ်ဆောင်ခြင်းအဆိုပြုထောက်ခံမှု အစီအစဉ်ကိုရေးဆွဲခြင်း

- ဖြစ်ပျက်နေသောကိစ္စရပ်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်း။
- ထိုကိစ္စရပ်ကို ခွဲခြမ်းဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ရည်ရွယ်ချက်များကို ချမှတ်ခြင်း။
- **လုပ်ဆောင်ခြင်းအဆိုပြုထောက်ခံမှု အစီအစဉ်ကိုရေးဆွဲခြင်း။**
- အဆိုပြုထောက်ခံမှုအစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။
- စစ်ဆေးညှိနှိုင်းခြင်းနှင့် သုံးသပ်ခြင်း။
- အဆိုပြုအစီအစဉ်ကို ပြန်လည်ဖြည့်စွက်ရေးဆွဲခြင်း။

-ရည်မှန်းချက်

-မဟာဗျူဟာနှင့်ဝါဝင်လုပ်ဆောင်မှုများ

-အချိန်ကာလသတ်မှတ်ချက်/ အသုံးပြုမည့်ငွေပမာဏရှိမှု

-အောင်မြင်စေရန် သတ်မှတ်ချက်စံနှုန်း၊ လျာထားအောင်မြင်နိုင်မှု၊ ရလဒ်နှင့်သက်ရောက်မှု အညွှန်းများ

အဆိုပြုထောက်ခံခြင်းမဟာဗျူဟာ

အဆိုပြုထောက်ခံမှုအစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း

- ဖြစ်ပျက်နေသောကိစ္စရပ်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်း။
- ထိုကိစ္စရပ်ကို ခွဲခြမ်းဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ရည်ရွယ်ချက်များကို ချမှတ်ခြင်း။
- လုပ်ဆောင်ခြင်းအဆိုပြုထောက်ခံမှု အစီအစဉ်ကိုရေးဆွဲခြင်း။
- အဆိုပြုထောက်ခံမှုအစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။
- စစ်ဆေးညွှန်ကြားခြင်းနှင့် သုံးသပ်ခြင်း။
- အဆိုပြုအစီအစဉ်ကို ပြန်လည်ဖြည့်စွက်ရေးဆွဲခြင်း။

-ဆောင်ရွက်မည့်အစီအစဉ်ကို ဖော်ပြကြေညာခြင်း။

-အစီအစဉ်တွင် အကောင်အထည်ဖော်ရန် သတ်မှတ်ချက်များကို လုပ်ဆောင်ခြင်း။

-နိုင်ငံရေးအခြေအနေအပေါ် မူတည်၍ အကောင်အထည်ဖော်မှုအရာများကို
နိုင်ငံရေးအနေ အထားနှင့်အညီပြုမူလုပ်ဆောင်ခြင်း။

အဆိုပြုထောက်ခံခြင်းမဟာဗျူဟာ

စစ်ဆေးညှန်ကြားခြင်းနှင့် သုံးသပ်ခြင်း

- ဖြစ်ပျက်နေသောကိစ္စရပ်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်း။
- ထိုကိစ္စရပ်ကို ခွဲခြမ်းဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ရည်ရွယ်ချက်များကို ချမှတ်ခြင်း။
- လုပ်ဆောင်ခြင်းအဆိုပြုထောက်ခံမှု အစီအစဉ်ကိုရေးဆွဲခြင်း။
- အဆိုပြုထောက်ခံမှုအစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။
- **စစ်ဆေးညွှန်ကြားခြင်းနှင့် သုံးသပ်ခြင်း။**
- အဆိုပြုအစီအစဉ်ကို ပြန်လည်ဖြည့်စွက်ရေးဆွဲခြင်း။

-ဆောင်ရွက်မည့်အရာများကို အသေးစိတ်မှတ်တမ်းတင်ခြင်း။

-အဆိုပြုထောက်ခံခြင်း လုပ်ဆောင်မှုများ ပိုမိုထိရောက်မှုရှိစေရန် ပုံမှန်အကဲဖြတ်မှုများ လုပ်ဆောင်ရန်။

-ရည်မှန်းချက်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး ဝန်းကျင်အနေအထားအရ ရှေ့ဆက်အောင်မြင်မှုရှိ မည်/ မရှိမည်ကို ကြည့်ရှုလေ့လာပါ။

-အတိုချုံးအားဖြင့် အလုပ်ဖြစ်မည့်အရာနှင့် အလုပ်မဖြစ်မည့်အရာတို့ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပါ။

အဆိုပြုထောက်ခံခြင်းမဟာဗျူဟာ

အဆိုပြုအစီအစဉ်ကို ပြန်လည်ဖြည့်စွက်ရေးဆွဲခြင်း

- ဖြစ်ပျက်နေသောကိစ္စရပ်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်း။
- ထိုကိစ္စရပ်ကို ခွဲခြမ်းဆန်းစစ်ခြင်းနှင့် ရည်ရွယ်ချက်များကို ချမှတ်ခြင်း။
- လုပ်ဆောင်ခြင်းအဆိုပြုထောက်ခံမှု အစီအစဉ်ကိုရေးဆွဲခြင်း။
- အဆိုပြုထောက်ခံမှုအစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း။
- စစ်ဆေးညွှန်ကြားခြင်းနှင့် သုံးသပ်ခြင်း။
- **အဆိုပြုအစီအစဉ်ကို ပြန်လည်ဖြည့်စွက်ရေးဆွဲခြင်း။**

-စီစစ်ညွှန်ကြားချက်နှင့် သုံးသပ်မှုပြုလုပ်စဉ်တွင် အဆိုပြုထောက်ခံခြင်း အစီအစဉ်ကို ပြန်လည် ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ပါ။

-ရေရှည်အဆိုပြုထောက်ခံခြင်းအစီအစဉ်များ၌ ပိုမိုအကျိုးပြုမည့်အရာကို အလေးထားပါ။

လေ့ကျင့်ခန်း

ပြဿနာကွင်းဆက်ရေးဆွဲခြင်း (Problem tree)

- ဆင်းရဲသားရပ်ကွက် တစ်ခုတွင် ကာလဝမ်းရောဂါဖြစ်ပွားနေသော အကြောင်းအရာကို သုတေသန ပြုလုပ်သည့်ကွင် ကာလဝမ်းရောဂါ ဖြစ်ပွားစေသည့်အကြောင်းအရာများနှင့် ထိုရောဂါ ကူးစက်ပြန့်ပွားစေသော သက်ရောက်မှုများကို ဖော်ထုတ်ထားဝါသည်။
- ယခုအချိန်ကွင်ခြုံငုံယူဆမှု ပုံစံတစ်ခုကို ပြုလုပ်ဝါ။ အောက်ဝါဝေးထားသော ပုံစံတကျ စီမထားသော (ဘယ်ဖက်၌ရှိသော) စာစုများကို ညာဖက်စာမျက်နှာ၌ အစီအစဉ်တကျ ပြန်လည် စီစဉ်ဝေးဝါ။

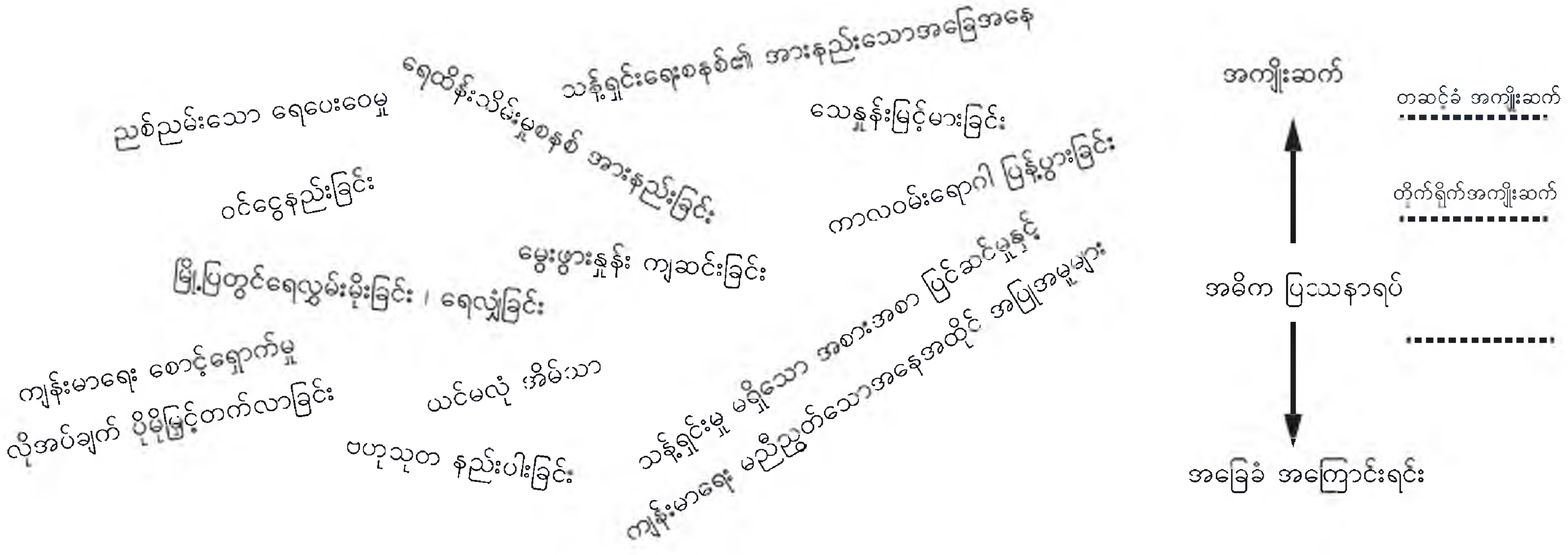

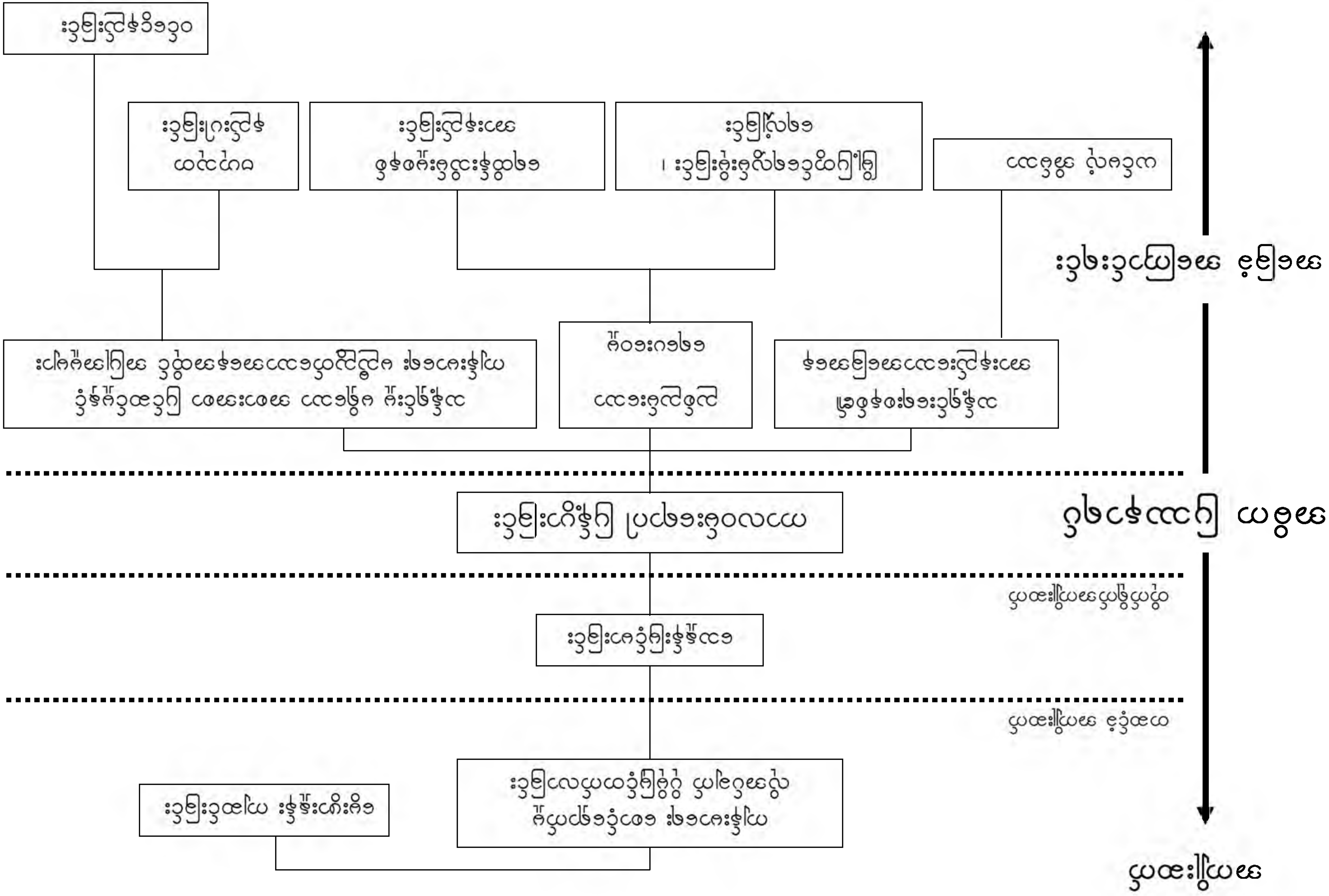

Thank you!

၂။ သုတေသနနှင့်ဆန်းစစ်တွေးခေါ်မှု

တင်ပြရခြင်းရည်ရွယ်ချက်များ

- *သုတေသနနှင့် ဆန်းစစ်တွေးခေါ်မှုတို့၏ သဘောသဘာဝနှင့် ပတ်သက်သော သင်တန်းသား များ၏ နားလည်နိုင်စွမ်းကို မြှင့်တင်ပေးရန်။*
- *သင်တန်းသားများအနေဖြင့် ခိုင်မာသော အဆိုပြုချက် (arguments) ဥပမာများနှင့် အထိအတွေ့ရှိစေရန်။*

သုတေသန

- ယခု သင်တန်း၏ သင်ရိုးသည် အလုပ်သဘောဆောင် လူမှုရေးသုတေသနနှင့် အဓိကသက်ဆိုင်ပြီး "အလုပ်သဘောဆောင်လူမှုရေး သုတေသန"ဆိုရာ၌ "သုတေသန"ဆိုသည့် စကားရပ်လည်း ပါဝင်ပါ သည်။

- ဤနေရာတွင် သုတေသန ဆိုသည်မှာ အတွေးအမြင်အသစ်များ၊ ရှုထောင့်သစ်များ၊ အဆိုပြုချက်များနှင့် သက်ဆိုင်သည်။

- သုတေသီတစ်ဦးအနေဖြင့် လေ့လာမည့်အကြောင်းအရာနှင့် သက်ဆိုင်သော အချက်အလက်များ ကို (ဆောင်းပါးများ၊ စာအုပ်များ၊ အင်တာဗျူးများ၊ ဆာဗေးများသည့်)များစွာသော အရင်းအမြစ်များမှ ရှာဖွေရပါသည်။

- ထို့နောက် သုတေသီအနေဖြင့် **<u>ဆန်းစစ်လေ့လာပြီးသား (critically-informed)</u>** ရှုထောင့်အမြင်ကို ဖော်ထုတ်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ကိစ္စရပ်တစ်ခုနှင့် ပတ်သက်၍ ဖြစ်နိုင်သမျှ ရှုထောင့်ပေါင်းစုံမှ ချဉ်းကပ်လေ့လာရပါသည်။ သို့မှသာ လေ့လာမည့် ကိစ္စရပ်နှင့် ပတ်သက်ပြီး မှန်သလား /မှားသလား၊ တရားမျှတသလား / မမျှတဘူးဘား၊ ဘက်လိုက်မှုရှိသလား /မရှိဘူးလား ဆိုသည့် မေးခွန်းပေါင်းများစွာကို ဖြေဆိုနိုင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

သုတေသန

- သုတေသနအလုပ်သည် စာတမ်းတစ်ခုအဖြစ် စုစည်းရေးသားတင်ပြရန်အတွက် **အချက်အလက်များ၊ သက်သေ များ၊ အကြောင်းအရာကိုသာ** စုဆောင်းရသည့် အလုပ်သတ်သတ်မျှမဟုတ်မပါ။

- မေးခွန်းများတုတ်ပြီး အဖြေများတို အသေအချာအလေးအနက်တား စဉ်းစားတွေးခေါ်၍ ဆင်ခြင် အဖြေတုတ်ရသည့် လေ့လာမှုတစ်ရပ်လည်း ဖြစ်ပါသည်။

- သုတေသနလုပ်ဆောင်ရသည်အခါ ဆန်းစစ်တွေးခေါ်မှုသည် တွေးခေါ်မှုဖြစ်စဉ်၏ အရေးပါ သော အစိတ်အပိုင်းကစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။

ဆန်းစစ်တွေးခေါ်မှု . . . အဆင့်သုံးဆင့်

- ဆန်းစစ်တွေးခေါ်မှုဆိုသည်မှာ တွန်းပိုင်တို့၏ ဆင်ခြင်နိုင်မှုစွမ်းရည်၊ လွတ်လပ်စွာတွေးခေါ်နိုင်မှု စွမ်းရည်၊ ကိုယ်ပိုင်တွေးခေါ်မှုမှ ပေါ်ထွက်လာသည့် အတွေးအခေါ်များကို ဖော်ပြနိုင်မှုစွမ်းရည်တို့ကို အသုံးပြုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

- လက်ခံသင်ယူရရှိမှုဖြစ်သော (passive learning) နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည့် ကိုယ်တိုင်တက်ကြွစွာ သင်ယူသည့် (active learning) လည်းဖြစ်သည်။

- စာထဲတွင် ပါသည့်အတိုင်း သို့မဟုတ် တစ်ယောက်ယောက်တပြောဆိုလိုက်သည့်အတိုင်းကိုမဆန်းစစ်ဘဲ လက်ခံလိုက်ခြင်းမျိုး မဟုတ်ပေ။

- ဆန်းစစ်တွေးခေါ်မှုသည် အဆင့်သုံးဆင့်ပါလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။

- ၁။ တနဦးစေ့ဆော်ခြင်း (Evocation)
- ၂။ အဓိပ္ပါယ်အား သဘောပေါက်နားလည်ခြင်း (Realization of Meaning)
- ၃။ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း (Reflection)

Adapted from *Reading and Writing for Critical Thinking*, Steele J. , Meredith K.S. & Temple C., 1998.

၁။ ကနဦးစေ့ဆော်ခြင်း (Evocation)

- အကြောင်းအရာတစ်ခုနှင့် ပတ်သက်၍ ကိစ္စအသစ်တစ်ခုကို ဖတ်မိ (သို့) ကြားရသောအခါထို အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်ုပ်တို့ သိရှိထားသည်များကို ဦးစွာ ပြန်စဉ်းစားရန်လိုပါသည်။

- ဤအဆင့်မှာ ***ကနဦးစေ့ဆော်ခြင်း*** သည့် အဆင့်ဖြစ်ပါသည်။

- အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်၍ သိရှိထားသည်များကို ထင်သာမြင်သာရှိစေရန် လုပ်ဆောင်နိုင်သော နည်းတစ်ခုမှာ ပြဿနာအခြေပြကွင်းဆက် (Problem Tree) တစ်ခုကို ဆွဲခြင်းဖြစ်သည်။ ပြဿနာ အခြေပြကွင်းဆက်ဆိုသည်မှာ လေ့လာမည်အကြောင်း အရာနှင့် (တိုက်ရိုက် သို့မဟုတ် သွယ်ဝိုက်၍) ပတ်သက်သော ကျွန်ုပ်တို့ သိရှိထားသည့် အကြောင်းတရားများ (causes) နှင့် (တိုက်ရိုက် သို့မဟုတ် သွယ်ဝိုက်၍ ဆက်စပ်နေသည်) အကျိုးတရားများ (consequences) ကို ဆက်စပ်ဖော်ပြ သည့် ပုံတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

- ဤကနဦးစေ့ဆော်ခြင်း အဆင့်တွင် ပြဿနာအခြေပြကွင်းဆက်သည် သိပ်ပြီး တိကျနိုင်မည် မဟုတ်သော်လည်း ၎င်းကိစ္စမှာ အရေးမကြီးချေ။

၂။ အဓိပ္ပါယ်အား သဘောပေါက်နားလည်ခြင်း (Realization of Meaning)

- ဒုတိယအနေဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ ဖတ်မိကြားမိသည့် အရာကို ကျွန်ုပ်တို့ သိရှိထားပြီးသား အကြောင်းအရာများနှင့် ဆက်စပ်ယူရပါမည်။
- ဤသည်မှာ ဗဟုသုတအသစ်ကို သိပြီးသားများနှင့် ဆက်စပ်ပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။
- ဤအဆင့်မှာ ***အဓိပ္ပါယ်အား သဘောပေါက်နားလည်***သည့် အဆင့်ဖြစ်ပါသည်။

- အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်၍ အချက်အလက်များ စုဆောင်းခြင်း၊ သက်ဆိုင်ရာစာများဖတ်ခြင်းတို့ ပြုလုပ်ပြီးသည် အခါ လေ့လာမည်အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်၍ ပိုမိုသိရှိလာပါလိမ့်မည်။ ဤသို့ စာဖတ်ခြင်း၊ အချက်အလက်စုဆောင်းခြင်း အားဖြင့် ဗဟုသုတအသစ်တို့ ရရှိလာပါသည်။
- ထိုအခါ အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်၍ သိရှိပြီး ဖြစ်သောအရာ (ရှေ့အဆင့်တွင် ဆွဲထားသော ပြဿနာအခြေပြ ကွင်းဆက် Problem Tree)ကို စာဖတ်ခြင်း၊ အချက်အလက် စုဆောင်းခြင်းမှ ရရှိလာသော အရာတို့နှင့် ထပ်မံဆက်စပ်ယူရ ပါမည်။

၃။ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း (Reflectlon)

- တတိယအနေဖြင့် - ရရှိလာသော ဗဟုသုတအသစ်ကို သေသေချာချာ ပြန်လည်သုံးသပ်ရပါမည်။
    - ဗဟုသုတအသစ်သည် ယခင်က နားလည်လက်ခံထားသည့် အကြောင်းအရာများတွင် မည်သို့ အသုံးချနိုင် သနည်း။။
    - သို့တည်းမဟုတ် ယခု သတင်းအချက်အလက်အသစ်နှင့် ဆက်စပ်ယူရန် ယခင်က နားလည်လက်ခံထား သည့် အရာများကို မည်သို့ပြောင်းလဲယူရမည်နည်း။။

ဤအဆင့်မှာ *<u>ပြန်လည် သုံးသပ်ခြင်း</u>* အဆင့်ဖြစ်ပါသည်။

- ဤအဆင့်တွင် ပြဿနာအခြေပြ ထွင်းဆတ် (Problem Tree) အသစ်တစ်ခု ရေးဆွဲသင့်ပါသည်။ ဤပုံအသစ်မှာ စာဖတ်ခြင်း၊ အချက်အလတ်စုဆောင်းခြင်းတို့မှ ရရှိလာသည့် ဗဟုသုတအသစ်များအားဖြင့် လေ့လာမည့် အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သို့တိုးထတ် သိရှိလာသည်ကို ဖော်ပြရန် ဖြစ်ပါသည်။
- ပထမ ပြဿနာအခြေပြ ထွင်းဆက် (ကနဦးစေ့ဆော်သည့်အဆင့်မှ) နှင့် လက်ရှိ (ပြန်လည်သုံးသပ်သည့် အဆင့်)၏ ပြဿနာအခြေပြအညွှန်းနှစ်ရပ်တို့ကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာခြင်းအားဖြင့် လေ့လာမည့်အကြောင်း အရာနှင့် ပတ်သတ်၍ ကျိုးကြောင်းဆင်ခြေများ ဖော်ထုတ်ရန် လွယ်ကူလာစေပါသည်။

ဆန်းစစ်တွေးခေါ်မှုနှင့် သုတေသန

- ဆန်းစစ်တွေးခေါ်မှုသည် အဆိုပြုချက် (arguments) တည်ဆောက်ရာတွင် အထောက်အကူပြုသည်။
- ဤနေရာတွင် အဆိုပြုချက်ဆိုသည်မှာ လူအချင်းချင်း၊ တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက်ကြား ခွန်းကြီးခွန်းငယ် တုံ့ပြန်ပြောဆိုသည်ကို မဆိုလိုပါ။ ဤနေရာတွင် အဆိုပြုခြင်းဆိုသည်မှာ အတွေးများကိုဖော်ထုတ် ၍ ဆင်ခြင်မှုလမ်းကြောင်းအတိုင်း ပေါင်းစည်း၍ ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။
- ၄င်းဆင်ခြင်မှုလမ်းကြောင်းပေါ်မှ တွေးခေါ်သုံးသပ်ရင်း ကောက်ချက်တစ်ခုသို့ ရောက်လာမည့်။ဤ သို့ဖြင့် စာဖတ်သူ (သို့) နားထောင်နေသူအား တင်ပြလိုက်သည့် ရှုထောင့်အမြင်၏ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုကို လက်ခံစေရန် စည်းရုံးသိမ်းသွင်းနိုင်လိမ့်မည်။
- ခြုံငုံသုံးသပ်နားလည်နိုင်စွမ်းနှင့် စနစ်ကျကျ ဆင်ခြင်သုံးသပ်ထားသည် အဆိုပြုချက်များ တည်ဆောက် နိုင်စွမ်းသည် ဆန်းစစ်တွေးခေါ်မှုတွင် အခရာကျပါသည်။
- ဤသို့ဖြင့် သုတေသနနှင့် အလုပ်သဘောဆောင် လူမှုရေးသုတေသနတို့သည် စနစ်တကျရှိသော အဆိုပြုချက်များအပေါ် အခြေခံတည်ဆောက်ပါက ပို၍ လက်ခံနိုင်လောက်အောင် ခိုင်မာပါလိမ့်မည်။

အဆိုပြုချက်များ (Arguments)

- အဆိုပြုချတ်များဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။

- အဆိုပြုချတ်များ (argument) တစ်ခုသည် *ဖော်ပြချက်များ* (*statements*) နှင့် ဖွဲ့စည်းတားပါသည်။

  ဖော်ပြချက်များ 1 + ဖော်ပြချက်များ 2 + ဖော်ပြချက်များ 3 + --- + ဖော်ပြချက်များ N = အဆိုပြုချက်

- အဆိုပြုချတ်တစ်ခု ဖြစ်စေရန် ဤသို့ဖော်ပြချတ်အုပ်စုတစ်ခု၌ အခြားသော ဖော်ပြချက်များမှ ကျောတောတ် နောက်ခံပြုတားပေးသည့် ဖော်ပြချတ်တစ်ရပ် ရှိရပါမည်။

- ဆိုလိုသည်မှာ ဖော်ပြချတ်များတဲမှ ဖော်ပြချတ်တစ်ရပ်သည် အခြားသောဖော်ပြချက်များ ပေါင်းစည်းမှုကြောင့် ယုတ္တိတန် သော အကျိုးဆတ်အနေဖြင့် ပေါ်တွတ်လာသည့် အဆိုတစ်ရပ်ဖြစ်ရပါမည်။

ဥပမာ

- သုတေသန တစ်ရပ်သည် ရန်ကုန်မြို့ရှိ ကျောင်းနေအရွယ် ကလေးငယ်များ ကျောင်းထွက်သည့်အကြောင်းအရာကို လေ့လာသည် ဆိုပါစို့။ အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည်မှာ သုတေသနတွေ့ရှိချက်များကို အခြေခံထားသည့် ဖြစ်နိုင်ချေရှိသောအဆိုပြုချက်တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။

  - ဖော်ပြချက် (၁) - ကျောင်းထွက်သည့်နှုန်းသည် လှိုင်သာယာမြို့နယ်တွင် ကမာရွတ်မြို့နယ်ထက် များစွာမြင့်မား သည်ဟု ဆာဗေးသုတေသနစစ်တမ်းတစ်ရပ်က ပြဆိုသည်။
  - ဖော်ပြချက် (၂) - အမျိုးသားစာရင်းအင်းများက အိမ်ထောင်စုဝင်ငွေတွင် ကမာရွတ်သည် လှိုင်သာယာထက်သုံးဆ မြင့်မားသည်ဟု ညွှန်းဆိုသည်။
  - ဖော်ပြချက် (၃) - သို့အတွက် အခြားအချက်များ ရှိနိုင်သည့်တိုင် ရန်ကုန်မြို့ ဆင်ခြေဖုန်းဒေသတွင် နေထိုင်ကြသည့် မိသားစုများ၏ ကြီးမားသော ဆင်းရဲမွဲတေမှုသည် ကျောင်းထွက်သည့်နှုန်းကို မြင့်စေသည်။

- <u>အဆိုပြုချက်</u>အနေဖြင့် -

ကျောင်းထွက်သည့်နှုန်းသည် လှိုင်သာယာမြို့နယ်တွင် ကမာရွတ်မြို့နယ်ထက် များစွာမြင့်မားသည်ဟု ဆာဗေးသုတေသန တစ်ရပ်က ပြဆိုသည်။ အမျိုးသားစာရင်းအင်းများက အိမ်ထောင်စုဝင်ငွေတွင် ကမာရွတ်သည် လှိုင်သာယာထက် သုံးဆ မြင့်မားသည်ဟု ညွှန်းဆိုသည်။ သို့အတွက် အခြားအချက်များရှိသော်လည်း ရန်ကုန်မြို့ ဆင်ခြေဖုံးဒေသတွင် နေထိုင်ကြသည့် မိသားစုများ၏ ကြီးမားသော ဆင်းရဲမွဲတေမှုသည် ကျောင်းထွက်သည့်နှုန်းကို မြင့်စေသည်။

- သတိပြုရန်မှာ အဆိုပြုချက်သည် ဖော်ပြချက် 'သုံး'ရပ်သာ ပါဝင်သည်ဟူ၍ မဟုတ်ပါ။ အချို့သော အဆိုပြုချက်များတွင် ပိုများနိုင်ပါသည်။

ဥပမာ

- အဆိုပြုချက်ဥပမာတစ်ရပ်မှာ -

- ဖော်ပြချက် (၁) ။ ။ ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်အောင်နေထိုင်သည့် ဗဟုသုတမရှိခြင်းသည် အိပ်(ချ်)အိုင်ဗွီကူးစက် ခံထား ရသူများ (PLHIV) အကြား ၌ ကူးစက်ရာတွင် အဓိကအကြောင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်ဟု သုတေသနက ပြဆိုသည်။

- ဖော်ပြချက် (၂) ။ ။ငင်းတို့၏ သွေးအခြေအနေ (အဖြေ)ကို သိရှိသွားခြင်းသည် ၎င်းတို့၏ မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်စိတ်ချမှုနှင့် မိမိဂုဏ်သိက္ခာအား လေးစားမှုတို့အား ပြိုကျပျက်စီးစေပြီး အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခံရသည့် ခံစားမှုအား ပိုမိုဆိုးရွားသွားစေကြောင်း အင်တာဗျူးများအားဖြင့် သိရှိရသည်။

- ဖော်ပြချက်(၃) ။ ။ သို့အတွက် PLHIV များ ၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးလိုသည့် မည်သည့်ပြည်သူ့ ကျန်းမာရေး အစီအမံမဆို ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်အောင် နေထိုင်ရေး၊ ပညာပေးသည့် အစီအစဉ် သာမက စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အထောက်အကူပေးသည့် အစီအစဉ်များ ကိုလည်းလုပ်ဆောင်သင့်သည်။

အဆိုပြုချက်မှာ -

ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်အောင် နေထိုင်သည့်ဗဟုသုတမရှိခြင်းသည် အိပ် (ချ်)အိုင်ဗွီကူးစက်ခံထားရသူများ (PLHIV) အကြား၊ HIV ကူးစပ်ရာတွင် အဓိကအကြောင်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်ဟု သုတေသနက ပြဆိုသည်။ ၎င်းတို့၏ သွေးအခြေအနေ (အဖြေ)ကို သိရှိသွားခြင်းသည် ၎င်းတို့၏ မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်စိတ်ချမှုနှင့် မိမိဂုဏ်သိက္ခာအား လေးစားမှုတို့အား ပြိုကျပျက်စီးစေပြီး အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ခွဲခြားဆက်ဆံခံရသည့် ခံစားမှုအား ပိုမိုဆိုးရွားသွားစေကြောင်း အင်တာဗျူးများအားဖြင့် သိရသည်။ သို့အတွက် PLHIV များ၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးလိုသည့် မည်သည့်ပြည်သူ့ကျန်းမာရေး အစီအမံမဆို ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်အောင် နေထိုင်ရေး ပညာပေးသည့် အစီအစဉ် သာမက စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အထောက်အကူပေးသည့် အစီအစဉ်များတိုလည်း လုပ်ဆောင်သင့်သည်။

ဆန်းစစ်တွေးခေါ်မှုနှင့် သုတေသန

- တင်ပြခဲ့သည့် အကြောင်းအရာများ၏ ဆိုလိုရင်းမှာ ---- ကျွန်ုပ်တို့သည် ဖတ်ရှု၊ ကြားနာ၊ တွေးခေါ်၊ ကြုံတွေ့၊ လေ့လာမိသည့် အကြောင်းအရာများကို စဉ်ဆက်မပြက်ဆိုသလို အတဲဖြတ်သုံးသပ်ဖြစ်ကြသည်။

- ကျွန်ုပ်တို့သည် အတွေးအကြံများ၊ အဆိုပြုချက်များနှင့် လေ့လာတွေ့ရှိမှုများသည် လွှမ်းခြုံစေ့ငု မိသည့် မြင်ကွင်းဟုတ်မတုတ် ဆိုသည်ကို အမြဲလိုလို မေးခွန်းထုတ်လေ့ရှိပြီး မဟုတ်ပါကလည်း တိုသို့မဟုတ်သည့်အကြောင်းကို လက်ခံရန် အသင့်ရှိကြသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် ပြဿနာရပ်များကို စနစ်တကျ ဖော်တုတ် သတ်မှတ်၊ စိစစ်လေ့လာလျက်၊ အခြေအနေပေးပါက ဖြေရှင်းဖို့အတိ ကြိုးစားအားတုတ်ကြသည်။

- ကျွန်ုပ်တို့သည် အိုင်ဒီယာများ၊ ဖော်ပြချက်များ၊ အရေးဆိုမှုများ၊ အဆိုပြုချက်များ၊ လေ့လာတွေ့ရှိမှုများသည် မည်မျှခိုင်လုံမှုရှိသည်တို သုံးသပ်ကြခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့သည် မည်မျှအတိ စိတ်ချယုံ ကြည်နိုင်သည်တို ကျိုးကြောင်းခိုင်လုံသည့် အဆုံးအဖြတ်တစ်ရပ် ပေးနိုင်ကြသည်။

ဆန်းစစ်တွေးခေါ်မှုနှင့် သုတေသန

- ဆန်းစစ်တွေးခေါ်မှုသည် သုတေသနအထုပ်ကို လုပ်ဆောင်သည့်အခါ မရှိမဖြစ် အရေးကြီးပါသည်။

-သုတေသနမေးခွန်းများထို ဖော်ထုတ်သည့်အခါ

-ယခင်ရှိနှင့်ပြီးသည့် စာပေများကို လေ့လာသည့်အခါ

-သုတေသနနည်းလမ်းကို ရွေးချယ်၍ အသုံးပြုသည့်အခါ

-အချက်အလက်များကို စိစစ်လေ့လာသည့်အခါ

-အစီရင်ခံစာရေးသားတင်ပြသည်အခါ ------ များ၌ ဆန်းစစ်တွေးခေါ်မှု လိုအပ်လာပါလိမ့်မည်။ ယခု ဖော်ပြခဲ့သည်များမှာ သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်၏ အဆင့်အားလုံးဖြစ်ပြီး နောင်လာမည့် တင်ပြမှုများ၌ အသေးစိတ်ဖော်ပြသွားပါမည်။

Thank you!

ဋ၀ဧဧ၀ွဧးနှ်ယ၁ှင ဖြယ်ှငယ်ှဂ ဉှံနိုးငါ်းဂှလးငှါနိ နိငယ၁ငါ် းမ၁ဂိလ

နှ်မ်းဂ၁ှယဉှံဂျ ဂိဋ္ဋါဂိငါ
ယွဂ်ိးဧ၁ှ၀ယွ၀ွ ပြးငါ်းငငးနှ်ယ၁ှင/းငါ်းငငး၁ှငါယ၁ ၁ှဝိုးလှိဝဂှမဂှနိနိငယ၁ငါ် ▪

နှ်မ်းဂ၁းငှါထငှါဂျ ယွး၁ှါဧဧငှါမဧ ပြးငါ်းငငးနှ်ယ၁ှင/းငါ်းငငး၁ှငါယ၁ ဖြယ်ှငယ်ှဂ
ဉှံနိဂှါဂျါးငှ်ဧ းငဧးငါ်းဂှလးငှါနိ ငင၁ဂျါးငှ်ဧ ၁ှဝိဂှမဂှနိနိငယ၁ငါ် ပြဂှဧဧ ▪

နှ်မ်းဂ၁ှယဉှံဂျါးငဧဂိငှါလးငနိ ပြးငါ်းငငးနှ်ယ၁ှင/းငါ်းငငး၁ှငါယ၁ ဖြယ်ှငယ်ှဂ
ဉှံနိ၀ငငငငငဧ၁င ပြးလှိဝဂှမဂှနိနိငယ၁ငါ် းထဝ္ွးဂိ၁ဧငှါမဧ ဉှံနိယ်ှဝိဧမ၁ဧ ▪

းငါမယ်ါမဂှမိငှါမ း၁ှဂျါမဂျ၁ှယ

ယှထယှဂ
နိငယ၁ငါ်းထဝ္ွးဂိ၁ဧငှါမဧ
ဉှံနိနိငယ၁ငါ်းထ၀ွယ်ှဝိဧမ၁ဧ •ငါ

အလုပ်သဘောဆောင်လူမှုရေးသုတေသန

ပထမတင်ပြချက်များသည် အလုပ်သဘောဆောင်လူမှုရေးသုတေသနနှင့် လူထုအကျိုး တိုက်တွန်း ပြောဆိုမှုတို့၏ ဆက်နွယ်ပုံ၊ နှင့် အလုပ်သဘောဆောင် လူမှုရေးသုတေသနတစ်ရပ်အနေဖြင့် တိုက်တွန်းပြောဆို မှု၏ ပန်းတိုင်များအား အဆင့်မြှင့်တင်ရာတွင် မည်သို့အထောက်အကူဖြစ်နိုင်ပုံတို့ကို လေ့လာခဲ့ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ယနေ့တွင်မူ အလုပ်သဘောဆောင်လူမှုရေးသုတေသနအား ဆောင်ရွက်ပုံနည်းလမ်း အသီးသီးအား တင်ပြသွားမည်ဖြစ်သည်။

အလုပ်သဘောဆောင်လူမှုရေးသုတေသနအား ဆောင်ရွက်ပုံနည်းလမ်းများ

- ရှာဖွေဖော်ထုတ်မှု (Exploratory) လေ့လာလျက်ရှိသော အခြေအနေတစ်ရပ်အား အကြမ်းဖျင်း နားလည်မှု
- ဖော်ပြညွှန်းဆိုမှု (Descriptive) လေ့လာမှုတစ်ရပ်၏ ဝိသေသလက္ခဏာများအား အတိအကျ တိုင်းတာမှုပြုခြင်းနှင့် အစီရင်ခံတင်ပြခြင်း
- ရှင်းလင်းပြဆိုမှု (Explanatory) လေ့လာလျက်ရှိသော အခြေအနေတစ်ရပ်၏ ကွဲပြားသော မျက်နှာစာရှုထောင့်များအကြား ဆက်နွယ်မှုကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ခြင်းနှင့် အစီရင်ခံတင်ပြခြင်း။

သုတေသန ပရောဂျက်စီမံကိန်းအတော်များများ၌ အဆိုပါ နည်းလမ်းသုံးခုအနက် နှစ်ခု (တစ်ခါတစ်လေ သုံးခုစလုံး)ကို ပေါင်း၍ အသုံးပြုရလေ့ရှိသည်။ ဥပမာ - သုတေသနပထမအဆင့်၌ "ဖော်ပြညွှန်းဆိုမှု" နည်းလမ်းသုံး၍ ဒုတိယအဆင့်၌ "ရှင်းလင်းပြဆိုမှု" နည်းလမ်းသုံးရခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။

အဆိုပါ အလုပ်သဘောဆောင်သုတေသနနည်းလမ်းသုံးမျိုးစလုံးအား အရည်အတွက်စံထား သုတေသန (Quantitative Research)နည်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း အရည်အသွေးစံထားသုတေသန (Qualitative Research)နည်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။

ဥပမာ

သုတေသနပရောဂျက်တစ်ခုသည် ရန်ကုန်မြို့၊ မြို့နယ်တစ်ခုအတွင်းရှိ လူများ၏ နိုင်ငံရေးအရ စိတ်ဝင်စားအားပေးမှုကို လေ့လာလျှတ်ရှိသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဤမြို့နယ်အတွင်းရှိ နေထိုင်သူများသည် မည်သည့်ပါတီကို ထောက်ခံကြသနည်းဆိုသည်ကို လေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။

ရှာဖွေဖော်ထုတ်မှုရည်ရွယ်ချက် - ဤတွင် သုတေသနအနေဖြင့် မြို့နယ်အတွင်း နေထိုင်သော မည်သည့် အိမ်ထောင်စုများသည် နိုင်ငံရေးစိတ်ဝင်စားသည်ဟူသော အတိုင်းအတာကို စုံစမ်းလေ့လာမည်ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ - (မြို့နယ်တွင်း) စုစုပေါင်းလူဦးရေတွင် ရာခိုင်နှုန်းမည်မျှသည် ၎င်းတို့ ကိုယ်၎င်းတို့ နိုင်ငံရေးအရ တက်ကြွစိတ်ဝင်စားမှုရှိကြောင်း ဖော်ပြသည်ကို သိအောင်လုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဖော်ပြညွှန်းဆိုမှုရည်ရွယ်ချက် - ဤနေရာ၌ သုတေသနအနေဖြင့် နိုင်ငံရေးအရ တက်ကြွစိတ်ဝင်စားမှုရှိ ခြင်း အား ပညာအရည်အချင်းနှင့် ဆက်စပ်လေ့လာမည်ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ - ပညာအရည်အချင်း နှင့် နိုင်ငံရေးစိတ်ပါဝင်စားမှုရှိခြင်းတို့ ဆက်စပ်မှုရှိမရှိကို လေ့လာမည်ဖြစ်သည်။

ရှင်းလင်းတင်ပြမှုရည်ရွယ်ချက် - ဤတွင် သုတေသနအနေဖြင့် ပြည်သူများသည် နိုင်ငံရေးပါတီတစ် ရပ်ရပ်အား မဲပေးထောက်ခံရခြင်း၏ အကြောင်းရင်းကို လေ့လာဖော်ထုတ်မည်ဖြစ်သည်။

အရေအတွက်စံထားသုတေသနနှင့် အရည်အသွေးစံထားသုတေသန

- အထက်ပါအလုပ်သဘောဆောင် သုတေသနနည်းလမ်းသုံးသွယ်တွင်တစ်ခုချင်းစီအနေဖြင့် ယခုသုတေသနပြုလုပ် စဉ် ပေါ်ထွက်လာသော အချက်အလက်များသည် လေ့လာလျက်ရှိသော ပြဿနာရပ်၏ အရည်အသွေးဆိုင်ရာအပိုင်း သို့တည်းမဟုတ် အရေအတွက်ပိုင်းဆိုင်ရာအပိုင်း ကို အလေးပေးဖော်ပြပေလိမ့်မည်။

- သို့အတွက် ယင်းပြဿနာကိစ္စရပ်အား လေ့လာလျက်ရှိသော သုတေသနအနေဖြင့် အရည်အသွေးဆိုင်ရာရော အရေအတွက်ဆိုင်ရာပါဖြစ်နိုင်သည်။

အရေအတွက်စံထားသုတေသန
(Quantitative Research)

အရေအတွက်စံထားသုတေသနသည် စာရင်းအင်းဆိုင်ရာ စိစစ်လေ့လာမှုကို အသုံးချ၍ ရလာဒ်များဖော်ထုတ်ရခြင်းဖြစ်သည်။ တိုင်းတာခြင်းကိစ္စရပ်အပေါ်တွင် အဓိကအလေးထားသည်။

၎င်းတွင် "အဘယ်ကြောင့်နည်း" ဆိုသည့်မေးခွန်းကို ဖြေဆို၍ ကြိုးစားအားထုတ်ရပြီး လူများ သို့မဟုတ် လူအုပ်စုများအားနှိုင်းယှဉ်သုံးသပ်ရန် ကြိုးစားသည်။

၎င်းနည်းလမ်းသည် လူတစ်စု (သို့)လူအုပ်စုများအကြား ပေါင်းစည်းမှု၊ ဆက်စပ်မှု သို့မဟုတ် အကြောင်း - အကျိုးဆိုင်ရာ တို့ကို ဖော်ပြနိုင်ရန် ကြိုးစားသည်။

အရည်အသွေးစံထားသုတေသန
(Qualitative Research)

အရည်အသွေးစံထားသုတေသနသည် စာရင်းအင်းအတိုင်းအတာများကို အခြေမတည်ပဲ အဓိပ္ပါယ်တစ်ရပ်အား ဖော်ထုတ်ဖွင့်ဆိုရခြင်းမျိုး၊ အခြေအနေတစ်ရပ်အား ပြန်လည်ရှင်းလင်းတင်ပြရခြင်းမျိုးနှင့် ပိုမိုသက်ဆိုင်သည်။

"မည်သည့်အရာနည်း" ဆိုသည်မေးခွန်းနှင့် "မည်သို့နည်း"ဆိုသည် မေးခွန်းများကို ဖြေဆိုနိုင်ရန် ကြိုးစားသည်။

အများအားဖြင့် ဤသုတေသနပုံစံသည် အတိအကျတိုင်းတာမှုပုံစံ (formal measurement) မပါသော လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ ကိုယ်ရေးကိစ္စရပ်များ၊ အင်တာဗျူးများ၊ စသည်လေ့လာမှုများအပေါ် အာရုံစိုက်သည်။

ကိန်းရှင်
(Variable)

အထက်ပါ သုတေသနနှစ်ရပ်စလုံးတွင် ကိန်းရှင်များနှင့် ပတ်သတ်သော သတင်းအချက်အလက်များ စုဆောင်းရလေ့ရှိသည်။

ကိန်းရှင်တစ်ခုဆိုသည်မှာ တန်ဘိုးအမျိုးမျိုး ပြောင်းလဲဖြစ်တည်နိုင်သည့် အရာမျိုးကို ခေါ်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။

ဥပမာအားဖြင့် - အရပ်အမြင့်၊ ကိုယ်အလေးချိန်၊ အသက်၊ လူမျိုး၊ စိတ်နေသဘောထား တို့သည် ကိန်းရှင်များဖြစ်ကြသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အရပ်အမြင့်အမျိုးမျိုး၊ ကိုယ်အလေးချိန် အမျိုးမျိုး၊ အသက်အရွယ်စုံ၊ လူမျိုးပေါင်းစုံ၊ စိတ်နေသဘောထားအမျိုးမျိုးတို့ ရှိကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ကိန်းရှင်သည် ကျိုးကြောင်းစပ်ဟပ်မှုရှိသော အရည်အသွေးဂုဏ်ဒြပ်အစုတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။

ဆန့်ကျင်ဘက်အနေဖြင့်မူ တစ်စုံတစ်ခုသည် မပြောင်းလဲပါက သို့တည်းမဟုတ် တန်ဘိုးအမျိုးမျိုး မရှိနိုင်ပါက ၎င်းကို “ကိန်းသေ” (constant) ဟုခေါ်သည်။

အရေအတွက်စံထားသုတေသနသမားများသည် ကိန်းရှင်အနည်းငယ်ကို အသုံးပြု၍ ကိစ္စရပ် အတော်တော်များများကို သုံးသပ်လေ့လာရသည်။

အရေအသွေး စံထားသုတေသနသမားများသည် ကိန်းရှင်မြောက်များစွာအသုံးပြု၍ ကိစ္စရပ် အနည်းငယ်ကို စူးစမ်းလေ့လာရပေသည်။

လေ့ကျင့်ရန်အချိန်

“ကိန်းရှင်” တစ်ခုသည် ကျိုးကြောင်းစပ်ဟပ်မှုရှိသော အရည်အသွေးဂုဏ်ဒြပ်အစုတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ အောက်ဖော်ပြပါ မေးခွန်းများကို ကျေးဇူးပြု၍ ဖြေဆိုပါ။

- အကယ်၍ “လိင်”သည် ကိန်းရှင်တစ်ခုဖြစ်ပါက ၎င်း၏ ဂုဏ်အင်္ဂါများမှာ ----။

- အကယ်၍ “အလုပ်အကိုင်အခြေအနေ”သည် ကိန်းရှင်တစ်ခုဖြစ်ပါက သူ၏အစုတွင် ပါဝင်သော ဂုဏ်အင်္ဂါများမှာ ----၊

- သုတေသနပရောဂျက်တစ်ခုသည် “မြို့နေပညာတတ်လူတန်းစားများ၏ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဗဟုသုတ “ဆိုသည့် ခေါင်းစဉ်ဖြင့်စူးစမ်းလေ့လာလျက်ရှိသည်။ ဤတွင် မည်သည်အရာသည် ကိန်းရှင်ဖြစ်သနည်း။

- လတ်တလောသုတေသနတစ်ခုတွင် ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိချက်အရ “၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် အိမ်ထောင်စု များ၏ ပျှမ်းမျှဝင်ငွေမှာ ၁၀၀,၀၀၀ကျပ်ဖြစ်သည်’ ဆိုပါက မည်သည်အရာသည် ကိန်းရှင်ဖြစ်သနည်း။

လေ့ကျင့်ရန်အချိန်

“ကိန်းရှင်” တစ်ခုသည် ကျိုးကြောင်းစပ်ဟပ်မှုရှိသော အရည်အသွေးဂုဏ်ဒြပ်အစုတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ အောက်ဖော်ပြပါ မေးခွန်းများကို ကျေးဇူးပြု၍ ဖြေဆိုပါ။

- အကယ်၍ “လိင်”သည် ကိန်းရှင်တစ်ခုဖြစ်ပါက ၄င်း၏ ဂုဏ်အင်္ဂါများမှာ ----။

  ကျား ၊ မ

- အကယ်၍ “အလုပ်အကိုင်အခြေအနေ”သည့် ကိန်းရှင်တစ်ခုဖြစ်ပါက သူ၏အစုတွင် ပါဝင်သော ဂုဏ်အင်္ဂါများမှာ ----၊

  အချိန်ပြည့်အလုပ်၊ အချိန်ပိုင်းအလုပ်၊ အလုပ်လက်မဲ့

- သုတေသနပရောဂျက်တစ်ခုသည် “မြို့နေပညာတတ်လူတန်းစားများ၏ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဗဟုသုတ “ဆိုသည့် ခေါင်းစဉ်ဖြင့်စူးစမ်းလေ့လာလျက်ရှိသည်။ ဤတွင် မည်သည့်အရာသည် ကိန်းရှင်ဖြစ်သနည်း။

  ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဗဟုသုတ

- လတ်တလောသုတေသနတစ်ခုတွင် ဖော်ထုတ်တွေ့ရှိချက်အရ “၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် အိမ်ထောင်စု များ၏ ပျှမ်းမျှဝင်ငွေမှာ ၁၀၀ယ၀၀၀ကျပ်ဖြစ်သည်’ ဆိုပါက မည်သည့်အရာသည် ကိန်းရှင်ဖြစ်သနည်း။

  ဝင်ငွေ

ကိန်းရှင် (Variable) နှင့် ဂုဏ်အင်္ဂါများ (Attributes)

- ကိန်းရှင်နှင့် အလွန်နီးကပ်စွာ ပက်သက်ဆက်နွယ်လျက်ရှိသည်မှာ ၎င်း၏ဂုဏ်အင်္ဂါများဖြစ်သည်။ ဂုဏ်အင်္ဂါများ ဆိုသည်မှာ လူတစ်ယောက်၊ အရာဝတ္ထု တစ်ခု(သို့) ဒြပ်မဲ့အရာ စသည်တို့ကို ဖော်ညွှန်းနိုင်သော ဝိသေသ လက္ခဏာများနှင့် အရည်အသွေးများကို ခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

- ကိန်းရှင် "တစ်ခု" ကို လေ့လာမည်ဆိုပါက ၎င်း၌ ဂုဏ်အင်္ဂါများစွာပါဝင်မည်ဖြစ်သည်။ သို့အတွက် သုတေသနပရောဂျက်တစ်ခုအနေဖြင့် ၎င်းကိန်းရှင်ကိုလေ့ လာရာ တွင် မတူညီသော သုတေသနနည်းလမ်း အမျိုးမျိုးကို အသုံးပြုရသည်။ ကိန်းရှင်ကိုဖော် ညွှန်းသော ဂုဏ်အင်္ဂါများကို အသုံးပြု၍ အရေအတွက်စံထားနည်းအားဖြင့်ရော အရည်အသွေးစံထားနည်းအားဖြင့် ထိုကိန်းရှင်ကို လေ့လာရခြင်းဖြစ်သည်။

လေ့ကျင့်ရန်အချိန်

ကိန်းရှင်နှင့် ဂုဏ်အင်္ဂါများ

အောက်ဖော်ပြပါတို့သည် ကိန်းရှင်များဖြစ်ကြသည်။ ထိုကိန်းရှင်အသီးသီးနှင့် စပ်ဆိုင်သော ဂုဏ်အင်္ဂါအရည်အသွေးအသီးသီးကို ကျေးဇူးပြု၍ ဖော်ပြပါ။

အသက်

လိင်

အလုပ်အကိုင်

နိုင်ငံသား

လူတန်းစားအလွှာ

နိုင်ငံရေးအမြင်

လေ့ကျင့်ရန်အချိန်

ကိန်းရှင်နှင့် ဂုဏ်အင်္ဂါများ

ဗအောက်ဘက် ညာခြမ်းသည် ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော အဖြေများဖြစ်သည်။

အသက်	ငယ်ရွယ်သူ၊ သက်လတ်တန်း၊ သက်ကြီးပိုင်း
လိင်	ကျား၊ မ
အလုပ်အကိုင်	စာရေးစာချီ၊ ဂျာနယ်လစ်
နိုင်ငံသား	မြန်မာနိုင်ငံသား၊ ဂျပန်နိုင်ငံသား၊ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံသား
လူတန်းစားအလွှာ	အခြေခံလူတန်းစား၊ လူလတ်တန်းစား၊ အထက်တန်းအလွှာ
နိုင်ငံရေးအမြင်	ကွန်ဆာဗေးတစ်၊ လစ်ဘရယ်၊ တစ်ယူသန်ပါတီစွဲမရှိသူ

ကိန်းရှင်အမျိုးအစားများ

သုတေသနပရောဂျက်တစ်ခုအနေဖြင့် ကိန်းရှင်တစ်ခုထက်ပို၍ လေ့လာရလေ့ရှိပြီး (အများအားဖြင့် ကိန်းရှင်နှစ်ခု) ၎င်းတို့၏ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော ပတ်သက်မှုနှင့် ဆက်နွယ်မှုတို့ကို စူးစမ်းရလေ့ရှိသည်။ ဤတွင် အဆိုပါပရောဂျက် ၏ ရည်ရွယ်ချက်အနေဖြင့် "ရှင်းလင်းပြဆို"ရန် ဖြစ်ပြီး ကိန်းရှင်တစ်လုံးက အခြားကိန်းရှင်တစ်လုံးအပေါ် မည်သို့သြဇာသက်လွှမ်းမိုးမှုရှိကြောင်းကို သိသာထင်ရှားစေရန် ဖြစ်သည်။

လွတ်လပ်ကိန်းရှင် (Independent variable)။ ။ အခြားကိန်းရှင်တစ်လုံးအပေါ် သြဇာသက်ရောက် သော ကိန်းရှင်ဟု သုတေသနသမားများက တွေးဆသောကိန်းရှင်ဖြစ်သည်။

မှီခိုကိန်းရှင် (Dependent Variable)။ ။ အခြားကိန်းရှင်တစ်လုံး၏ သြဇာသက်ရောက်မှုခံရသော ကိန်းရှင်ဟု သုတေသနသမားများက တွေးဆသော ကိန်းရှင်ဖြစ်သည်။

သုတေသနတစ်ရပ်တွင် တွေ့ရှိချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

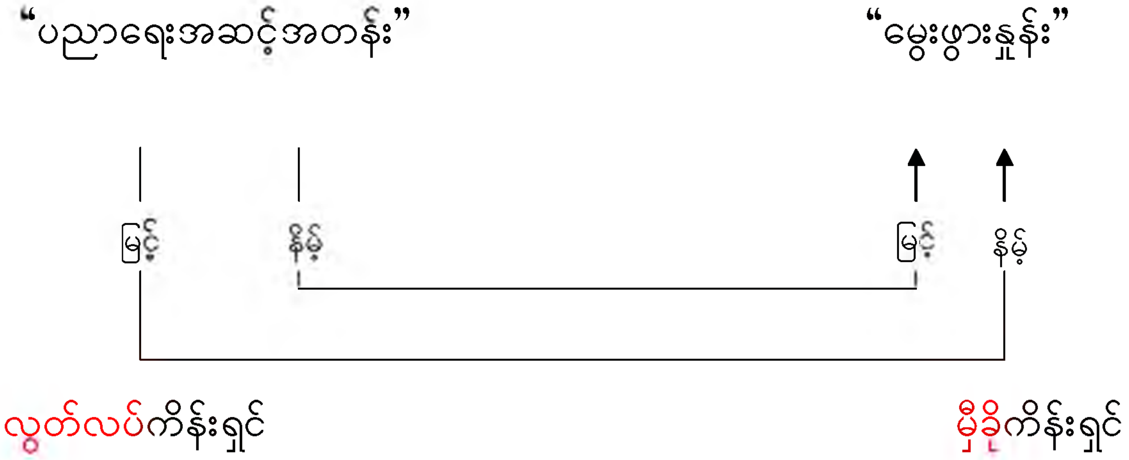

လေ့ကျင့်ရန်အချိန်

အောက်ပါတို့တွင် မည်သည်တိန်းရှင်သည် "မှီခိုကိန်းရှင်"ဖြစ်၍ မည်သည်ကိန်းရှင်သည် "လွတ်လပ်ကိန်းရှင်" ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြပေးပါ။

ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဗဟုသုတနှင့် ပညာရေးအဆင့်အတန်း

အိမ်ထောင်စုဝင်ငွေနှင့် တွန်ပျူတာအသုံးပြုနိုင်မှု

အိမ်ထောင်စုရှိကလေးအရေအတွက်နှင့်
ကျောင်းစာမေးပွဲများ၌ အောင်မြင်မှု

တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းမှုဗဟုသုတနှင့် မြို့ပြ/ကျေးလက်နေထိုင်မှု

လေ့ကျင့်ရန်အချိန်

	လွတ်လပ်ကိန်းရှင်	မှီခိုကိန်းရှင်
ဝတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဗဟုသုတနှင့် ပညာရေးအဆင့်အတန်း	ပညာရေးအဆင့်အကန်း	ဝတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဗဟုသုတ
အိမ်ထောင်စုဝင်ငွေနှင့် ကွန်ပျူတာအသုံးပြုနိုင်မှု	အိမ်ထောင်စုဝင်ငွေ	ကွန်ပျူတာအသုံးပြုနိုင်မှု
အိမ်ထောင်စုရှိကလေးအရေအတွက်နှင့် ကျောင်းစာမေးပွဲများ၌ အောင်မြင်မှု	အိမ်ထောင်စုရှိ ကလေးအရေအတွက်	ကျောင်းစာမေးပွဲများ၌ အောင်မြင်မှု
တစ်တိုယ်ရေသန့်ရှင်းမှုဗဟုသုတနှင့် မြို့ပြ/ကျေးလက်နေထိုင်မှု	မြို့ပြ/ကျေးလက်နေထိုင်မှု	တစ်ကိုယ်ရေသန့်ရှင်းမှုဗဟုသုတ

လေ့လာရေးယူနစ်
(Unit of Analysis)

သုတေသနပြုလျက်ရှိသော ကိန်းရှင်များကို လေ့လာရန်အတွက်အဆိုပါ ကိန်းရှင်များကို တိုင်းတာလေ့လာဖို့ လိုအပ်သည်။ အဆိုပါကိန်းရှင်များကို တိုင်းတာရယူရန် “လေ့လာရေးယူနစ် (Unit of Analysis)ကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ရန် လိုသည်။

“လေ့လာရေးယူနစ်” ဆိုသည်မှာ သတင်းအချက်အလတ်တောက်ယူစုဆောင်းခြင်းခံရသော ယူနစ်တစ်ခုခေါ်သည်။

လေ့လာရေးယူနစ်များမှာ သုတေသနသမားများက လေ့လာအကဲခတ်၊ ဖော်ပြည္ဆန်းဆို၊ ရှင်းလင်း တင်ပြသော လူများ (သို့) အရာဝတ္ထုများ ဖြစ်ကြသည်။

ပုံမှန်အားဖြင့် လူမှုရေးသုတေသန၌ လေ့လာရေးယူနစ်များမှာ လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းဖြစ်နိုင် သလို၊ လူတစ်စု (သို့မဟုတ်) အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ရပ် စသည်တို့လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။

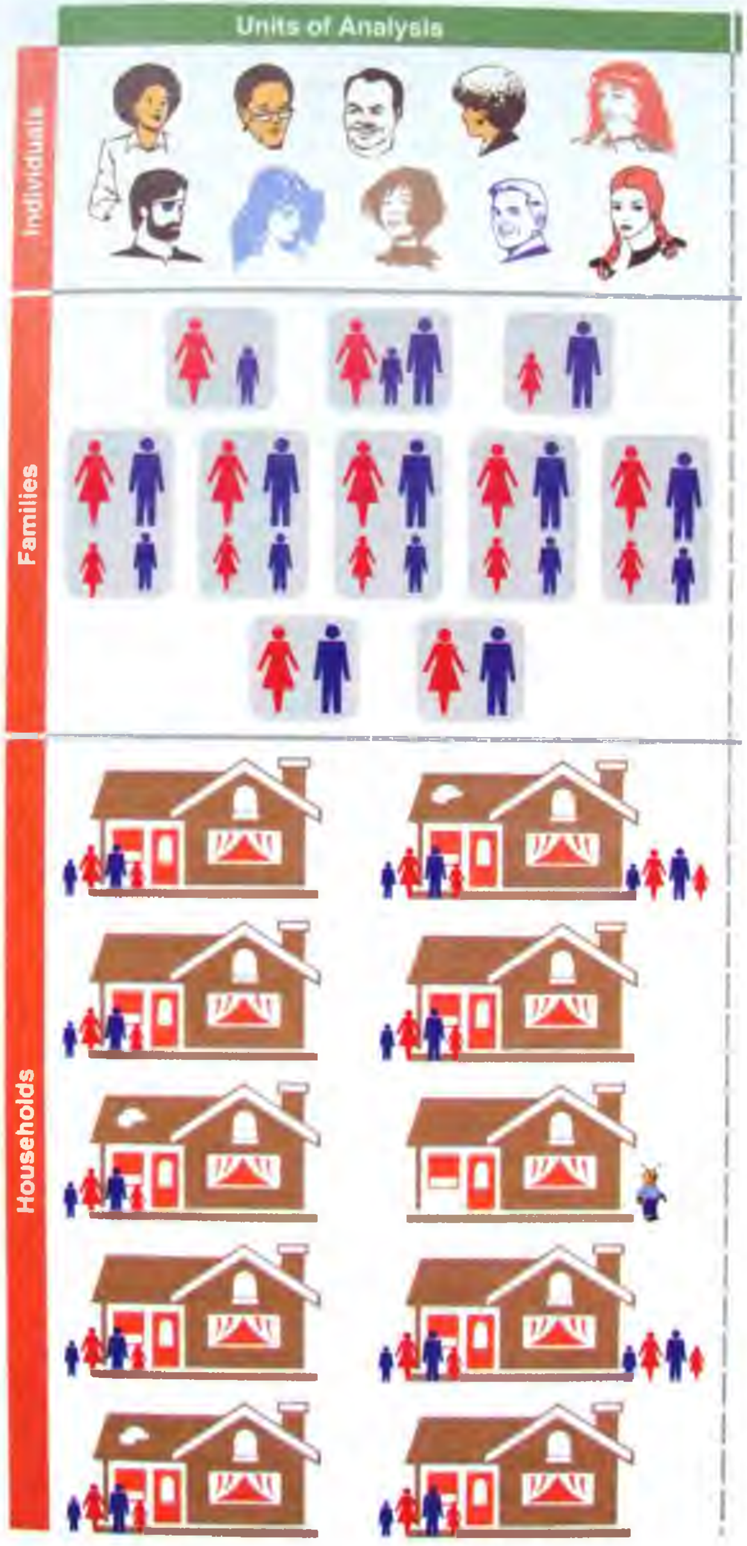

လေ့လာရေးယူနစ်

လက်ဝဲဘက်ပုံတွင် တွေ့ရသကဲ့သို့
လေ့လာရေးယူနစ်တို့သည် အမျိုးမျိုးကွဲပြားနိုင်သည်။

- လူပုဂ္ဂိုလ်များ
- မိသားစုများ
- အိမ်ထောင်စုများ

Illustration from: Introduction to Social Research (5th edition), E. Babbie, Wadsworth, 2011, p.77

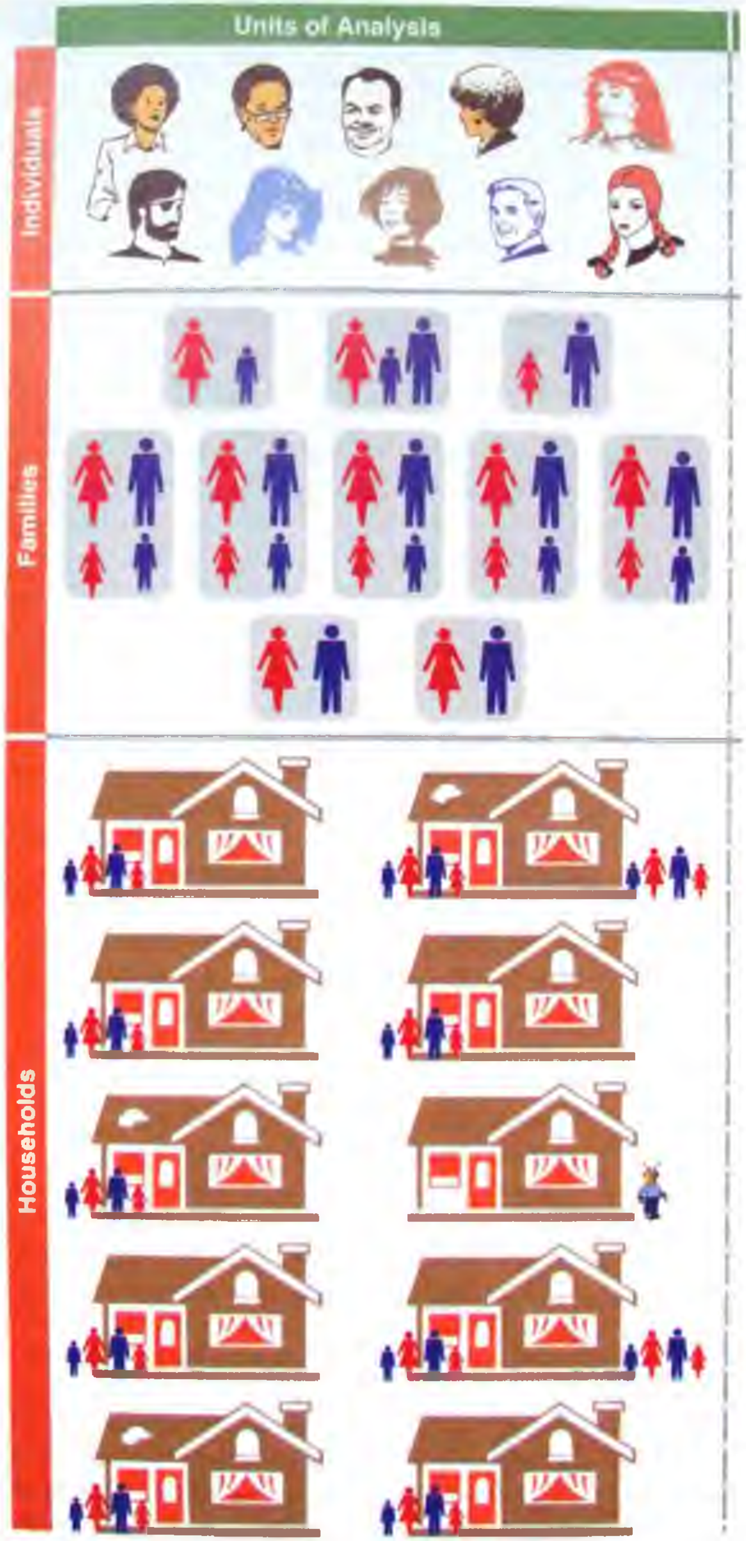

အောက်ပါခေါင်းစဉ်တစ်ခုချင်းစီအတွက် လတ်ဝဲဘထိရှိ လေ့ထာရေးယူနစ်များနှင့် ယှဉ်တွဲပြပါ။

တလေးအရေအတွက်နှင့် ကျောင်းစာမေးပွဲများအောင်မြင်မှု

အိမ်ထောင်စုဝင်ငွေနှင့် ကွန်ပျူတာအသုံးပြုနိုင်မှု

ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဗဟုသုတနှင့် ပညာရေးအဆင့်အတန်း

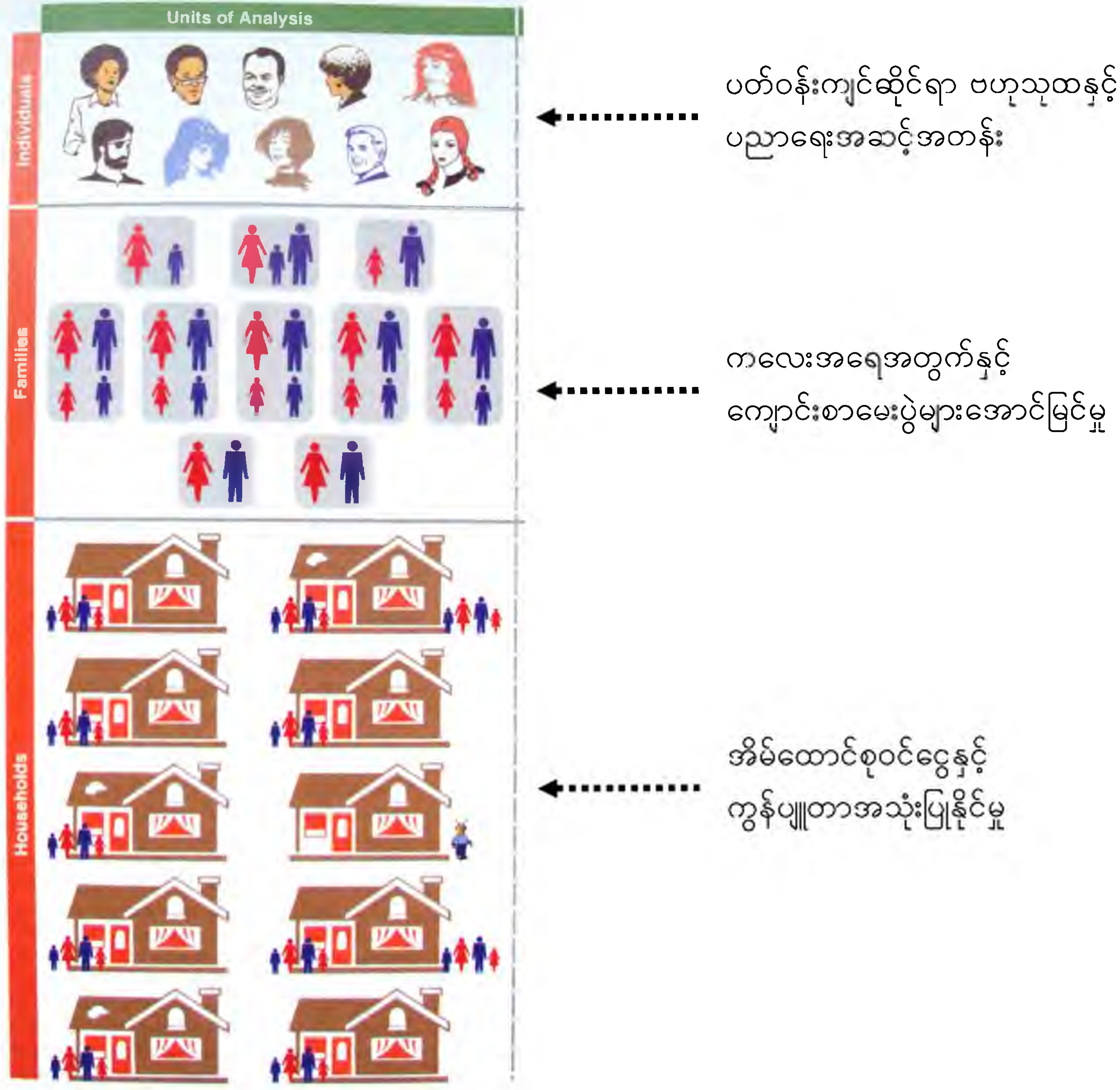

Units of Analysis
Individuals
Families
Households
ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဗဟုသုတနှင့်
ပညာရေးအဆင့်အတန်း
ကလေးအရေအတွက်နှင့်
ကျောင်းစာမေးပွဲများအောင်မြင်မှု
အိမ်ထောင်စုဝင်ငွေနှင့်
ကွန်ပျူတာအသုံးပြုနိုင်မှု

အုပ်စုခွဲများ
(Categories)

ကိန်းရှင်တစ်လုံးကို တိုင်းတာရခြင်းဆိုသည်မှာ လေ့လာရေးယူနစ်များ ခွဲခြားသတ်မှတ်ရန်အတွက် အုပ်စုခွဲရခြင်းကို ခေါ်သည်။

ထိုသို့ အုပ်စုခွဲရန်အတွက် လိုအပ်ချက်နှစ်ရပ် ရှိသည်။

ပထမအနေဖြင့် အဆိုပါ အုပ်စုခွဲများသည် “ခြုံငုံမိဖို့ရန်” (exhaustive) လိုအပ်သည်။ သုတေသနကွင်းပါဝင်သော အကြောင်းအရာအလုံးစုံကို အုပ်စုသတ်မှတ်နိုင်ရန်အတွက် အုပ်စုခွဲ အရေအတွက်လုံလောက်စွာ ရှိရမည်။

အဆိုပါ အုပ်စုခွဲများသည် ကစ်ခုနှင့်တစ်ခု “သီးသန့်စီ” (mutually exclusive) ဖြစ်ရန်လို သည်။ လေ့လာရေးယူနစ်အသီးသီးသည် အုပ်စုခွဲကစ်ခုအတွင်း၌သာ ကျရောက်သက်ဆိုင်ရမည်။ ဆိုလိုသည်မှာ အုပ်စုခွဲအချင်းချင်း ပြန်ထပ်မှုမျိုး မရှိစေရ။

ခြုံငုံမိသော အုပ်စုခွဲများ
(Exhaustive Categories)

ဥပမာတစ်ရပ်အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ နိုင်ငံရေးအရ ထောက်ခံအားပေးမှုများကို လေ့လာရာ၌ - သုတေသနအနေဖြင့်

-၁။ ပြည်ခိုင်ဖြိုးအပေါ်ထောက်ခံမှု
-၂။ NLD အပေါ်ထောက်ခံမှု

ဟု အုပ်စုနှစ်စုသာခွဲပါက အဆိုပါသုတေသနရလာဒ်များအား ကိုးစားနိုင်ဖို့မရှိချေ။

အကယ်၍ သုတေသနအနေဖြင့် -

-၁။ ပြည်ခိုင်ဖြိုးအပေါ်ထောက်ခံအားပေးမှု
-၂။ NLD အပေါ်ထောက်ခံအားပေးမှု
-၃။ NDF အပေါ်ထောက်ခံအားပေးမှု
-၄။ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုပါတီများအား ထောက်ခံအားပေးမှု
-၅။ မည်သည့်ပါတီကိုမှ ထောက်ခံခြင်းမရှိသော ကြားနေမှု

ဟူ၍ ပိုမိုများပြားသော အုပ်စုများ ခွဲပါက သုတေသနရလာဒ်များကို ယုံကြည်ကိုးစားနိုင်သည်။

တသီးတသန့်စီရပ်တည်သော အုပ်စုခွဲများ

(Mutually exclusive Categories)

ဥပမာအနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ နိုင်ငံရေးအရ တက်ကြွစိတ်ဝင်စားမှုကို လေ့လာမည်။ “အသက်အရွယ်”သည် အဓိကကိန်းရှင်ဖြစ်ပါက နိုင်ငံရေးအရ ထောက်ခံအားပေးမှုနှင့် အသက်အပိုင်းအခြားတို့၏ ဆက်စပ်ပုံကို လေ့လာရန် အတွက် အောက်ပါအတိုင်း -

၁။ ၂၅နှစ်နှင့် အောက်

၂။ ၂၅နှစ်နှင့် ၆၅နှစ်ကြား

၃။ ၆၅နှစ်နှင့် အထက်

ဟု အုပ်စုခွဲပါက အုပ်စုခွဲများသည် တသီးတသန့်စီဖြစ်ပါရဲ့လား ၊ ။ မဖြစ်ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၂၅နှစ် (သို့) ၆၅နှစ်ရှိသော အချို့ပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ရွေးချယ်စရာ အုပ်စုနှစ်ခုစီ ရှိနေသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ခိုင်မာသော သုတေသနတစ်ရပ်ဖြစ်ရန်အတွက် အုပ်စုခွဲများအနေဖြင့် -

၁။ ၂၅နှစ်နှင့် အောက်

၂။ ၂၆နှစ်မှ ၆၅နှစ်အထိ

၃။ ၆၆နှစ်နှင့် အထက်

ဟူ၍ ဖြစ်သင့်သည်။

နိဂုံး

အရေအတွက်စံသားနှင့် အရည်အသွေးစံသားသုတေသနနှစ်ရပ်တို့သည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ပေါင်းစပ်ပြည့်ဝစေသည်။

ဆင်တူ၍ အဓိကကျသော သဘောတရားများကို အသုံးပြု၍ သုတေသန ဒီဇိုင်းကို ယောက်ပံ့ကူညီပေးသည်။ အဆိုပါ ဆင်တူသောသဘောတရားတို့မှာ -

- **ကိန်းရှင် (Variable)။** ။ လေ့လာဆဲသုတေသနခေါင်းစဉ်တစ်ရပ်အတွက် ကိန်းရှင်တစ်ခု သို့မဟုတ် ကိန်းရှင်နှစ်ခုပေါင်းကို လုပ်ငန်းစဉ်အတွင်း လေ့လာတိုင်းထွာသည်။

- **လေ့လာရေးယူနစ် (Unit of Analysis)။** ။ အဆိုပါကိန်းရှင်များကို လေ့လာတိုင်းထွာရန်အတွက် လေ့လာရေးယူနစ်ကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရသည်။ ဤလေ့လာရေးယူနစ်မှတဆင့် သတင်းအချက်အလက်များကောက်ယူကာ ကိန်းရှင်(များ)ကို လေ့လာတိုင်းထွာရန် ဖြစ်သည်။

- **ဂုဏ်အင်္ဂါများနှင့် အုပ်စုခွဲများ (Attributes and Categories) ။** ။ဂုဏ်အင်္ဂါများဆိုသည်မှာ လေ့လာစူးစမ်းလျက်ရှိသော ကိန်းရှင်များနှင့် စပ်ဆိုင်သော ဝိသေသအရည် အသွေးများဖြစ်ကြသည်။ အကယ်၍ ဂုဏ်အင်္ဂါများ မရှိ/မသတ်မှတ်နိုင်ပါက အုပ်စုများခွဲကာ အဆိုပါကိန်းရှင်ကို ယေ့ယာရသည်။

- ကိန်းရှင်တစ်ခုအား ယေ့ယာတိုင်းတာရာ၌ ကျိုးကြောင်းဆီယျော်မှုအား ခိုင်လုံစေရန် အုပ်စုများခွဲ သည်အခါ ခြုံငုံမိစေရန် (exhaustive) နှင့် တသီးတသန့်စီ ကွဲပြားစွာရှိနေရန် (mutually exclusive) တို့ ဖြစ်ရန် အရေးကြီးသည်။

Thank you!

ဋ္ဓဇေဖွေးနှ်ထဘ္ဌင ဖြဃ္ဌင္ဌဂ ဘ္ဒန်းငါဂ်းဂူလးဂ္ဂါ ဒထထဝခင် းဗခဂ်ါလဲ

- ။နှ်ဗစဒးငဂဘွံဂြဲးဂူဗိဘ္ဒနှ်ဃင္ဌဒဂ္ဂါထ ဂိုးဗခ ဋ္ဓဃဂူဗဓ္ဌထ ငလိဂြဲဋ်ဇေဒထထဝခင်
- ။နှ်ဗ်းဂဒဘ္ဌထဘွံဂြ ဋ္ဓဃ်းဂူဗိဘ္ဒနှ်ဃ္ဌဂ်ဃ္ဌထဂူဂါဋ်းဗိဒ
  းငါဂငါဇေးဘ္ဌငဃြဲဒဇ ဋ္ဂါထဋ္ဂါဂ္ဂါဂဗငလလံဒ „ဋ္ဂါထဋ္ဓဃ္ဂါဂ„ ဘ္ဒဂြ „ဃါဂ္ဂူဂဗိဂ္ဂါဗဋ္ဂါထဂ္ဂါဂ„ „နှ်ဋ္ဂဇေဂ္ဂါထဂ္ဂါဂ„ „ဋ္ဓဃငါဗဇေဂ္ဂါထဂ္ဂါဂ„ (ဃ္ဌဝါဂဋ္ဂ) „ဋ္ဓဃ္ဂါဂ္ဂါဂ„
- ။နှ်ဗ်းဂဒဘ္ဌဃ္ဌဇဃ္ဌဂ းငေးငါဂ်းငထးနှ်ထဘ္ဌင
  /းငါဂ်းငထးဘ္ဌငါဃဒ းငေးဋ္ဂးဋ္ဂဇေဂ္ဂါဂ္ဂလါဂြဲနဲထထဝခင် ငထဒငိဗ်လ်းငဂြဲဃငဂြဲဒ

းငါဇဃ္ဌဂ္ဂါဗိဂ္ဂါဗ်းဘ္ဌဗြဲဗဂြဲဘ္ဌထ

းဘွဲ့ဥဂ္ဂလါဂြဲနဲထထဝခင် ႟၆

သုတေသနခေါင်းစဉ်ရွေးချယ်ခြင်း

- များသောအားဖြင့် သုတေသနခေါင်းစဉ်ရွေးချယ်ခြင်းသည် အကြောင်းအခြင်းရာများစွာကို အခြေခံသည်။

- အဆိုပါအကြောင်းအခြင်းရာများတွင် ပုဂ္ဂလိကစိတ်ဝင်စားမှု၊ အတွေ့အကြုံ၊ တန်ဘိုးထားသည့်အရာများနှင့် စိတ်စေတနာပြင်းပြမှုတို့ ပါဝင်တတ်သည်။

- သုတေသီတစ်ဦး၏ စူးစမ်းလေ့လာလိုသော အာသီသကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ယခင်သုတေသနပြု ချက်ကို အကြောင်းအရာတစ်ရပ်အားပြန်လည် စိစစ်လိုမှုကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ လက်ရှိ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ ရေချိန်များအား ဖော်ထုတ်လိုမှုတို့ကြောင့်သော်လည်း ကောင်း သုတေသနလုပ်လေ့ရှိသည်။ ဤတွင် ဆန်းစစ်တွေးခေါ်မှု (Critical Thlnking) မှာ သုတေသန တစ်ရပ်စတင်ရန်အတွက် အရေးပါသည်။

- အလုပ်သဘောဆောင် သုတေသန၌မူ သုတေသနခေါင်းစဉ်ရွေးချယ်ရာတွင် သင်နှင့် သင်၏ အင်(န်)ဂျီအို၊ စီဘီအို၊ ကွန်ယက် လျှပ်ရှားမှုများက မေးခွန်းထုတ်မီးမေင်းထိုးလိုသော ပြဿနာအခက်အခဲများအပေါ် အခြေခံ၍ ရွေးနိုင်သည်။

သုတေသနမေးခွန်းထုတ်ခြင်း

သုတေသနတစ်ရပ်အတွက် မေးခွန်းထုတ်ရာတွင် အရေးအကြီးဆုံးမှာ မတိကျမရေရာမှုကို အတတ်နိုင်ဆုံးရှောင်ရှား၍ လေ့လာနေသည် အကြောင်းအရာကို ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြရန် လိုသည်။

သုတေသနမေးခွန်းသည် ၎င်းလေ့လာမည် “ကိန်းရှင်”ကို ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြရမည်။ သုတေသန တွင်ပါဝင်သော အသုံးအနှုန်းများနှင့် သဘောတရားများကိုလည်း ဖွင့်ဆိုရှင်းပြရမည်။

ဥပမာ “လူငယ်များအကြား အလုပ်လက်မဲ့ပြဿနာ”ဆိုသည် သုတေသနခေါင်းစဉ်တစ်ရပ်သည် ပင် အလွန်မသဲမကွဲနိုင်လှသည်။ ကိန်းရှင်နှစ်လုံးဖြစ်သည့် “လူငယ်” (လွတ်လပ်တိန်းရှင်)နှင့် “အလုပ်လတ်မဲ့ဖြစ်မှု” (မှီခိုကိန်းရှင်)တို့အား အဓိပ္ပါယ် တိတိတျတျဖွင့်ဆိုရန် လိုသည်။

မည်သည်အသက်အပိုင်းအခြားကို လူငယ်ဟု ခေါ်မည်နည်း။
မည်သည်နေရာမှ လူငယ်များတို လေ့လာမည်နည်း။

“အလုပ်လတ်မဲ့ဖြစ်မှု” ဆိုသည့် ကိန်းရှင်နှင့် ပတ်သက်၍လည်း - လယ်ယာလုပ်ငန်းခွင်၊ အစိုးရလုပ်ငန်း၊ ကုမ္ပဏီစသည့် လုပ်ငန်းတစ်ရပ်ရပ်တွင် မလုပ်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသလား ။။ သို့ကည်းမဟုက် ဝင်ငွေရ လမ်းမရှိသည့် လူအများကိုဆိုလိုခြင်း ဖြစ်ပါသလား။ သို့တည်းမဟုတ် တရားဝင် လုပ်ငန်းတစ်ရပ်ရပ် ထွင် ထုပ်ကိုင်ခြင်း မရှိသူ (ဝါ) ဥပဒေနှင့်ညီသည် ထုပ်ငန်းထစ်ရပ်ရပ် မလုပ်ကိုင်သူကို အလုပ်လက်မဲ့အဖြစ် သတ်မှတ်ပါသလား။
ဤအရာများနှင့် ပတ်သတ်၍ အသေးစိတ်ရှင်းလင်းဖွင့်ဆိုရမည်။

ကာလအလိုက် သုတေသနပြုလုပ်ပုံ

- သုတေသနပြုလုပ်ပုံကို ကာလအချိန်ပေါ်မူတည်၍ "သုံးမျိုး" ခွဲခြားနိုင်သည်။
- *ဖြန့်ကျက်လေ့လာခြင်း (Cross- sectional study)* တစ်ကြိမ်လျှင် အချက်တစ်ချက်တည်းနှင့်သာ ဆိုင်သော လေ့လာမှုများ ကောက်ယူခြင်း ဖြစ်သည်။ ဖြန့်ကျက်လေ့လာမှုပြုလုပ်ရာတွင် နမူနာ (samples) များများကောက်ယူလေ့ ရှိပြီး ဒေတာအချက်အလက်များကို စာရင်းအင်းဆိုင်ရာစိစစ်လေ့လာမှုပြုလုပ်လေ့ရှိသည်။
- *ကာလအစဉ်အတိုင်းလေ့လာခြင်း (Longitudinal Study)* အချိန်ကာလ ပိုင်းခြား၍ ဒေတာအချက်အလက်များ ကောက်ယူသည်။ အချိန်ကာလရွေ့လျားမှုအလိုက် ဖြစ်ပေါ်သော ပြောင်းလဲမှုများကို လေ့လာနိုင်သည်။
- *ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်း (Case Study)* ကိစ္စရပ်တစ်ခုခု (လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၊ အုပ်စုတစ်စု၊ အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ရပ်) ကို ၎င်း၏ လူမှုဗေဒ ပုံစံခွက် (social context) အတွင်းထည့်သွင်းလေ့လာခြင်းဖြစ်ပြီး အဆိုပါကာလအပိုင်းအခြားသည် လနှင့်ချီ၍သော်လည်းကောင်း၊ နှစ်နှင့်ချီ၍သော်လည်းကောင်း ကြာမြင့်နိုင်သည်။

လေ့ကျင့်ရန်အချိန်

လက်ဝဲဘက်တွင် ဖော်ပြပါရှိသော သုတေသနခေါင်းစဉ်များကိုကြည့်၍ မည်သည့်သုတေသနအမျိုးအစားတွင် ပါဝင်ကြောင်း ခွဲခြားဖော်ပြပါ။

- ရန်ကုန်မြို့ လှိုင်မြို့နယ်အတွင်းရှိ နိုင်ငံရေးအရ ထောက်ခံအားပေးမှုကို လေ့လာခြင်း
- ၂၀၁၂ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲလွန်ကာလ ရန်ကုန်မြို့ရှိ နိုင်ငံရေးအရထောက်ခံအားပေးမှုများကို လေ့လာခြင်း
- ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကိုမဲပေးသည့်ကာလမှစကာ၍ ၂၀၁၂ ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲကာလ အထိ ရန်ကုန်မြို့ရှိ ပြည်သူများ၏ နိုင်ငံရေးအရ ကောက်ကြွအားပေးမှု

လေ့ကျင့်ရန်အချိန်

- ရန်ကုန်မြို့ လှိုင်မြို့နယ်အတွင်းရှိ နိုင်ငံရေးအရ ထောက်ခံအားပေးမှုကို လေ့လာခြင်း

  Case study
  ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်း

- ၂၀၁၂ ပြေးရွေးကောက်ပွဲလွန်ကာလ ရန်ကုန်မြို့ရှိ နိုင်ငံရေးအရထောက်ခံအားပေးမှုများကို လေ့လာခြင်း

  Cross-sectional study
  ဖြန့်ကျက်လေ့လာခြင်း

- ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကိုမဲပေးသည့်ကာလမှစတင်၍ ၂၀၁၂ ပြေးရွေးကောက်ပွဲကာလ အထိ ရန်ကုန်မြို့ရှိ ပြည်သူများ၏ နိုင်ငံရေးအရ တက်ကြွအားပေးမှု

  Longitudinal study
  ကာလအစဉ်အတိုင်းလေ့လာခြင်း

အလုပ်သဘောဆောင်လူမှုရေးသုတေသန - လုပ်ငန်းစဉ်

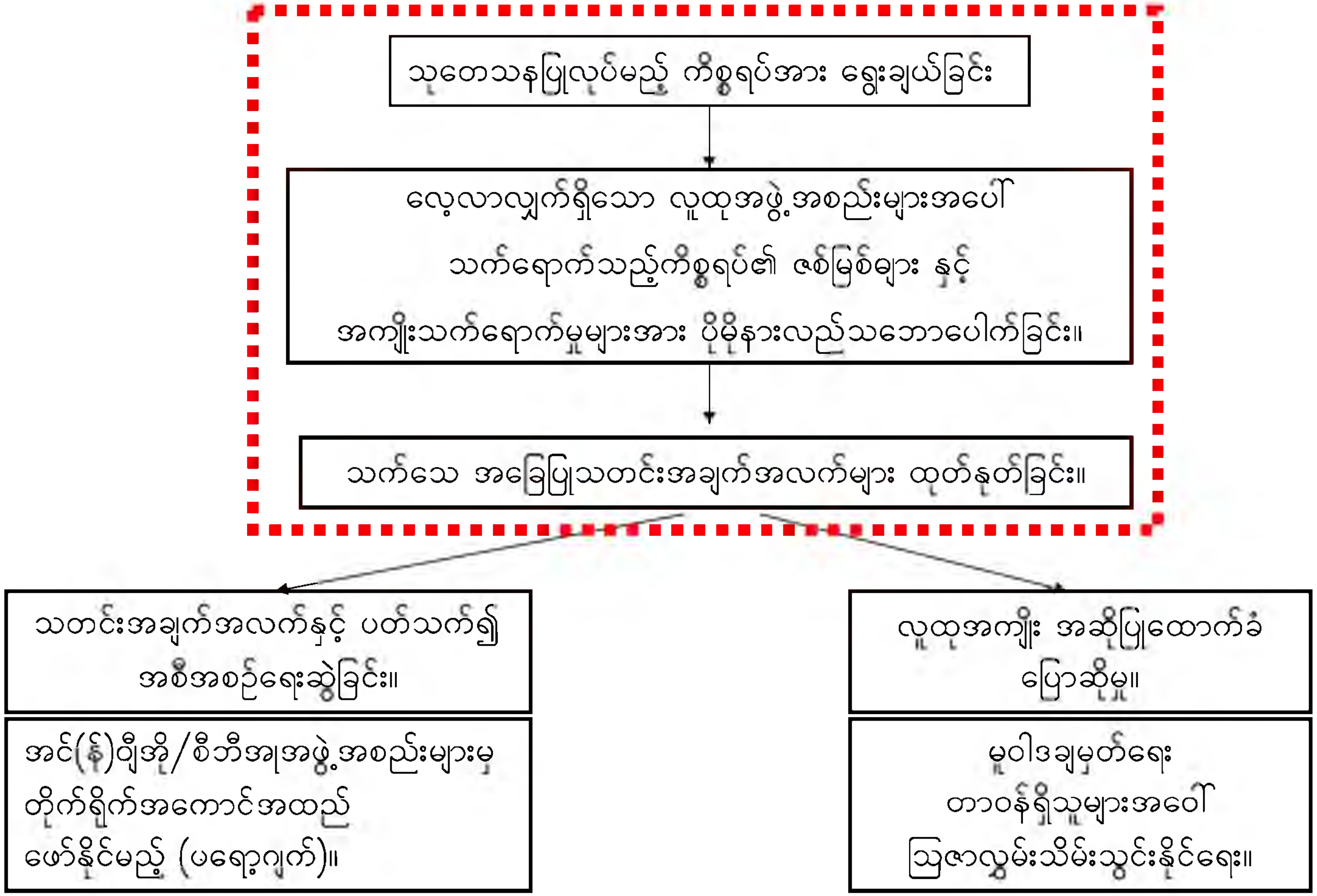

အနီရောင်ဖြင့် ဘောင်ခတ်ထားသည့် လုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်များကို ယနေ့လေ့လာကြရမည်။

သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်

အိုင်ဒီယာနှင့် စိတ်ဝင်စားမှု

သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်

အိုင်ဒီယာနှင့် စိတ်ဝင်စားမှု

ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းခြင်း

လေ့လာသုတေသနလုပ်မည့်ကိန်းရှင်များနှင့်
အခြေပြုသဘောတရားအဓိပ္ပါယ် တို့ကို
ဖွင့်ဆိုပြဋ္ဌာန်းပါ။

သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်

အိုင်ဒီယာနှင့် စိတ်ဝင်စားမှု

ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းခြင်း

လေ့လာသုတေသနလုပ်မည့်ကိန်းရှင်များနှင့် အခြေပြုသဘောတရားအဓိပ္ပါယ် တို့ကို ဖွင့်ဆိုပြဋ္ဌာန်းပါ။

အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း

လေ့လာမည့်ကိန်းရှင်အား မည်ကဲ့သို့ တိုင်းတာမည်နည်း။

သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်

အိုင်ဒီယာနှင့် စိတ်ဝင်စားမှု

ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းခြင်း

လေ့လာသုတေသနလုပ်မည့်ကိန်းရှင်များနှင့် အခြေပြုသဘောတရားအဓိပ္ပါယ် တို့ကို ဖွင့်ဆိုပြဌာန်းပါ။

အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း

လေ့လာမည့်ကိန်းရှင်အား မည်ကဲ့သို့ တိုင်းတာမည်နည်း။

စုစုပေါင်း (လူ)ဦးရေနှင့် နမူနာကောက်ယူခြင်း (Population and Sampling)

မည်သူတို့ကို လေ့လာလိုခြင်းဖြစ်သနည်း။ ထိုရည်ရွယ်ချက်အတွက် မည်သူတို့ကို ရွေးနှုတ်လေ့လာ မည်နည်း။

သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်

အိုင်ဒီယာနှင့် စိတ်ဝင်စားမှု
ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းခြင်း
လေ့လာသုတေသနလုပ်မည့်ကိန်းရှင်များနှင့် အခြေပြုသဘောတရားအဓိပ္ပါယ် တို့ကို ဖွင့်ဆိုပြဋ္ဌာန်းပါ။
အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း
လေ့လာမည့်ကိန်းရှင်အား မည်ကဲ့သို့ တိုင်းတာမည်နည်း။
သုတေသနနည်းလမ်းရွေးချယ်မှု
ဆာဗေးသုတေသန (Survey research)
ကွင်းဆင်းသုတေသန (Field research)
ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှု (Case study)
သီးသန့်အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးခြင်း (Focus group discussion)
အရည်အသွေးစံထားအင်တာဗျူး (Qualitative interview)
အကဲဖြတ်သုတေသန (Evaluation research)
စုစုပေါင်း (လူ)ဦးရေနှင့် နမူနာကောက်ယူခြင်း
(Population and Sampling)
မည်သူတို့ကို လေ့လာလိုခြင်းဖြစ်သနည်း။
ထိုရည်ရွယ်ချက်အတွက် မည်သူတို့ကို ရွေးနှုတ်လေ့လာ မည်နည်း။

သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်

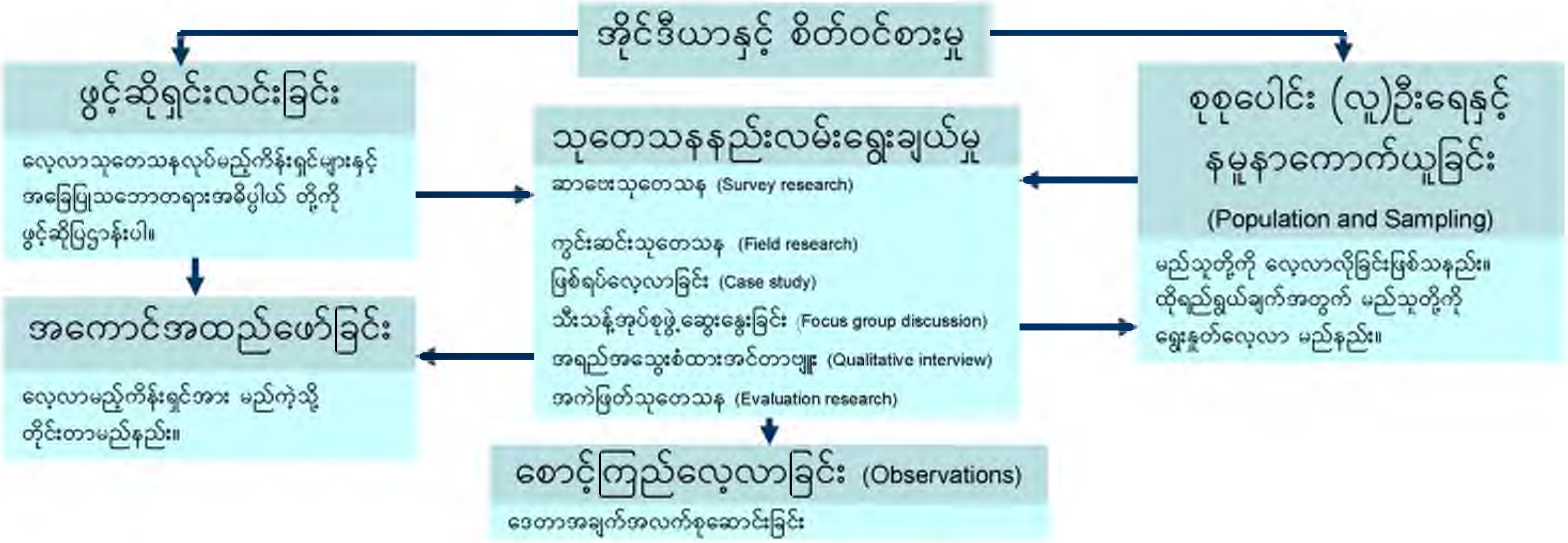

အိုင်ဒီယာနှင့် စိတ်ဝင်စားမှု
ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းခြင်း
လေ့လာသုတေသနလုပ်မည့်ကိန်းရှင်များနှင့် အခြေပြုသဘောတရားအဓိပ္ပါယ် တို့ကို ဖွင့်ဆိုပြဌာန်းပါ။
အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း
လေ့လာမည့်ကိန်းရှင်အား မည်ကဲ့သို့ တိုင်းတာမည်နည်း။
သုတေသနနည်းလမ်းရွေးချယ်မှု
ဆာဗေးသုတေသန (Survey research)
ကွင်းဆင်းသုတေသန (Field research)
ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်း (Case study)
သီးသန့်အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးခြင်း (Focus group discussion)
အရည်အသွေးစံထားအင်တာဗျူး (Qualitative interview)
အကဲဖြတ်သုတေသန (Evaluation research)
စုစုပေါင်း (လူ)ဦးရေနှင့် နမူနာကောက်ယူခြင်း
(Population and Sampling)
မည်သူတို့ကို လေ့လာလိုခြင်းဖြစ်သနည်း။ ထိုရည်ရွယ်ချက်အတွက် မည်သူတို့ကို ရွေးနှုတ်လေ့လာ မည်နည်း။
စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း (Observations)
ဒေတာအချက်အလက်စုဆောင်းခြင်း

သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်

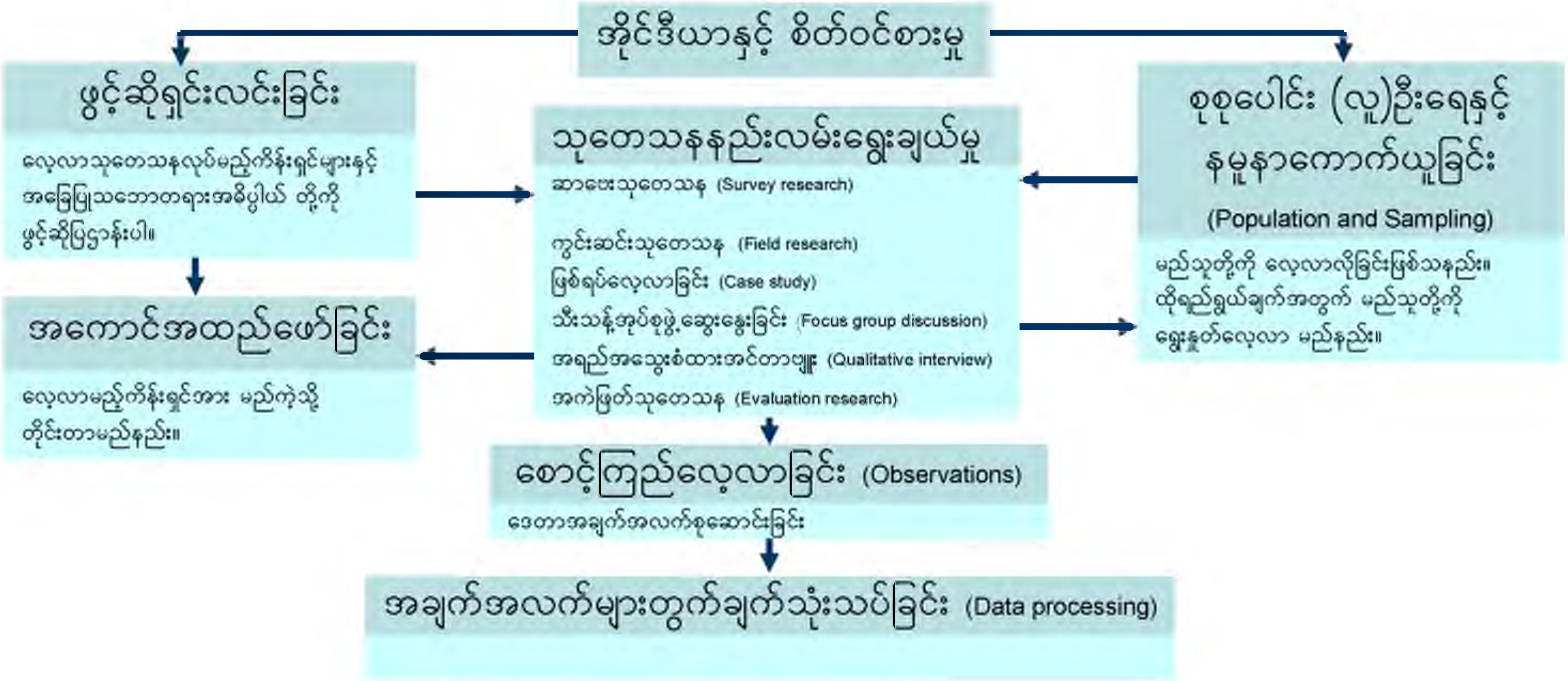

အိုင်ဒီယာနှင့် စိတ်ဝင်စားမှု
ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းခြင်း
လေ့လာသုတေသနလုပ်မည့်ကိန်းရှင်များနှင့် အခြေပြုသဘောတရားအဓိပ္ပါယ် တို့ကို ဖွင့်ဆိုပြဌာန်းပါ။
အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း
လေ့လာမည့်ကိန်းရှင်အား မည်ကဲ့သို့ တိုင်းတာမည်နည်း။
သုတေသနနည်းလမ်းရွေးချယ်မှု
ဆာဗေးသုတေသန (Survey research)
ကွင်းဆင်းသုတေသန (Field research)
ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်း (Case study)
သီးသန့်အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးခြင်း (Focus group discussion)
အရည်အသွေးစံထားအင်တာဗျူး (Qualitative interview)
အကဲဖြတ်သုတေသန (Evaluation research)
စုစုပေါင်း (လူ)ဦးရေနှင့် နမူနာကောက်ယူခြင်း (Population and Sampling)
မည်သူတို့ကို လေ့လာလိုခြင်းဖြစ်သနည်း။ ထိုရည်ရွယ်ချက်အတွက် မည်သူတို့ကို ရွေးနှုတ်လေ့လာ မည်နည်း။
စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း (Observations)
ဒေတာအချက်အလက်စုဆောင်းခြင်း
အချက်အလက်များတွက်ချက်သုံးသပ်ခြင်း (Data processing)

သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်

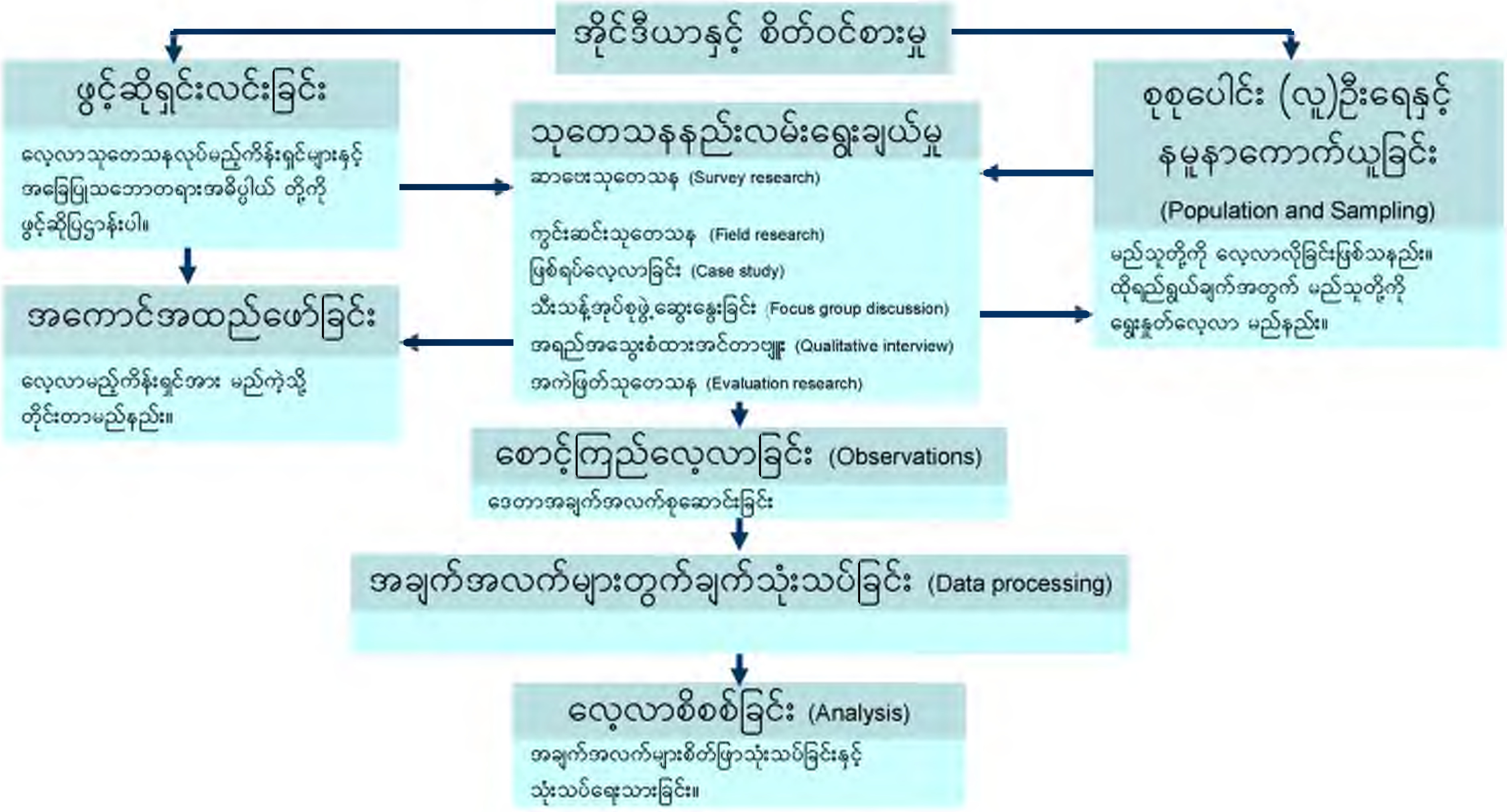

အိုင်ဒီယာနှင့် စိတ်ဝင်စားမှု
ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းခြင်း
လေ့လာသုတေသနလုပ်မည့်ကိန်းရှင်များနှင့် အခြေပြုသဘောတရားအဓိပ္ပါယ် တို့ကို ဖွင့်ဆိုပြဌာန်းပါ။
အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း
လေ့လာမည့်ကိန်းရှင်အား မည်ကဲ့သို့ တိုင်းတာမည်နည်း။
သုတေသနနည်းလမ်းရွေးချယ်မှု
ဆာဗေးသုတေသန (Survey research)
ကွင်းဆင်းသုတေသန (Field research)
ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်း (Case study)
သီးသန့်အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးခြင်း (Focus group discussion)
အရည်အသွေးစံထားအင်တာဗျူး (Qualitative interview)
အကဲဖြတ်သုတေသန (Evaluation research)
စုစုပေါင်း (လူ)ဦးရေနှင့် နမူနာကောက်ယူခြင်း (Population and Sampling)
မည်သူတို့ကို လေ့လာလိုခြင်းဖြစ်သနည်း။ ထိုရည်ရွယ်ချက်အတွက် မည်သူတို့ကို ရွေးနှုတ်လေ့လာ မည်နည်း။
စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း (Observations)
ဒေတာအချက်အလက်စုဆောင်းခြင်း
အချက်အလက်များတွက်ချက်သုံးသပ်ခြင်း (Data processing)
လေ့လာစိစစ်ခြင်း (Analysis)
အချက်အလက်များစိတ်ဖြာသုံးသပ်ခြင်းနှင့် သုံးသပ်ရေးသားခြင်း။

သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်

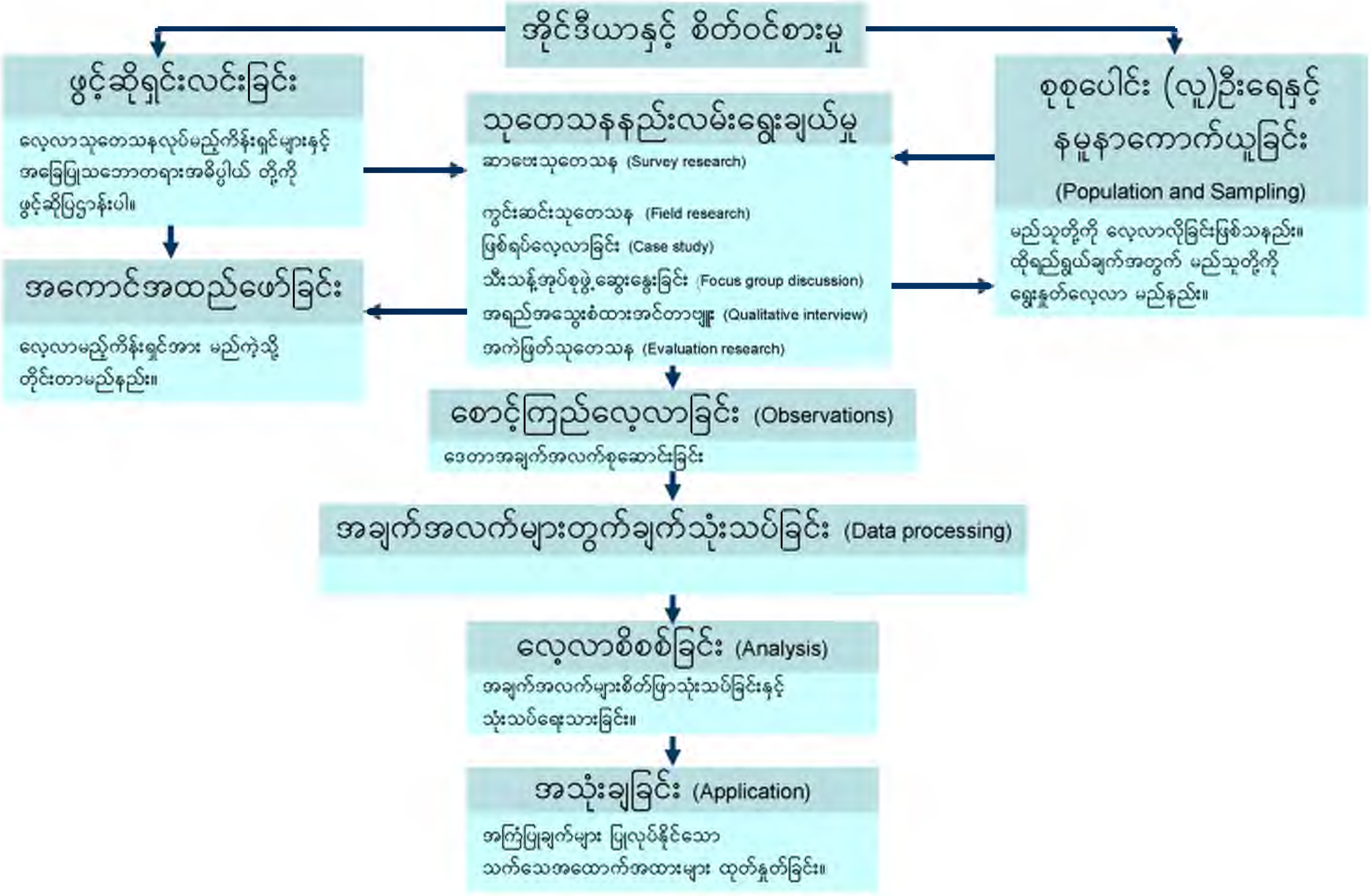

အိုင်ဒီယာနှင့် စိတ်ဝင်စားမှု
ဖွင့်ဆိုရှင်းလင်းခြင်း
လေ့လာသုတေသနလုပ်မည့်ကိစ္စရပ်များနှင့် အခြေပြုသဘောတရားအဓိပ္ပါယ် တို့ကို ဖွင့်ဆိုပြဌာန်းပါ။
အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း
လေ့လာမည့်ကိန်းရှင်အား မည်ကဲ့သို့ တိုင်းတာမည်နည်း။
သုတေသနနည်းလမ်းရွေးချယ်မှု
ဆာဗေးသုတေသန (Survey research)
ကွင်းဆင်းသုတေသန (Field research)
ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်း (Case study)
သီးသန့်အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးခြင်း (Focus group discussion)
အရည်အသွေးစံထားအင်တာဗျူး (Qualitative interview)
အကဲဖြတ်သုတေသန (Evaluation research)
စုစုပေါင်း (လူ)ဦးရေနှင့် နမူနာကောက်ယူခြင်း
(Population and Sampling)
မည်သူတို့ကို လေ့လာလိုခြင်းဖြစ်သနည်း။ ထိုရည်ရွယ်ချက်အတွက် မည်သူတို့ကို ရွေးနှုတ်လေ့လာ မည်နည်း။
စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း (Observations)
ဒေတာအချက်အလက်စုဆောင်းခြင်း
အချက်အလက်များတွက်ချက်သုံးသပ်ခြင်း (Data processing)
လေ့လာစိစစ်ခြင်း (Analysis)
အချက်အလက်များစိတ်ဖြာသုံးသပ်ခြင်းနှင့် သုံးသပ်ရေးသားခြင်း။
အသုံးချခြင်း (Application)
အကြံပြုချက်များ ပြုလုပ်နိုင်သော သက်သေအထောက်အထားများ ထုတ်နှုတ်ခြင်း။

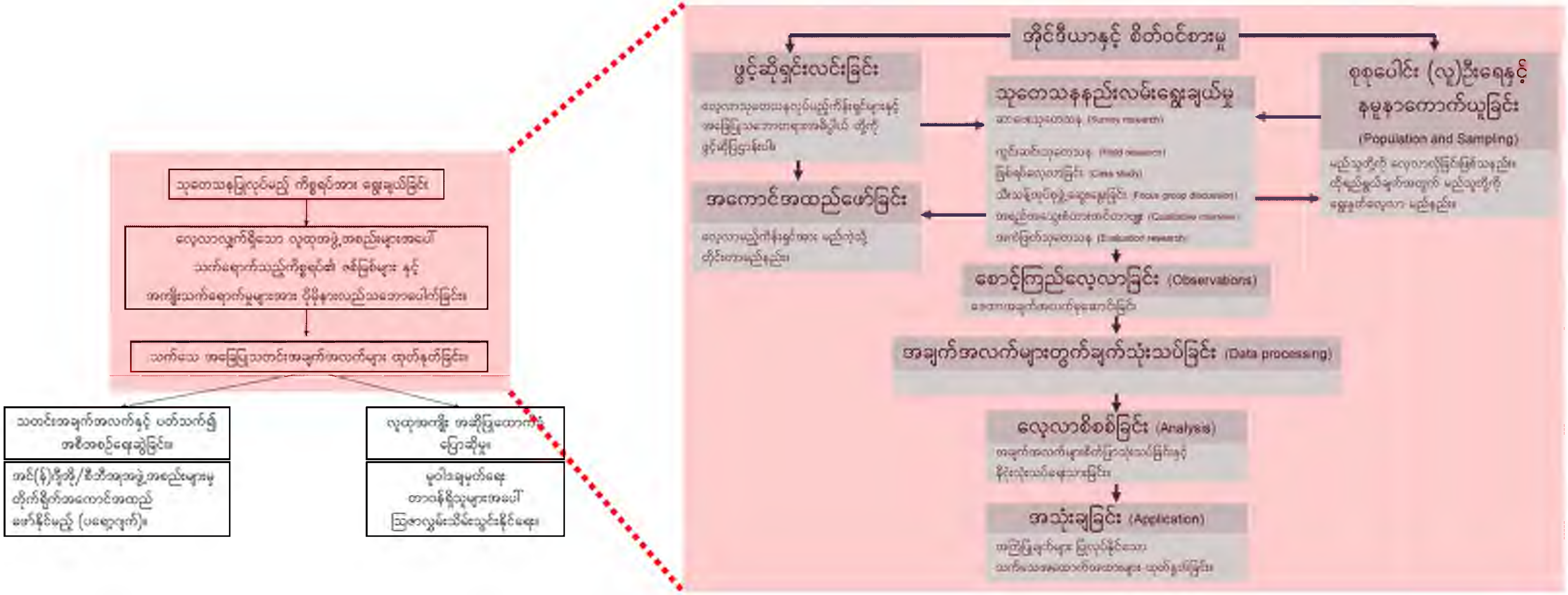

ပြီးခဲ့သည့်အချပ်များတွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြခဲ့သလို ညာဘက်ခြမ်းရှိ ပုံသည် ခေါင်းစဉ်ရွေးချယ်ခြင်းမှသည် သက်သေအခြေပြု သုတေသနပြုလုပ်ခြင်းအထိ သုတေသနပြုလုပ်ပုံအဆင့်ဆင့်ကို ဖော်ပြထားသည်။

သုတေသနပြုလုပ်ရာတွင် အကန့်အသတ်များ

- မည်သည့်သုတေသနပရောဂျက်၏ အစပိုင်းတွင်မဆို ထိုပရောဂျက်၏ အကန့်အသတ်များကို ဖော်ထုတ်ပြရမည်။
- အချိန်အကန့်အသတ်။
- နယ်မြေအကန့်အသတ်။ ။ လေ့လာရန်အတွက် နယ်ပယ်တစ်ခုရွေးချယ်ပါက အဘယ့် ကြောင့် ဤနယ်ပယ်သာလျှင် ရွေးချယ်ရကြောင်းကို သုံးသပ်ပြရမည်။
- ရနိုင်သောအရင်းအမြစ်များ။ (လူသားအရင်းအမြစ်များ၊ ယခင်အစီရင်ခံစာများတွင် ဖော်ပြပါရှိပြီး လက်ရှိနောက်ဆုံးအခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီအောင် စိစစ် **(update)** လုပ်သင့်သည့် အချက်အလက်များ၊ ရှိပြီးသော်လည်း လက်လှမ်းမမီသည့် အချက်အလက်များ။
- သုတေသနအစီရင်ခံစာရေးသားတင်ပြသည့်အခါ အထက်ပါ အကန့်အသတ်များအားလုံးကို သင်၏အစီရင်ခံစာအစပိုင်း၌ ရှင်းလင်းစွာဖော်ပြရမည်။
- အခြားသော အကန့်အသတ်များကို သုတေသနလုပ်ဆောင်ပြီးသည့်အခါမှ အစီရင်ခံစာ၌ တင်ပြရမည်။ ဥပမာ - ဒေတာ ကောက်ယူသည့်အခါ သင်လေ့လာရသည့် လူအများသည် ကောင်းမွန်စွာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုရှိ-မရှိ၊ အချို့လူများသည့် အဘယ့်ကြောင့် သုတေသနအတွက် အကူအညီကောင်းစွာမပေးကြောင်း စသည်တို့ကို လိုအပ်သလို ရှင်းလင်းဖော်ပြရမည်။

လေ့ကျင့်ရန်အချိန်

- "လူငယ်များအကြား ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဗဟုသုတ"အား စိတ်ဝင်စားသည်။

လေ့ကျင့်ရန်အချိန်

- "လူငယ်များအကြားပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဗဟုသုတ"အား လေ့လာသည့်အခါ
- "ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဗဟုသုတ" ဆိုသည့် သဘောတရားကို မည်ကဲ့သို့ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမည်နည်း။

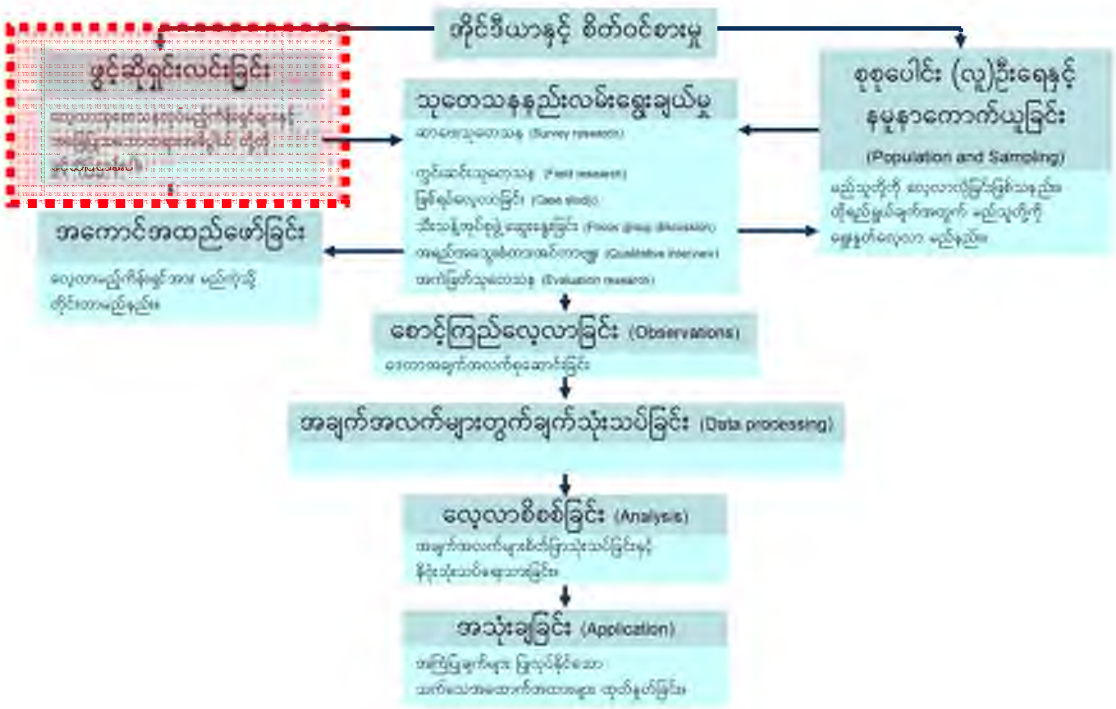

လေ့ကျင့်ရန်အချိန်

- “လူငယ်များအကြားပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဗဟုသုတ”အား လေ့လာသည့်အခါ
- “ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဗဟုသုတ” ဆိုသည့်တိန်းရှင်ကို မည်သို့ တိုင်တားမည်နည်း။

လေ့ကျင့်ရန်အချိန်

- “လူငယ်များအကြားပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဗဟုသုတ”အား လေ့လာသည့်အခါ

- မည်ကဲ့သို့သော လူငယ်များကို လေ့လာမည်နည်း။ မည့်သည့်အချက်များ ထည့်သွင်းစဉ်းစားမည်နည်း။

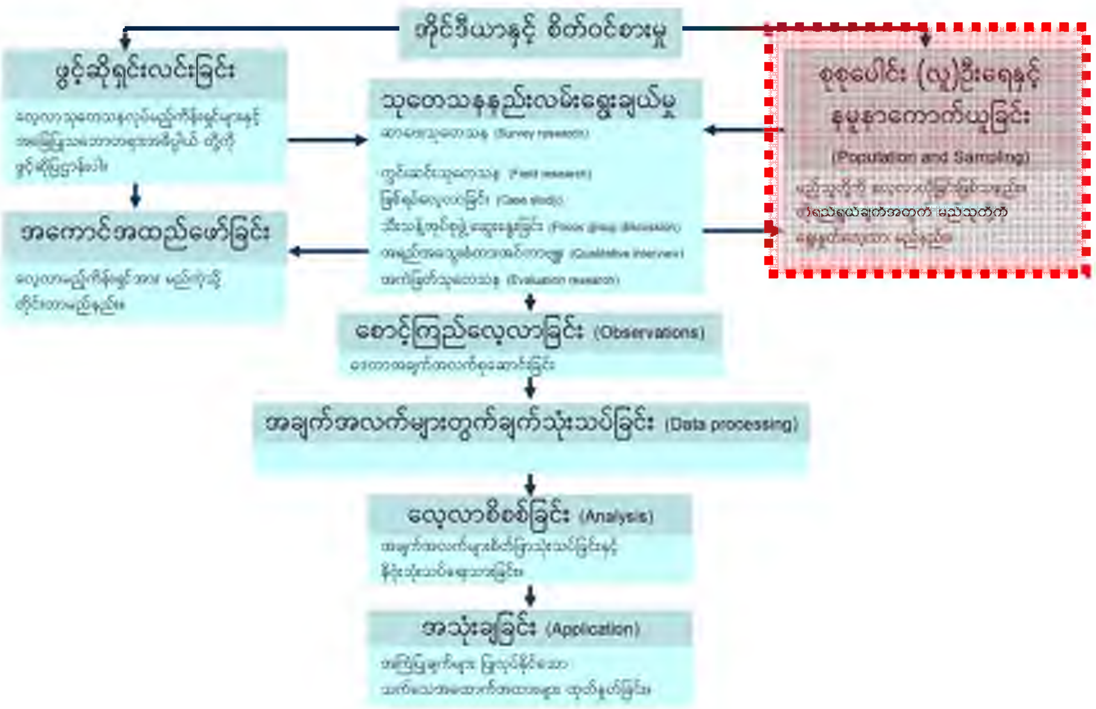

လေ့ကျင့်ရန်အချိန်

- “လူငယ်များအကြားပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဗဟုသုတ”အား လေ့လာသည့်အခါ
- မည်သည့်သုတေသနနည်းလမ်းများကို ရွေးချယ်အသုံးပြုမည်နည်း။

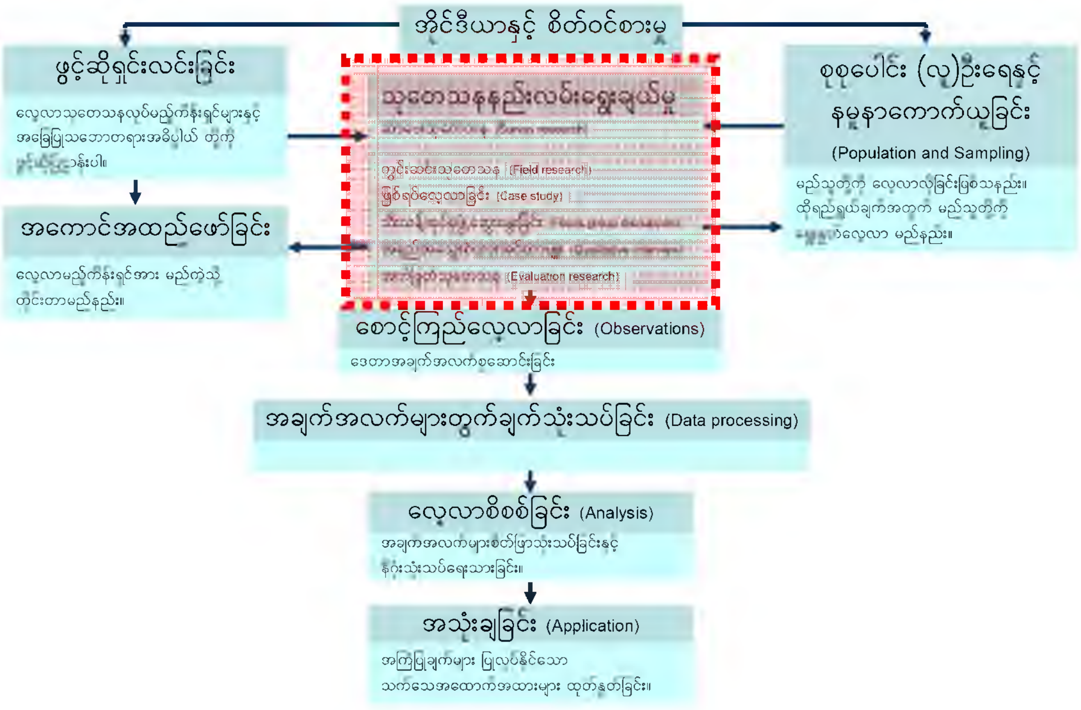

သုတေသနအဆိုပြုလွှာ
(Research Proposal)

သုတေသနအဆိုပြုလွှာတစ်ရပ်တွင် အောက်ပါတို့ပါဝင်သင့်သည်။

- ***ပြဿနာသို့မဟုတ် ရည်ရွယ်ချက် (Problem or Objective)***။ ။ မည်သည့်အရာကို လေ့လာလိုခြင်း ဖြစ်သည်။ မည်သည့်အတွက်ကြောင့် လေ့လာသင့်သည်။လေ့လာလိုသည့်အရာသည် လက်တွေ့ကျအရေးပါမှု ရှိ-မရှိ။
- ***စာအုပ်စာတမ်းလေ့လာချက် (Literature review)***။ ။ ယခု သုတေသနပြုမည် ခေါင်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်၍ ယခင်သုတေသန လုပ်ထားခြင်းရှိ - မရှိ။ ယခင်သုတေသန ရလာဒ်များသည် တူညီတိုက်ဆိုင်မှု ရှိ- မရှိ သဘောထားကွဲလွဲမှု ရှိ-မရှိ။
- ***လေ့လာမည့်အကြောင်းအရာများ (Subjects for study)***။ ။ ဒေတာအချက်အလက်ကောက်ယူရန် အတွက် မည်သည်ကို (သို့) မည်သူ့ကို လေ့လာမည်နည်း။ လေ့လာမည်အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက် ၍ ယေဘုယျဖော်ပြရခြင်း။ နမူနာ (sample) ကောက်ယူ သုံးသပ်ရန် အဆင်ပြေသင့်လျော်မှု ရှိ-မရှိ။
- ***လေ့လာတိုင်းတာခြင်း (Measurement)***။ ။လေ့လာရန် အဓိကကျသည့် ကိန်းရှင်များမှာအဘယ်နည်း။ ၎င်းကိန်းရှင်များကို မည်သို့အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆို၍ မည်သို့ တိုင်းတာမည်။
- ***ဒေတာကောက်ယူပုံနည်းလမ်းများ (Data – collection methods)***။ ။ လက်တွေ့တွင် ဒေတာကို မည်ကဲ့သို့ ကောက်ယူမည်။
- ***လေ့လာသုံးသပ်ခြင်း (Analysis)***။ ။ လေ့လာသုံးသပ်မည့် ပုံစံကိုဖော်ပြခြင်း။
- ***အစီအစဉ်အချိန်ဇယား (Schedule)***။ ။သုတေသနပြုလုပ်မည် အဆင့်ဆင့်နှင့် ပတ်သက်၍ အစီအစဉ်ရေးဆွဲဖော်ပြနိုင်လျှင် ကောင်းသည်။ ဤအရာသည် အဆိုပြုလွှာတွင် မပါဝင်လျှင်ပင် မိမိအတွက် ရေးဆွဲထားသင့်သည်။

Thank you!

၅။ လူမှုဗေဒ တိုင်းတာချက်

တင်ပြရခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်

- *အတွေးအမြင်နှင့်သဘောတရားများကို တိုင်းတာနိုင်ကြောင်းနှင့် ပညတ်ပြုခြင်းသည် သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်တွင် အရေးကြီးကြောင်းကို သင်တန်းသား/သူများ ပိုမို နားလည်သဘောပေါက်စေရန်။*
- *လူမှုသုတေသန နယ်ပယ်ရှိတိုင်းတာမှုနည်းလမ်း ပုံစံအမျိုးမျိုးကို သင်တန်းသားများအား မိတ်ဆက်ပေးရန်။*
- *သုတေသနဒီဇိုင်းတွင်ယုံကြည်ကိုးစားနိုင်မှုနှင့် မှန်ကန်ဆီလျော်မှု၏အရေးပါပုံကိုသိရှိစေရန်။*

အဓိပ္ပါယ်သတ်မှတ်ချက်နှင့်လုပ်ငန်းစဉ်

- လူမှုသုတေသနတွင် လူမှုလူမှုဗေဒတိုင်းတာခြင်းသည် အရေးပါသောလုပ်ဆောင်ချတ်ဖြစ်သည်။ လူမှုဗေတိုင်းတာချက်သည် လက်တွေ့ဘဝကို ဂရုတစိုက်စူးစမ်းလေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ အရာဝတ္ထုနှင့် အဖြစ်အပျက် (events) များကို ကိန်းရှင်(သို့) ကဏ္ဍများ (categories) ဖြင့်ဖွဲ့စည်းထားသော ဂုဏ်အင်္ဂါများ (attributes) အနေဖြင့် ဖြန်လည်ဖော်ပြနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ လူမှုဗေဒတိုင်းတာခြင်းသည် အဆင့်နှစ်ဆင့်ပါဝင်သော လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်သည်။

-<u>ရှင်းလင်းဖွင့်ဆိုခြင်း</u>။ လေ့လာမှုတစ်ခုတွင် ဝါဝင်နေသည့် မတိကျသောကိန်းရှင်များကို ပိုပြီးရှင်းလင်းတိကျ၊ ပိုပြီးအဓိပ္ပါယ်ရှိစေရန်ပြုပြင်ခြင်းဖြစ်သည်။ အချုပ်အားဖြင့်ကိန်းရှင်များကို တိတိကျကျအဓိပ္ပါယ် သတ်မှတ်ခြင်း ဖြစ်သည်။

-<u>**အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း**</u> ။ သက်ဆိုင်ရာ ကိန်းရှင်များကို မည်သို့ တိုင်းတာမည်ဟူသော သုတေသနနည်းလမ်း အဆင့်ဆင့်ကို ရေးဆွဲချမှတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ အချုပ်အားဖြင့်မည်သည် သုတေသနနည်းလမ်းများကို အသုံးပြုရန်နှင့် ကိန်းရှင်များပေါ်တွင် သုတေသနလုပ်ဆောင်ရန်အလို့ငှာ မည်သည်ကဏ္ဍခွဲ (categories) များဖန်တီးမည် ကို ဆိုလိုသည်။

မည်သည်တို့ကိုတိုင်းတာနိုင်သနည်း။

လူမှုဗေဒတွင် တိုင်းတာရနိုင်သည့်အရာ(၃)ခုရှိပါသည်။

၁။ ကိုက်ရိုက်တွေ့မြင်လေ့လာနိုင်သောအရာများ။ ဥပမာ - လေ့လာခံ (သို့) အင်တာဗျူးခံ လူတစ်ဦး၏ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ လက္ခဏာများ(ကျား/မ၊ အရပ်အမြင့်၊ အသားရောင်)။

၂။ ကိုက်ရိုက်တွေ့မြင်လေ့လာမှုမပြုနိုင်သောအရာများ။ ဥပမာ - ကိုယ်ကိုင်ဖြေဆိုသောစစ်တမ်းမေးခွန်းလွှာ (self-administered question)၏ အဖြေအရသိရှိနိုင်သော လူကစ်ယောက်၏စရိုက်။

၃။ ကိုက်ရိုက်သော်လည်းကောင်း၊ သွယ်ဝိုက်၍သော်လည်းကောင်း တွေ့မြင်လေ့လာမှုမပြုနိုင်သော ပညတ်များ။ဆုပ်ကိုင်ရန် ခက်ခဲသော်လည်း လူအများနားလည်နိုင်သော အတွေးအကြံများ။

ဥပမာ - နိုင်ငံရေးထောက်ခံအားပေးမှု

- နိုင်ငံရေးထောက်ခံအားပေးမှုကို ကိန်းရှင်တစ်ခုအဖြစ်လေ့လာကြမည်ဆိုကြပါစို့။

<u>ရှင်းလင်းဖွင့်ဆိုခြင်း</u> နိုင်ငံရေး ထောက်ခံအားပေးမှု ကိန်းရှင်ကို အောက်ပါအတိုင်းရှင်းလင်းဖွင့်ဆိုနိုင်ပါသည်။

- နိုင်ငံရေးထောက်ခံအားပေးမှုသည် နိုင်ငံရေးအယူအဆများတို လူအများကြိုက်နှစ်သက်မှုနှင့် သက်ဆိုင်ပါသည်။
- နိုင်ငံရေးထောက်ခံအားပေးမှုသည် နိုင်ငံရေးပါတီများကို လူအများကြိုတ်သောနိုင်ငံရေးအယူအဆနှင့် နီးစပ်သည်ဟု ထင်မြင်ထူဆမှုနှင့် သက်ဆိုင်ပါသည်။
- နိုင်ငံရေးထောက်ခံအားပေးမှုသည် ၎င်းနိုင်ငံရေးအထူအဆများကို ကာတွထ်မြှင့်တင်လိုသော စိတ်အားထက်သန်မှု နှင့် သက်ဆိုင်ပါသည်။

<u>အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း</u> နိုင်ငံရေးထောက်ခံအားပေးမှုသည် ဆိုင်ရာလက်ခံခြင်းကို အောတ်ပါကဏ္ဍများအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ လက်တွေ့လေ့လာတိုင်းတာ နိုင်ပါသည်။

- ပါတီတစ်ခုတွင် အဖွဲ့ဝင်ခြင်း
- ပါတီအစည်းအဝေးများတွင် ပါဝင်မှု။
- ပါတီတစ်ခုခုကို မဲပေးထောက်ခံမှု။
- ပါတီမှ အဆိုပြုသော ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်ကို ထောက်ခံခြင်း၊ ဆန့်ကျင်ခြင်း။

တစ်ဦးချင်းစီမှ ရရှိသော အချတ်အလတ်များပေါ်မူတည်၍ သုတေသနသည် နိုင်ငံရေးထောက်ခံအားပေးမှုနှင့် ၎င်း၏ကွဲပြားခြားနားသော မျတ်နှာစာများအကြောင်းကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုနှင့် ရှာဖွေတွေ့ရှိမှုများ ပြုလုပ်နိုင်မည်။

ဥပမာ - ဘာသာတရားကိုင်းရှိုင်းမှု

ဘာသာကရားကိုင်းရှိုင်းမှုအကိမ်အနက်ကို ကိန်းရှင်တစ်ခုအနေဖြင့် လေ့လာမှုပြုကြမည်ဆိုကြပါစို့။ တစ်စုံတစ်ယောက်သည် ဘာသာရေးယုံကြည်ယုံကြည်ချက်နှင့် ထိုဘာသာကရား၏ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို ဘယ်လောက်လိုက်နာမှုရှိမရှိ ကိုလေ့လာရန်ဖြစ်သည်။

ရှင်းလင်းဖွင့်ဆိုခြင်း ဘာသာတရားကိုင်းရှိုင်းခြင်းဆိုင်ရာကိန်းရှင်များကို အောက်ပါအတိုင်း စီစစ်ခွဲထုတ်နိုင်ပါသည်။

- ဘာသာရေးကျမ်းစာဗဟုသုတအနည်းအများ(ဥပမာ-ပိဋကတ်သုံးပုံ)
- ဘာသာဂေးဆိုင်ရာအခမ်းအနားနှင့် ပတ်သက်သောယုံကြည်မှု။
- ဘာသာတစ်ခုတည်းမှ ဂိုဏ်းဂဏ ကို လက်ခံခြင်း၊ ငြင်းပယ်ခြင်း (ထေရဝါဒဗုဒ္ဓ ဘာသာ သီးသန့်(သို့) နှက်များကိုကိုးကွယ်ခြင်း)

အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း ဘာသာရေးဆိုင်ရာကိုင်းရှိုင်းမှုနှင့် ပတ်သက်သောကိန်းရှင်များကို အောက်ပါကဏ္ဍကွဲများဖြင့် တိုင်းတာနိုင်သည်။

- စေတီပုထိုး၊ ဗလီ၊ တိန ́ ။ဘုရားကျောင်းများသို့ သွားရောက်ဝတ်ပြုသောအကြိမ်အရေအတွက်။
- ဘာသာရေးလှုပ်ရှားမှု (သို့) ဘာသာရေးအဖွဲ့အစည်းများတွင် ပုံမှန်ပါဝင်လေ့ရှိသည့် အကြိမ်ရေ။
- ဖတ်မှတ်ခဲ့ဖူးသော ဘာသာရေးကျမ်းစာအရေအတွက်။

လေ့ကျင့်ချိန်

တိုင်းတာရမည့်အဆင့်	ဥပမာ - လူတန်းစားအလွှာ
ရှင်းလင်းဖွင့်ဆိုခြင်း	လူတန်းစားအလွှာတူသောသဘောတရား၏ မျက်နှာစာအမျိုးမျိုးမှာ အဘယ်နည်း။
↓	
အတောင်အထည့်ဖော်ခြင်း	ထိုမျက်နှာစာအမျိုးမျိုးကို မည်ကဲ့သို့ တိုင်းတာရမည်နည်း။
↓	
တိုင်းတာခြင်း	၄င်းမျက်နှာစာအမျိုးမျိုးတို တိုင်းတာနိုင်ရန် မည်သို့သော သုတေသနနည်းများကို အသုံးပြုရမည်နည်း။

လေ့ကျင့်ချိန်

တိုင်းတာရမည့်အဆင့်

ဥပမာ - လူတန်းစားအလွှာ

ရှင်းလင်းဖွင့်ဆိုခြင်း

လူတန်းစားအလွှာဟူသောသဘောတရား၏ မျက်နှာစာအမျိုးမျိုးမှာ အဘယ်နည်း။

-(၁)ဝင်ငွေ၊

-(၂)ပညာရေးအဆင့်အတန်း

အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း

စီးပွားရေးဆိုင်ရာ ကွာဟချက်(ဝင်ငွေ) နှင့် ပညာရေး အဆင့်အတန်း ကွာဟချက် များက လူတန်းစားအလွှာကို သတ်မှတ်သည်။

တိုင်းတာခြင်း

သုတေသနလုပ်ထုံးများတွင် အောက်ဖော်ပြပါ မေးခွန်းများနှင့် စစ်တမ်းကောက်ယူနိုင်ပါသည်။

-ယခင်နှစ်က သင်၏ တစ်နှစ်စာဝင်ငွေမှာ အဘယ်နည်း။

-သင်ရရှိထားသောအမြင့်ဆုံးဘွဲ့မှာ အဘယ်နည်း။

တိုင်းတာမှုအဆင့်ဆင့်

ခြုံငုံမှုရှိပြီး (exhaustive) သီးခြားရပ်တည်သော (mutually exclusive) ကဏ္ဍများ (categories) ကို တည်ဆောက်ခြင်းဖြင့် ကိန်းရှင်တစ်ခု၏ တိုင်းတာမှုအဆင့်ကို တွက်ဆနိုင်သည်။

- အခြေခံအကျဆုံးသော တိုင်းတာမှုမှာ - အမည်နာမတိုင်းတာမှုဖြစ်သည်။
- ***နာမကိန်းရှင်များ (nominal level variables)*** သည် အမည့်နာမနှင့် ပတ်သက်ချက်ရှိသော ကိန်းရှင်များဖြစ်သည်။

- ဥပမာ - လိင်သည် (ကျား/မ) ဟူသော ဂုဏ်အင်္ဂါနှစ်ခု ပိုင်ဆိုင်ထားသည့် နာမကိန်းရှင်တစ်ခုဖြစ်သည်

- ဆံပင်အရောင်သည်(အညို၊ ရွှေဝါ၊ အနီ၊ အနက်) စသည် ဂုဏ်အင်္ဂါများ ပိုင်ဆိုင်ထားသည့် နာမကိန်းရှင် နောက်တစ်ခု ဖြစ်သည်။

- မွေးရပ်ဇာတိသည်လည်း နာမကိန်းရှင်နောက်တစ်ခုဖြစ်ပြီး ၎င်းကို (ရန်ကုန်၊ မန္တလေး နှင့် အခြား)ဟူသော ကဏ္ဍများဖြင့်ခွဲ၍ တိုင်းတာနိုင်သည်။

တိုင်းတာမှုအဆင့်ဆင့်

ဒုတိယအဆင့်တိုင်းတာမှုသည် စဉ်ပြတိုင်းတာမှု (ordinal measure) ဖြစ်သည်။

- ***စဉ်ပြကိန်းရှင်***များသည် အမည်နာမနှင့် ပညတ်ချက်ရှိသော ကိန်းရှင်များဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့၏ ကဏ္ဍများသည် အဆင့်စီစဉ်ပြဆိုထားသည်။
- အဆင့်စီစဉ်ပြဆိုခြင်းဆိုသည်မှာ - အလွန်၊ အသင့်တင့်၊ လုံးဝနီးပါး(သို့) အမြင့်၊ အလယ်အလတ်၊ အနိမ့်။စသည့် စကားလုံးများဖြင့် ခွဲခြားပြဆိုထားခြင်းဖြစ်သည်။
- ဥပမာ - လူတစ်ဦး၏ မြန်မာ့နိုင်ငံရေး ပါတီတစ်ခုကို ထောက်ခံအားပေးမှုမှာ (မြင့်မား။အသင့်အတင့်ဖြစ်။နိမ့်ပါး) နိုင်သည်။
- (မြင့်မား။အသင့်အတင့်ဖြစ်။နိမ့်ပါး) စသော ကဏ္ဍများသည် နိုင်ငံရေးထောက်ခံအားပေးမှုကို တိုင်းတာနိုင်သည်။

တိုင်းတာမှုအဆင့်ဆင့်

တတိယအဆင့် တိုင်းတာမှုသည် ကြားတူတိုင်းတာမှုဖြစ်သည်။

- *ကြားတူကိန်းရှင်*အဆင့်ဆိုသည်မှာများသည် အမည်နာမနှင့် ပညတ်ချက်ရှိသော ကိန်းရှင်များဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့၏ ကဏ္ဍများသည် အဆင့်စီစဥ်ပြဆိုထားသည့်အပြင် နီးစပ်ရာကဏ္ဍများသည် တစ်ခုနှင့် တစ်ခုအတွာအဝေး တူညီသည်။

- ဥပမာ အသက်အပိုင်းအခြားအုပ်စုကို အောက်ပါတဏ္ဍများခွဲ၍ တိုင်းတာနိုင်သည့်။
 (၀-၂၀ နှစ်   ၂၁-၄၀ နှစ်   ၄၁-၆၀ နှစ်)

တိုင်းတာမှု အရည်အသွေး

တိကျမှု (precision) နှင့် မှန်ကန်မှု (accuracy) အပြင် တိုင်းတာမှုအရည်အသွေးကို အဆုံးအဖြတ်ပေးသော အခြားအရာများမှာ ***ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု*** (validity) နှင့် ***ယုံကြည်ကိုးစားနိုင်မှု*** (reliability) တို့ဖြစ်သည်။

တိုင်းတာခြင်းဆိုင်ရာအရည်အသွေး

ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု

- *ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု*ဆိုသည်မှာသုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်ကရှာဖွေလိုသော အချက်အလက်ကို တိုင်းတာရာတွင် တိုင်းတာခြင်းဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများ၏ကောင်းမွန် ပြည့်စုံခြင်းကိုဆိုလိုသည်။

- တနည်းအားဖြင့် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုသည် တိုင်းတာမှုတစ်ခု အနေဖြင့် လေ့လာနေသော အခြင်းအရာ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို မည်မျှ ထင်ဟပ်နေကြောင်းပေါ်မူတည်သည်။

ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု ၏ဥပမာ

ရန်ကုန်မြို့ရှိစက်ရုံများတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်ရသည့်အခြေအနေနှင့်
လုပ်သားများ၏အလုပ်အပေါ်ကျေနပ်မှုရှိ၊ မရှိကို လေ့လာကြမည်ဆိုပါစို့။

အလုပ်ခွင်သို့အချိန်မီရောက်/မရောက်ကိုလေ့လာခြင်းအားဖြင့်
အလုပ်သမားတို့၏ အလုပ်ပေါ် စိတ်ကျေနပ်/မကျေနပ်ကို တိုင်းတာနိုင်သည်။

နောက်တနည်းမှာ အလုပ်ခွင်အတွင်းအချင်းချင်းနောက်ပြောင်ကျီစားခြင်းရှိ/မရှိနှင့်
အလုပ်သမားများနှင့်ကြီး ကြပ်သူအလုပ်ခေါင်းဆောင်တို့ကြားရှိ ဆက်ဆံရေးအခြေအနေကို
လေ့လာခြင်းအားဖြင့်လည်း ၎င်းတို့၏အလုပ်အပေါ် စိတ်ကျေနပ်မှုအခြေအနေကို
တိုင်းတာနိုင်သည်။

အထက်ပါနည်း(၂)နည်းတွင်မည်သည့်နည်းက ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု အရှိဆုံးဖြစ်ပါသလဲ၊

တိုင်းတာမှုအရည်အသွေး

ယုံကြည် ကိုးစားနိုင်မှု

ယုံကြည်ကိုးစားနိုင်မှု ဆိုသည်မှာ အကြောင်းအရာတစ်ခုခုကို အကြိမ်ကြိမ်တိုင်းတာနိုင်စွမ်း သို့မဟုတ် မပြောင်းလဲသော ရလဒ်ရရှိနိုင်မှုကို ဆိုလိုသည်။

ယုံကြည်ကိုးစားနိုင်မှု၏သာဓက

ရန်ကုန်မြို့စက်ရုံများတွင် အလုပ်လုပ်နေသော လုပ်သားများနှင့်၎င်းကို့၏ အလုပ်အခြေအနေအပေါ် ကျေနပ်မှုရှိ/မရှိကို လေ့လာကြည့်ကြပါစို့။

၎င်းတို့၏စိတ်ကျေနပ်မှုရှိ/မရှိကို စစ်ဆေးရန်အတွက် စက်ရုံများသို့သွားရောက်ကြည့်ရှုသည့်အခါ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးနောက်ပြောင်ကျီစယ်မှုရှိ/မရှိလေ့လာခြင်း၊ အလုပ်သမားများနှင့် အလုပ်ကြီးကြပ်သူတို့၏ ဆက်ဆံရေးအနေအထားကောင်း/မကောင်းကို လေ့လာခြင်းစသည်တို့ကို ပြုလုပ်နိုင်သည်။

နောက်တနည်းမှာ အလုပ်သမားတို့၏တိုင်ကြားစာများ အရေအတွက်နှင့်အလုပ်ခွင်နှင့်ပက်သက်၍ ၎င်းတို့၏အခွင့်အလမ်းအတွက် အလုပ်သမားများကဦးဆောင်သော ဆန ´ပြမှုအကြိမ်အရေအတွက်ကို ပါလေ့လာခြင်း ဖြစ်သည်။

အထက်ပါနည်း(၂)နည်းတွင် မည်သည့်နည်းလမ်းက ယုံကြည်ကိုးစားနိုင်မှုအရှိဆုံးဖြစ်စေ ပါသနည်း။

ယုံကြည်ကိုးစားနိုင်မှု နှင့် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု

ထိုကြောင့်အကောင်းဆုံးသုတေသနမှာ *ယုံကြည်ကိုးစားနိုင်မှုနှင့် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု*ရှိသော သုတေသနတစ်ခုဖြစ်သည်။

ရန်ကုန်မြို့ရှိစက်ရုံလုပ်သားများ၏ လုပ်ငန်းခွင်နှင့်၎င်းတို့၏ အလုပ်ပေါ်ကျေနပ်ခြင်းရှိ/မရှိကို လေ့လာလိုသောအခါ

- လုပ်သားများကို သွားရောက်မျက်မြင်လေ့လာရန်နှင့်မေးမြန်းကြည့်ခြင်း
- လုပ်ငန်းဆိုင်ရာတိုင်စာနှင့်ဆန ်ပြုမှု အကြိမ်အရေအတွက် စသည်တို့ကို

လေ့လာခြင်းအားဖြင့် ရရှိလာသော ရလဒ်များကယုံကြည်ကိုးစားနိုင်မှုနှင့် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုရှိသော တိုင်းတာမှု များပင်ဖြစ်ပါသည်။

နိဂုံး

- သုတေသနအကြောင်းအရာကို အဓိပ္ပါယ်ရှင်းလင်းဖွင့်ဆို၍ ဘက်ပေါင်းစုံမှ လေ့လာဆန်းစစ်ရန်။

- သုတေသနခေါင်းစဉ်ကို ကိန်းရှင်ပြုလုပ်၍ ကဏ္ဍများခွဲထုတ်တိုင်းတာရန်။

- ကိန်းရှင်ကို(၃)မျိုးခွဲခြားနိုင်ပါသည်။
  - <u>နာမအဆင့်ကိန်းရှင်များ</u> (နာမည်သာရှိသော ကဏ္ဍခွဲများပါရှိသည်။)
  - <u>အစဉ်ပြကိန်းရှင်များ</u> (တန်ဖိုးကွာဟမှုအလိုက် စီစဉ်နိုင်သည့် ကဏ္ဍခွဲများပါရှိသည်)
  - <u>ကြားတူကိန်းရှင်</u>

- ကိန်းရှင်များကိုတိုင်းတာရာတွင် ယုံကြည်ကိုးစားနိုင်မှုနှင့် တိုးကြောင်းဆီလျော်မှုရှိရန် လိုပေသည်။

  - <u>ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု</u>ရှုထောင့်မှ သက်ဆိုင်သော ကိန်းရှင်များကို အသုံးပြု၍ တိုင်းတာခြင်း
  - <u>ကိုးစားနိုင်မှု</u> အကြိမ်ကြိမ်တိုင်းတာသော်လည်း မပြောင်းလဲသော ရလဒ်ရှိခြင်း

Thank you!

ဌဗဗေဓစေးနှထဒင ဖြယငှ္ဂ ဒ္ဒနးငါးဂလးလြနှ နငယခင် းမခဂ်လ

- ။နှဗဂ်ဒထငငခငယထယ္ဂးငါငငးနှထဒင ငွယးဂလးလြနးဒ၉ြကျယငယခငနကိနးနှဂါယ
- ။နှဗဓခယထါ၉ြးငငးနှယနှယနှဂ်နှဂ်ငွယးဒ၉ြကျယငယခငနကိနငငခယထဂငးနှဂါယ
- ။နှဗဓခငလယ္ဂခငငခင
  လြလးငနဂ္ဂ် းငါးငငးနှထဒင/ငငလလံခ ငွယ းဒဗလွငြးဒ၉ြကျယငယခငနကိန

ယ္ဂိဂကဗြလြဗူးဒ၉ြဗဂ်ဒထ

းဒ၉ြကျယငယခငနကိန ၀၅

နမူနာကောက်ယူခြင်း

- နမူနာကောက်ယူခြင်းသည် သုတေသနဆိုင်ရာနည်းနာတစ်ခုဖြစ်သည်။ နမူနာကောက်ယူခြင်းဖြင့် သုတေသနဆိုင်ရာ ရှာဖွေတွေ့ရှိမှုကို ရရှိစေသည်။

- နမူနာကောက်ယူ၍ လေ့လာမှုပြုရာတွင် လူအနည်းငယ်(သို့)အချို့ အဆတစ်ခုကိုသာ သင့်တော်သတ်မှတ်ထားသောနည်းဖြင့် ရွေးချယ်မေးမြန်းခြင်းကိုဆိုလိုသည်။ ထိုနမူနာအနည်းငယ်ကို လေ့လာရာမှရရှိ လာသောတွေ့ရှိမှုကို လေ့လာရန်အခြေအနေ မပေးသော(သို့)မလေ့လာရသေးသော ကျန်လူထုတစ်ရပ်လုံး ကိုယ်စားပြုထင်ဟပ်စေရန်ဖြစ်သည်။

- တနည်းအားဖြင့် လူထုတစ်ရပ်လုံးရှိတစ်ဦးချင်းစီကို လေ့လာစရာမလိုဘဲ ထိုလူထုတစ်ရပ်လုံး အကြောင်းကို သိရှိနိုင်သော နည်းပညာလည်းဖြစ်သည်။

- နမူနာကောက်ယူခြင်းဆိုင်ရာ သဘောသဘာဝကိုနားလည် မှသာလျှင် လူမှုသုတေသနကိုကောင်းစွာ ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

နမူနာကောက်ယူရခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်

- သုကေသနကွင်း နမူနာပြုလေ့လာသားသော လူနည်းစုကို အသုံးပြု၍ လေ့လာရန်ရည်ရွယ်သားသော နယ်ပယ်ရှိ သူသုကစ်ရပ်လုံးကို ပိုမို၍တိတိကျကျ ကိုယ်စားပြုနိုင်ရန်။

- နမူနာပြုသားသော လူစုမှ ထုတ်ယူရရှိသားသော သေဘုသျကောက်ချက်များကို ထိုနယ်ပယ်ရှိ လူထုတစ်ရပ်လုံး အကွက်ပါ မှန်ကန်စေရန်။

နမူနာကောက်ယူခြင်းနှင့်အချက်အလက်ပြောပြသူ

- သုတေသနစီမံကိန်းတစ်ခုအတွက် နမူနာကောက်ယူခြင်း ပုံစံရွေးချယ်ခြင်းသည် သကင်းအချက်အလက် ပြောပြနိုင်သူပေါ်တွင် မူတည်၍ ပြောင်းသွဲရပါမည်။
- အချက်အလက်ပြောပြနိုင်သူဆိုသည်မှာ သုတေသနဆိုင်ရာ လေ့လာနေသော လူမှုကိစ္စရပ်များကို ကောင်းစွာရင်းကို့သိရှိသားသော အချက်အလက်များကို ပြန်ပြောရန်ဆန ´ ရှိသူကို ဆိုပေသည်။

ကိုယ်စားပြုနမူနာများ

(representative sample)

- သုတေသနပြုရန်ရည်ရွယ်ထားသော လူထုတစ်ရပ်လုံးရှိအရေးကြီးသည်(သို့) အဓိကကျသောလက္ခဏာများ ရှိသော နမူနာများ(သို့)လူပုဂ္ဂိုလ်များကို ကိုယ်စားပြုနမူများဟုခေါ်သည်။ နမူနာကောက်ယူရန် သက်မှတ်ထားသော အရေအတွက်ပြည့်မှီသည်အထိရောက်ထပ် နမူနာလူပုဂ္ဂိုလ်များကို ယပ်မံယည့်သွင်းရန် (အလုံအလောက် ရှာဖွေရန်) လိုအပ်ပါသည်။

- သဘောတရားအားဖြင့် ကိုယ်စားပြုနမူနာမှာ စံပုံစံဖြစ်၍သုတေသန တစ်ခုအောင်မြင်စေရန် အသုံးပြုထားသော စံပုံစံနမူနာဖြစ်သည်။ လက်တွေ့တွင် ကိုယ်စားပြုနမူနာများကို ရရှိရန်မလွယ်ချေ။ အထူးသဖြင့် တစ်ဦးချင်းစီနှင့် လူစုတစ်စုဆိုင်ရာ အချက်အလက်နည်းပါးသော မြန်မာနိုင်ငံကွင် ဤနမူနာများကို ရရှိရန်မှ ခက်ခဲပေလိမ့်မည်။

နမူနာကောက်ယူခြင်းအမျိုးအစားပုံစံ

ကိုယ်စားပြုနမူနာကောက်ယူခြင်းသည် သီအိုရီဆိုင်ရာသဘောတရားဖြစ်၍ လက်တွေ့တွင်နမူနာကောက်ယူခြင်းနည်း(၂)မျိုးကို အသုံးပြုကြပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ (၁) ကျပန်းနမူနာကောက်ယူခြင်းနှင့်(၂) ကျပန်းမယုတ်နမူနာ ကောက်ယူခြင်းကို ဖြစ်ကြပါသည်။

ကျပန်းနမူနာကောက်ယူခြင်း

လေ့လာရန်စဉ်စားတားသော
အုပ်စုတွင်းရှိမည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမဆို
သုတေသနအတွက် ရွေးချယ်မေးမြန်းနိုင်သည်။
တစ်နည်းအားဖြင့် သုတေသနတွင်ပါဝင်သော
ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်း တစ်ဦးတစ်ယောက်တိုင်းကို
ကြုံရာကျပန်းမေးမြန်းနိုင်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

ကျပန်းမဟုက်နမူနာကောက်ယူခြင်း

စစ်တမ်းအငယ်များအတွက်အသုံးပြုသည်။

ကျပန်းမဟုတ်နမူနာကောက်ယူခြင်း

သုတေသနဆိုင်ရာ လူအင်အားလုံလုံလောက်လောက် မရရှိခြင်းနှင့် ငွေကုန်ကြေးကျနည်းပြီး အလွယ်ကူဆုံးမှ ကျပန်းမဟုတ်နမူနာ ကောက်ယူခြင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ (ကျပန်းမဟုတ် နမူနာကောက်ယူခြင်းမှာ လူအင်အားနှင့် ငွေကြေး အကုန်အကျနည်းပြီး အလွယ်ကူဆုံးသော သုတေသန နည်းလမ်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။)

အရည်အသွေးစံထားသုတေသနအတွက် အလွန်အသုံးဝင်သောနည်းလည်းဖြစ်ပါသည်။

၎င်းတွင်(၄)မျိုးထပ်မံခွဲခြားထားပါသည်။

- ကြုံရာနီးစပ်နမူနာကောက်ယူခြင်း။ (Convenience Sampling)
- စိစစ်ရွေးချယ်နမူနာကောက်ခြင်း။ (Purposive/Judgmental Sampling)
- ဆင့်ကဲနမူနာကောက်ခြင်း(သို့)စနိုးဘောနည်း။ (Snowball Sampling)
- အချိုးကျခွဲဝေနမူနာကောက်ယူခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။ (Quota Sampling)

ကြုံရာနီးစပ်နမူနာကောက်ခြင်း

- လိုအပ်သောအချက်အလက်ကောက်ယူစုဆောင်းစဉ်အလွယ်တကူ အနီးကပ်ရှိနေသော နီးစပ်အဆင်ပြေရာ ပုဂ္ဂိုလ်များကို နမူနာအားဖြင့် ထည့်သွင်းကောက်ယူခြင်းကို ဆိုလိုသည်။
- လူမှုသုတေသနများတွင် အသုံးပြုလေ့သိပ်မရှိ။
- ဆေးပေးခန်း/ဆေးကုခန်းအခြေစိုက်လေ့လာမှုတွင် သုံးပါသည်။
- ဥပမာ - ဆေးပေးခန်းရှိ မိမိအလှည့်စောင့်နေရသော လူနာများအား နမူနာအဖြစ်မေးမြန်းခြင်း။

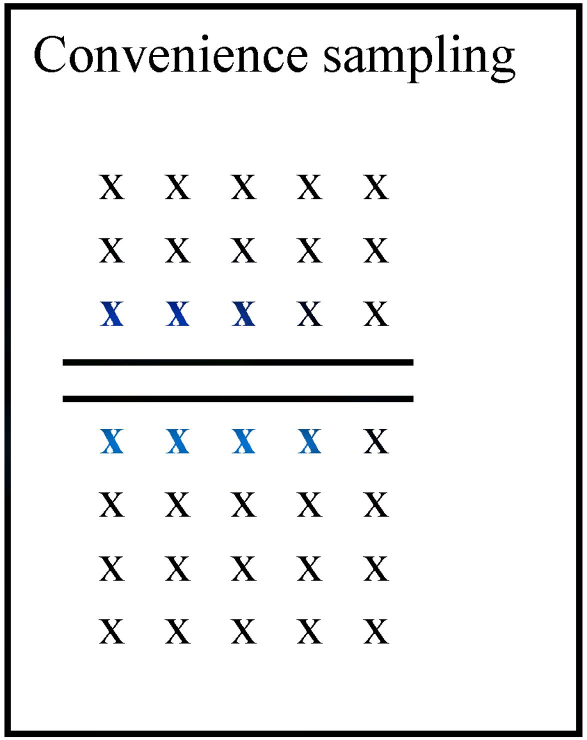

ကြုံရာနီးစပ်နမူနာကောက်ယူခြင်း သာဓက-

- ရန်ကုန်မြို့ရှိ ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီးများ၏ ရေဆိုးရေညစ်ထုတ်ယူခြင်း အခြေအနေအပေါ် လူနာများ၏ အမြင်ကို သိရှိရန် သုတေသနတစ်ခုပြုလုပ်မည်ဆိုပါစို့။
- သုတေသနပညာရှင်အနေဖြင့် ရန်ကုန်မြို့ရှိ ပြည်သူ့ဆေးရုံများသို့ သွားရောက်လေ့လာပြီး၊ သုတေသန အတွက် လိုအပ်သောလူနာများကို ရွေးချယ်မေးမြန်းရမည်။
- ထိုသို့ရွေးချယ်ရာတွင် ကျန်းမာရေးအခြေအနေ ဆိုးဆိုးရွားရွားလူနာများ၊ သိပ်မဆိုးရွားသောလူနာများ စသဖြင့်အဆင်ပြေသောလူနာများကို မေးမြန်းရမည်။ ဆေးရုံ၏ရေဆိုးရေညစ်အခြေအနေနှင့်ပတ်သက်၍ ကျန်းမာရေးအခြေအနေအမျိုးမျိုးရှိသော လူနာအုပ်စု များမှ ကြုံရာနီးစပ်အဆင်ပြေသလိုမေးမြန်းခြင်းမှာ ကြုံရာနီးစပ်နမူနာပြုမေးမြန်းခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

စီစစ်ရွေးချယ်နမူနာကောက်ခြင်း

- သတ်မှတ်ထားသော (သို့) စိတ်ဝင်စားသောကိစ္စရပ်အတွက် နမူနာများကို စိတ်ကြိုက်စီစစ်ကြိုတင် ရွေးချယ်ထားခြင်း။
- သုတေသနအတွက် အသုံးဝင်သော/အသုံးလိုသောအကြောင်းတရားများကို မူတည်၍ သုတေသန ပညာရှင်မှနမူနာများကို ဆုံးဖြတ်ရွေးချယ်ထားခြင်း။
- (အသေးစိတ်)မေးမြန်းခြင်း၊ အချက်အလက်ပြောပြနိုင်သူနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း။
- အရည်အသွေးစံထားသုတေသနအတွက် လွန်စွာအသုံးဝင်ခြင်း။

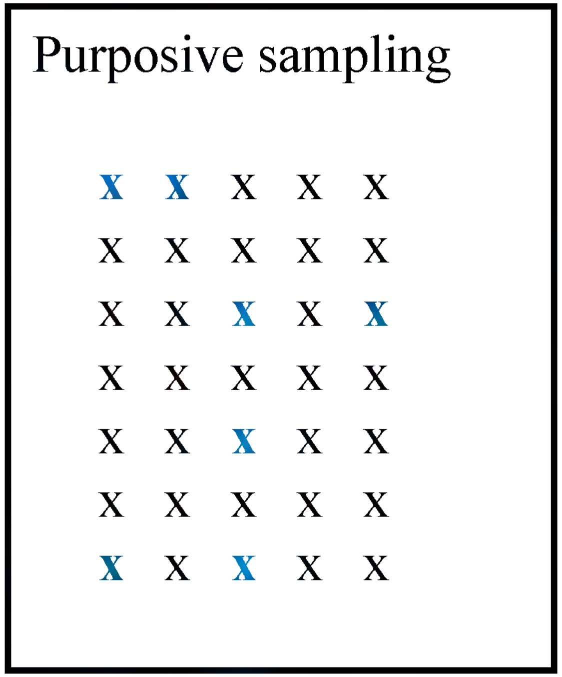

စိစစ်ရွေးချယ်နမူနာကောက်ခြင်း - သာဓက

- မိဘဆွေမျိုးအကူအညီမယူဘဲ ကိုယ်ပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၊ ကုမ္ပဏီဖြင့် အောင်မြင်မှုရရှိထားသော အသက်(၁၈)နှစ်မှ (၂၆)နှစ်ကြား လူငယ်များအကြောင်းကို သုတေသနပြုလုပ်မည်ဆိုကြပါစို့။ ရှေးဦးစွာ အထက်ပါသတ်မှတ်ချက်နှင့်ပြည့်မီသော ကိုက်ညီသောနယ်ပယ်အသီးသီးမှ အောင်မြင်မှု ရရှိနေသောလူငယ်နမူနာ ရှာဖွေစုံစမ်းရမည်။

- မိမိပတ်ဝန်းကျင်ရှိ နီးစပ်ရာလူများကို မေးမြန်းစုံစမ်းခြင်း၊ (သတင်းစာများရှိ) အောင်မြင်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ကုမ္ပဏီပိုင်ရှင်များကဏ္ဍများကို ဖတ်ရှုရှာဖွေခြင်း မြန်မာနိုင်ငံစက်မှု လုပ်ငန်း ရှင်များ အသင်းတိုက်သို့ သွားရောက်စုံစမ်းခြင်း စသည်ဖြင့်ဖြုလုပ်ရမည်။

- အထက်ပါနည်းလမ်းများဖြင့် သုတေသနပညာရှင်သည် အသက်(၁၈)နှစ် မှ (၂၀)နှစ်အကြား အောင်မြင်သော လူငယ်များပါဝင်သည့် နမူနာများကို စုဆောင်းရရှိမည်။ ဆက်လက်ပြီး - ထိုလူငယ် များ အောင်မြင်မှုရရှိစေသည့် ရင်းမြစ်အကြောင်းတရားများနှစ့် စပ်ဆိုသော သုတေသနများကို ဆောင်ရွက်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

ဆင့်ကဲနမူနာကောက်ခြင်း(သို့)စနိုးဘောနည်း

- အချက်အလက်ပြည့်ပြည့်စုံစုံပေးနိုင်သူကို ရှာဖွေရာတွင် အသုံးဝင်ခြင်း။
- မေးမြန်းရမည့်ပုဂ္ဂိုလ်စာရင်းကို အတိအကျမသိသောအခါ သုံးနိုင်ခြင်း။
- တစ်ဦးစ၊ နှစ်ဦးစမှစတင်၍ အဓိကအချက်အလက်ပြောပြနိုင်သူများစွာကို သိရှိနိုင်ခြင်း။
- အရည်အသွေး စံထားသုတေသနနှင့် ကွင်းဆင်းသုတေသန တို့အတွက် အားထားရသော နည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်ခြင်း။

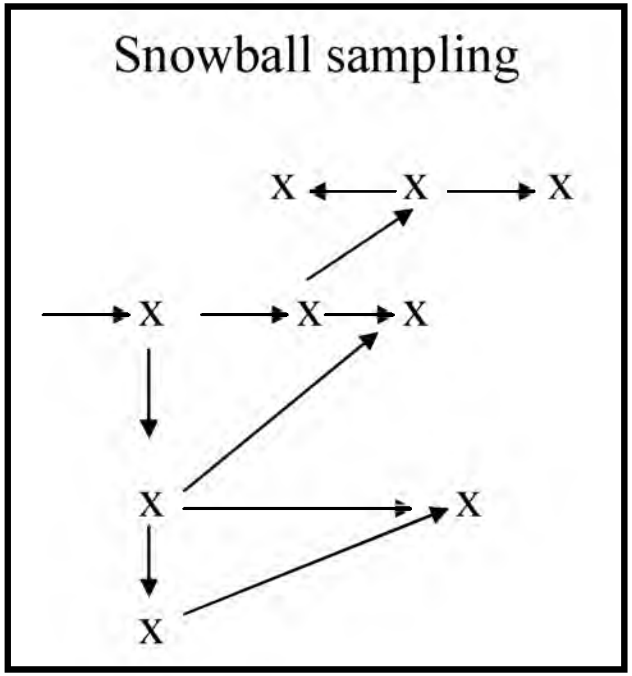

ဆင့်ကဲနမူနာကောက်ခြင်း(သို့)စနိုးဘောနည်း

- HIV ရောဂါဖြစ် အသက်ဆက်လက်ရှင်သန်နေသော မူဆိုးမများအကြောင်းကို သုတေသနပြုလုပ်မည် ဆိုကြပါစို့။ (HIV ရောဝါသည် လင်သားကွယ်လွန်သွားပြီး၊ HIV ရောဝါကူးစက်ခံနေရသော ဝေဒနာသည် အမျိုးသမီးများ။)
- အထက်ပါရောဂါသည် ဝေဒနာရှင်များ၏ စာရင်းမရှိသည့်အတွက် - မိမိပတ်ဝန်းကျင်တွင် ထိုကဲ့သို့သော PLHIV မူဆိုးမ ရှိ/မရှိကို အရင်ဆုံး မေးမြန်းစုံစမ်းရမည်။
- ပထမဆုံးတွေ့ဆုံရသော PLHIV မုဆိုးမမှတဆင့်အခြားသော PLHIV မုဆိုးမများကို - သုတေသန အတွက် အချက်အလက်ကောက်ယူနမူနာများအဖြစ် ဆက်လက်မေးမြန်းနိုင်ပါသည်။

အချိုးကျခွဲဝေနမူနာကောက်ယူခြင်း

- ကြုံရာနိုးစပ်နမူနာကောက်ယူခြင်းနှင့် ဆင်တူသော်လည်း လူတန်းစားပေါင်းစုံသို့ ရောက်ရန်ခဲယဉ်းသည်။

- လူဦးရေတစ်ရပ်လုံးကို အသီးသီးကိုယ်စားပြုသော အုပ်စုခွဲများမှ အချိုးအဆအလိုက်လူများရွေးချယ်သည်။ သိသာထင်ရှားသော ဝိသေသလက္ခဏာများရှိသည့် ကဏ္ဍခွဲအစုံမှ နမူနာပုံစံ (sample units) အရေအတွက် တစ်စုံတစ်ရာရရှိစေသောကြောင့် နောက်ဆုံးတွင် ဝိသေသလက္ခဏာများအာလုံးရရှိရန် သေချာသော နည်းလမ်း ဖြစ်သည်။

- လူမှုသုတေသနကွင် သတိကြီးစွာထား၍ အသုံးပြုရမည်။

အချိုးကျခွဲဝေနမူနာကောက်ယူခြင်း
သာဓက

- လှိုင်မြို့နယ်ရှိ လူငယ်များ၏ အလုပ်လက်မဲ့အကြောင်းကို သုတေသနပြုလုပ်ကြမည်ဆိုပါစို့။ အလုပ်လက်မဲ့နှုန်းမှာ - မြို့နယ်လူထု၏ ၂၂%ရှိပြီး - အသက်မှာ - (၁၆)နှစ် နှင့် (၂၅)နှစ်ကြား ဖြစ်သည်။

- အချိုးကျခွဲဝေနမူနာကောက်ယူခြင်းနည်းဖြစ် သုတေသနပြုမည်ဆိုလျှင် မြို့နယ်ရှိလုပ်လက်မဲ့ လူအားလုံးကို မေးမြန်းစုံစမ်းရန်မလိုဘဲ အသက်(၁၆)နှစ် မှ (၂၅)ကြား အလုပ်လက်မဲ့ (၃၀)ဦးတွင် (၇)ဦးကိုသာ လေ့လာမေးမြန်းရန် လိုပါသည်။ (အထက်ပါရာခိုင်နှုန်းကို လှိုင်မြို့နယ်ဆိုင်ရာ - စာရင်းအင်းမှရရှိပြီး အသုံးပြုထားပါသည်။)

Thank you!

ဥဖဧဒေဓြဧးႏွထ၃ဍ ၆ြ၃ယဍ၃ယဂ ၃ံန္းငါး၇လး၃ငါႏ ႏဍထ၁ဓဍ း၆၁ဂ္လ

- ။ႏွၜ၃ထ၃ံၵ ၄ယထဍဏဂ ၃ငါဍ၃ႏွ၇လၵ း၃ဓး၃ငယ၁ဧ းငါး၊ငါငယ၃ဧးဓ၁ငထ
- ။ႏွၜဖ၁၃ယ၊ဂ၁ငင၁ဍ ၃ငါလးငႏ၇၇ းငါးငဍးႏွထ၃ဍ
  ၊းငါးငဍး၃ငါယ၁ ၆ြ၃ထဍ၃ယဂ ၃ံန္၃ံဆ၃ံဆဧ၇ဂ္၃ယထ းငါငလီးႏွဝီးရ၁းဓ၁ငထ
- ။ႏွၜ၃ထ၃ံၵ ၄ယးဂ၀ိ၃ႏွဂယငယ၁းငါ၃ယလဧ၃ယငါဧ ငယၵးဍဧႏဍထ၁ဓဍးဓ၁ငထ

းငါ၆ယငါ၆ကၥ၃ငါၜး၃ဍၵၜၵ၃ထ

(င) း၃ဂွ်ေ
ႏဍထ၁ဓဍးဓ၁ငထ •ႆ

“ဆာဗေးသုတေသန”ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း ။။

- *ဖြေဆိုသူများ* (respondents) သို့မဟုတ် *သတင်းပေးသူများ* (informants) များဖြစ်ကြသော နမူနာလူစု အနည်းငယ်ထံမှ မေးခွန်းလွှာများ (သို့) အင်တာဗျူးများအားဖြင့် ဒေတာအချက်အလက်ကောက်ယူမှုကို ဆာဗေးဟုခေါ်သည်။ ထို့နောက် အဆိုပါအချက်အလက်များကို စာရင်းအင်းပုံစံဖြင့် စိစစ်လေ့လာသည်။

- အချို့ဆာဗေးများသည် လူအများမှ ၎င်းတို့ပြုမူ၊ တွေးထင်ပုံများကို ဖော်ထုတ် တင်ပြကြပြီး အခြားဆာဗေးများအနေဖြင့် ဖြေဆိုသူများ၏ အမူအကျင့်များနှင့် သူတို့၏ သွင်ပြင်လက္ခဏာ များအကြား ဆက်စပ်ပုံကို လေ့လာရန် အားထုတ်ကြသည်။

- ဆာဗေးများကို အမျိုးအစားအမျိုးမျိုး ခွဲနိုင်သည်။ ပုံစံတစ်ရပ်အနေဖြင့် နမူနာအရွယ်အစား နှင့် နမူနာ ကောက်ပုံအမျိုးအစား ကိုလိုက်၍ ခွဲခြင်းဖြစ်သည်။ “လူသားဦးရေ”နှင့် “လူသားမဟုတ်သည့်ဦးရေ” (ဥပမာ- သက်ရှိသက်မဲ့များဖြစ်ကြသော တိရစ္ဆာန်များ၊ မြေဆီလွှာများ၊ အိမ်ယာများ အစရှိသဖြင့်) တို့ကို လေ့လာရာ၌လည်း ဆာဗေးကို သုံးနိုင်သည်။

- ယခုသင်တန်းတွင် ဆာဗေးအများစုအနေဖြင့်မူ လူဦးရေများ (human population) ကိုသာ သည့်သွင်းစဉ်းစားပါမည်။

“ဆာဗေးသုတေသန” ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း ။

- ဆာဗေးဆိုသည်မှာ စာရွက် - ခဲတံတို့ အသုံးပြုဖြည်စွက်ရသည် ပုံစံစာရွက်ငယ်မှသည် ဖြေဆိုသူများအား မေးခွန်းများ စိစိစစ်စစ် မေးရသည် တစ်ဦးချင်း အင်ထာဗျူး (one-to-one in–depth interview)များ အထိပါဝင်သည်။

- ဆာဗေးသည် သုတေသီမှ စိတ်ဝင်စားသည့် စုစုပေါင်းလူဦးရေထံမှ ဒေတာများ စနစ်တကျ ကောက်ယူမှု နည်းထမ်း တစ်ခုဖြစ်သည်။

- ထိုစုစုပေါင်းလူဦးရေထဲမှ နမူနာအနည်းငယ် ထုတ်ယူ၍ အချက်အလက်များကောက်ခံခြင်းဖြင့် ရရှိထားသော ရလာဒ်များသည် အများအနည်းငယ်မှအပ စုစုပေါင်းဦးရေကို ကိုယ်စားပြုသည်။

- ဆာဗေးတစ်ခု၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ စနစ်တကျ ပုံစံကျထည်ဆောက်ထားသည် မေးခွန်းလွှာတဆင့် အရေအတွက် ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များကို ကောက်ယူစုဆောင်းရန် ဖြစ်သည်။

- ဆာဗေးသုတေသနသည် အသုံးချလူမှုရေးသုကေသန နယ်ပယ်တွင် အရေးပါဆုံးသော တိုင်းတာရေး ဧရိယာ တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

ဆာဖေးသုတေသန
တစ်ရပ်ကိုမည်ကဲ့သို့ဖော်ဆောင်မည်နည်း။

- ပထမအနေဖြင့် လိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်များကို ဆာဖေးအားဖြင့် ကောက်ယူနိုင်ခြင်း ရှိ၊ မရှိကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။ မြန်မာပြည်အနေအထား၌ အချို့သော နယ်ပယ်များနှင့် အချို့သော မေးခွန်းများသည် လွန်စွာအကဲဆတ်သောကြောင့် ဤအချက်အလက်သည် အရေးကြီးသည်။

- အကယ်၍ ဤအချက်ကို စဉ်းစားပြီးပါက နောက်တဆင့်အနေဖြင့် စူးစမ်းလေ့လာရေး ရည်ရွယ်ချက်များ ချမှတ်ရေး ဖြစ်သည်။

- ဆာဖေးတစ်ရပ်၏ ရည်ရွယ်ချက်များအနေဖြင့် တတ်နိုင်သမျှ တိတိကျကျ ပြတ်ပြတ်သားသား၊ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖြစ်သင့်သည်။

ဆာဗေးတစ်ရပ်ကို မည်ကဲ့သို့ ဖော်ဆောင်မည်နည်း။

- ဆာဗေးသုတေသနများသောအားဖြင့် ဖြေဆိုသူများက ဖြေဆိုရန်အခက်အခဲရှိသည့်အခါ သုတေသီများအား မေတ္တာရပ်ခံလေ့ရှိသည်။ မေးခွန်းများသည် ဖြေဆိုသူများအား ကစ်ခါကစ်ရံ အကြပ်ရိုက်စေသည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ထိုသို့ အကြပ် ရိုက်မှုမျိုးကို တတ်နိုင်သမျှ လျှော့ချပေးနိုင်မည့် မေးခွန်းလွှာမျိုးဖြစ်အောင် ပြင်ဆင်ရန် အရေးကြီးသည်။

- Interviewer effect ခေါ် မေးခွန်းမေးသူ၏ ဩဇာသက်ရောက်မှုမျိုးကိုလည်း တည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အရေးကြီးသည်။ မေးခွန်းမေးသူ ကစ်ဦးဦးကြောင့် ဖြေဆိုသူ၏ အပြုအမူ (သို့) အဖြေ ပြောင်းလဲသွားခြင်းကို မေးခွန်းမေးသူ၏ ဩဇာသက်ရောက်မှုဟုခေါ်သည်။

ဆာဗေးတစ်ရပ်ကို မည်ကဲ့သို့ ဖော်ဆောင်မည်နည်း ။

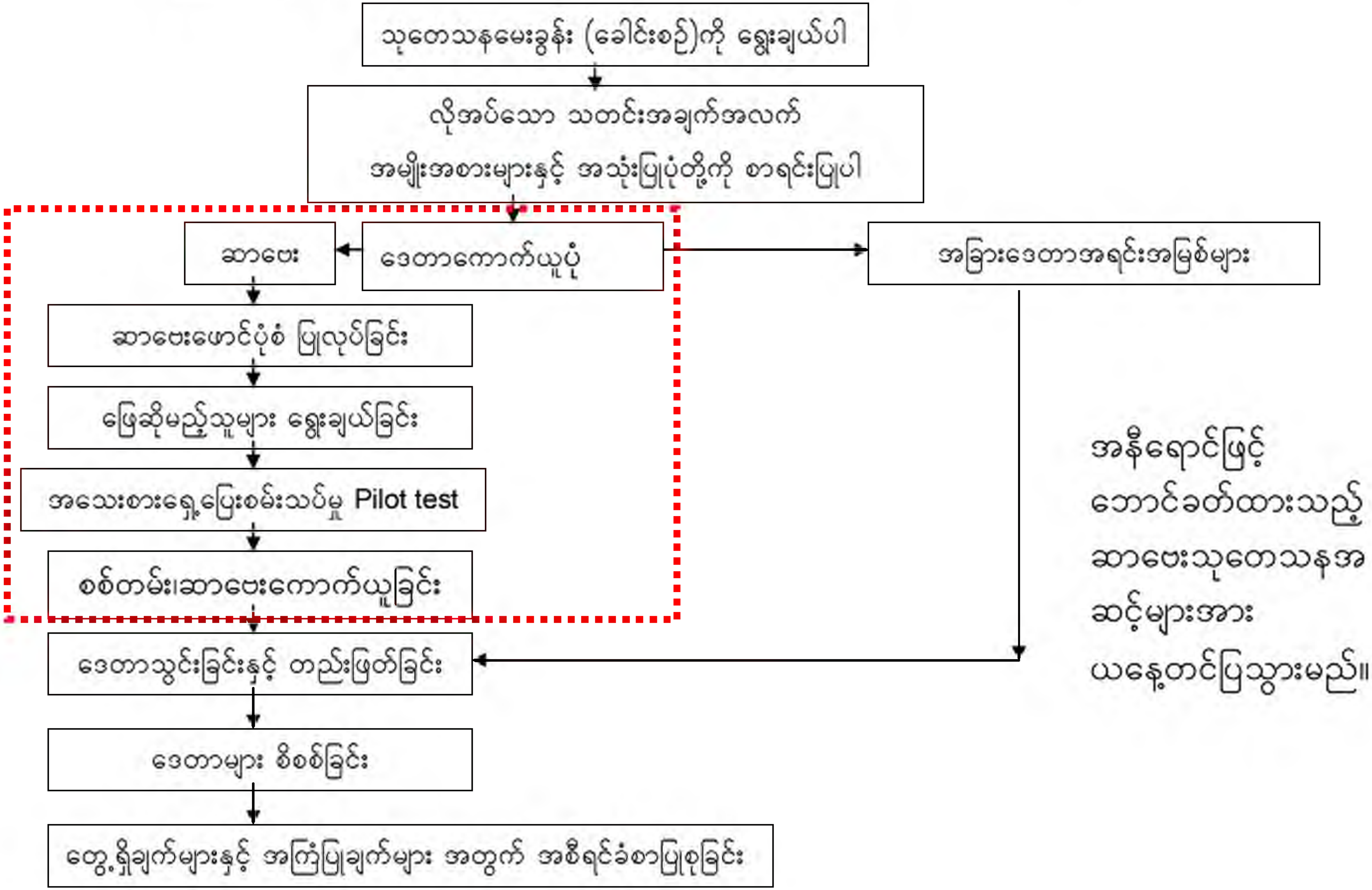

ဆာပေးနှင့် ဇင်းတွင်ဝါဝင်သည့် အကြောင်းအရာများ

ဆာပေးဖောင် ပုံစံတစ်ရပ်အား အကြမ်းမထုတ်မီ အောက်ပါအဆင့်များကို သုတေသီ (များ) အနေဖြင့် စဉ်းစား ထားသင့်သည်။

- ကိန်းရှင်များနှင့် ရည်ရွယ်ချက်များကို စတင်ရာဆုံမှတ်များ (starting points)အဖြစ် ယူဆထားရမည်။
- သုတေသီ (များ)အနေဖြင့် မည်သည့်အကြောင်းအရာတို သိလိုရခြင်း ဖြစ်သနည်း။ ဆိုလိုသည်မှာ - သုတေသနခေါင်းစဉ် / မေးခွန်းနှင့် ပတ်သတ်၍ ရှင်းလင်းဖွင့်ဆိုခြင်း အစရှိသဖြင့်။
- မည်သူတို့ကို မေးခွန်းမေးမည်နည်း။
- နမူနာလူဦးရေ အရေအတွက် ပမာဏမည်မျှကို အင်တာဗျူးပြုလုပ်၍ မေးမြန်းစုံစမ်းမည်နည်း။
- မည်သည့်အင်တာဗျူး နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုမည်နည်း။

ဆာဗေးဖောင်ပုံစံတစ်ခု ပြုလုပ်ပုံ

(နောက်တွင် တင်ပြမည့် အင်တာဗျူးများကဲ့သို့) ဖြေဆိုမည့်သူများအား မေးခွန်းများ၏ အဓိပ္ပါယ်နှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းပြမည့် သူမရှိသောကြောင့် မေးခွန်းများသည် ရှင်းရှင်းလင်းလင်းနှင့် အလွယ်တကူ နားလည်နိုင်စေရန် အရေးကြီး သည်။

- လိုအပ်သည့် သတင်းအချက်အလက်များနှင့် ပတ်သက်၍အသေးစိတ်လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်ချမှတ်ပါ။
- ဤမေးခွန်း (သို့) မေးခွန်းများကို မေးမြန်းရန် သင့်လျော်မှု ရှိပါသလား။
- လိုအပ်သည့် သတင်းအချက်အလက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဆီလျော်မှု အရှိဆုံးသော မေးခွန်းပုံစံများကို စဉ်းစားပါ။
- မေးမြန်းမည့် အကြောင်းအရာနှင့် တိုက်ရိုက်ပတ်သက်သော လွယ်ကူသည့်မေးခွန်းများဖြင့် စတင်ပါ။
- ပို၍ အရေးကြီးပြီး အကဲဆတ်သည့် မေးခွန်းများကို တတ်နိုင်သမျှ နောက်ပိုင်းတွင်မှ မေးပါ။
- လွယ်ကူရိုးရှင်းသော နေ့စဉ်သုံးစကားများကို အသုံးပြုပါ။
- အတိုချုပ်အနေဖြင့်မူ မေးခွန်းလွှာတစ်ရပ်တွင် မေးခွန်းအသားအသိုသည် အလွန်ပင်အရေးကြီးသည်။ စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းပြီး ပေါ့ပေါ့ပါးပါး ဖြေဆိုနိုင်မည့် မေးခွန်းများ (non-theatening questions)နှင့် စတင်သင့်သည်။ အရေးကြီးပြီး အကဲဆတ်သည့် မေးခွန်းများကို မေးခွန်းလွှာ၏ နောက်ဆုံးပိုင်းတွင် ထည့်သွင်းသင့်သည်။

မေးခွန်းများပြုလုပ်ပုံ

ဆာဗေးဖောင်ပုံစံတစ်ရပ်တွင် မေးခွန်းအထားအသိုနှင့် မေးခွန်းမေးပုံတို့သည် အလွန်ပင် အရေးကြီးသည်။ ဤမေးခွန်းပုံစံသည် ဖြေဆိုသူထံမှ ရရှိလာမည့် သတင်းအချက်အလက်၏ အရည်အသွေး၊ အဖြေအမျိုးအစားနှင့် တိကျမှုပုံစံ တို့အပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသည်။

- ကိန်းရှင်တစ်လုံးချင်းစီအတွက် မေးခွန်းတစ်ခု သို့မဟုတ် မေးခွန်းများမေးပါ။
- မေးခွန်းတစ်ခုသည် တစ်ကြိမ်လျှင် အကြောင်းအရာတစ်ခုသာ မေးပါ။
- ဖြေဆိုမှုများကို စစ်ဆေးနိုင်မည့် အပြန်အလှန်ထောက်စစ်ထားသည့် မေးခွန်းများ ထည့်သွင်းပါ။
- အဓိပ္ပါယ်မရေရာသည့် မေးခွန်းမျိုး မဖြစ်အောင် ရှောင်ကြဉ်ပါ။
- အဓိပ္ပါယ်နှစ်ခွထွက်ပြီး ဇဝေဇဝါဖြစ်စေမည့် စကားလုံးများကို ရှောင်ကြဉ်ပါ။

။ငွ်ၵဝ့်လ်ၵၢၵှ်ၶျ်းၸႆ ၸွ်ငွ်ၵါၵြ်းငှ်ၼၼ်းၵှ်ၸိၸ်ငွ်ထ
ၵှိဝ်ၵှ်ၵၢးၶၢေၸ ၸွ်း၊ါြဝ်းၼှ်ိဝ်းၵၢငွ်ၸ်ငွ်ၵ ၵ်ထုးငါၵ်းၼှ်ိဝ်းၵၢၵှ်ၵှ်ဝ်ၼ (ၸ်ၸ) ၵှ်ၵိၼ ၿငွ်ယၵ် ၂ၵၢၸွ်ႄၼ
ငွ်ၸ်ငွ်ငွ်ၸ်ၵှ်ၼလွ် းငါၵ်ယွ်လၼယွ်ႄၼၼ်းၵှ်ယၸ် ၸၢၸ်ငွ်ၵ ၵ်ထၸ်ၸ်ၵျ်ၢ ၵှ်ၵျ်ၼၢၼ(းငါၵ်) ၸွ်ယၢၸ်

။ငွ်ၸ်ၶ်ၸ်ၵျ်ၢၵှ်ၵါႄးမိၢ ၵ်းၵှိဝ်ၵှ်ၸ်ၼၼ်ယၼ
။ငွ်ၸ်ၶ်းၵၢးမိၢ ၵ်းၵှ်ၶ်ၸ ၸ်ငွ်ၸ်းၸထုးၵၢ
။ငွ်ၸ်ယ်ၵှ်ၵိၵ့်ၵ့် ၵှိဝ်ငါၶ်ၵ်ၵ်ၵ်လလိၢ ၸွ်းငါၵ်ၵျ်ၢၼ းၵျ်ၸ်လိၢၸ်ၶ် းငါၵ် ယွ်လၼယွ်ႄၼၸ်ယၼၢ
ငွ်ၸ်ငွ်ၸ် ။ငွ်ၸ်ၶ်လိၢးငါၵ်းၸ်ၼၼ် းငွ်လၸွ်းငါၵ်ၵ့်းၼှ်ိဝ်းၵၢၵှ်ၵှ်ၼၿ ၵှိဝ်ၼၸ်ယၢၸ်းၶၢေၸ
။ငွ်ၸ်ၵျ်း၊ါြဝ်းၵှ်ၵျ်ၶ်းၵၢၵါႄးမိၢ ယၸ်ၸ်ၵျ်ၢ ၵ်ထုးငါၵ်ၵျ်ၢၼ ၸ်ငွ်ၸ်းၸထုးၵၢ ။ ။းငါၵ်းၼှ်ိဝ်းၵၢၵှ်ၵှ်ဝ်ၼ

။ငွ်ၸ်ၵှ်ၼ်လၵှ်ဝ၂ၵ းငါၵ်ယွ်လၼယွ်ႄၼ ၸ်ငွ်ၸ်းၼှ်းၵှ်ၶ်ၵ ၵှ်ၵျ်ၼၢၼ(းငါၵ်) ၸွ်ယၢၸ်
။ငွ်ၸ်ၵျ်းၵှ်ၵျ်ၸ်ၵျ်ၢ ၸၵိၵှ်လၵှ်လိ
ၵှ်ၵျ်းငါၵ်းလွ်းၸယၵ်ၵှ်ၵ့်ၵှ်ၸွ် ၼျ်ၸ်ၵျ်ၢ ၿယ်ၸ်ၵှ်ၵ ၵှ်ၼ်းငါၵ်ၸၸ်ၸ် ။ငါၵ်ယွ်ႄၸၸ်ၵှ်ၵျ်ၵှ်ထ
။ငွ်ၸ်ၸၸ်ယွ်ၸ ၂ၸၼငွ်ၸ်ၵ်ၵ်ၵ် းငါၵ်ၸွ်ၸ်လၶ် ယွ်ၵိဝ်ၼငွ်ၸ်ၵျ်ၵှ်ၸၵ် းငါၵ်း၊ါြၸ်ယ်ၵ်ၵ့်
ငွ်ၸ်းငါၵ်ၸယၼၢ ငွ်ၸ်ၸ်လၶ်ၶ် ။ငွ်ၸ်ၸ်ၵျ်ၢးၶ်ၢႄ ၵှ်ၵျ်းငါၵ်းလွ်းၸယၵ်ယွ်ၸ်ၵျ်ၵှ်ၵ်ၵှ်ၵ့်ၵှ်ၸွ် ၼျ်ၸ် ၵ်ၸ်ၸ်ၵျ်ၢ
၂ၸၼငွ်ၸ်ၸ်ၵျ်ၢ ။ငွ်ၸ်ၵျ်းၵှ်ၵျ်းၵၢး၊ါြဝ်းၼှ်ိဝ်းၵၢ ငွ်ၵၵှ်ၼ်ၸ်ၵျ်ၢယွ်ၸ်ၵျ်ၵှ်ၵ် ၵ်ၸ်ၸ်ၵျ်ၢ ။ ။းငါၵ်းၼှ်ိဝ်းၵၢၵှ်ၵိၼ

။ငွ်ၸ်ၵှ်ဝ၂ၵ းငါၵ်းၸၼၼ်း၊ါြၼ းၼှ်ိဝ်းၵၢ၂ၵယွ်ၸၼၢ ၵှိဝ်ၵှ်ၵၢးၶၢေၸ

ၵ့်ၵု်လ်ဂြ်းငါၵ်းၼှ်ိဝ်းၵၢးၶၢေထ

ဆာပေးမေးခွန်းများပြုလုပ်ပုံ

အပိတ်မေးခွန်းများတွင် အောက်ဖော်ပြပါ အမျိုးအစားများ ပါဝင်သည်။

အမှတ်ပေးစကေး (Rating scale)

၄။ ဤကုန်ပစ္စည်းများကို သင်မည်သို့ အမှတ်ပေးသတ်မှတ်မည်နည်း။

အလွန်ကောင်း	ကောင်း	အသင့်အတင့်	ညံ့

၅။ အမှတ်ပေးစကေးအားဖြင့် '၁၁'ဆိုလျှင် သင်စိတ်အဝင်စားဆုံးဖြစ်ပြီး '၁'ဆိုလျှင် စိတ်ဝင်စားမှုမရှိဟု ဆိုပါက အောက်ပါ ခေါင်းစဉ်အကြောင်းအရာများနှင့် ပတ်သက်၍ သင်၏စိတ်ဝင်စားမှုကို အမှတ်ပေးဖော်ပြပါ။

ပြည်တွင်းရေးရာ ----------------------

နိုင်ငံတကာရေးရာ ----------------------

သိပ္ပံနှင့် ကျန်းမာရေး ----------------------

စီးပွားရေး ----------------------

သဘောတူမှုစကေး (Agreement scale)

၆။ အောက်ဖော်ပြပါတို့နှင့် ပတ်သက်၍ သင်မည်မျှသဘောတူသနည်း။

	လုံးဝသဘောတူသည်	သဘောတူသည်	သဘောမတူပါ	လုံးဝသဘောမတူပါ
ကျွန်ုပ်၏မန်နေဂျာသည် အပြုသဘောဆောင် ဝေဖန်ထောက်ပြမှု ပြုသည်။	☐	☐	☐	☐
ကျွန်ုပ်တို့၏ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုအစီအမံမှာ ပြည့်စုံလုံလောက်သည်။	☐	☐	☐	☐
ရက်နည်းနည်းနှင့် အလုပ်ချိန်ကြာကြာမျိုး လုပ်လိုသည်။	☐	☐	☐	☐

ဆာဗေးဖောင်ပုံစံဥပမာ

No.	Question	Answer		
1.2	How satisfied are you by these activities? အဲဒီ လုပ်ငန်းများကို ဘယ်လောက်ကျေနပ်မှု ရှိပါသလဲ။	Not satisfied.........[illegible] ကျေနပ်နှစ်သက်မှုမရှိ .....[illegible] Satisfied..............[illegible] ကျေနပ်နှစ်သက်မှုရှိ ....[illegible] Very satisfied ....3 အလွန်ကျေနပ်.....................3	အဆင့်သတ်မှတ်ပေးခြင်း **Ranking**	
1.3	Did you learn any new techniques from this activity? If yes which ones? (MA) အဲဒီ လုပ်ငန်းများမှ မည်သည့် နည်းပညာအသစ်များကို လေ့လာသင်ယူခဲ့ရပါသလဲ။ ။ (အဖြေတစ်ခုမကဖြစ်နိုင်သည်)	Composting ....1 မြေဆွေးပြုလုပ်ခြင်း၊ ....[illegible] seed production ....[illegible] မျိုးစေ့ထုတ်ယူခြင်း၊ ....[illegible] pest management...........[illegible] ပိုးမွှားနှိမ်နင်းခြင်း.............[illegible] mushroom cultivation..................[illegible] မှိုစိုက်ပျိုးခြင်း ....3 other ....4 အခြား၊ 4	အဖြေအများမှ တစ်ခုရွေးချယ်ခြင်း **Multiple choice**	
1.4	Did you get additional income from these activities? အဲဒီ လုပ်ငန်းများမှ အပိုဝင်ငွေ ရခဲ့ပါသလား။	Yes.................[illegible] ရသည် ....1 No.................[illegible] မရပါ.....................2	အပိတ်မေးခွန်း **Close**	2,G o to,
1.5	If yes, by how much did your monthly income increase ? ရခဲ့ပါက နဂိုလစဉ်ဝင်ငွေထက် ဘယ်လောက်ပိုရခဲ့ပါသလဲ။	......................Kyats ....ကျပ်	အဖွင့်မေးခွန်း **Open**	

ရှောင်ကြဉ်သင့်သည့် အရာများ - ဥပမာ

အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် အပိတ်မေးခွန်းပုံစံမျိုးသည် အလွန်ပင် မသဲမကွဲနိုင်သည်။ ရွေးချယ်ရမည့် အဖြေများသည် တစ်သမတ်တည်းမဖြစ်ရုံမျှမက သိပ္ပံနည်းကကျ အခြေခံသားခြင်းမျိုးလည်း မရှိချေ။

မေး - ပတ်ဝန်းကျင် ထိခိုက်ပျက်စီးစေသည့် အကြောင်းတရားများထဲမှ မည်သည့်အချက်သည် အဆိုးရွားဆုံး ဖြစ်သနည်း။

- လူဦးရေ ထူထပ်သိပ်သည်းလာမှု
- သစ်တောများ မီးသင့်ခြင်းအန္တရာယ်
- သစ်တောပြုန်းတီးခြင်း
- ကားများပေါများလာမှု
- မသိပါ။

- အထက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် ဖြစ်နိုင်ခြေ အဖြေမျိုးများသာမကဘဲ ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်ပျက်စီးစေသည့် အရာများစွာလည်း ရှိသေးသည်။ ပတ်ဝန်းကျင်ပျက်သုန်းမှုသည် အလွန်ပင် ကျယ်ပြန့်သည့်ခေါင်းစဉ်တစ်ရပ်ဖြစ်သည့်အလျောက် မေးခွန်းတစ်ခုတည်း မေးရုံမျှနှင့် မလုံလောက်ပေ။

- တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မဆက်စပ်သည့် အဖြေများကိုလည်း တစ်နေရာတည်း၌ တည့်သွင်းဖော်ပြရန် ခက်ခဲသည်။ ဥပမာအနေဖြင့်လည်း - နောက်ဆုံး အဖြေနှစ်ရပ်ဖြစ်သည် (သစ်တောပြုန်းတီးမှုနှင့် ကားများထူထပ်ပေါ်များလာမှုတို့သည်) လူဦးရေ သိပ်သည်းလာမှု၏ အကျိုးဆက်ပင်ဖြစ်သည်။

ရှောင်ကြဉ်သင့်သည့် အခြားအရာဥပမာ -

- အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် ဥပမာကဲ့သို့ ဆာဗေးမေးခွန်းများကို ကြိုရာကျပန်းစီစဉ်မထားသင့်ပေ။

  - မေး   အိမ်တွင်ရှိသည့်အခါ အမှိုက်ကို မည်သို့စွန့်ပစ်သနည်း။
    - အမှိုက်ပုံးအတွင်းသို့
    - အိမ်ပြင်ပသို့
    - အခြား

  - မေး   သင်၏အမြင်တွင် အောက်ဖော်ပြပါတို့သည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို မည်မျှ ဆိုးကျိုးသက်ရောက်စေသနည်း။

	အနည်းငယ်	အသင့်အတင့်	သိသိသာသာ
လူဦးရေထူထပ်သိပ်သည်းမှု			
မီးသွေးအန္တရာယ်			
သစ်တောပြုန်းတီးမှု			
ကားများကြောင့် လေထုညစ်ညမ်းမှု			

- ဆာဗေးဖောင်တွင်ကဏ္ဍများ ခွဲထားသင့်သည်။ အချို့ကဏ္ဍများသည် စူးစမ်းလေ့လာမည့်အကြောင်းအရာ၏ ယေဘုယျဆန်သော ကိစ္စများကို လေ့လာမေးမြန်းမည်ဖြစ်ပြီး (အများအားဖြင့် ဆာဗေးဖောင်အစပိုင်းတွင် ထားလေ့ရှိသည်။) အခြားသောကဏ္ဍများသည် ပို၍ တိကျသော အကြောင်းချင်းရာများ၊ အထူးသဖြင့် အသေးစိတ်ကျသော အတွင်းရေးများကို လေ့လာမေးမြန်းမည် ဖြစ်သဖြင့် ဆာဗေးဖောင် အလယ်ပိုင်းသို့မဟုတ် နောက်ဆုံးပိုင်းတွင် အများအားဖြင့် ထားလေ့ရှိသည်။

ရှောင်ကြဉ်သင့်သည့် အခြားဥပမာ

- မေးခွန်းတစ်ခုစီသည် တစ်ကြိမ်လျှင် အကြောင်းအရာ တစ်ခုသာ မေးသင့်သည်။ အောက်ပါ မေးခွန်းသည် ဆာဗေးတစ်ရပ်အတွက် မသင့်လျော်ပေ။

မေး - "ဘုရားသို့ အကြိမ်မည်မျှနှင့် တစ်ကြိမ်လျှင် မည်မျှကြာအောင် သွားလေ့ရှိသနည်း။"

- အထက်ပါ မေးခွန်းသည် အပိုင်းနှစ်ပိုင်းပါဝင်သဖြင့် မေးခွန်းနှစ်ခု ခွဲသင့်သည်။ တစ်ပတ်အတွင်း အကြိမ်မည်မျှလား ။။
- တစ်လအတွင်း အကြိမ်မည်မျှလား ။။ တစ်နှစ်အတွင်း အကြိမ်မည်မျှလား ။ မမေးသည့်အတွက် အဓိပ္ပါယ်ရှုပ်ထွေးစေသည်။

လိုက်နာသင့်သည့် အရာများ ဥပမာ -

- တိကျသော အပိတ်မေးခွန်းမျိုးဖြစ်သည့် အောက်ပါ ဥပမာပုံစံအတိုင်း မေးမြန်းသင့်သည်။

- မေး -အကယ်၍ သင်၏ ကလေးများကျောင်းမသွားဘဲ အိမ်တွင် သင့်ကို ကူညီသည်ဆိုပါက သူတို့လုပ်ဆောင်သည့်အလုပ်များမှာ -

ချက်ပြုတ်ခြင်း
အဝတ်များလျှော်ဖွတ်ခြင်း
သန့်ရှင်းရေး
ကလေးအငယ်များအား ထိန်းကျောင်းခြင်း
အခြားအချက်များရှိခဲ့လျှင် အသေးစိပ် ဖေါ်ပြပါ

- အကယ်၍ အခြားအရာများ လုပ်ဆောင်ပါက ၎င်းတို့မှာ ----- ရှင်းလင်း၍ တိကျသော အခြားဥပမာတစ်ခုအနေဖြင့် -

- မေး -"အကယ်၍ သင်၏မိဘများမှ ကျောင်းသွားရန် ခွင့်ပြုပြီးလိုအပ်သည့် ထောက်ပံ့မှုမျိုးပေးပါက ကျောင်းသို့ -------------"

သွားမည်။ မသွားပါ။

ဆာဗေးဖောင်ပုံစံ

ဖြေဆိုသူများထံသို့ ဆာဗေးဖောင်အား မအပ်နှံမီအောက်ပါတို့ ပါဝင်သင့်သည်။

- လေ့လာရခြင်း ရည်ရွယ်ချက်ကို ရှင်းလင်းပြသော သီးခြားမိတ်ဆက်စာမျက်နှာ။
- ခေါင်းစဉ်၊ နေ့စွဲ၊ နေရာနှင့် အင်တာဗျူး မေးသူအမည့်
- မေးခွန်းအတွဲများ
- (အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း) သတင်းအချက်အလက်မပေါက်ကြားရေးအတွက် အာမခံချက်ပေးသော စာပိုဒ်အား မေးခွန်း၏ နောက်ဆုံးပိုင်းတွင် ထည့်သွင်းခြင်း။

Identification and control - Part B 27

"သတင်းအချက်အလက်လျှို့ဝှက်မှု
Confidentiality"

"ဤအင်တာဗျူးတွင် ကောက်ယူထားသော ပုဂ္ဂလိက အချက်အလက်များအား လျှို့ဝှက်ထားမည်ဖြစ်ပြီး မည်သည်နည်းနှင့်မျှ ထုတ်ဖော်ပြမည်မဟုတ်ကြောင်း အာမခံပါသည်။

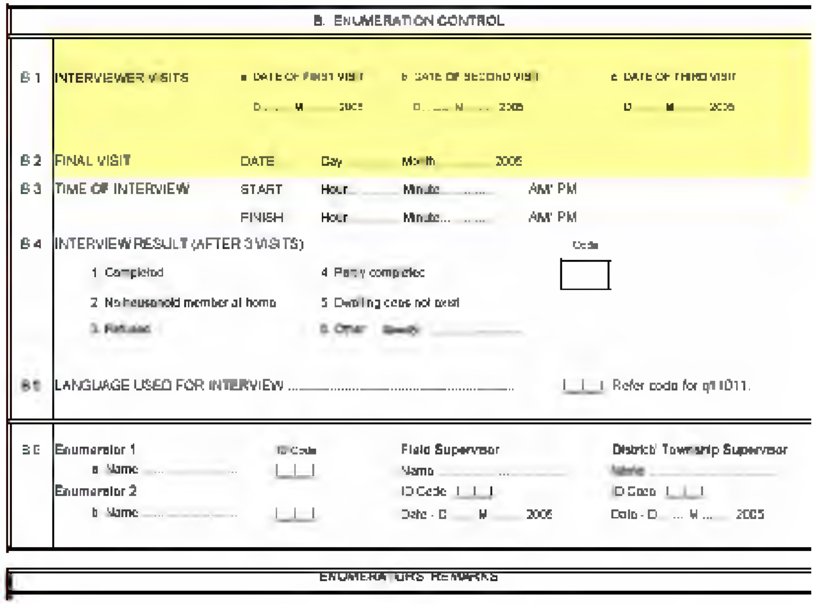

B. ENUMERATION CONTROL

B1 INTERVIEWER VISITS — a DATE OF FIRST VISIT: D ... M ... 2005 — b DATE OF SECOND VISIT: D ... M ... 2005 — c DATE OF THIRD VISIT: D ... M ... 2005

B2 FINAL VISIT — DATE: Day ... Month ... 2005

B3 TIME OF INTERVIEW — START: Hour ... Minute ... AM/ PM — FINISH: Hour ... Minute ... AM/ PM

B4 INTERVIEW RESULT (AFTER 3 VISITS) — Code
1 Completed
2 No household member at home
3 Refused
4 Partly completed
5 Dwelling does not exist
6 Other Specify ...

B5 LANGUAGE USED FOR INTERVIEW ... Refer code for q#1011.

B6 Enumerator 1 — a Name ... ID Code
Enumerator 2 — b Name ...
Field Supervisor — Name ... ID Code ... Date - D ... M ... 2005
District/ Township Supervisor — Name ... ID Code ... Date - D ... M ... 2005

ENUMERATORS REMARKS

ပဏာမ စမ်းသပ်မေးမြန်းမှု (Pilot test)
တစ်ရပ်လုပ်ဆောင်ပုံ

ဆာဗေးဖောင်ပုံစံအကြမ်းအား အချောသတ်ရေးသားပြီး အသေးစားရှေ့ပြေး စမ်းသပ်မှုတစ်ရပ်ပြုလုပ်ပါ။

- မေးထားသည့် မေးခွန်းများအား ကောင်းစွာနားလည်မှု ရှိ - မရှိ ဆိုသည်ကို စစ်ဆေးရန်အတွက် သင့်ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ လူသုံး - လေးဦးဖြင့် ဆာဗေးနှင့် ပတ်သက်၍ အသေးစားရှေ့ပြေးစမ်းသပ်မှု တစ်ရပ် ပြုလုပ်ပါ။ သင့်ပတ်ဝန်းကျင်ရှိ လူသုံး - လေးဦးအား ဆာဗေးဖြင့် ပဏာမ စစ်ဆေးမေးမြန်းပြီး မေးခွန်းများအား ကောင်းစွာနားလည်မှု ရှိ - မရှိ ဆိုသည်ကို စစ်ဆေးပါ။

ပြန်လည်စိစစ်ပါ။

- ဖြေဆိုသူနေရာမှ ဝင်၍ ပြန်ဖတ်ရှုပါ။
- အဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူလွဲမှားနိုင်သည့် ဖြစ်နိုင်ခြေများကို မှန်းဆပါ။
- မရှင်းလင်း မသဲကွဲသည့် စကားလုံးများ၊ စကားစုများကို ရှာဖွေဖော်ထုတ်ပါ။
- နားလည်တတ်ကျွမ်းသူများ၊ လုပ်ဖော်ဆောင်ဖက်များနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပါ။

လေ့ကျင့်ရန်အချိန်

အဆင့် (၁)	အဆင့် (၂)	အဆင့် (၃)	အဆင့် (၄)
လေ့လာမည့်ခေါင်းစဉ်	အဓိကမေးခွန်းနှင့် ဆက်စပ်မေးခွန်းများ	လိုအပ်သည့်သတင်း အချက်အလက်	မေးခွန်းများ
ယဉ်ရှယ်သောဘွဲ့ရ မြန်မာလူငယ်များ၏ "ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဗဟုသုတ" ကိုလေ့လာလိုပါက			

သုတေသနပရောဂျက်တစ်ရပ်အနေဖြင့် "ယဉ်ရှယ်သော ဘွဲ့ရမြန်မာလူငယ်များအကြား ပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာ ဗဟုသုတအားလေ့လာခြင်း" ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် သုတေသနပြုလုပ်လိုပါက အဆင့် (၂)၊ (၃)၊ (၄) တို့ကို ဖြည့်ပေးပါ။

ဖြစ်နိုင်ချေများစွာရှိပါလိမ့်မည်။ နောက်ဆက်တွဲစာမျက်နှာများတွင် ဖော်ပြထားသည်တို့မှာ ဥပမာ တစ်ခုသာ ဖြစ်ပါသည်။

လေ့ကျင့်ရန်အချိန်

အဆင့် (၁)
လေ့လာမည့်ခေါင်းစဉ်

ငယ်ရွယ်သောဘွဲ့ရ
မြန်မာလူငယ်များ၏
"ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဗဟုသုတ"
ကိုလေ့လာလိုပါက

အဆင့် (၂)
အဓိကမေးခွန်းနှင့်
ဆက်စပ်မေးခွန်းများ

"ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဗဟုသုတ" ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။အဆိုပါအသုံးအနှုန်းကို သင်သုံးစဲသည့်အခါ မည်သို့ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမည်နည်း။

ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ မေးခွန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ငယ်ရွယ်သော ဘွဲ့ရလူငယ်များ အနေဖြင့် မည်မျှ အထိ ဗဟုသုတကြွယ်မည်နည်း။

ဘွဲ့ရလူငယ်များအနေ ဖြင့် သူတို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဗဟုသုတကို သူတို့နေ့စဉ်ဘဝတွင် မည်မျှအထိ လက်တွေ့အသုံးချ မည်နည်း။ သူတို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဗဟု သုတသည် မည်မျှ လက်တွေ့ဆန်သနည်း။

အဆင့် (၃)
လိုအပ်သည့်သတင်း
အချက်အလက်

အဆင့် (၄)
မေးခွန်းများ

လေ့ကျင့်ရန်အချိန်

အဆင့် (၁) လေ့လာမည့်ခေါင်းစဉ်	အဆင့် (၂) အဓိကမေးခွန်းနှင့် ဆက်စပ်မေးခွန်းများ	အဆင့် (၃) လိုအပ်သည့်သတင်း အချက်အလက်	အဆင့် (၄) မေးခွန်းများ
ငယ်ရွယ်သောဘွဲ့ရ မြန်မာလူငယ်များ၏ "ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဗဟုသုတ" ကိုလေ့လာလိုပါက	"ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဗဟုသုတ" ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။အဆိုပါအသုံးအနှုန်းကို သင်သုံးစဲသည့်အခါ မည်သို့ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမည်နည်း၊	"ပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာဗဟုသုတ" အမြင်သဘော-တရား။ မိသားစုနှင့် ပညာရေးနောက်ခံတို့သည် "ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဗဟုသုတ" အဆင့်အ-တန်းအတွက် မည်မျှအထိ အရေးပါသနည်း။	
	ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ မေးခွန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ငယ်ရွယ်သော ဘွဲ့ရလူငယ်များ အနေဖြင့် မည်မျှ အထိ ဗဟုသုတကြွယ်မည်နည်း၊	အထွေထွေ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ တွင် ဘွဲ့ရလူငယ်များ၏ ဗဟုသုနှင့် စိတ်ပါဝင်စားမှု။ ပတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်ရေးစကားရည်လုပွဲတွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်လိုမှု။	
	ဘွဲ့ရလူငယ်များအနေ ဖြင့် သူတို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဗဟုသုတကို သူတို့နေ့စဉ်ဘဝတွင် မည်မျှအထိ လက်တွေ့အသုံးချ မည်နည်း။ သူတို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဗဟု သုတသည် မည်မျှ လက်တွေ့ဆန်သနည်း။	ပတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်စောင့်ရှောက် ရေးကို အကျိုးပြုသော နေ့စဉ်အမူအကျင့်များနှင့် ပတ်သက်သည့် ဗဟုသုတ။ ထိုအမူအကျင့်များအား မိမိပတ်ဝန်းကျင်ရှိ လူအများအပေါ် အားပေးတိုက်တွန်းနိုင်မှု အရည်အချင်း။	

လေ့ကျင့်ရန်အချိန်

အဆင့် (၁) လေ့လာမည့်ခေါင်းစဉ်	အဆင့် (၂) အဓိကမေးခွန်းနှင့် ဆက်စပ်မေးခွန်းများ	အဆင့် (၃) လိုအပ်သည့်သတင်း အချက်အလက်	အဆင့် (၄) မေးခွန်းများ
ငယ်ရွယ်သောအဖွဲ့ရ မြန်မာလူငယ်များ၏ "ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဇဟုသုတ" ကိုလေ့လာလိုပါက	"ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဇဟုသုတ" ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။အဆိုပါအသုံးအနှုန်းကို သင်သုံးစဲသည့်အခါ မည်သို့ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမည်နည်း။	"ပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာဇဟုသုတ" အမြင်သဘော-ထား။ မိသားစုနှင့် ပညာရေးနောက်ခံတို့သည် "ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဇဟုသုတ" အဆင့်အ-တန်းအတွက် မည်မျှအထိ အရေးဝါသနည်း။	မေး ၁-၁။ ॥ အသက်အရွယ် ---------- မေး ၁-၂။ ॥ ကျား -------- မ --------- မေး ၁-၃။ ॥ သင်ရရှိထားသော ဘွဲ့ ---- မေး ၁-၄။ ॥ မွေးချင်းမောင်နှမ အရေအတွက် -------------
	ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ မေးခွန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ငယ်ရွယ်သော ဘွဲ့ရလူငယ်များ အနေဖြင့် မည်မျှ အထိ ဇဟုသုတကြွယ်မည်နည်း။	အထွေထွေ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များတွင် ဘွဲ့ရလူငယ်များ၏ ဇဟုသုနှင့် စိတ်ပါဝင်စားမှု။ ပတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်ရေးစကားရည်လုပွဲတွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်လိုမှု။	မေး ၂-၁။ ॥ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ကိစ္စ ရပ်များအတွက် ဇဟုသုတကို မည်သည်မှရရှိပါသနည်း။ သတင်းစာ ----၊ တီဗွီ ----၊ သူငယ်ချင်းများထံမှ ----၊ အကယ်၍ အခြားထံမှ ဖြစ်ပါက ၎င်းတို့မှာ---- မေး ၂-၂။ ॥ တိုင်းပြည်တွင်းရှိ ဆည် ဆောက်လုပ်မှုနှင့် ပတ်သက်သည့် အစိုးရ၏ပေါ်လစီအပေါ် သင်မည်ကဲ့သို့ ထင်မြင်သနည်း။ မေး ၂-၃။ ॥ ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သော အဖွဲ့အစည်းများ၏ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်ရန် ဆန္ဒရှိပါသလား။
	ဘွဲ့ရလူငယ်များအနေ ဖြင့် သူတို့၏ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဇဟုသုတကို သူတို့နေ့စဉ်ဘဝတွင် မည်မျှအထိ လက်တွေ့အသုံးချ မည်နည်း။ သူတို့၏ ဝတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဇဟု သုတသည် မည်မျှ လက်တွေ့ဆန်သနည်း။	ဝတ်ဝန်းကျင်ကာကွယ်စောင့်ရှောက် ရေးကို အကျိုးပြုသော နေ့စဉ်အမူအကျင့်များနှင့် ပတ်သက်သည့် ဇဟုသုတ။ ထိုအမူအကျင့်များအား မိမိပတ်ဝန်းကျင်ရှိ လူအများအပေါ် အားပေးတိုက်တွန်းနိုင်မှု အရည်အချင်း။	မေး ၃-၁။ ॥ ဘက်ထရီများကို သင်မည်ကဲ့သို့ စွန့်ပစ်သနည်း။ မေး ၃-၂။ ॥ ပလပ်စတစ်အိတ်များကို သင်မည်ကဲ့သို့ စွန့်ပစ်သနည်း။ မေး ၃-၃။ ॥ ပလပ်စတစ်အိပ်များ အသုံးမ-ပြုရန် သင်၏ မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်းများကို တိုက်တွန်းဖြစ်ပါသလား။

Thank you!

ဥဝေဧဓွေးနှ်ယ၃ထ ဖြယ်ထယွဂ ၃ှ်းငါးဂုလးဋ္ဌ နှထယ၃ဋ် းမ၃ဂ်လ

- ။နှ်ဗ၃ယ၃ှ်ဂ် ၄ယလ်လီ၈ ဋ္ဌထ၃ှ်ဂုလ်ဂ် းဋ်း၃ထယ၃ဧ းငါး။ဇထယ၃ဧးဂ၃ထဧ
- ။နှ်ဗ၃ယ၃ှ်ဂ် ၄ယဂ်ဋ္ဌလးဇဂ္ဂ မြးငါးထထးနှ်ယ၃ယ / းငါးထထး၃ငါယ၃ ထထ၃ယ်ထယွဂ ၃ှ်၃ှဓ၃ှဓဧဂ်ယထ် းငါထလီးနှ်ဦးဂ၃းဂ၃ထဧ
- ။နှ်ဗ၃ယ၃ှ်ဂ် ၄ယးဂုဗ၃ှ်ဂ်ယ်ထယ၃းငါယလဧယ်ဇဧ ထယးဋ္ဌနှထယ၃ဋ်းဂ၃ထဧ

းငါ၄ယ်ဇဂ္ဂဗ္ဗဋ္ဌဗ း၃ဂ်ဗဂ်၃ယ

(၁) း၃ဂ္ဂဧ

နှထယ၃ဋ်းဂ၃ထဧ ၀ဖ

ဆာဗေးလုပ်ဆောင်ခြင်း

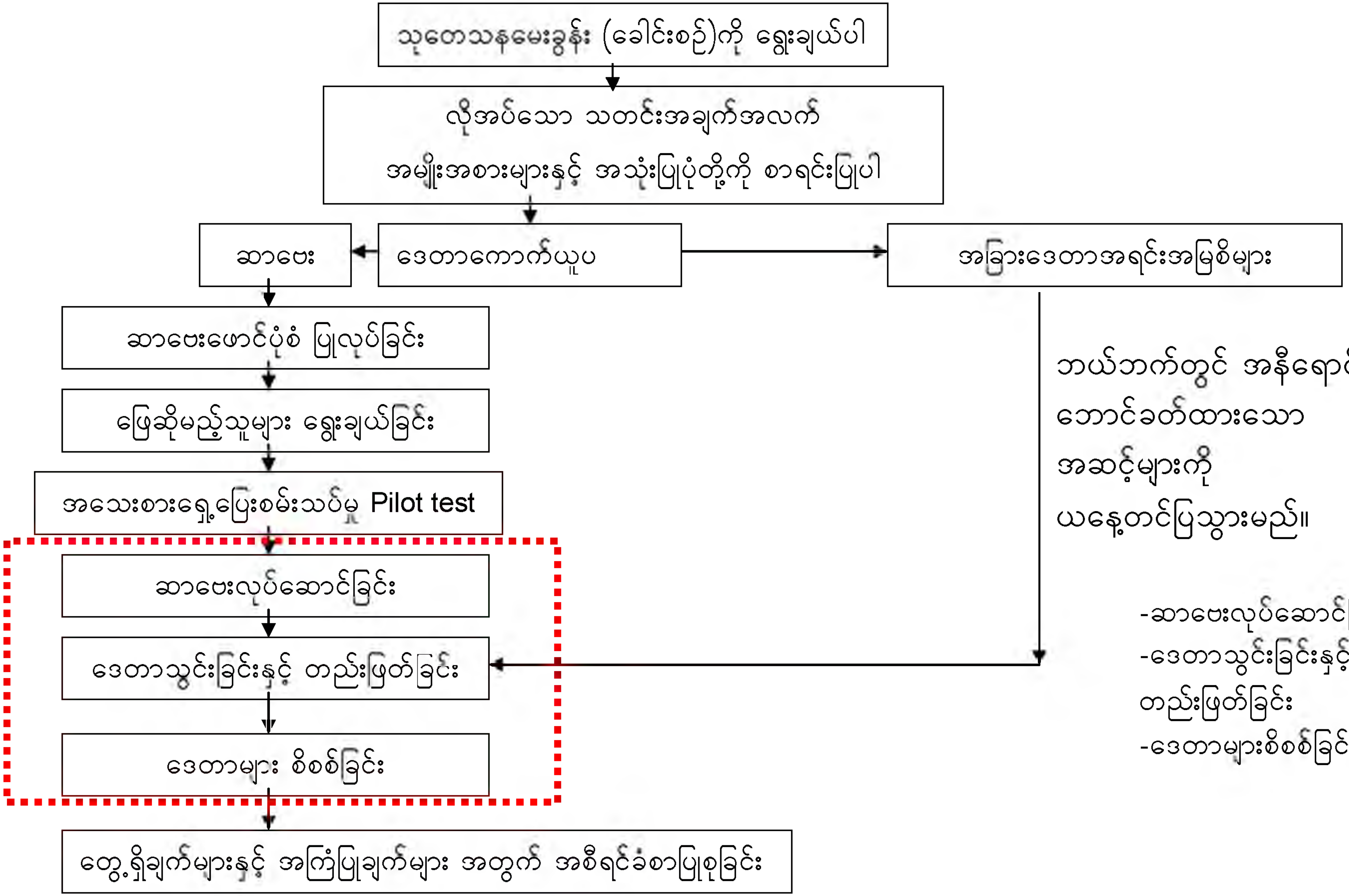

ဘယ်ဘက်တွင် အနီရောင်ဖြင့် ဘောင်ခတ်ထားသော အဆင့်များကို ယနေ့တင်ပြသွားမည်။

-ဆာဗေးလုပ်ဆောင်ခြင်း
-ဒေတာသွင်းခြင်းနှင့် တည်းဖြတ်ခြင်း
-ဒေတာများစိစစ်ခြင်း

ဆရာဖေးအတွက်ပြင်ဆင်ပုံ

ဖြေဆိုသူများအား မေးခွန်းလွှာများ ပေးအပ်ရန်နှင့် ဆရာဖေးလုပ်ဆောင်ရန်အတွက် အောက်ပါအရည်အချင်း နှင့်ပြည့်စုံသော အင်တာဗျူးမေးမည့်သူများ / လက်တွေ့ကွင်းဆင်းမည့်သူများကို ရွေးချယ်သင့်သည်။

ကျန်းမာရေးကောင်းမွန်မှု

- ကွင်းဆင်းအလုပ်အနေဖြင့် အပင်ပန်းခံလုပ်ဆောင်ရမည် ဖြစ်သဖြင့် လုပ်သားများအနေဖြင့် သက်လုံကောင်းပြီး ကြံ့ခိုင်သန်စွမ်းရန် လိုအပ်သည်။

တက်ကြွဖော်ရွေမှု

- အင်တာဗျူးမေးမည့်သူများအနေဖြင့် ဖြေဆိုမည့်သူများနှင့် ဆက်ဆံရေးကျွမ်းဝင်အောင် တည်ဆောက်ရမည်။ လူစိမ်းများနှင့် ကောင်းစွာ ဆက်ဆံနိုင်စွမ်းရှိရမည်။

ဆက်သွယ်ရေးစွမ်းရည်

- စကားပြောစွမ်းရည်နှင့် ကောင်းစွာ နားထောင်နိုင်မှု စွမ်းရည်တို့ရှိရန် လိုအပ်သည်။

ရုပ်ရည်ပြေပြစ်မှု

- အကယ်၍ လက်တွေ့ကွင်းဆင်းမည့်သူ၏ ရုပ်ပိုင်းသွင်ပြင်သည် မနှစ်မြို့ဖွယ် (သို့) ပုံမှန်မဟုတ်ပါက ကောက်ယူရရှိသော ဒေတာများသည် မှားယွင်းမှု ရှိနိုင်သည်။

ပညာတတ်မြောက်မှု

- အင်တာဗျူးမေးမည်သူများသည် အရေးအဖတ်ဆိုင်ရာ ကောင်းစွာနိုင်နင်းရမည်။ ဘွဲ့ရဖြစ်သင့်သည်။

အတွေ့အကြုံရှိမှု

- အတွေ့အကြုံရှိသော အင်တာဗျူးမေးသူများသည် ညွှန်ကြားချက်များကို ကောင်းစွာလိုက်နာနိုင်ပြီး ဖြေဆိုမည့် သူများမှ ကောင်းစွာ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု ရှိအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်သည့်။

ဆာဗေးအင်တာဗျူး ပြင်ဆင်ပုံ

- အင်တာဗျူးသမားကောင်းတစ်ယောက်ဖြစ်ရန်အတွက် အဓိကလိုအပ်သောအရည်အချင်းမှာ လူစိမ်းများကို ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျချဉ်းကပ်နိုင်ပြီး ဆာဗေးတွင် ပါဝင်ဖြေဆိုနိုင်ရန် စည်းရုံးနိုင်စွမ်းပင်ဖြစ်သည်။ ဖြေဆိုမည့်သူ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကို ရရှိလာပါက ၎င်းကို ထိန်းသိမ်းထားရန် လိုအပ်သည်။ လိုအပ်သော ဒေတာ အချက်အလက်များကို ကောက်ယူသည့် အခါ ညွှန်ကြားချက်များအတိုင်း အတိအကျ ကောက်ယူရမည်။

- အရည်အသွေးမြင့် ဒေတာများကို ကောက်ယူရန်အတွက် အင်တာဗျူးပြုလုပ်မည့်သူများကို အသေအချာပြုစု ပျိုးထောင်ရမည်။

- အင်တာဗျူးသမားကောင်းဖြစ်ရန်အတွက် - အင်တာဗျူးအတွက် ကနဦးချဉ်းကပ်ပုံ၊ အင်တာဗျူးများကို ပညာရှင် ဆန်ဆန်မေးမြန်းပုံ၊ အဖြေများဘက်လိုက်မှုများယွင်းမှု မရှိစေရန်အတွက် ရှောင်ကြဉ်သင့်သည့် အရာများ - စသည်တို့ကို သိထားသင့်သည်။ သင်တန်းပေးရာတွင်လည်း အင်တာဗျူးမေးရာတွင် ကြုံတွေ့နိုင်သော အခြေအနေ အမျိုးမျိုးနှင့် အသားကျစေရန် အင်တာဗျူးများများ လက်တွေ့လေ့ကျင့်ပေးရန် လိုသည်။

- ဆာဗေး၏ သဘောတရားများ၊ အဓိပ္ပါယ်ရှင်းလင်းချက်များ၊ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် ပတ်သက်၍ လိုအပ်ပါက ဆာဗေးအင်တာဗျူးပြုလုပ်သူကို ဖြေဆိုသူနှင့် အတူတကွ အချိန်ပေးစေခိုင်းသင့်သည်။

ဆာဗေးအင်တာဗျူးပြင်ဆင်ပုံ

- ဆာဗေးနှင့် ပတ်သက်သော ပစ္စည်းပစ္စယများကို ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားပြီး အင်တာဗျူးမေးမည့်သူအားလုံးကို ဆာဗေးအင်တာဗျူးမတိုင်မီ ပေးအပ်ထားရမည်။ ဆာဗေးမေးခွန်းလွှာနှင့်သော ပြဿရပ်များကို ရှင်းလင်းနိုင်ရန်အတွက် အင်တာဗျူးသမား များအား ဆာဗေးမေးခွန်းလွှာနှင့် မိတ်ဆက်ပေးသည့်အချိန် တစ်ချိန်ယူနိုင်ပါက ပိုကောင်းသည်။

- ဆာဗေးလုပ်မည့်အဖွဲ့အစည်းများသည် ဖြေဆိုမည့်နမူနာလူစုထံသို့ လူတွေ့အင်တာဗျူးမတိုင်မီ ကြိုတင်စာတစ်စောင်ပေးပို့ပြီး ဆာဗေးရည်ရွယ်ချက်နှင့် ပတ်သက်၍ရှင်းပြကာ အင်တာဗျူးသမားလာမည့်အကြောင်းကိုလည်း အကြောင်းကြားလေ့ရှိသည်။ ဤကိစ္စမျိုးသည် ဆာဗေးအင်တာဗျူးများ မကြာခဏ အမေးခံရသည့် နိုင်ငံများ၌ လုပ်လေ့ရှိကြပြီး ယခုအချိန်အထိမူ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဤမျှလောက်ကိစ္စမရှိသေးပေ။

- ဖြေဆိုမည့်သူထံ သွားရောက်ရန် အချိန်စာရင်းရေးဆွဲရာ၌လည်း တစ်နေ့တာအတွက် အကောင်းဆုံးဖြစ်မည့် အချိန်နှင့် ၎င်းအားလပ်မည့်အချိန်တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား၍ ရေးဆွဲသင့်သည်။

ဆာဗေးအင်တာဗျူးပြုလုပ်ပုံ

ကွင်းဆင်းသုတေသနသမားသည် ဖြေဆိုမည့်သူနှင့် တွေ့ဆုံခြင်း၊
မေးခွန်းလွှာများအား ကြိုးကြပ်ခြင်း၊ ဒေတာအချက်အလက်မှတ်တမ်းရယူခြင်း၊
ဖြည့်ပြီးသားဖောင်ပုံစံများကို ဖြည့်ဆည်း၍ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရန်ပေးပို့ခြင်း

လက်တွေ့ကွင်းဆင်းဒေတာအချက်အလက်များ ကောက်ယူခြင်း

တစ်ဦးချင်းတွေ့ အင်တာဗျူး

အင်တာဗျူးမေးမည့်သူ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများ

- မိတ်ဆက်ခြင်း
- မေးခွန်းများမေးခြင်း
  - ပုံစံကျ (သို့) တစ်ပိုင်းပုံစံကျမေးခွန်းလွှာ
  - အလွတ်သဘောမေးခွန်းလွှာ
- ဖြေဆိုသူများနှင့် ယုံကြည်မှုတည်ဆောက်ခြင်း
- ဖြေဆိုသူများနှင့် အကြည့်ချင်းဆက်သွယ်ခြင်း
- စကားအသွားအလာအား ထိန်းကြောင်းပေးခြင်း
- ဖြေဆိုသူ၏ စကားလုံးများ အပေါ် အာရုံစိုက်ခြင်း

အင်တာဗျူးမေးမည့်သူ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများ

- -----/ ရှေ့စာမျက်နှာမှအဆက်

- ❑ အချက်အလက်နှင့် အဖြေများကို စစ်ဆေးပါ။
- ❑ ဖြေဆိုသူ၏ အဖြေအပေါ်စဉ်းစားစိစစ်ပါ။
- ❑ အဖြေများသည် ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုရှိစေရန်နှင့် ပိုမိုသေချာစေရန် လိုအပ်ပါက အချို့မေးခွန်းများကို ပြန်မေးပါ။
- ❑ စာရွက်စာတမ်းအထောက်အထားအချို့ကို ယူဆောင်သွားပါ။
    - ဓါတ်ပုံ
    - စာတမ်း (သို့) အစီရင်ခံစာ
    - လက်ကမ်းစာစောင်ငယ်
    - လိပ်စာကဒ်ပြားများ

အင်တာဗျူးမေးမည့်သူ၏ တာဝန်ဝတ္တရားများ

- ဆာဗေးအင်တာဗျူးနှင့် ပတ်သတ်၍ အရေးကြီးသော အချက်တစ်ချက်မှာ-

- အင်တာဗျူးမစတင်မီ ဆာဗေးအင်တာဗျူး၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ပတ်သတ်၍ ဖြေဆိုမည့်သူများအား ရှင်းလင်းမိတ်ဆက်အပြီး၊ အင်တာဗျူးအား မဖြေဆိုလိုပါက ငြင်းဆိုနိုင်ကြောင်းနှင့် ဖြေဆိုစဉ် အတောအတွင်း အကြောင်းပြချက်တစ်စုံတစ်ရာပေးရန် မလိုအပ်ဘဲ ရပ်နားနိုင်ကြောင်း၊ ထိုသို့ငြင်းဆိုမှု၊ ရပ်စဲမှုတို့သည် အတျိုးတစ်စုံတစ်ရာသက်ရောက်မည်မထုတ်ကြောင်းကို ဖြေဆိုမည့်သူများအား အသိပေးအကြောင်းကြားရမည်။

ဆာပေးမေးခွန်းများမေးမြန်းပုံ

- အင်တာဗျူးကြာချိန်နှင့် ပတ်သက်၍ ဖြေဆိုမည့်သူများအား မှားယွင်းဖော်ပြမှုမပြုရန်
- တစ်စုံတစ်ရာ ညွှန်ကြားထားခြင်းမထုက်ပါက သုတေသနအလုပ်အပ်သူအကြောင်းကို ဖော်ပြခြင်းမပြုရန်
- မေးခွန်းလွှာနှင့် ပတ်သက်၍ သေချာစွာလေ့လာထားပြီး ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်စေရန်
- မေးခွန်းလွှာတွင်ပါသည့် အစီအစဉ်အတိုင်း မေးခွန်းများ မေးသွားရန်
- မေးခွန်းလွှာတွင်ပါသည့် စကားလုံးအသုံးအနှုန်းများအတိုင်း အတိအကျ အသုံးပြုရန်
- မေးခွန်းတစ်ခုစီကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းနှင့် တဖြေးဖြေးချင်းဖတ်ပြရန်
- နားမလည်သည့်မေးခွန်းများကို ပြန်ဖတ်ပြရန်
- မေးနိုင်သည့် မေးခွန်းမှန်သမျှကို မေးသွားရန်

ဆာဗေးမေးခွန်းများအတွက် အဖြေများ မှတ်တမ်းယူပုံ

ပုံစံကျမေးခွန်းများ (structured questions) နှင့် ပတ်သက်သော အဖြေများကို မှတ်တမ်းယူရာတွင် မေးခွန်းလွှာတစ်ခုချင်းစီအလိုက် ကွဲပြားမှုရှိနိုင်သည်။ ယေဘုယျအနေဖြင့်မူ ဖြေဆိုသူ၏ အဖြေနှင့် သက်ဆိုင် သည့် အမှတ်အသားပြုရန်နေရာတွင် အမှတ်အသားပြုလုပ်ပေးရန် ဖြစ်သည်။

အလွတ်သဘောမေးခွန်းများ (unstructured questions) နှင့် ပတ်သက်၍ မှတ်တမ်းယူရန် ယေဘုယျ စည်းမျဉ်းအနေဖြင့်မူ အဖြေများကို သုံးရင်း စကားအစေ့အစုံအတိုင်း လုံးစေ့ပတ်စေ့ မှတ်တမ်းတင်ရန်ဖြစ်သည်။

သီးခြားလမ်းညွှန်ချက်

- ပြေဆိုမှုကို အင်တာဗျူးပြုလုပ်စဉ် အတောအတွင်း မှတ်တမ်းတင်ပါ။
- ဖြေဆိုသူ၏ မူရင်းစကားလုံး အသုံးအနှုန်းအတိုင်း သုံးစွဲပါ။
- ဖြေဆိုသူ၏ အဖြေများကို အနှစ်ချုပ်ခြင်း၊ လိုရင်းရေးခြင်း တို့ မပြုလုပ်ရ။
- မေးခွန်းလွှာ၏ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် စပ်ဆိုင်သော အရာမှန်သမျှကို မှတ်တမ်းတင်ပါ။
- ထပ်မံ၍ အသေးစိတ်ပြောဆိုသော အကြောင်းရာများနှင့် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသည့် ထင်မြင်ချက်များကိုလည်း မှတ်တမ်းတင်ပါ။
- အဖြေကို ချရေးစဉ် အတောအတွင်း နှုတ်မှလည်း ပြန်လည်ရွတ်ဆိုပါ။

ဆာဗေးအင်တာဗျူးအဆုံးသတ်ပုံ

လိုအပ်သော သတင်းအချက်အလက်များ မရရှိမီ အင်တာဗျူးအား အဆုံးမသတ်စေသင့်ပေ။

မေးရမည့် မေးခွန်းများအားလုံး မေးပြီးသွားသည့်နောက် ဖြေဆိုသူဘက်မှ ၎င်း၏ဆန္ဒအလျောက် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသည့် ထင်မြင်ယူဆချက်ကိုလည်း ထည့်၍ မှတ်တမ်းယူသင့်သည်။

ဖြေဆိုသူဘက်မှ ပရောဂျက်နှင့် ပတ်သက်၍ မေးမြန်းလာသမျှကိုလည်း အင်တာဗျူးမေးသည့်သူမှ ပြန်လည်ဖြေကြားသင့်သည်။

ဖြေဆိုသည့်သူသည် အင်တာဗျူး နှင့် ပတ်သက်၍ အကောင်းမြင်ကျန်ရစ်ရန် လိုအပ်သည်။

ထို့အတွက် ဖြေဆိုသူအား ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ဖော်ပြဖို့ရန်လည်း အရေးကြီးသည်။

လက်တွေ့ကွင်းဆင်း၍ ဒေတာကောက်ယူရခြင်းမှာ တစ်ခါတစ်ရံ ခဲယဉ်းသော
စွန့်စားခန်းများလည်း ပါဝင်သည်။

ဆာဗေးသုတေသန။ ။ အနှစ်ချုပ်နှင့် နိဂုံး

စနစ်ကျနခြင်း	▪ မည်သည့်နမူနာလူစုတံမှ မည်သည်အကြောင်းရာများကို လေ့လာမည်ဖြစ်ကြောင်း ဆာဗေးကောက် မည့်အဖွဲ့အစည်းမှ ဆုံးဖြတ်ရွေးချယ်သည်။
မေးခွန်းလွှာဒီဇိုင်း	▪ ဆာဗေး၏ ပန်းတိုင်ရည်ရွယ်ချက်အပေါ် အခြေခံ၍ ဆာဗေးဖြေဆိုမည့်သူများအတွက် မေးခွန်းများကို ထုတ်၍ အစီအစဉ်တကျ နေရာချကာ ဆာဗေးမေးခွန်းလွှာကို ပြင်ဆင်ရသည်။
နမူနာကောက်ယူခြင်း	▪ ဆာဗေး၏ ရည်ရွယ်ချက်ပန်းထိုင်များကို ပြည့်မှီရန်အတွက် နမူနာလူစုကို ကျပန်းရွေးချယ်ကောက်ယူနိုင်ရန် အစီအမံများ ပြုလုပ်ရသည်။ တို့နောက် နမူနာရွေးချယ်ကောက်ယူသည်။
ဒေတာကောက်ယူခြင်း	▪ ဖြေဆိုမည့်နမူနာလူစုထံ ဆက်သွယ်ရေးကို စီမံဆောင်ရွက်ပြီးသကာလ အဆိုပါ လူစုတံမှ သတင်းအချက်အလက်များ ကောက်ယူစုဆောင်းရသည်။
ဒေတာအချက်အလက်များပြုစုခြင်း	▪ စုဆောင်းရရှိသော ဒေတာများကို ကွန်ပျူတာအတွင်းသွင်းပြီး တိကျသေချာမှုအတွက် စစ်ဆေးဆောင်ရွက်ရသည်။
စိစစ်စစ်ဆေးခြင်း	▪ ဆာဗေးရလာဒ်များကို စုဆောင်းစီစဉ်ပြီး ဖြန့်ချိပွားများသည်။

Thank you!

၉။ အရည်အသွေးစံထား တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု

(Qualitative Interview)

တင်ပြခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်

- *လူမှုရေးသုတေသီများအသုံးပြုသော အရည်အသွေးစံထား တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု* (Qualitative Interview) *အမျိုးအစားကို နားလည်စေရန်*
- (Qualitative Interview) *အမျိုးမျိုးကို အသုံးပြုရာ၌ လိုက်နာရမည့်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ (အမျိုးမျိုး)ကို မိတ်ဆက်ရန်*
- *အခြားသောသုတေသနနည်းများနှင့်* (Qualitative Interview) *ကိုပေါင်းစပ်အသုံးပြုနိုင်ရန်။*

(Qualitative Interview) ကိုအနက်ဖွင့်ခြင်း

- (Qualitative Interview) ဆိုသည်မှာ မေးသူနှင့်ဖြေသူတို့နှစ်ဦးကြား အပြန်အလှန်ပြောဆို ဆွေးနွေးခြင်းကို ခေါ်ပါသည်။ မေးမြန်းမှုမစတင်မီကပင်၊ မေးမြန်းမည်သူက မေးမြန်းမည်အကြောင်းအရာကို (လေ့လာလျှက်ရှိသောခေါင်းစဉ်) အစီအစဉ်ချမှတ်ထားရမည်။

- မေးမြန်းသူသည် သေသေချာချာစီစဉ်ထားသော မေးခွန်းစုများကိုပဲ အားကိုး၍မေးမြန်းခြင်းပြုရ။

- မေးမြန်းသူသည်ယေဘုယျသဘောဆန်သော မေးခွန်းဖြင့်အစပြုပြီး လိုအပ်သောအသေးစိတ်မေးမြန်းမှုကို ဖြေကြားချက်အပေါ်မူတည်၍ ဆွေးနွေးဟန်ဖြင့်ဆက်လက်မေးမြန်းရမည်။ ဖြေကြားသူမှ ၎င်း၏တင်ပြချက်အတိုင်း(အကြောင်းအရာကို) အကျယ်တဝင့်ပိုမိုဆွေးနွေးရမည်။

- ထို့ကြောင့် (Qualitative Interview)သည် ကြိုတင်အစီအစဉ်ချထားသော မေးခွန်းများအသုံးပြုသော စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းနှင့်ခြားနားသည်။

Qualitative Interview ၏အားသာချက်များ

- ဤနည်းကို ရှုပ်ထွေးသော အခြေအနေတွင် အသုံးပြုရန် သင့်တော်သည်။ ဖြေဆိုသူအနေဖြင့် အကဲဆတ်သည့် မေးခွန်းများကို ဖြေဆိုနိုင်ရန် ပြင်ဆင်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဖြေဆိုသူတိုင်းကို ရှုတ်ထွေးပွေလီသောအခြေအနေရပ်များကို လူကိုယ်တိုင်ရှင်းပြနိုင်ပါသည်။

- ဤနည်းအားဖြင့် အသေးစိတ် (in-depth) သတင်းအချက်အလက်များကိုရရှိနိုင်ပါ သည်။

- ဖြေဆိုသူအနေဖြင့် မေးခွန်းကို မှားယွင်းစွာ နားလည်နိုင်သည်။ ထိုအခါ မေးမြန်းသူအနေဖြင့် မေးခွန်းကို ယပ်မံမေးမြန်းခြင်း သို့မဟုတ် ဖြေဆိုသူ နားလည်နိုင်မည့် မေးခွန်းပုံစံသို့ ပြောင်းလဲ မေးခွန်းထုတ်နိုင်သည်။

- မေးမြန်းခြင်းကိုကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်အသုံးချ၍ရသည်။ လူဦးရေအမျိုးအစားအားလုံးနည်းပါးကို မေးမြန်းရန်အသုံးပြုနိုင်သည်။ ဥပမာ- ကလေး၊ မသန်မစွမ်း၊ စာမတတ်မြောက်သူနှင့်လူကြီးများ ဤနည်းသည် တောရွာဒေသများနှင့် အထူးသဖြင့်သင့်လျှော်သည်။ ကျေးရွာရှိအချို့လူများသည် မေးခွန်းထုတ်လွှာကို ဖတ်ရာတွင် အခက်အခဲရှိနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။

အမျိုးအစား (Qualitative Interview)

- အလွတ်သဘောမေးခွန်း (unstructured) မှ တပိုင်းပုံစံကျ (semi-structured) မေးခွန်းဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိနိုင်သည်။

- တပိုင်းပုံစံကျ (semi-structured) မေးခွန်းသည် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားသော မေးခွန်းအမျိုးအစားဖြစ်ပြီး သင့်တော်သလိုပြောင်းလဲ၍ရသည်။

- အလွတ်သဘော (unstructured) မေးခွန်းသည် မေးခွန်းအပေါ် အခြေမခံဘဲ သိရှိလိုသည့် အချက်အလက်ကိုသာ အခြေခံ၍မေးမြန်းခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤ ပုံစံကို အတွေ့အကြုံရှိပြီးသား အင်တာဗျူးသမားများ ပိုမိုအသုံးပြုလေ့ ရှိသည်။

- သုတေသီ၏ မေးခွန်းကို ဖြေဆိုသူအား အချက်အလက် သတင်းပေးသူ (informant) ဟု ခေါ်ပါသည်။) အဓိကသတင်းပေးသူ (key informant) ဟုလည်းဆိုလိုနိုင်ပါသည်။ ထိုသူများသည် (ဖြေဆိုသည့်) အကြောင်းအရာကို နှံ့နှံ့စပ်စပ်သိကာ ပြောပြနိုင်သူများလည်း ဖြစ်ပါသည်။

- Informant (ဖြေဆိုသူ) ဆိုတာ respondent (အချက်အလက်သတင်းပေးသူ ဆိုသည့်မှာ) နှင့် မတူပါ။ Respondent ဆိုသူသည် လေ့လာလျက်ရှိသော ဘာသာရပ်ခေါင်းစဉ်နှင့် ပတ်သက်ပြီးထူးခြားသိသောအသိမရှိပါ။

Qualitative Interviews များလုပ်ဆောင်မှု (ရာတွင်)လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ

အခြေခံအဆင့်ဖြင့်ကို qualitative interviews လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် ဖော်ပြထားပါသည်။

-ရည်ရွယ်ချက်ကို ဖွင့်ဆိုခြင်း - interviews ပြုလုပ်မည်ရည်ရွယ်ချက်ကိုရှင်းရှင်းလင်းလင်းဖြစ်စေပါ။ ထို့အတူ ရှာဖွေမည်အတွေးအယူအဆ(အကြောင်းအရာ)ကိုလည်း ရှင်းလင်းဖြစ်စေပါ။

-ပုံစံချခြင်း -ရှာဖွေမည်ရည်မှန်းချက်အစီအတွဲကိုခင်းကျင်းပါ။ ထို့နောက်ရည်ရွယ်ချက်တခုမှတခုသို့ ပြောင်းလဲမှုကိုလဲ ပြုလုပ်ပါ။ ပြောင်းလဲမှုတခုမှတခုသည် ချောမွေ့ပြီးအကျိုးသင့်ကြောင်းသင့်ဖြစ်ပါစေ။

-မေးမြန်းခြင်း - မေးမြန်းခြင်းပြုပါ။ (အသံသွင်းမှတ်တမ်းပြုပါ)

-ကူးယူရေးမှတ်ခြင်း - မေးမြန်းသူနှင့်တုန့်ပြန်ဖြေဆိုသူတို့၏ အမေး/အဖြေကို မှုရင်းစာပိုဒ်အနေဖြင့် ရေးသားပါ။

-ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း - မေးမြန်းခြင်းရည်ရွယ်ချက်နှင့်အညီ စုဆောင်းရရှိသောအသေးစိတ်အချက်များ၏ အဓိပ္ပါယ်ကိုသတ်မှတ်ပါ (ဖွင့်ဆိုပါ)။

-အစီရင်ခံခြင်း - မည်သည့်အရာများကိုလေ့လာရရှိကြောင်း (သော အကြောင်းအရာများ) အခြားသူများအားပြောပြပါ။(ဝေငှပါ)

-

အသိပေးခွင့်ပြုချက်

- အသိပေးခွင့်ပြုချက်ဆိုကာဘာလဲ။ သည်မှာ မေးမြန်းသူနှင့် ဖြေဆိုသူတို့နှစ်ဦး သဘောတူညီချက်စာချုပ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ မေးမြန်းခြင်းမှရရှိလာသော အချက်အလက်များကို ကရားဝင်အသုံးပြုနိုင်ကြောင်း ဖြေဆိုသူမှ ပေးသောခွင့်ပြုချက် အထောက်အထားကစ်ဖြစ်သည်။

- Interview မစမီ အသိပေးခွင့်ပြုချက် (informed consent) ကိုတောင်းခံခြင်းသည် qualitative interview အသုံးပြုမည်သုတေသီများ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရသော စည်းကမ်းချက် ကခုဖြစ်သည်။ ရာတွင် သုတေသနပြုလုပ်မည် အကြောင်းအရာကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ရှင်းပြထားရမည် ဖြစ်သည်။

- အသိပေးခွင့်ပြုချက်ရယူခြင်းတို အနောက်ကမ္ဘာနိုင်ငံများ၌ကျင့်သုံးကြသည်။ သို့သော်မြန်မာပြည်ကဲ့သို့နိုင်ငံမျိုး၌ ကျင့်သုံးရန်ခက်ခဲလှသည်။

- မြန်မာလူမှုပက်ဝန်းကျင်၌ စာချုပ်စာကမ်းများအပေါ်လက်မှက်ထိုးခြင်းသည် လုပ်ခဲလှသောအစဉ်အလာ တရပ်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့လုပ်ခဲ့မိလျှင် မိမိ၏စိက်ကိုအနှောက်အယှက်အရမ်းဖြစ်စေပြီး အနာဂတ်အတွတ် စိုးရိမ်ရသည်။ ထို့ကြောင့် နှုက်ကကိသာရယူပြီး မေးမြန်းမှုကိုပြုလုပ်ကြသည်။

- အသိပေးခွင့်ပြုချက်ရယူမှုသည် နိုင်ငံကကာစံချိန်စံညွှန်းကရပ်ဖြစ်သည်။ ယခုအခါမြန်မာပြည်၏ ဖြောင်းလဲမှုနှင့်အကူ နိုင်ငံကကာစံချိန်စံညွှန်းနှင့်အညီ လုပ်ဆောင်နေလျှက်ရှိသည်။ မြန်မာပြည်ရှိအချို့ သောသုတေသနစီမံကိန်းများ၌ (informed consent) ကိုအသုံးပြုနေကြပြီးဖြစ်သည်။

Informed Consent Form Template

ဖြေဆိုသူအမည်
ဖြေဆိုသူနေရပ်လိပ်စာ

ရက်--------လ---------ခုနှစ်တွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု၌ ကျွန်ုပ်မေးလိုက်သော သတင်းအချက် အလက်များ ကို----------(အဖွဲ့အစည်းအမည်) သို့အသုံးပြုရန်သဘောတူပါသည်။

ထိုအဖွဲ့အစည်းကထုတ်ဝေဖြန့်ချိခြင်း (အစိတ်အပိုင်းဖြစ်စေ၊ အချက်အားလုံးဖြစ်စေ) ကိုသဘော တူပါသည်။

အသံသွင်းခွေနှင့်အချက်အလက်များကအောက်ပါကန့်သတ်ချက်များထားရှိပြီး၊ထိုကန့်သတ်ချက်ကို
လိုက်နာရန်အလို့ရှိပါသည်။ (ကန့်သတ်ချက်မရှိလျှင်ရေးရန်မလိုပါ)

-

-

-

ဖြေဆိုသူလက်မှတ် ရက်စွဲ

Qualitative interviews
ကိုမည်ကဲ့သို့ပြင်ဆင်ရမည်နည်း။

- အချို့သောကိစ္စရပ်များတွင် မေးမြန်းခြင်း၌ မျှော်လင့်ထားသောအတိုင်းအတာနှင့် သုတေသနခေါင်းစဉ် ၏ sensitivity တို့ကြောင့်၊ ဗဖြေဆိုမည့်သူ၏ကျား/မ လိင်အရ မေးမြန်းသူသည်လည်း မျိုးတူလိင်မေးမြန်းသူ ဖြစ်တပိုမိုတောင်းမွန်ပါသည်။

- လူမျိုးရေးတိစ္စနှင့်ပတ်သတ်သောအကြောင်းတို ဖေါ်ညွှန်းသောသုတေသနစီမံတိန်း၌ တရံတရံ (စသည်း စနစ်တတျမထုတ်ပါ) ဖြေဆိုသူနှင့်လူမျိုးတူသူက မေးမြန်းခြင်းသည်ကောင်းသောရွေးခြယ်မှုတခုဖြစ်သည်။

- မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ ယေဘုယျစကားလုံးအရ သုတေသနခေါင်းစဉ်သည် sensitive ဖြစ်စေသောခေါင်းစဉ် လည်းမထုတ်၊ လူမျိုးရေးတိုဗဟိုပြုသော မေးခွန်းလည်းမထုတ်ပါတ မေးမြန်းသူ၏နောတ်ခံအခြေအနေ သည် အရေးတယူထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်မလိုပါ။

- အားလုံးသောတိစ္စရပ်များ၌ မည်သို့ဆိုစေမေးမြန်းသူ၏လူမျိုးနှင့်လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အခြေအနေတိုမေးခွန်းထုတ်ရန် လိင်အမျိုးအစား qualitative interview မပြုမှီ ကြိုတင်စဉ်းစားရန် လိုအပ်ပေသည်။

Qualitative Interviews
ကိုမည်ကဲ့သို့ပြင်ဆင်ရမည်နည်း။

- အကယ်၍ သုတေသနစီမံကိန်း၌ မေးမြန်းသူအရေအတွက်တစ်ယောက်ထက်ပိုပြီးဝါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော်၊ အားလုံးသော မေးမြန်းသူများသည် သုတေသနခေါင်းစဉ်အပေါ်စိတ်ဝင်စားမှု အမှန်တကယ်ရှိကြောင်း သေချာစေရန် အရေးကြီးသည့်နည်းကူ၊ ဖေါ်ထုတ်စစ်ဆေးမည့်အကြောင်းအရာကိုလည်း သိနားလည်စေရန်လိုအဝ် ပါသည်။

- အချို့သောကိစ္စရပ်များသည် နည်းပညာဆန်သောကြောင့်၊ မေးမြန်းသူသည် အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်သောနည်းပညာအသိအချို့ရှိရန်အရေးကြီးပါသည်။

- အရေးအကြီးဆုံးအချက်မှာ မေးမြန်းသူသည်ဖြေဆိုသူ/တုန့်ပြန်သူထက် ပိုမိုသိကျွမ်းနားလည်သောခံစားချက်ကိုမထားရန်အရေးကြီးပါသည်။ ဖြေဆိုသူများမှမေးမြန်းသူသည် မိမိထက်ပိုသိပိုတတ်ကြောင်းမခံစားမိစေရန်ဖေါ်ပြခြင်းမပြုရ။

Qualitative Interviews
အတွက်မည်ကဲ့သို့ပြင်ဆင်ရမည်နည်း။

- Qualitative Interviews သည် မေးမြန်းသူနှင့်ဖြေဆိုသူတို့အကြား စကားပြောဆိုမှုကခုဖြစ်သည်နှင့်အညီ မေးခွန်းစုများကိုအခြေပြုသော ကသမတ်ကည်းမေးမြန်းမှုကိုအခြေမပြုရ။

- Qualitative interviews တွင် (နောက်ဆက်ဖြည်စွက်မေးခွန်းများ) မေးခွန်းများသည် အစပိုင်း၌ဖော်ပြထား သောသီးခြားကိစ္စရပ်များအပေါ် ထင်မြင်ချက်များကို ဖြေဆိုသူမှပိုမိုကင်ပြနိုင်ရန် ဖိက်ခေါ်သောမေးခွန်း ဖြစ်ရန်အလွန်ပင်အရေးကြီးပါသည်။

- Qualitative interviews များအစဥ် မေးမြန်းသူများသိထားရန်အရေးကြီးသောအရာမှာ ဖြေဆိုသူများ၏ နောက်ဆက်ကွဲအမြင်နှင့် ခံစားချက်များကို ပိုမိုရှင်းလင်း ပြောဆိုနိုင်စေရန် ကွန်းအားပေးနိုင်ကြောင်း သိရှိထားရန် ဖြစ်သည်။

- Qualitative interviews များ၏အဓိကလုပ်ဆောင်ချက်မှာ ဖြေဆိုသူ၏ပြောပြချက်များကို နားထောင်ရမည် ဆိုသော်ငြား၊ မေးမြန်းသူမှ (အချို့အခြေအနေများ၌) ဖြေဆိုသူများအား ၄င်းကို့နှင့်ပက်သက်သောအချက် များကိုပိုမိုဖွင်ဟပြောဆိုနိုင်ရန် ဦးဆောင်ခြင်း၊ ဖိက်ခေါ်ခြင်းများပြုလုပ်ရပါမည်။

Qualitative Interview ထုတ်နုတ်ချက် အရေးကြီးသိမှတ်ဖွယ်ရာများ

Qualitative interviews တွင်အောက်ပါဖော်ပြထားသော အချက်များပေါ်မူတည်၍ ဖြေဆိုသူများ ၎င်းတို့၏အကြောင်းကိုပိုမိုဖော်ပြနိုင်ရန် ဖိတ်ခေါ်ခြင်းများပြုလုပ်လိမ့်မည်။

- တန်ဖိုးထားမှုများ (Values)
- အမြင်အယူအဆများ (Perceptions)
- အတွေ့အကြုံများ (Experiences)
- ဦးစားပေးမှုများ (Priorities)

ဖော်ပြပါအချက်၄ချက် အပေါ်မူတည်၍ ဖြေဆိုသူများ၏ဖော်ပြချက်တို ရယူရန်ဖြစ်သည် ၎င်းတို့နှင့်ပတ်သတ်၍အောက်ပါမေးခွန်းများ မေးမြန်းနိုင်ပါသည်။

- ဘယ်လိုဖြစ်တာလဲ။ ဘာကြောင့်ဖြစ်တယ်လို့ထင်ပါသလဲ။
- ဘယ်လိုခံစားရသလဲ။
- သင့်တိုထိခိုက်စေသလား။ တိုက်ရိုက်သတ်ဆိုင်ပါသလား။
- ဘယ်လိုများဆုံးဖြတ်ခဲ့လဲ။ ဘာကြောင့်ဒီလိုဆုံးဖြတ်ရတာလဲ။

ဥပမာ

- အထက်ပါအချက်လေးချက်ကို အခြေခံပြီး နမူနာမေးခွန်းတခုအနေဖြင့် ပြည်တွင်းနေရပ်စွန့်ခွာသူ (internally displaced person, IDP) တို့၏ဘဝအခြေအနေကို မေးခွန်းပြုထားပါသည်။

- ဤမေးခွန်းများသည် နမူနာမေးခွန်းများသာဖြစ်ပါသည်။ လက်တွေ့အခြေအနေ၌ အချိန်များစွာယူပြီးပြင်ဆင်ရပါသည်။ တချို့အခြေအနေများသည် အလွန်ခက်ခဲပြီး ပြဿနာများရှုပ်ထွေးသောကြောင့်ဖြစ်ပါ သည်။ လိုအပ်ပါက လွယ်ကူသောစကားအသုံးအနှုန်းများကို အသုံးပြုပြီးမေးမြန်းခြင်းပြုလုပ်သင့်ပါသည်။

  -ဘာအတွက်ကြောင့် သင့်ရဲ့နေရပ်ကိုစွန့်ခွာခဲ့ရတာလဲ၊ အတင်းအကြပ်ပြောင်းခိုင်းတာကြောင့်လား၊ ဒါမှမဟုတ် အားထုံးကပြောင်းမယ်ထို့ သဘောတူတာကြောင့် ပြောင်းခဲ့တာလား။ **(values)**

  -ဘယ်လိုခံစားခဲ့ရလဲ၊ သင်နဲ့သင့်မိသားစုအပေါ်မှာရော ရိုက်ခတ်မှုတွေရှိခဲ့ပါသလား။ **(perceptions)**

  -ဒီမှာနေရတာဘယ်လိုလဲ၊ ဘာအခက်အခဲရှိသလဲ၊ အဆိုးဆုံးကြုံတွေ့ရတဲ့ဟာကဘာလဲ၊ အဲဒီအရာတွေတ သင့်အပေါ်သက်ရောက်မှုရှိသလား၊ ကောင်းတဲ့ဟာတွေရှိသလား၊ ဘာတွေကောင်းသလဲ၊ တောင်းတာတွေ ရောခံစားခွင့်ရှိသလား။ **(experiences)**

  -အခုဘာလုပ်ချင်လဲ၊ ဒီမှာအမြဲနေရမယ်လို့ထင်သလား၊ အဲဒီလိုမှမဟုတ် သင့်ရဲ့နေရပ်ကို ပြန်သွားရမယ် လို့မျှော်လင့်ပါသလား။ **(priorities)**

အခြားသော Interview နည်းစနစ်များ

- အချို့သောမေးခွန်းများသည် တခါတရံခက်ခဲသောကြောင့် အဖြေမရနိုင်ပါ။
- ထိုသို့သောအခြေအနေမျိုးကို ရင်ဆိုင်ရပါက ဖြေဆိုသူသဘောပေါက်စေနိုင်သော ပုံ/အရာဝတ္ထုများကို အသုံးပြုပြီး မေးမြန်းရပါမည်။ ထိုအရာဝတ္ထုအပေါ် တွေ့မြင်ပြီးမှ ၄င်းတို့ခံစားချက်သဘောထားကို ထုတ်ဖေါ်ပြောဆိုခိုင်းပါ။
- တွေ့ဆုံးမေးမြန်းသောအခန်းပတ်ဝန်းကျင်ရှိ အရာဝတ္ထုများကိုအသုံးပြုနိုင်ပါသည်။
- မေးမြန်းသူမှ ထိုအရာဝတ္ထုများကို ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားနိုင်က ပြင်ဆင်နိုင်ပါသည်။

Qualitative Interview ကိုအသံသွင်းခြင်း

- လူသစ်သူတေသီများ tape-recorder သုံးသင့်သည်။

- ရေးလိုက်၊ မေးလိုက်လုပ်နေလျှင် မေးမြန်းမှုမှာ ကသိကအောက်ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ အသံသွင်းခြင်းအားဖြင့် မေးမြန်းမှုကို လွယ်လင့်တကူ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နိုင်ပါသည်။

- Tape-recorder အသုံးပြုမည်ဆိုပါက ကောင်း/မကောင်းစစ်ဆေးပါ။ အခွေလောက်/မလောက် စစ်ဆေးပါ။

- Tape-recorder အသုံးပြုသောကြောင့် မေးမြန်းသူမှမေးမြန်းခြင်းစတင်သည်နှင့် တပြိုင်နက်တည်း ဖြေဆိုသူအား

  ကျွန်တော်တို့ဟာ မောင်/မ ---------- နဲ့စကားပြောနေပါတယ်၊ မှန်ပါသလား၊ ခင်ဗျားနာမည်အသံထွက်မှန်ရဲ့လား။ ဟု မေးမြန်းခြင်းဖြင့် စတင်ပါ။

Interviews ကိုထပ်မံရေးကူးခြင်း

- ပိုမိုကောင်းမွန်သောရလဒ်အတွက် မေးမြန်းမှုပြီးလျှင်ပြီးခြင်းကို လုပ်ဆောင်သင့်ပါသည်။

- Interview ပါအကြောင်းအရာများကိုရေးကူးမှတ်တမ်းတင်ခြင်းကိုပြုလုပ်ရာ၌ မေးခွန်းနှင့်အဖြေများကို တပါးတည်းရေးသားခြင်းအားဖြင့် အခြားသူများကို ဖြန့်ဝေခြင်း၊ ဖတ်စေခြင်းပြုလုပ်နိုင်သည်။

- Interviews များရေးကူးမှတ်တမ်းတင်ရာ၌ အသေးစိတ်အချက်အလက်များကို ဖျက်ပြယ်ခြင်းမပြုရ။ တနည်းအားဖြင့် interview ပြုလုပ်စဉ်မေးမြန်းဖြေဆိုစဉ်က ပါရှိသောအကြောင်းအရာအားလုံးကို ရေးကူးမှတ်တမ်းပြုရမည်။

- Interviews ၏ရေးကူးမှတ်တမ်းပြုခြင်းပြီးဆုံးသောအခါ၊ ဖော်ပြထားသော၊ Interview နံပါတ်ဖြင့် သီးခြားပြုလုပ်ထားသော စာမျက်နှာ၏အစပိုင်းတွင် မှတ်သားပါ။ ထို့အပြင်ဖြေဆိုသူ၏အသေးစိတ်အချက်အလက်များကိုလည်း မှတ်တမ်းတင်ထားရမည်။

Thank you!

၁၀။ ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးပွဲ (Focus Group Discussion)

တင်ပြခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်

- *အရေးအသွေးစံထားသုတေသနတွင် FGD ၏အရေးကြီးပုံကို နားလည်ရန်။*
- *FGD ၏အားသာချက်နှင့် အားနည်းချက်ကိုသိစေရန်။*
- *FGD နှင့်အခြားသော သုတေသနနည်းများပေါင်းစပ်အသုံးပြုနိုင်ရန်။*

ဖွင့်ဆိုချက်

- Focus groups ပြုလုပ်ရာ၌ အဖွဲ့တဖွဲ့ဖြစ်အောင် စုစည်းပြီး ရည်ရွယ်ပြီး ခေါင်းစဉ်တခု (သို့မဟုတ်) ခေါင်းစဉ်တစ်ခုပြီးတစ်ခုကို တန့်သတ်ထားသော အချိန်တစ်ခုအတွင်း စုပေါင်းဆွေးနွေးခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်စုံတစ်ရာသော ကိစ္စရပ်များ၊ ပြဿနာရပ်များအပေါ်တွင် လူအများ၏ သဘောထား၊ ထင်မြင်ယူဆချက်များ ရယူရာတွင် အလွန်အသုံးတည့်သော နည်းလမ်းများဖြစ်သည်။

- FGD ဆွေးနွေးပွဲပြုလုပ်သောအခါ ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူ (moderator) နှင့် ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများ (participants) အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးသကဲ့သို့ ပါဝင်ဆွေးနွေးသူအချင်းချင်း အပြန်အလှန်ဆွေး နွေးမှုများလည်းရှိသည်။ အများအားဖြင့် ပါဝင်ဆွေးနွေးသူအချင်းချင်းသာ ဆွေးနွေးလေ့ရှိပြီး ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူနှင့် သိပ်ဆွေးနွေးလေ့မရှိပေ။

- ဆွေးနွေးပွဲတဖွဲ့တွင် ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူ (moderator) ထဦးနှင့် လူများစွာပါဝင်နိုင်သည် (ပုံမှန် (၆) ယောက်ခန့် ပါဝင်လေ့ရှိပြီး အနည်းဆုံး(၃)ဦးမှ အများဆုံး(၀၂)ဦးအထိ ပါဝင်ကြသည်။) ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများသည် ထူးခြားသောလက္ခဏာများ၊ လူဦးရေ အချက်အလက်များနှင့် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသော သုတေသနနှင့်စပ်ဆိုင်သော အချက်အထက်များ ကိုပါဝင်ဆွေးနွေးကြသည်။

- FGD ၌ပါဝင်သောသူများကို တသမတ်တည်းသောနမူနာနည်းစနစ် (sampling methods) ဖြင့်ရွေးခြယ်ခြင်းမဟုတ်ပါ။ တနည်းအားဖြင့် ရွေးခြယ်ထားသူများသည် လူများစု၏အယူအဆကို ကိုယ်စားမပြုပါ။

FGDs ၏အားသာချက်

- အားသာချက်(၆)ရပ်မှာ

    -လုံးစေ့ပတ်စေ့အချက်အလက်ရယူနိုင်ခြင်း (in-depth findings)

    -တင်းကြပ်သောနည်းမထုတ်ခြင်း။

    -ခိုင်လုံတိကျသောအဖြေကိုရယူနိုင်ခြင်း။

    -အနီးစပ်ဆုံးသောအဖြေကိုရယူနိုင်ခြင်း။

    -ငွေကုန်ကြေးကျသက်သာခြင်း။

    -ရှေ့ဆက်လုပ်ဆောင်မည့် စစ်တမ်းကောက်ယူမှု (survey) များအတွက် မေးခွန်းပြင်ဆင်ရန် အထောက်အကူပြု ခြင်း။

FGDs ၏အားနည်းချက်

- ဖြစ်နိုင်ခြေအားနည်းချက်(၄)ရပ်မှာ

  -ဦးဆောင်းဆွေးနွေးသူ(သို့) သုတေသီ (Researcher) မှဆွေးနွေးဝိုင်းကို ထိရောက်စွာထိန်းသိမ်းနိုင်မှု မရှိခြင်း။ (ပါဝင်ဆွေးနွေးသူကစ်ယောက်ယောက်မှ ဆွေးနွေးပွဲကို ချုပ်တိုင်သွားနိုင်ခြင်း)

  -ဆွေးနွေးပွဲမှရရှိသော အချက်အလက်များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာသုံးသပါရာ (analyze) ၌ ခက်ခဲမှုရှိခြင်း။

  -ဆွေးနွေးရန် လူစုအဖွဲ့ဖွဲ့ရာ၌ ခက်ခဲမှုရှိခြင်း။

  -ဆွေးနွေးရန်သင့်တော်သောနေရာ လိုအပ်ချက် (တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်သောအခန်း)။

FGDs ၏သွင်ပြင်လက္ခဏာ

- **FGD** ဆွေးနွေးပွဲတွင် သုတေသီသည် ဖြစ်ရပ်အခြေအနေတစ်ခုနှင့် ပတ်သက်၍ တူညီသော အတွေ့အကြုံတစ်ခုအပေါ် လူတစ်စု၏ အထင်အမြင်၊ ခံစားမှုနှင့် နားလည်မှုများကို ဖော်ထုတ်ရမည်။

- စစ်တမ်းမေးခွန်းလွှာများဖြင့် အကဲဆတ်သော မေးခွန်းများ မေးနိုင်မည် မဟုတ်သောကြောင့် **FGD** ဆွေးနွေးပွဲများသည် စနစ်တကျဖြစ်ရန်လိုသည်။

- ဆွေးနွေးပွဲမစခင် ကျယ်ဝန်းသော ခေါင်းစဉ်များ (broad discussion topic) ကို သုတေသီ (သို့) အဖွဲ့က ပြင်ဆင်ထားရန်လိုသည့်။ သို့မှသာ နောက်လာမည့် ဆွေးနွေးစရာများအတွက် ဘောင်ကျယ်ဝန်းစေပြီး ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများသည် ကိစ္စရပ်များနှင့်ပတ်သက်၍ ၎င်းတို့၏ စိတ်ကူးများကို ပြောဆိုနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

- တပိုင်းပုံစံကျ (semi-structured) မေးခွန်းများကို အခြေခံဆွေးနွေးလေ့ရှိပြီး အနည်းဆုံးမိနစ်(၆၀)မှ မိနစ်(၁၀၀)အထိကြာတတ်သည်။

- အကဲဆတ်သော သုတေသန ခေါင်းစဉ်များအတွက် ယောကျ်ား (သို့) မိန်းမ သီးသန့်ဖွဲ့စည်းထားခြင်းက ပိုမိုကောင်းမွန်သည်။ ကျားမရောထွေးထားခြင်းက လွတ်လွတ်လပ်လပ် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုလိုသော စိတ်ကို ချုပ်ချယ်ထားနိုင်သည်။

FGDs ၏အသွင်အပြင်လက္ခဏာ

- လူမျိုးရေးနှင့် ဘာသာရေးဆက်နွယ် သုတေသနများတွင် ဘာသာတူ၊ လူမျိုးတူ ဦးဆောင်မေးမြန်းသူကို ရွေးခြယ်သင့်သည်။ (သို့သော် စီစဉ်တကျအတွက်ဆင်ထားရန်မလိုအပ်ပါ)။
- သုတေသနသည် လူမျိုးရေးနှင့်ဘာသာရေးနှင့်လည်း ကြီးမားသော ဆက်နွယ်မှုမရှိ၊ အကဲဆတ်မှုလည်းမရှိပါက အထက်ပါအချက်ကိုစဉ်းစားရန်မလို အပ်ပါ။
- ပဋိပက္ခအသွင်ဆောင်သော သုတေသန၊ ကျား/မသီးသန့်ဗဟိုပြုဆွေးနွေးမှုများအတွက် မေးမြန်းမှုမစခင် အစစအရာရာကြိုတင်ပြင်ဆင်ရမည်။

FGD မှတ်ထုတ်နှုတ်ချက် (ဥပမာ)

- FGD ပြုလုပ်ရန်အတွက် ဦးဆောင်မေးမြန်းမည့်သူ (moderator) မှ ဆွေးနွေးမည့်လမ်းကြောင်းကို ချမှတ်ထားသင့်သည့်။ သို့မှသာ ဆွေးနွေးပွဲတွင် ဆွေးနွေးချက်များကို လိုအပ်သလို ထိန်းကျောင်းမှုပြု နိုင်မည်။ (လုံးဝလိုက်နာရမည့်တုဖိအားပေးခြင်းမတုတ်ပါ။ လေ့လာမည်အကြောင်းအရာပေါ် မူတည်၍ လုပ်ဆောင်ရန် အကြံပြုအဆိုပြုခြင်းသာဖြစ်သည်)။

- အသိ (knowledge) ၊ စိတ်နေသဘောထား (attitude) ၊ လက်တွေ့လုပ်ဆောင်မှု၊ (practice) (KAP) စံပုံစံသည် FGD ပြုလုပ်ရန်အတွက် အလွန်အသုံးဝင်သော လက်နက်တန်ဆာဖြစ်သည်။ ဦးဆောင်မေးမြန်းသူမှ အထက်ပါ (KAP) ကိုဆွေးနွေးမှုပုံစံ (၃)မျိုးဖြင့်ခွဲခြားမေးမြန်းနိုင်သည်။
  - -လေ့လာချက်ခေါင်းစဉ်နှင့် ဆက်စပ်ပြီးဆွေးနွေးသူ (participants) ကဘယ်ထောက်နားထည်သလဲ။ (knowledge)
  - -လေ့လာချက်ခေါင်းစဉ်နှင့် ဆက်စပ်ပြီး (participants) မှထားရှိသောသဘောထား (attitude)
  - -လေ့လာချက်ခေါင်းစဉ်နှင့် ဆက်စပ်ပြီး (participants) မှလက်တွေ့လုပ်ဆောင်ဖူးပါသလား (practice)

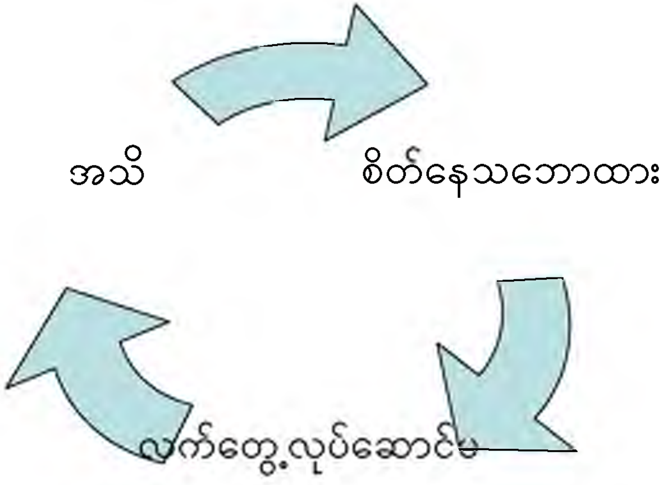

ဦးဆောင်မေးမြန်းသူ (moderator)

- ဆွေးနွေးနေစဉ်အသံသွင်းလိုပါက ဦးဆောင်မေးမြန်းသူမှ ပါဝင်ဆွေးနွေးမည့်သူများအား ခွင့်ပြုချက်ရယူရန်။
- ဆွေးနွေးပွဲတွင် moderator မှ participants တို့၏ ဆွေးနွေးချက်များကို မှားသည်/မှန်သည်ဟု ပြောဆိုခြင်း၊ ၎င်းတို့၏ယူဆချက်ကို ပြင်ပေးခြင်း၊ ဝေဖန်ခြင်း၊ ထို့အပြင် moderator ၏ ယူဆချက်သာ မှန်ကြောင်းသဘောထားကင်ပြခြင်းကို့ကို မလုပ်ရ။ လူကိုင်းပါဝင်ဆွေးနွေးအောင်သာ လုပ်ယူရမည်။
- Moderator မှဘဝင်မြင့်ခြင်း၊ ပညာဂုဏ်မောက်ခြင်းကို့ကို ဆင်ခြင်ရမည်။ အမူအရာ၊ အပြောအဆို အားဖြင့်မဖော်ပြရပါ။
- ကျယ်ဝန်းသော မေးခွန်းဖြင့် စဖွင့်ပြီးနောက် Moderator အနေဖြင့်နောက်ထပ်မေးခွန်း ၃၊၄ ခုဖြင့် ထပ်မံမေးမြန်း ရန် ဆွေးနွေးစဉ်ကွင် စိတ်ထဲ၌ကြိုကင်ပြင်ဆင်ထားရမည်။
- ရေးထားသောမေးခွန်းအကြမ်းထုတ်နှုတ်ချက်များကို အများသူငါရှေ့၌ FGD ပြုစဉ်မဖက်ရ။ အမှန်တကယ်ဖြစ်သင့်သည်မှာ ထိုမေးခွန်းများကို အလွတ်ရနေပြီး ဆွေးနွေးပွဲအရှိန်ကို ထိန်းထားနိုင်ရ မည်။

ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများ

- ဆွေးနွေးပွဲကို ပိုမိုအသက်ဝင်စေသောအချက်များ
  - ❑ ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများသည် အကြောင်းအရာကစ်ခု ဝေမျှလိုခြင်း (motivations)

- ဆွေးနွေးပွဲကို ထိခိုက်စေသောအချက်မှာ
  - ❑ ပါဝင်သူအချင်းချင်းအစေးမကပ်ခြင်း (သို့) မသင့်ကင့်ခြင်း
  - ❑ အချက်အလက်နှင့် ကိန်းဇယားများကိုသာ အဓိကထားခြင်း

ဆွေးနွေးပွဲတွင်ပြောဆိုသော အချက်အလက်များကိုလျို့ဝှက်ထားရမည်။ ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများကို moderator လက်ထောက်များက နေရာသတ်မှတ်ပေးရမည်။ ထိုသူများထိုင်မည့်နေရာနှင့် ထိုင်သူ နံပါက်ကိုမှက်သားထားပါ။ သို့မှသာ မည်သူက မည့်သည့်အရာပြောကြားခဲ့ကြောင်းကို သိနိုင်မည်။

FGD စတင်မှုပြုသောအခါ

လူစုပြီးသောအခါ၊ Moderator မှအောက်ပါအချက်များကို လုပ်ဆောင်ရမည်။

- ကြိုဆိုနှုတ်ခွန်းဆက်ပါ၊ ကျေးဇူးတင်ပါ။
- အယောက်စီတိုင်းတို မိတ်ဆက်ပေးပါ။
- ဆွေးနွေးပွဲရည်ရွယ်ချက်များကို ရှင်းပြပါ။
- ဆွေးနွေးပွဲအစီအစဉ်နှင့် ဆွေးနွေးမည့်သူများ၏ အခန်းကဏ္ဍကိုရှင်းပြပါ။
- အဖွင့်မေးခွန်းကိုအများကြားနိုင် လောက်သောအသံဖြင့်စတင်ပါ။
- အထက်ပါပုံစံအကိုင်းမေးခွန်းများကို ဆက်မေးပါ။

FGD မေးမြန်းစဉ်တွင်

အောက်ပါအကြံပြုချက်များကို moderator အနေဖြင့်လေ့လာသင့်သည်။

- *အသံသွင်းခြင်းကို သတိထားပြုလုပ်ပါ* ။ ။ ဆွေးနွေးပွဲပြုလုပ်နေစဉ် အသံမပြုဘဲ အချက်ပြ၊ အမူအရာကိုအသုံးပြုပြီး ပိုမိုပြောဆိုလာအောင် ပြုလုပ်ခြင်း(သို့) နောက်တဦးပြောဆိုလာအောင် အချက်ပြခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင် ဝါ။

- *ဘက်မလိုက်ပါနှင့်*။ ။ ပါဝင်ဆွေးနွေးသူတဦးတယောက်ကိုမျှ ဆန့်ကျင်တုန့်ပြန်ခြင်းမပြုရ။

- *အမူအရာ* ။ ။ ခေါင်းငြိမ့်ခြင်း၊ စိတ်ဝင်စားမှုအကြည့်တို့ဖြင့်ဆွဲဆောင်ခြင်း။

- *အသံပြုခြင်း* ။ ။ "အော်" "ဒါပေါ့"

- *ဟုတ်မဟုတ် ပြန်လည်အတည်ပြုခြင်း* ။ ။ "ခင်ဗျားပြောတာ ကျွန်တော်နားလည်တာဒီလို့ . . ." "ခင်ဗျားပြောတာ ကျွန်တော်နားလည်တာမမှားဘူး ဆိုရင်"

FGD မေးမြန်းစဉ်တွင်

နောက်ဆက်ကွဲအကြံပြုချက်များ

- *ရှင်းရှင်းလင်းလင်းဖြစ်ပါစေ* (clarification) ။ ။ "ကျွန်တော်/မ သိပ်မရှင်းလိုက်ဘူး. . . ထပ်ပြောပြနိုင်မလား. . ."၊ "ဘာကြောင့်အဲဒီလိုထင်ရကာလဲ. . . ပြောပြနိုင်မလား"

- *အခြားဥပမာများဖြုလုပ်ခြင်း* (other examples) ။ ။"ကခြားဟာရောရှိသေးလား. . ."၊ "အဲဒါကိုထပ်ပြောပြပါလား. . . ကျွန်တော်/မ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းသိချင်လို့"

- *စည်းချက်ညီပါ* (timing) ။ ။ "ပြောဆိုမှုအမှန်တကယ်ရပ်သွားမှသာ နောက်ထပ်မေးခွန်းတခုကိုမေး ပါ။

FGD ၌အသံသွင်းခြင်း

FGD ဆွေးနွေးသူများပြောကြားသမျှကို များသောအားဖြင့် အသံသွင်းတိတ်ခွေဖြင့် ကူးယူမှတ်သားထားလေ့ရှိသည်။

- Tape-recorder ဖြင့်အသံသွင်းခြင်းကို ပိုမိုပြုလုပ်ကြပြီး၊ ပြောဆိုချက်အားလုံးကိုအသံသွင်းပါ။ Moderatorမှ အသံသွင်းချက်အားလုံးကို အတိအကျ record လုပ်ထားကြောင်း သေချာစေပါ။
- Audiotape discussion ပြုလုပ်၍သော်လည်းကောင်း၊ တခြားတယောက်ကို အလုပ်ခန့်အပ်၍ မှတ်တင်းတင်စေခြင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း Moderator အတွက် သင့်တော်မည့်အသံသွင်းခြင်းနည်းကို အသုံးပြုပါ။
- Moderator အနေဖြင့် ဆွေးနွေးပွဲတွင် ပါဝင်သောကြောင့် အရေးကြီးသောအချက်များ လွတ်မသွား စေရန် အတတ်နိုင်ဆုံးရှောင်ကြည်ရမည်။
- FGD ပြုလုပ်သောအခါ၊ (၁) နာရီခွဲမှ (၂)နာရီအထိ အချိန်ကြာမြင့်ထတ်၏

FGD ပြုလုပ်စဉ် အချက်အလက်များကိုအသံသွင်းခြင်း

- Moderator မှ အသံသွင်းခြင်းကို မလုပ်နိုင်လျှင်၊ လက်ထောက်မှကာဝန်ယူပြုလုပ်ရမည်။
- လက်ထောက်မှ အသံဖမ်းစက်နှင့် လိုအပ်ချက်များကို စစ်ဆေးပြီးဆွေးနွေးပွဲ လူတိုင်း၏ အသံကို ကြားနိုင်သော နေရာ၌ recorder ကိုချထားပါ။
- လက်ထောက်မှ ဆွေးနွေးပြုလုပ်စဉ်ကာလအကွင်း ရှိနေရမည်။
- လက်ထောက်မှ အချိန်ကိုကြည့်ရမည်။ Tape လုံလောက်မှုရှိမရှိ အဆက်မပြက်စစ်ဆေးရမည်။ (၁)နာရီမှ(၁)နာရီခွဲ အချိန်ကြာသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။
- လက်ထောက်၏ကာဝန်မှာ လေ့လာရန်သာဖြစ်သည်။ ပါဝင်ဆွေးနွေးခွင့်မရှိ။

FGD အသံသွင်းခြင်း၏ အားသာချက်

- အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးမှု၏ အကျိုးဆတ်အားဖြင့်၊ Moderator သည် ရေးမှတ်ခြင်းမပြုနိုင်ပဲ ပြောဆိုခြင်း၌သာ အာရုံစိုက်နေရသည်။ ထို့ကြောင့်အသံသွင်းထားနိုင်ခြင်းက အားသာချက်တစ်ရပ်ဖြစ် သည်။

- အချက်အလက်များပျောက်ဆုံးသွားမည်ကို စိုးရိမ်းစရာမလိုတော့သောကြောင့် ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသူတွင် နားထောင်ရန်နှင့် ပြန်လည်ဆွေးနွေးရန် အချိန်ပိုမိုရရှိလာသည်။

- ရေးမှတ်ခြင်းမပြုရသောကြောင့်၊ ဆွေးနွေးပွဲတွင် ပိုမိုအာရုံစိုက်ထားနိုင်ပြီး ဆွေးနွေးသူများနှင့်လည်း ပိုမိုရင်းနှီးလာနိုင်သည်။

FGD အသံသွင်းခြင်း၏ အားနည်းချက်

- အသံသွင်းထားသောကြောင့် အချက်အလက်များဆုံးရှုံးမှုမရှိတော့သဖြင့် Moderator ၏ဆွေးနွေးပွဲ၌ အားရုံစူးစိုက်မှု လျော့နည်းကာ Moderator ၏ လုပ်ဆောင်မှုကို အားနည်းစေခြင်း။

- အသံသွင်းထားခြင်းကြောင့် ဆွေးနွေးပွဲ၏ အရှိန်ကိုထိခိုက်စေပါသည်။ လူအများကပွင့်ပွင့်လင်းလင်း မဆွေးနွေးရဲတော့ပါ။ (ထိုသို့မဖြစ်စေရန် Moderator မှကြိုတင်ပြောပြထားသော်လည်း လူအများက ကြောက်ရွံ့သဖြင့် ပွင့်လင်းမှုအခြေအနေမရှိနိုင်ပါ)။

- အသံသာ ကြားသောကြောင့် မည်သူကမည်သည့်အရာကို တင်ပြကြောင်းမခွဲခြားနိုင်ပါ။

FGD ပြုလုပ်ပြီးသည့်အခါ

ဆွေးနွေးပွဲပြီးနောက် အောက်ပါတို့ကိုလုပ်ဆောင်ရမည်

- ရေးကူးမှတ်တမ်းပြုခြင်း(သို့) အကျဉ်းချုပ်မှတ်တမ်းပြုခြင်းကိုလုပ်ရမည်။ အချို့သောသုတေသီ စီမံကိန်းများ၌ ရေးကူးမှတ်တမ်းကို လိုအပ်ပြီး အချို့တွင် အကျဉ်းချုပ်သာ လိုအပ်သည်။ သို့သော်သုတေသနကို ကြီးကြပ်နေသော အဖွဲ့အစည်းများ၏ဆုံးဖြတ်ချက်သာအဓိကဖြစ် သည်။

- အကြောင်းအရာ၊ ဦးတည်ချက်၊ အစိတ်အပိုင်းအားလုံးကိုဆန်းစစ်ပါ။

- အတည်ပြု၍ရသောအချက်များ၊ လွဲနေသောအချက်များကို မှတ်သားထားပါ။ (သုတေသနမပြုလုပ်မီက ချမှတ်ထားသော ခေါင်းစဉ်နှင့်သက်ဆိုင်မှုရှိ/မရှိစစ်ပါ)။

- ဆွေးနွေးမှုမှရရှိသောအချက်အလက်များကို အခြေပြု၍ ကောက်ချက်ချပါ။

- တွေ့ရှိချက်များကို အခြားအဖွဲ့ဝင်များအားပြောပြသတင်းပေးပါ။

- တွေ့ရှိချက်ရလဒ်ကိုအသုံးပြု၍ ထောက်ခံအဆိုပြုမှုများရေးချပါ။

Thank you!

၁၁။ ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်းနည်း (Case study)

တင်ပြရခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်များ-

- *ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်းနည်းကို သုတေသနမဟာဗျူဟာတစ်ခုအနေဖြင့် အသုံးပြုတတ်စေရန်။*
- *ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်းနည်း၏ အားသာချက်များနှင့် အားနည်းချက်များကို ပိုမိုနားလည်သဘော ပေါက်လာစေရန်။*

အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်ချက်-

- ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်းနည်းဆိုသည်မှာ - လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအုပ်စုတစ်စု (သို့) အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အား ကာလအပိုင်းအခြားတစ်ခုအတွင်း ၎င်းတို့၏ လူမှုနောက်ခံအနေအထားအား လေ့လာသောသုတေသန မဟာဗျူဟာတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။အချိန်ကာလအနေဖြင့်တစ်လမှနှစ်ပေါင်းများစွာကြာနိုင်ပါသည်။

- သက်သေအထောက်အထားအများအပြားကိုအသုံးပြုထားသောကြောင့်ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်း နည်းသည်အရည်အသွေးစံထားသုတေသနဆိုင်ရာ အရေးကြီးသောချဉ်းကပ်လေ့လာနည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။

- ၎င်းသည်နမူနာကောက်သုတေသနနည်းတစ်ခုမဟုတ်ပါ။

- ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်းနည်းတွင်သီးခြားဖြစ်ရပ်တစ်ခုအား လေ့လာမှု (သို့) တူညီသောအခြေအနေတစ်ရပ်တွင် ၎င်းတို့နှင့်ပတ်သတ်နေသောဖြစ်ရပ်များစွာကိုနှိုင်းယှဉ်လေ့လာမှုဟူ၍ ပါဝင်ပါသည်။

Case Study ပြုလုပ်ရခြင်းရည်ရွယ်ချက်များ

အောက်ပါအချက်များပေါ် မူတည်၍ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်းနည်းကိုသုတေသနမဟာဗျူဟာ
တစ်ခုအနေဖြင့်အသုံးပြုရန် ရွေးချယ်ရပါမည်။

- လေ့လာမှုပြုနေသောအကြောင်းအရာ၊ အခြေအနေနှင့်ပတ်သတ်ဆက်စပ်နေသောအကြောင်းအရာများအားလုံးကိုရှင်းလင်းတင်ပြရန်။ (အကြောင်းတရားများ)

- ထိုအကြောင်းအရာ၊ အခြေအနေကိုဖြစ်ပေါ် စေသောနောက်ခံအခြေအနေကိုဖော်ပြရန်။ (နောက်ခံအနေအထား)

- ထိုအကြောင်းအရာ၊ အခြေအနေကိုဖော်ပြရန် (လေ့လာမှုပြုနေသောအခြေအနေ၊ အကြောင်းအရာများကိုဖော်ပြခြင်း)

ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်းဆိုင်ရာသုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်

- ယခင် Slide ထွင်ဖြစ်ရပ်ထေ့ထာခြင်းပြုထုပ်ရသည့်အခြေခံရည်မှန်းချက် (၃) ချက်ဖြစ်သည့်

  - အကြောင်းကရားများဆိုင်ရာဖွင့်ဆိုရှင်းပြခြင်း။
  - နောက်ခံအနေအထားကို သရုပ်ဖော်ခြင်း။
  - လေ့လာမှုပြုနေသောပြဿနာ (သို့) အခြေအနေကို သရုပ်ဖော်တင်ပြခြင်းတို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။

- အထက်ပါရည်ရွယ်ချက် (၃) ချက်ကိုဖြည့်မှီထင်ပြနိုင်ရန်ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်းဆိုင်ရာ သုကေသနလုပ်ငန်းစဉ်အနေဖြင့်သုတေသနလုပ်ထုံး၊ လုပ်နည်းအမျိုးမျိုး၏ ပံ့ပိုးမှုကိုလိုအပ်ပါသည်။

Case Study

ကိုအောက်ပါနည်းအမျိုးမျိုးဖြင့်တွဲဖက်သုံးစွဲနိုင်ပါသည်။

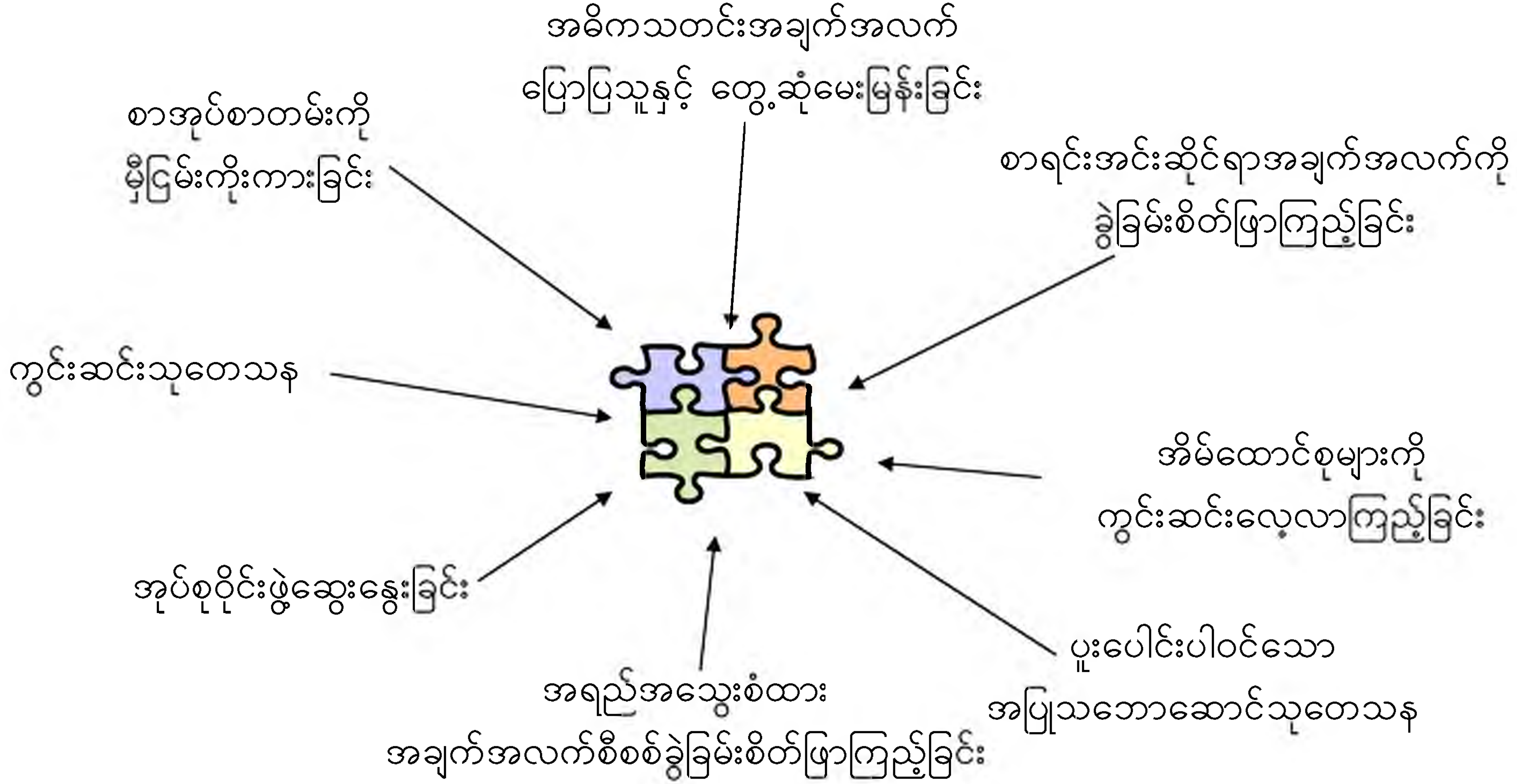

အထက်ပါနည်းများအားလုံးတို Case Study အတွက် အသုံးပြုရမည်မှာမဟုတ်ပေ။ သို့သော်လည်း အထက်ပါနည်းများကို ပိုမိုသုံးလေလေ၊ သုတေသန၏ရလာဒ်မှာ ပိုကောင်းလေလေဖြစ်သည်။

Case Study ၏အကျိုးရလာဒ်များ

အကြောင်းရင်းမြစ်များကိုဆန်းစစ်ခြင်းနှင့်သုတေသနဆိုင်ရာလုပ်ထုံးနည်းလမ်းအမျိုးမျိုးကိုအသုံးပြုထားသော ကြောင့်ဖြစ်ရပ်လေ့လာနည်းကို ရှုထောင့်အမျိုးမျိုးမှ တင်ပြနိုင်ပါကသုတေသနရလာဒ်ကောင်းကို ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်းနည်းမှရရှိနိုင်ပါသည်။

ခြားနားသောလေ့လာတင်ပြမှုများ (သို့) လေးနက်သောအကြောင်းအရာဖော်ပြချက်များကမှန်တသော လေ့လာမှုကိုဖြစ်စေပါသည်။

Case Study ၏အားသာချက်များ

Case Study ၏အားသာချက်များမှာ - လေ့လာနေသော လူမှုဘဝများကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံနားလည် သဘောပေါက်စေရန်နှင့် အနီးကပ်ကြည့်ရှု့လေ့လာခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

နောက်အားသားချက်တစ်ခုမှာ - သုတေသနပညာရှင်အနေဖြင့် သုတေသနပြုလုပ်ရန် နည်းပညာ အမျိုးမျိုးကို အသုံးပြုနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။

သုတေသနည်းတစ်ခုရရှိလာသောတွေ့ရှိချက်များကို (ဥပမာ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း) အခြားသော သုတေသန နည်းတစ်ခုခုဖြစ် (ဥပမာ-အိမ်ထောင်စုဆိုင်ရာ စစ်တမ်းကောက်ခြင်း-ဆာဗေးနည်း)ပြန်လှန်စစ်ဆေးမှုပြုနိုင်သည်။

၎င်းအပြင် Case Study အတွက်အသုံးပြုထားသော သုတေသနနည်းအချို့၏အားနည်းချက်များကို အခြား သုနေတသနည်းများ၏ အားသာချက်ဖြင့် ပြန်လည်ဖြည်စွက်ထောက်ကူမှုပေးနိုင်ပါသည်။

Case Study ၏အားနည်းချက်များ

ကျပန်းနမူနာစစ်တမ်းကောက်ခြင်းများနှင့် မတူပဲ Case Study များသည် လေ့လာထားသော လူစုတစ်ခု လုံးကို ကိုယ်စားမပြုနိုင်ချေ။

လေ့လာဖူးသော Case Study တစ်ခု(သို့)အများနှင့်ဆင်တူသောဖြစ်ရပ်များကို ကျော်လွန်၍ Case Study တို့ လေလာနေသော သုတေသနပညာရှင်အနေနှင့် ယေဘူယျမပြုရန် သတိမူရပါမည်။

Case Study တစ်ခုကိုပြုလုပ်ပုံ

- Case Study ကိုဆောင်ရွက်ရန်ပုံမှန်အားဖြင့် အဆင့်(၄)ခုရှိသည်။

- ၁။ နောက်ခံအကြောင်းအရာ။
- ၂။ ဖော်ပြချက်။
- ၃။ ခွဲခြမ်းစိပ်ဖြာခြင်း။
- ၄။ အကဲဖြတ် ကောက်ချက်ချခြင်းနှင့် သုံးသပ်အကြံပေးခြင်း ဟူ၍ဖြစ်သည်။

သုတေသန စီမံကိန်းတွင် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းပြု Case Studiesအသုံးပြုပါက နောက်ထပ် အဆင့်တစ်ခုလိုပါသေးသည်။ ၎င်းမှာ Case Studies အမျိုးမျိုး ၏ သုတေသနရလာဒ်များကို တစ်ခုနှင့်တစ်ခု နှိုင်းယှဉ်လေ့လာရန်လိုပါသည်။

၁ - နောက်ခံအကြောင်းအရာ

Case Study ၏နောက်ခံအကြောင်းအရာဆိုသည်မှာ - လေ့လာရမည့်အဖြစ်အပျက်၊ အခြေအနေ (သို့) ပြဿနာ၏ နောက်ကြောင်းကို စူးစမ်းလေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။

Case Studies ၏နောက်ခံအကြောင်းကို လေ့လာရာတွင် အောက်ဖော်ပြချက်များမှ အနည်းဆုံးတစ်ခုပါဝင်ရမည်။

- စာအုပ်စာတမ်းကိုးကားချက် - လေ့လာရမည့်အကြောင်းအရာ ကိစ္စနှင့်ပက်သက်၍ သတင်းစာများ၏ ဖော်ပြချက်၊ ရုပ်မြင်သံကြားသတင်း၊ NGO- CBO တို့၏ အစီရင်ခံစာ စသဖြင့် ကိုးကားနိုင်သည်။ လေ့လာရမည့်အကြောင်းကိစ္စနှင့်ပတ်သက်သော အချက်အလက်ဆိုင်ရာ ဗဟုသုတရှိရန်လိုပြီး၊ သုတေသန ရလာဒ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ရန်လိုအပ်ပါသည့်။

- လေ့လာနေသောအဖြစ်အပျက်၊ အခြေအနေများနှင့် ပတ်သက်စပ်နေသော လူပုဂ္ဂိုလ်များအကြောင်းနှင့် ထိုအခြေအနေများကိုနားလည်ထားရမည့် ပုဂ္ဂလိကဆိုင်ရာ နောက်ကြောင်း၊ မျိုးစု နောက်ကြောင်း အခြေအနေ၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ စသောအချက်အလက်များကို ရှာဖွေစုဆောင်းခြင်း

၂ - သရုပ်ဖော်တင်ပြခြင်း

လေ့လာမှုပြုနေသောအကြောင်းအရာပေါ်မူတည်၍ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်းနည်းလမ်း၏ ဒုတိယအဆင့်တွင်အောက်ပါအချက်များမှအနည်းဆုံး အချက် (၁) ချက်ပါဝင်လေ့ရှိ သည်။

- ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုတွင်သုတေသနပညာရှင်အနေဖြင့် ပါဝင်ပတ်သက်လာပုံ၊ ဖြစ်ပျက်ခဲ့သည့်အကြောင်းအရာများ၊ ပြောဆိုခဲ့သည့်အရာများ၊ လုပ်ဆောင်ခဲ့သည့်အရာများနှင့် ၎င်းတို့၏အကျိုးဆက်များဖြစ်သောဖြစ်ရပ်လေ့လာမှု၏ ဦးတည်ချက်အခြေအနေအကြောင်းချင်းကိုဖော်ပြချက်။
- ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှု၏ နယ်ပယ်အကျယ်အဝန်းကို သတ်မှတ်ဖော်ပြချက်မည်သည့်အရာသည်ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှု၏ ဦးတည်ချက်ဖြစ်၍မည်သည့်အရာသည်ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှု၏ ဦးတည်ချက်မဟုတ်သည်ဆိုသည်နှင့်အဘယ်ကြောင့်ထိုသို့ဖြစ်သည်။ မဖြစ်သည်ကိုမဖော်ပြရန်။
- သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်ပတ်သတ်သူများအကြောင်း ဖော်ပြချက်။

၃ - ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာကြည့်ခြင်း

ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်းနည်း၏ တတိယအဆင့်တွင်အောက်ပါတို့ အနက်တစ်ခုအနည်းဆုံး ပါဝင်လေ့ရှိသည်။

- လေ့လာနေသောအခြေအနေ၊ အကြောင်းအရာတွင်ပါဝင်ပတ်သတ်နေသော အချင်းအရာများကိုခွဲခြမ်းလေ့လာကြည့်ခြင်း။

- ထိုလေ့လာမှုအခြေအနေအား ဖြစ်ပေါ်စေသော တိုက်ရိုက် (သို့) သွယ်ဝိုက်သောအကြောင်းအရာများကိုခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာကြည့်ခြင်း။

- ၎င်းအခြေအနေများ၏ ရေတို/ရေရှည်အကျိုးသတ်ရောက်မှုကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာကြည့်ခြင်း။

၄ - အကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် သုံးသပ်အကြံပေးခြင်း

Case Study ၏စတုတ္ထအဆင့်တွင် အောက်ပါတို့မှကစ်ခုပါဝင်ရပါမည်။

-ဖြစ်ရပ်၏ ယေဘုယျတိုးကက်မှု ဖြစ်စဉ်အပေါ် သုံးသပ်ချက်

-အခြေအနေ၊ အဖြစ်အပျက် (သို့) ပြဿနာမှ အကျိုးရှိနိုင်သောပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အကြောင်းအရင်းများ

-အခြေအနေ၊အဖြစ်အပျက် (သို့) ပြဿနာမှ အကျိုးမဲ့ဖြစ်ခဲ့သောပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အကြောင်းအရင်းများ

-သုံးသပ်အကြံပေးခြင်း

ဥပမာ

- Case Study: " လှိုင်မြို့နယ်အတွင်းရှိလူငယ်များအလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်ခြင်း "

၁။ **နောက်ခံအကြောင်း** - မြန်မာနိုင်ငံရှိလူငယ်များအလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်ခြင်းနှင့်သက်ဆိုင်သော စာအုပ်စာတမ်းများ
- လူငယ်များအတွက် အလုပ်ဈေးကွက်၏လတ်တလောအနေအထား
- မကြာသေးခင်ကလက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်ထားသောစီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအကြားရှိ ဖြစ်နိုင်သောအဆက်အစပ်များနှင့် အကြောင်းအရာများ

၂။ **ဖော်ပြချက်** -လေ့လာနေသောလူဦးရေးအားလုံးအတွင်း လူငယ်များအလုပ် လက်မဲ့ဖြစ်နှုန်း ၏ ပျံ့နှံ့မှုအတိုင်းအတာကို စစ်တမ်းကောက်ဖော်ပြရန်။ အဓိအချက်အလက်ပြောပြနိုင်သူ နှင့် အသေးစိက်လူတွေ့မေးမြန်းခြင်းပြုရန်။

၃။ **ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာကြည့်ခြင်း** - မိမိတို့၏အရည်အချင်းနှင့်ကိုက်ညီသော အလုပ်ကို လူငယ်များမရှာရခြင်း၊ အလုပ်လက်မဲ့ ဖြစ်ခြင်းနှင့် မည်သည့်လူငယ်အုပ်စုမှ အလုပ်လက်မဲ့မှုနှင့် အဓိကကြုံတွေ့ နေရသည်ကို ရှင်းလင်းချက်။

၄။ **အကဲဖြတ် ကောက်ချက်ချခြင်းနှင့်သုံးသပ်အကြံပေးချက်။** - လတ်တလောနိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေး အခြေအနေများတွင် အလုပ်လက်မဲ့ အခြေအနေမည်ကဲ့သို့ ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြောင်း။မည်သူကို့ကဆုံးရှုံးမှုနှင့် ရင်ဆိုင်ရသည်ကို ဖော်ပြရန်။

လေ့ကျင့်ရန်အချိန်

- **ဗီယက်နမ်နိုင်ငံရှိ မူလတန်းကျောင်းကလေးဗဟိုပြုပညာရေး သင်တန်းဆိုင်ရာပြဿနာများ Bac Giang Province ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်း**

- ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတွင် သင်ကြားနည်း သစ်ဖြစ်သော ကလေးဗဟိုပြု ပညာရေးကို အစပျိုးခဲ့ကြသော်လည်း ပညာရေးဆိုင်ရာဖြစ်စဉ်တွင် ပြဿနာများ၊ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်။ ၎င်းပြဿနာများကို ဖြေရှင်းကျော်လွှားနိုင်ရန် ဗီယက်နမ် အစိုးရနှင့် ဂျပန်အစိုး ရတို့ပူးပေါင်း၍ကျောင်းတွင်း စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် ကျောင်းသင်ခန်းစာကို အလေးအနက်တွေးတောခြင်း အဓိက ဆောင်ရွက်အနေဖြင့်ပါဝင်သော ကျောင်းဆရာများကို လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးရေး အစီအစဉ်တစ်ခု ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြဖူး ပါသည်။ ထိုကျောင်း များအတွင်းရှိ ဖြစ်ပျက်နေသော ပြဿနာများကို ဤသုတေသနက လေ့လာခဲ့သည်။ သုတေသန ရလဒ်က ဖော်ပြနေသည်မှာ (၁) ကျောင်းသင်ခန်းစာများကို အလွန်မြန်မြန်သင်ကြားခြင်း (၂) ဆရာများက ၎င်းတို့၏ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များနှင့် ကျောင်းသားများကို ဝေဖန်လေ့ရှိခြင်း (၃) ဆရာများကကျောင်းသားများမည်သို့မည်ပုံ လေ့လာရမည်ကို လေ့လာရန် လိုအပ်ခြင်း (၄) ဆရာအချင်းချင်း ဆွေးနွေးတိုင်ပင်စေခြင်း စသည်တို့မှာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားမည့် စိန်ခေါ်မှုပြဿနာများပင် ဖြစ်သည်။

အကျဉ်းချုပ်ကိုဖက်ပါ။

လေ့ကျင့်ရန်အချိန်

- **ဗီယက်နမ်နိုင်ငံရှိ မူလတန်းကျောင်းတလေးဗတိုပြုပညာရေး သင်တန်းဆိုင်ရာပြဿနာများ Bac Giang Province ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်း**

- ဗီယကိနမ်နိုင်ငံတွင် သင်ကြားနည်း သစ်ဖြစ်သော ကလေးဗဟိုပြု ပညာရေးကို အစပျိုးခဲ့ကြသော်လည်း ပညာရေးဆိုင်ရာဖြစ်စဉ်တွင် ပြဿနာများ၊ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်။ ၎င်းပြဿနာများကို ဖြေရှင်းကျော်လွှားနိုင်ရန် ဗီထက်နမ် အစိုးရနှင့် ဂျပန်အစိုး ရတို့ပူးပေါင်း၍ကျောင်းတွင်း စောင့်ကြည်လေ့လာခြင်းနှင့် ကျောင်းသင်ခန်းစာကို အလေးအနက်တွေးတောခြင်း အဓိက ဆောင်ရွက်အနေဖြင့်ပါဝင်သော ကျောင်းဆရာများကို လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးရေး အစီအစဉ်တစ်ခု ဆောင်ရွကိခဲ့ကြဖူး ပါသည်။ ထိုကျောင်း များအတွင်းရှိ ဖြစ်ပျက်နေသော ပြဿနာများကို ဤသုတေသနက လေ့လာခဲ့သည်။ သုတေသန ရလဒ်က ဖော်ပြနေသည်မှာ (၁) ကျောင်းသင်ခန်းစာများကို အလွန်မြန်မြန်သင်ကြားခြင်း (၂) ဆရာများက ၎င်းတို့၏ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များနှင့် ကျောင်းသားများကို ဝေဖန်လေ့ရှိခြင်း (၃) ဆရာများကကျောင်းသားများမည်သို့မည်ပုံ လေ့လာရမည်ကို လေ့လာရန် လိုအပ်ခြင်း (၄) ဆရာအချင်းချင်း ဆွေးနွေးတိုင်ပင်စေခြင်း စသည်တို့မှာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားမည့် စိန်ခေါ်မှုပြဿနာများပင် ဖြစ်သည်။

-ရှာဖွေရန်မှာ

-သုတေသန၏ ရည်ရွယ်ချက်

-အသုံးပြုထားသော
သုတေသန နည်းပညာများနှင့်

-အဓိကတွေ့ရှိချက်-

အဖြေမပေးမှီ စဉ်းစားရန်(၄)
မိနစ် ကျန်ပေသေး

လေ့ကျင့်ရန်အချိန်

- **ဗီယက်နမ်နိုင်ငံရှိ မူလတန်းကျောင်းကလေးဗဟိုပြုပညာရေး သင်တန်းဆိုင်ရာပြဿနာများ** Bac Giang Province ဖြစ်ရပ်လေ့လာခြင်း

- ဗီယက်နမ်နိုင်ငံတွင် သင်ကြားနည်း သစ်ဖြစ်သော ကလေးဗဟိုပြု ပညာရေးကို အစပျိုးခဲ့ကြသော်လည်း ပညာရေးဆိုင်ရာဖြစ်စဉ်တွင် ပြဿနာများ၊ စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်။ ၄င်းပြဿနာများတို ဖြေရှင်းကျော်လွှားနိုင်ရန် ဗီယက်နမ် အစိုးရနှင့် ဂျပန်အစိုး ရတို့ပူးပေါင်း၍ကျောင်းတွင်း စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် ကျောင်းသင်ခန်းစာကို အလေးအနက်တွေးတောခြင်း အဓိက ဆောင်ရွက်အနေဖြင့်ပါဝင်သော ကျောင်းဆရာများကို လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးရေး အစီအစဉ်တစ်ခု ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြဖူး ပါသည်။ ထိုကျောင်း များအတွင်းရှိ ဖြစ်ပျက်နေသော ပြဿနာများကို ဤသုတေသနက လေ့လာခဲ့သည်။ သုတေသန ရလဒ်က ဖော်ပြနေသည်မှာ (၁) ကျောင်းသင်ခန်းစာများကို အလွန်မြန်မြန်သင်ကြားခြင်း (၂) ဆရာများက ၄င်းတို့၏ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်များနှင့် ကျောင်းသားများကို ဝေဖန်လေ့ရှိခြင်း (၃) ဆရာများကကျောင်းသားများမည်သို့မည်ပုံ လေ့လာရမည်ကို လေ့လာရန် လိုအပ်ခြင်း (၄) ဆရာအချင်းချင်း ဆွေးနွေးတိုင်ပင်စေခြင်း စသည်တို့မှာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားမည့်

သုတေသနရည်ရွယ်ချက်-ဗီယက်နမ်နိုင်ငံရှိ အခြေခံကျောင်းအခြေပြု-ကလေးဗဟိုပြုချဉ်းကပ်နည်း သင်တန်း၏ အခမ်းအနားကို လေ့လာခြင်းဖြစ်ပါသည်။

Case Study ကိုသုတေသန မဟာဗျူဟာအဖြစ်သုံးထားပါသည်။

နံပါတ်စဉ်(၁)၊ (၂)၊ (၃)နှင့် (၄)မှာ သုတေသနတွေ့ရှိချက်ဖြစ်ပါသည်။

လေ့ကျင့်ချိန်

ရန်ကုန်မြို့ရှိ မြို့နယ်တစ်မြို့နယ်အတွက် Case Study

- Case Study တစ်ခုအနေဖြင့် မိမိလေ့လာလိုသော ရန်ကုန်ရှိမြို့နယ်တစ်မြို့နယ်ကို ရွေးချယ်ပါ။
- ထိုမြို့နယ်ရှိ မိမိလေ့လာစူးစမ်းလိုသော အဖြစ်အပျက်၊ ခြေအနေ၊ ဤပြဿနာတစ်ခုကို ထပ်မံရွေးချယ်ပါ။
- ကိန်းရှင်းများနှင့် သုံးသပ်လေ့လာရမည်ယူနစ်ကို သတ်မှတ်ရွေးချယ်ပါ။
- ထိုမြို့နယ်အတွင်း လေ့လာမည် Case Study ကိုနားလည်သဘောပေါက်စေမည့် သုတေသနမေးခွန်းများကိုပြုစုထားရမည်။

- မေးခွန်းများကို ဖြေကြားရန်အချိန်(၅)မိနစ်ပေးထားပါသည်။

Thank you!

၁၂။ ကွင်းဆင်းသုတေသနနှင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း

တင်ပြရခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်

- *အရည်အသွေးစံထားသုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်များဖြစ်ကြသောပူးပေါင်းပါဝင်လေ့လာခြင်းနှင့် သီသန့်စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းတို့၏ အရေးပါပုံကိုနားလည်သဘောပေါက်လာစေရန်။*
- *လေ့လာသည့် နည်းစနစ် အမျိုးမျိုး၏အားသာချက်နှင့် အားနည်းချက်များကိုသဘောပေါက် လာစေရန်*
- *စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနည်းကို သုတေသနဆိုင်ရာအခြားသော နည်းများဖြင့်ပူးတွဲအသုံးပြု တက်လာစေရန်*

ကွင်းဆင်းသုတေသနဆိုသည်မှာ-

လေ့လာလိုသော အဖြစ်အပျက်၊ အခြေအနေ(သို့)ပြဿနာကိစ္စဖြစ်ပေါ်ရာ နေရာတွင် သုတေသနဆောင်ရွက်ခြင်း။

လေ့လာလိုသောသုတေသနအကြောင်းအရာပေါ်မူတည်၍ ကွင်းဆင်းသုတေသနကို ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြစ်လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။

ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ လယ်သမားတို့၏လူမှုဘဝကိုလေ့လာလိုလျှင်၊ ထိုဒေသရှိ ရွေးချယ်ထားသောရွာများသို့ သွားရောက်လေ့လာရမည်။

လှိုင်သာယာမြို့နယ်ရှိ အထည်ချုပ်စက်ရုံများ၏ အလုပ်အခြေအနေကို အရည်အသွေးစံထား သုတေသနနည်းဖြင့် လေ့လာလိုလျှင်၊ ထိုစက်ရုံများသို့ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ သွားရောက် သုတေသနပြုရမည်။

ရန်ကုန်မြို့ရှိပြည့်သူဆေးရုံများတွင် ရေဆိုး၊ ရေသန့် နှင့် ပတ်သက်သည့် ဗဟုသုတကိုအရည်အသွေး စံထား သုတေသနနည်းဖြင့် လေ့လာလိုလျှင်ရန်ကုန်ရှိ ပြည်သူ့ဆေးရုံများသို့ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျသွားရောက်သုတေသနပြုရပါမည်။

စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းဆိုသည်မှာ

ကွင်းဆင်းသုတေသနလုပ်ဆောင်လျှင် ပါဝင်သောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အပြုအမူကိုချက်ချင်းတိုက်ရိုက် မြင်တွေ့နိုင်ခြင်းကို ဆိုပါသည်။

လေ့လာနေသူများကို ၎င်းတို့အားလေ့လာနေခြင်းဖြစ်ကြောင်း အသိပေးရန်မလိုဘဲ၊ သာမာန် အခြေအနေတစ်ခုဖြစ်သာ ထားရှိရပါမည်။

အရေအတွက်စံထားသုတေသနမှာကဲ့သို့စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းမှရရှိသောအထောက်အထားများကိုအတိုး အလျှော့မပြုလုပ်နိုင်ခြင်းသည် အရည်အသွေးစံထားသုတေသန၏အချက်ဖြစ်သည်။

လေ့လာရမည့်အကြောင်းအရာများနှင့် ပတ်သက်၍အတော်များများမသိရှိရသေးသောကိစ္စများတွင် ကောင်းစွာအသုံးဝင်ပါသည်။

စောင့်ကြည့်လေ့လာနည်း(၂)ရှိပါသည်။

၁။ ပူးပေါင်းပါဝင်စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း

၂။ သီးသန့်စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း

၁ - ပူးပေါင်းပါဝင်စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း

- အရည်အသွေးစံထား အချက်အလက်စုဆောင်းခြင်းဆိုင်ရာတွင် တိကျသောနည်းပညာတစ်ခု ဖြစ်သည်။

- သုတေသနပညာရှင်အနေဖြင့် မိမိလေ့လာနေသောလူစုနှင့် ရင်းရင်းနှီးနှီးပြောဆိုဆက်ဆံတက်ရန် လိုသည်။

- သုတေသနတစ်လျှောက် မိမိလေ့လာနေသည့်လူအများနှင့် ရင်းနှီးယုံကြည် ပွင့်လင်းမှုကို တည်ဆောက်ထားရန်လိုအပ်ပါသည်။

- ကွင်းဆင်းခြင်းမတိုင်မီ မိမိလေ့လာရမည့် လူများအား သုတေသန အကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်၍ မည်သည့်အတိုင်းအတာထိ ပြောပြရမည်ကို သုတေသနပညာရှင်မှကြိုတင် စဉ်းစား ထားရပါမည်။

၂။ သီးသန့်စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း

- သီးသန့်စောင့်ကြည့်လေ့လာနည်းကို မိမိလေ့လာနေသည့် သူများနှင့်တတ်နိုင်သမျှ ဝေးဝေးတွင် နေပြီးမှ သုတေသန လုပ်ဆောင်လိုသော သုတေသနပညာရှင်များ အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။

- သီးသန့်စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းကို မြန်မာပြည်တွင် လုပ်ဆောင်ရန် ခက်ခဲလေ့ရှိသည်။ အနောက်နိုင်ငံများတွင် အများဆုံး အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။

စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနည်း (၂)နည်း မည်သို့ရွေးချယ်မည်လဲ ၊

ရွေးချယ်ရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့်အချက်များမှာ -

- လေ့လာရမည့်အကြောင်းအရာ၏ အကဲဆတ် sensitive ဖြစ်မှု။
- လေ့လာရမည့်လူစု နှင့် သုတေသနပညာရှင်၏ ကျွမ်းဝင်မှုအဝေါ်မူတည်ခြင်း။
- လေ့လာရမည့်လူစုနှင့် သုတေသန ပညာရှင်၏ ကျွမ်းဝင်မှုအတိုင်းအတာ တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ပူးဝေါင်းဝါဝင်စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် သာမာန်စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနည်းကို ရွေးချယ်ရာတွင် သုတေသနတစ်ခု၏ အစကတည်းက ကြိုတင်စဉ်းစားထားသင့်သည်။

စောင့်ကြည့်လေ့လာသုတေသနပြုလုပ်ရာအရပ်သို့ သွားရောက်ရန်

စောင့်ကြည့်လေ့လာသုတေသနပြုလုပ်ရာအရပ်သို့ သွားရောက်နိုင်စွမ်း ရှိမရှိ ကိုကွင်းဆင်းလေ့ လာမှုမပြုခင် ကတည်းက ကြိုတင်စဉ်းစားထားရမည်။ (အထူးသဖြင့် အကဲဆတ်သော အရေးကိစ္စ Sensitive Issue ဖြစ်ခဲ့လျှင်)

တိုင်းရင်းသားရေးရာကိစ္စ(သို့) ဘာသာရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်နှင့် သုတေသနလေ့လာမှုပြုမည် ဆိုလျှင်၊ ထိုလူမျိုး၊ ဘာသာရေး အသိုင်းအဝိုင်း ပြင်ပမှ ပညာရှင်အနေနှင့် အခက်အခဲ ရှိနိုင်သည်။

အရေးမကြီးလှသော်လည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့်နောက်အချက်တစ်ခုမှာ - သုတေသန ကွင်းဆင်းပြုလုပ်စဉ် သုတေသန ပညာရှင်၏ အပြုအမူ၏ အကျိုးသက်ရောက်ပင်ဖြစ်သည်။ သုတေသနပညာရှင်၏ သုတေသန လုပ်ငန်းစဉ်ကြောင့် လေ့လာနေသော လူစုတို့၏ အပြုအမူနှင့် ခံယူချက် သဘောထားမည်မျှပြောင်းလဲသွားသည်ကို ဆိုလိုပါသည်။

စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၏ ရလာဒ်များ

လူမှုသိပ္ပံပညာရှင်များ၏ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနည်းပညာကို အကျဉ်းရုံးဖော်ပြချက်နှင့် အသေးစိတ်ဖော်ပြချက်ဟူ၍ နှစ်မျိုးခွဲခြားထားပါသည်။

- ***အကျဉ်းရုံးဖော်ပြချက်*** - လေ့လာတွေ့ရှိမှု၏ အခြေခံ အချက်များကို ရိုးရှင်းစွာတင်ပြခြင်း။
- ***အသေးစိတ်ဖော်ပြချက်*** - လေ့လာတွေ့ရှိမှုနှင့် ဆိုင်သော အဓိက ရည်ရွယ်ချက်၊ လှုံ့ဆော်မှုနှင့် နောက်ကွယ်ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပါယ် စသည်များကို သေသေချာချာကင်ပြခြင်း။

လေ့လာရမည့် နေရာသို့ သွားရေးလာရေးလွယ်ကူချောမွေ့မှု၊ လေ့လာချိန်ကြာညောင်းမှု၊ အချက်အလက်စုဆောင်းရနိုင်မှုစသည်များအပေါ် မူတည်၍ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၏ အကျိုးရလာဒ်များမှာ မကူကွဲပြားနိုင်ပါသည်။

အရည်အသွေးစံထားသုတေသနနည်းများကို ပေါင်းစပ်အသုံးပြုလေ့လာခြင်း

အရည်အသွေးစံထားသုတေသနနည်းများကို ပူးပေါင်းပါဝင်လေ့လာခြင်းနည်း (သို့) ပြင်ပမှ စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနည်း စသော **Observation နည်းများကို** ယခင်အပိုင်းများတွင် တင်ပြခဲ့သော **အရည်အသွေးစံထား လူတွေ့မေးမြန်းခြင်းနည်းနှင့်** ပူးတွဲလေ့လာနိုင်ပါသည်။

နှစ်ပိုင်းစလုံးတွင် ယခင်တတင်ပြထားသည့်အတိုင်း သုတေသနပညာရှင်အနေနှင့် မိမိလေ့လာနေသူများထတ် ပို၍ သိကျွမ်းနားလည်သည်ဟု မထင်မြင် မိရန်နှင့် တိုကဲ့သို့သော ထင်မြင်မှုတို လုံးဝမပြသရန်မှာ အလွန်အရေးကြီးပါသည်။

အချက်အလက်များကို မှတ်တမ်းတင်ခြင်း

လေ့လာတွေ့ရှိမှုနှင့် ပတ်သတ်၍ မှတ်တမ်းတင်နည်း သုံးမျိုးရှိပါသည်။

- သုတေသနပညာရှင်အနေဖြင့် စောင့်ကြည့်လေ့လာသူတေသနပြုလုပ်စဉ် မှတ်စုရေးမှတ်ထားခြင်း
- ဓါတ်ပုံ၊ တင်မရာနှင့် မှတ်တမ်းတင်ရိုက်ကူးထားခြင်း
- မိမိ၏ မှတ်ဉာဏ်ဖြင့် မှတ်သားထားသည်များကို အချိန်အကြာကြီး မလွန်ခင်ပြန်လည်မှတ်စုချရေး ထားခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။

စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၏ အားသာချက်များ

စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူးများမှာ -

-လေ့လာမှုပြုနေသော သူများ၏ လူမှုဘဝကို နားလည်မှုရရှိနိုင်ခြင်း။

-ပြောင်းလဲမြန်ဆန်သော အခြေအနေများကို လေ့လာရန် အခြေအနေပေးခြင်း။

-ငွေကုန်ကြေးကျမများသော နည်းလမ်းများကို အသုံးချနိုင်ခြင်း။

-သိပ်နားမလည်ခဲ့သော ပြဿနာများနှင့် အခြေအနေများကို စူးစမ်းဖော်ထုတ်နိုင်မှု အခြေအနေပေးခြင်း။

-လေ့လာမှုပြုနေသော အနေအထားနှင့်လိုက်လျောညီထွေညှိုင်းနှိုင်းပြုလုပ်နိုင်ခြင်းကို့ဖြစ်ပါ သည်။

စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း၏ အားနည်းချက်များ

စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းဆိုင်ရာ အားနည်းချက်များမှာ -

-နမူနာကောက်ယူခြင်း နည်းဖြင့် ရွေးချယ်ထားခြင်း မဟုတ်သဖြင့် တွေ့ရှိချက်များကို ယေဘုယျပြုကောက်ချက်မဆွဲနိုင်ခြင်း။

-လေ့လာမှုပြုစဉ်လေ့လာခြင်းခံနေရသူများသည် ၎င်းတို့ကို လေ့လာနေကြောင်းသိရှိခဲ့မည် ဆိုပါက ၎င်းတို့၏ အပြုအမူများကို ပြောင်းလဲသွားစေနိုင်ခြင်း တို့ပင်ဖြစ်ပါသည်။

-time-consuming.

Thank you!

ဍ့စနေဖွဴးနှယဍ္ဍ ဖြယ္ငယ္ဂ ဍှ်ီးငါးဂ္လးငါ်ဲ နငယ၁ငှ် းဗ၁ဂီလ

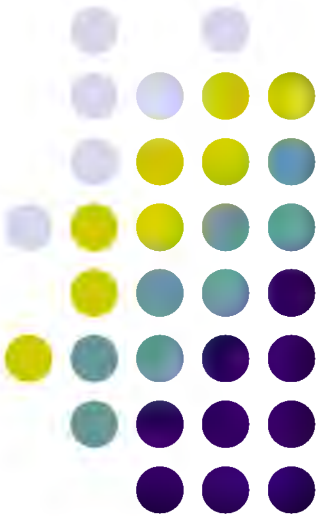

- နှဗ၀၁ဍ္ငါယးဂ္ဖြငါလးငံ ဍှဂျ်၁ေးငါးငငးနှယဍ္ဍ/းငါးငငးဍ္ငါယ၁ ဖြယ္ငယ္ဂ ဍှ်းျငါးျငါးေးဂ္လးငါ် ငင၁ဂျးငံေ ဍ္ဂငဗ္ယဗြဍ္ငဇ၁နငယ၁ငှ်ယ္ဂျယေ
- နှဗးဂ၁ဍ္ယဍ္ဂျ ယ္ငါဗဍ္ယ္ငါဗဂ္လ် ပွးငါးငငးနှယဍ္ဍ /းငါးငငးဍ္ငါယ၁ ဍ္ဂငဗငယးဍ္ဂ ယ္းငါးငလဗငင၁ငလ ၂၀၁ယ္ဂ ဖြဂျးငံေ းငါးဂ္လးငါ်နငယ၁ငှ်းငယ့ ယ္ဂေဗ၁ေ ဍှ်နငယ၁ငှ်းငယ့းဂ၁ေငါဗေ
- နှဗ၀၁ငါ်ဂျးဍ္ငါေေငါဗေ ဂ်ဍ္နှယ္ဗြဍ္ငဇ၁နငယ၁ငှ်ယ္ဂျယေ ပွးငါးငငးနှယဍ္ဍ/းငါးငငးဍ္ငါယ၁

းငါဗယ္ငါဗဂ္ကဗြငါဗ းဍ္ဂျဗဂျဍ္ယ

နငယ၁ငှ် ယ္ဂျယေ ·ငံင

အတဲဖြတ်သုတေသန - အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်

- အကဲဖြတ်သုတေသနသည် လူမှုရေးအစီအစဉ်များ အောင်မြင်သလား၊ ကျရှုံးသလားဆိုသည်တို့ သုံးသပ်ခြင်းနှင့် သတ်ဆိုင်သည်။

- ၎င်းသည် သုတေသနနည်းလမ်းတစ်ရပ် **'မဟုတ်'** သော်လည်း သုတေသနလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများတိုသုံး၍ လူမှုရေးအပြောင်းအလဲဖော်ဆောင်ပေးမည့် အစီအစဉ်များ၏ ထိရောက်မှုအတိုင်းအတာတို စူးစမ်းလေ့လာနိုင်စေသည်။

- ဤသို့ လုပ်ဆောင်ရာတွင် သုကေသနနည်းလမ်းများကို သုံး၍ လူမှုရေးအစီအစဉ်များကို သုံးသပ်ကာ ပိုမိုထိရောက်လာစေရန် အတူအညီပေးသည်။

- သို့အတွက် အတဲဖြတ်ဆုတေသနအနေဖြင့် နောင်အနာဂတ်တွင် ဖြုလုပ်မည့် စီမံတိန်းများနှင့် လူထုအကျိုးပြု တိုက်တွန်းဖြောဆိုမှုအစီအမံများ ချမှတ်နိုင်စေရေးအတွက် အရေးကြီးသော အဆင့်တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။

အကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် သုတေသနနည်းလမ်းများ

- အကဲဖြတ်သုတေသနကို မကြာခဏဆိုသလို ပရိုဂရမ်သုံးသပ်ခြင်း Program evaluation (သို့) ရလာဒ် အကဲဖြတ်မှု Outcome assessment ထုခေါ်လေ့ရှိသည်။ သုတေသန နည်းလမ်းတစ်ရပ်ရပ်ကို ညွှန်းဆိုခြင်းထက် သုတေသန၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ရည်ညွှန်းထိုခြင်းဖြစ်သည်။

- ရည်ရွယ်ချက်အနေဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ပရောဂျက်၊ ကျန်းမာရေးပရောဂျက်၊ သင်ကြားရေးနည်းစနစ် သစ်များ စသည့် လူမှုရေးအပြောင်းအလဲဖော်ဆောင်ပေးမှုများ၏ သက်ရောက်ပုံကို သုံးသပ်လို ခြင်းဖြစ်သည်။

- အကဲဖြတ်သုတေသနတွင် အင်တာဗျူးများ၊ သီးသန့်အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးခြင်းနှင့် စစ်တမ်းကောက်ခြင်း များကဲ့သို့သော နည်းလမ်းများကို သုံးနိုင်သည်။

- သို့အတွက် အရေအတွက်စံထားသုတေသနနည်းလမ်းများရော၊ အရည်အသွေးစံသား သုတေသနနည်း လမ်းများပါ နှစ်မျိုးလုံးကို အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။

အကဲဖြတ်ခြင်းနှင့် တိုင်းတာခြင်း

- အကဲဖြတ်သုတေသန၏ အရေးဝါသော ကိစ္စတစ်ရပ်မှာ လူမှုရေးအပြောင်းအလဲ ဖော်ဆောင်မှု၏ ရလာဒ်ကို **<u>တိုင်းတာရေး</u>** ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ လူမှုရေးအပြောင်းအလဲ ဖော်ဆောင်မှုအနေဖြင့် ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင် တစ်ရပ်ကို ပြည့်မှီလိုရင်းဖြစ်ပါက အဆိုပါ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်ကို မည်ကဲ့သို့ တိုင်းတာမည်ဆိုသည်မှာ အကဲဖြတ်သုတေသန၏ ကိစ္စဖြစ်သည်။

- တိုင်းတာမှုကို မည်ကဲ့သို့ လုပ်ဆောင်ရမည်ဆိုသည်ကို သတ်မှတ်ရာတွင် အောက်ပါမေးခွန်းများက ကူညီ ဖော်ပြပါသည်။

  - လိုချင်သော ရလာဒ်မှာ အဘယ်နည်း။
  - ရလာဒ်သည် ရေတိုလား၊ ရေရှည်လား။
  - အပြောင်းအလဲကို မည်ကဲ့သို့ သတ်မှတ်သင့်သနည်း။
  - ပရိုဂရမ်၏ရှုထောင့်အလုံးစုံကို လေ့လာသင့်သလား။ သို့တည်းမဟုတ် အချို့အစိတ်အပိုင်းများကိုသာ လေ့လာသင့်သလား။
  - အပြောင်းအလဲ ဖော်ဆောင်မှုများ၏ ရည်မှန်းချက်များအားလုံးကို လေ့လာသင့်သလား (သို့မဟုတ်) အချို့ ကိုသာ လေ့လာသင့်သလား။

အကဲဖြတ်သုတေသနအမျိုးအစားများ

အကဲဖြတ်သုတေသနအဓိကသုံးမျိုးသုံးစားမှာ -

၁။ **ရလာဒ်အကဲဖြတ် Outcome evaluation**

လေ့လာလိုသည့် ပရိုဂရမ်၊ မူဝါဒ (သို့) ဥပဒေသ တစ်ရပ်၏ ပန်းတိုင်သို့မဟုတ်၏ အကျိုးဆက်သက်ရောက်မှုများကို စုစည်းပေးသည့် သုတေသနတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

၂။ **အရင်းအနှီး - အကျိုးအမြတ် စိစစ်လေ့လာမှု Cost – benefit analysis**

ပရိုဂရမ်တစ်ရပ်၏ အရင်းအနှီးများကို ၎င်း၏အကျိုးကျေးဇူးများ (ပရိုဂရမ်၏ အကျိုးကျေးဇူးဖြစ်သည့် ငွေကြေးဆိုင်ရာ ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှုများ)နှင့် နှိုင်းယှဉ်သုံးသပ်သည့် သုတေသနတစ်ရပ်ဖြစ်သည့်။

- အကယ်၍ အကျိုးကျေးဇူးများသည် အရင်းအနှီးထက်ပိုမိုပါက ပရိုဂရမ်ကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက် သင့်သည်။
- အကယ်၍ အရင်းအနှီးများက အကျိုးကျေးဇူးများထက် ပိုမိုပါက လက်လွှတ်သင့်သည်။

၃။ **လိုအပ်ချက်များလေ့လာခြင်း Needs assessment**

ပြဿနာတစ်ရပ်ဖြစ်တည်မှုနှင့် ၎င်း၏အတိမ်အနက်ပြင်းအား၊ ထိုပြဿနာ၏ ရိုက်ခက်မှုဒဏ်ခံရသော လူဦးရေ အရေအတွက်ကို စိစစ်လေ့လာခြင်း ဖြစ်သည်။

အကဲဖြတ်သုတေသနပုံစံ

- မည်သည့်လေ့လာသုံးသပ်ရေးဆိုင်ရာ မေးခွန်းကို အသုံးပြုရန်လိုအပ်သနည်း။
  - မေးခွန်းများသည် ပရိုဂရမ်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် သော်လည်းကောင်း၊ ပရိုဂရမ်၏ သက်ရောက်မှုနှင့်သော်လည်းကောင်း၊ နှစ်မျိုးစလုံးတို့နှင့် သော်လည်းကောင်း ဆက်နွယ်လျက်ရှိသည်။ မေးခွန်းများသည် ပရောဂျက်တစ်ခုခု၏ အခြေပြဇယား (Logical framework)မှ ဆင်းသက်လာခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။
- မည်သည့်သုံးသပ်လေ့လာရေး အကဲဖြတ်ဒီဇိုင်းမျိုးဖြစ်သနည်း။။
  - ဥပမာ - ဖြစ်ရပ်မတိုင်မီနှင့် ပြီးမှ လေ့လာမှုများ (before – after studies) ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုများ (case studies)
- မည်သည့် သုတေသန နည်းလမ်းကို သုံးသင့်သနည်း။။
  - တိုက်ရိုက်စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်း။
  - စာရွက်စာတမ်းအထောက်အထားနှင့် မှတ်တမ်းတင်မှုများ
  - သက်ဆိုင်ရာ ပါဝင်ဆက်နွယ်သူများထံမှ သတင်းအချက်အလက်များ (KII, FGD၊ ပုံစံကျမေးခွန်းလွှာများ)
- အချက်အလက်ကောက်ယူပုံ ၊
  - အချက်အလက်ကောက်ယူသူများအား လေ့ကျင့်ပေးရန်လိုအပ်ပြီး အချက်အလက်ကောက်ယူရန်အတွက် ခွင့်ပြုချက်လည်း လိုအပ်သည်။

အကဲဖြတ်သုတေသနဆိုင်ရာ နည်းလမ်းကိရိယာများ

အကဲဖြတ်သုတေသနဆောင်ရွက်ရာတွင် မကြာခဏသုံးလေ့ရှိသော အရေအတွက်စံထား သုတေသန နည်းလမ်းများနှင့် အရည်အသွေးစံထား သုတေသနနည်းလမ်းများအပြင် အကဲဖြတ်သုတေသနဒီဇိုင်း အတွက် အခြားအရေးပါသည် နည်းလမ်းနှစ်ရပ်ကိုလည်း သုတေသီများအနေဖြင့် သုံးလေ့ရှိသည်။

- ၁။ ဆက်နွှယ်သူများအား စိစစ်လေ့လာခြင်း **- Stakeholders analysis**
- ၂။ **SWOT** စိစစ်လေ့လာခြင်း **- SWOT analysis**

ဆက်နွယ်သူများအား စိစစ်လေ့လာခြင်း

Stakeholder Analysis

- ဤစိစစ်လေ့လာမှုသည် စီမံကိန်းတစ်ရပ်နှင့် ပတ်သက်၍ ဆက်နွယ်သူများ၏ သဘောထားအမြင်ကို စိစစ်လေ့လာနိုင်စေရန် ဖြစ်သည်။

- ရည်ရွယ်ချက်မှာ (ဝါဝင်ဝတ်သက်သူများ၊ အကျိုးရှိမည့်သူများ၊ အကျိုးထိခိုက်မည်သူများ စသည့်) ဆောင်ရွက်မည့်ကိစ္စများနှင့် ပတ်သက်၍ တိုက်ရိုက် သို့မဟုတ် သွယ်ဝိုက်၍ ပါဝင်ပတ်သက်သူများကို ဖော်ထုတ်ရန်ဖြစ်သည်။ အစိုးရနှင့် အခြားအဖွဲ့အစည်းများ စသည်တို့ကြောင့် သက်ရောက်မှုရှိမည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ (သို့) အဖွဲ့အစည်းများကို ဖော်ထုတ်ရန်လည်း ဖြစ်သည်။

- အကဲဖြတ်သုတေသနအနေဖြင့် ၎င်းတို့အား ဝရိုဝရမ်တွင် ဝါဝင်ဝတ်သက်စေရန် နည်းလမ်းတစ်ရပ်အဖြေရှာရန် သို့မဟုတ် ၎င်းတို့အပေါ် သက်ရောက်မည့်ဆိုးကျိုးများကို လျှော့ချရန် ကြိုးစားရန်မည်ဖြစ်သည်။

- ဝါဝင်ဝတ်သက်သူများ (ဝါဝင်ဆောင်ရွက်သူများ ဟုလည်းခေါ်) တွင် အစိုးရ၊ LNGOs၊ INGOs နှင့် FBO ဖြစ်သည့် အခြားဖော်ဆောင်သူများနှင့် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍပညာရေး (အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ ဝညာဝေးသင်တန်း)များလည်း ဝါဝင်သည်။

SWOT စိစစ်လေ့လာမှု - SWOT Analysis

- SWOT လေ့လာမှုဆိုသည်မှာ နေရပ်တစ်ရပ်၊ ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ရပ်၊ ပြဿနာတစ်ရပ် စသည်တို့၏ အားသာချက်များ (**S**trengths)၊ အားနည်းချက်များ (**W**eaknesses)၊ အခွင့်အလမ်းများ (**O**pportunities) နှင့် ခြိမ်းခြောက်မှုများ (**T**hreats) တို့ကို လေ့လာသုံးသပ်သည့်နည်းလမ်းတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။

- ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်သည့်အရာများကို ထောက်ပြပြီး ပြဿနာများကို ရှုထောင့်အမြင်များအဖြစ် သိသာမြင်သာအောင် တူညီပေးနိုင်သည်။

- SWOT လေ့လာမှုပေါ်အခြေခံ၍ မဟာဗျူဟာ အစီအမံများကို အတောင်အထည်ဖော်နိုင်သည်။

SWOT လေ့လာမှု

- အားသာချက်များ (Strengths)

  - လူထုအခြေပြု စီမံကိန်းများ၏ အားသာချက်များ/ကောင်းသည့်အရာများမှာ အဘယ်နည်း။
  - လူထုအခြေပြု စီမံကိန်းအနေဖြင့် သင်၏ လေ့လာမှုအတွေ့အကြုံတွင် မည်သို့ အကျိုးရှိစေခဲ့သနည်း။
  - ၎င်းသည် အခြားသော အဖွဲ့အစည်းများကို မည်သို့ အကျိုးရှိစေခဲ့သနည်း။

SWOT လေ့လာမှု

- အားနည်းချက်များ (Weaknesses)
  - မည်သည့်အရာတို တိုးတက်အောင် ဆောင်ရွတ်သင့်သနည်း။
  - မည်သည့်အရာမှာ အလုပ်မဖြစ်ခဲ့သနည်း။
  - နောင်နှစ်ကွင် မည်သည့်အရာကို ရှောင်ကြဉ်သင့်သနည်း။
  - အစရှိသဖြင့်

SWOT လေ့လာမှု

- အခွင့်အလမ်းများ **Opportunities**
  - စီမံကိန်း၏ အခွင့်အလမ်းများနှင့် လက်လွှတ်လိုက်ရသော အခွင့်အလမ်းများ
  - အားနည်းချက်များကိုလည်း လေ့လာလျက် ၎င်းအားနည်းချက်များတွင် တစ်စုံတစ်ရာအပြောင်းအလဲပြုလုပ်ပါက အားသာချက်များဖြစ်လာနိုင် - မလာနိုင်။
  - သင်၏ စီမံကိန်းကြုံတွေ့လျက်ရှိသော အခွင့်အလမ်းကောင်းများမှာ အဘယ်နည်း။
  - မည်သည့်အခွင့်အလမ်းများအား လူထုအစရှိသူတို့ထံမှ အကျိုးရှိရှိ ဖော်ထုတ်ခြင်း မရှိသေးသနည်း။

SWOT လေ့လာမှု

- ခြိမ်းခြောက်မှုများ **T**hreats

- အောင်မြင်သောလူထုပရောဂျက်တစ်ရပ်ဖြစ်ရန်အတွက် ယေဘုယျအနေဖြင့် ခြိမ်းခြောက်လျက်ရှိသော အရာများမှာ အဘယ်နည်း။

- အခွင့်အလမ်းအခြေအနေများကို မြင့်တင်ရန် မည်သည့်အရာကို ကျော်လွှားရမည်နည်း။

- ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများကို ခြိမ်းခြောက်လျက်ရှိသော ပြင်ပအရာများမှာ အဘယ်နည်း။

လေ့ကျင့်ရန်အချိန်

ဆက်နွယ်သူများအား စီစစ်လေ့လာ အကဲဖြတ်လေ့လာဖို့ရန် လိုအပ်သောပြဿနာ (သို့) အခြေအနေတစ်ရပ်ကို ဖော်ထုတ်ပါ။

လေ့ကျင့်ရန်အချိန်

လွန်ခဲ့သော ၂နှစ်ခန့်မှစတင်၍ မြန်မာအစိုးရသည် ကားဟောင်းပိုင်ရှင်များက ကားသစ်များအား သက်သာသော ဈေးဖြင့် ဝယ်ယူလဲလှယ်နိုင်သော ကားတင်သွင်းခွင့်အစီအစဉ်တစ်ရပ်အား အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပါသည်။

ဤကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ SWOT လေ့လာမှုကို (၁၀)မိနစ်ခန့် ပြုလုပ်ပါ။

Thank you!

၁၄။ အလုပ်ဖြင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင် သုတေသန (Participatory Action Research)

တင်ပြခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်

- *သင်တန်းသူ/သားများအား အသီးသီးသောအဖွဲ့အစည်းအတွင်း PAR နည်းနှင့် အဖွဲ့အစည်းအတွင်း ၎င်း၏ အခန်းကဏ္ဍတို ပိုမိုနားလည်နိုင်စေရန်။*

- *PAR နည်းလမ်း၏အရည်အသွေးစံထားခြင်းဆိုင်ရာ ရှုထောင့်တို ပိုမိအလေးပေးရန်။*

- *PAR နည်းလမ်းများနှင့် လတ်တွေ့သုတေသနနယ်ပယ်၌ PAR အသုံးချလုပ်ဆောင်မှု အရည်အသွေးကိုဖွင့်ဖြိုးစေရန်။*

- *PAR ဖြစ်နိုင်ချေအန္တရာယ်များနှင့် အတန့်အသတ်များကိုပါ နားလည်သဘောပေါက်စေရန်။*

အနက်ဖွင့်ဆိုချက်

PAR နည်းသည် လေ့လာချက်ရှိသော လူ့အဖွဲ့အစည်းမှ လူများကိုယ်တိုင် ပါဝင်နိုင်အောင် စီစဉ်ထားသောနည်းဖြစ်ပြီး ထိုနည်းဖြင့်အချက်အလက်များကို ဖော်ထုတ်နိုင်ရန်ဖြစ်သည်။

ထိုကဲ့သို့အချက်အလက်များကို အောင်မြင်စွာဖော်ထုတ်နိုင်ခြင်းသည် **သုတေသီများက လေ့လာလျှက်ရှိသောလူ့အဖွဲ့အစည်းတွင် ပူးတွဲပါပင်သူ (သို့) တူညီလမ်းညွှန်သူအဖြစ်** ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။

PAR သည် ထဲထဲဝင်ဝင်ပါဝင်ခြင်းသက်သက်မဟုတ်ပါ။ **လက်တွေ့ပါပင်လုပ်ဆောင်ရန်** ရည်ရွယ်ပါသည်။

PAR နည်းသည် အထူးသဖြင့် အချို့သော လူ့အဖွဲ့အစည်းများ၏ လူနေမှု ဘဝအခြေအနေကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်သော အစီအစဉ်များ အရေးဆိုထောက်ခံခြင်းတွင် အရေးပါသော သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်သည်။

PAR ချဉ်းကပ်ပုံ

- **လတ်တွေ့ဝါဝင်စေရန် အသိညဏ်မြင့်တင်ခြင်း (Gaining Knowledge for action)**

- PAR ဆိုသည်မှာ ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ပါဝင်သောဗျူဟာကို အသုံးပြုပြီး ဒေသန္တရ လူ့အဖွဲ့အစည်းမှ လူများကိုယ်တိုင်ပါဝင်ခွင့်ရရန် ပြင်ဆင်ထားသော သုတေသနဗျူဟာ ဖြစ်သည်။ ၄င်းတို့ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ ဝါဝင်ခြင်းအားဖြင့် ၄င်းတို့၏လုပ်ကိုင်နိုင်မှုစွမ်းရည်ကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။

- လက်တွေ့ပါဝင်စေရန် အသိညဏ်မြင့်တင်ခြင်းကို လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် PAR နည်းစနစ်ကို အဓိကထားသည်။ ထို့နောက် အောက်ခြေမှအထက်သို့ (bottom – up approach) ချဉ်းကပ် မှုပုံစံဖြင့် ဆက်လက်လုပ်ဆောင်သည်။ ဤနည်းတွင် အချက်အလက်ထုတ်ဖော်ခြင်းနှင့် သုံးသပ်အဆိုပြုခြင်းနှစ်ရပ်လုံးကို အကောင်းအထည်ဖော်ရန် အရေးကြီးသည်။

- PAR တွင် ဒေသခံများ၏ ဗဟုသုတနှင့် ၄င်းတို့၏ အရင်းအမြစ်များကို စီမံခန့်ခွဲပုံကို အဓိကထားသည်။ ၄င်းကို -ရှေးရိုးစွဲအသိ- (Indigenous Knowledge System) ဟုခေါ်သည်။

PAR ချဉ်းကပ်ပုံ

- တွေ့ကြုံသိသင်ယူခြင်း (**learning by experience**)

- PAR ကိုအသုံးပြုသော သုတေသီများသည် လေ့လာနေစဉ်အတွင်း ထိုလူမှုအသိုင်းအဝိုင်း၏ဖြစ်စဉ် အားလုံးနှင့်အတူ အဆက်မပြတ်လေ့လာမှုပြုရမည်။ ထိုသို့လေ့လာစဉ်တွင်၊ မိမိအကုန်သိသည်၊တတ်သည်၊ ခေတ်ပေါ်သိပ္ပံနည်းကို အခြေပြုသောအသိ ပညာသာအမြဲတန်းမှန်ကန်သည်ဟု မယူဆသင့်ပေ။ သုတေသီမှ ဒေသခံများအား ၄င်းတို့၏ဘဝအခြေအနေနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအကြောင်းကို ပိုမိုသိရှိလိုသည့်အကြောင်း ရှင်းပြထားသင့်သည်။

- အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများ၊ သာမန်ဆင်းရဲသား လယ်သမားများ၊ အလုပ်လက်မဲ့များ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများ၊ ကလေးသူငယ်များတို့နှင့် ဆက်ဆံရာတွင် ပိုမိုသတိထားသင့်သည်။

- စိုက်ပျိုးရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအသိပညာ စသည့် တွေ့ကြုံသိ သင်ယူခြင်းများ (knowledge by experience) အားဖြင့် ဒေသခံလူမျိုးများ၏ နယ်ပယ်အမျိုးမျိုး၌ အသုံးပြုသော “ရှေးရိုးစွဲအသိ” (indigenous knowledge) ကိုဖော်ထုတ်နိုင်သည်။

သုတေသီ၏အခန်းကဏ္ဍ

- PAR သုတေသီ၏လုပ်ဆောင်မှုဖြစ်စဉ်သည် FGD လုပ်ပုံနှင့်တူသည်။ သုတေသီသည် facilitator အနေဖြင့် ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများက ၄င်းတို့၏ဖေါ်ထုတ်ပြောဆိုနိုင်စွမ်းရှိလာအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်သူဖြစ်ရမည်။ သုတေသီသည် ဖြေဆိုသူကိုအထင်သေးသောစိတ်ဖြင့် မေးမြန်းခြင်းမပြု ရ။ အထင်သေးပုံမျိုးဖြင့်မဆက်ဆံရ။

- PAR သုတေသနအောင်မြင်စေသော အချက်များမှာ သုကေသီ၏လေ့လာနေသောဘာသာရပ်၏ ကျွမ်းကျင်မှုအပေါ် လုံးလုံးမူတည်နေခြင်းမဟုတ်ပါ။

- PAR သုတေသနအောင်မြင်စေသော အချက်မှာ ၄င်း၏အရည်အသွေးတခုဖြစ်သော လူမှုရေးဆက်ဆံ ရေးအရည်အချင်းနှင့် ကြိုတင်သိတတ်မှုအပေါ် မူတည်ပါသည်။

- သုတေသနပြုလုပ်ခြင်းစတင်သောအခါ၊ သုတေသီမှ ပါဝင်ဆွေးနွေးသူများကို စတင်ဆွေးနွေးပါ။ သုတေသန်ပြုလုပ်နိုင်သည့် နည်းလမ်း အမျိုးမျိုးကိုရှင်းပြပါ။ ၄င်းတို့နှစ်သက်ရာတစ်ခုကို ရွေးခြယ်ရန်ဆုံးဖြတ်စေပါ။

သုတေသီ၏တာဝန်များ

PAR ကိုပြုလုပ်စဉ်၊ သုတေသီလုံးဝလိုက်နာရမည်မှာ

- တကြိမ်တခါမှမသိသေးသော ခက်ခဲရှုတ်ထွေးသော အယူအဆအတွေးများကို ကြုံတွေ့သောအခါ ပွင့်လင်းသော စိတ်ထားဖြင့်လေ့လာပါ။
- လေ့လာနေသောအကြောင်းအရာ၌ ပါဝင်သောသူများနှင့်အတူ တက်ကြွသောမေးမြန်းဆွေးနွေးသူ တဦးဖြစ်ပါစေ။
- ဆွေးနွေးသူ၏ ပြောဆိုမှုကိုအာရုံပြုနားထောင်ပါ။
- ကွဲပြားသောဆွေးနွေးချက်၊ ထူးကဲသောအမြင်များနှင့် ခံစားမှုချက်များကို စူးစမ်းစိတ်ဝင်စားခြင်းပြုပါ။
- ဆွေးနွေးတင်ပြသူတို့၏အမြင်၊ ခံစားချက်၊ အတွေးအခေါ် တို့ကိုလေးစားပါ။
- ၄င်းတို့၏ဖေါ်ပြဆွေးနွေးချက်ကို ကြားဖြတ်ပြောဆိုဆွေးနွေးခြင်းမပြုရ။

လူ့အသိုင်းအဝိုင်းအကြောင်းကို သင်ယူလေ့လာခြင်း

(learning about the community)

သုတေသနပြုလုပ်မည့် နေရာဒေသသို့မဝင်ရောက်မီ၊ ထိုဒေသနေလူ့အသိုင်းအဝိုင်းအကြောင်း ၄င်းတို့၏သဘောထားနှင့်စိတ်ဝင်စားမှုများကို ပထမဦးစွာသိနားလည်အောင်ပြုလုပ်ရမည်။

ထိုနေရာသို့အလည်အပတ်မရောက်မီ၊ လိုအပ်သောအချက်အလက်များကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံရရှိအောင် ရှာဖွေပါ။

ဥပမာအားဖြင့် ထိုသို့ပြုလုပ်ရန်အတွက် ထိုဒေသ၌မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းမှသုတေသနလုပ်ခဲ့သနည်း။ (သို့) အလားတူသုတေသနမျိုးကို မည်သည့်အဖွဲ့အစည်းကလုပ်ဖူးသနည်းကို ရှာဖွေဖေါ်ထုတ်ပါ။

သုတေသနလုပ်မည့်ပတ်ဝန်းကျင်အသိုင်းအဝိုင်း၌ မည်သူသည်ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သည်ကို ဖေါ်ထုတ်ပါ။ ထိုသူများသည် သုတေသနအတွက် အဓိကသတင်းအချက်အလက်ပေးသူ (key informants) များဖြစ်လာနိုင်သည်။

PAR တွင်သုံးရန် နည်းတန်ဆာပလာများ
(Tools for PAR)

PAR ကိုအသုံးပြုစဉ် လူ့အသိုင်းအဝိုင်းနှင့်ပက်သက်သော အခြေအခံအချက်အလက်များကို ရရှိရန် အရေးကြီးသောနည်းတန်ဆာပလာ(၃)ရပ်မှာ

- *၁. သွားလာနေစဉ်အတွင်းအချိန်နှင့်တပြေးညီ ဆန်းစစ်ခွဲခြမ်းခြင်း (walk and on the spot analysis)*
- *၂. ဇယားဆွဲခြင်း (Diagrams)*
- *၃. ဝူးဝေါင်းလုပ်ဆောင်မှုလမ်းညွှန်မြေပုံဆွဲခြင်း*

၁။ သွားလာနေစဉ်အတွင်းအချိန်နှင့်တပြေးညီ ဆန်းစစ်ခွဲခြမ်းခြင်း (walk and on the spot analysls)

သုတေသနကွင်း၌ အဓိကသတင်းအချက်အလက်ပေးသူနှင့်အတူ သွားလာနေစဉ်အတွင်းစကား စမြည်းပြောကာ ရရှိသော အချက်အလက်များသည် ရှေ့ဆက်မည့်သုတေသနစီမံကိန်းအတွက် အကျိုးပြုသောအကြိုလေ့လာမှုတခုဖြစ်သည်။

ထိုသို့လှည့်ပတ်သွားလာမှုမှ ဒေသန္တရအခြေအနေကို ပိုမိုလေ့လာခွင့်ကိုရသော အချိန်တခုပင်ဖြစ်သည်။

ပိုမိုကျစ်လစ်သောမေးခွန်းများကို နောက်ပိုင်းတွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု၌ အသုံးပြုရန် ပြင်ဆင်ခွင့်ရရှိခြင်း

ဤကဲ့သို့လှည့်လည်သွားလာမှုမှ ထိုအသိုင်းအဝိုင်းထဲသို့ရင်းရင်းနှီးနှီးဝင်ရောက်ခွင့်ရအောင် ဖန်တီးပြင်ဆင်ပါ။

ထိုသို့သတင်းအချက်အလက်ပေးသူနှင့် သွားလာနေစဉ်အချိန်အတွင်း ရရှိသောအချက်များချက်ချင်း သုံးသပ်ခွဲခြမ်းဆန်းစစ်ပါ။

၂။ ဇယားသွင်းခြင်း (Diagrams)

လေ့လာနေသောလူ့အသိုင်းအဝိုင်းမှ ပါဝင်သူအားလုံးကိုဇယားချပြီး ၎င်းတို့ကိုထင်မြင်ချက်ပေးပါ။ ဇယားပုံစံချခြင်းမှ မထင်ရှားသော (low-profile) လူအုပ်စုများ၏ စိတ်အနေအထားကို မြင့်တင်ပေးနိုင်ပြီးလူအများပါဝင်ကူညီလာနိုင်စေသည်။

အများဆုံးအသုံးပြုသောဇယားပုံစံမှာ

- Venn diagram ခွဲခြမ်းဆန်းစစ်မှုလမ်းညွှန်တခုဖြစ်သည်။ ထိုလမ်းညွှန်မြေပုံမှ လေ့လာလျှက်ရှိသောသုကေသနရှိအဓိကကျသူများ၏ ဆက်နွယ်မှုနှင့် အရေးကြီးမှုကို ညွှန်ပြသည်။

- Resource Flow Diagram ထိုဇယား၌ အသေးစိတ်အချက်အလက်များကို ဖေါ်ညွှန်းသည်။ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းအတွင်း ထုတ်ကုန်နှင့်ဝန်ဆောင်မှုတို့၏ အဝင်/အထွက်စီးဆင်းမှု ပုံသဏ္ဍာန် အသေးစိတ်ကို စီးပွားရေးရှုထောင့်မှ သိရှိစေနိုင်သည်။

- ရာသီပွဲတော်များ၊ ဘာသာရေးပွဲတော်များနှင့် ဝတ်သက် သောအချက်အလက်များအတွက် ရာသီလိုက်ပြက္ခဒိန်။

- သိမှု (knowledge) သဘောထား (attitude) လုပ်ဆောင်မှု (practice) ဇယား။ လေ့လာ လျှက်ရှိသော အကြောင်းအရာနှင့် ပြဿနာရပ်များအတွက် ခွဲခြမ်းဆန်းစစ်လမ်းညွှန်မြေပုံ (Analytical map)

Venn Diagrams ကိုဥပမာပေးခြင်း

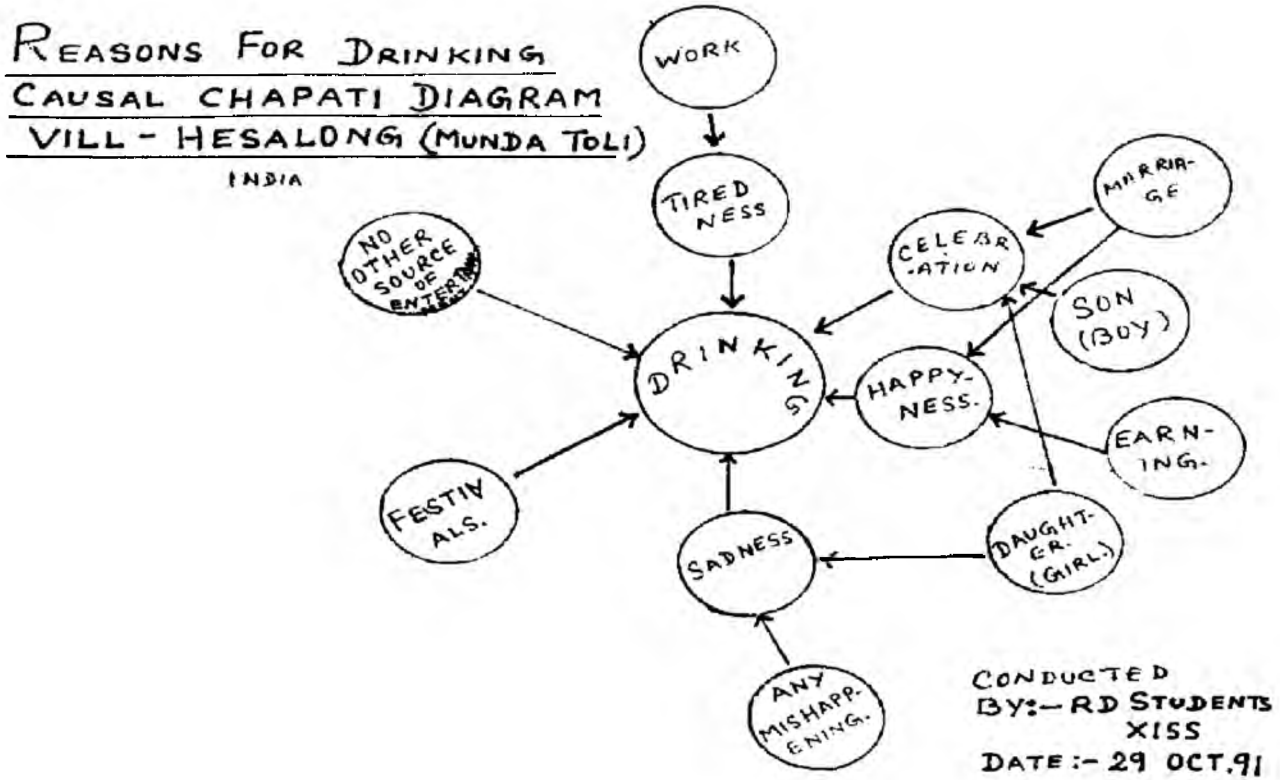

ဇယား၏အလယ်တွင် အဓိကအကြောင်းအရာ (ဥပမာ-အရက်သောက်ခြင်း) ကိုထားရှိပြီး အခြားသော တိုက်ရိုက်၊ သွယ်ဝိုက်သက်ရောက်ချက်များနှင့် စပ်ဆက်ထားသည်။

-အခြား diagram တခုမှာပိုမိုသိသာထင်ရှားစေအောင် အရောင်များဖြင့် အဓိကပါဝင်သူအမျိုးမျိုး ၏ လူမှုဘဝကိုညွှန်းဆိုခြင်း၊ စက်ဝိုင်းအရွယ်အစားက ပြဿနာကြီး၊ငယ်နှင့် ဆက်စပ်နေသော ကိစ္စရပ်များကို ညွှန်းဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။

Source of the diagram’s picture: downloaded from internet

၃။ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုလမ်းညွှန်မြေပုံ

(participatory mapping)

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုလမ်းညွှန်မြေပုံရှိနေခြင်းအားဖြင့် လေ့လာလျှက်ရှိသော ဒေသဝန်းကျင်မှ ဒေသခံများ၏ရုပ်ဝတ္ထု ပတ်ဝန်းကျင်အပေါ်သိရှိပုံတို့ကို နားလည်နိုင်မည်။

အများဆုံးသုံးလေ့ရှိသော PAR နည်းမှာ---

- မြေအသုံးပြုပုံနှင့် သယံဇာတမြေပုံ။ ထိုမြေပုံသည်ရုပ်ဝတ္ထုပတ်ဝန်းကျင်အကြောင်းကို အသေးစိတ်ဖော်ညွှန်းသည်။ (ကွင်းပြင်၊ အဆောက်အအုံနေရာ၊ စိုက်ပျိုးမြေ. . .)

- လူမှုလမ်းညွှန်မြေပုံ။ ။ အဆောက်အအုံအမျိုးအစားများ၏ တည်နေရာအသေးစိတ်ကို ဖော်ညွှန်းသည်။ မိသားစုဝင်များအကြောင်းနှင့် မိသားစုဝင်အရေအတွက် အသေးစိတ်အကြောင်းအရာ များကိုဖော်ပြသည်။

ဥပမာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုလမ်းညွှန်မြေပုံ
(Example of participatory mapping)

ပါဝင်ဆွေးနွေးသူတိုင်းမှ
ပြောဆိုဆွေးနွေးနေစဉ်အတွင်း
ထိုလမ်းညွှန်မြေပုံများကို
အတူတကွဆွဲစေသည်။

ဤသို့ဖြင့် အားလုံး၏
သဘောတူညီချက်ပါသော
တိကျသည့်
ခန့်မှန်းမြေပုံမျိုးရရှိနိုင်သည်။

Source of the picture: downloaded from internet

PAR ၏ကန့်သတ်မှုများ

- PAR ၏ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဒေသခံလူထုနှင့် တသားတည်းပါဝင်သုတေသနပြုရန် ရည်ရွယ်ထား သော်လည်း၊ PAR ၏လုပ်ဆောင်မှုအနေအထားမှ ဒေသခံလူထုအား ပညာပေးခြင်းနှင့် ၄င်းတို့၏ အနေအထားကို ပီပြင်စွာသိနိုင်ရေးကို အလေးထားသည်။ သို့သော် အတားအဆီးတရပ်အနေဖြင့် ပညာမတတ်သူများနှင့် အလွန်ရှက်တတ်သူများအနေဖြင့် ပါဝင်နိုင်ရန်အလွန်ခက်ခဲပါသည်။

- ပါဝင်သူများ၏ ပေးသောအချက်အလက်အသေးစိတ်များသည် ယေဘုကျဆန်သွားတတ်သည်။

- လူမျိုးရေးဓလေ့နှင့် ဘာသာရေးစည်းမျဉ်းများကြောင့် အမျိုးသမီးပါဝင်ဆွေးနွေးသူများ အနေဖြင့် သုတေသနဖြစ်စဉ်တခုလုံး၌ ပါဝင်နိုင်ရန်ခက်ခဲသောအခြေအနေတရပ်ဖြစ်စေသည်။ လူထုများ၏ ပါဝင်နိုင်ခြင်းအချက်ကို (နည်းမျိုးစုံဖြင့်ပါဝင်နိုင်အောင်ပြုလုပ်ရန်) သုတေသနစီမံကိန်းကနဦး၌ ဆွေးနွေးထားရန်လိုအပ်သည်။

- ရှေ့ဆက်ပြုလုပ်သော တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု၌လည်း လက်ရှိရယူထားသောအချက်အလက်များကို ပြန်လည်မေးမြန်းစစ်ဆေးရန်လိုသည်။

မလုပ်ရန်

- အချက်အလက်ရယူရန် အချိန်ဇယားချမှတ်ထားခြင်းမပြုရ။
- ဆွေးနွေးပွဲတွင် သုတေသီ၏အမြင်နှင့် ယူဆချက်များကို အလွန်အကျွံဖော်ပြခြင်းမပြုရ။
- ဒေသခံလူထုတို့၏စလေ့၊အမြင်၊ အကောင်း၊ အဆိုး ခံစားချက်၊ မသင့်လျော်၊ ဆန့်ကျင်ဖက်ဖြစ်နေသောအရာများကို ဝေဖန်အကဲဖြတ်ခြင်းမပြုရ။
- သုတေသီကိုယ်တိုင်မှစကားအများကြီးပြောဆိုခြင်းမပြုရ။

လုပ်ဆောင်ရန်

- ✓ လေ့လာမည့်လူထုအသိုင်းအဝိုင်း သုတေသနလုပ်ရန်ခွင့်တောင်းသဘောတူညီချက်ရယူပါ။
- ✓ မိမိကိုယ်ကိုမိတ်ဆက်ပါ။ ပြုလုပ်မည့်သုတေသနကိုရှင်းရှင်းလင်းလင်းဖော်ပြပါ။
- ✓ လေ့လာလျက်ရှိသော လူထုအသိုင်းအဝိုင်းအတွင်း ဧည့်သည်တယောက်အနေဖြင့်သာပြုမူနေထိုင်ပါ။
- ✓ ဒေသခံလူထု၏ဓလေ့၊ အမြင့်နှင့်ခံစားချက်များကို စိတ်ပါပင်စားစွာလေ့လာကြောင်းပြပါ။
- ✓ တန်းတူညီမျှဆက်ဆံပါ။

Thank you!

[illegible]

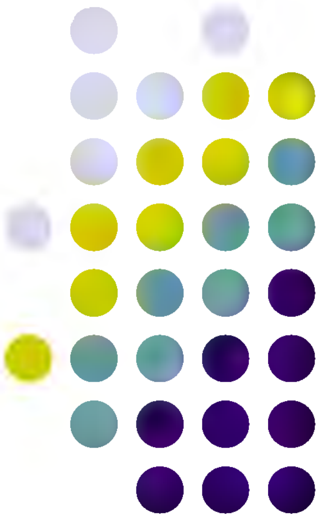

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

အနက်ဖွင့်ဆိုချက်

အရည်အသွေးစံထား အချက်အလက်ဆန်းစစ်ခြင်းဆိုသည်မှာ- ကွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုမှာသော်လည်း ကောင်း၊ ဝိုင်းဖွဲ့ ဆွေးနွေးမှုမှသော်လည်းကောင်း၊ တိုယ်တိုင်ဝါဝင်လေ့လာခြင်း၊ စောင့်ကြည်လေ့လာ ခြင်းနည်းများမှ သော်လည်းကောင်း၊ ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်ပါဝင်လေ့လာ သုတေသနမှသော်လည်း ကောင်း၊ စသည့်အရည့်အသွေးစံထား သုတေသန နည်းအမျိုးမျိုးမှ၊ စုဆောင်းရရှိသောအချက် အလက်များကို စစ်ဆေးခြင်းကိုခေါ်ပါသည်။

- ထိုဆန်းစစ်ခွဲခြမ်းခြင်း၌ ကိန်းဇယားများကို ဆန်းစစ်ခြင်းမပြု။

- အရည်အသွေးစံထားခွဲခြမ်းဆန်းစစ်မှုသည် သတင်းအချက်အလက်ပေးသူ ဖေါ်ပြသောအမြင်နှင့် ခံစား ချက်များ၏ အစီရင်ခံမှုများကို ရလဒ်ဖြစ်အောင်ဆောင်ရွက်သည်။

- အရည်အသွေးစံထားခွဲခြမ်းဆန်းစစ်မှုသည် သုတေသီ၏အနက်ပြန်ခြင်းရလဒ်တခုပင်ဖြစ်သည်။

- လေ့လာလျှက်ရှိသော အကြောင်းကိစ္စ၏ ကျယ်ဝန်းသောနောက်ခံအခြေအနေအပေါ်မူကည်၍ သတင်း အချက်အလက်ဝေးသူ၏ အမြင်နှင့်ခံစားချက်ကို သုတေသီအနေဖြင့် ဖေါ်ပြခြင်း၌ခွဲခြမ်းစီစစ်မှုသည် အကြောင်းအရာ အခြေအနေနှင့် နောက်ခံအခြေအနေကိုရှင်းပြရာတွင်အသုံးဝင်သော ဖြစ်ပေါ်မှုပုံသဏ္ဍာန်၊ အရေးအကြောင်းပုံသဏ္ဍာန်၊ အမြဲအမှုပုံသဏ္ဍာန်များ ဖော်ထုတ်နိုင်ပါသည်။

အရည်အသွေးစံထား ခွဲခြမ်းဆန်းစစ်ခြင်း၏ အဓိကတန်ဆာများ

အမျိုးမျိုးသောအရည်အသွေးစံထား သုတေသနများဖြင့် ရရှိစုဆောင်းထားသော အချက်အလက်များကို ရသည်နှင့် အရည်အသွေးစံထား အချက်အလက်စိစစ်ခွဲခြမ်းရန် အဓိကနည်းသုံးနည်းရှိပါသည်။

(၁) **coding** (အမျိုးအစားခွဲခြင်း)

(၂) **memos** (အစီရင်ခံချက်ကိုရေးသားခြင်း)

(၃) **problem tree** (ပြဿနာအခြေပြ ဇယားရေးဆွဲခြင်း)

၁။ Coding

Coding ဆိုသည်မှာ အချက်အလက်ပေးသူနှင့် ကွင်းဆင်းသုတေသနမှရရှိချက်များမှ အချက်အလက် အစိတ်အပိုင်းများကို အမျိုးအစားခွဲခြင်းဖြစ်သည်။

Coding ကိုအဓိကအကြောင်းအရာအရေအတွက်အပေါ်မူတည်၍ပြုလုပ်ရမည်။

ထိုစာရင်းပါအဓိကအကြောင်းအရာ များသည် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု၊ FGD နှင့် ပါဝင်လုပ်ဆောင်သုတေသနမှ ဆွေးနွေးချက်များအပေါ်မူတည်၍ အမျိုးမျိုးသောခေါင်းစဉ်များ ကွဲပြားနိုင်ပါသည်။

သတင်းအချက်အလက်ပေးသူမှ တိကျသေချာသောဦးတည်ချက်တခုကို မှန်မှန်ရှင်းလင်းဖော်ပြပါက ထိုအရာသည် သုတေသန၏အဓိကခေါင်းစဉ်ဖြစ်လာပါသည်။

ထိုအဓိကခေါင်းစဉ်သည် ရှာဖွေတွေ့ရှိသောအထောက်အထားအများအပြားနှင့် ဆက်သွယ်မှုရှိလာပါလိမ် မည်။

Coding ၏ဥပမာ

သုတေသနစီမံကိန်းသည် ရန်ကုန်အတွင်းရှိ HIV ကူးစက်ခံထားရသောမုဆိုးမများ၏ လူမှုစီးပွား ဘဝအခြေအနေကို သတ်ဆိုင်သည်ဆိုလျှင်၊

ဖြစ်နိုင်ချေဥပမာသတင်း coding ပြုလုပ်ပုံမှာ- သုတေသနပြုလုပ်ရန် ပေးထားသောအဓိကခေါင်းစဉ် နှင့်အညီတွေ့ရှိချက်များကို အမျိုးအစားခွဲရမည်။ အခြားသောသုတေသနခေါင်းစဉ်များကိုလည်း တွေ့ရှိ ချက်အရေအတွက်ပေါ်မူတည်၍ ထပ်မံဖြည့်စွက်နိုင်သည်။

အကြောင်းကိစ္စ (issue)	အဓိကခေါင်းစဉ်များ	ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များ (findings)
PLHIV မုဆိုးမများ၏ လူမှုစီးပွားအခြေအနေ	→ ၎င်းတို့၏ HIV အနေအထားကို ရှာဖွေလေ့လာခြင်း	→ တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်များအရ (၁၅)ယောက်ထဲမှ (၃)ယောက်က ၎င်းတို့သွေးအနေအထားမှာ. . အခြား လူများကတွေ့ရှိခဲ့တဲ့ အဲဒီအချိန်. . .
	→ ၎င်းတို့ ကိုယ်ကိုအကောင်းမြင်ခြင်းသဘောအနေအထား	→ အသေးစိတ်မေးမြန်းခြင်း (In-depth interviews) သည် မိမိအပေါ်မိမိ အကောင်းထင်ခြင်း ပြဿနာကိုထင်ဟပ်စေ သည်။ လူပေါင်း(၁၅)ဦးအထဲမှ (၁၃)ဦးက၎င်းတို့၏ သွေးစစ်ရလဒ်ကိုသိခြင်းသည် ၎င်းတို့၏ယုံကြည်ချက်ကို လျော့ပါးစေသည်ဟု...
	→ လူမှုခွဲခြားဆက်ဆံရခြင်း၏အသိ	→ FGD မှလူ(၁၅)ဦး၏ ခွဲခြားဆက်ဆံရမှု၏ လူမှုဘဝအမြင်များကို ကွဲပြားခြားနားသော အခြေအနေ အပေါ်မူတည်၍ ဖော်ပြနိုင်သည်။အချို့ကပြောသည်မှာ . . ထိုအရာနှင့်ခြားနားချက်ကတော့၊ အခြား သူများရှင်းပြသည်မှာ.
	→ စီးပွားရေးခွဲခြားဆက်ဆံရခြင်း	→ FGD ၏အစီအစဉ်သည် ပါဝင်ဖြေဆိုသူ(၁၅)ဦးအား စီးပွားရေးခွဲခြားနှိမ်ခြင်းဆိုသည်ကို ဘယ်လိုထင်မြင် ပါသလဲဟုစတင်မေးမြန်းပါသည်။ ထိုနောက်၎င်းစီးပွားရေးခွဲခြားနှိမ်ခြင်းက ၎င်းတို့ကိုမည်ကဲ့သို့သက် ရောက်မှုရှိကြောင်းကိုမေးရမည်။

၂။ မှတ်စု (memos) ရေးသားခြင်း

အရည်အသွေးစံထားခွဲခြမ်းစစ်ဆေးမှု၏ရလဒ်သည် သုတေသီ၏အနက်ရှင်းလင်းပြန်ဆိုခြင်း၊ ဖြေဆိုသူများ၏အမြင်နှင့် ခံစားချက်အပေါ်မူတည်ကြောင်း ယခု presentation ၏ အစောပိုင်းတွင် ပြောပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

ထိုအခါ မှတ်စု(memos) ရေးသားခြင်းသည် သုတေသီ၏အရည်အသွေးစံထား ခွဲခြမ်းစိစဉ် ရာတွင် အရေးကြီးသော အရာတခုဖြစ်သည်။

ထိုသို့အရည်အသွေးစံထား ခွဲခြမ်းစိစဉ်မှုပြုလုပ်နိုင်ရန် သုတေသီမှ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု အချက်မှတ်တမ်း၊ FGD ဆွေးနွေးမှုမှတ်တမ်း၊ ကွင်းဆင်းလေ့လာထားမှု၊ မှတ်စုနှင့် ပါဝင်လုပ်ဆောင်ခြင်း သုတေသနမှတ်စုများကို ပြန်လည်ဖတ်မှတ်ခြင်းသည် အရေးကြီးသော လုပ်ဆောင်မှုတရပ် ဖြစ်သည်။

မှတ်တမ်းများနှင့် မှတ်သားချက်များကို ပြန်လည်ဖတ်ပြီးသောအခါ၊ သုတေသီမှအစီရင်ခံချက်များကို မိမိစိတ်ထဲမှပေါ်လာသမျှအားလုံးကို ရေးမှတ်ထားရမည်။

သုတေသီမှဖြေဆိုသူ၏ အမြင်နှင့်ခံစားချက်များကို မည်ကဲ့သို့အနတ်ပြန်နိုင်မည်ကို မှတ်စုရေးရာတွင်လည်း ရေးသားသင့်ပါသည်။

ပြဿနာအခြေပြုကွင်းဆက်

(Problem Tree)

- **သုတေသန၏ပထမအဆင့်စီမံကိန်းတွင်** ပြဿနာအခြေပြုကွင်းဆက် ပုံစံသည် သုတေသီမှ၄င်းလေ့လာလျက်ရှိသောအကြောင်းအရာကို နားလည်ပုံအား ရောင်ပြန်ဟပ်လျက်ရှိသည်။ အကြောင်းအရာကိစ္စများကို ပြည့်ပြည့်စုံစုံနားလည်မည် မဟုတ်ပါ။ ဘက်လိုက်မှုအနည်းငယ်ရှိကောင်းရှိမည်။

- အချက်အလက်များကို သုတေသနလုပ်ထုံးအတိုင်းရယူစုစည်းပြီးသည့်နောက် **ခွဲခြမ်းစိစစ်ခြင်းအ ဆင့်၌** ပြဿနာအခြေပြုကွင်းဆက်ကို သုတေသီမှထပ်မံဆွဲသင့်သည်။ ထိုအဆင့်၌ပြဿနာကို ပိုမိနားလည်လာကြောင်းကို ထင်ဟပ်စေမည်။

- အရည်အသွေးစံထားအချက်အလက်များကို ခွဲခြမ်းစိစစ်ခြင်းမှာ သုတေသနစီမံကိန်း၏ အစပိုင်းနှင့် သုံးသပ်ခွဲခြမ်းစိစစ်မှုအပိုင်း အကြားတွင် ပြဿနာကို နားလည်နိုင်စွမ်းမည်မျှပြောင်းလဲသွားသည်ကို သိရှိနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။

ပြဿနာအခြေပြကွင်းဆက်

(Problem Tree)

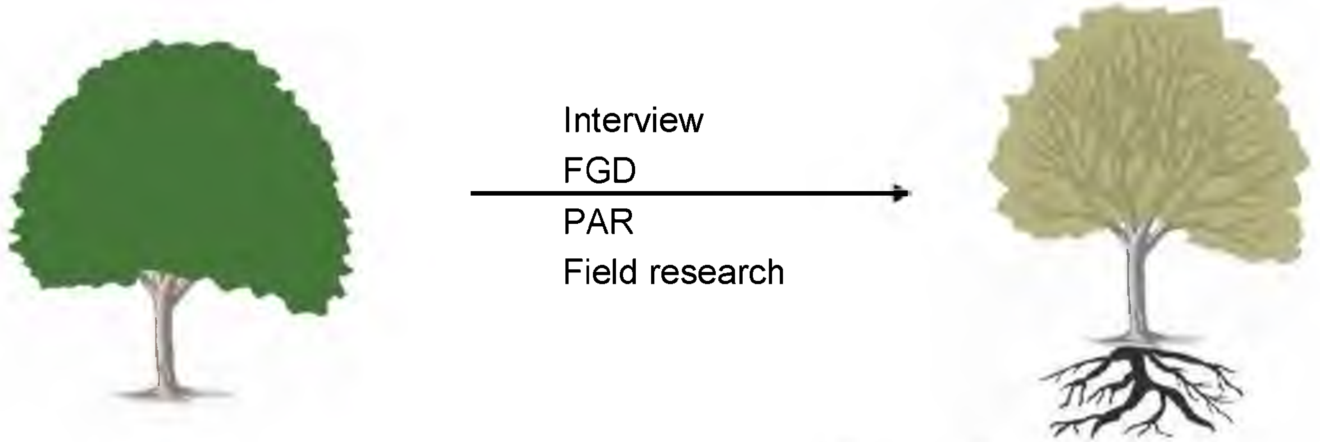

ပြဿနာခြေပြကွင်းဆက် ၏ပထမအဆင့်
ပြဿနာခြေပြကွင်းဆက်၏အမြစ်နှင့် အကိုင်းအခက်များကိုမမြင်နိုင်၊
ထိုသို့မမြင်ရခြင်းမှာ အကြောင်းအရာကို နားမလည်သေးကြောင်း
ထင်ရှားစေသည်။

ပြဿနာခြေပြကွင်းဆက် ၏ခွဲခြမ်းစိတ်စစ်မှုအဆင့်၊
အညွှန်းပြသစ်ပင်၏အမြစ်နှင့်အကိုင်းအခက်များကို
ထင်ထင်ရှားရှားတွေ့မြင်ရသည်။ ထို့ကြောင့်ပြဿ နာကိစ္စရပ်များမကို
နားလည်သဘောပေါက်ကြောင်း ပေါ်လွင်စေသည်။

အညွှန်းပြသစ်ပင်ပုံမှ စုစည်းထားသောအချက်အလက်များအရ လေ့လာလျှက်ရှိသော ပြဿနာကို သူထေသိမှပိုမိုနားလည်လာပြီး၊ ပိုမိုရှင်းလင်းသော အသွင်အပြင်တခုကို ရရှိခြင်းအား ခွဲခြမ်းစိတ်စစ်ခြင်းမှ ရရှိမည်ဖြစ်သည်။

တချို့သောကိစ္စရပ်များ၌၊ ဒုတိယအညွှန်းပြသစ်ပင်ပုံကို သုတေသနအစီရင်ခံစာ အစိတ်အပိုင်းတခု အနေနှင့်ဖော်ပြနိုင်းခြင်း (ခွဲခြမ်းစိတ်စစ်မှုအဆင့်၌ရေးဆွဲခြင်း) သည်ကောင်းမွန်သောရွေးခြယ်မှုတခုဖြစ် သည်။

အရည်အသွေးစံထားခွဲခြမ်းစိတ်စစ်မှု၏ အားသာချက်နှင့်ကန့်သတ်ချက်များ

- အဓိကအားသာချက်မှာ တိကျသောကိစ္စရပ်များ၏ ပိုမိုသေချာသောဖော်ပြချက် သကင်းများကိုရယူစုဆောင်းနိုင်ခြင်း

- Qualitative data ခွဲခြမ်းစိတ်စစ်မှုမှ လေ့လာလျှက်ရှိသောအကြောင်းအရာ၏ စေ့စပ်သေချာရှင်းလင်းသောရှုထောင့်အမြင်ကိုပေးနိုင်ခြင်း

- အဓိကကန့်သတ်ချက်မှာ- သုတေသနတွေ့ရှိချက်များကို ကြီးမားကျယ်ပြန့်သော အနေအထားတခုအနေဖြင့် ယေဘုယျအကျုံးဝင်နိုင်ခြင်းရှိအောင် ကိုယ်စားမပြုနိုင်ခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။

လေ့ကျင့်ခန်း

- ဘုန်းတော်ကြီးသင်ကျောင်းမှ ကြိမ်းမောင်းပြောဆိုခြင်းနှင့် သက်ဆိုင်သောသုတေသန စီမံကိန်းတရပ်ကို အကောင်အထည်ဖော်သည်ဆိုပါစို့။
- အောက်ပါပေးထားသော အဓိကခေါင်းစဉ်နှင့် လေ့လာမှုနှင့်ဆက်စပ်လျက်ရှိသော တွေ့ရှိချက်များကို ကြုံရာကျပန်း ရောနှော ထားသည်။
- ပေးထားသောအဓိကခေါင်းစဉ်နှင့် လေ့လာမှုနှင့်ဆက်စပ်သော တွေ့ရှိချက်များဆီလျော်စွာပြန်လည် စီထားပေးပါ။ ထိုသို့စီရာ၌ ယေဘုယျသဘောမှအသေးစိတ်သဘောအထိ အစီအစဉ်ချပြီးဆီလျော်အောင်ထားပါ။

တာ်တော်များများအပြစ်ပေးခံရသော ကျောင်းသားများနှင့်
ကြိမ်းမောင်းခံရသောကျောင်းသားများက
၎င်းတို့အားဆက်ဆံသည့်ပုံစံမှာ မျှတမှုမရှိဟုအကဲဖြတ်သည်။

မရှိမဖြစ်လိုအပ်ချက်အရ ဆရာတော်တော်များများသည်
လုပ်ဆောင်ချက်ကိုအကဲဖြတ်သည်။

ပါးရိုက်ခြင်းကိုတကြိမ်အစီရင်ခံခဲ့သည်။

ကိုယ်ထိလက်ရောက်အပြစ်ပေးခြင်းနှင့် နှုတ်ဖြင့်
ကြိမ်းမောင်းပြောဆိုခြင်းအမျိုးအစားများ

ကျောင်းသားသူများ၏ အမြင်နှင့်တုန့်ပြန်ချက်

ငေါက်ငမ်းဆူပူခြင်းနှင့် နားရွက်ဆွဲခြင်းစသော
များသောအားဖြင့်လုပ်ဆောင်ချက်

ဆရာ၊ ဆရာမများ၏ အမြင်နှင့်လုပ်ဆောင်ချက်

မိဘများမှ အဆိုပါလုပ်ဆောင်မှုကို
ယေဘုယျသဘောတူလက်ခံမှုရှိကြောင်း၊

တော်တော်များများကျောင်းသားများက
လုပ်ဆောင်ချက်ကိုအမြှုသဘောထား
ရှိသည်။

ထိုသို့သောလုပ်ဆောင်ချက်သည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု၏ လုပ်ဆောင်ချက်တရပ်
ဖြစ်ကြောင်းကို မိဘများမှ ၎င်းတို့၏စိတ်ခံစားမှုအစွဲကို ဖော်ပြောဆိုခြင်း၊

မိဘများ၏အမြင်နှင့် တုန့်ပြန်ချက်

ဆရာတဦးမှလုပ်ဆောင်ချက်ကို အပြစ်ဆိုသည်။

ဆရာမသုံးဦးမှထိုလုပ်ဆောင်ချက်သည် လေ့တခုအနေဖြင့်-
အကဲဖြတ်သော်လည်း ထိုလေ့ကို
၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်မကျင့်သုံး။

မိဘများမှအနည်းငယ်သော မကျေနပ်ချက်၊
တိုင်တန်း ချက်များဖော်ပြခြင်း။

အပြစ်ပေးခြင်းနှင့်ကြိမ်းမောင်းခြင်းခံရသော ကျောင်းသားနှစ်ဦးမှ
ရက်ကြောက်ခြင်းမရှိကြောင်း ဖော်ပြခြင်း၊
(သေချာကျေနပ်လောက်သော အခြေအနေရှိသော်ငြား)

လေ့ကျင့်ခန်း

Below is the order in which key topics and findings should appear.

အကြောင်းကိစ္စ	အဓိကခေါင်းစဉ်များ	ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များ
	ကိုယ်ထိလက်ရောက်အပြစ်ပေးခြင်းနှင့် နှုတ်ဖြင့်ကြိမ်းမောင်းပြောဆိုခြင်းအမျိုးအစားများ	ငေါက်ငမ်းဆူပူခြင်းနှင့် နားရွက်ဆွဲခြင်းစသော များသောအားဖြင့်လုပ်ဆောင်ချက် ပါးရိုက်ခြင်းကိုတကြိမ်အစီရင်ခံခဲ့သည်။
	ဆရာ၊ ဆရာမများ၏ အမြင်နှင့်လုပ်ဆောင်ချက်	မရှိမဖြစ်လိုအပ်ချက်အရ ဆရာတော်တော်များများသည် လုပ်ဆောင်ချက်ကို အကဲဖြတ်သည်။ ဆရာမသုံးဦးမှထိုလုပ်ဆောင်ချက်သည် ဓလေ့တခုအနေဖြင့်အကဲဖြတ် သော်လည်း ထိုဓလေ့ကို ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်မကျင့်သုံး။ ဆရာတဦးမှလုပ်ဆောင်ချက်ကို အပြစ်ဆိုသည်။
	မိဘများ၏အမြင်နှင့် တုန့်ပြန်ချက်	ထိုသို့သောလုပ်ဆောင်ချက်သည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု၏ လုပ်ဆောင်ချက်တရပ် ဖြစ်ကြောင်းကို မိဘများမှ ၎င်းတို့၏စိတ်ခံစားမှုအစွဲကို ဝေမျှပြောဆိုခြင်း။ မိဘများမှ အဆိုပါလုပ်ဆောင်မှုကို ယေဘုယျသဘောတူလက်ခံမှုရှိကြောင်း။ မိဘများမှအနည်းငယ်သော မကျေနပ်ချက်၊ တိုင်တန်းချက်များဖော်ပြခြင်း။
	ကျောင်းသားသူများ၏ အမြင်နှင့်တုန့်ပြန်ချက်	တော်တော်များများကျောင်းသားများက လုပ်ဆောင်ချက်ကို အပြုသဘောထားရှိသည်။ တော်တော်များများအပြစ်ပေးခံရသော ကျောင်းသားများနှင့် ကြိမ်းမောင်းခံရသောကျောင်းသားများ က ၎င်းတို့အားဆက်ဆံသည့်ပုံစံမှာ မှုတမူမရှိဟုအကဲဖြတ်သည်။ အပြစ်ပေးခြင်းနှင့်ကြိမ်းမောင်းခြင်းခံရသော ကျောင်းသားနှစ်ဦးမှ ရှက်ကြောက်ခြင်းမရှိကြောင်း ဖော်ပြခြင်း။ (သေချာကျေနပ်လောက် သော အခြေအနေရှိသော်ငြား)

Thank you!

ဥဝေအဖွေးနှ္ထဝ္ဃဏ ဖြယ္ဃဏယ္ဂ ၃ံန်းဒါးဂ္လး၃ိနှ် နှ္ဏထခဒ်ဏ းဗခဂီလ

- ။နှ္ဗ္ဃထ၃ံ၇ ဝ္ယး၃ါ်ေဧ၃ိဗေ ဂီ၃ါယ း၇ါယ၃ိလးငှ် ဏဏခ္ဃယဏ္ဃယဂ ၃ံန်းဒါဏဏ္ဗ္ဃယး၇လး၃ိနှ် ဏဏခးါ္ဂးါ္ဂေဧ၃ိဏး္ဏ ၃ဝိဗါ၇ဂီ၃ဝဝ္ဏလလံခ ၃ံ၇နှ်ခေ းဒါးဏဏးနှ္ထဝ္ဃဏ/းဒါးဏဏး၃ဒါယခ ဂီဏယဝခး္ဏဂ ဝ္ယးဒါး၇လး၃ိနှ် ဏဏခါယဃ္ဝဝ္ဂးဏခေ ဖြဂ္ဂ

- ။နှ္ဗ္ဃနှ္ဂးဏဝး္ဂဝ းဏဝ္ဃယနှ်ေးလခေ ဝ္ယ၃ိဏဂ္၇း္ဓ္ဃါခဖွေ ၃ိဏးဒါဏဏ္ဗ္ဃယ း၇လး၃ိနှ်ဂီ၃ဏး္ဏလလံခ၃ိဏ၃ိဂ ၃ံ၇နှ်ခေးဒါးဏဏးနှ္ထဝ္ဃဏ/းဒါးဏဏး၃ဒါယခ

- ။နှ္ဗဝခဝ၃ိ၇း၃ါ်ေဧ၃ိဗေ ဂီ၃နှ္ယဗီ၃ဏဧခ ပြေးဒါးဏဏးနှ္ထဝ္ဃဏ/းဒါးဏဏး၃ဒါယခ ၃ဝိဗါ၃ဏး္ဏယလေဧယါေ ဗါ၃ဂ္ဇယဝိဧဗခေ

းဒါ၃ယါ်ေ၃ဂဗီ၃ိဗ း၃၆၇ဗ၇၃ထ

(c) း၃ဂ္ဂေ –
း၃၆၃ဏး္ဏယလေဧယါေ
ဗါ၃ဂ္ဇယဝိဧဗခေ ၅ဂ

အရေအတွက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်သုံးသပ်ခြင်း

အရေအတွက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်သုံးသပ်ခြင်း သည် အပိုင်း ၂ပိုင်းအနေဖြင့် ရှိပြီး တစ်ပိုင်းချင်းစီသည် ကိန်းရှင် ကစ်လုံးအား တိုင်းကာမှုပြုသည် နည်းလမ်းကစ်မျိုးစီကို အထူးပြုလေ့လာသွားမည် ဖြစ်သည်။

ယနေ့အဓိကထားတင်ပြမည့် အရာမှာ လေ့လာမည့် နမူနာ **Sample** များ၏ ဗဟိုညွှတ်ချက်တိုင်း ကာမှု (**measure of central tendency**) အား တွက်ချက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

နမူနာကောက်ယူခြင်း **Sampling** အား ယခင်တင်ပြမှုတစ်ရပ်တွင် လေ့လာခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် များပြားလှသည် လူဦးရေစုစုပေါင်းအား တစ်ဦးချင်းစီ လေ့လာရန် မလိုအပ်ဘဲ ၎င်းတို့အကြောင်းကို နမူနာလူဦးရေအားဖြင့် လေ့လာခြင်းမျိုးဖြစ်သည့်။ အုပ်စုတစ်စု (သို့) လူဦးရေကစ်စု အား စစ်ကမ်းကောက်ရန်ရှိသည့်အခါ နမူနာကောက်ယူခြင်း **Sampling** ကို အသုံးပြုသည်။ စစ်တမ်းအချက်အလက်များကို စုစည်းပြီးသွားသည်အခါ ယင်းအချက်အလက် များကို ယနေ့နှင့် နောက်အချိန်များတွင် တင်ပြမည့် နည်းလမ်းများဖြင့် စီစစ်လေ့လာသွားမည် ဖြစ်သည်။

ဗဟိုညွှတ်ချက် (Central tendency) ⇔ ထပ်ကြိမ်ပြန့်ချက် (Frequency distribution)

(နေရာပြ location ⇔ ကွဲပြန့်မှု dispersion)

တိန်းရှင်တစ်လုံးအား တိုင်းတာနိုင်သည့် နည်းလမ်းနှစ်သွယ်မှာ -

- တည်နေရာ /ဗဟိုညွှတ်ချက် / ပျမ်းမျှတို့အား တိုင်းတာခြင်း
  (**Measure of location / central tendency / average**)
- ကွဲပြန့်မှု / ထပ်ကြိမ်ပြန့်ချက် / ပြန့်နှံ့မှု /ပြောင်းလဲမှု တို့အား တိုင်းတာခြင်း
  (Measure of dispersion / frequency distribution / spread / variability)

တိန်းရှင်တစ်လုံးအား ချဉ်းတပ်လေ့လာရာတွင် ဗဟိုညွှတ်ချက် **central tendency** နှင့် ထပ်ကြိမ်ပြန့်ချက် **frequency distribution** တို့သည် ဆန့်တျင်ဘတ်များ ဖြစ်ကြသော်လည်း တစ်ခုနှစ်တစ်ခု အပြန်အလှန် အမှီသဟဲအထောက်အမ ပြုကြသည်။

တိုင်းတာမှု တစ်ခုချင်းစီသည် တိန်းရှင်တစ်လုံးအား တိုင်းထွာထားသော တန်ဘိုးများကို အနှစ်ချုပ်ဖော်ပြ သည့် တန်ဘိုးတစ်ခုစီ ဖြစ်ကြသည်။

ဤအတိုင်းအတာများတို တိုင်းတာရခြင်းသည် အရေအတွက်ဆိုင်ရာ အချက်အလတ် သုံးသပ်မှု လုပ်ငန်းစဉ်၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

တိုင်းတာမှု နှစ်မျိုးစလုံးသည် ကိန်းရှင်တစ်လုံးနှင့် ပတ်သတ်၍ လေ့လာမှုများပြုထားသည် အစုတစ်ရပ်၏ ဖြန့်ဝေမှုပုံ သဏ္ဍာန် (shape of distribution) ကို ဖော်ပြသည်။

မတူညီသော အချက်အလက်များအကြား တိတျ၍ ထိရောတ်သော နှိုင်းယှဉ်မှုများ ပြုလုပ်ရန်အတွက် တိုင်းတာမှုနှစ်မျိုး စလုံး လိုအပ်သည်။

ကွဲပြားသော ပြောင်းလဲမှုပုံစံ၊ တူညီသောနေရာ

Different variability, same location

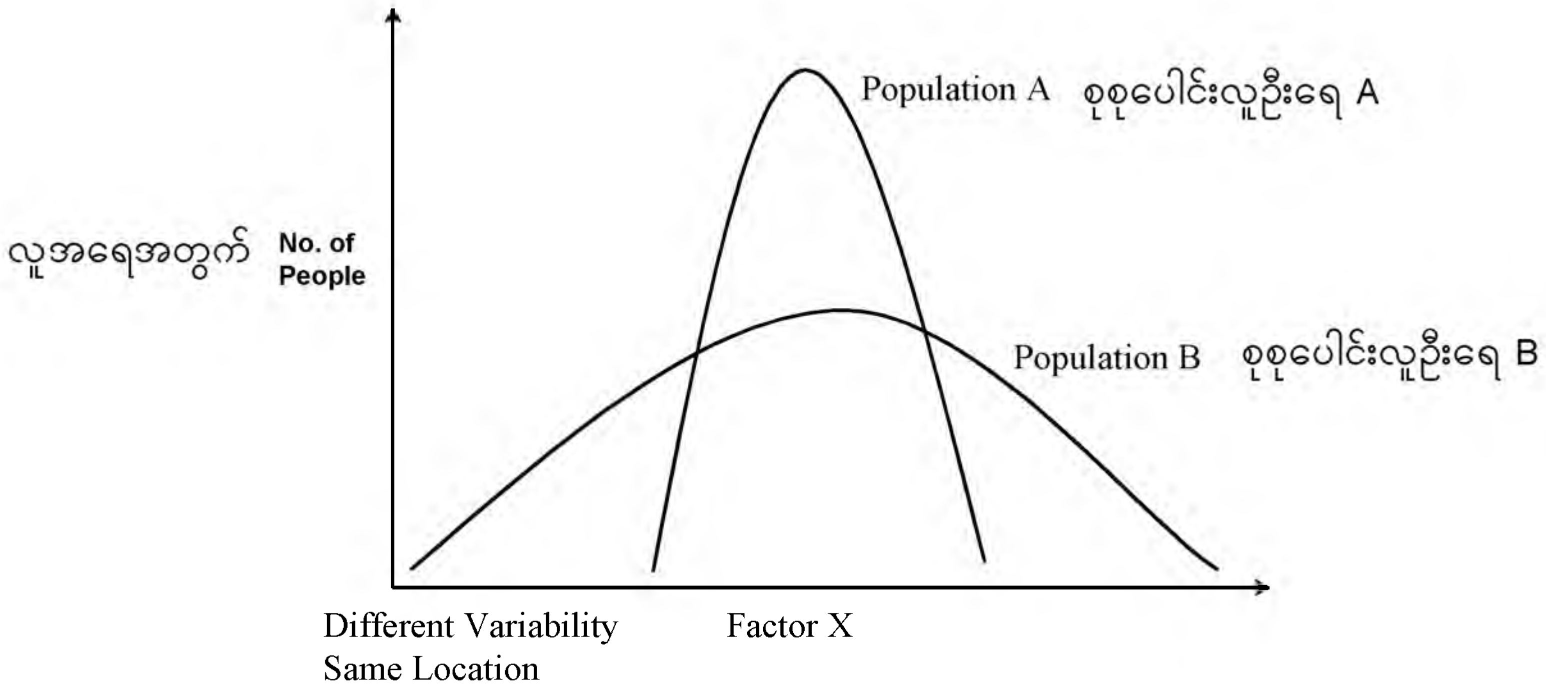

ကွဲပြားသောနေရာ၊ တူညီသောပြောင်းလဲမှုပုံစံ

Different location, same variability

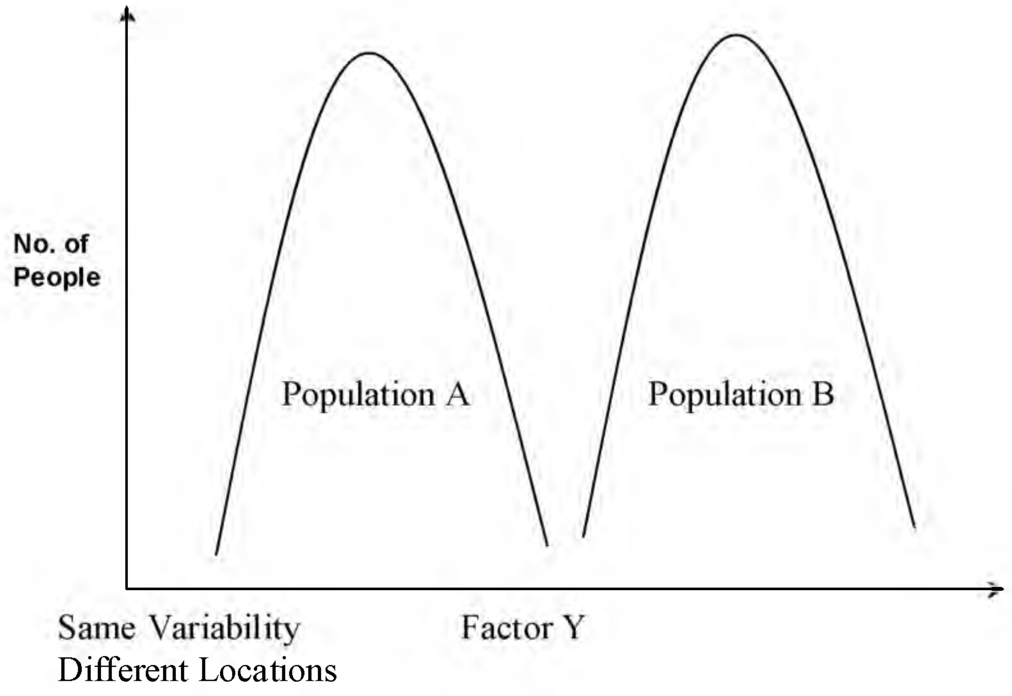

ကွဲပြားသောပြောင်းလဲမှုပုံစံ၊ တူညီသောနေရာ

Different Variability, Same Location

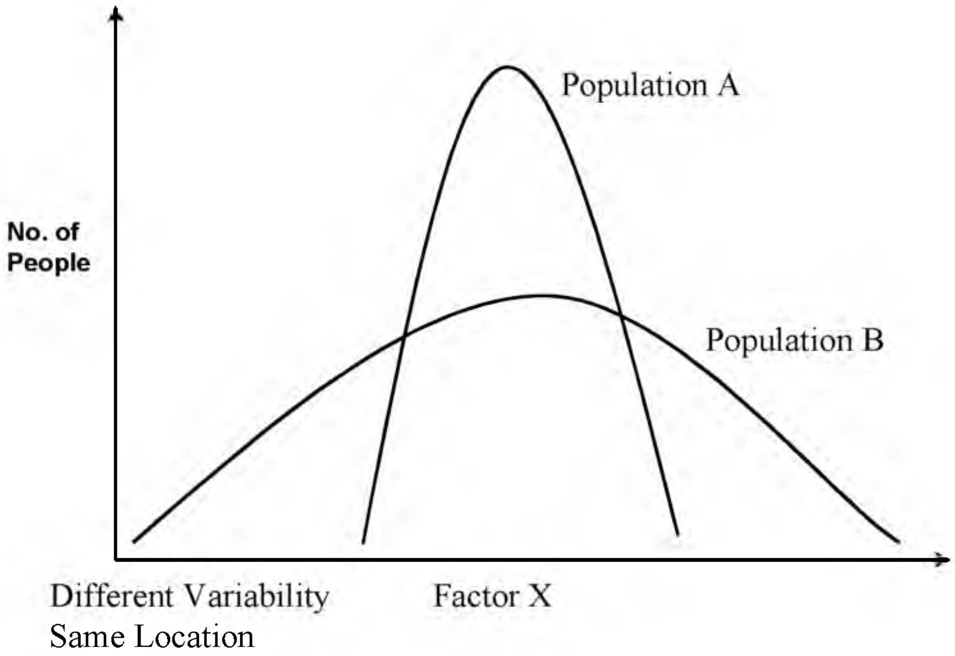

ကွဲပြားသောနေရာ၊ တူညီသောပြောင်းလဲမှုပုံစံ

Same Variability, Different Location

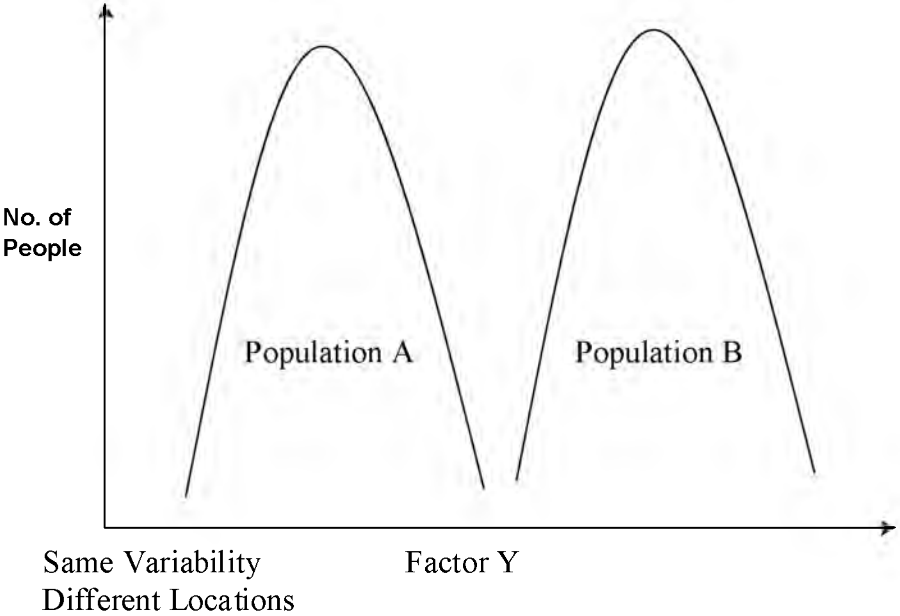

- ယနေ့လေ့လာမည့်အရာမှာ ဗဟိုညွှတ်ချက်တိုင်းတာမှုများ **(measurements of central tendency)** ဖြစ်သည်။

- နောက်တစ်ချိန်တွင် ထပ်ကြိမ်ပြန့်ချက်တိုင်းတာမှုများ **(measurements of frequency distribution)** ကိုလေ့လာသွားပါမည်။

ဗဟိုညွှတ်ချက်တိုင်းတာမှုများ

- ဗဟိုညွှတ်ချက်အမျိုးအစားသုံးမျိုးမှာ-

  - ကြိမ်များကိန်း (**Mode**)

  - အလယ်ကိန်း (**Median**)

  - ပျမ်းမျှကိန်း (**Mean**) တို့ဖြစ်ကြသည်။

- ၎င်းတို့တစ်ခုချင်းစီသည် စစ်တမ်းကောက်စဉ် အတောအတွင်း လေ့လာသည့်အကြောင်းအရာကစ်ခု၏ ပျမ်းမျှတိုင်းတာမှုတစ်ရပ်ကို ဖော်ပြနိုင်သည်။ ထိုတိုင်းတာမှုသည် သုတေသန်စီမံကိန်းမှ ဖော်ထုတ်ဆောင်ရွက်မည့် ကိစ္စရပ်၏ သက်သေအထောက်အထားဖြစ်လာသည်။

- ယနေ့တင်ပြမှုသည် ဤဗဟိုညွှတ်ချက်အမျိုးအစား သုံးမျိုးအား နေရာတကျအသုံးပြုနိုင်သည့် ပုံစံအချို့ကို မိတ်ဆက်ပေးတင်ပြမည် ဖြစ်သည်။

ဗဟိုညွတ်ချက်တိုင်းတာမှုများ

ဗဟိုညွတ်ချက်အား အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမှုများမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

- ကြိမ်များကိန်း (**Mode**) - အကြိမ်အရေအတွက်အများဆုံး ဖြစ်ပေါ်သည့်ကိန်း
- အလယ်ကိန်း (**Median**) - စီစဉ်နေရာချထားသော ကိန်းများ၏ အလယ်အမှတ်ရှိကိန်း
- ပျမ်းမျှကိန်း (**Arithmetic**) **Mean** - ကိန်းများ၏ ပေါင်းလဒ်အား ကိန်းအရေအတွက်ဖြင့် စား၍ ရသောရလာဒ်

ကြိမ်များကိန်း (Mode)

- အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်။ ။ ဖြန့်တျတ်တိန်းစဉ်တန်း **(distribution)** တစ်ခု၏ ကြိမ်များတိန်းသည် ပေးထားသော ဒေတာအစုအတွင်း အကြိမ်ရေအများဆုံး တွေ့ရသော တန်ဘိုးဖြစ်သည်။

- မည်သို့ ရှာနိုင်သနည်း။။
  - ဒေတာများတို ငယ်ရာမှ ကြီးရာသို့ အစဉ်အတိုင်း စီပါ။
  - တန်ဘိုး (ဒေတာ)တစ်ခုချင်းစီအား တွေ့ရှိသော အကြိမ်အရေအတွက်ကို ရေတွတ် မှတ်သားပါ။
  - အကြိမ်အရေအတွက် အများဆုံးတွေ့ရသော တန်ဘိုးသည် "ကြိမ်များတိန်း" ဖြစ်သည်။

Mode

ကြိမ်များကိန်း (Mode)

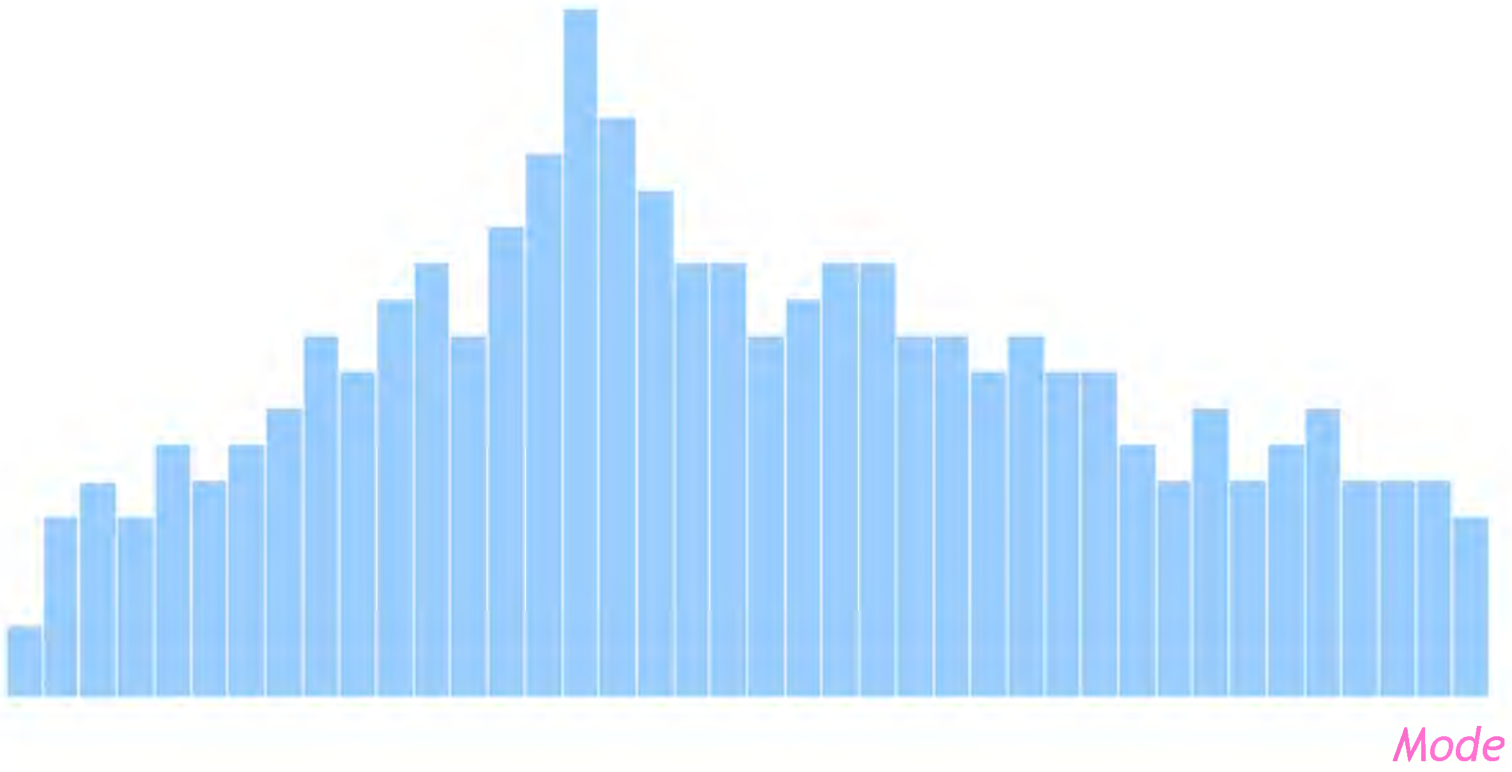

ကြိမ်များကိန်းဥပမာများ (၁/၃)

- လေ့လာမှုတစ်ရပ်၏ ကိန်းရှင်များအနက်တစ်ခုမှာ "နှစ်စဉ်ဝင်ငွေ" (သိန်းဂဏန်းဖြင့်ဖော်ပြ) ဖြစ်သည်။
- အိမ်ထောင်စုများအား ဆာဗေးကောက်ခြင်းဖြင့် ရရှိလာသော ရလာဒ်မှာ အောက်ဝါအတိုင်းဖြစ်ရာ
  ၄ --- ၃ --- ၃ ---၂ --- ၃ ---၈ --- ၄ --- ၃ ---၇ --- ၂
  ပထမအိမ်ထောင်စုလေးသိန်း၊ ဒုတိယ အိမ်ထောင်စု သုံးသိန်း အစရှိသဖြင့် ဖြစ်သည်။
- ထိုဆာဗေးကောက်၍ ရလာသော ကိန်းဂဏန်းတန်ဘိုးများကို ငယ်စဉ်ကြီးလိုက် ပြန်စီလိုက်ပါက
  ၂ --- ၂ ---၃ ---၃ ---၃ ---၃ ---၄ --- ၄ ---၇ --- ၈ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။
- ဗဟိုညွှတ်ချက်ဖြစ်သည့် "ကြိမ်များကိန်း"မှာ -
  လေးကြိမ်အများဆုံးတွေ့ရသော '၃' ဖြစ်သည်။

Mode

ကြိမ်များကိန်း ဥပမာများ (၂/၃)

- လေ့လာမှုတစ်ရပ်၏ ကိန်းရှင်များအနက်တစ်ခုမှာ "အသည်းရောင်ရောဂါ ကူးစက်ခံရသော သူများ၏ ရောဂါပျိုးချိန်" ဖြစ်သည်။ အဆိုပါကိန်းရှင်ကို နေ့ရက်များဖြင့် တိုင်းတာသည်။

- ရောဂါကူးစက်ခံရသူများအား ဆာဗေးကောက်ယူရရှိသည့် ရလာဒ်မှာ -

  ၂၉ --- ၃၁ ---၂၄ ---၂၉ --- ၃၀ --- ၂၅ (ရက်)ဟူ၍ ဝထမဝူဝိုလ်၏ ရောဂါပျိုးချိန် ၂၉ရက်၊ ဒုတိယဝူဝိုလ် ၃၁ရက် စသည်ဖြင့် တွေ့ရှိရသည်။

- အဆိုပါတန်ဘိုးများကို ငယ်စဉ်ကြီးလိုက်စီလိုက်ပါက

  ၂၄ --- ၂၅ --- ၂၉ --- ၂၉ ---၃၀ ---၃၁ ဟူ၍ ဖြစ်ရာ

- အကြိမ်အရေအတွက် နှစ်ကြိမ်အများဆုံးတွေ့ရသည့် '၂၉'မှာ ကြိမ်များကိန်းဖြစ်သည်။

Mode

ကြိမ်များကိန်း ဥပမာ (၃/၃)

ကားအရောင်များ ကြိုက်နှစ်သက်မှု

နှစ်သက်သောအရောင်		လူဦးရေ
အစိမ်း		354
အပြာ	(ကြိမ်များကိန်း)	852
မီးခိုး		310
အနီ		474

'အပြာ'ရောင်မှာ ကြိမ်များကိန်းဖြစ်သည်။ ကြိမ်များကိန်းသည် အခြားသော ဝိသေသလက္ခဏာများအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းမပြုဘဲ သုံးစွဲနိုင်သည်။

'ကြိမ်များကိန်း' ၏သွင်ပြင်လက္ခဏာများ

- တန်ဘိုးတစ်ခုစီသည် ကစ်ကြိမ်စီသာလျှင် ပါဝင်ပါက "ကြိမ်များကိန်း"မရှိဘဲ ဖြစ်နိုင်သည်။
- ကြိမ်များကိန်း ကစ်ခုထက်လည်း ပိုရှိနိုင်သည်။

- အတယ်၍ အများဆုံးတွေ့ရသည့် အရေအတွက်ချင်းတူညီပါက
  - ဒွိစုံကြိမ်များကိန်းရှိသည့် ဖြန့်ကျက်ကိန်းစဉ်ကန်း (**Bimodal distribution**) (ဝါ) ကြိမ်များကိန်းနှစ်ခုပါဝင်သည့် ဖြန့်ကျက်ကိန်းစဉ်ကန်းဖြစ်ပါက
  - ကြိမ်များကိန်းကို မှားယွင်းစွာအဓိပ္ပါယ်ကောက်ယူနိုင်သည်။

- ကြိမ်များတိန်းသည် လေ့လာမှုအားလုံးအပေး အခြေပြုသည် မတူတ်ပါ။ သုတေသနလုပ်စဉ်အတောအတွင်း အတွေ့ရအများဆုံးသော လေ့လာရမှုတိန်းတိုသာ သုံးသပ်ချတ်အတွတ် ရွေးချယ်အသုံးပြုခြင်းဖြစ်သည်။

Mode

အလယ်ကိန်း (Median)

- အလယ်ကိန်း (ဝါ) တစ်ဝက်ကိန်းဆိုသည့် အတိုင်း ဒေတာများ၏ အလယ်ခေါင်ကျသော တန်ဘိုးကို ယူသည်။

- ၎င်း၏ တစ်ဖက်တစ်ချက်စီတွင် ကျန်ဒေတာများ တစ်ဝက်စီ (၅၀%စီ) ရှိကြသည်။

‘အလယ်ကိန်း’ အား တွက်ချက်ခြင်း

- ကောက်ယူရရှိသော ဒေတာများ (သို့) ကိန်းများကို အငယ်ဆုံးမှ အကြီးဆုံး (ငယ်စဉ်ကြီး)စီလိုက်ပါ။ အပြန်အလှန်အားဖြင့် ကြီးစဉ်ငယ်လိုက်လည်း စီနိုင်ပါသည်။

- စုစုပေါင်းကိန်းအရေအတွက် ‘n’ ကို ရေတွက်ပါ။

  -အကယ်၍ n သည် ‘မ’ ဂဏန်းဖြစ်ပါက -
  - အလယ်ကိန်း = (n + 1)/ 2 အကြိမ်မြောက်ကိန်း၏ တန်ဘိုး

  -အကယ်၍ n သည် ‘စုံ’ဂဏန်းဖြစ်ပါက
  - အလယ်ကိန်း ၏ (n/2) အကြိမ်မြောက်နှင့် (n/2) + 1 အကြိမ်မြောက် ဂဏန်းတို့၏ ပျမ်းမျှတန်ဘိုး

အလယ်ကိန်းဥပမာ

- အောက်ဖော်ပြပါ တန်ဘိုးများတွင် အလယ်ကိန်းကိုရှာပါ။

  -၁၀ --- ၂၀ --- ၁၂ ---၃ --- ၁၈ --- ၁၆ --- ၁၄ --- ၂၅ --- ၂

- ငယ်စဉ်ကြီးလိုက်ပြန်စီသောအခါ

  -၂ --- ၃ --- ၁၀ --- ၁၂ --- ၁၄ --- ၁၆ ---၁၈ --- ၂၀ ---၂၅

- အလယ်ကိန်း = ၁၄

- အကယ်၍ '၈' ဟူသော တန်ဘိုးတစ်ခုထပ်တိုးပါက

  ၂ --- ၃ --- ၈ --- ၁၀ ---၁၂ ---၁၄ --- ၁၆ ---၁၈ --- ၂၀ ---၂၅

- အလယ်ကိန်း = ၁၂ နှင့် ၁၄ တို့၏ ပျမ်းမျှတန်ဘိုး = ၁၃

Median

အလယ်ကိန်း

- အားသာချက်များ
  - အလယ်ကိန်းသည် အစွန်းရောက်တန်ဘိုးများ၏ သက်ရောက်မှုဒဏ်မခံရပါ။

- အားနည်းချက်များ
  - အလယ်ကိန်းတွင် ဖြန့်ကျက်ကိန်းစဉ်တန်းရှိ အခြားတန်ဘိုးများ၏ သတင်းအချက်အလက်မပါဝင်ပေ။
    - နေရာအလိုက် ရွေးချယ်ခြင်း ဖြစ်သည်။
    - အလယ်ကိန်းကို သက်ရောက်မှုမရှိစေဘဲ ၅၀%သော တန်ဘိုးများကို ပြောင်းလဲပစ်နိုင်သည်။

အလယ်ကိန်းသည် အစွန်းရောက်တန်ဘိုးများနှင့် မသက်ဆိုင်ပေ။

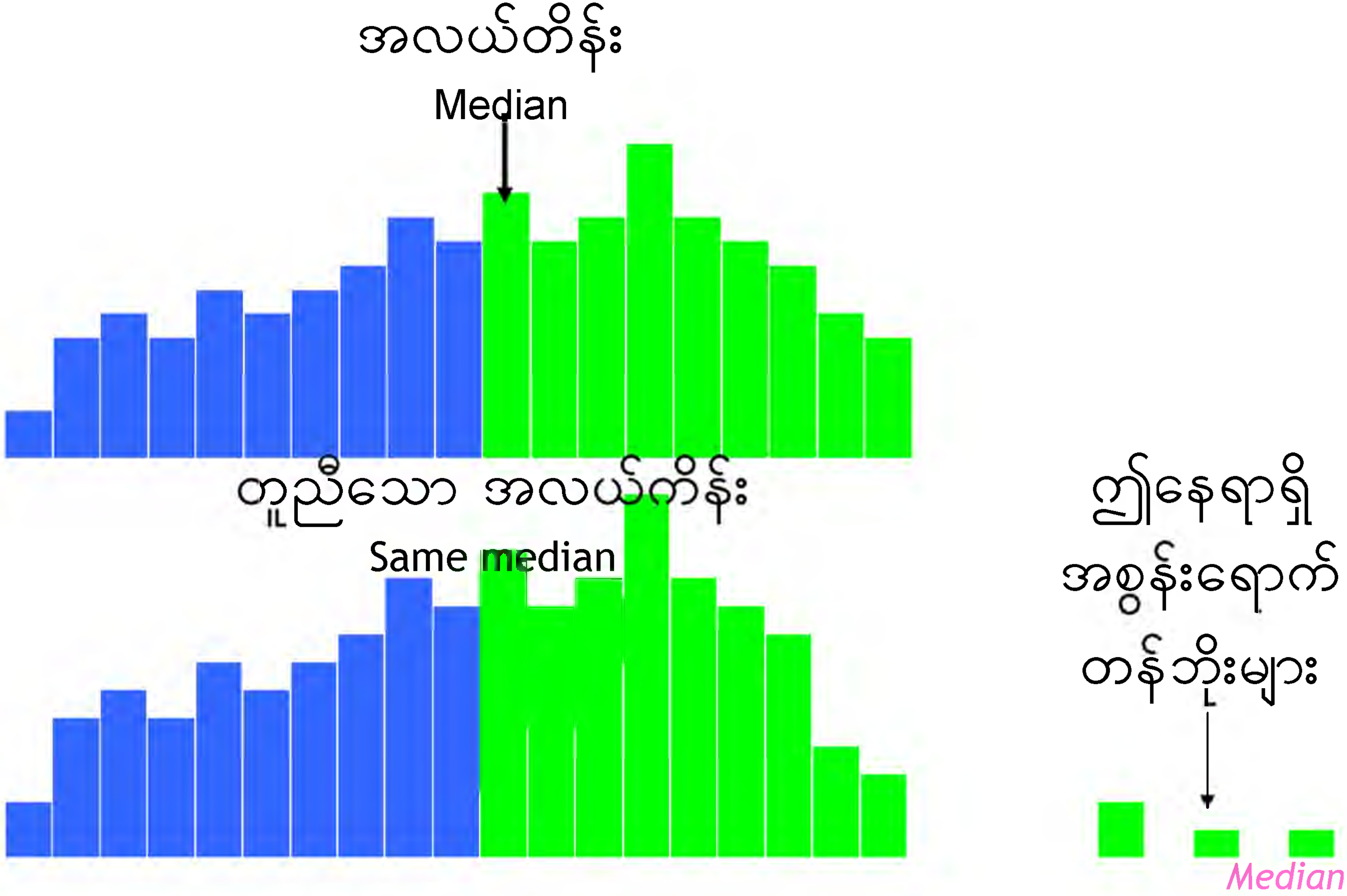

ပျမ်းမျှကိန်း (ဂဏန်းသင်္ချာပျမ်းမျှကိန်း / ပျမ်းမျှတန်ဘိုး)

- ဗဟိုညွှတ်ချက်တိုင်းတာမှု၏ တတိယအမျိုးအစားမှာ 'သမတ်ကိန်း' (ဝါ) 'ပျမ်းမျှကိန်း' ဖြစ်သည်။

- နေရာပြတိုင်းတာမှု (measure of location) တွင် အသုံးအများဆုံးဖြစ်သည်။

- <u>အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်</u>

  -ကိန်းဂဏန်းတန်ဘိုးများအားလုံးကို ပေါင်း၍ ကိန်းအရေအတွက်ဖြင့် စားခြင်းဖြင့် 'ပျမ်းမျှကိန်း' (ဝါ) 'သမတ်ကိန်း'ကို ရရှိသည်။

- <u>သင်္ကေတများအားဖြင့်</u>
  - ကိန်းအသီးသီးကို X1, X2 , ... Xn ဟု သတ်မှတ်ပါက
  - ကိန်းအရေအတွက် စုစုပေါင်း - n
  - ပေါင်းခြင်း = Sigma : ∑
  - သမတ်ကိန်း (ဝါ) ပျမ်းမျှကိန်း X

$$\bar{X} = \sum x_i / n$$

Mean

ပျမ်းမျှကိန်းတွက်ခြင်း

- လေ့လာသည့်ကိန်းရှင် - ဆေးရုံတက်ရသည့်ရက်ကြာချိန်

  ကောက်ယူရရှိသည့် တန်ဖိုးများ ၈ --- ၂၅ --- ၇ --- ၅ --- ၈--- ၃ ---၁၀ ---၁၂ ---၉
  - ကိန်းအရေအတွက်ပေါင်း ၉ (n = ၉)
  - ကိန်းများအားလုံးပေါင်းလဒ် = ၈၇
  - ဆေးရုံတက်ကြာချိန် သမက်ကိန်း = ၈၇ /၉ = ၉. ၆၇

- လေ့လာသည့်ကိန်းရှင် - ရောဂါတစ်ခုရောဂါပျိုးကြာချိန်ရက်များ

  ကောက်ယူရရှိသည့်တန်ဖိုးများ = ၈ --- ၄၅ ---၇ ---၅ ---၈ --- ၃ ---၁၀ ---၁၂ --- ၉
  - ကိန်းအရေအတွက်ပေါင်း ၉ (n = ၉)
  - ကိန်းများအားလုံးပေါင်းလဒ် = ၁၀၇
  - ရောဂါပျိုးချိန်သမတ်ကိန်း = ၁၀၇/၉ = ၁၁. ၈၉

Mean

သမတ်ကိန်း / ပျမ်းမျှကိန်း

- **အားသာချက်များ -**

  - သီအိုရီဆိုင်ရာ ဂုဏ်သတ္တိကောင်းများ အများအပြားရှိ
  - များစွာသော စာရင်းအင်းဆိုင်ရာ စမ်းသပ်မှုများ၏ အခြေခံအဖြစ် သုံး
  - ခေါက်ရိုးညီဖြန့်ကျက်ကိန်းစဉ်တန်း (**symmetrical distribution**) တစ်ခုအတွက် စာရင်းအင်းဆိုင်ရာ အနှစ်ချုပ်ကောင်းဖြစ်

- **အားနည်းချက်များ**

  - ခေါက်ရိုးမညီသော ဖြန့်ကျက်ကိန်းစဉ်တန်း (**asymmetric distribution**) တစ်ခုအတွက် အသုံးဝင်မှုနည်း
  - ပုံမှန်မဟုတ်သော တန်ဘိုးများ (**outliers**) ကြောင့် ပုံပျက်ယွင်းနိုင် (ဝါ) သမတ်ကိန်းတန်ဘိုးပြောင်းနိုင်သဖြင့် 'စံနမူနာ'တန်ဘိုးအဖြစ် သုံးနိုင်ခြင်းမရှိ

Mean

အုပ်စုများပေါင်း၍ သမတ်ကိန်းတန်ဘိုးရှာခြင်း

အုပ်စု (i)	အရွယ်အစား (n_i)	သမတ်ကိန်း (x_i)	ပေါင်းလဒ် ($n_i x_i$)
1	10	41	410
2	15	36	540
3	25	42	1050
စုစုပေါင်း	50	--	2000

အုပ်စုအားလုံး၏ သမတ်ကိန်း ၂၀၀၀/၅၀ = ၄၀ အကြမ်းဖျင်းပျမ်းမျှ = ၃၉. ၇

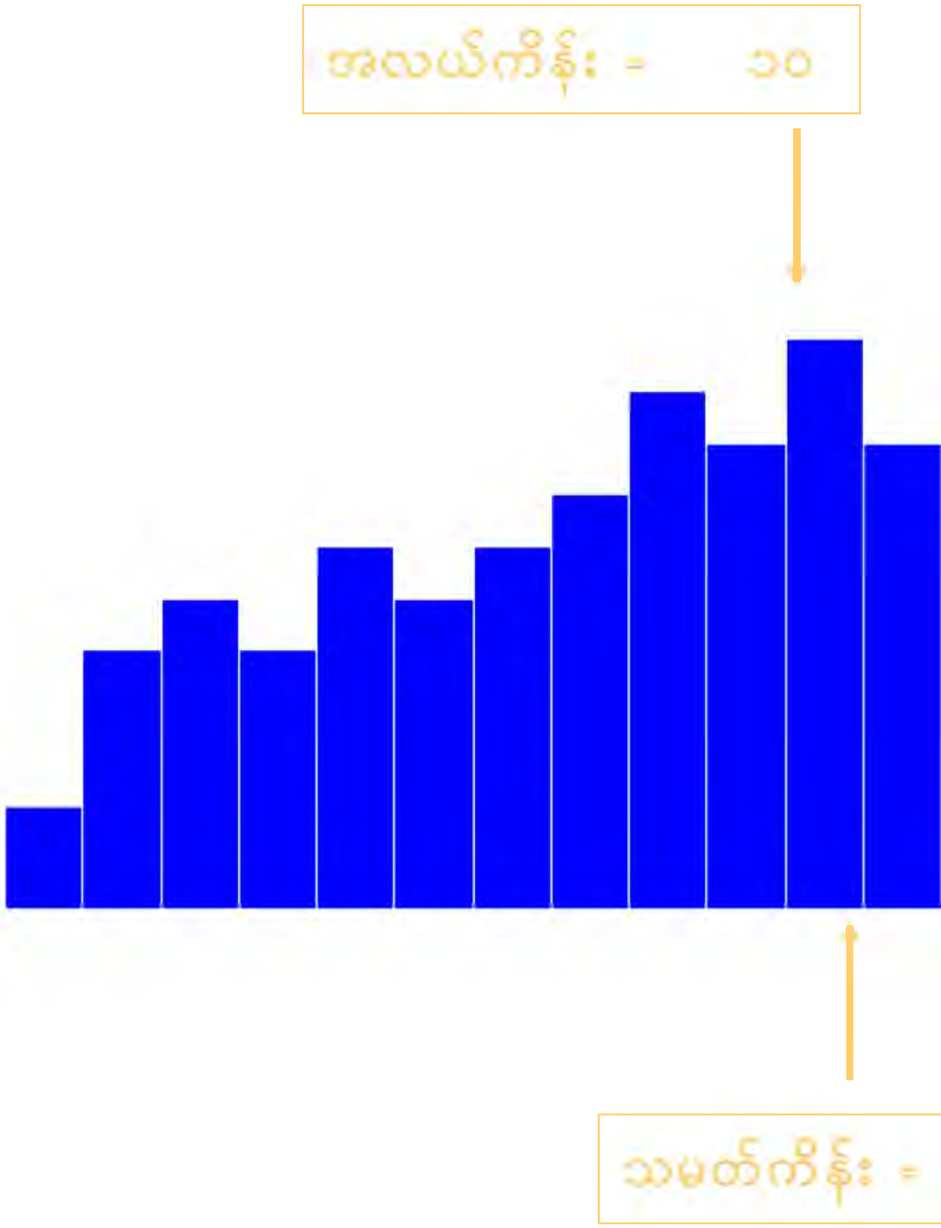
အလယ်ကိန်း = ၁၀
ဿမတ်ကိန်း =

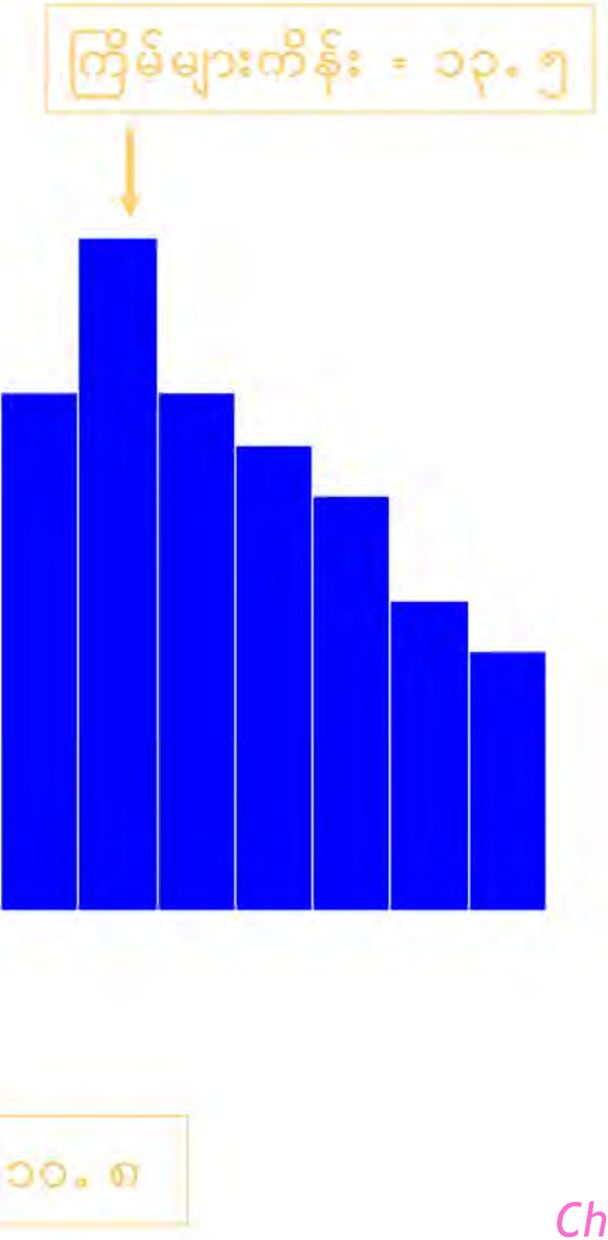

Choosing

မည်သည့်နေရာပြ တိုင်းတာမှုကို သုံးမည်နည်း။

- လုပ်သား ၂၁ဦးသည် နာဖျားမှုကြောင့် အလုပ်ပျက်ရသည့်ကြာချိန် (နေ့ရက်)မှာ
- 1, 1, 2, 2, 3, 3, 4 , 4, 4, 4, 5, 6, 6, 6, 7, 8, 9, 10, 10, 59, 80

- အလုပ်ပျက်သည့်ရက် ကိန်းရှင်၏ 'သမက်ကိန်း /ပျမ်းမျှကိန်း'မှာ ၁၁ရက်

  -လုပ်သား ၂၁ဦးအနက် ၁၉ဦးမှာ ပျက်ရက် ၁၁ရက်လျော့နည်းသောကြောင့် ကိန်းစဉ်ကန်း၏

  စံနမူနာအဖြစ် ကိုယ်စားမပြုနိုင်

  -အစွန်းရောက်တန်ဘိုးများကြောင့် ပျက်ယွင်းရခြင်းဖြစ်

- အလုပ်ပျက်ရက် ကိန်းရှင်၏ 'အလယ်ကိန်း'မှာ ၅ရက်

  -ပိုမိုဆီလျော်သော တိုင်းတာမှုဖြစ်

နိဂုံး

- ကိမ်များကိန်းသည် အတွေ့ရအများဆုံးသော တန်ဘိုးဖြစ်သည်။
- အစွန်းရောက်တန်ဘိုးများရှိသည့်အခါ အလယ်ကိန်းကို အသုံးပြုသည်။
- ခေါက်ရိုးညီ ကိန်းစဉ်တန်းများအတွက် သမတ်ကိန်း / ပျမ်းမျှကိန်းကို အသုံးပြုသည်။
- ကိန်းစဉ်တန်းအမျိုးအစားသည် မည်သည့် ဗဟိုညွှတ်ချက်တိုင်းတာမှုအမျိုးအစားကို အသုံးပြုမည်နည်း ဆိုသည်ကို အဆုံးအဖြတ်ပေးသည်။

Thank you!

၁၇။ အရေအတွက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်သုံးသပ်ခြင်း အပိုင်း (၂)

တင်ပြရခြင်း ရည်ရွယ်ချက်များ

- *အရေအတွက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်သုံးသပ်ခြင်းလုပ်ဆောင်ရာတွင် ကျောင်းသားများ/ သင်တန်းသားများ၏ အရည်အချင်းပြည့်ဝစေရန်။*
- *သင်တန်းသားများ အရေအတွက်ဆိုင်ရာအချက်အလက်နှင့် ပတ်သက်၍ အလေးအနက်စဉ်းစားနိုင်မှုစွမ်းရည်နှင့် စိစစ်နိုင်မှုစွမ်းရည်တို့ကို မြှင့်တင်ရန်။*
- *သင်တန်းသားများအနေဖြင့် ပို၍ အသေးစိတ်ကျရှုပ်ထွေးသော နည်းလမ်းများကို မသုံးသော်ငြားလည်း လေ့လာစိစစ်မှုအမျိုးမျိုးနှင့် ပတ်သက်သော နားလည်နိုင်စွမ်းကို မြှင့်တင်ရန်။*

ရိုးရှင်းသော အရေအတွက်ဆိုင်ရာသုံးသပ်မှု

- အရေအတွက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်သုံးသပ်ခြင်းအပိုင်း (၁)သည် ဗဟိုညွှတ်ချက်ကိုင်းထာမှုအကြောင်း ဖြစ်သည်။

- ဗဟိုညွှတ်ချက်ကိုင်းကာမှုအမျိုးအစားများမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

  -ပျမ်းမျှကိန်း Mean - တန်ဘိုးများကို ပေါင်း၍ အချက်အလက်အရေအတွက်ဖြင့် စား၍ ရသောရလာဒ်

  -အလယ်ကိန်း Median - (ငယ်စဉ်ကြီး) စီထားသော အချက်အလက်များ၏ အလယ်ခေါင်တန်ဘိုး

  -ကြိမ်များကိန်း Mode - အချက်အလက်များတွင် အတွေ့ရအများဆုံးသော ကိန်း

- အခြားသော အရေအတွက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များထွင် ရာခိုင်နှုန်းများ ပါဝင်သည်။

- ဂရပ်များဖြင့် ကိုယ်စားပြုဖော်ပြမှုများသည် အချက်အလက်များကို ခြုံငုံသုံးသပ်၍ မြင်စေသည်။

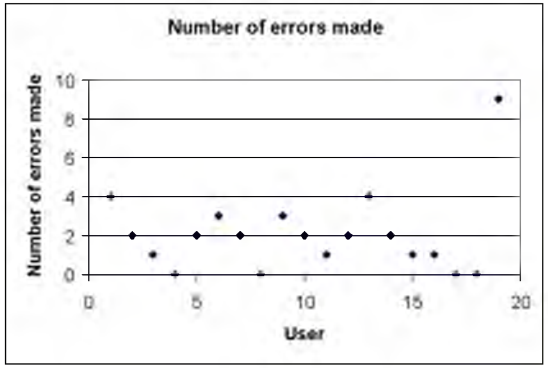

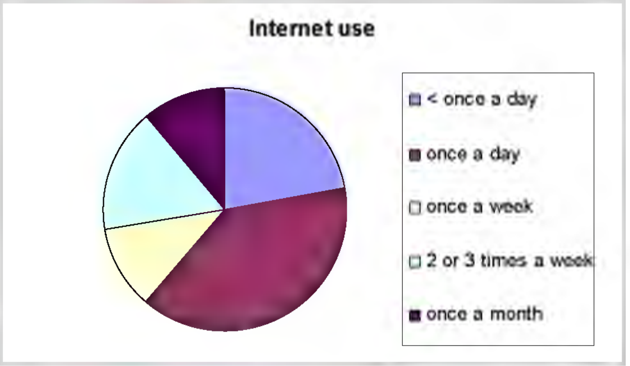

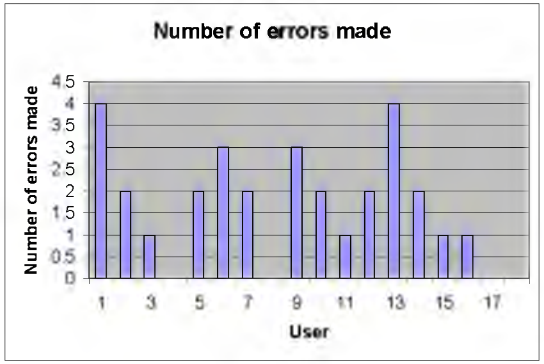

ရှုပ်ထွေးသော အရေအတွက်ဆိုင်ရာအချက်အလက်

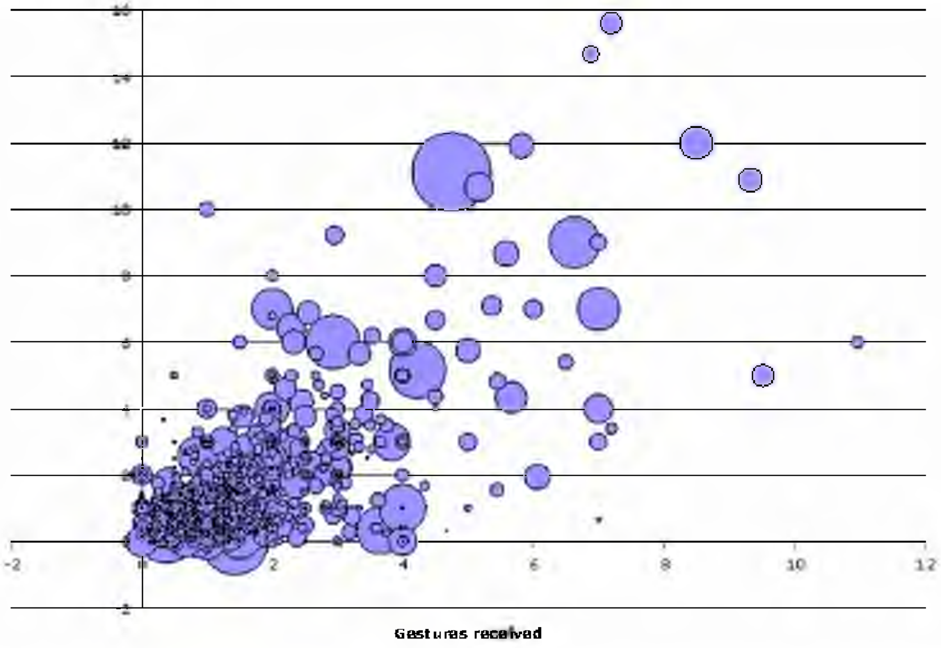

အွန်လိုင်းဂိမ်းများ ကစားစဉ်
ကစားသမားများ၏
အပြန်အလှန်ဆက်ဆံပုံ

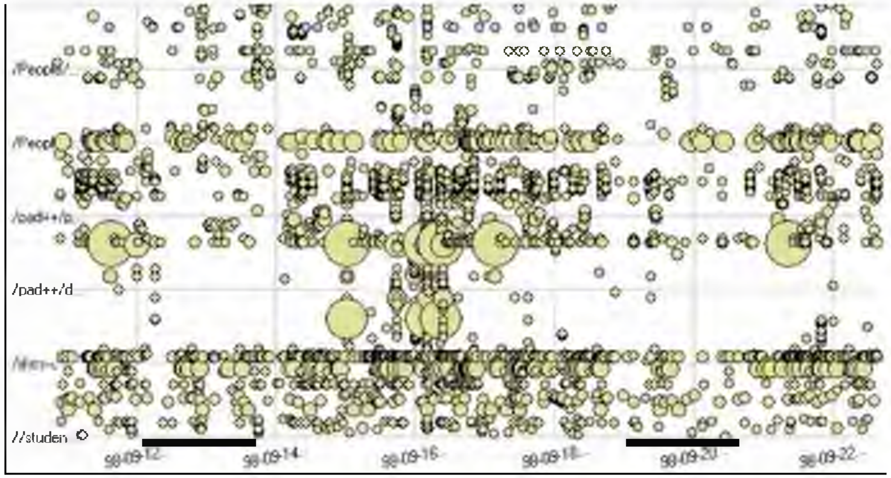

အင်တာနက်စာမျက်နှာ
အသက်ဝင်
(အလုပ်လုပ်)ပုံမှတ်တမ်း

ထပ်ကြိမ်ပြန့်ချက် (Frequency distribution) – သွင်ပြင်လက္ခဏာများ (၁/၂)

အရေအတွက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်သုံးသပ်ခြင်းအပိုင်း (၂)တွင် ကိန်းရှင်တစ်လုံးအား ကိုင်းကာပုံ ဒုကိယနည်းလမ်း ဖြစ်သော <u>**“ထပ်ကြိမ်ပြန့်ချက်”**</u> (Frequency distribution) အား မိတ်ဆက်ပေးသွားပါမည်။

ကိန်းရှင်တစ်လုံးအား တိုင်းတာသည့် ဤနည်းလမ်းသည် ကောက်ယူရရှိသည့် အချက်အလက်များအတွင်း ကိန်းရှင်၏ တန်ဘိုးများအနေဖြင့် မည်ကဲ့သို့ <u>ကြဲပြန့်၊ ပုံ့နှံ့၊ ဖြန့်ပေ</u>သနည်း ဆိုသည်ကို လေ့လာခြင်း ဖြစ်သည်။

“ထပ်ကြိမ်ပြန့်ချက်” ကစ်ခု၌ ကစ်ကြိမ်လျှင် ကိန်းရှင်ကစ်လုံးကိုသာ စဉ်းစားသည်။

ကိန်းရှင်တစ်လုံး၏ “ထပ်ကြိပ်ပြန့်ချက်”သည့် အဆိုပါကိန်းရှင်နှင့် ဆက်စပ်နေသော တန်ဘိုးအားလုံး အတွက် ကြိမ်နှုန်းအရေအတွက်များ၊ ရာခိုင်နှုန်းများ၊ စုပေါင်းရာခိုင်နှုန်းများ ပြဇယားကစ်ခုကို ထုတ်လုပ် ပေးသည်။

ထပ်ကြိမ်ပြန့်ချက် (Frequenoy distribution) – သွင်ပြင်လက္ခဏာများ

(၂/၂)

ထပ်ကြိမ်ပြန့်ချက်သည် နမူနာတစ်ယောက်၏ ရမှတ်အသီးသီးအကြိမ်ပေါင်း သို့မဟုတ် ရမှတ်တစ်ခု၏ လူအရေအတွက်နှင့် အကြိမ်ပေါင်းကို ဖော်ပြသည့် စာရင်း ဖြစ်သည်။

ရရှိလာသော ဒေတာများကို တသီးတသန့်စီဖြစ်သည့် အုပ်စုခွဲများအတွင်းသို့ ထည့်သွင်းပြီး အုပ်စုခွဲတစ်ခုစီ ၏ လေ့လာမှု (ကိန်း) အရေအတွက်ကို ပြဆိုသည်။

လေ့ကျင့်ရန်အချိန်

ကျောင်းသား ၄၆ယောက်တို့သည် မေးခွန်း ၁၈ခုပါ ဉာဏ်စမ်းကို ဖြေဆိုကြသည်။ ဖြန့်ဝေကိန်းစဉ်ကန်း **distribution** ကို ဖော်ပြပါ။

ကျောင်းသားများ	*f*
၀ - ၃	၁
၃ - ၆	၁
၆ - ၉	၄
၉ - ၁၂	၅
၁၂ - ၁၅	၁၀
၁၅ - ၁၈	၂၅
စုစုပေါင်း	၄၆

မှတ်ချက်။ ။သုညမှနေ၍ သုံးထိ - သုံးမပါ
သုံးမှနေ၍ ခြောက်ထိ - ခြောက်မပါ
ခြောက်မှနေ၍ ကိုးထိ - ကိုးမပါ အစရှိသဖြင့် ဖတ်ပါ။

ထပ်ကြိမ်ပြန့်ချက် - ဂရပ်ဖြင့် တင်ပြခြင်း

- အသုံးများသော ဂရပ်ပုံစံ သုံးမျိုးမှာ -
  - ထစ္စတိုဂရမ်များ Histograms (၁/၅)
  - ဘားချပ်များ Barcharts (၂/၅)
  - ဖရီကွင်စီပိုလီဂွန်များ Frequency polygons (၃/၅)

- ပို၍ အသေးစိတ်ကျသော ဂရပ်ပုံစံနှစ်မျိုးမှာ -
  - ပင်စည်နှင့်အရွက် Stem and Leaf (၄/၅)
  - အပြန့်ပြပုံများ Scatter plots (၅/၅)

ဟစ္စတိုဂရမ် Histogram (၁/၅)

ဟစ္စတိုဂရမ်သည် အုပ်စုအတန်းအစားများ (**classes**) ကို ရေပြင်ညီဝင်ရိုးတွင် ဖော်ပြပြီး ထိုအတန်း အစားများ၏ ကြိမ်နှုန်းများ(**class frequencles**) ကို ဒေါင်လိုက်ဝင်ရိုးပေါ်တွင် ပြဆိုသည့် ဂရပ်တစ်ခု ဖြစ်သည်။

အတန်းအစားများ၏ ကြိမ်နှုန်းများကို ဘားချောင်းများ၏ အမြင့်ဖြင့် ဖော်ပြပြီး ထိုဘားချောင်းများကို တစ်ခုနှင့်တစ်ခု ကပ်လျက်ဆွဲလေ့ရှိသည်။

ဟစ္စတိုဂရမ် (၁/၅)

Years Experience PM PM အတွေ့အကြုံရှိနှစ်များ/ကြိမ်နှုန်း

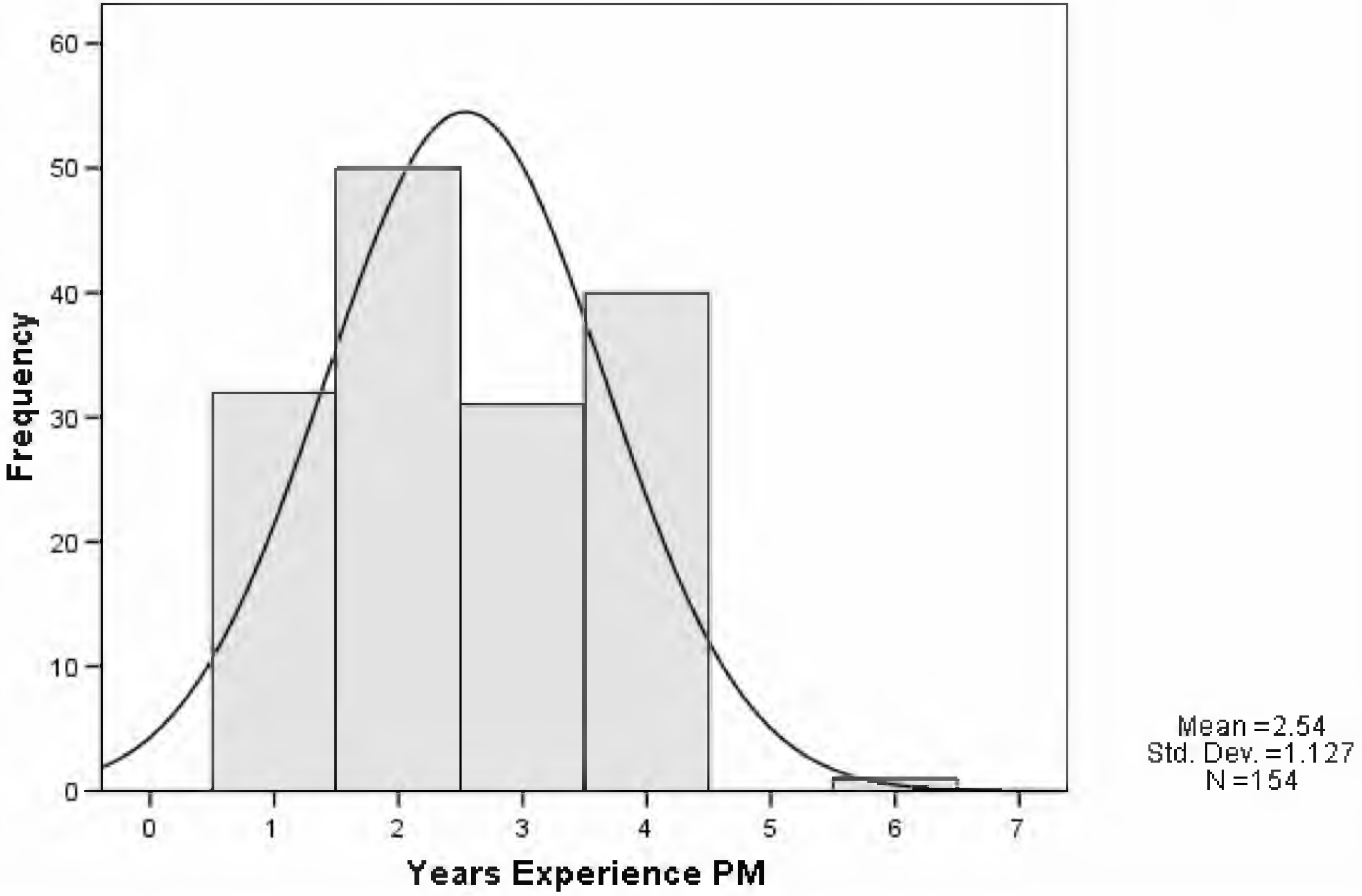

ဘားချပ် (၂/၅)

- ဘားဂရပ်တစ်ခုသည် အမည်ခံအချက်အလက် (nominal data)များကို သရုပ်ဖော်ရာ၌ **X** ဝင်ရိုးပေါ်တွင် ရမှတ်များ/ အုပ်စုခွဲများအား ဖော်ပြပြီး ကြိမ်နှုန်းများကို **Y** ဝင်ရိုးတွင် ဖော်ပြသည်။

- ရမှတ်များသည် အစဉ်အတိုင်းမဟုတ်ချေ။

- **ဘားချောင်းများသည် ဟစ္စတိုဂရပ်ကဲ့သို့ မဟုတ်ဘဲ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မထိချေ။**

- ဘားချောင်းများ၏ အမြင့်သည် ရမှတ်အကြိမ်အရေအတွက်ဖြစ်ပေါ်မှုများအား ကိုယ်စားပြုသည်။

ဘားချပ် (၂/၅)

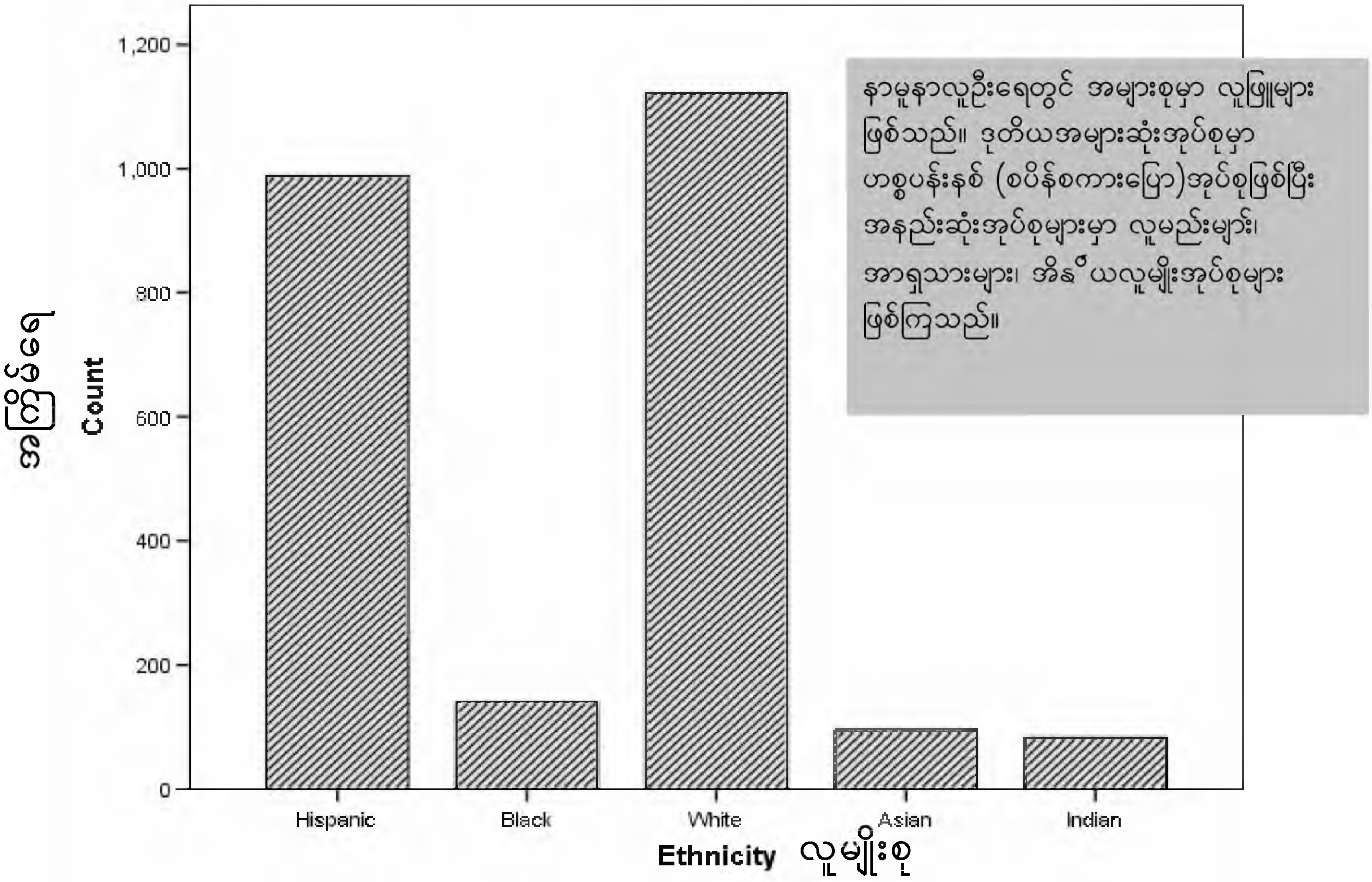

နာမူနာလူဦးရေတွင် အများစုမှာ လူဖြူများ
ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအများဆုံးအုပ်စုမှာ
ဟစ္စပန်းနစ် (စပိန်စကားပြော)အုပ်စုဖြစ်ပြီး
အနည်းဆုံးအုပ်စုများမှာ လူမည်းများ၊
အာရှသားများ၊ အိန္ဒိယလူမျိုးအုပ်စုများ
ဖြစ်ကြသည်။
အကြိမ်ရေ
Count
1,200
1,000
800
600
400
200
0
Hispanic
Black
White
Asian
Indian
Ethnicity
လူမျိုးစု

ဖရီကွင်စီပိုလီဂွန် Frequency polygon
(ကြိမ်နှုန်းပိုလီဂွန်) (၃/၅)

ကြိမ်နှုန်းပိုလီဂွန်တွင် အုပ်စုအတန်းအစားများ၏ အလယ်မှတ်နှင့် အတန်းအစားကြိမ်နှုန်းတို့ကို ဆက်စပ်ပေးသော မျဉ်းအစိတ်အပိုင်းများပါဝင်သည်။

ဖရီကွင်စီပိုလီဂွန် Frequency polygon
(ကြိမ်နှုန်းပိုလီဂွန်) (၃/၅)

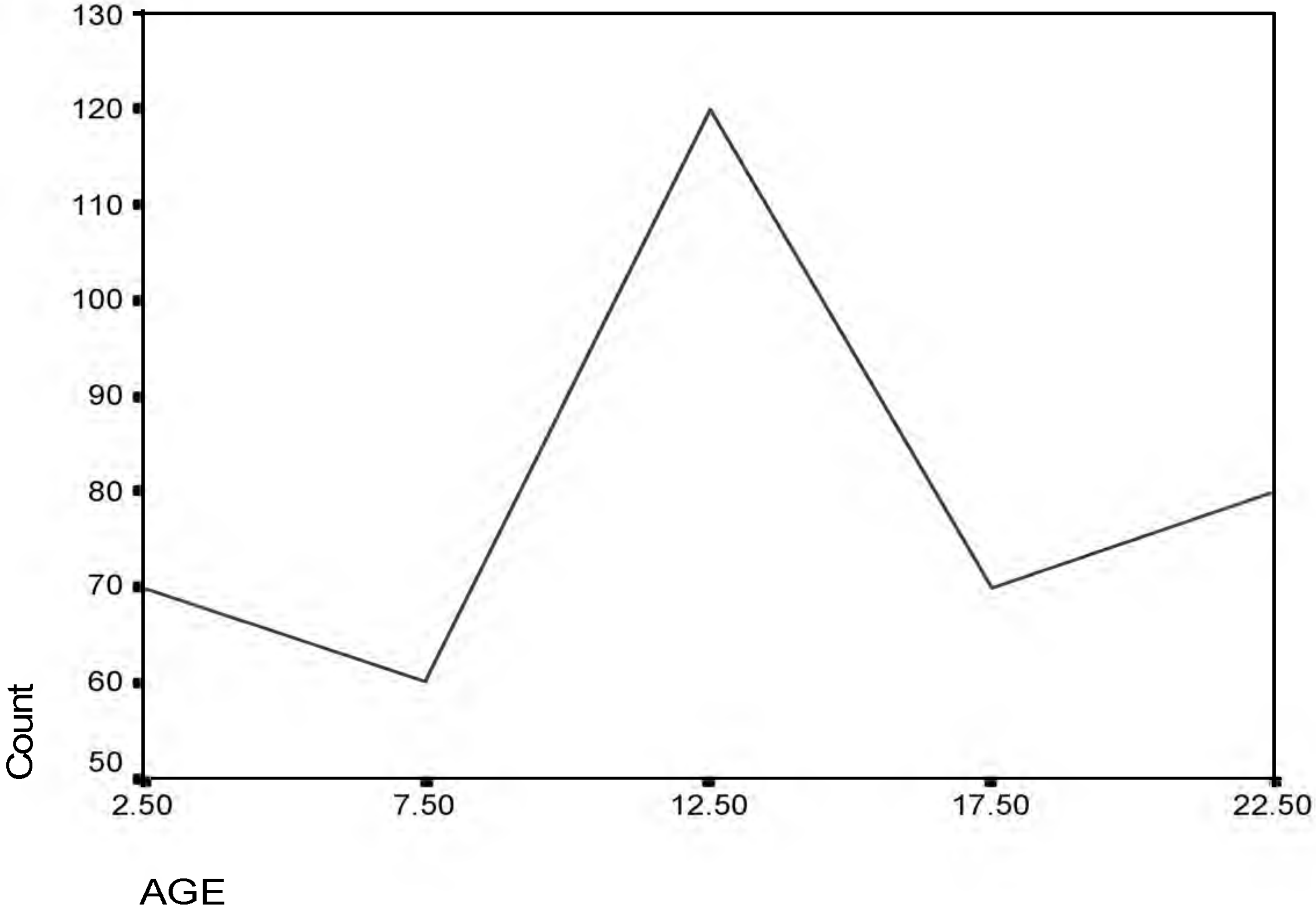

ဟစ္စတိုဂရမ်နှင့် ကြိမ်နှုန်းပိုလီဂွန်တို့အား နှိုင်းယှဉ်ခြင်း

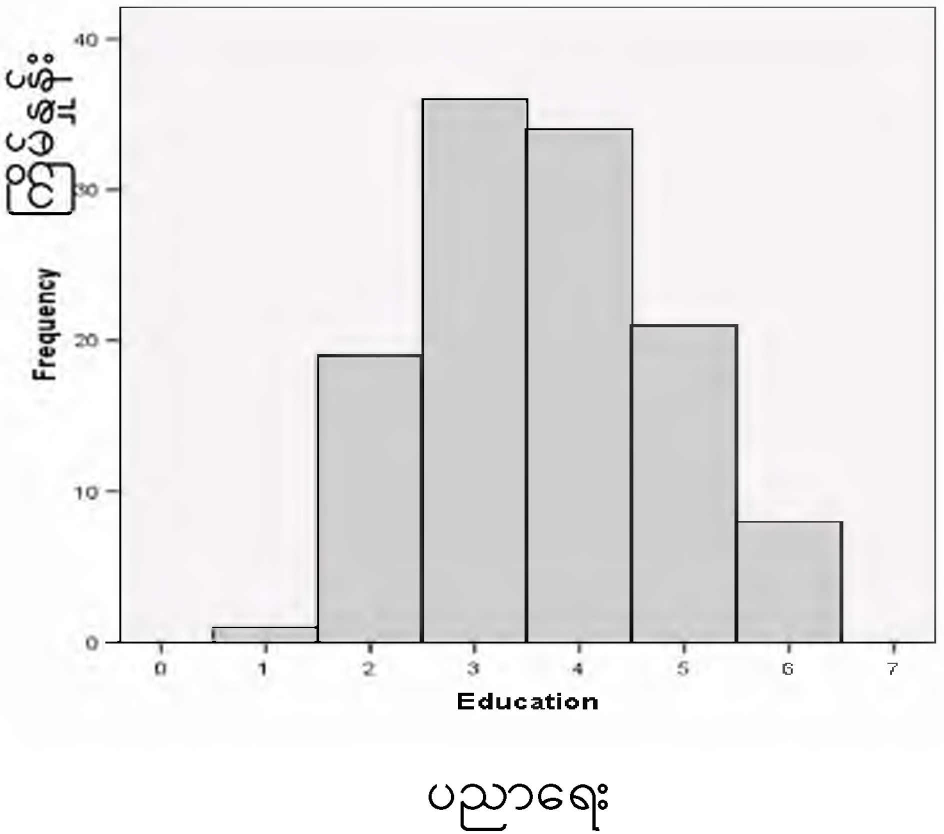

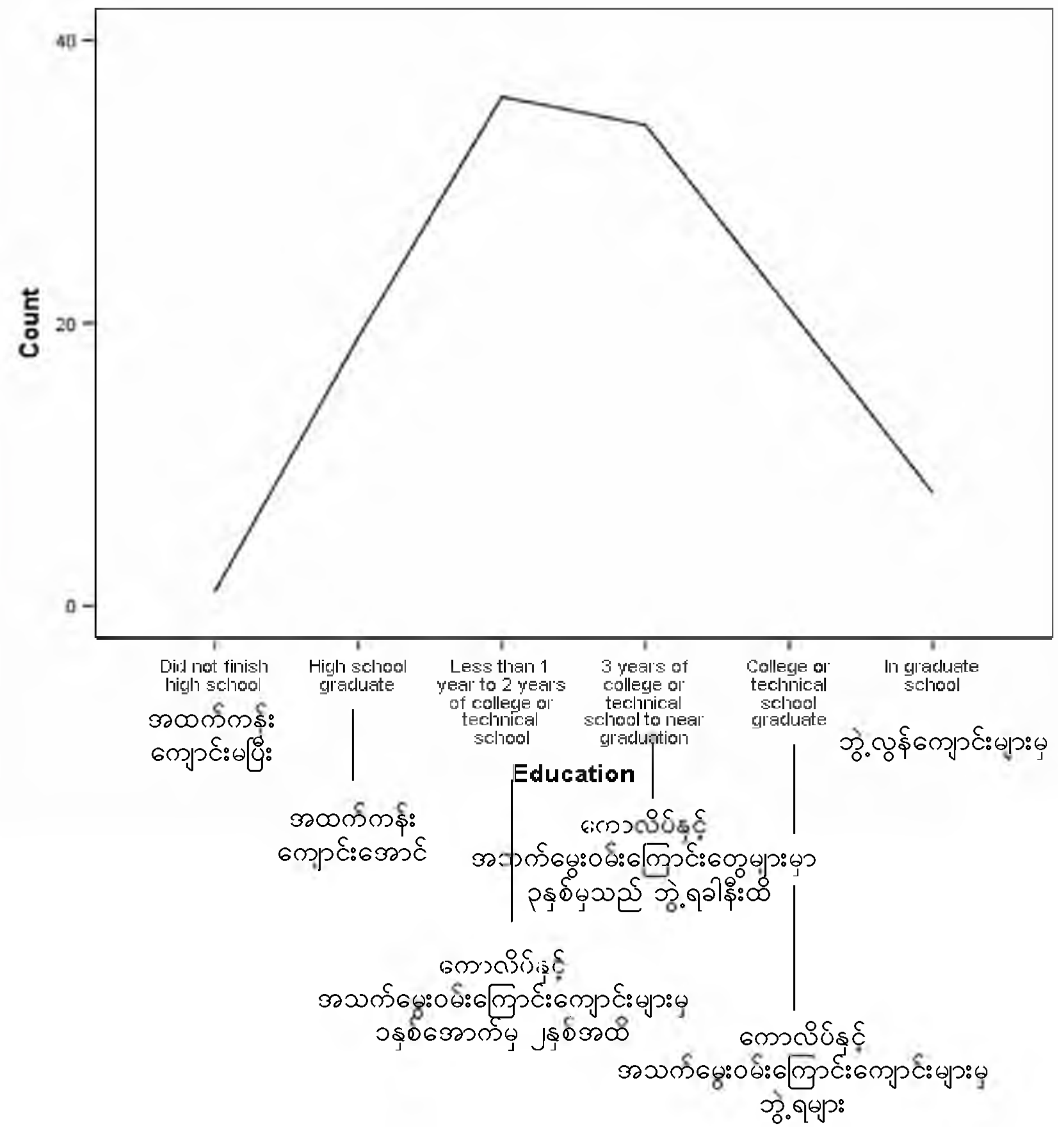

ပင်စည်နှင့်အရွက် Stem and Leaf (၄/၅)

ပင်စည်နှင့် အရွက်ဆိုသည်မှာ ဖြန့်ကျက်ကိန်းစဉ်တန်း (**distribution**)ကို သရုပ်ပြကားချပ်ဖြင့် ဖော်ပြသော ထပ်ကြိမ်ပြန့်ချက် (**frequency distribution**) ဇယားတစ်ခုဖြစ်သည်။

အကြမ်းမှတ်အသီးသီး၌ အပိုင်းနှစ်ပိုင်း ပါဝင်သည်။

- ပင်စည်တစ်ခု - အငယ်ဆုံးတန်ဖိုးမှလွဲပြီး အားလုံးကို ဖော်ပြ
- အရွက်တစ်ခု - အငယ်ဆုံးတန်ဖိုးကိုဖော်ပြ

ပင်စည်နှင့် အရွက် (၄/၅)

```
Current Salary Stem-and-Leaf Plot
 Frequency     Stem &  Leaf
     2.00         1 .  55
     2.00         2 .  47
     6.00         3 .  001234
     3.00         4 .  016
     1.00         5 .  0
     2.00 Extremes     (>=81250)
 Stem width:      10000
 Each leaf:        1 case(s)
```

အပြန့်ပြပုံများ Scatter plots (၅/၅)

အပြန့်ပြပုံတစ်ခုသည် တစ်ဆက်တည်းဖြစ်သော တိန်းရှင်နှစ်လုံး၏ ဆက်နွယ်မှုကို ဖော်ပြသည်။

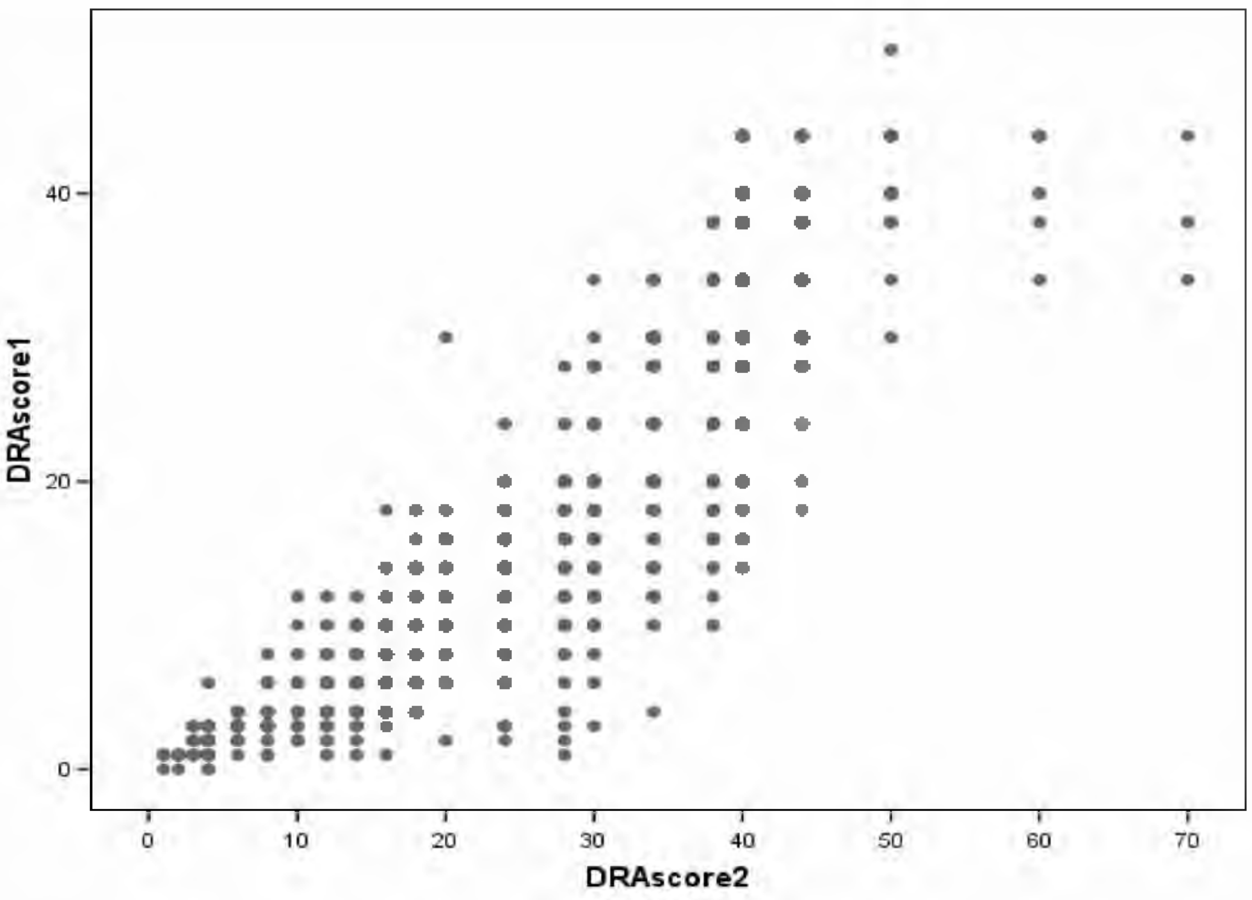

အပြန့်ပြပုံများ Scatter plots (၅/၅)

အပြန့်ပြပုံတစ်ခုသည် (ဒေါင်လိုက်ဝင်ရိုး) **Y** တန်ဘိုးများနှင့် သက်ဆိုင်ရာ (ရေပြင်ညီဝင်ရိုး)ရှိ **X** ကန်ဘိုးများကို ဆက်စပ်ဖော်ပြသည်။

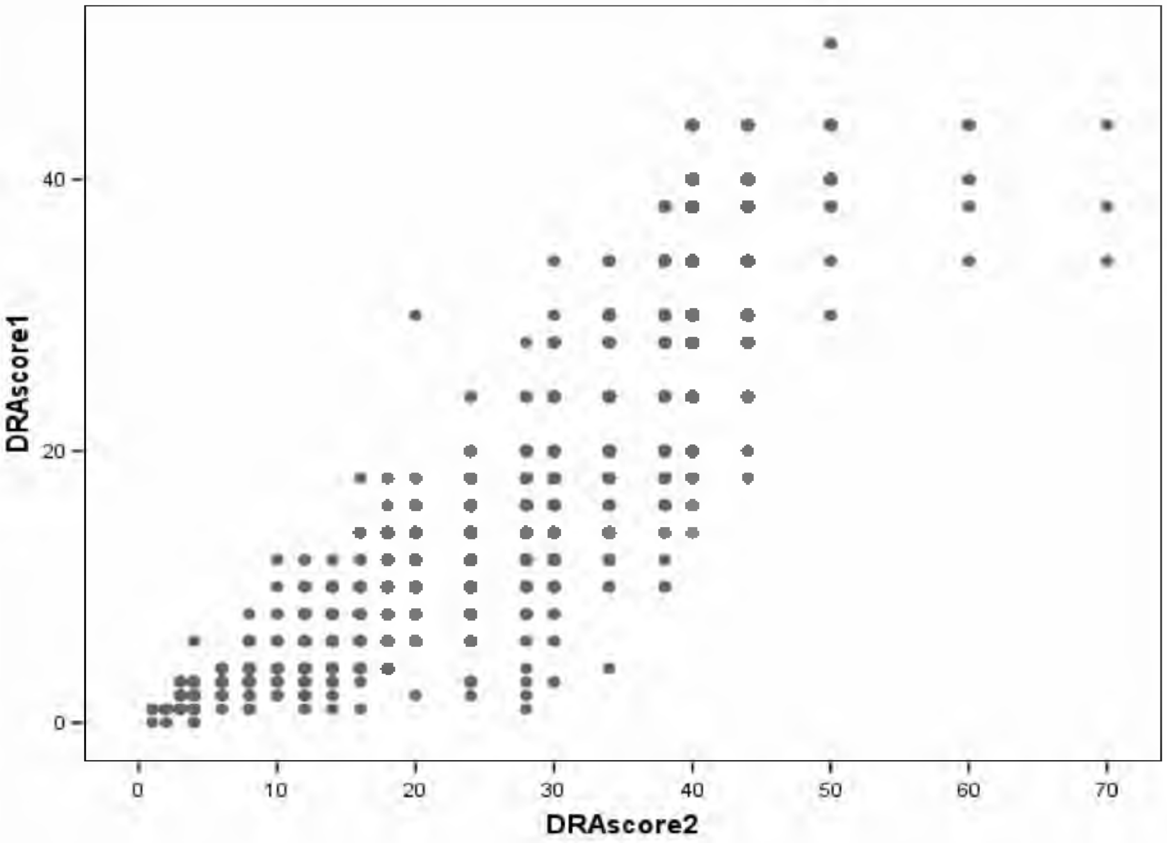

အပြန့်ပြပုံများ Scatter plots (၅/၅)

အပြန့်ပြပုံများသည် အောက်ပါမေးခွန်းကို အဖြေများပေးနိုင်သည်။

ကိန်းရှင် **X** နှင့် **Y** တို့သည် အချင်းချင်းဆက်စပ်နေကြပါသလား ။။ (ကိန်းရှင်တစ်လုံး၏ ကန်ဘိုးမြင့်တက်သွားပါက အခြားကိန်းရှင်၏ တန်ဘိုးမြင့်/နိမ့်သွားသလား။)

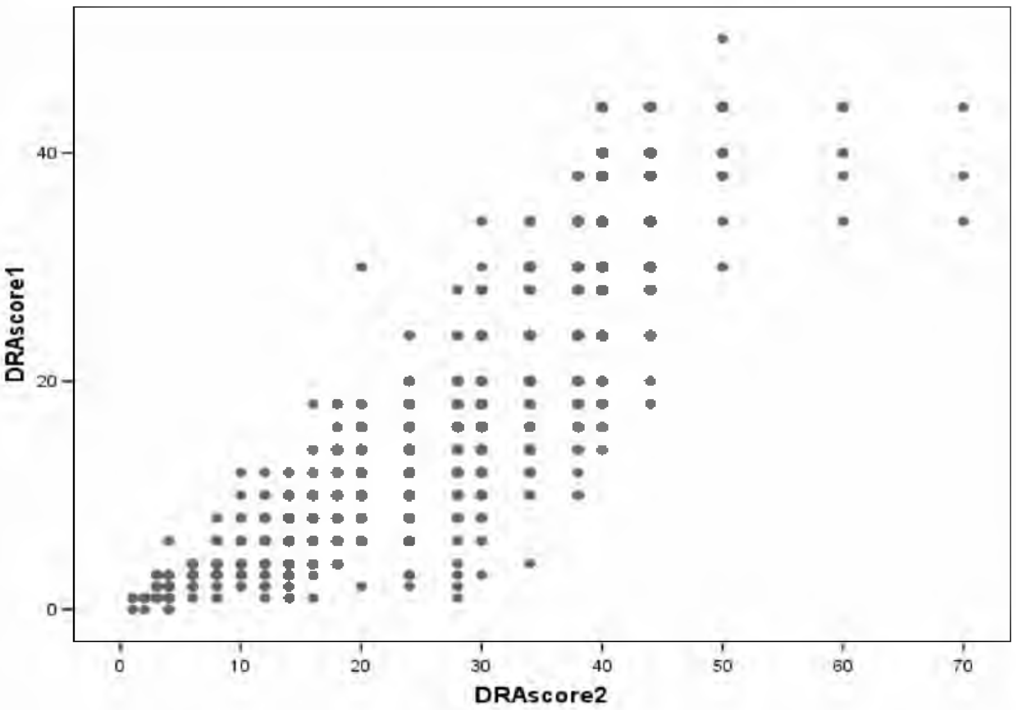

အပြန့်ပြပုံများ Scatter plots (၅/၅)

အပြန့်ပြပုံများသည် အောက်ပါမေးခွန်းကို အဖြေများပေးနိုင်သည်။

X နှင့် **Y** အကြားတွင် မျဉ်းဖြောင့်ပုံဆက်စပ်မှု (**Linear relationship**)ရှိသလား ၊ (တိန်းရှင်တစ်လုံး၏ တန်ဘိုးမြင့်တတ်သွားပါက အခြားတိန်းရှင်တစ်လုံး၏ တန်ဘိုးမြင့် /နိမ့်သွားသလား။)

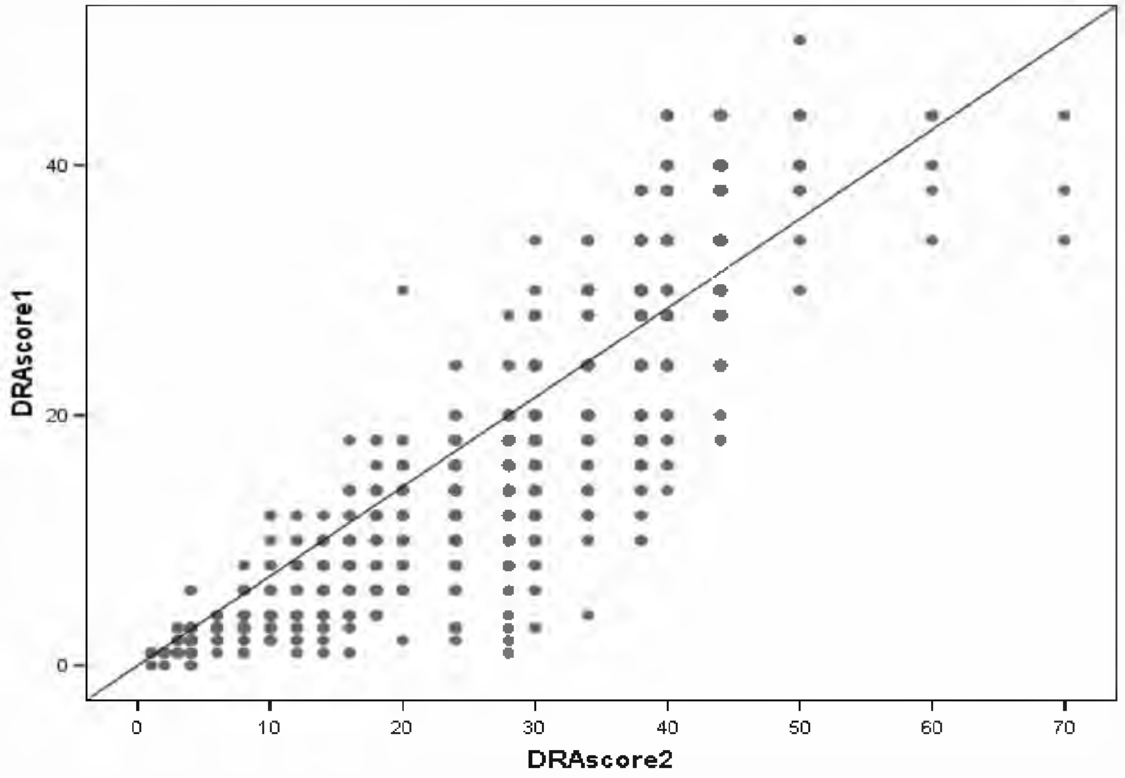

အပြန့်ပြပုံများ Scatter plots (၅/၅)

အပြန့်ပြပုံများသည် အောက်ပါမေးခွန်းကို အဖြေများပေးနိုင်သည်။

ပုံမှန်မဟုတ်သော တန်ဘိုးများ (**outliers**)ရှိသလား ?။ (အမှတ်တစ်မှတ် သို့မဟုတ် အမှတ်များသည် မူလလားရာလမ်းကြောင်းမှ သွေဖီသွားကြသလား ?။)

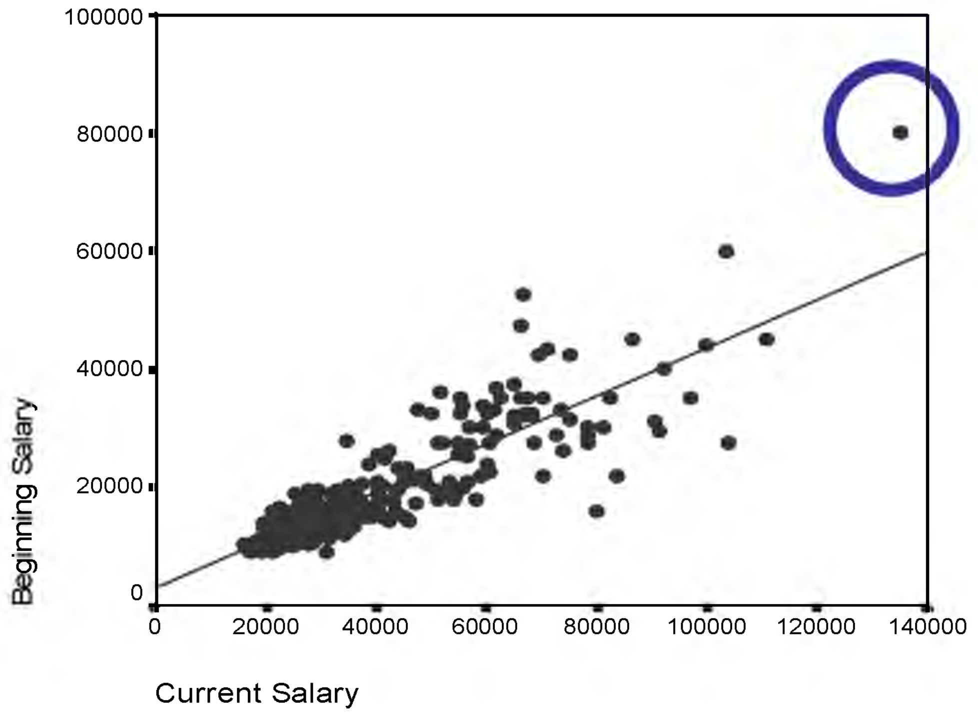

နိဂုံး

- ထပ်ကြိမ်ပြန့်ချက်နောက်ဆုံးအမျိုးအစားနှစ်ခုမှာ အကော်ပင်ရှုပ်ထွေးပါသည်။ ဤနေရာတွင် ကင်ပြရခြင်းမှာကျွမ်းကျင်မှုအဆင့်အကန်းကစ်ရပ်၌ မည်ကဲ့သို့သော ဒေကာကောက်ယူမှုကို ပြုလုပ်နိုင်သည်ကို သရုပ်ဖော်ပြလိုသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

- အသုံးအများဆုံးသော ထပ်ကြိမ်ပြန့်ချက်သုံးမျိုး ဖြစ်သည် ဟစ္စတိုဂရမ်၊ ဘားချပ်နှင့် ကြိမ်နှုန်းပိုလီဂွန် တို့ကိုမူ နားလည်ထားရန် အရေးကြီးပါသည်။

- ထို့အတူ ဗဟိုညွှက်ချက်သုံးမျိုး ဖြစ်သော ကြိမ်များကိန်း၊ အလယ်ကိန်းနှင့် သမက်ကိန်းကို့ကိုလည်း မှတ်မိနေရန် အရေးကြီးပါသည်။

Thank you!

၁၈။ SPSS မိတ်ဆက် အပိုင်း(၁)

တင်ပြရခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်

- *SPSS အခြေခံများဖြင့် အချက်အလက်ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုကို မိတ်ဆက်ပေးရန်။*
- *SPSS ဆော့ဝဲသို့ data သွင်းထက်ရန်နှင့် data tiles များကို ထိန်းသိမ်းစေရန်။*

မိတ်ဆက် ။ SPSS ဆိုဒါဘာလဲ၊

- ကနဦးအမိပ္ပါယ်မှာ - "Statistical Package for the Social Science" ဖြစ်ပြီးယခုအခါမှာ- Statistical Product and Service Solution ဟူ၍ ပြောင်းလဲလာပါသည်။

- SPSS သည် စာရင်းအင်းဆိုင်ရာအတွက် အသုံးပြုနိုင်သော နာမည်ကြီးဆော့ဝဲတစ်ခုဖြစ်ပြီး၊ ရှုပ်ထွေးသောစာရင်းအင်းဆိုင်ရာ ကိုင်တွယ်တွက်ချက်ပေးခြင်းနှင့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်းတို့ကို (လွယ်ကူရိုးရှင်းသော ညွှန်ကြားချက်များဖြင့်) ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။

- အချက်အလက်များကို အသေးစိတ်ကြည့်ရှုရန် နှင့်ဝေဖန်သုံးသပ်ထားသော အစီရင်ခံစာရေးသားခြင်း, ဂရပ်ပုံများနှင့် ပုံစံများကိုထုတ်ပေးနိုင်ပါသည်။

၁။ Window (4) ခု

- SPSS အသုံးပြုရာတွင် Window(၄) အပေါ်တွင်အခြေခံထား၍ လုပ်ဆောင်ထားသည်။

1.1 Data Editor

1.2 Output Viewer

1.3 Syntax Editor

1.4 Script Window

1.1 Data Editor's window

- **Data Editor**

၎င်းတွင်data များတိုသတ်မှတ်ပေးခြင်း၊ သွင်းခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်းနှင့် ပြန်ကြည့်ခြင်း တို့ပြုနိုင်သည်။ file များတို '.sav' ဖြင့်သိမ်းဆည်းရပါမည်။

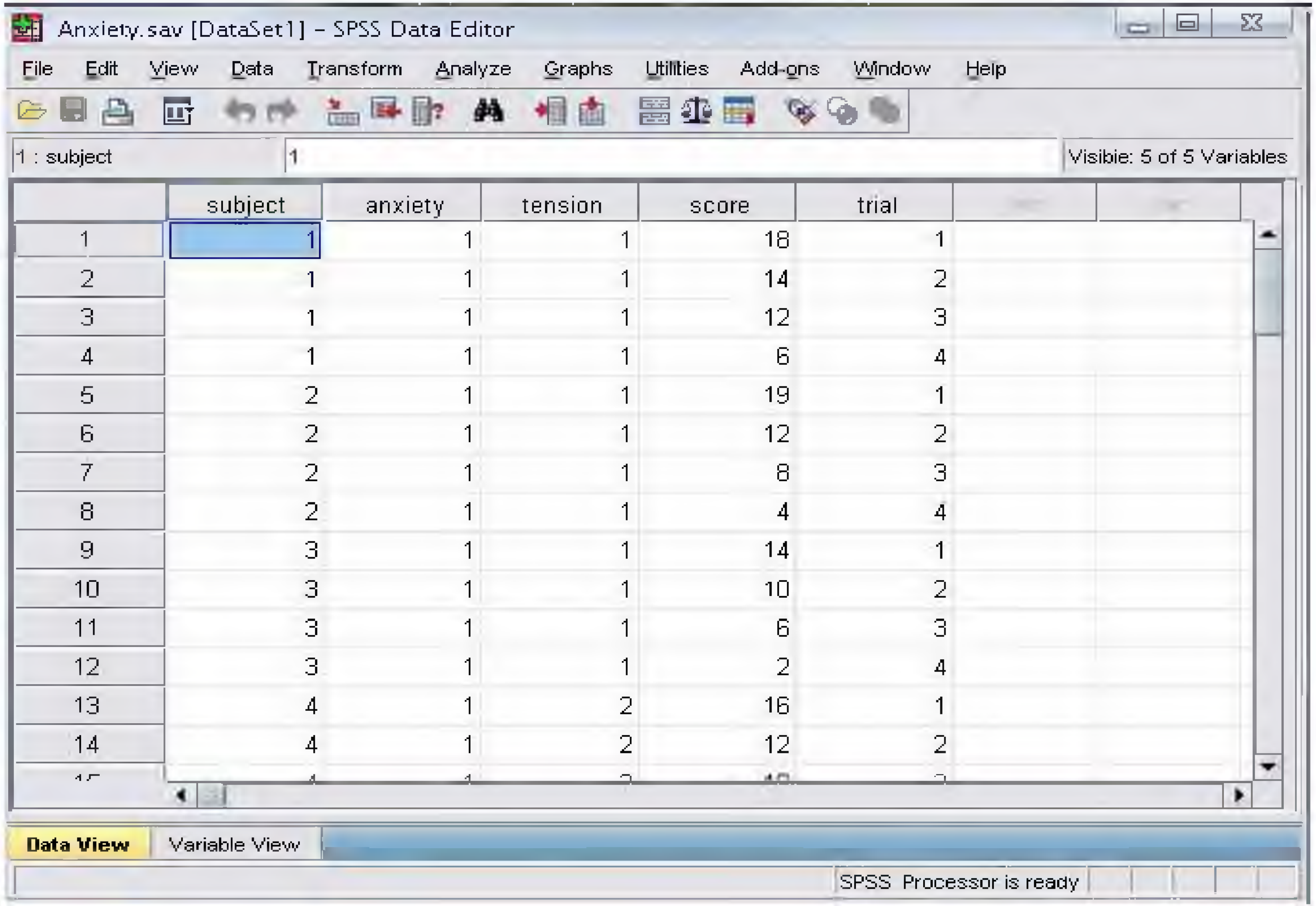

	subject	anxiety	tension	score	trial
1	1	1	1	18	1
2	1	1	1	14	2
3	1	1	1	12	3
4	1	1	1	6	4
5	2	1	1	19	1
6	2	1	1	12	2
7	2	1	1	8	3
8	2	1	1	4	4
9	3	1	1	14	1
10	3	1	1	10	2
11	3	1	1	6	3
12	3	1	1	2	4
13	4	1	2	16	1
14	4	1	2	12	2

1.2 Output Viewer’s window

- **Output Viewer**

Output နှင့် errors များကိုပြန်ကြည့်နိုင်သောနေရာ။ file များကို ".spv" ဖြင့်သိမ်းဆည်း ထားပါသည်။

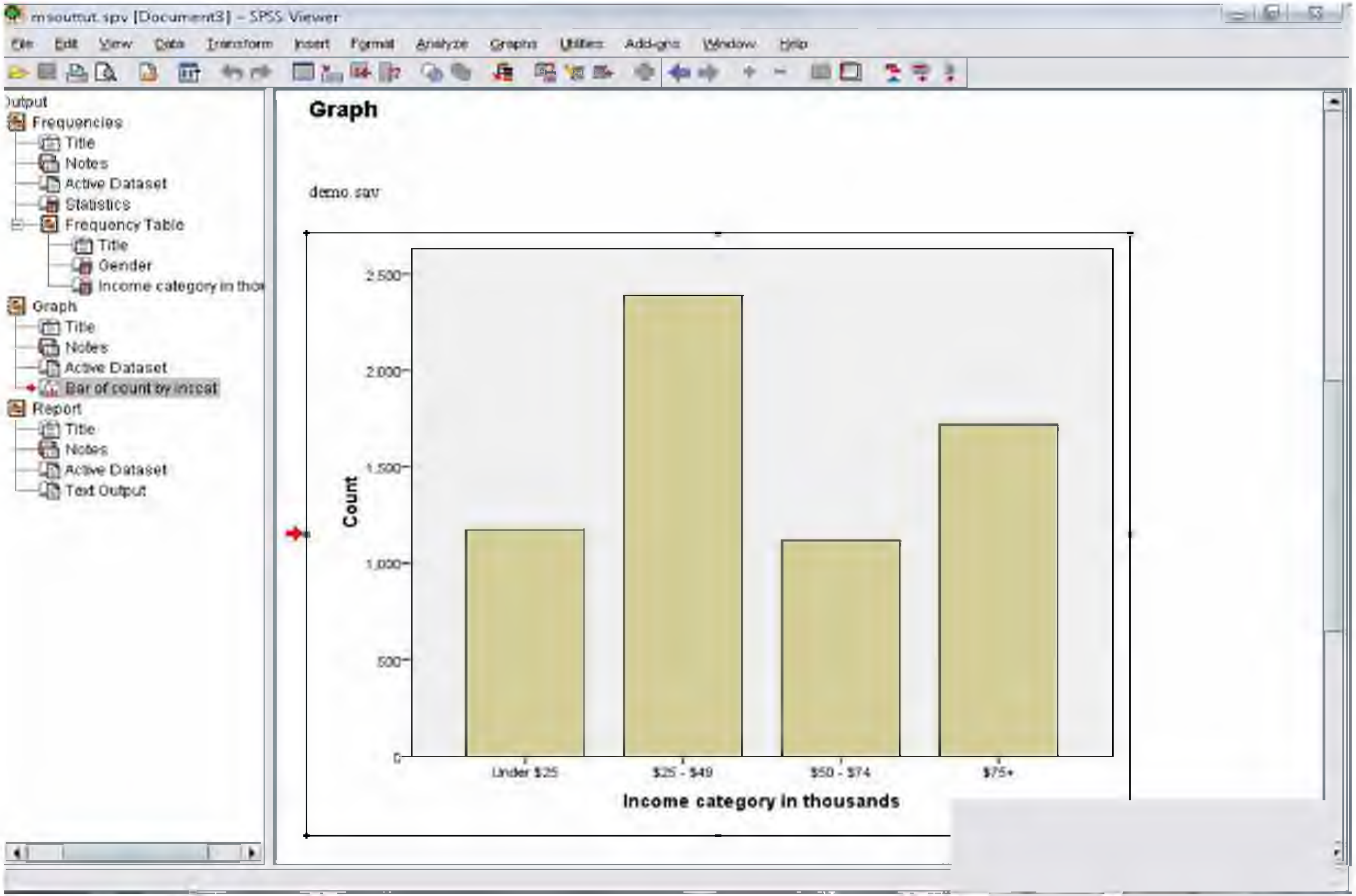

1.3 Syntax editor’s window

- **Syntax Editor**

Syntax များကို ပေါင်းစုရန်အတွက် စာရိုက်နိုင်သောနေရာ files များကို ".sps" ဖြင့်သိမ်းဆည်းနိုင်သည်။

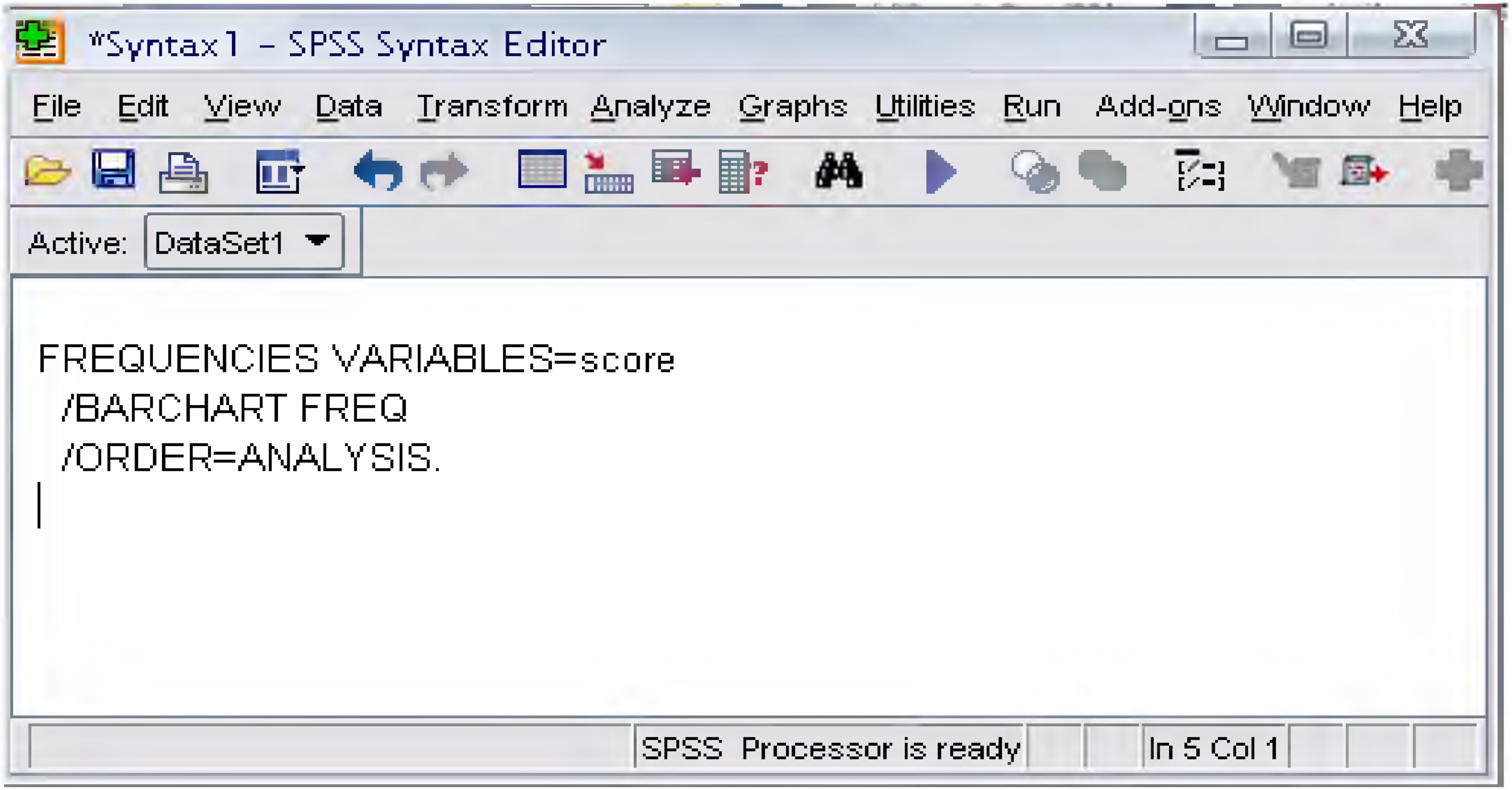

1.4 Script Window

- **Script Window**

ဤနေရာတွင် BASIC ကဲ့သို့သော Computer Language ကိုသုံး၍ programs ကိုအပြည့်အစုံရေးနိုင်သည်။ Syntax များကို ပေါင်းစုရန်အတွက် စာရိုက်နိုင်သောနေရာ။ files များကို ".sbs" ဖြင့်သိမ်းဆည်းနိုင်ပါသည်။

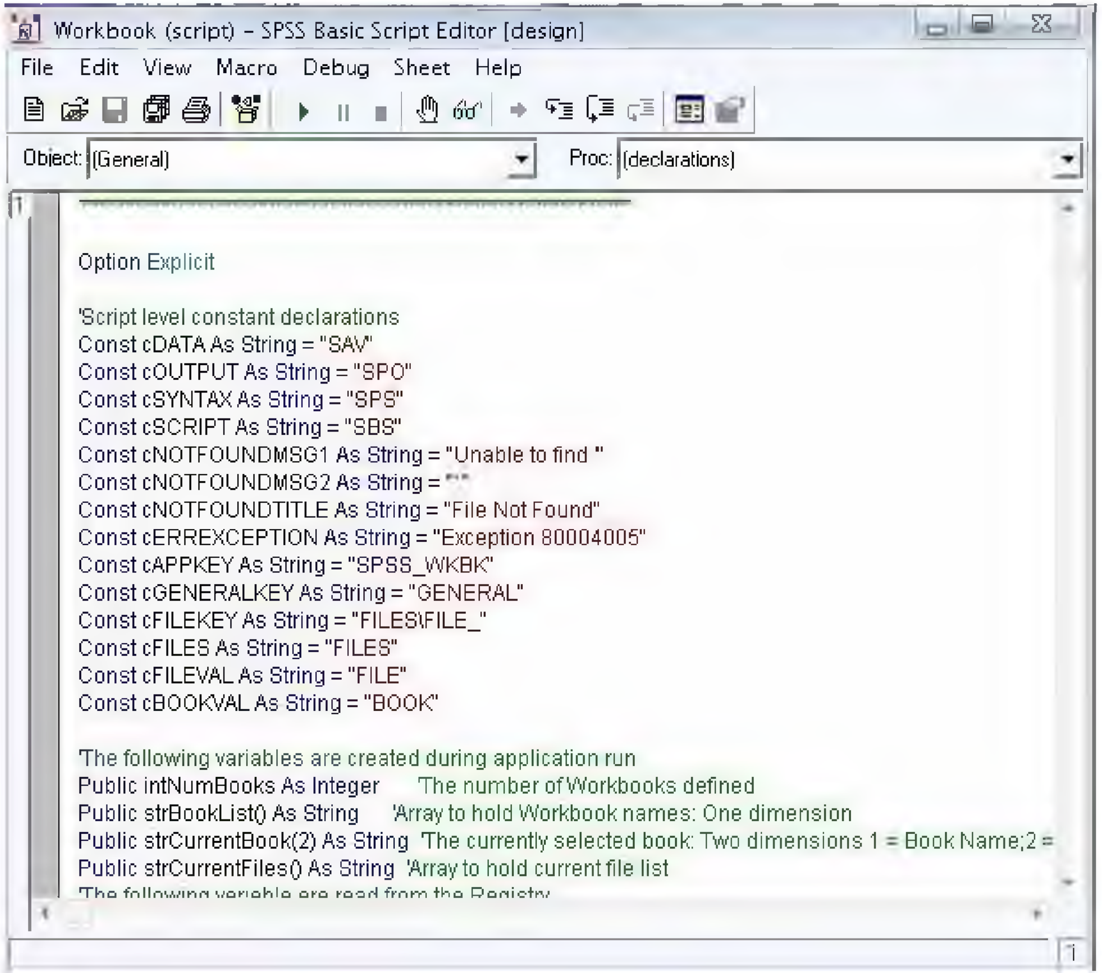

2.1 Opening SPSS

- Start → All Programs → SPSS Inc→ SPSS 16.0 → SPSS 16.0

2.1 SPSS ကိုစတင်ဖွင့်ခြင်း

- * default window တွင် data editor ကိုတွေ့နိုင်သည်။
- * window တွင် sheets (၂)ခု ကိုတွေ့နိုင်သည်။

- ၁။ Data View ၂။ Variable View

2

1

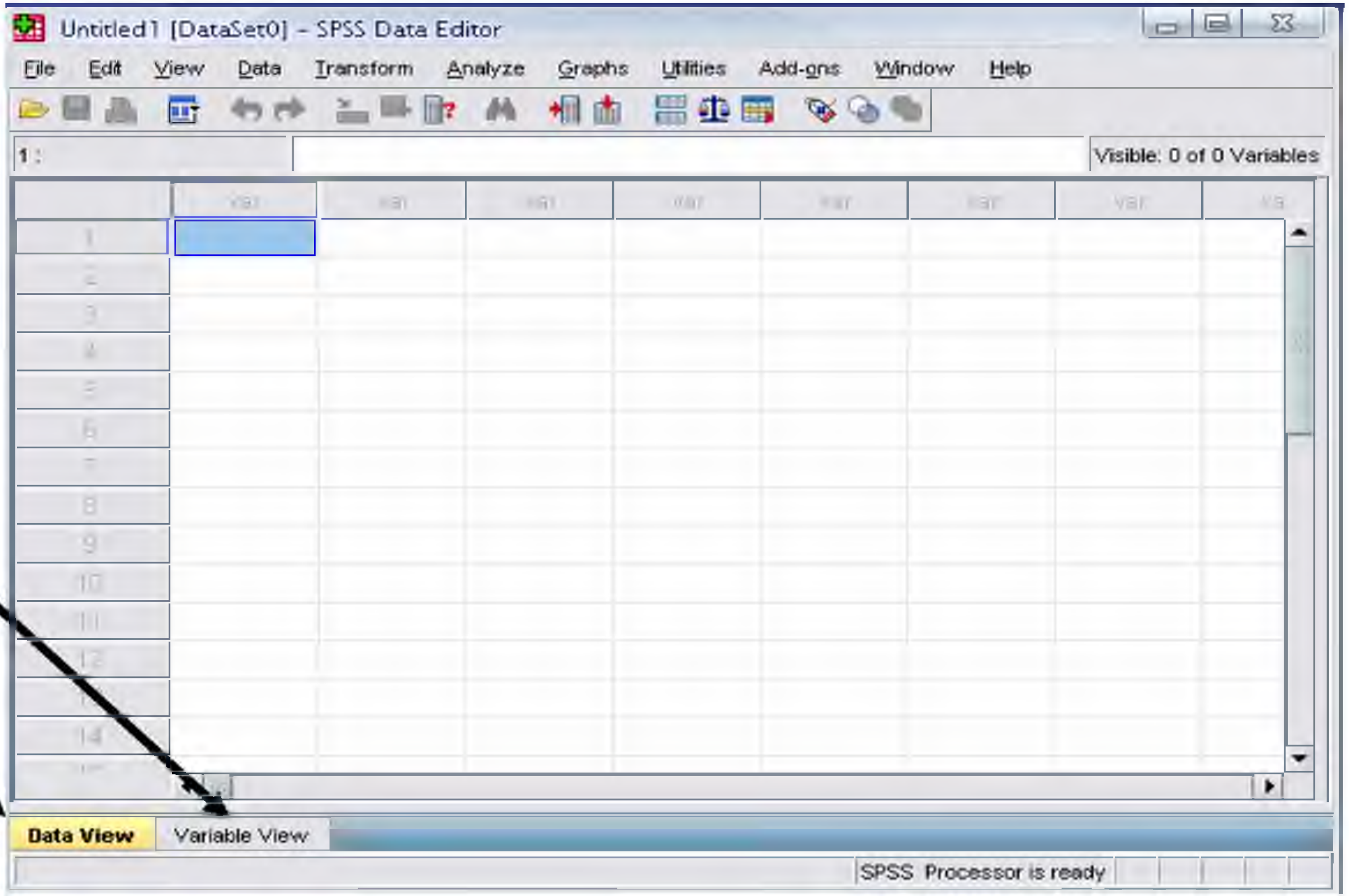

Data ကိုကြည့်ခြင်းနှင့် Variable ကြည့်ခြင်း

- Data view
  - Rows (အတန်း)များသည် cases များဖြစ်သည်
  - Columns (အတိုင်)များသည် variables များဖြစ်သည်။

- Variable view
  - Variable များကို Row တွင် ထည့်သွင်း သတ်မှတ်ရမည်။
  - Name, Type, Width, Decimals, Label, Missing, etc.
  - (အမည်) (အမျိုးအစား) (အကွာ) (ကိန်း) (   )
    - Nominal – အဆင့်မသတ်မှတ်နိုင်သော အုပ်စုများ(ဥပမာ **ID** နံပါတ်)
    - Ordinal - အဆင့်သတ်မှတ်လို့ရသော အုပ်စုများ (ဥပမာ - ကျေနပ်မှုအဆင့်ဆင့်)
    - Scale - အသက်, အလေးချိန်, ဝင်ငွေ(ကြားအကွာအဝေး (သို့) အချိုးဖြင့်)

Variable ကိုတိုင်းတာနိုင်မှုပုံစံများ

*Nominal - အရာဝတ္ထုနှင့်လူများကိုအမျိုးအစားအလိုက်ခွဲခြားထားသော အုပ်စုများ။ (တျား/မအလုပ်အတိုင်စသဖြင့်)

*Ordinal - အဆင့်အလိုက်ကွဲပြားမှုပေါ်မူတည်ရာ ခွဲခြားထားနိုင်သောအုပ်စုများ (ဥပမာ - ဝင်ငွေ နိမ့်၊ အလယ်အလက်၊ မြင့်)

*Interval - တိုင်းတာရမည့် ယူနစ်များအကြားညီတူစွာ သတ်မှတ်ထားသောအကွာအဝေး သုညမဖြစ်ရ (ပြက္ခဒိန်နှစ်အပူချိန်)

*Ratio သုညပါဝင်ပြီးတူညီသောကြားအတိုင်း အတာရှိရမည်။ (အကွာအဝေး၊အလေးချိန်)

*Nominal နှင့် Ordinal data များသည် အရည်အသွေးပြကိန်းရှင် variable နှင့်ဆက်စပ် သက်ဆိုင်ပါသည်။

*Scale (Data များမှာ-interval (သို့) ration scale ရှိသော ကိန်းဂဏာန်းများသာဖြစ်ရမည်)

Data များသည် အရေအတွက်ပြကိန်းရှင် quantitative variable များနျင့်ဆက်စပ်သည်။

Data View window

- The Data View window
- Data Editor ကိုစဖွင့်လိုက်သည်နှင့် Data view ကိုတွေ့ရပါမည်။ ၎င်းတွင် data များပါဝင်သည်။
- Tab Labeled ပေါ်ရှိ Variable View ကို click ပါ။

Click

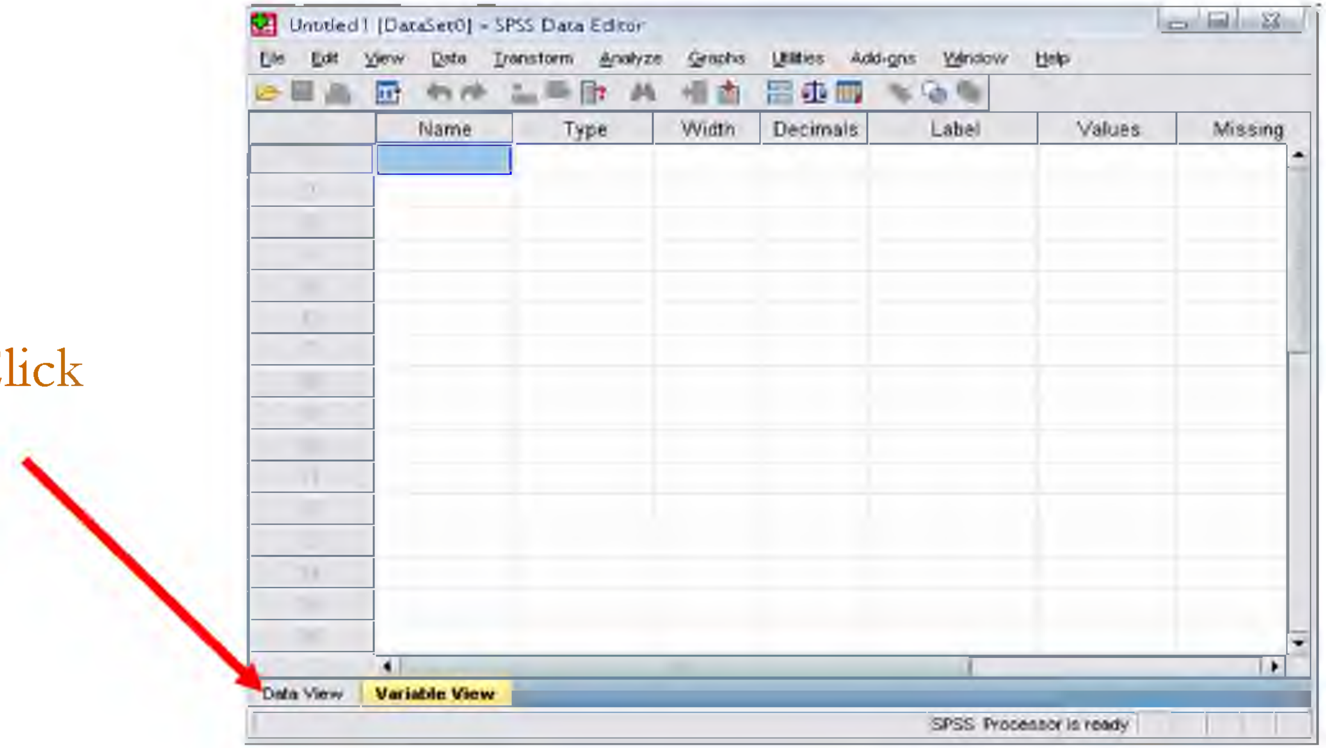

Variable View window

- ဤအပိုင်းတွင် dataset အတိုင်းသိမ်းဆည်းထားသော dataset များနှင့်သက်ဆိုင်သော အချက်အလက်များပါဝင်သည်။
- အမည် (Name)

- Variable name ၏ဝထမစာလုံးမှာ-အက္ခရာများသာဖြစ်ရမည်။
- Variable name မှာသီးခြားသီးသန့်ဖြစ်ရမည်။ အက္ခရာ ၆၄အောက်နည်းရမည်။
- Space မခြားရ။ အသုံးရပါ။ (Space Bar မသုံးရ)

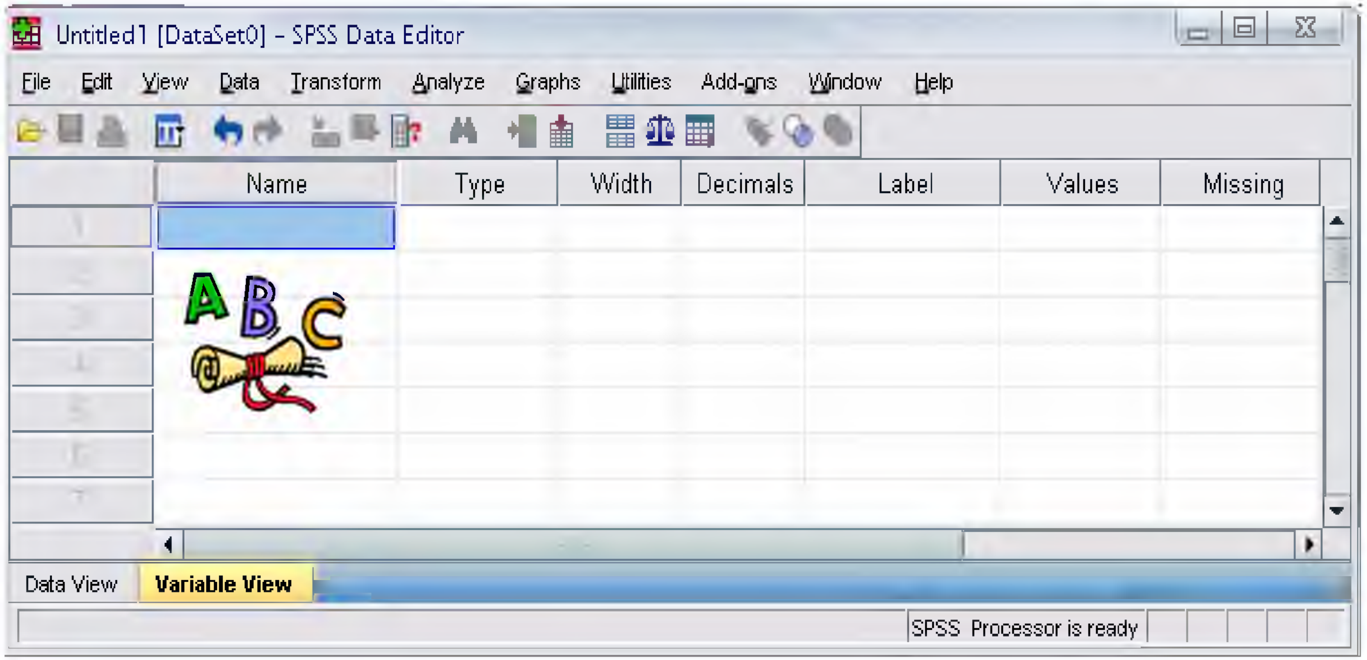

Variable View window: Type (အမျိုးအစား)

- Type
  - -Type box ကို click ပါ
  - -Variable အခြေခံ အမျိုးအစားနှစ်ခုမှာ numeric (   ) နှင့် string တို့ဖြစ်ပါသည်။
  - -သုတေသနပညာရှင်မှ ကိန်းရှင်အမျိုးအစားကို သတ်မှတ်နိုင်ပါသည်။

Variable View window: Width (အကွာအဝေး)

- Width
  - Width တွင် ကိန်းရှင်တန်ဖိုး၏ စာလုံးရေကို သတ်မှတ်ပေးနိုင်သည်။

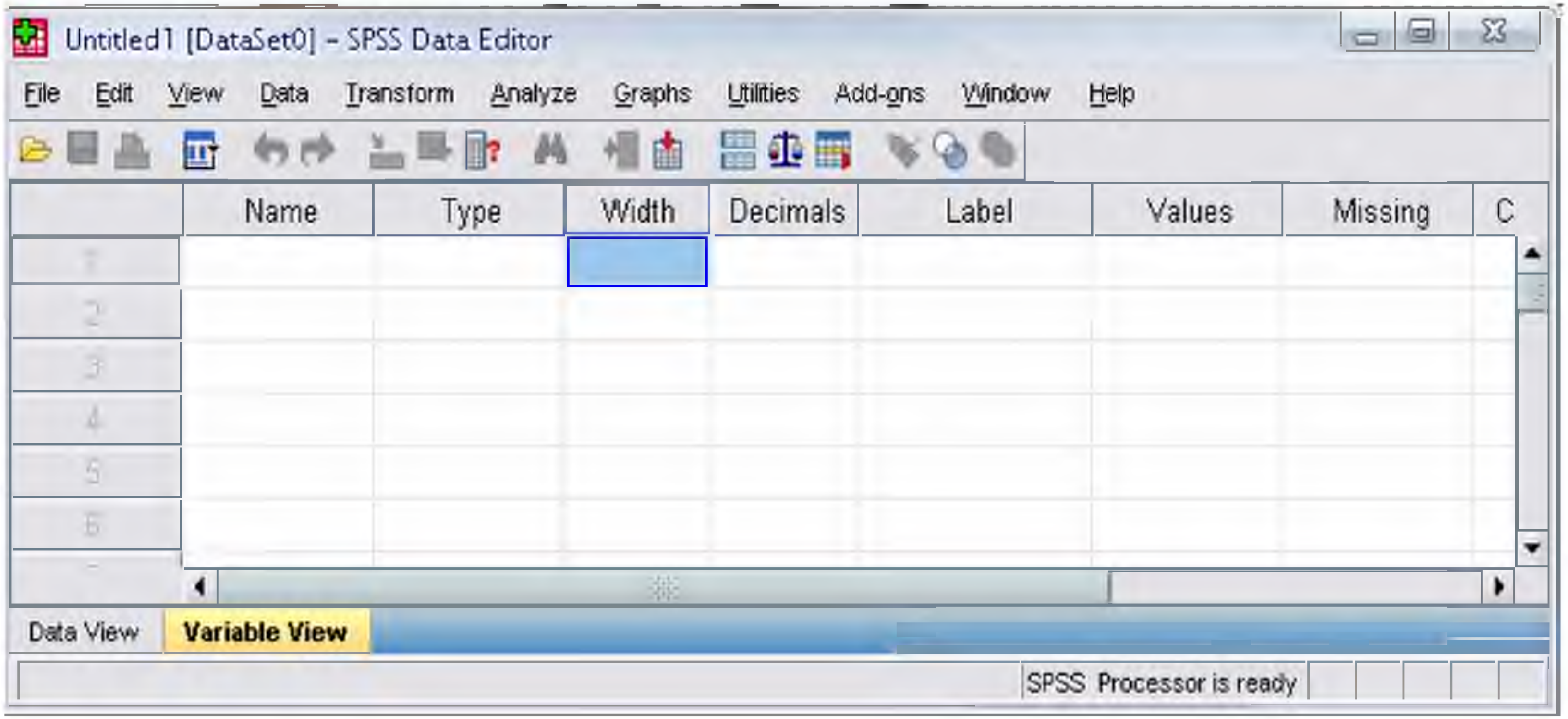

Variable View window: Decimals

- Decimals
  - ဒသမကိန်းအရေအတွက်
  - ၁၆ သို့မဟုတ် ၁၆ ထက်ငယ်သော အရေအတွက် ဖြစ်ရမည်။

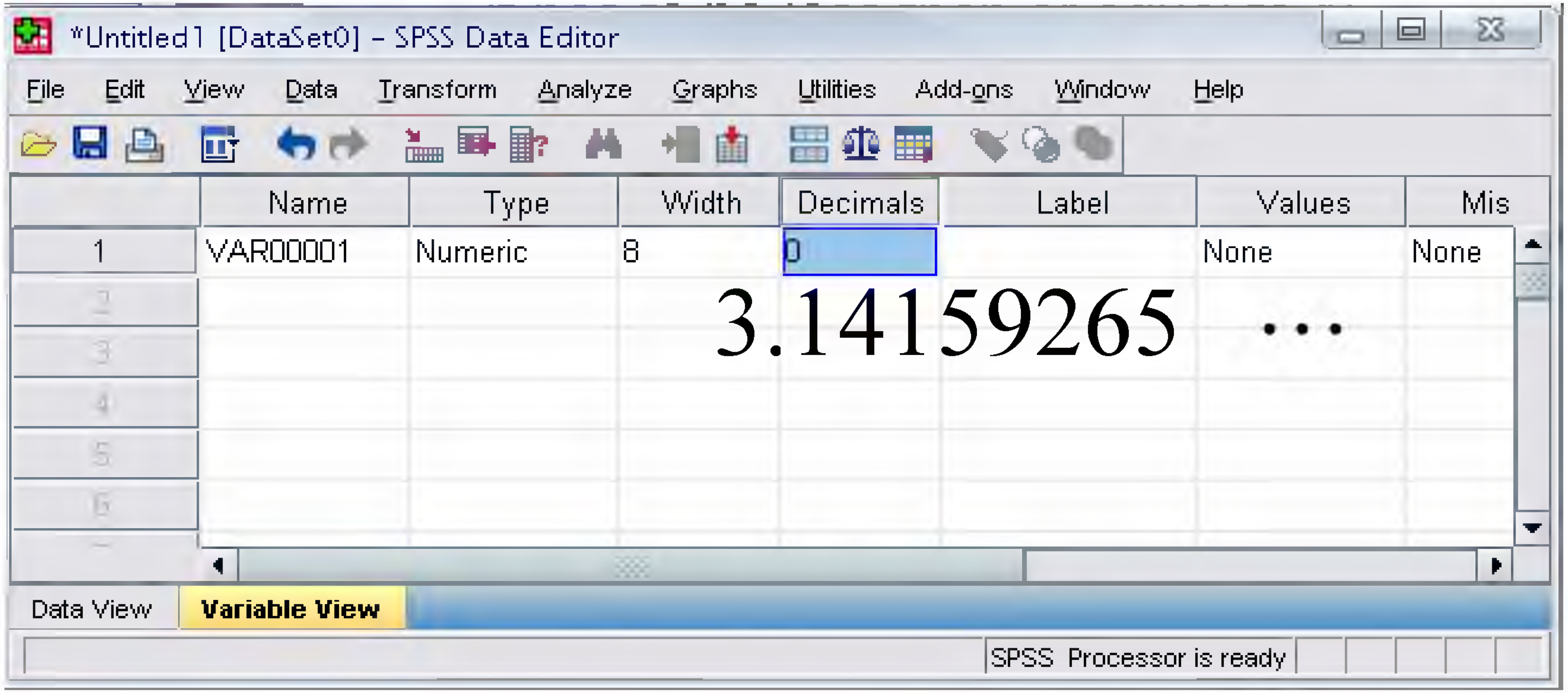

Variable View window: Label

- Label
  - variable နှင့်သက်ဆိုင်သော အသေးစိတ်အချက်အလက်များကို ထည့်သွင်းနိုင်သည်။
  - အက္ခရာ ၂၅၆ လုံးအထိ ရေးသားနိုင်သည်။

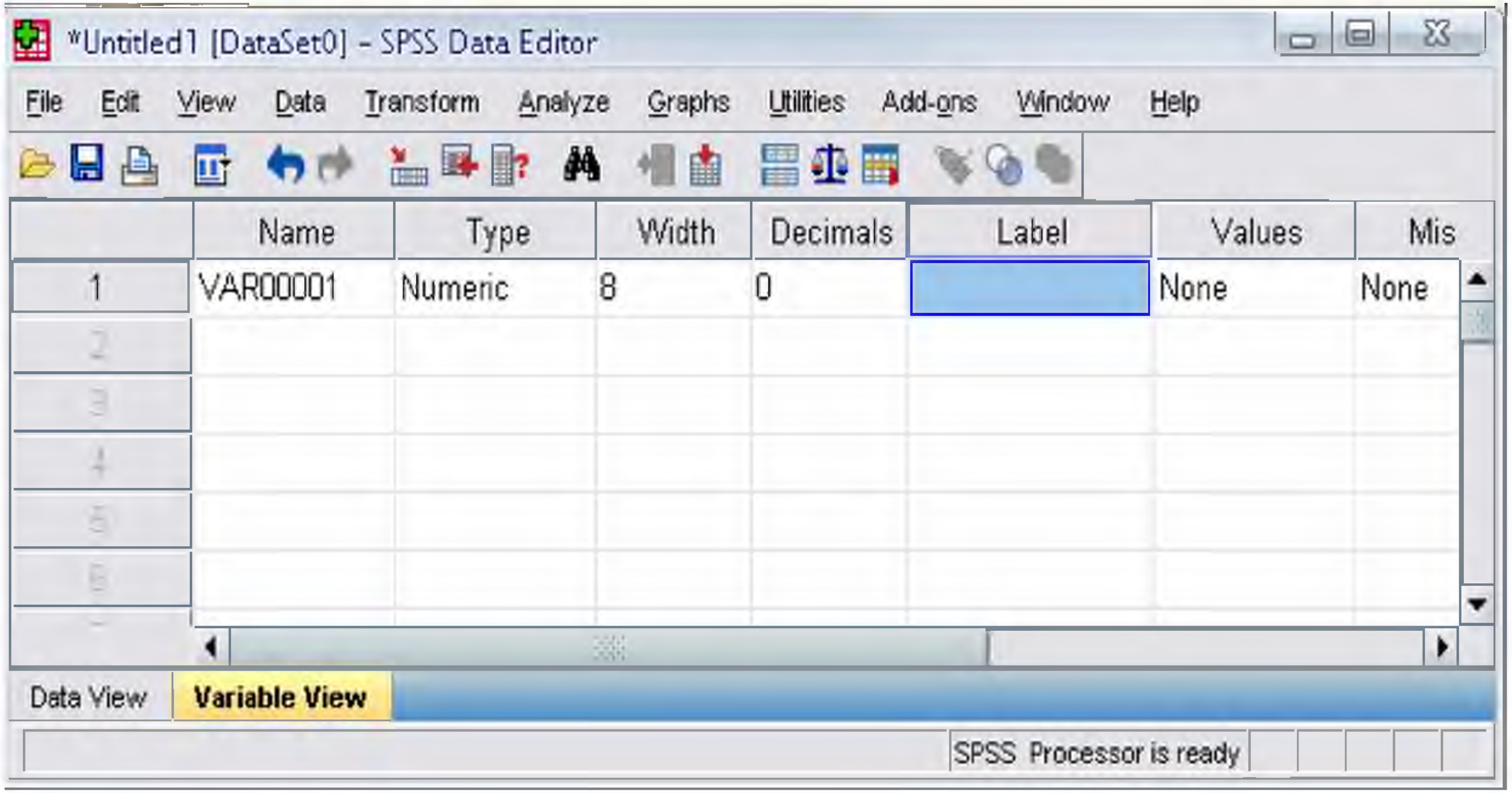

Variable View window: Values

- Values
  - ကိန်းရှင်အမျိုးအစား ခွဲရာတွင် တန်ဖိုးအလိုက် အမျိုးအစား သတ်မှတ်ရာတွင် အသုံးပြုသည်။

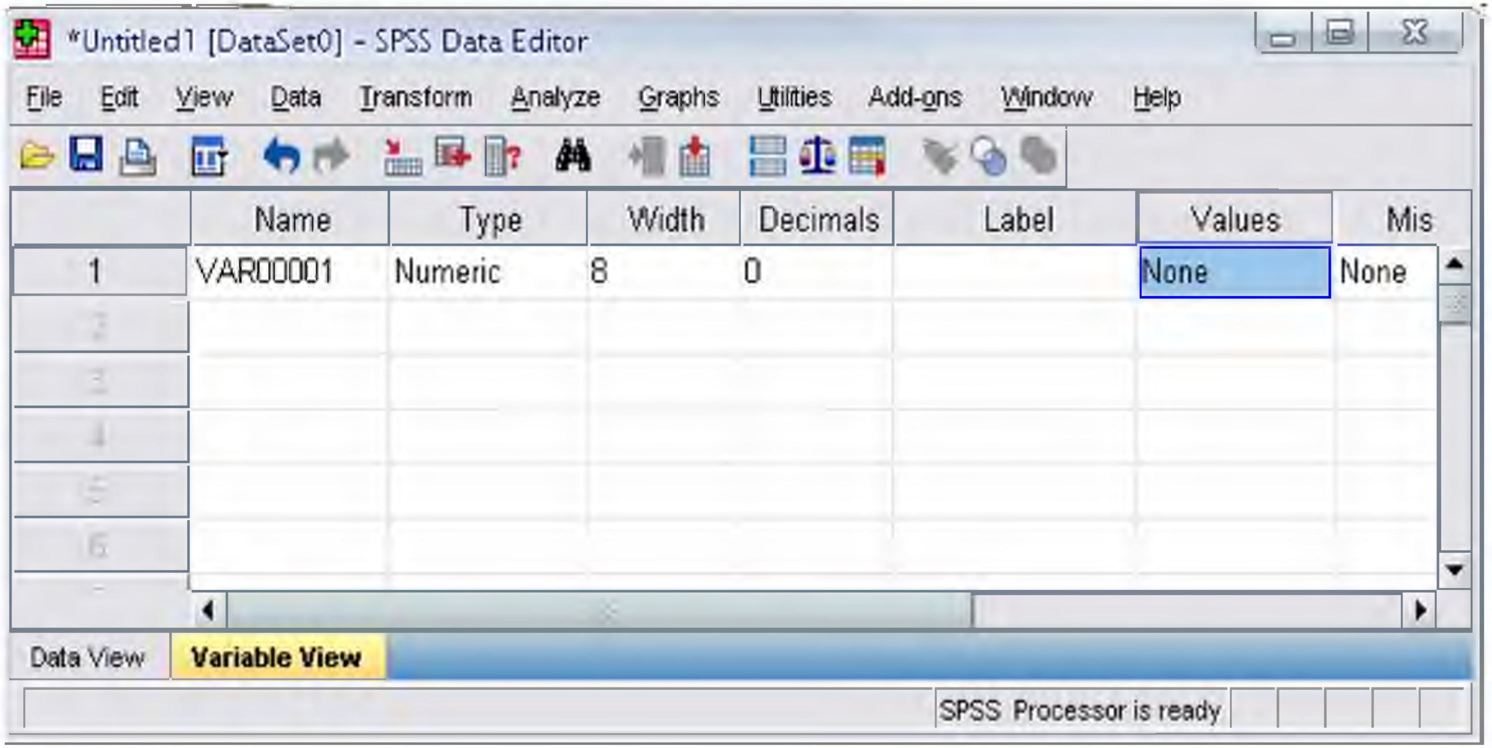

Value နှင့် labels များကို သတ်မှတ်ချက်

- အောက်တွင်ပြထားသော **values** အတိုင်းမှ အကွက် **(cell)** တစ်ကွက်ကို ခူငခု လုပ်ပါ။
- -Value နှင့် **labels** အတွက်အက္ခရာ ၆၀ အထိသွင်းနိုင်သည်။
- -Values ကို သတ်မှတ်ပြီးလျှင် **add** ကို ခူငခု ပါ။ နောက် **ok** ကို **click** လုပ်ပါ။

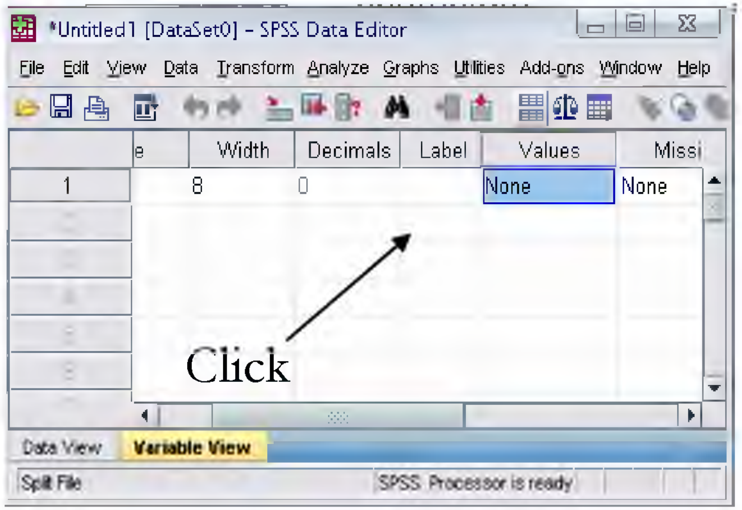

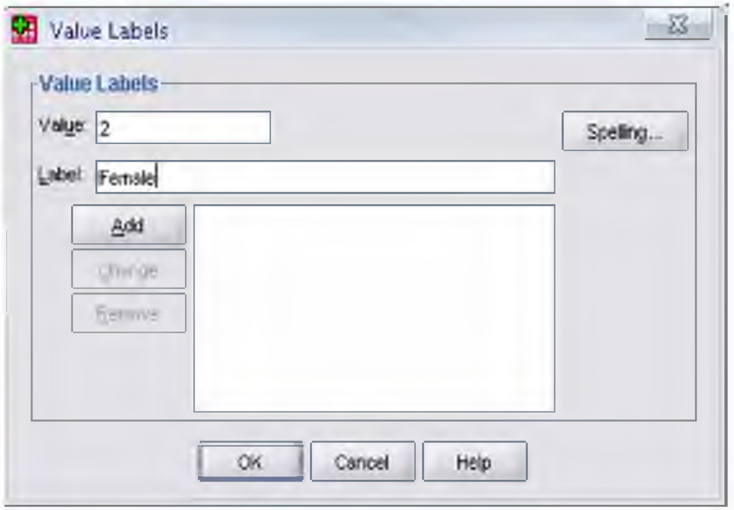

လေ့ကျင့်ခန်း

- -အောက်ပါပေးထားသောအချက်အလက်များကို SPSS Program ထဲသွင်းပါ။

Name	Gender	Height
JAUNITA	2	5.4
SALLY	2	5.3
DONNA	2	5.6
SABRINA	2	5.7
JOHN	1	5.7
MARK	1	6
ERIC	1	6.4
BRUCE	1	5.9

Value = 1 represents Male and Value = 2 represents Female

လေ့ကျင့်ခန်း(ဥပမာ၏အဖြေ)

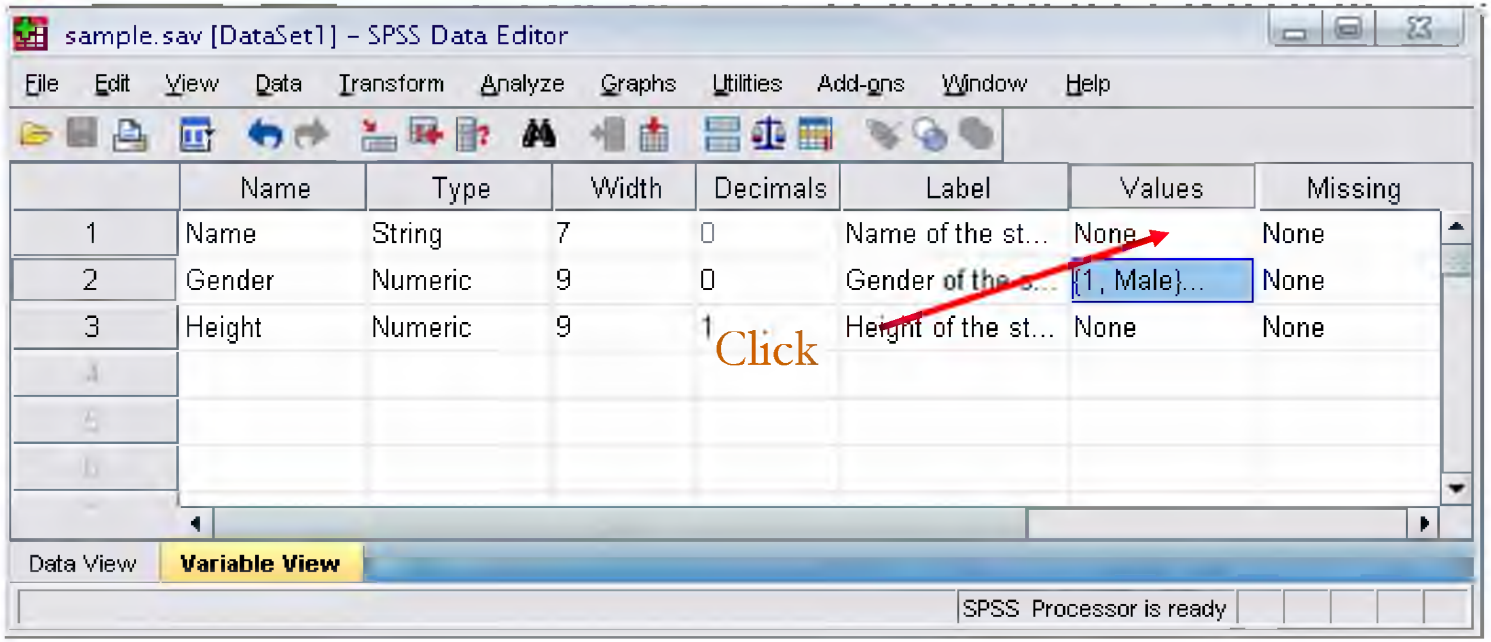

sample.sav [DataSet1] - SPSS Data Editor
File Edit View Data Transform Analyze Graphs Utilities Add-ons Window Help
Name Type Width Decimals Label Values Missing
1 Name String 7 0 Name of the st... None None
2 Gender Numeric 9 0 Gender of the s... {1, Male}... None
3 Height Numeric 9 1 Height of the st... None None
Click
Data View
Variable View
SPSS Processor is ready

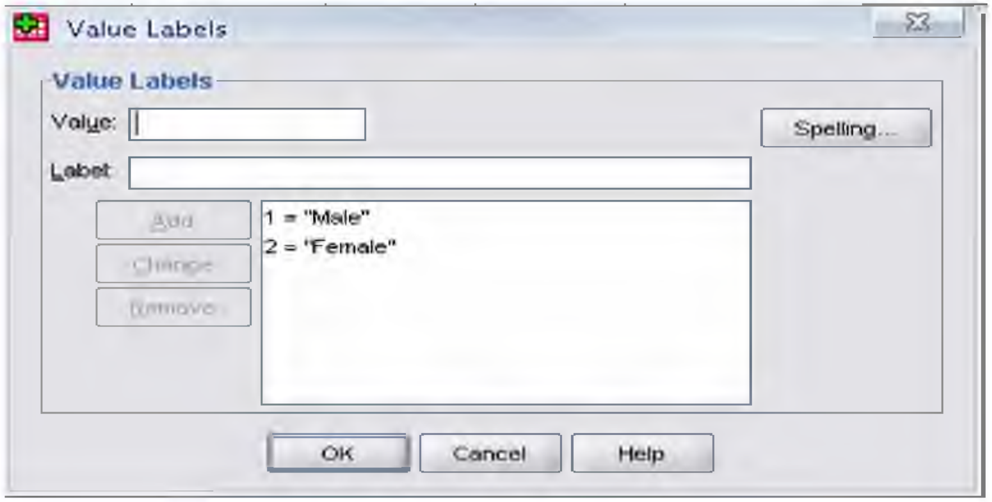

Value Labels
Value Labels
Value:
Label:
Spelling...
Add
Change
Remove
1 = "Male"
2 = "Female"
OK
Cancel
Help

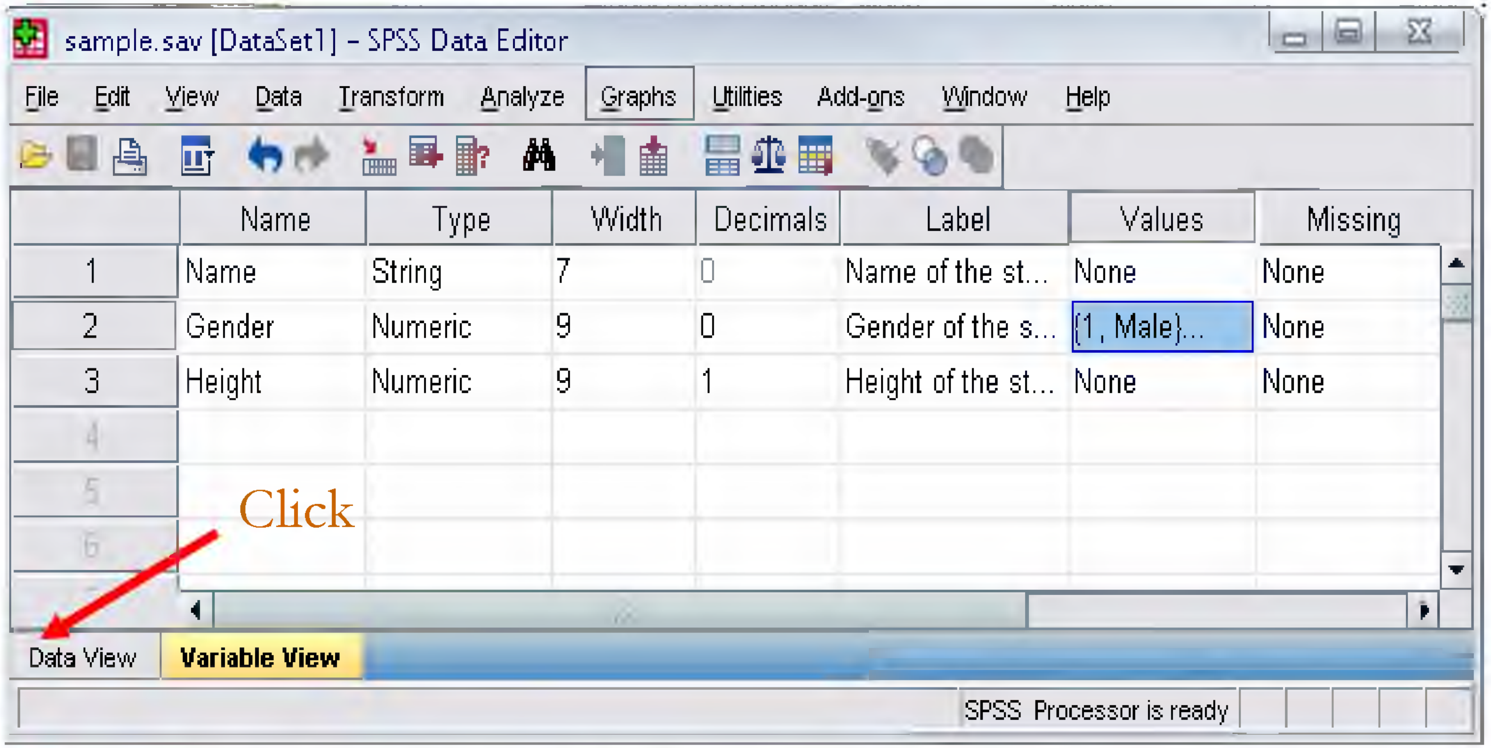
sample.sav [DataSet1] - SPSS Data Editor
File Edit View Data Transform Analyze Graphs Utilities Add-ons Window Help
Name Type Width Decimals Label Values Missing
1 Name String 7 0 Name of the st... None None
2 Gender Numeric 9 0 Gender of the s... {1, Male}... None
3 Height Numeric 9 1 Height of the st... None None
Click
Data View
Variable View
SPSS Processor is ready

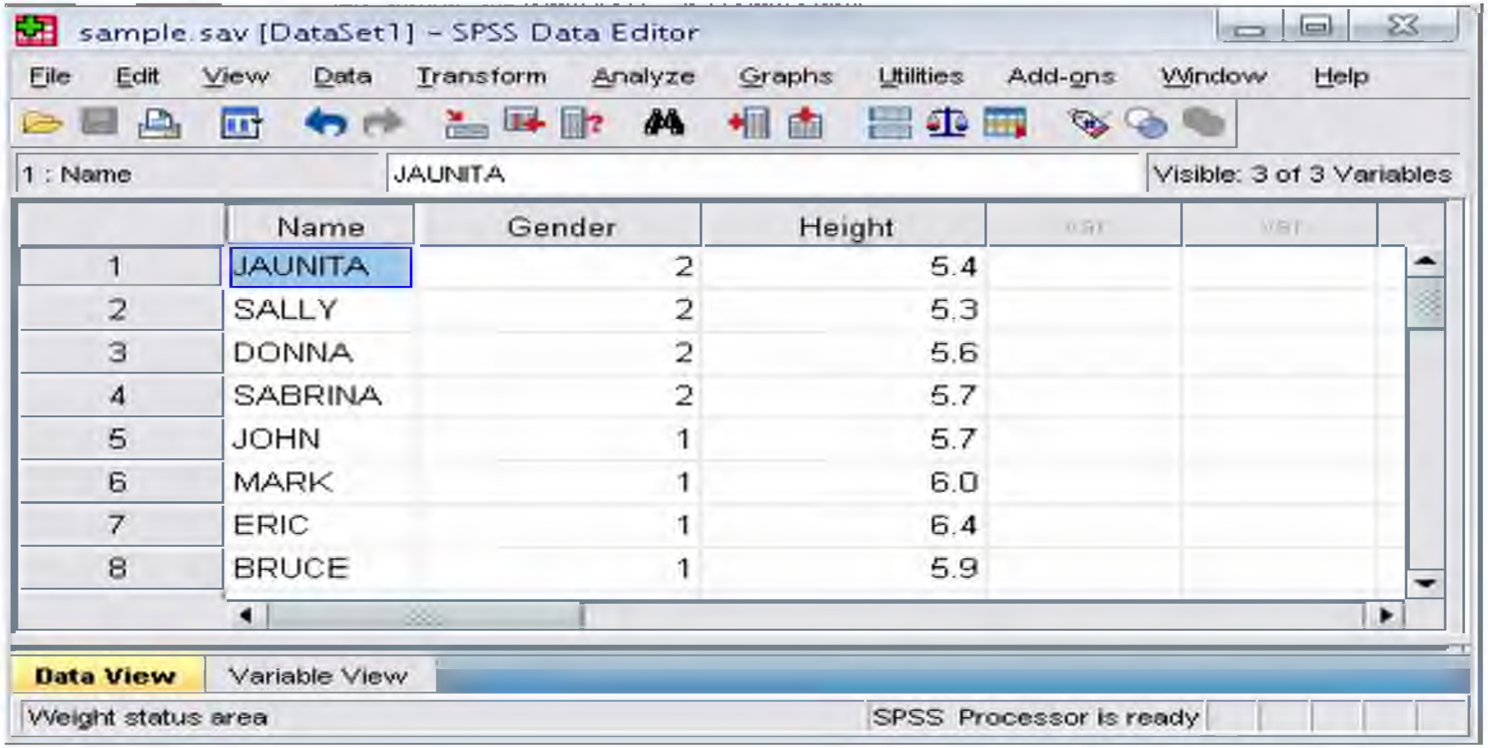
sample.sav [DataSet1] - SPSS Data Editor
File Edit View Data Transform Analyze Graphs Utilities Add-ons Window Help
1 : Name
JAUNITA
Visible: 3 of 3 Variables
Name Gender Height
1 JAUNITA 2 5.4
2 SALLY 2 5.3
3 DONNA 2 5.6
4 SABRINA 2 5.7
5 JOHN 1 5.7
6 MARK 1 6.0
7 ERIC 1 6.4
8 BRUCE 1 5.9
Data View
Variable View
Weight status area
SPSS Processor is ready

2.2 Data များကို သိမ်းဆည်းခြင်း

- မိမိပြုလုပ်ထားသော data files များကို သိမ်းဆည်းရန် file ကိုဖွင့်ပါ။ နောက် save as ကို click ပါ။ file များကို ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် သိမ်းဆည်းလိုလျှင် "Save as type" ကိုနှိပ်ပြီးသိမ်းဆည်းနိုင်ပါသည်။

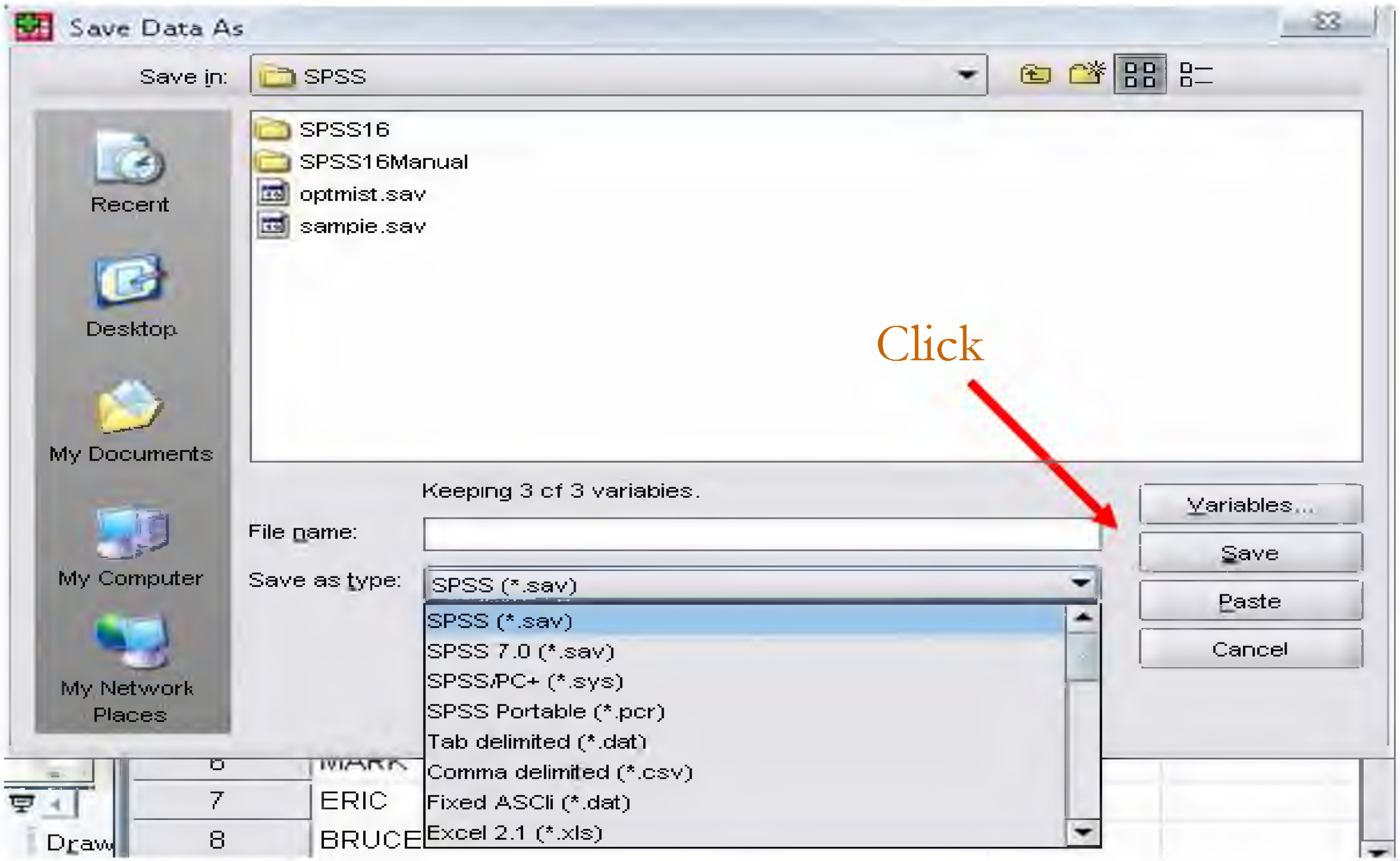

2.3 Data စီခြင်း

- Data ကို click ပြီး Sort cases ကို ဆက်ပြီး click ပါ။

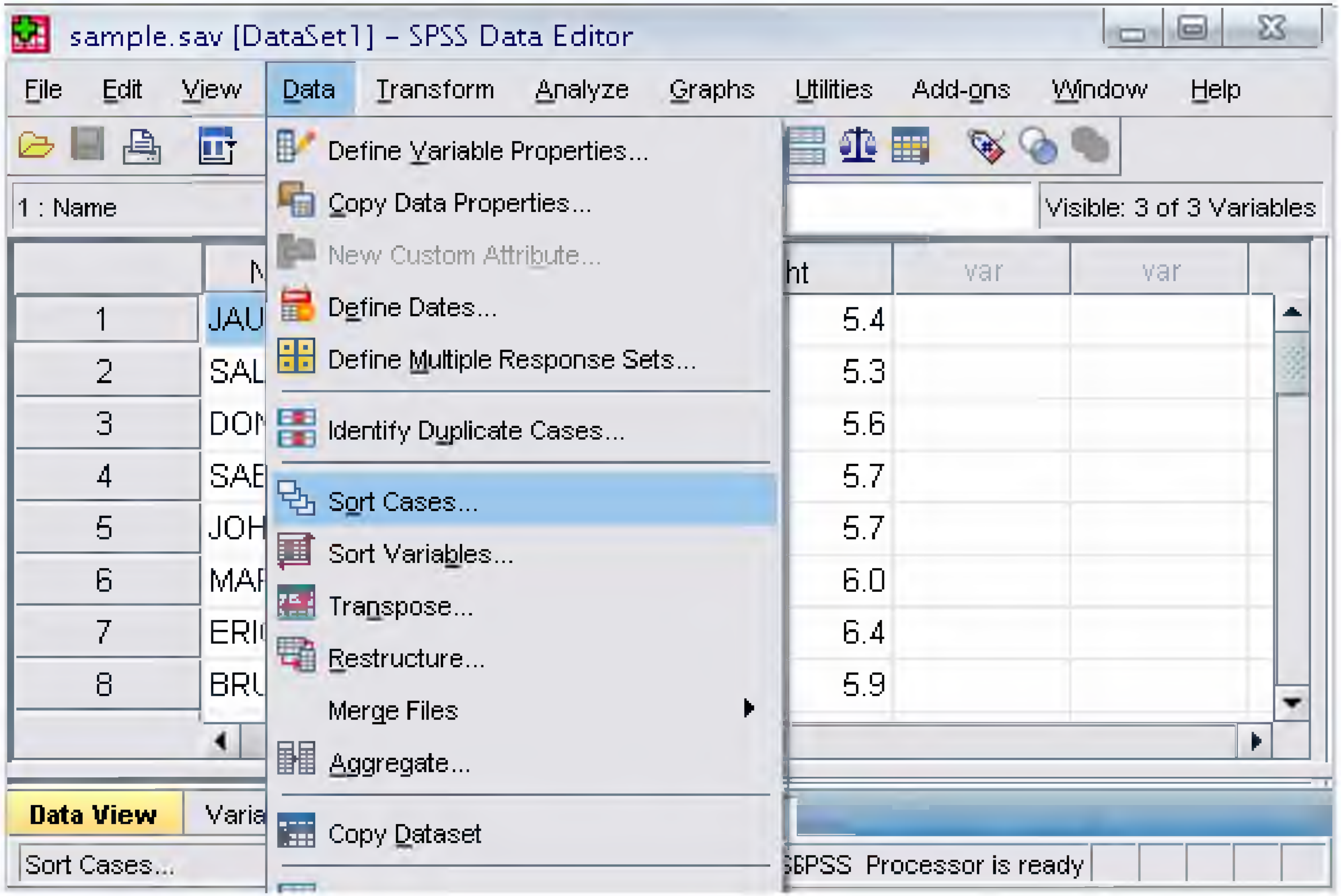

2.3 Data စီခြင်း (အဆက်)

- "Name of the students" ကို ဆက်တိုက်(၂)ချက် click ပါ။ နောက် "Ok" ကို click ပါ။

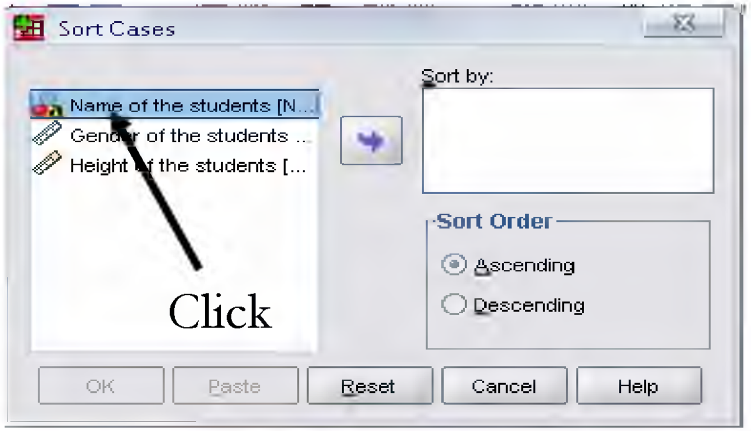

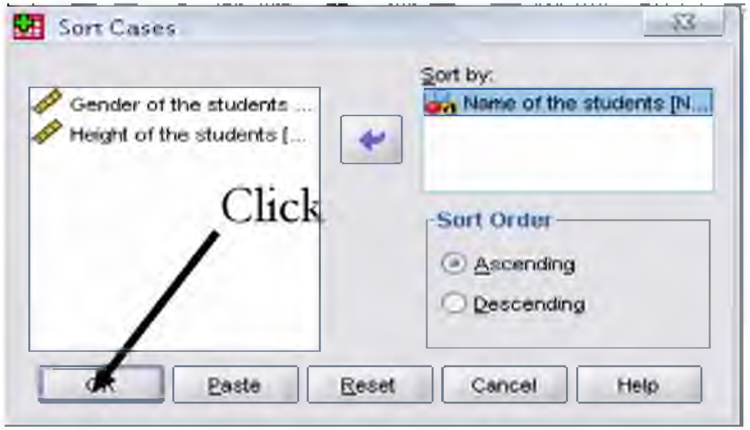

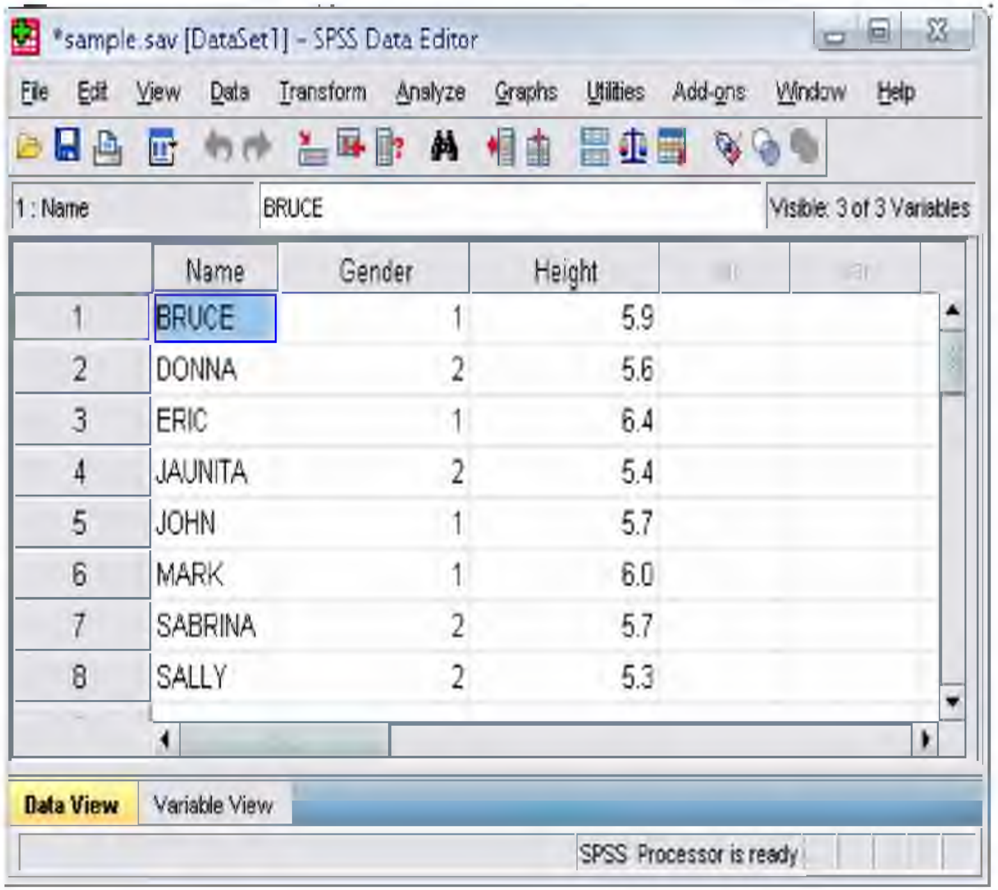

လေ့ကျင့်ခန်း

- ကျောင်းသားများ၏ အရပ်အမြင့်ကိုကြီးစဉ်ငယ်လိုက်ဖော်ပြနိုင်ရန် data ကို sorting လုပ်ပြပါ။
- အဖြေ

• Data ကို click, နောက် sort cases, နောက် "height of students" ကို double click နှိပ်ပါ။ နောက် "descending" ကို click ပါ။ ပြီးပြီဆိုလျှင် "Ok" ကို click ပါ။

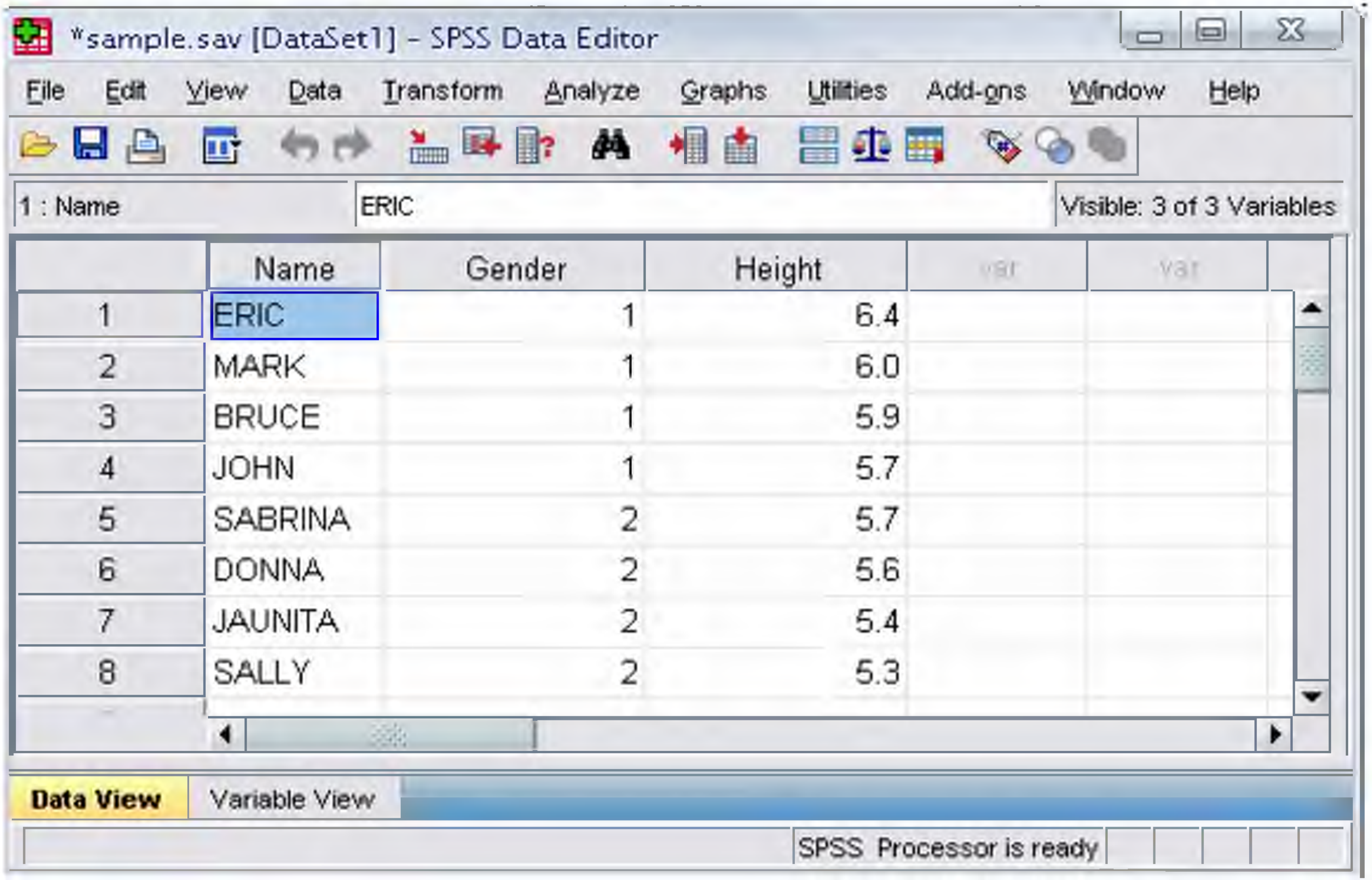

2.4 Data ကို ပြောင်းရွှေ့ခြင်း

- "Transform" ကို click ပါ။ နောက် "Compute Variable" ကို click ပါ။

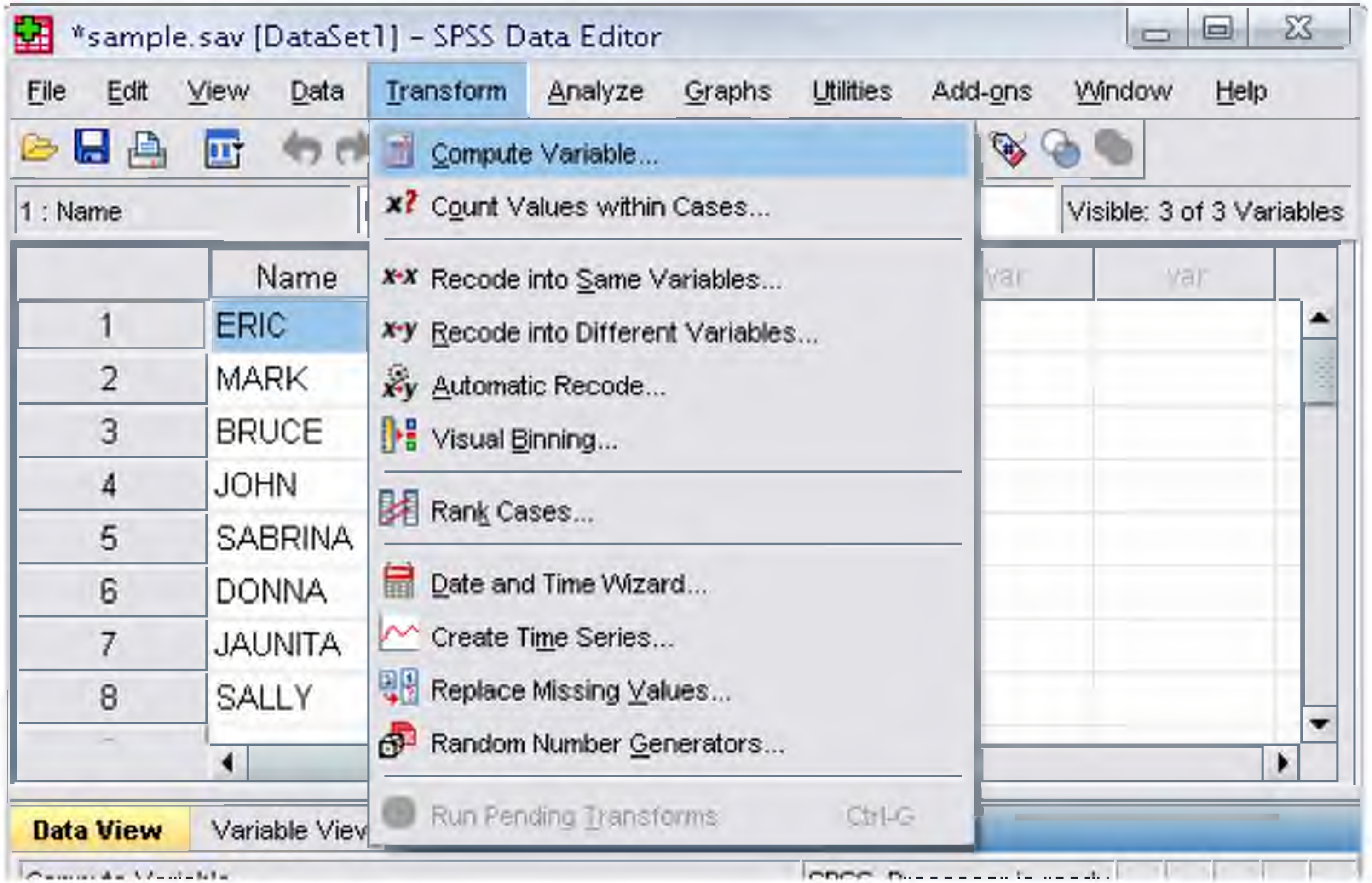

2.4 Data ကိုပြောင်းရွှေ့ခြင်း (အဆက်)

- ဥပမာ –"the natural log of height" အဖြစ် "In height" ကို ကိန်းရှင်အသစ်တစ်ခုအဖြစ် ပေါင်းထည့်ခြင်း။
- "Target Variable" box ထဲတွင် In height ကို ရိုက်ထည့်ပါ။ နောက် "Numeric Expression" box ထဲတွင် "In (height)" ကိုရိုက်ပြီး "ok' ကို click လုပ်ပါ။

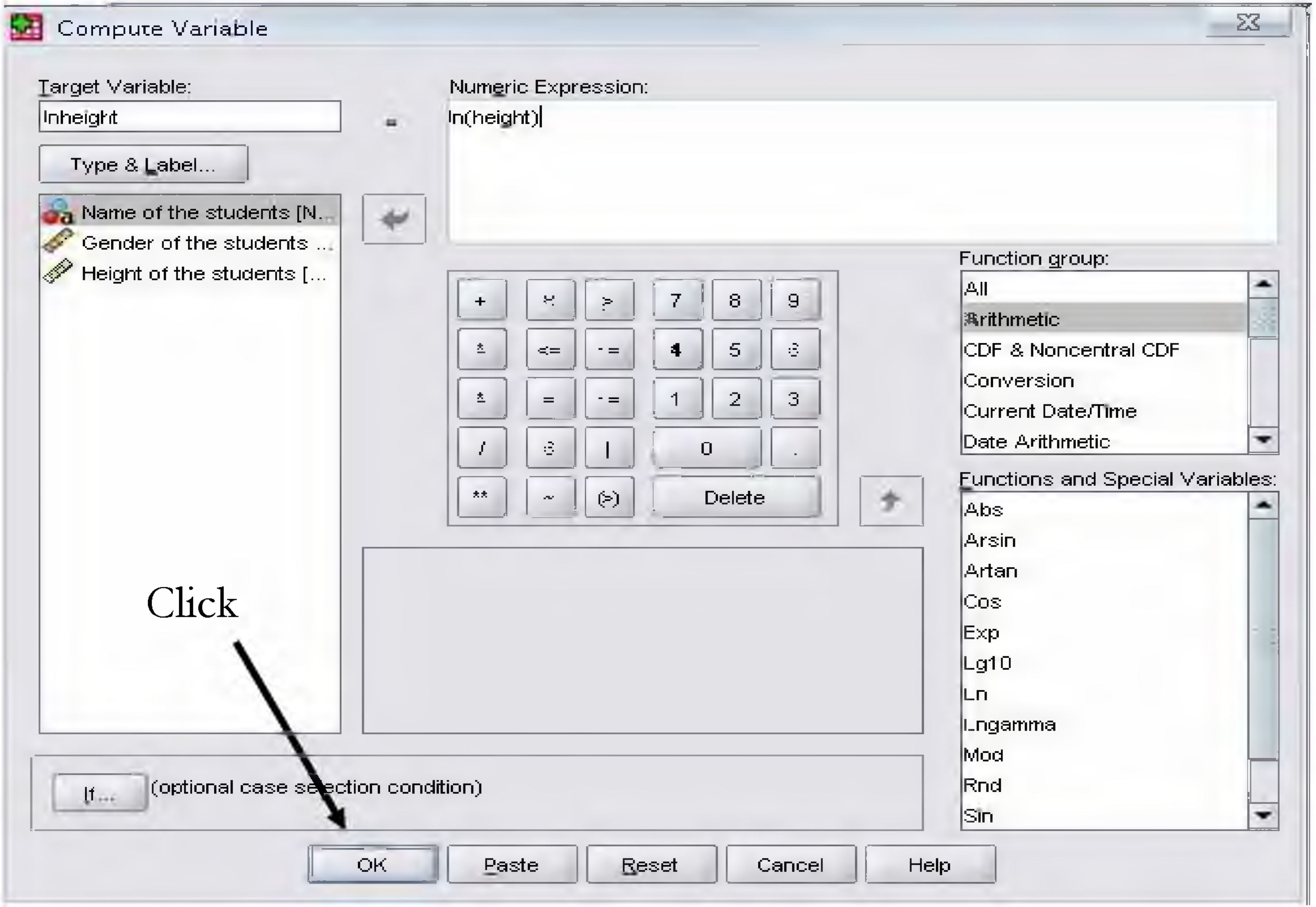

2.4 Data ပြောင်းရွှေ့ခြင်း (အဆက်)

- Table ထဲသို့ variable အသစ်ဖြစ်သော "Inheight"

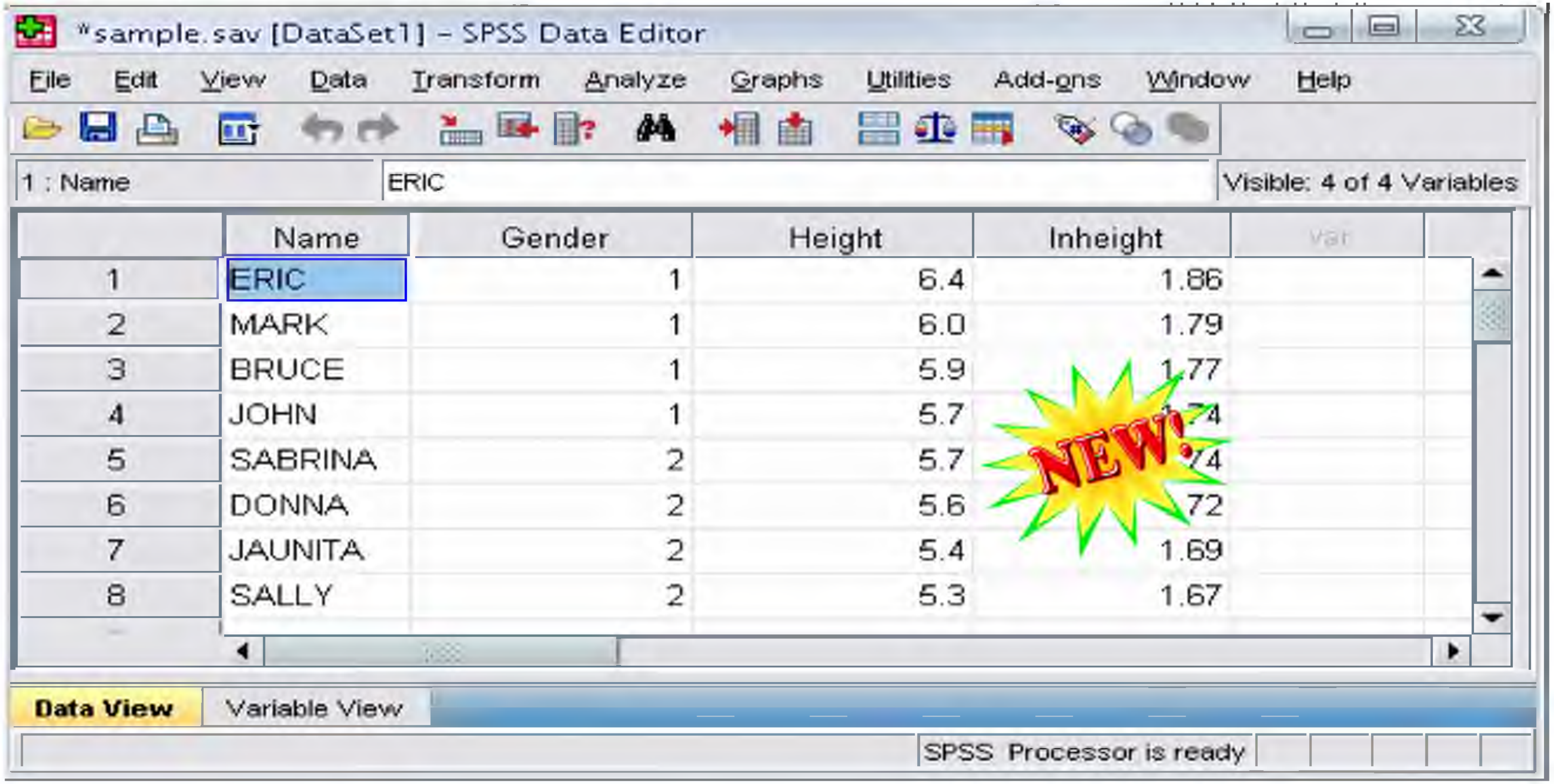

	Name	Gender	Height	Inheight
1	ERIC	1	6.4	1.86
2	MARK	1	6.0	1.79
3	BRUCE	1	5.9	1.77
4	JOHN	1	5.7	74
5	SABRINA	2	5.7	74
6	DONNA	2	5.6	72
7	JAUNITA	2	5.4	1.69
8	SALLY	2	5.3	1.67

လေ့ကျင့်ခန်း

- အရပ်အမြင့်၏ နှစ်ထပ်ကိန်းရင်းအမြစ် "sqrtheight" ကို variable အသစ်ပြုလုပ်ပါ။
- အဖြေ။

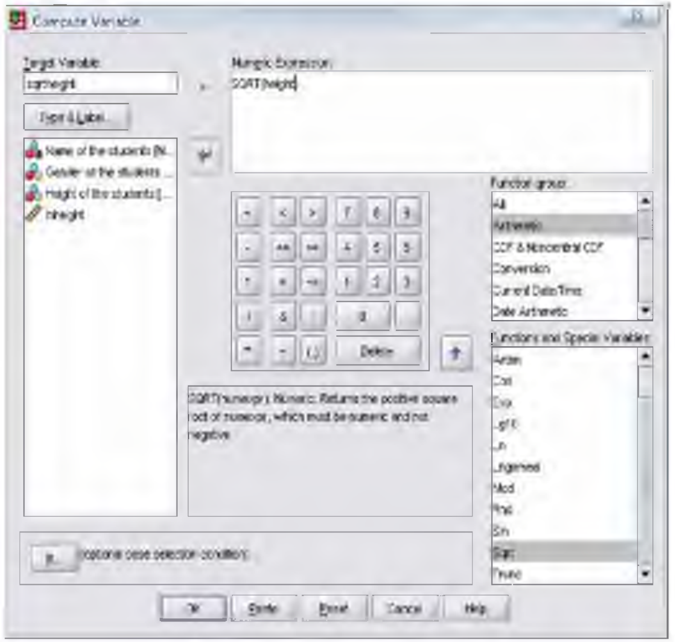

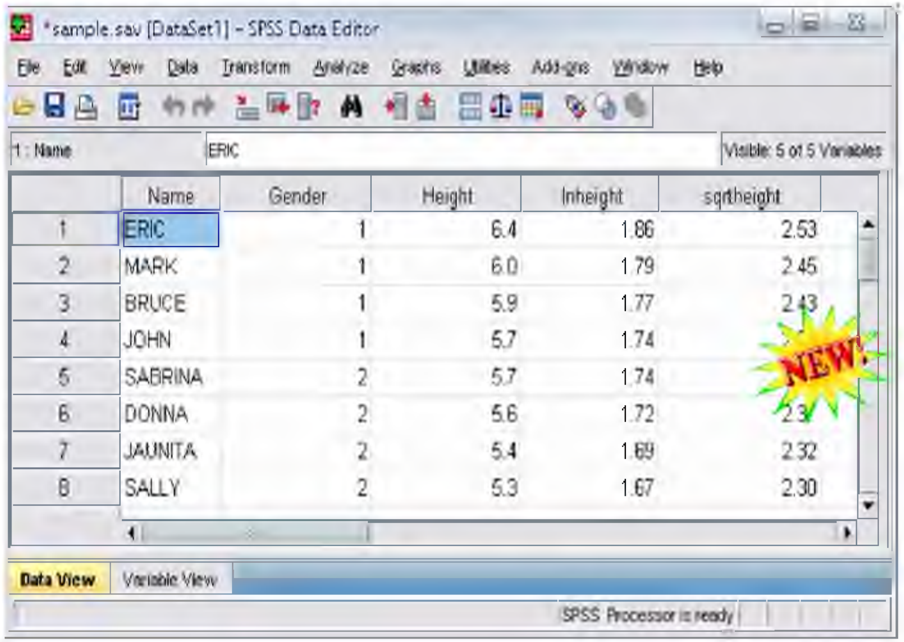

Thank you!

၁၉။ SPSS မိတ်ဆက် အပိုင်း(၂)

တင်ပြရခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်

- *Data များကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာရာတွင် SPSS ဆော့ဝဲ၏သုံးနိုင်မှု အတိုင်းအထာကိုသိရှိစေရန်။*
- *SPSS ဆော့ဝဲ၏အခြေခံအချက်အလက်တွက်ချက်ပုံကို နားလည်သဘောပေါက်စေရန်။*

3. SPSS တွင်အသုံးပြုသော အခြေခံ tools များ

-ယခင်အပိုင်းတွင် SPSS တွင်အသုံးပြုနိုင်သော စုဆောင်းရရှိလာသည့် data များသွင်းပုံကို မိတ်ဆက်သဘောကင်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။

-ယခုအပိုင်းတွင် SPSS ကွင်သွင်းထားပြီးသော data များကို အခြေခံ၍ Variables များကိုမည်သို့မည်ပုံ ကွက်ချက်လုပ်ဆောင်ပုံကို ကင်ပြထားပါသည်။

-၃. ၁ Frequencies (ကြိမ်နှုန်း) (အကြိမ်ရေ)

Variables ကစ်ခုခြင်းစီ၏ values ရာခိုင်နှုန်းနှင့်ကြိမ်ရေ (frequency tables) များပြုလုပ်၍ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာသုံးသပ်မှုပြုရန်။

-၃. ၂ Descriptives (ဖော်ပြချက်)

ဤအပိုင်းတွင် ကိန်းရှင်များအများဆုံး၊ အနည်းဆုံးပျမ်းမျှနှင့် စံသွေဖီကိန်းများကို မြင်တွေ့နိုင်၏။

-၃. ၃ Linear Regression စီစစ်ချက်

Linear Regression တွင် Linear equation များမြှောက်ဖော်ကိန်းကိုအနီးစပ်ဆုံးခန့်မှန်းနိုင်သည်။

Sample data များကိုကြည့်ရှုခြင်း

- SPSS မှ "Employee.data.sav" ကိုဖွင့်ပါ။
- File ကိုဖွင့်ပါ။ နောက် Data ကို Click ပါ။

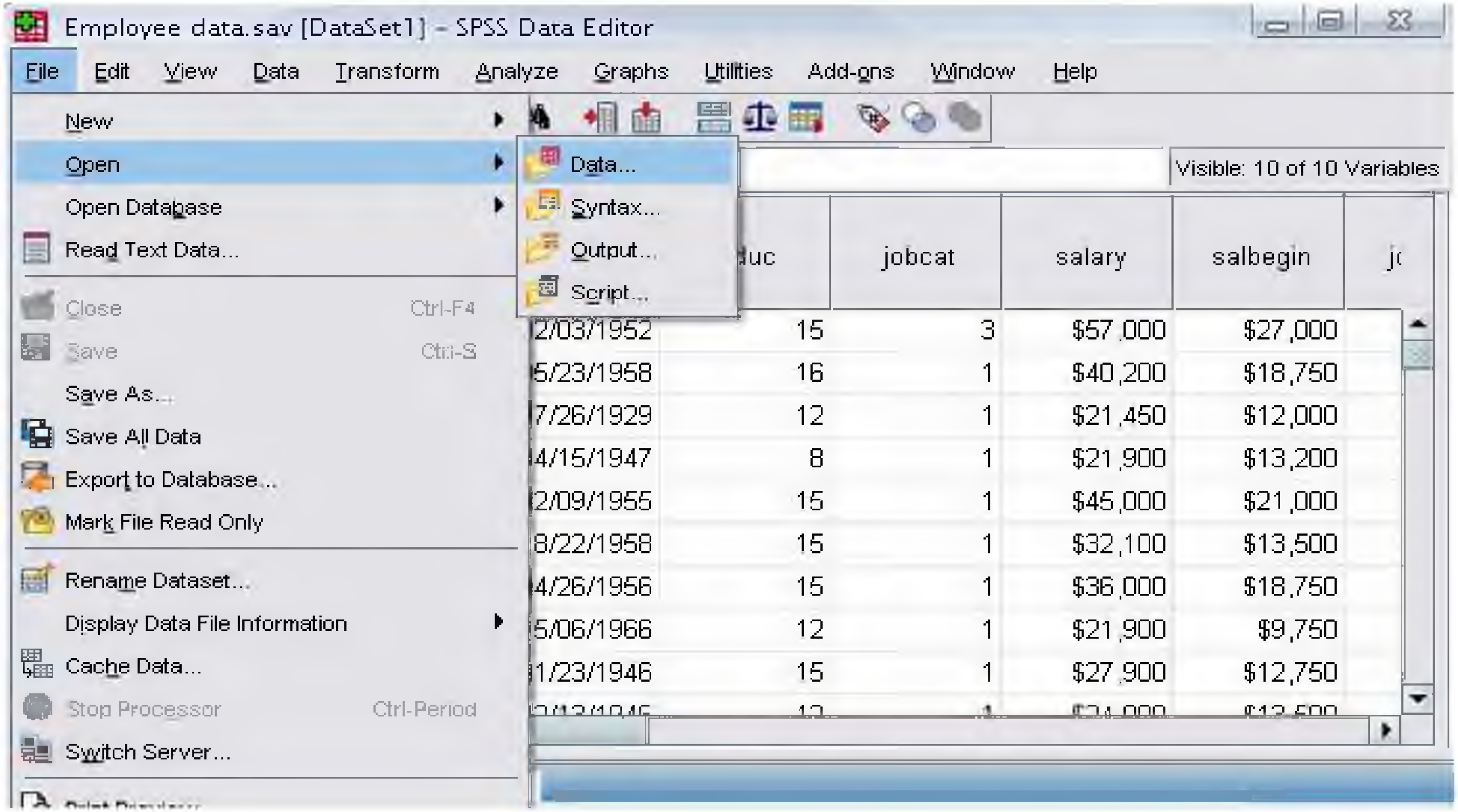

Sample data များကိုကြည့်ရှုခြင်း

- "Program files" မှ "SPSS Inc " နောက် "SPSS 10" တွင် "Sample" folder ကို click ပါ။
- "Employee Data.sav" file ကို ဖွင့်ပါ။

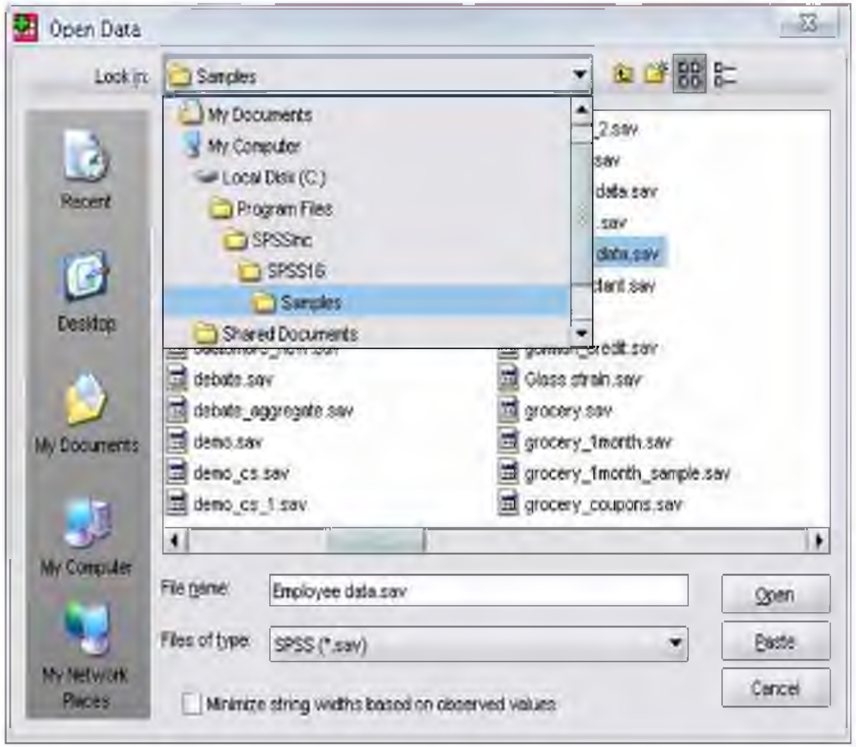

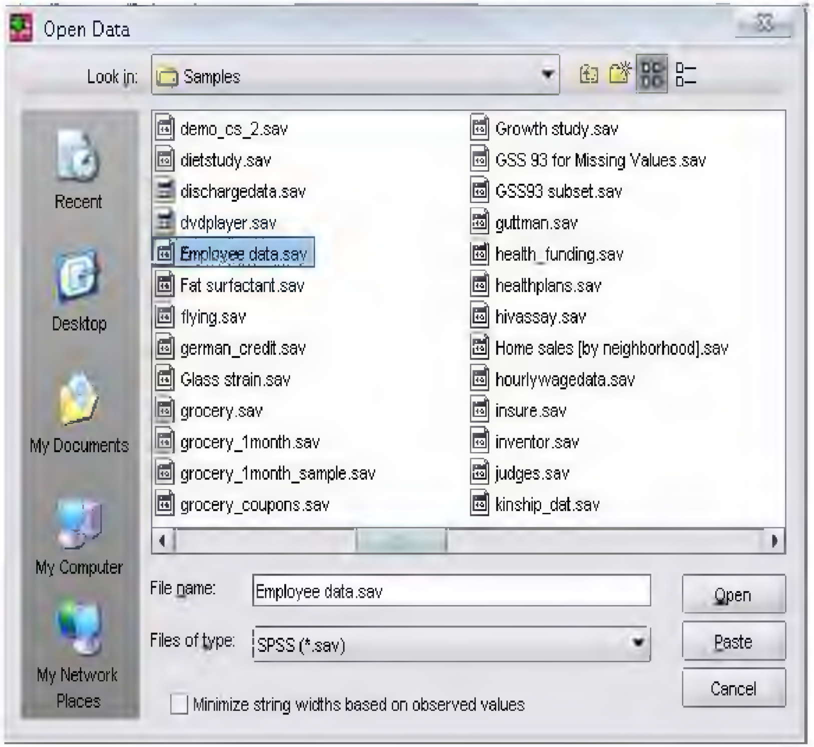

Data Entry (data သွင်းခြင်း) (Excel မှ)

Open-Data ကို Click ပါ။

Files type ကို Excel file သို့ပြောင်းပါ။နောက် browse ဖွင့်ပြီ; file ကိုရှာပြီးဖွင့်ပါ။

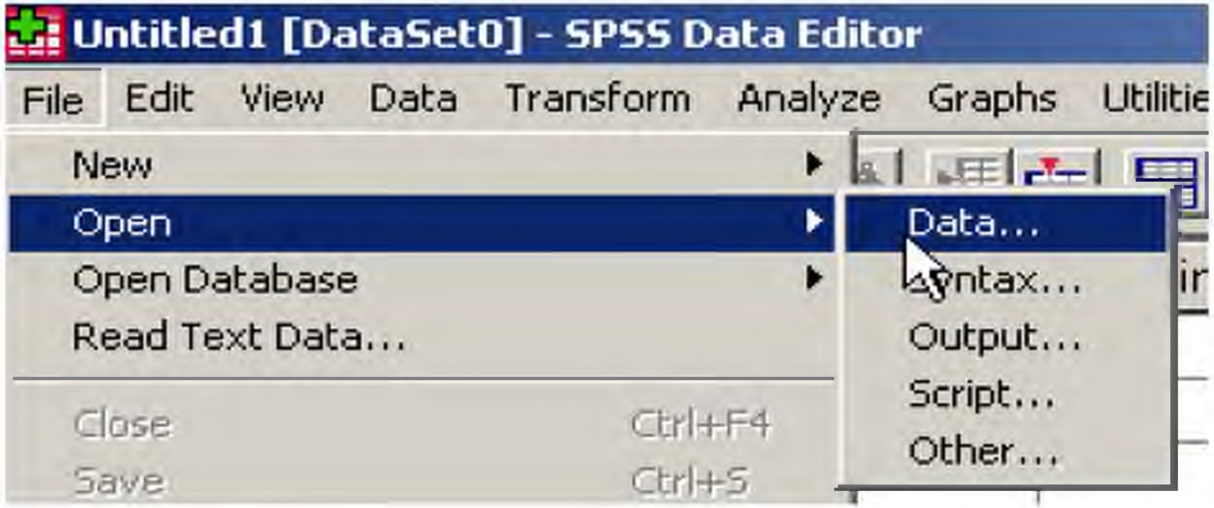

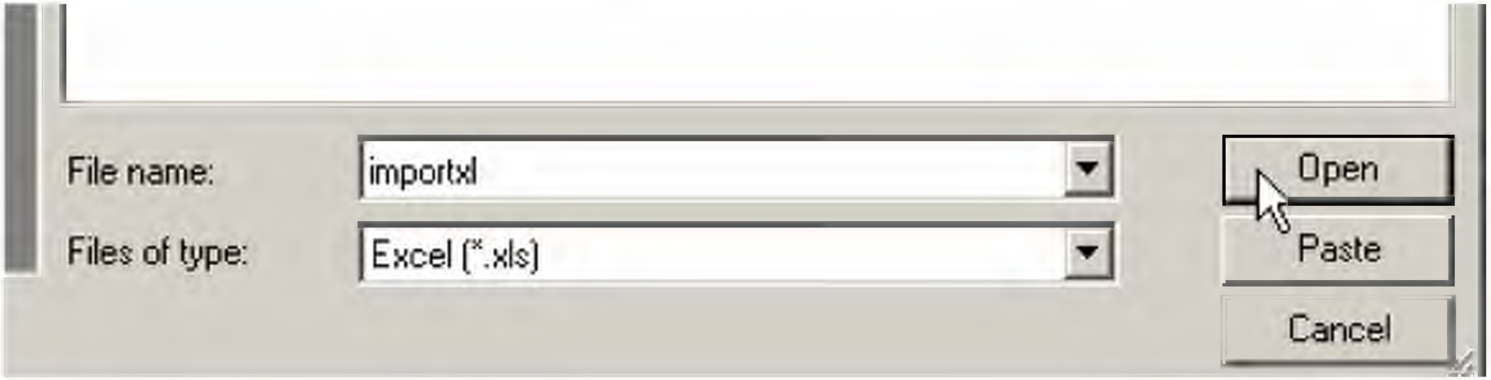

Data သွင်းခြင်း (Excel မှ)

Worksheet, range (လိုအပ်လျှင်) select လုပ်ပါ။ variable names ကို ကြည့်လိုလျှင် ok ပါ click လုပ်ပါ။

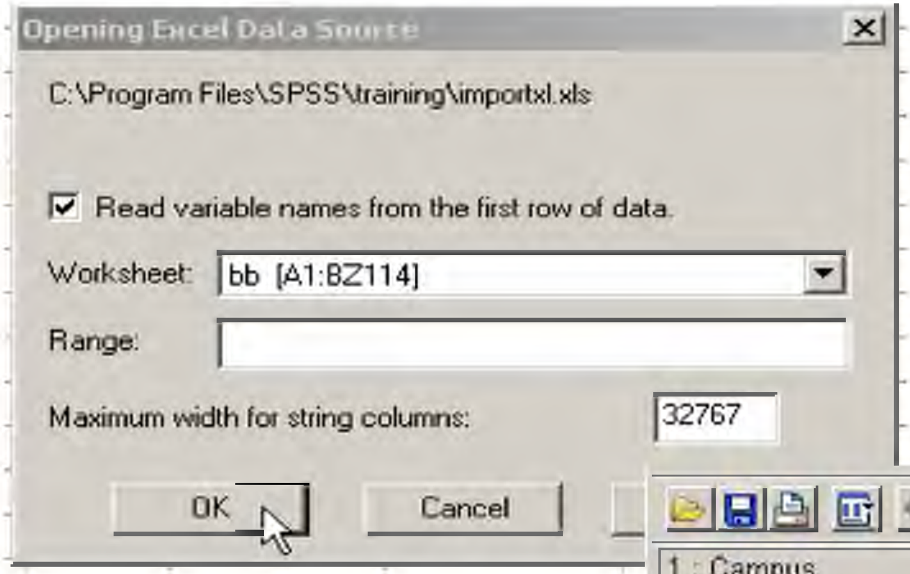

Data နှင့် variable များကို မြင်ပါလိမ့်မည်။

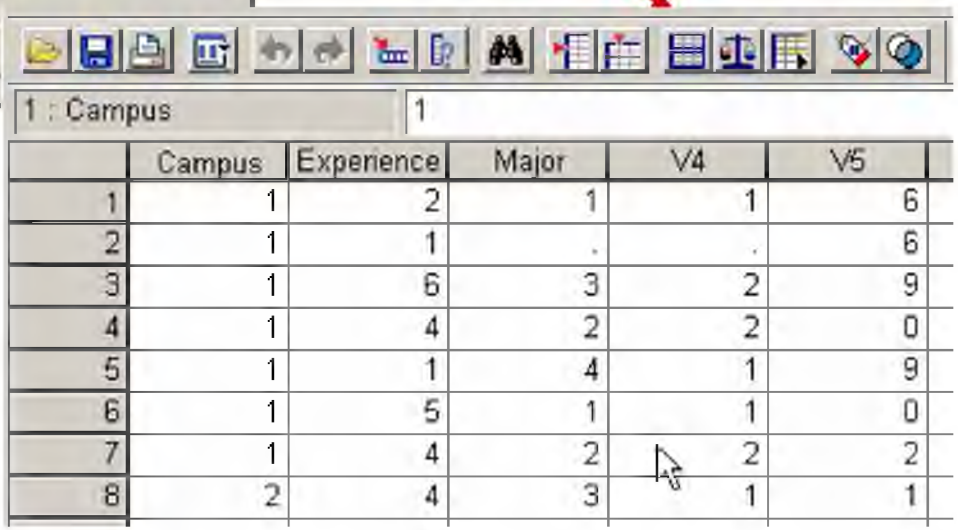

3.1 Frequencies (ကြိမ်နှုန်း)

Click 'Analyze,' 'Descriptive statistics,' then click 'Frequencies'

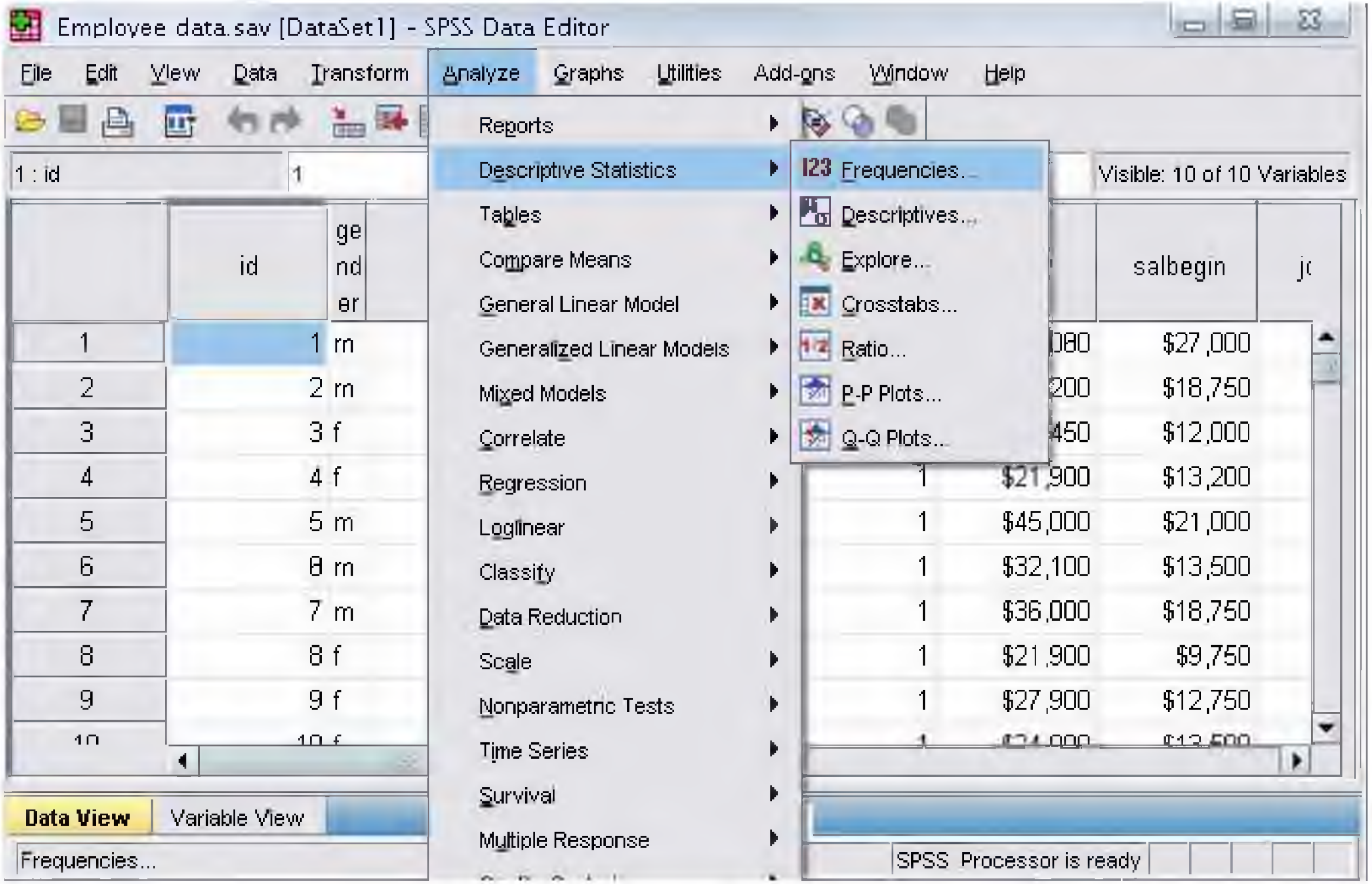

3.1 Frequencies (ကြိမ်နှုန်း)

- Gender (ကျား/မ)ကို click ပြီး၎င်းကို variable box ထဲပြောင်းထည့်ပါ။"charts" ကို click ပါ။
- နောက် "Bar charts" "Continue" ကို click ပါ။

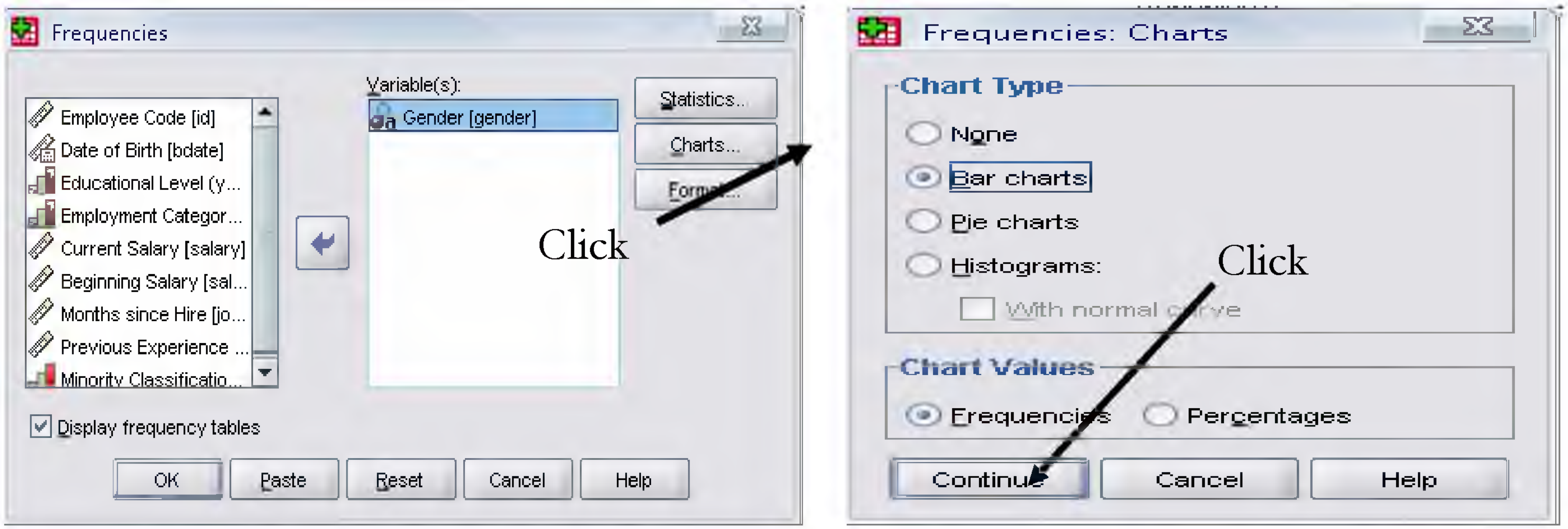

3.1 Frequencies (ကြိမ်နှုန်း)

Frequencies box ထဲရှိ Ok ကို click လုပ်ပါ။

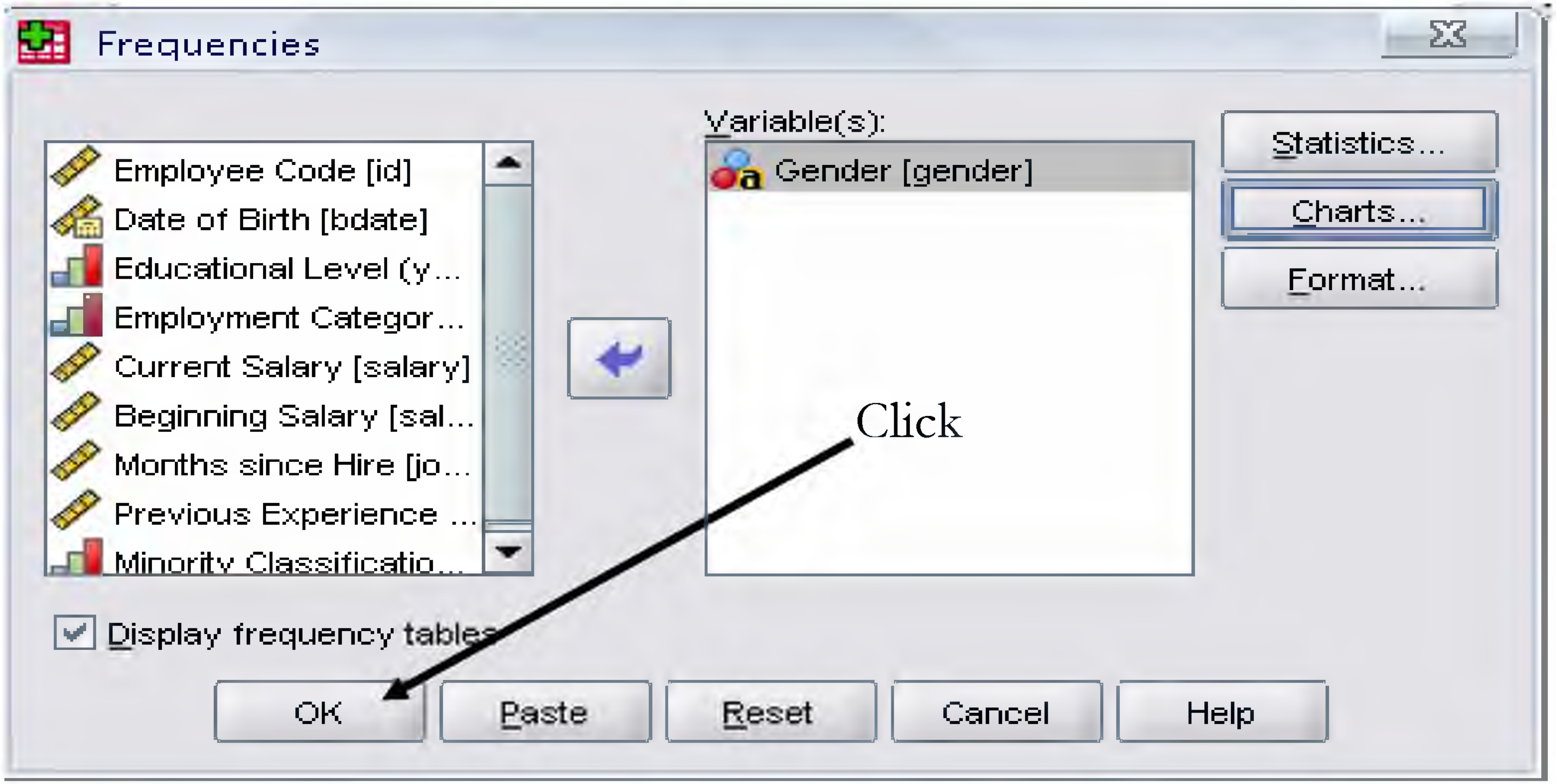

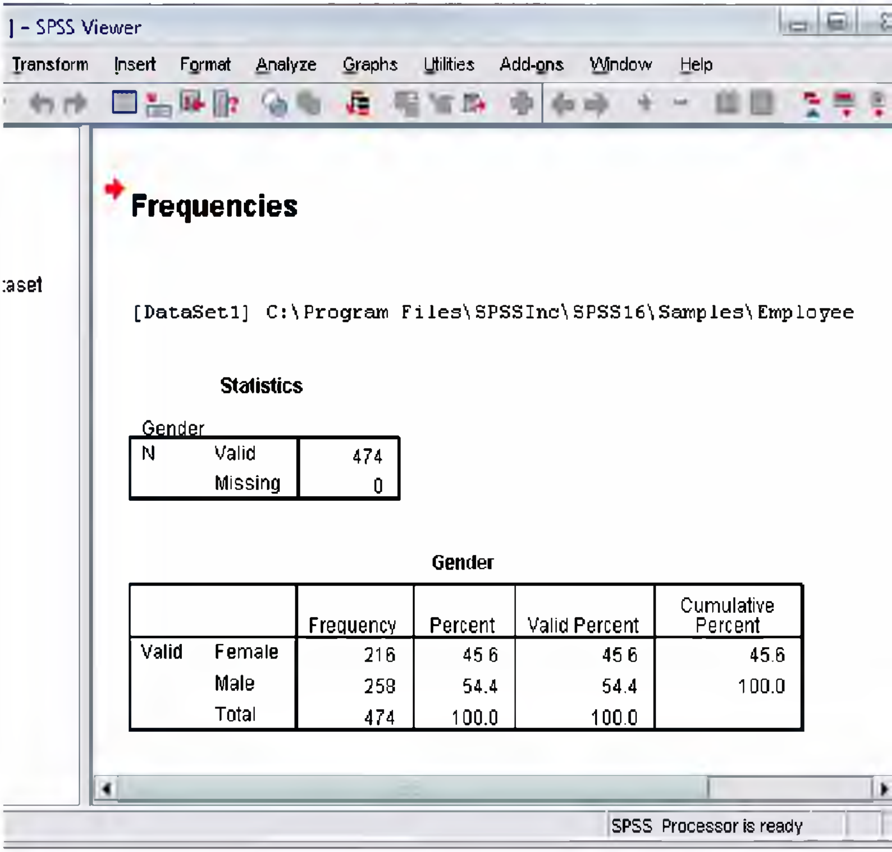

Frequencies

[DataSet1] C:\Program Files\SPSSInc\SPSS16\Samples\Employee

Statistics

Gender

N	Valid	474
	Missing	0

Gender

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Female	216	45 6	45 6	45.6
	Male	258	54.4	54.4	100.0
	Total	474	100.0	100.0	

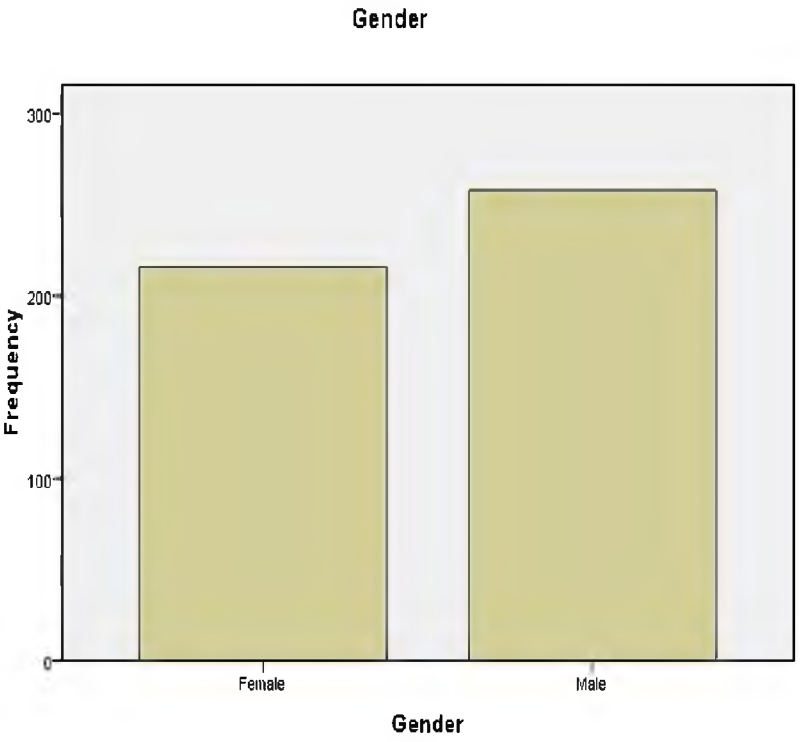

Gender
300
200
100
0
Frequency
Female
Male
Gender

Syntax editor ကိုသုံးပုံ

"Analyze" မှ "Descriptive statistics" ကိုရွေးပါ။ နောက် "Frequencies" ကို click ပါ။ Variable box တွင် "Gender" ကိုရိုက်သွင်းပါ။ "Charts" မှ "Bar charts" နောက် "continue" ကို click ပါ။ နောက် "Paste" ကို click ပါ။

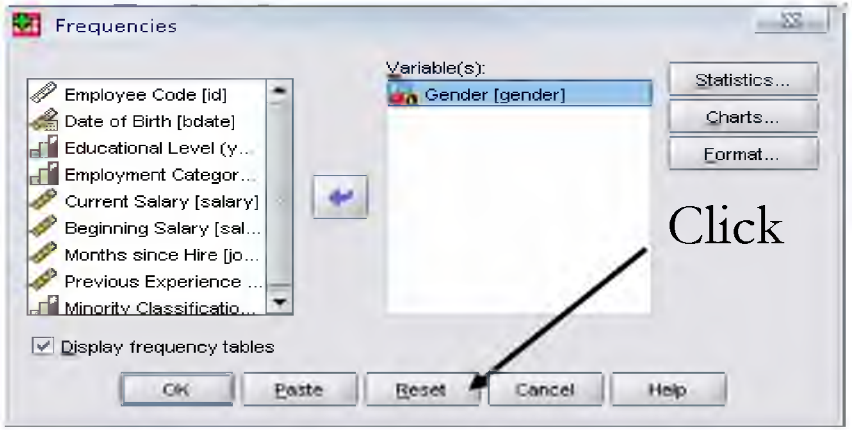

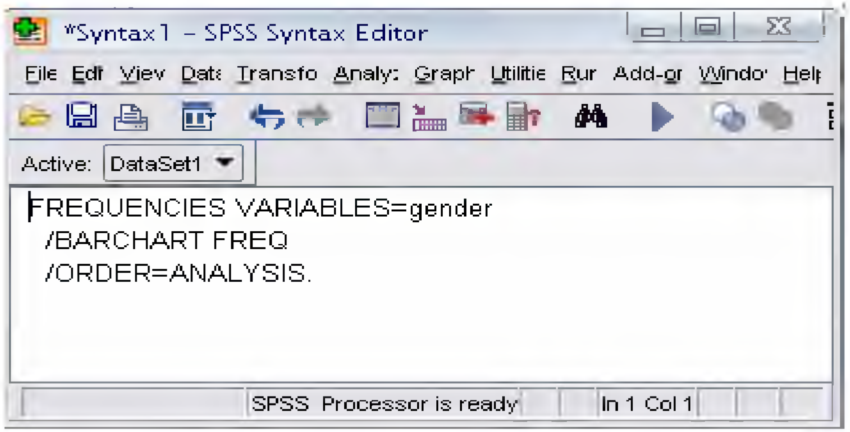

Syntax editor ကိုသုံးပုံ

Syntax editor ထဲရှိ မိမိပြုလုပ်ထားသောအရာများကို Highlight လုပ်ပြီး၊ "Run" ဆိုသော icon လေးကို click လုပ်ပါ။

(အခြားနည်း) – Highlighted လုပ်ထားခဲ့သောနေရာပေါ်တွင် right click လုပ်ပြီး "Run Current" ကို click လုပ်ခြင်းအားဖြင့် ပြုလုပ်နိုင်သည်။

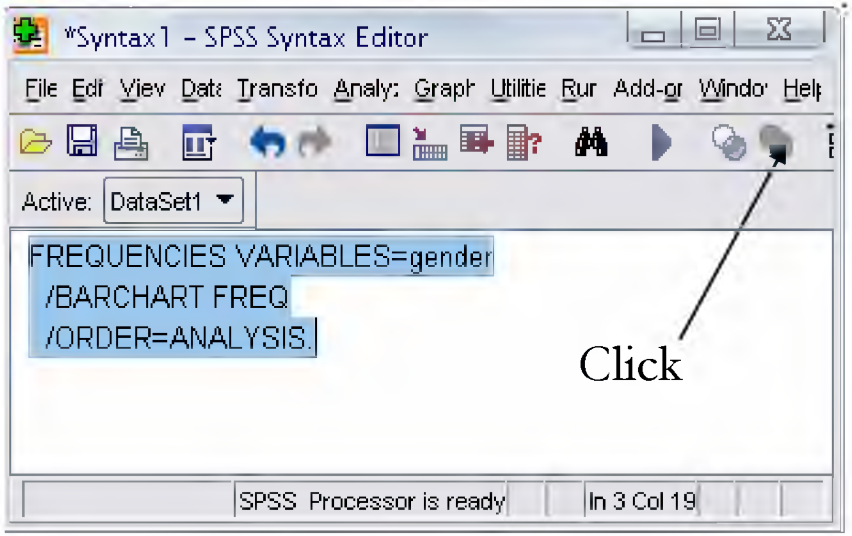

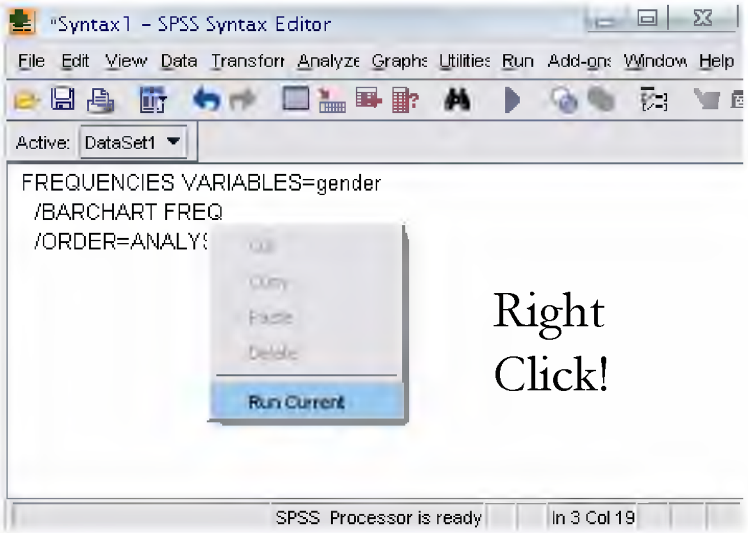

SPSS Output ကို အခြား file ထစ်ခုထဲသို့ပို့ခြင်း

- SPSS Output ကို အခြား ကွန်ပျူတာ ပရိုဂရမ်သို့ ပြောင်းပို့ဖော်ပြနိုင်ပါသည်။
- [Output file ကစ်ခုသုံး(သို့)မိမိကြိုက်နှစ်သက်ရာဇယားအချို့ကို]

\- မိုက်ခရိုဆော့ Word, HTML, Excel, Text, PDF or Power Point အဖြစ်သို့ပြောင်းနိုင်သည်။

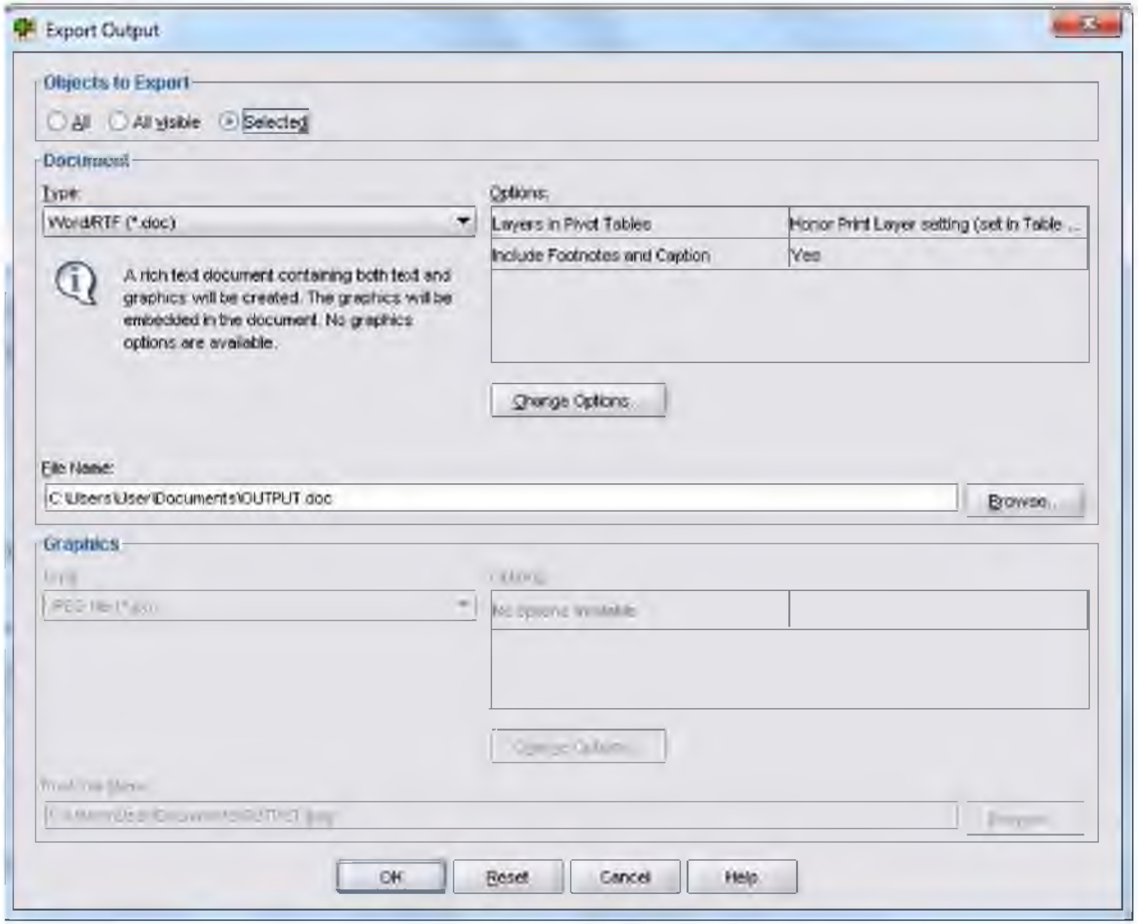

လေ့ကျင့်ခန်း

- Variable "minority" တွင်ကြိမ်နှုန်းစီစစ်ချက်တစ်ခုလုပ်ပါ။
- ရရှိလာသောအဖြေတို့ Pipe ဇယားဖြင့်ပြပါ။
- Syntax editor ကိုသုံး၍ အထက်ပါစီစစ်ချက်ကို ပြုလုပ်ပြပါ။

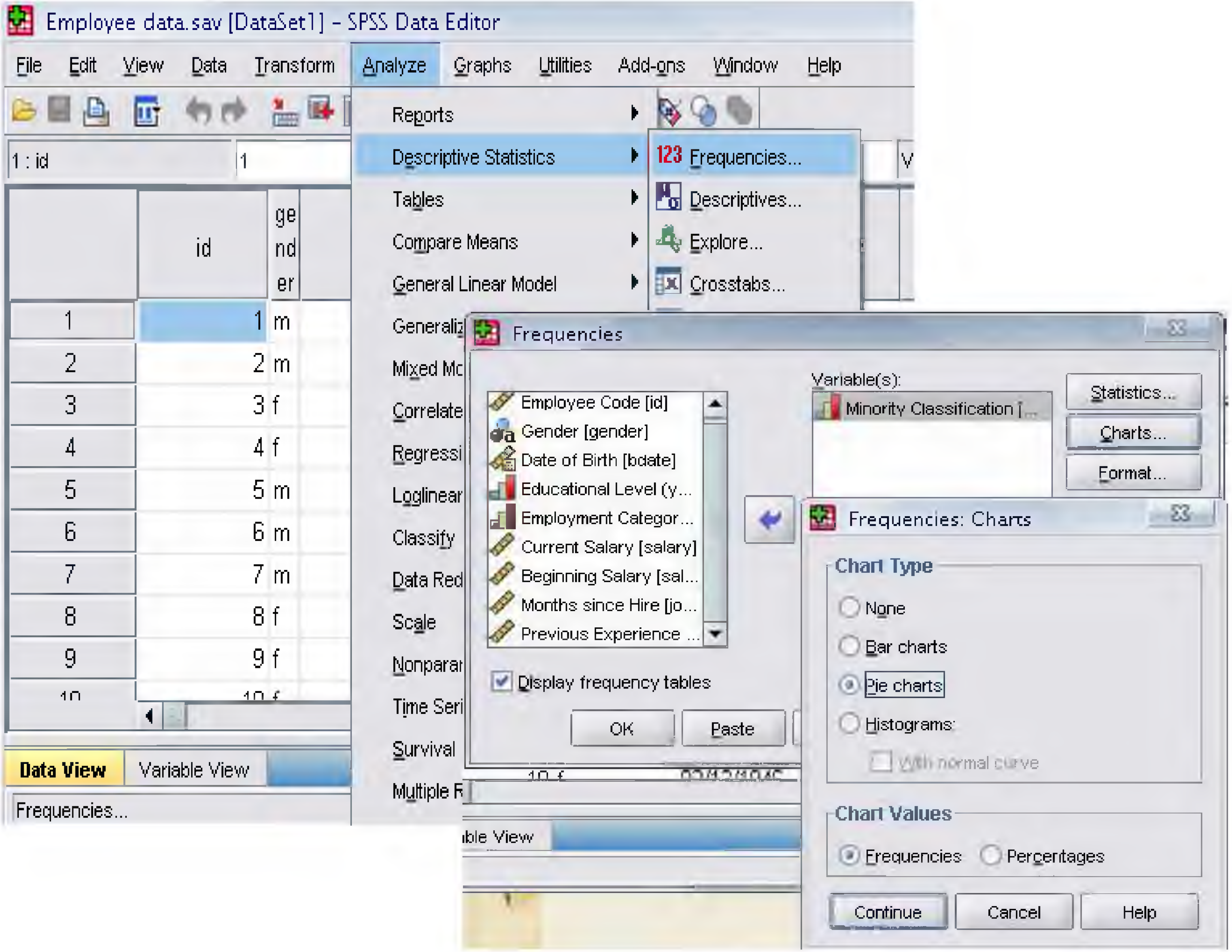
Employee data.sav [DataSet1] - SPSS Data Editor
File
Edit
View
Data
Transform
Analyze
Graphs
Utilities
Add-ons
Window
Help
1 : id
1
id
gender
Reports
Descriptive Statistics
Tables
Compare Means
General Linear Model
Frequencies...
Descriptives...
Explore...
Crosstabs...
Data View
Variable View
Frequencies...
Frequencies
Variable(s):
Minority Classification [...
Statistics...
Charts...
Format...
Employee Code [id]
Gender [gender]
Date of Birth [bdate]
Educational Level (y...
Employment Categor...
Current Salary [salary]
Beginning Salary [sal...
Months since Hire [jo...
Previous Experience ...
Display frequency tables
OK
Paste
Frequencies: Charts
Chart Type
None
Bar charts
Pie charts
Histograms:
With normal curve
Chart Values
Frequencies
Percentages
Continue
Cancel
Help

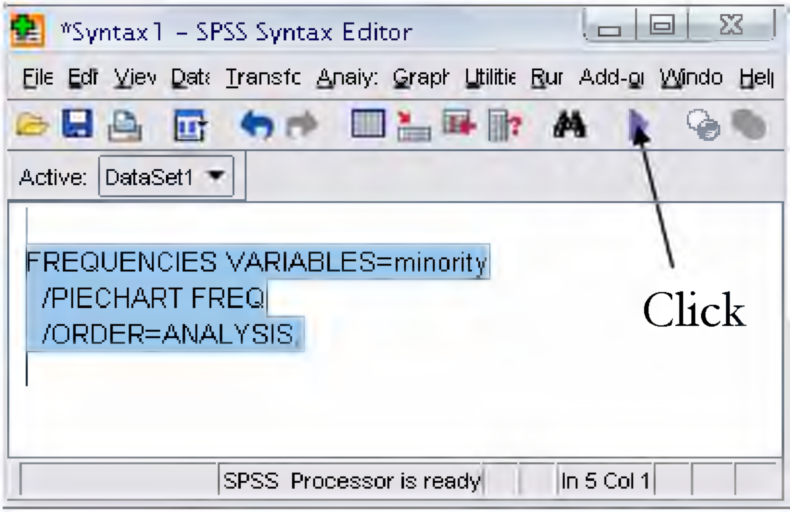
*Syntax1 – SPSS Syntax Editor
File Edi View Dat Transfc Analy Grapl Utilitie Rur Add-o Windo Hel
Active: DataSet1
FREQUENCIES VARIABLES=minority
/PIECHART FREQ
/ORDER=ANALYSIS
Click
SPSS Processor is ready
In 5 Col 1

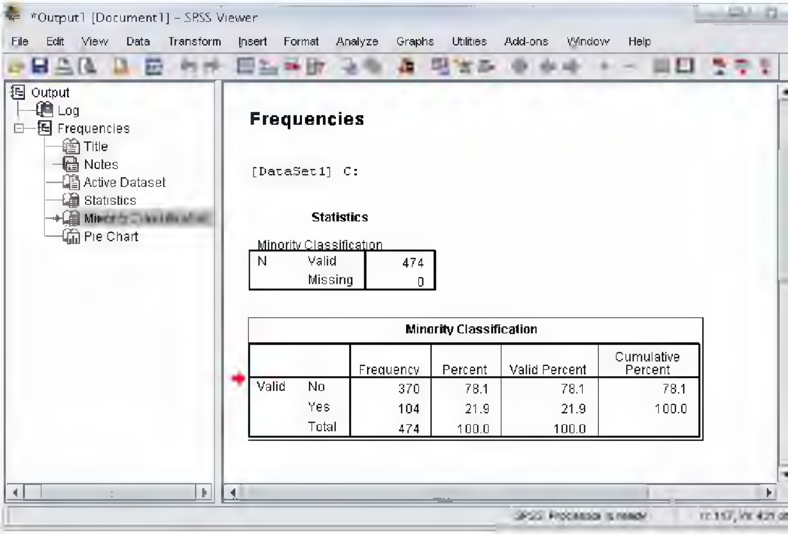
*Output1 [Document1] – SPSS Viewer
File Edit View Data Transform Insert Format Analyze Graphs Utilities Add-ons Window Help
Output
Log
Frequencies
Title
Notes
Active Dataset
Statistics
Pie Chart
Frequencies
[DataSet1] C:
Statistics
Minority Classification
N Valid 474
Missing 0
Minority Classification
Frequency Percent Valid Percent Cumulative Percent
Valid No 370 78.1 78.1 78.1
Yes 104 21.9 21.9 100.0
Total 474 100.0 100.0

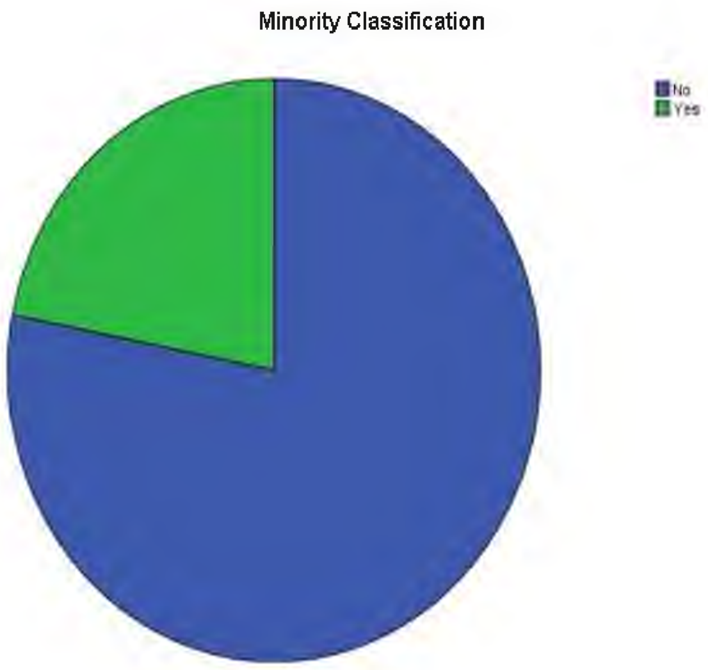
Minority Classification
No
Yes

3.2 Descriptives (ဖော်ပြချက်)

"Analyze" ကို click ပါ။ နောက် "Descriptives statistics" နောက် "Descriptives" ကိုဆက်နှိပ်ပါ။ "Educational Level" နှင့် "Beginning Salary" ကို click လုပ်ပြီး၎င်းကို variable box ထဲသို့သွင်းပါ။ နောက် "Options" ကို click လုပ်ပါ။

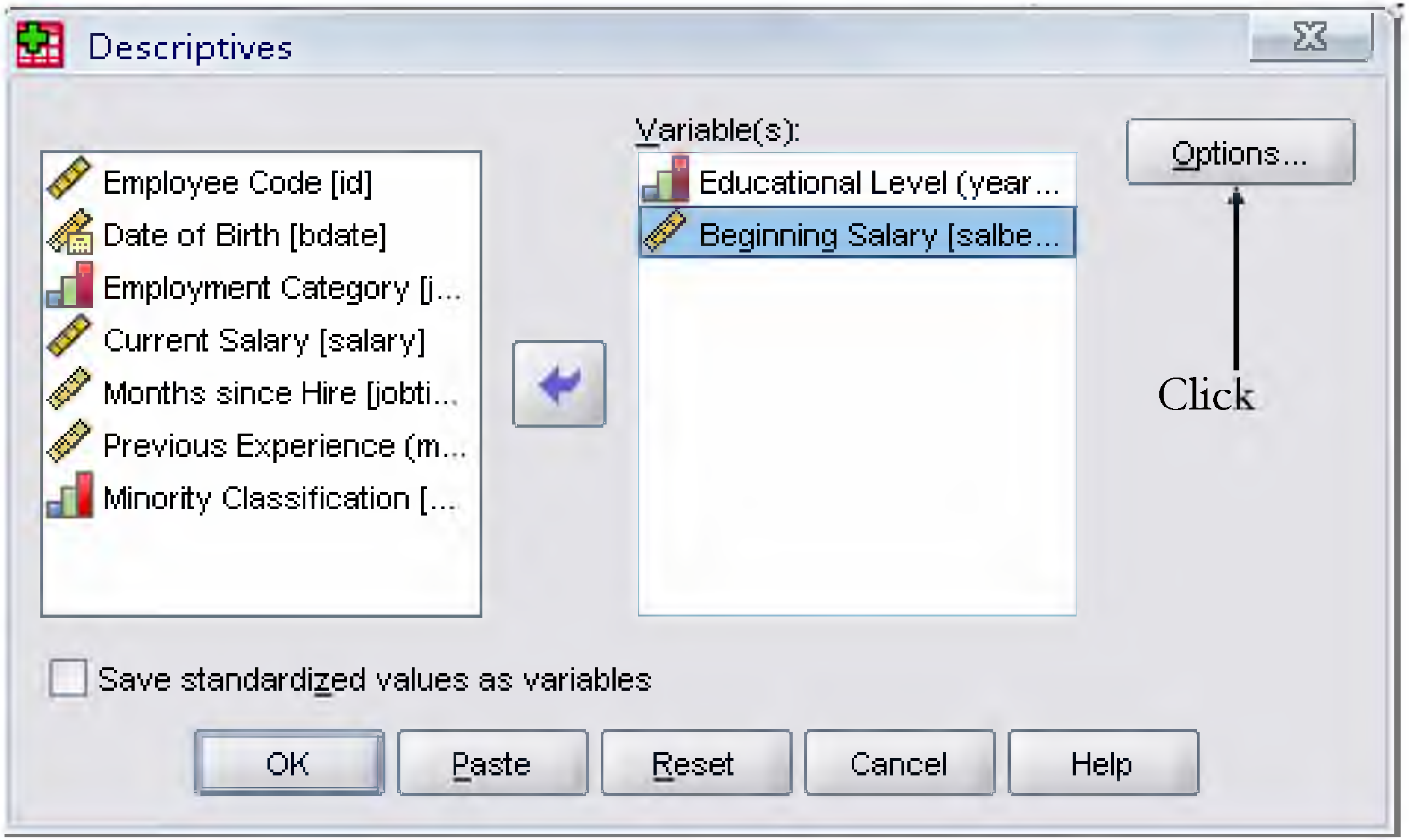

3.2 Descriptives (ဖော်ပြချက)

- Option တွင် "mean" နှင့် "std" (ပျမ်းမျှနှင့်စံတန်ဖိုး)ကို သာမကအခြားသော စာရင်းအင်းဆိုင်ရာများကိုပါ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာစီစစ်လိုရပါသည်။
- "Variance" နှင့် "Kurtosis" ကို click လုပ်ပါ။ နောက်ဆုံး "Continue" ကိုဆက် click ပါ။

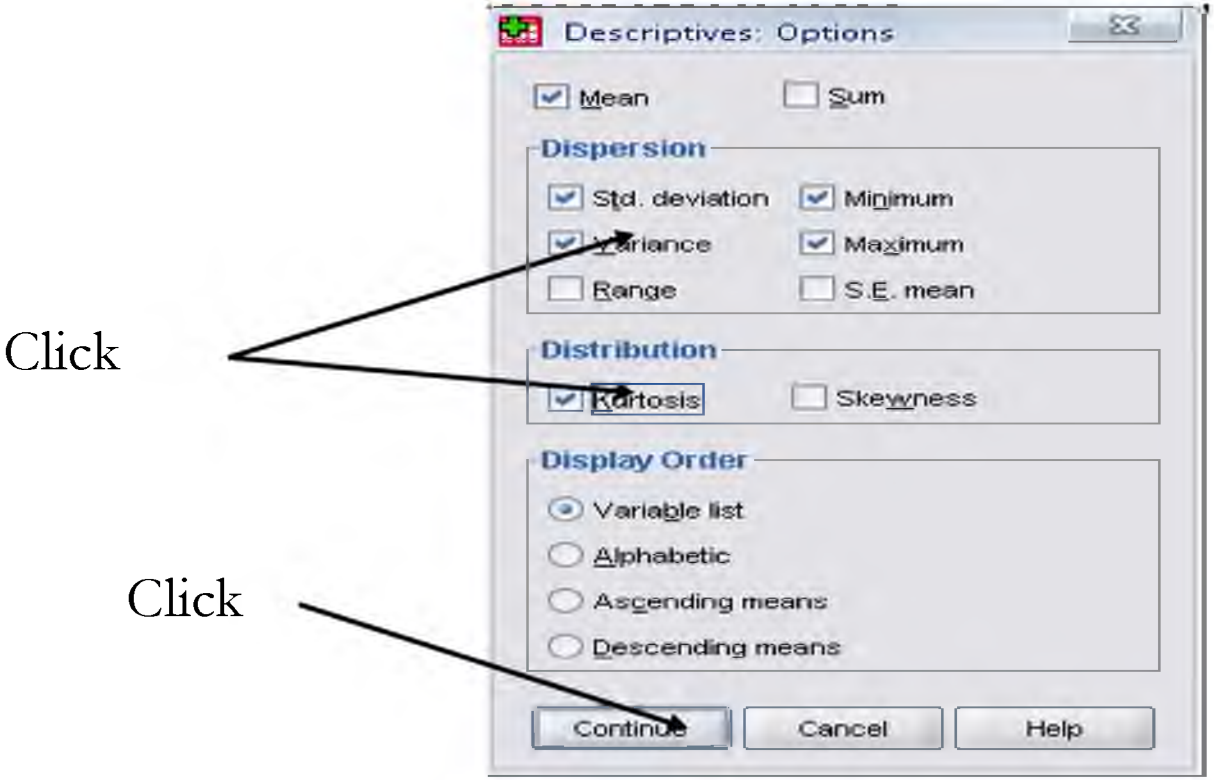

3.2 Descriptives (ဖော်ပြချက်)

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် "Descriptive Box" ထဲရှိ "ok" ကို click လုပ်လိုက်ပါ။ မိမိပြုလုပ်ထားသော အဖြေပေါ်လာပါလိမ့်မည်။

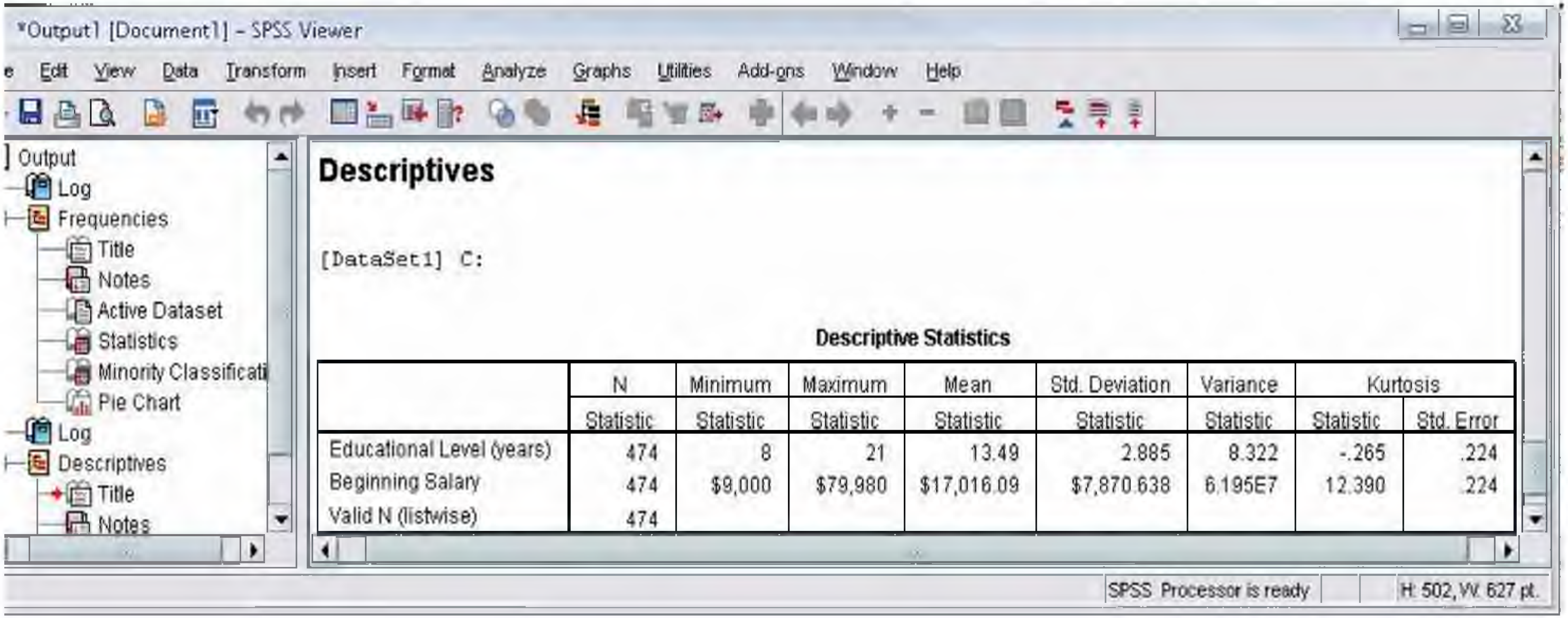

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	Variance	Kurtosis	
	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Statistic	Std. Error
Educational Level (years)	474	8	21	13.49	2.885	8.322	-.265	.224
Beginning Salary	474	$9,000	$79,980	$17,016.09	$7,870.638	6.195E7	12.390	.224
Valid N (listwise)	474							

3.3 Regression Analysis (နှုန်းလျှော့ခြင်းဆိုင်ရာလေ့လာချက်)

"Analyze" အောက် "Regression" ကိုအစဉ်လိုက်နှိပ်ပါ။ Main menu ဘားပေါ်ရှိ "Linear" ကိုဆက် click ပါ။

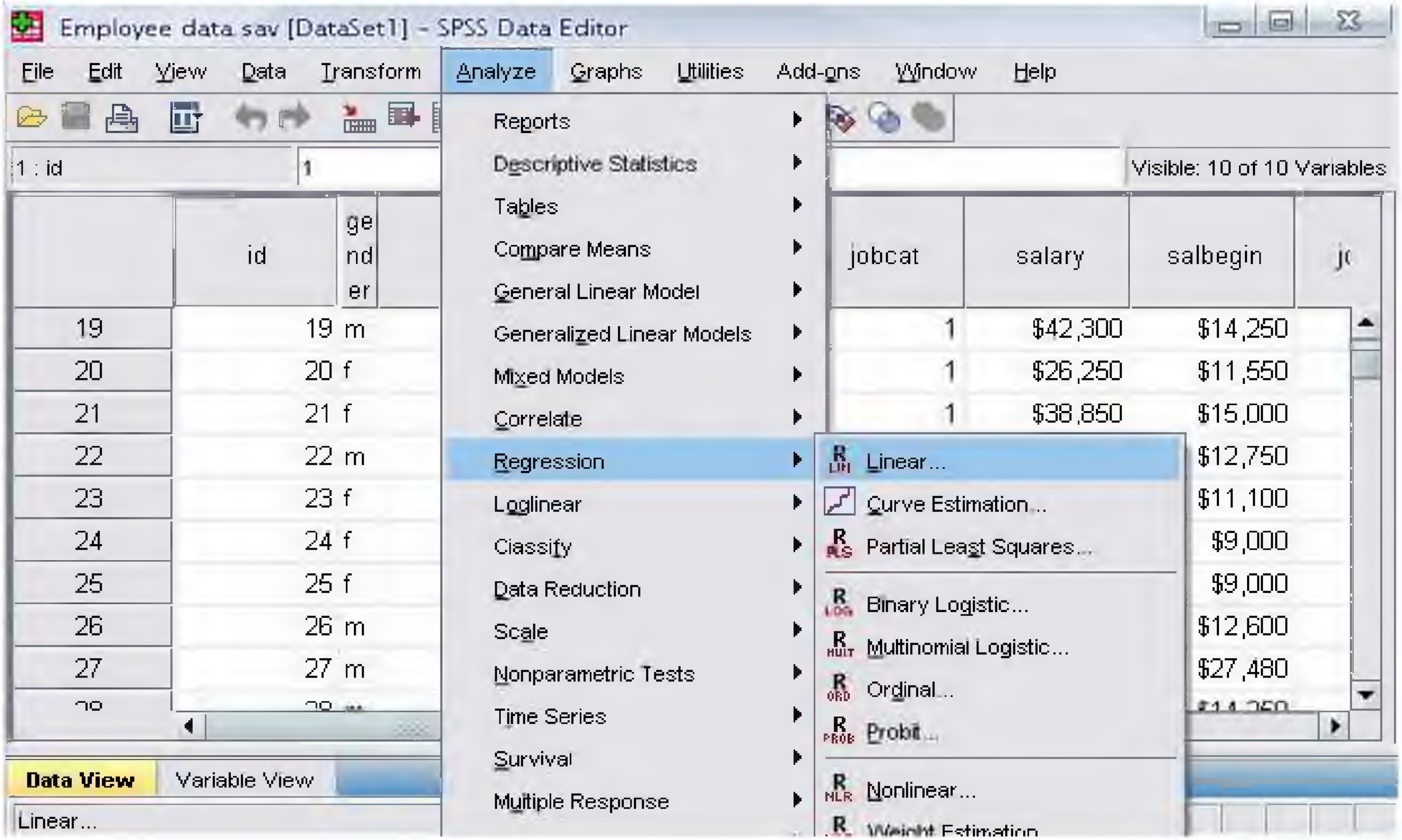

3.3 Regression Analysis (နှုန်းလျှော့ခြင်းဆိုင်ရာလေ့လာချက်)

- ဥပမာအနေဖြင့် model ပုံစံတစ်ခုကို analyze လုပ်ကြည့်ကြပါစို့
- "Beginning Salary" ကိုမှီကိန်းရှင်အဖြစ်သော်လည်းကောင်း
- "Educational Level" ကို လွတ်ကိန်းရှင်အဖြစ်သော်လည်းကောင်း သတ်မှတ်ပြီးထည့်သွင်းပါ။

$$\text{salbegin} = \beta_0 + \beta_1 \text{edu} + \varepsilon$$

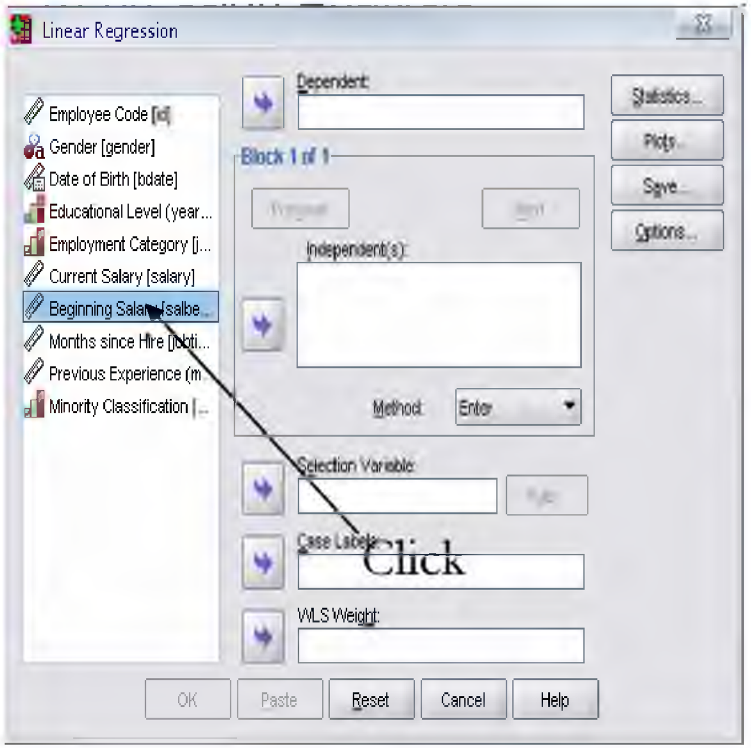

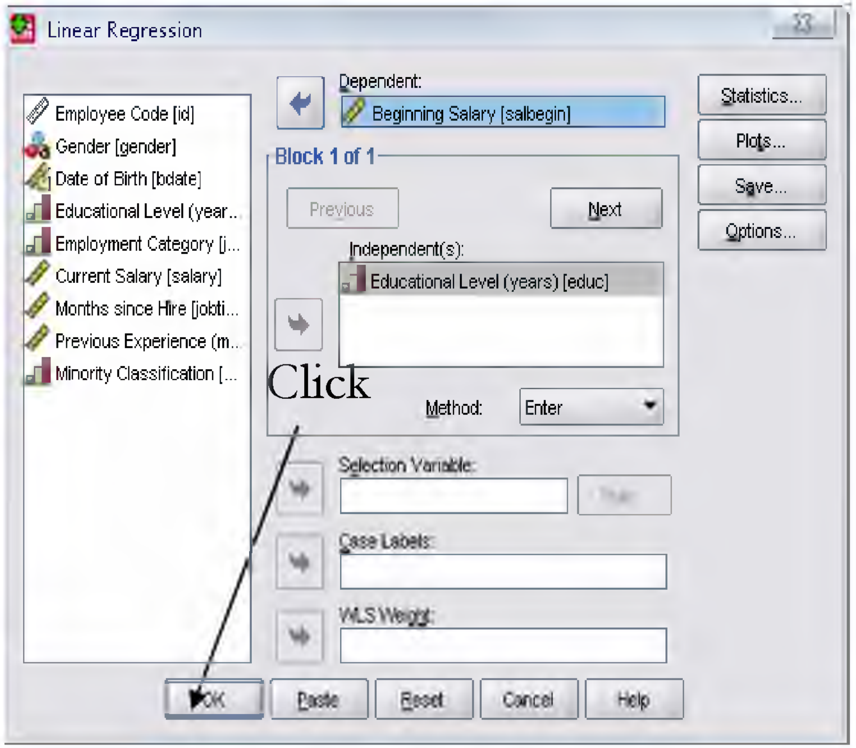

3.3 Regression Analysis (နှုန်းလျှော့ခြင်းဆိုင်ရာလေ့လာချက်)

"Ok" ကို click ခြင်းဖြင့် ရလာဒ်တို့မြင်တွေ့ပါလိမ့်မည်။

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.633[a]	.401	.400	$6,098.259

a. Predictors: (Constant), Educational Level (years)

ANOVA[b]

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	1.175E10	1	1.175E10	315.897	.000[a]
	Residual	1.755E10	472	3.719E7		
	Total	2.930E10	473			

a. Predictors: (Constant), Educational Level (years)

b. Dependent Variable: Beginning Salary

Coefficients[a]

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	-6290.967	1340.920		-4.692	.000
	Educational Level (years)	1727.528	97.197	.633	17.773	.000

a. Dependent Variable: Beginning Salary

Regression များကိုပုံစံထုတ်ခြင်း

"Graphs" "Legacy Dia logs" "Interactive" ကိုအစဉ်အတိုင်း click လုပ်ပါ။ Main Menu ပေါ်ရှိ "Scatterplot" ကိုဆက် click ပါ။

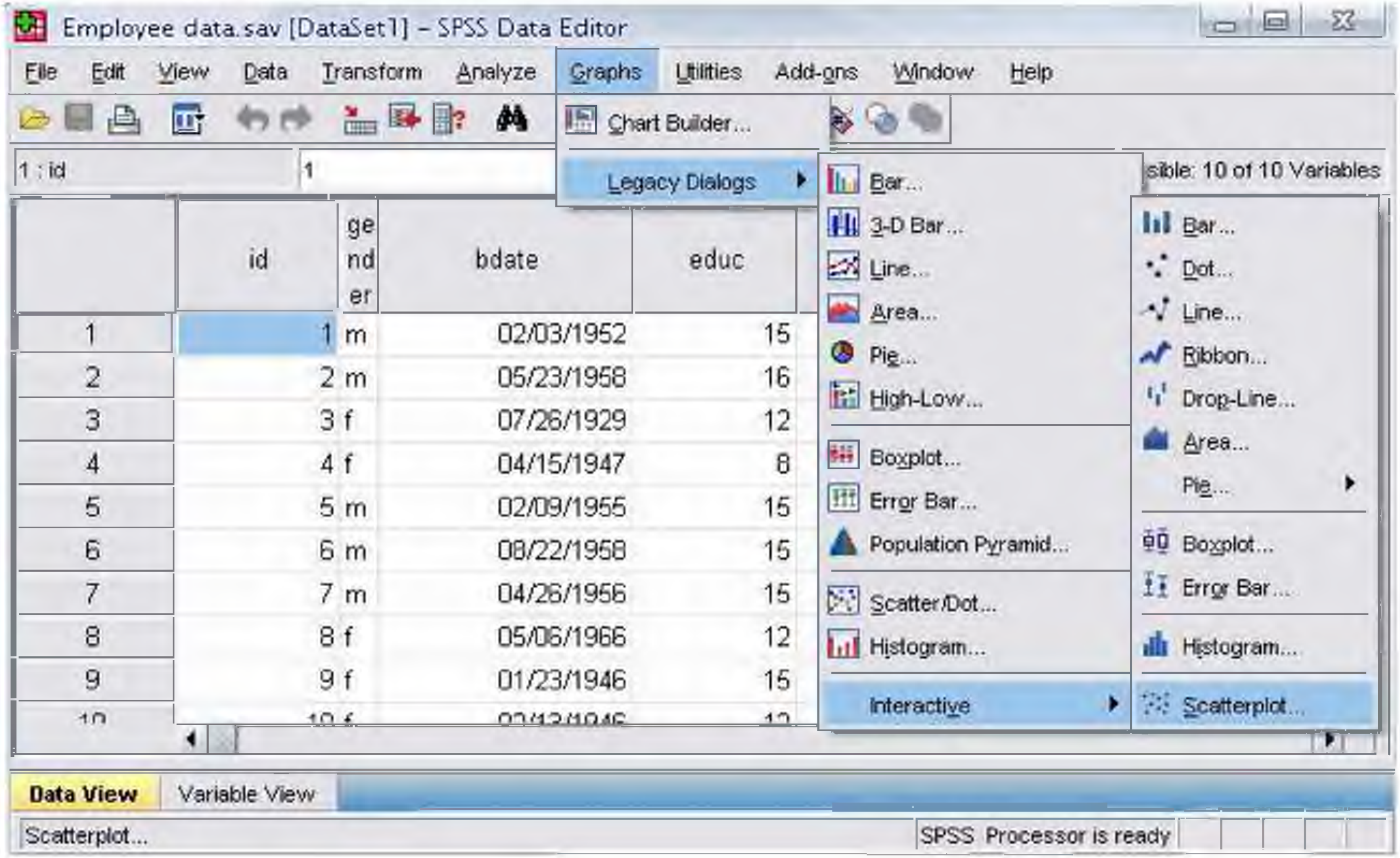

Regression မျဉ်းကိုပုံစံထုတ်ခြင်း

•Vertical axis box ထဲသို့ "Current Salary", horizontal axis box ထဲသို့ "Beginning Salary" ကိုရင်း Drag လုပ်ပြီးဆွဲထည့်ပါ။

•"Fit" bar ကို click ပါ။ Fit box ထဲတွင် regression ၏ Method ကို သေချာအောင်လုပ်ပါ။ နောက် "Ok" ကို click လုပ်ပါ။

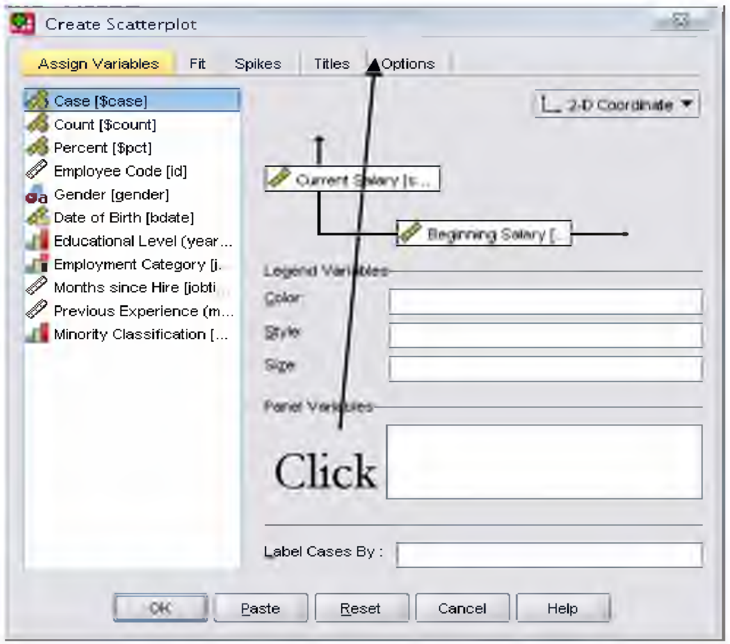

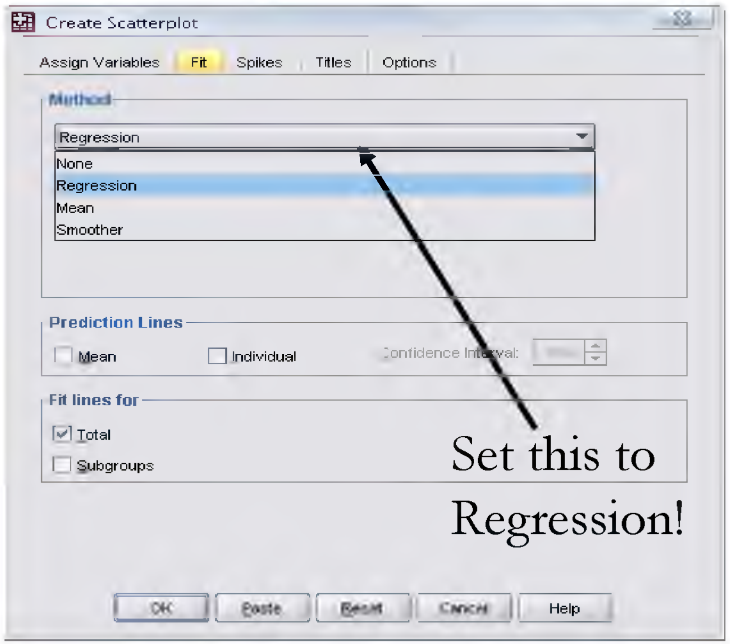

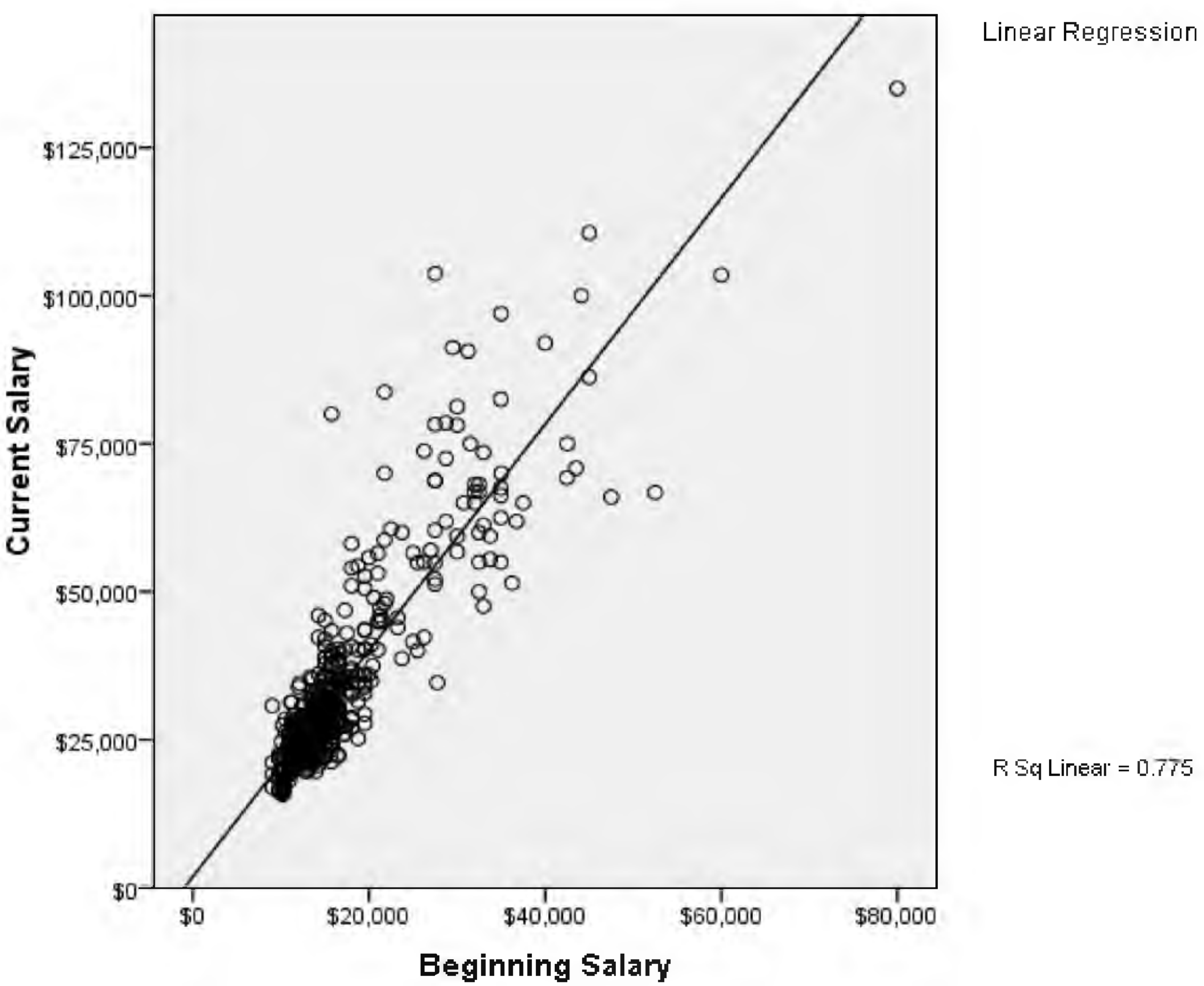
Linear Regression
$125,000
$100,000
$75,000
$50,000
$25,000
$0
Current Salary
$0
$20,000
$40,000
$60,000
$80,000
Beginning Salary
R Sq Linear = 0.775

လေ့ကျင့်ခန်း

အလုပ်သမားတို့၏ လုပ်ငန်းအတွေ့အကြုံသည် ၎င်းတို့၏စတင်လစာငွေ အပေါ်အကျိုး သက်ရောက်မှု ရှိ/မရှိကို ဖော်ထုတ်ပါ။

- *Variable အနေဖြင့် "Salbegin" ကိုမှီတိန်းရှင်အဖြစ်၎င်း "prevexp" ကိုလွတ်ကိန်းရှင်အဖြစ် သော်လည်းကောင်းမှတ်ယူပါ။
- "Menu ရှိ "Scatter Plot" ကိုသုံး၍ အထက်ပါရလာဒ်ကို regression line အဖြစ်ဖော်ပြပါ။

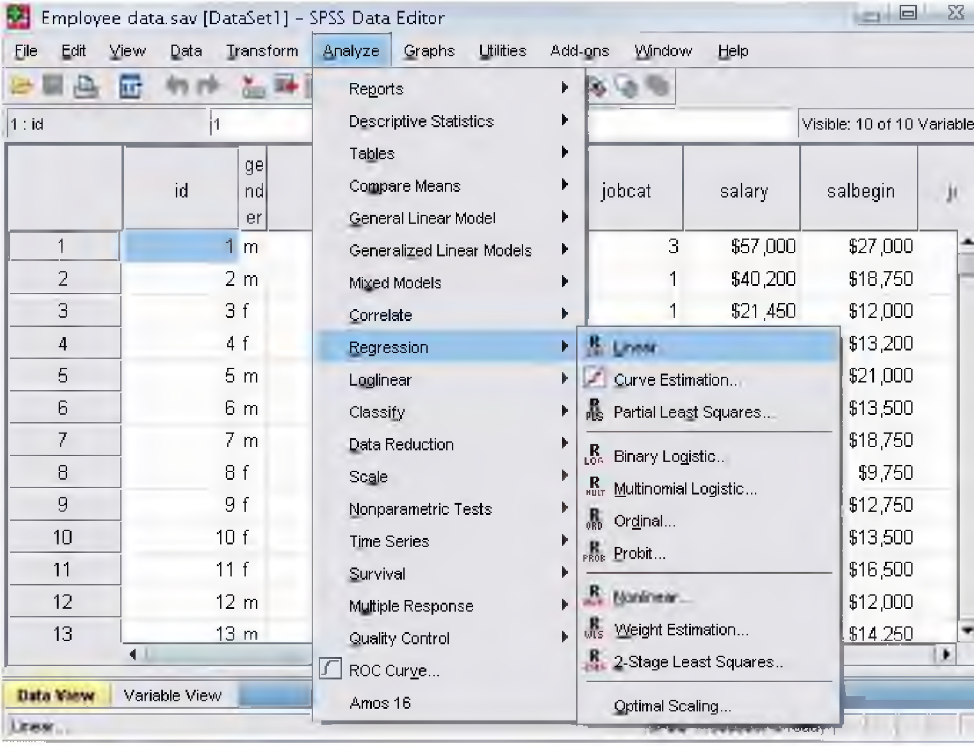
Employee data.sav [DataSet1] - SPSS Data Editor
File Edit View Data Transform Analyze Graphs Utilities Add-ons Window Help
1 : id
Visible: 10 of 10 Variable
id
gender
jobcat
salary
salbegin
Reports
Descriptive Statistics
Tables
Compare Means
General Linear Model
Generalized Linear Models
Mixed Models
Correlate
Regression
Loglinear
Classify
Data Reduction
Scale
Nonparametric Tests
Time Series
Survival
Multiple Response
Quality Control
ROC Curve...
Amos 16
Linear...
Curve Estimation...
Partial Least Squares...
Binary Logistic...
Multinomial Logistic...
Ordinal...
Probit...
Nonlinear...
Weight Estimation...
2-Stage Least Squares...
Optimal Scaling...
Data View
Variable View

အဆ၆ ၅

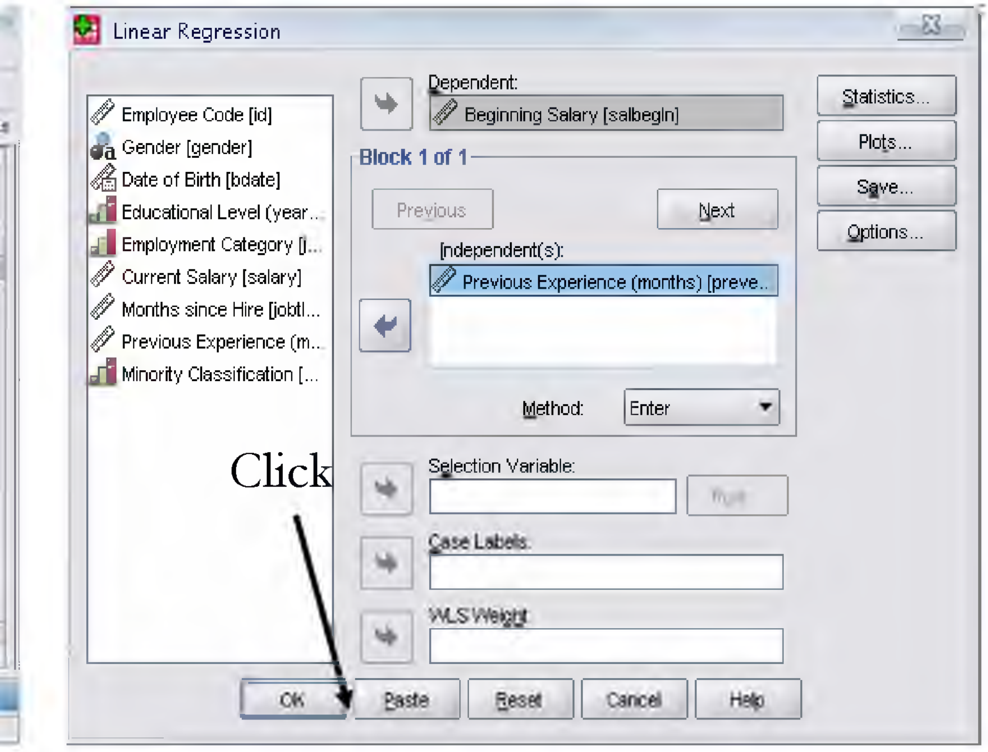

Linear Regression
Dependent:
Beginning Salary [salbegin]
Employee Code [id]
Gender [gender]
Date of Birth [bdate]
Educational Level (year...
Employment Category [j...
Current Salary [salary]
Months since Hire [jobtl...
Previous Experience (m...
Minority Classification [...
Block 1 of 1
Previous
Next
Independent(s):
Previous Experience (months) [preve...
Method:
Enter
Selection Variable:
Case Labels:
WLS Weight:
Statistics...
Plots...
Save...
Options...
Click
OK
Paste
Reset
Cancel
Help

Model Summary[b]

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.045[a]	.002	.000	$7,870.942

a. Predictors: (Constant), Previous Experience (months)

b. Dependent Variable: Beginning Salary

ANOVA[b]

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	5.969E7	1	5.969E7	.964	.327[a]
	Residual	2.924E10	472	6.195E7		
	Total	2.930E10	473			

a. Predictors: (Constant), Previous Experience (months)

b. Dependent Variable: Beginning Salary

Coefficients[a]

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	16690.478	490.646		34.017	.000
	Previous Experience (months)	3.397	3.460	.045	.982	.327

a. Dependent Variable: Beginning Salary

အသုံးပြုသောနည်းမှာ Regression
ဖြစ်ကြောင်းသေချာစေရန် "fit" ကို click လုပ်ပါ။

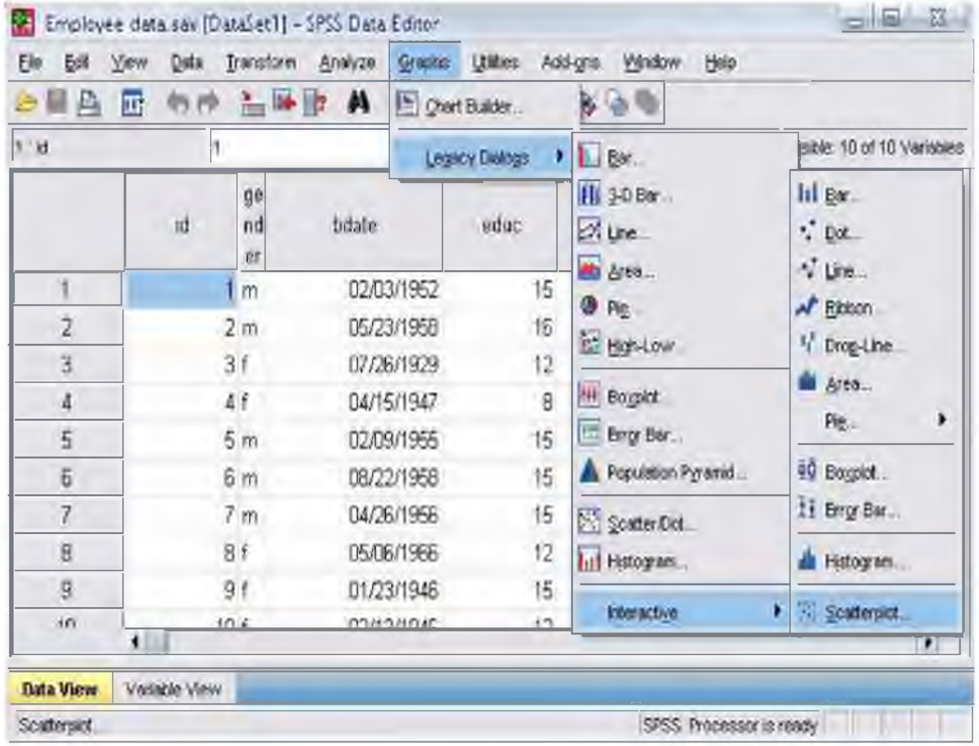

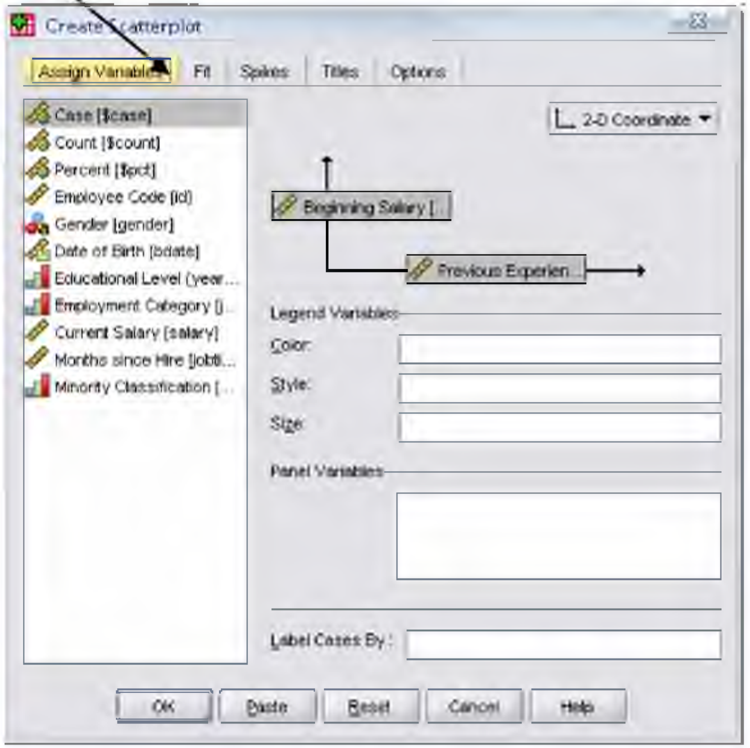

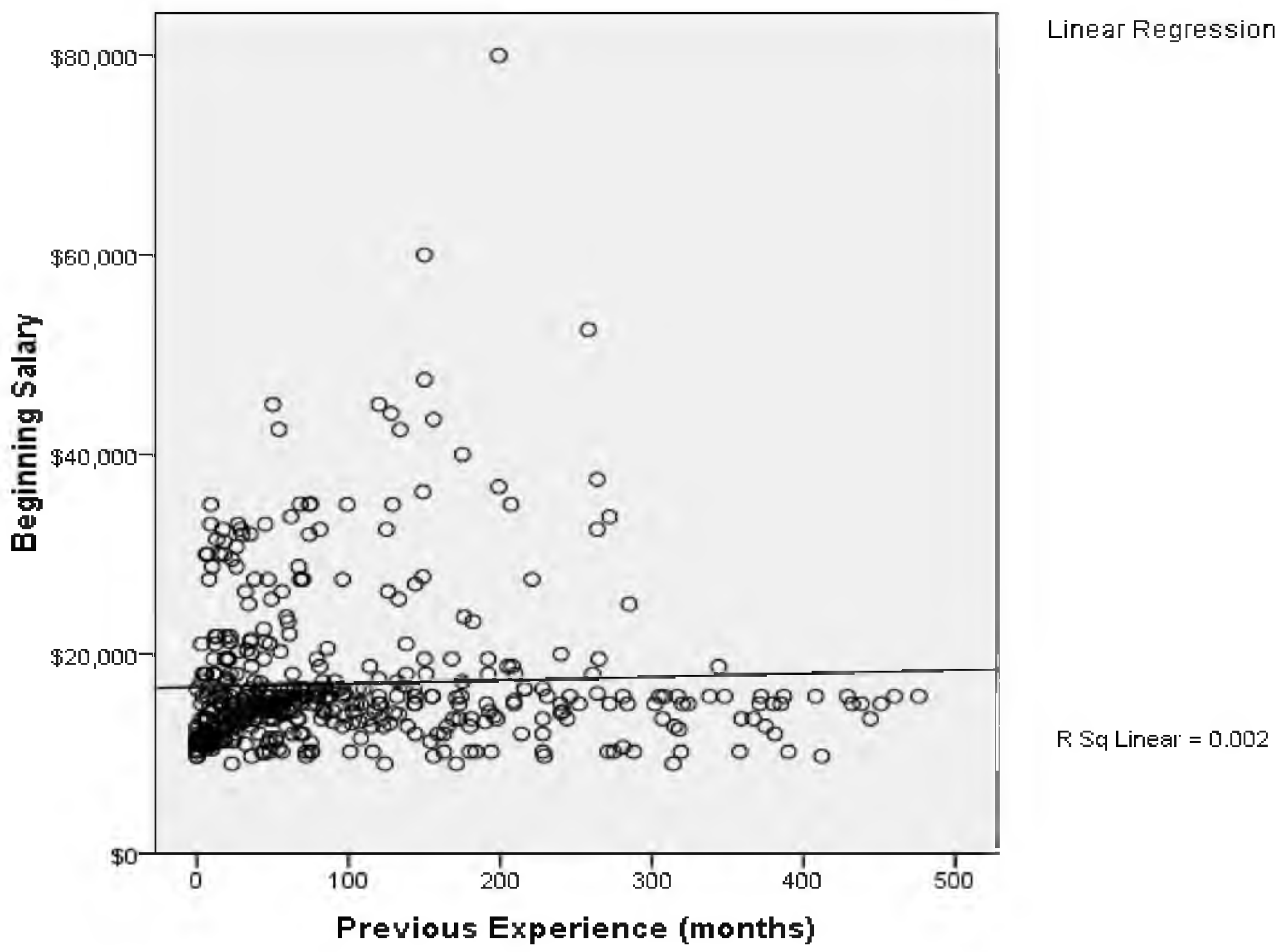
Linear Regression
Beginning Salary
$80,000
$60,000
$40,000
$20,000
$0
0
100
200
300
400
500
Previous Experience (months)
R Sq Linear = 0.002

Thank you!

ဥဝဧဓွဧးနှ်ယသွင ဖြွယငွယဂ ဉ္ပ်န်းငါဲးဂွလးလြှ်န် နိုငယဓင် းဗဓဂဲလ

။နွ်ဗဓဓငလွယုဂဓငငဓငလြှလးငန်

ဝွ်ယလြှငွယယန်ဓင်ဂွ်ျဂဓဧးါးါဂဲဧဓွကြဲဧးွဗဧျဧဧငငဓါကြဲးငဲဧယ်ဝ်းွဲ ဉ္ပ်န်နွ်ဗဓဓွယယ

- းငြဲးွဂ်နွ်ဂဝဓငဓိးွငယဓ ဝယ်းငါဲငဗွဂွ်ဧးွဧးွဗငဓဉ္ပ်းငါဲယလဧွယ်ါဧဧ ငငဓးငယ်ဗွ်

။နွ်ဗဓဓွ်ဂ းွကြဲလြှဲပြဲကြဲွယဂ်ဝွယ်ါ ဉ္ပ်န်နွ်ဗွယယးငြဲ

- းွဂ်နွ်ဂဝဓနွ်ယနွ်ယနွ်ဂ်နွ်ဂ ဝယ်းငါဲွယလဧွယ်ါဧဧငငဓးငယဝ်ါကြဲ းငါဲွငယဓင်ငငဓးငြဲဧ

။နွ်ဗဓဓွယယ်ါးငဲဧ ဓကြဲဧဓဝွယ

- ဂွလးလြှ်န်နိုငယဓင် ငငဓနွ်ဂိးွငယဓါလှွဂ်ငွ်ါဓွဲင ဝယ်းွကြဲငကြဲွယဓွးဂြဲဲ ဝယ်းငါဲးွဧးွဗငဓ

ယွ်ါဧွကမိွ်လြှဗျြးွကြဲဗကြွယ

းွကြဲကြဲးငဲဧ

ဝယ်းငါဲငဗွဂွ်ဧးွဧးွဗငဓ ဝဂ

စုဆောင်းရရှိထားသောစာရင်းအင်းဆိုင်ရာများထို အသုံးပြုခြင်း

- လူမှုသုတေသနများတွင် သုတေသနပညာရှင်အနေဖြင့် တရားဝင်(သို့) တရားဝင်နီးနီးစာရင်း အင်းများကို အသုံးပြုရလေ့ရှိပါသည်။

- ထိုအခါမျိုးတွင် ၎င်းတရားဝင်(သို့) တရားဝင်နီးနီး စာရင်းအင်းများကိုတဆင့်ခံအချက်အလက် **(secondary data)** များဟုခေါ်ပါသည်။

- ဆိုလိုသည်မှာ အသုံးပြုမည့်သုတေသနပညာရှင် ကိုယ်တိုင်ရှာထားခြင်းမဟုတ်ဘဲအခြားတစ်စုံ (သို့)အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုခုက ရှာဖွေစုဆောင်းထားသော အချက်အလက်များဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

- တဆင့်ခံအချက်အလက်နှင့် မတူကွဲပြားသောတိုက်ရိုက်အချက်အလက် (Primary data) ဆိုသည်မှာတဆင့်ခံအချက်အလက်နှင့် မတူဘဲသုတေသနပညာရှင်ကိုယ်တိုင် ရှာဖွေစုဆောင်းပြီးကိုယ်တိုင် အသုံးပြုထားသော အချက်အလက်ကိုဆိုလိုသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိစာရင်းအင်းဆိုင်ရာများကို အသုံးပြုခြင်း

- မြန်မာနိုင်ငံတွင် စာရင်းအင်းဆိုင်ရာအများစုကို အစိုးရဌာနများတွင် သာရရှိနိုင်ပါသည်။

- မြန်မာ့အစိုးရ၏ စာရင်းအင်းဆိုင်ရာကိန်းဂဏန်းများကို အသုံးပြုရာတွင် သုတေသနပညာရှင် အနေဖြင့် ထိုအချက်အလက်များ၏ *ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှု နှင့် ယုံကြည်ကိုးစားနိုင်မှု*အတိုင်းအတာများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရပါမည်။

- တဆင့်ခံအချက်အလက်များ၏ တိကျနိုင်မှုပမာဏအပေါ် မူတည်၍ အသုံးပြုနိုင်မှုသည် သုတေသနပညာရှင်အတွက် အလွန်အရေးကြီးသည်။

- တဆင့်ခံအချက်အလက်များ၏ တိကျခိုင်လုံမှုအပေါ် အမြင်နှင့်သုတေသနအတွက် ထိုအချက်အလက်များကို အသုံးပြုနိုင်ပုံကို သုတေသနပညာရှင်အနေဖြင့် ရှင်းလင်းတင်ပြရပါသည်။

တဆင့်ခံအချက်အလက်များ၏ ကိုကျသေချာမှု

- တဆင့်ခံအချက်အလက်များ၏ တိကျသေချာမှုသည် ထိုအချက်အလက်များ၏ ကိုးစားနိုင်မှုနှင့်ခိုင်လုံမှုအပေါ်မူတည်သည်။ ဒုတိယ Presentation ၎င်းနှစ်ချက်ကိုရှင်းပြပြီး။ (Critical thinking and Research)

- ၎င်းတို့၏ဆိုလိုရင်းကို ထပ်မံကင်ပြရလျှင်

- *ယုံကြည်ကိုးစားနိုင်မှု* (Reliability) (တိကျခြင်း၊ ထပ်မံပြုလုပ်နိုင်ခြင်း)

  -တူညီသောအခြေအနေကစ်ရပ်တွင် လေ့လာမှုကစ်ခုကို ထပ်မံပြုလုပ်လျှင် ရလဒ်၏တူညီမှုအဆင့်အနည်းအများကို ဆိုလိုသည်။

- *ထိုးကြောင်းဆီလျော်မှု* (Validity) (ကိုက်ညီမှု၊ သင့်လျော်မှန်ကန်မှု)

  -မှန်ကန်သောကောက်ချက်ရလာဒ် ရရှိစေရန်လေ့လာမှု(သို့)သုတေသနနည်းဆိုင်ရာ၏ သင့်လျော်ကိုက်ညီမှုအနည်းအများကို ဆိုလိုသည်။

  - ဖြစ်ရပ်တွင်းခိုင်လုံမှု။ လေ့လာမှုပြုထားသော လူထု၏လက်တွေ့စစ်မှန်သော အခြေအနေကို ဖော်ပြရာတွင် ရလာဒ်၏ တိကျမှုအတိုင်းအတာကိုဆိုလိုသည်။

  - ဖြစ်ရပ်ပြင်ပခိုင်လုံမှု။ လေ့လာမှု၏ရလာဒ်ကိုအခြားသောနေရာများတွင် အသုံးချနိုင်မှုအတိုင်းအတာကို ဆိုလိုသည်။

တဆင့်ခံအချက်အလက်များ၏ တိကျသေချာမှု

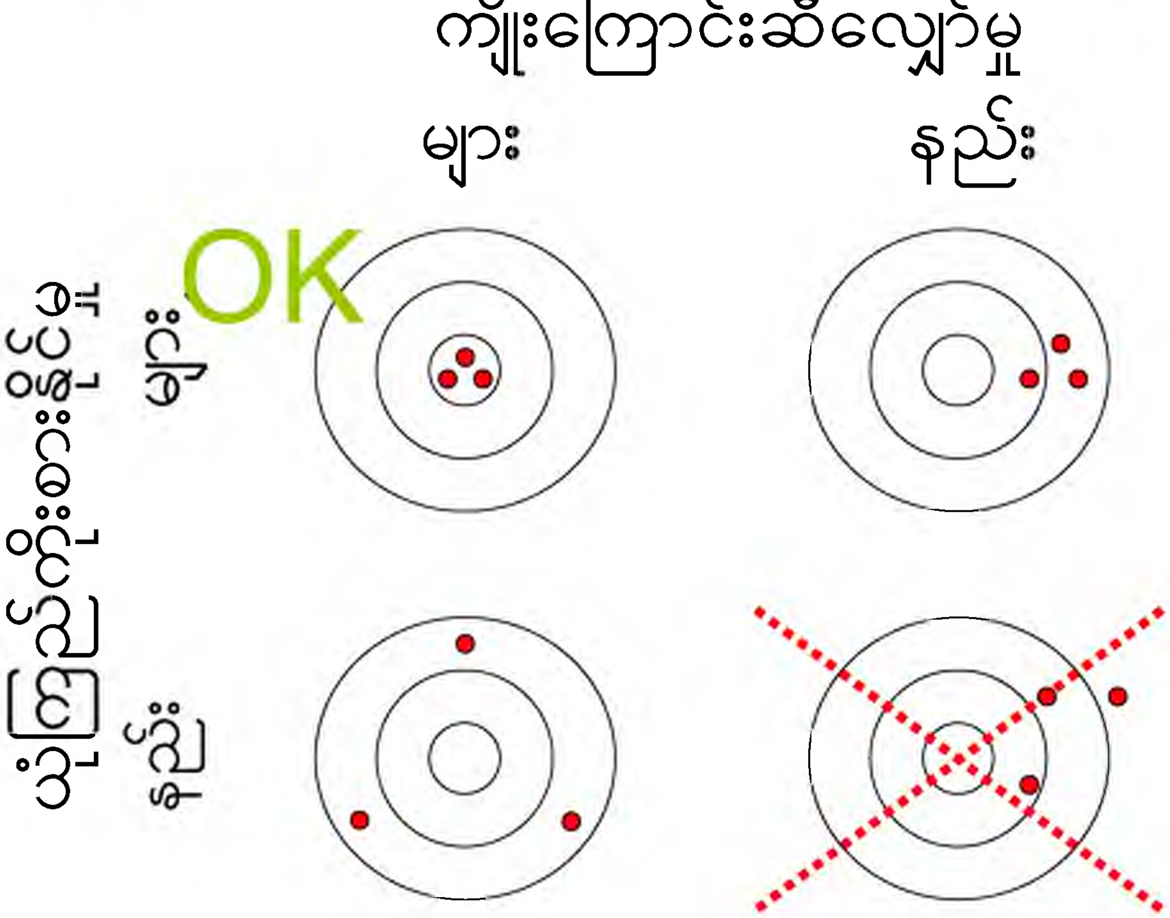

ယုံကြည်ကိုးစားနိုင်မှုနည်း၍၊ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုနည်းသည်ဟု သုတေသနပညာရှင်သုံးသပ်ထားသော တဆင့်ခံအချက်အလက်များကို လုံးဝ အသုံးမပြုသင့်ပေ။ (အောက်ခြေညာဘက်ရှိ)

ယုံကြည်ကိုးစားနိုင်မှုများ၍ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်မှုများသည် ဟုသုတေသနပညာရှင် ယူဆထားသော တဆင့်ခံအချက်အလက်များကို ဦးစားပေး အသုံးပြုသင့်၏။ (အပေါ်ဘယ်ဘက်ရှိ)

အချက်အလက်များ၏ တိကျမှုကိုသုံးသပ်ပုံ

-အချက်အလက်များ၏ တိကျမှုနှင့်ပတ်သက်၍ အခြားရင်းမြစ်မှရရှိတူညီသော အချက်အလက်များကို ရှာဖွေပြီး မိမိတွင်ရှိသော အချက်အလက်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ခြင်းအားဖြင့်လည်းသိရှိနိုင်သည်။

-မြန်မာနိုင်ငံတွင်းရရှိနိုင်သော အချက်အလက်များကို အစိုးရဌာနမှ ဖော်ပြထားသော အချက်အလက်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ရှုရပါမည်။

-ထိုအခါ မည်သည့်အချက်အလက်ပိုင်းက ပိုမို၍ကိုးစားနိုင်ခြင်း ခိုင်လုံမှုရှိခြင်းနှင့် အဘယ်ကြောင့်ဆိုသည်ကို သုတေသနပညာရှင်အနေဖြင့် ရှင်းပြရပါမည်။

-အဓိကမှတ်သားသိရှိရမည်မှာ- တူညီသောအချက်အလက်တစ်ခုကို နေရာအမျိုးမျိုးမှ ရှာဖွေနှိုင်းယှဉ်ခြင်းပြုရပါမည်။ တစ်နေရာတည်းမှရရှိထားသော အချက်အလက်ပေါ် တွင်သာ မမှီခိုသင့်ပေ။

အချက်အလက်များ၏ တိကျမှုကင်းမဲ့ခဲ့လျှင်-

-နှိုင်းယှဉ်မှုပြုရန်မဖြစ်နိုင်ခဲ့လျှင် သော်လည်းကောင်း၊ အချက်အလက်၏တိကျမှုကင်းမဲ့ ခဲ့လျှင်သော်လည်းကောင်း၊ သုတေသနပညာရှင်အနေဖြင့် အစီရင်ခံစာကိုအောက်ပါ အတိုင်းစတင်ရေးသားရပါမည်။

> “ *(အချက်အလက်ပေးသော အဖွဲ့အစည်းအမည်)* မှရရှိသော အောက်ပါအချက်အလက် များကို သတိကြီးစွာဖြင့် သုံးသပ်လေ့လာပါ။ ၎င်းအချက်အလက်များသည် ပြန်လည်မေး ခွန်းထုတ်ရမည့်ကိစ္စရပ်များဖြစ်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် . . ”

-သုတေသနပညာရှင်အနေဖြင့် အဘယ်ကြောင့်ပြန်လည်သုံးသပ်မေးခွန်း ထုတ်ရမည့်ကိစ္စ ရပ်များဖြစ်သည်ကို ရှင်းပြရပါမည်။

-တိကျမှုနှင့်စပ်ဆိုင်သော ပြဿနာများမှ -(၁) တဖက်သက်ဆန်သောသုတေသန၏ တင်ကူးမှတ်းဆချက် (၂) သုတေသနဆိုင်ရာနည်းလမ်း (၃) နမူနာကောက်ယူခြင်း (၄) အချက်အလက်စုဆောင်းခြင်း စသည်တို့ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

-သုတေသနပညာရှင်အနေဖြင့် အထက်ပါများမှ မည်သည့်အချက်က ပြဿနာအဖြစ် ဆုံးဆိုသည်ကို ရှင်းပြရန်လိုပါသည်။

တဆင့်ခံအချက်အလက်များ၏အကျိုးများ

(အပိုင်း ၁)

ဖြစ်ရပ်တော်တော်များများတွင် မည်သို့ဆိုစေကာမူ တဆင့်ခံအချက်အလက်များ၏ အကျိုးကျေးဇူးများကို အောက်ပါအတိုင်း တွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။

သုတေသနအစီအစဉ်နှင့်တိုးတက်မှု

(တဆင့်ခံအချက်အလက်များမှ)သုတေသနပြုလုပ်ရန် နောက်ခံအကြောင်းအရာများ ကိုရရှိနိုင်ပါသည်။ သုတေသနပညာရှင်အနေဖြင့် သူ၏ အဓိကအဆိုကို မူတည်ပြီး ကစ်ဆင့်ခံ သကင်းအချက်အလက်ကို အောက်ပါအကိုင်း အသုံးပြုနိုင်သည်။

-ရရှိထားသော တဆင့်ခံသတင်းအချတ်ကိုထောက်ပြခြင်း။

-ရရှိထားသော တဆင့်ခံသတင်းအချက်ကို ထောတ်ခံခြင်း။

-ရရှိထားသော တဆင့်ခံသတင်းအချတ်များမှ အချို့ကိုထောက်ခံခြင်း။

ကုန်ကျစရိတ်နှင့်အချိန်

မူလသုကေသနအကွက် အချက်အလတ်တောင်းများတို အနည်းငယ်မျှသောငွေကြေးပမာဏနှင့် အချိန်သက်သာစွာဖြင့်ရရှိနိုင်သည်။ အထူးသဖြင့် UK နိုင်ငံ၏ သုကေသနနှင့်စပ်ဆိုင်သော စစ်ကမ်း အချက်အလက်များကို အင်ကာနက်ပေါ်တွင် လွယ်လင့်ကကူရယူနိုင်ပါသည်။ (http : // www.data.archive.ac.uk/)

တဆင့်ခံအချက်အလက်များ၏ တောင်းကျိုးများ

(အပိုင်း ၂)

အချက်အလက်၏အရည်အသွေး

အင်္ဂလန်နိုင်ငံ၊ အမေရိကန်၊ ဂျပန်၊ ဥရောပနိုင်ငံဆိုင်ရာ တရားဝင်ဆာဗေးများကဲ့သို့ သောများစွာသော အချက်အလက်များသည် လွန်စွာကောင်းမွန်အားကိုးနိုင်သော အရည်အသွေးများဖြစ်ပါသည်။

ကာလအလိုက်အချက်အလက်စီစစ်ချက်

တဆင့်ခံအချက်အလက်များအသုံးပြုခြင်းဖြင့်အချိန်ကာလမကူးအကွက် အလွန်အကျိုး များသောခွဲခြမ်းစိစစ်မှုကို ပြုလုပ်နိုင်သည်။ ဥပမာ- အထွေထွေအိမ်ထောင်စုစစ်တမ်း ၊ သန်းခေါင်စာရင်းကောက်ယူခြင်း၊ လုပ်အားအင်အားစစ်တမ်းစသဖြင့်-

အသေးစိတ်စီစစ်သုံးသပ်ချက်

နိုင်ငံအဆင့်နမူနာပြုကွင်းဆင်းသုတေသနကိုသေးငယ်သော(သို့)ထူးကဲသိသာ လူအုပ်စုများကို စိစစ်သုံးသပ်ခြင်းမှ ပြုလုပ်နိုင်သည်။

သုံးသပ်ချက်အသစ်

ရရှိထားသောအချက်အလက်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်လေ့လာခြင်းအားဖြင့်လည်း အချက်အလက်ပိုင်းဆိုင်သဘောတရားအဓိပ္ပါယ်အသစ်ကို ရရှိနိုင်ပါသည်။ မူလသုတေသနအတွက် အနည်းငယ်မျှသောငွေကြေးပမာဏနှင့် အရည်အသွေးစံမှီသောအချက်အလက်ကောင်းများကို အချိန်သက်သာစွာဖြင့်ရရှိနိုင်သည်။

တဆင့်ခံအချက်အလက်များ၏ အကန့်အသတ်များ

ထိန်းချုပ်မှုမဲ့ခြင်း

တဆင့်ခံအချက်အလက်အသုံးပြုခြင်းဖြင့် သုတေသနပညာအနေဖြင့် အချက်အလက် (သို့)ပါဝင်သော ကိန်းရှင်များ၏ အရည်အသွေးကို မရွေးချယ်/မသတ်မှတ်နိုင်ပေ။ (မထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း။)

အချက်အလက်ဆိုင်ရာရှုပ်ထွေးခြင်း။

များစွာသောနိုင်ငံအဆင့်ရှိ အချက်အလက်များ၏ ပုံစံများသည်ရှုပ်ထွေးများပြား နေပြီး၊ သုတေသနပညာရှင်အနေဖြင့် ၎င်းနှင့်ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှုရှိရန် အချိန်ကာလ တစ်ခုအထိ လေ့လာထားရန်လိုပါသည်။

အခြားသောအကြောင်းရင်းများ

အရန်သင့် စာရင်းအင်းများကိုအသုံးပြုသော သုတေသနစီမံကိန်းများကို တိုင်းနိုင်ငံအချို့က ကန့်သတ်ထားတက်ကြပါသည်။

ထိုကဲ့သို့သောတန့်သတ်မှုကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် မကြာတော့ သောအနာဂတ်တွင် တွေ့မြင်နိုင်ပါလိမ့်မည်။

- **လျှို့ဝှက်ထားခြင်း (Confidentiality)**

အမျိုးသားစာရင်းအင်းရုံးမှ ကောက်ယူရရှိသော အချက်အလက်များအားလုံးကို မြေကြားထားသော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ(သို့)ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းစီ၏ လွတ်လပ်ခွင့် အတွက်မပေါက်ကြားရလေ့အောင် လျှို့ဝှက်သိမ်းဆည်းကာကွယ်ထားပါသည်။

- **အသုံးပြုရန်ကျင့်ဝတ် (Code of Practice)**

နိုင်ငံတော် စာရင်းအင်း အသုံးပြုရန် ကျင့်ဝတ်ရုံးမှာ
(http : //www .ons.gov.uk/about-statistics ns-standard/cop/index.html)

ကဆင့်ခံအချက်အလက်များ၏ရင်းမြစ်များ

တဆင့်ခံအချက်အလက်များသည် အမျိုးမျိုးသောရင်းမြစ်များမှ စုဆောင်းရရှိနိုင် ပါသည်။

အနာဝတ်သုတေသနအတွက် လျော်ကန်ပြီးအသုံးပြုနိုင်သော ဝက်ဆိုဒ်အချို့ကို အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။

-ကုလသမဂ္ဂ (http : //unstats.un.org/unsd/demographic/ww2000/)

-အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအလုပ်သမားဖွဲ့အစည်း (www.ilo.org)

-ကမ္ဘာဘဏ် (www.worldbank.org)

-စီအိုင်အေ၏ကမ္ဘာ့အချက်အလက်စာအုပ် (www.cia.gov/cia/publications/factbook/)

- ကရားဝင်အချက်အလက်(သို့)စာရင်းအင်းဆိုင်ရာများကို -

  -နိုင်ငံအစိုးရအဖွဲ့အစည်း

  -အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်း (အထူးသဖြင့်အီးယူနှင့်ကုလသမဂ္ဂ)

  -အစိုးရမှဖွဲ့စည်းထားသောဌာနများ ဥပမာ - ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ရဲဌာန၊

  ဖွံ့ဖြိုးကိုးကက်ရေးအေဂျင်စီများ

  -ဒေသဆိုင်ရာအာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ

စာရင်းအင်းဆိုင်ရာနှင့်လူမှုသုတေသနအကြား မြင်သာသောခြားနားချက်

အကြောင်းအရာ	စာရင်းအင်းဆိုင်ရာ	လူမှုသုတေသန
၁။ နိုင်ငံအဆင့် ကိုယ်စားပြုခြင်း	နိုင်ငံအဆင့်ရှိကိုယ်စားပြုဖော်ပြချက်ဖြစ်ရမည်။ (ကြောင်းကျိုးဆက်စပ်နိုင်သော လူမျိုးတစ်မျိုး ဝထဝီဝင်နယ်မြေတစ်ခု(သို့) တစ်ခုထက်ပိုသော လူမျိုး/နယ်မြေကို ခြုံငုံနိုင်ခြင်း)	နိုင်ငံအဆင့်ကိုကိုယ်စားပြုဖော်ပြချက်ဖြစ်နိုင်၏။(လေ့လာနေသောသတ်မှတ်ဦးတည်ထားသောလူစုကိုသာကိုယ် ပြုဖော်ပြနိုင်ရန်အဓိက ရည်ရွယ်၏

စာရင်းအင်းဆိုင်ရာနှင့်လူမှုသုတေသနအကြား မြင်သာသောခြားနားချက်

အကြောင်းအရာ	စာရင်းအင်းဆိုင်ရာ	လူမှုသုတေသန
၃။အချက်အလက် ကောက်ယူခြင်း မြင်သာခြင်း၊ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်းဆိုင်ရာခိုင်မာမှု	နိုင်ငံတကာစံချိန်စံညွှန်းနှင့်ဝါရင့်စာရင်းအင်းပညာရှင်များ၏အရည်အသွေးဝိုင်းဆိုင်ရာကြီးကြပ်မှုနှင့်ကိုက်ညီသောကောင်းမွန်သောစာရင်းအင်းဆိုင်ရာစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို အသုံးပြုခြင်း	သိပ္ပံနည်းကျနည်းလမ်းအပေါ်အခြေခံထားသဖြင့် လက်တွေ့ပြသခြင်းနှင့်ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာချက်ကို့သည်ခိုင်မာခြင်းနှင့်ပြတ်သားခြင်းတို့နှင့်ပြည့်စုံအသုံးပြုမည့်သုကေသနနည်းလမ်းအလိုက်အရည်အချင်းမှီကျွမ်းကျင်မှုကိုအတိုင်းအတာကိုအသုံးပြုနိုင်၏။

Source: UK Statistics Authority, 2009.

Thank you!

။နှံခဓဇးကြှံဂိဂ္ဂံ ငွ်းဂိခဧငှါခခဧငှါငှဓယးငှံ

- ဥ္ဓံကြငဓိးဗြှယင ငွ်းငါ်ဂှယါ်ဗြှ်ဝိခနီငယခင် ငငဓဗြှ်ဗ်းဥ္ဓငဇခဓ် ဂ်းနှံယဂ္ဓွနီငယခင်းငေဗြဧ

။နှံခဓခဥ္ဓှယယ္ဓဂှယလ

ယ်ယဂှ်ဂိဧ းငဧးငါ်းဂ္ဓွနှံယဓ္ဓဂခဧ ငွ်းငါ်ငဓဧးဥ္ဓငဗြှခဧ းငါ်ဂှယလဧဂှယါ်ဧးဥ္ဓခက်းဥ္ဓ်

ဥ္ဓံနီနှံခ ဓခဂ္ဓကြှဝင ငွ်းငါ်ဂှယါ်းဗြှ်းခခဧငငခဂ် နှံခဂှယးငေးဥ္ဓဓနှံဂ္ဓခ

- နှံငြ်နှံငြ်းဥ္ဓွ်းဥ္ဓွ် ငွ်းငါ်းယခဧးငွ်ဧးဂွါ်ယ ဥ္ဓဝိငဓဂှ်လကြငယခင်မြးငါ်းငင/ငင်းနှံယဥ္ဓင

ဂှယါ်ဂှကဗိငှါခမြးဥ္ဓဗြခကြှဥ္ဓယ

းဥ္ဓဗြဖ်ဂှက

ငွ်းငါ်းယခဧးငွ်ဧးဂွါ်ယ ◦ငါ

စဉ်းစားမှုပြုရန်ဖတ်ရှုခြင်း

စဉ်းစားတွေးခေါ်ရန်နှင့် သင်ယူရန် နည်းလမ်းကောင်းတစ်ခု ဖြစ်သည်။ နားလည်သဘောပေါက်အောင် ဖတ်ရှုခြင်းသည် ကောင်းသော်လည်း လုံလောက်မှုမရှိပါ။

ဖတ်ရှုပြီး စဉ်းစားတွေးခေါ်တတ်ရန်ကို အားပေးသင့်ပါသည်။

စာအုပ်တစ်အုပ်ကိုဖြစ်စေ ဆောင်းပါးကစ်ပုဒ်ကိုဖြစ်စေ၊ ဖတ်ရှုခြင်းမပြုမီ ထိုဖက်ရှုမည်စာအုပ် (သို့) ဆောင်းပါး၏ နောက်ခံအစီအစဉ်ကို နားလည်ရန်အရေးကြီးသည်။ ထုတ်နှုတ်ချက်၊ ပါဝင်သောအ ကြောင်းအရာ၊ ကွဲပြားခြားနားသော အပိုင်းကဏ္ဍများကို သိရှိရပါမည်။

အောက်အပါအချက်များကို စိတ်ထဲ၌မှတ်သားရန် အရေးကြီးပါသည်။ ထို့အတူ စာအုပ်များကို ဖတ်လိုက်သည်နှင့်တပြိုင်နက်ထဲ ထိုအရာများကို ကြိုးစားပြီး စဉ်းစားကွေးခေါ်ရပါမည်။

- ၁။၅ -သုတေသနခေါင်းစဉ်။
- ၂။၅ -သုတေသနပုံစံချမှုနှင့် တိုင်းတာချက်။
- ၃။၅ -သုတေသနနည်းများ။
- ၄။၅ -အချက်အလက်ခွဲခြမ်းစီစစ်ခြင်း။
- ၅။၅ -အစီရင်ခံချက်။

သုတေသနခေါင်းစဉ်နှင့်ဒီဇိုင်း

သုတေသနစာတန်း၊ အစီရင်ခံစာများ ဖက်ရှုနေစဉ် အောက်ပါမေးခွန်းများကို သုတေသနမှဖော်ပြရပါ မည်။

၁။၅ -သုတေသနခေါင်းစဉ်နှင့်ပတ်သတ်၍

-သုတေသန၏မေးခွန်း/မှန်းဆယူဆချက်ကဘာလဲ။

-လေ့လာရန် နောက်ခံပညာရပ် အဆိုပါရှိပါသလား။ အကယ်၍ပါရှိခဲ့လျှင် မည်သည့်အရာဖြစ်ပါ နည်း။

-အလားကူခေါင်းစဉ်အဖြစ် နှိုင်းယှဉ်မှုပြုနိုင်သော သုတေသနစီမံကိန်းရှိပါသလား။

၂။၅ -သုတေသနပုံစံချမှုနှင့်တိုင်းတာချက်

-လေ့လာရန် တိုင်းတာရာတွင် အသုံးပြုထားသော ယူနစ်မှာ မည်သည်ဖြစ်သနည်း။ လေ့လာရန် ရည်ရွယ်ထားခြင်းများနှင့် ဆီလျော်မှု ရှိပါသလား။

-လေ့လာမည့် ပုံသဏ္ဍာန်သည် သပြက်သားထင်ရှားပြီး အကောင်အထည်ဖော်မှု၌လည်း မည်ကဲ့သို့ရှိခဲ့ပါသနည်း။

-အနက်ဖွင့်ထားသောအယူအဆ၏ တိုင်းတာမှုသည် မည်သို့ရှိသနည်း။

သုတေသနနည်းများ

သုတေသနစာတမ်း ဖတ်ရှုနေစဉ် မိမိတိုယ်ကိုမေးသင့်သည်မှာ -

၃။၅ -သုတေသနနည်းနှင့်ပတ်သက်၍

-သုတေသနနည်းတမျိုးတည်းကိုသာသုံးပါသလား (သို့) တနည်းထက်မက အသုံးပြုပြီး၊ ထိုနည်းများ သည်မည်သည့်နည်းများဖြစ်ပါသနည်း။

-ဖော်ပြထားသောသုတေသနခေါင်းစဉ်နှင့် ဆက်စပ်သောနည်းများကို ရွေးချယ်ခွင့်ရှိပါသလား။

-ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုတည်းအတွက် အခြားနည်းတို အသုံးပြုနိုင်ခဲ့ပါသလား။ ရှိခဲ့လျှင် မည်သည့်နည်းကိုအသုံးပြုပါသနည်း။

အချက်အလက်ခွဲခြမ်းစိစစ်ခြင်းနှင့် အစီရင်ခံခြင်း

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် အချက်အလက်ခွဲခြမ်းစိစစ်ခြင်းနှင့် အစီရင်ခံခြင်းအတွက် မေးခွန်းနှစ်ခုကို ပေးထားပါသည်။

၄။၅ -အချက်အလက်ခွဲခြမ်းစိစစ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍

-သုတေသီမှ ဆက်စပ်လျှက်ရှိသော အချက်အလက်များကိုစိစစ်ခြင်း လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသလား။

-သင့်လျော်သောသီခြားတန်ဖိုးများအား ဖော်ပြခြင်းဖြင့် စစ်ဆေးခြင်းပြုခဲ့ပါသလား။

-အချက်အလက်များကိုခွဲခြမ်းစိစစ်ခြင်းနှင့် အနက်ပြန်ရာတွင် အားနည်းချက်က မည်သည့်အရာဖြစ်ပါသနည်း။

-ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်နေသောအချက်များရှိပါသလား။

၅။၅ -အစီရင်ခံခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍

-သုတေသီမှ ယခုသုတေသနကို ယခင်သုတေသန စီမံကိန်းတစ်ခုခုပေါ်တွင် မှီငြမ်းထားခြင်း ဟုတ်မဟုတ်။

-ယခုပြုလုပ်နေသောသုတေသနသည် ယခင်ပြုလုပ်ခဲ့သောသုတေသနကို ထပ်မံဖြည့်စွက်ခြင်း၊ ပြုပြင် ခြင်း၊ ပုံတူပြန်ယူခြင်း(သို့) ပုံကွဲဆန့်ကျင်အောင်ပြုလုပ်ခြင်းဟုတ်မဟုတ်။

-သုတေသီသည် လေ့လာခြင်းပုံစံပြုမှု (သို့) ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့၌ အားနည်းချက်(သို့) မပြည့်စုံမှုတို့ကို အစီရင်ခံခြင်းပြုလုပ်ခဲ့ပါသလား။

လေ့ကျင့်ခန်း

- Read the following text and answer the question below:

- “In 1992, I began a long-term study of women’s work and family choices. Several factors led me to undertake this research project. First and foremost, my personal experience as a woman committed to both career and motherhood gave me an understanding of what such a commitment entails. Second, my concern about the unequal status of women in the labor force led me to focus on the costs of the conflicting demands of employment and family for women. Third, the scarcity of (…….) research about women’s adult development presented a challenge to me as a feminist researcher.”

  Michele Hoffnung, excerpted from Adler & Clark, *An Invitation to Social Research: How it’s Done,* International Edition, Cengage Wadsworth Pub., 2011, p.75.

- a. Hoffnung ၏သုတေသနခေါင်းစဉ်သည် မည်သည့်အကြောင်းအရာကိုဖေါ်ပြပါသနည်း။

▪ အဖြေကို နောက်အချပ်တွင်ကြည့်ပါ။

လေ့ကျင့်ခန်း

- “In 1992, I began a long-term study of women’s work and family choices. Several factors led me to undertake this research project. First and foremost, my personal experience as a woman committed to both career and motherhood gave me an understanding of what such a commitment entails. Second, my concern about the unequal status of women in the labor force led me to focus on the costs of the conflicting demands of employment and family for women. Third, the scarcity of (…….) research about women’s adult development presented a challenge to me as a feminist researcher.”

  Michele Hoffnung, excerpted from Adler & Clark, *An Invitation to Social Research: How it’s Done,* International Edition, Cengage Wadsworth Pub., 2011, p.75.

- a. Hoffnung ၏သုတေသနခေါင်းစဉ်သည် မည်သည့်အကြောင်းအရာကိုဖော်ပြပါသနည်း။

- Hoffnung ၏သုတေသနသည် “women’s work and family choices” ဟူသော မေးခွန်းကို ဖော်ညွှန်းပါသည်။

လေ့ကျင့်ခန်း

- ထိုစာပိုဒ်ကို ပြန်လည်ဖတ်ရှုပြီး မေးခွန်းများကိုဖြေကြားပါ။
- "In 1992, I began a long-term study of women's work and family choices. Several factors led me to undertake this research project. First and foremost, my personal experience as a woman committed to both career and motherhood gave me an understanding of what such a commitment entails. Second, my concern about the unequal status of women in the labor force led me to focus on the costs of the conflicting demands of employment and family for women. Third, the scarcity of (.......) research about women's adult development presented a challenge to me as a feminist researcher."

  Michele Hoffnung, excerpted from Adler & Clark, *An Invitation to Social Research: How it's Done,* International Edition, Cengage Wadsworth Pub., 2011, p.75.

- b. Hoffnung အနေဖြင့် အလုပ်အကိုင်နှင့် မိခင်ဘဝတို့ကြား ရွေးချယ်မှုကို ပြုလုပ်လိုပါ သလား။
- အဖြေကိုနောက်တချပ်တွင်ကြည့်ပါ။

လေ့ကျင့်ခန်း

- "In 1992, I began a long-term study of women's work and family choices. Several factors led me to undertake this research project. First and foremost, my personal experience as a woman committed to both career and motherhood gave me an understanding of what such a commitment entails. Second, my concern about the unequal status of women in the labor force led me to focus on the costs of the conflicting demands of employment and family for women. Third, the scarcity of (.......) research about women's adult development presented a challenge to me as a feminist researcher."

  Michele Hoffnung, excerpted from Adler & Clark, *An Invitation to Social Research: How it's Done,* International Edition, Cengage Wadsworth Pub., 2011, p.75.

- b. Hoffnung အနေဖြင့် အလုပ်အကိုင်နှင့် မိခင်ဘ၀တို့ကြား ရွေးချယ်မှုကို ပြုလုပ်လိုပါ သလား။

- မရွေးချယ်လိုပါ။ သူမအနေဖြင့် ရွေးချယ်မှုမပြုလုပ်လိုပါ။ (သူမသည် မိခင်ဘ၀နှင့် အလုပ်အကိုင်ဘ၀၌ နှစ်မျိုးစလုံး ပါဝင်ပတ်သက်နေသူဖြစ်သည်)

လေ့ကျင့်ခန်း

- ထိုစာပိုဒ်ကိုပြန်လည်ဖတ်ရှုပြီး မေးခွန်းများကိုဖြေဆိုပါ။

- "In 1992, I began a long-term study of women's work and family choices. Several factors led me to undertake this research project. First and foremost, my personal experience as a woman committed to both career and motherhood gave me an understanding of what such a commitment entails. Second, my concern about the unequal status of women in the labor force led me to focus on the costs of the conflicting demands of employment and family for women. Third, the scarcity of (…….) research about women's adult development presented a challenge to me as a feminist researcher."

  Michele Hoffnung, excerpted from Adler & Clark, *An Invitation to Social Research: How it's Done,* International Edition, Cengage Wadsworth Pub., 2011, p.75.

- C. အလုပ်သမားဈေးကွက်တွင်ရှိနေသော အမျိုးသမီးတို့၏အနေအထားကို သူမအနေဖြင့် မည်ကဲ့သို့ယူဆပါသနည်း။ ထိုကိစ္စကို သူမမည်ကဲ့သို့ လေ့လာသနည်း။ (ဥပမာ။ အလုပ်သမားဈေးကွက်ရှိအမျိုးသမီးတို့အနေအထား)

- အဖြေကိုနောက်တစ်ချပ်တွင်ကြည့်ပါ။

လေ့ကျင့်ခန်း

- “In 1992, I began a long-term study of women’s work and family choices. Several factors led me to undertake this research project. First and foremost, my personal experience as a woman committed to both career and motherhood gave me an understanding of what such a commitment entails. Second, my concern about the unequal status of women in the labor force led me to focus on the costs of the conflicting demands of employment and family for women. Third, the scarcity of (…….) research about women’s adult development presented a challenge to me as a feminist researcher.”

  Michele Hoffnung, excerpted from Adler & Clark, *An Invitation to Social Research: How it’s Done,* International Edition, Cengage Wadsworth Pub., 2011, p.75.

- C. အလုပ်သမားဈေးကွက်တွင်ရှိနေသော အမျိုးသမီးတို့၏အနေအထားကို သူမအနေဖြင့် မည်ကဲ့သို့ ယူဆပါသနည်း။ မည်ကဲ့သို့ကြိုးစား၍ အကြောင်းကိစ္စကိုလေ့လာသနည်း။ (ဥပမာ။ အလုပ်သမား ဈေးကွက်ရှိအမျိုးသမီးတို့အနေအထား)

- သူမအနေဖြင့် အလုပ်သမား ဈေးကွက်ထဲတွင် အမျိုးသမီးများသည် တန်းတူရည်တူမရှိဟု ထင်မြင်သည်။ သူမသည် အလုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းနှင့် မိသားစုဘဝကြား ပေးဆပ်ရသောတန်ဖိုးများကို အဓိက ထားလေ့လာထားခြင်းဖြစ်သည်။

လေ့ကျင့်ခန်း

- ထိုစာပိုဒ်ကိုပြန်လည်ဖတ်ရှုပြီး မေးခွန်းများကိုဖြေဆိုပါ။

- "In 1992, I began a long-term study of women's work and family choices. Several factors led me to undertake this research project. First and foremost, my personal experience as a woman committed to both career and motherhood gave me an understanding of what such a commitment entails. Second, my concern about the unequal status of women in the labor force led me to focus on the costs of the conflicting demands of employment and family for women. Third, the scarcity of (.......) research about women's adult development presented a challenge to me as a feminist researcher."

  Michele Hoffnung, excerpted from Adler & Clark, *An Invitation to Social Research: How it's Done,* International Edition, Cengage Wadsworth Pub., 2011, p.75.

- d. အမျိုးသမီးများနှင့်ပတ်သက်သော အလုပ်နှင့်မိသားစုဘဝရွေးချယ်မှုတို့ စသောအကြောင်းအရာ များကို သုတေသနပြုလုပ်မှု ရှားပါးသောကြောင့် သူမ၏သုတေသနပြုလုပ်ခြင်းသည် အဆိုပါ အကြောင်းအရာကို ပိုမိုသိရှိနားလည်စေရန်ဟူသော အကြောင်းပြချက်သည် ခိုင်လုံမှုရှိပါ သလား။

- အဖြေကိုနောက်တချပ်တွင်ကြည့်ပါ။

လေ့ကျင့်ခန်း

- "In 1992, I began a long-term study of women's work and family choices. Several factors led me to undertake this research project. First and foremost, my personal experience as a woman committed to both career and motherhood gave me an understanding of what such a commitment entails. Second, my concern about the unequal status of women in the labor force led me to focus on the costs of the conflicting demands of employment and family for women. Third, the scarcity of (…….) research about women's adult development presented a challenge to me as a feminist researcher."

  Michele Hoffnung, excerpted from Adler & Clark, *An Invitation to Social Research: How it's Done,* International Edition, Cengage Wadsworth Pub., 2011, p.75.

- d. အမျိုးသမီးများနှင့်ပတ်သက်သော အလုပ်နှင့်မိသားစုဘဝရွေးချယ်မှုတို့ စသောအကြောင်းအရာ များကို သုတေသနပြုလုပ်မှု ရှားပါးသောကြောင့် သူမ၏သုတေသနပြုလုပ်ခြင်းသည် အဆိုပါ အကြောင်းအရာကို ပိုမိုသိရှိနားလည်စေရန်ဟူသော ဖြည့်စွက်အကြောင်းပြချက်သည် ခိုင်လုံမှုရှိပါ သလား။

- မှန်ပါသည်။

Exercise time: read the four abstracts below

1-Child-Centred Education and the Promise of Democratic Learning: Pedagogic Messages in Rural Indian Primary Schools

Global and national agendas to achieve universal primary education and improve the "quality" of school provision in developing countries have identified the need to reform classroom pedagogy. Since the 1990s, child-centred ideas in particular have been utilised in teacher-training programmes and school reforms across many parts of Africa and Asia with the intention of creating more child-friendly, democratic learning environments. Analysing episodes from classroom observations conducted in a rural Indian primary school, this paper reveals the tensions experienced by one teacher in handing over greater classroom control to pupils. It provides insight into the complex processes of pedagogic interaction, and sheds light on some of the possibilities and conditions for achieving child-centred pedagogic change in such development contexts.

2-Pedagogical Renewal in Sub-Saharan Africa: The Case of Uganda

There has been an unprecedented interest in reforming pedagogical practices in sub-Saharan Africa in the past two decades. The reform efforts are often characterised by a move away from teacher-centred instruction to child-centred pedagogy (CCP). Uganda has been no exception to this trend as the new curriculum adopted the principles of CCP and efforts were made to popularise and institutionalise the reformed pedagogies in primary schools. Based on a fieldwork study in selected schools in Kampala, this article seeks to explore teachers' views on CCP, their classroom practices, and the perceived challenges in implementing CCP. The article suggests that the implementation of CCP in Ugandan classrooms has not occurred in the ways intended by policy-makers and offers some explanations for the discrepancy between policy and practice. It also raises questions with regard to the appropriateness of CCP as the most suitable pedagogy in African classrooms.

3-Problems on Primary School-Based In-Service Training in Vietnam: A Case Study of Bac Giang Province

In Vietnam, despite the introduction of a new curriculum based on a child-centred education approach, there exist many problems and challenges in the educational process. To overcome these problems, the Vietnamese and Japanese governments have been conducting an in-service teacher-training programme, including school-based observation and reflection of lessons as a major activity. This study investigates the problems encountered in these schools. The results reveal that (1) the lesson is extremely fast-paced, (2) teachers tend to evaluate their colleagues and students, (3) teachers need to learn about how to learn and (4) promoting dialogue among teachers is considerably challenging.

4-Girls' Drop-Out from Primary Schooling in the Middle East and North Africa: Challenges and Alternatives.

The present situation in the Middle East and North Africa Region (MENA) regarding primary school drop-out and repetition, with special reference to the situation of the girl child, is examined in this study. The in-school as well as out-of-school causes of primary school drop-out are examined, and solutions that help reduce or eliminate the problem in the region are introduced. Part I presents a brief description of the purpose, the methodology, the organization, and the limitations of the study. Part II seeks to stress the importance of studying the drop-out problem in primary education in general, followed by an assessment of its characteristics and extent in MENA countries. In Part III, underlying causes of the drop-out problem in primary school are discussed, with special references to the factors leading to girls' drop out. In the final section, culture-sensitive action recommendations are provided to help meet the drop-out challenge.

- **1-Child-Centred Education and the Promise of Democratic Learning: Pedagogic Messages in Rural Indian Primary Schools**

- Global and national agendas to achieve universal primary education and improve the "quality" of school provision in developing countries have identified the need to reform classroom pedagogy. Since the 1990s, child-centred ideas in particular have been utilised in teacher-training programmes and school reforms across many parts of Africa and Asia with the intention of creating more child-friendly, democratic learning environments. Analysing episodes from classroom observations conducted in a rural Indian primary school, this paper reveals the tensions experienced by one teacher in handing over greater classroom control to pupils. It provides insight into the complex processes of pedagogic interaction, and sheds light on some of the possibilities and conditions for achieving child-centred pedagogic change in such development contexts.

After reading the abstract, fill in the boxes for each abstract in the table below

	Purpose of the research	Methods used	Major findings	Recommendations
1. abstract				

- **2-Pedagogical Renewal in Sub-Saharan Africa: The Case of Uganda**

- There has been an unprecedented interest in reforming pedagogical practices in sub-Saharan Africa in the past two decades. The reform efforts are often characterised by a move away from teacher-centred instruction to child-centred pedagogy (CCP). Uganda has been no exception to this trend as the new curriculum adopted the principles of CCP and efforts were made to popularise and institutionalise the reformed pedagogies in primary schools. Based on a fieldwork study in selected schools in Kampala, this article seeks to explore teachers' views on CCP, their classroom practices, and the perceived challenges in implementing CCP. The article suggests that the implementation of CCP in Ugandan classrooms has not occurred in the ways intended by policy-makers and offers some explanations for the discrepancy between policy and practice. It also raises questions with regard to the appropriateness of CCP as the most suitable pedagogy in African classrooms.

After reading the abstract, fill in the boxes for each abstract in the table below

	Purpose of the research	Methods used	Major findings	Recommendations
2. abstract				

- **3-Problems on Primary School-Based In-Service Training in Vietnam: A Case Study of Bac Giang Province**

- In Vietnam, despite the introduction of a new curriculum based on a child-centred education approach, there exist many problems and challenges in the educational process. To overcome these problems, the Vietnamese and Japanese governments have been conducting an in-service teacher-training programme, including school-based observation and reflection of lessons as a major activity. This study investigates the problems encountered in these schools. The results reveal that (1) the lesson is extremely fast-paced, (2) teachers tend to evaluate their colleagues and students, (3) teachers need to learn about how to learn and (4) promoting dialogue among teachers is considerably challenging.

After reading the abstract, fill in the boxes for each abstract in the table below

	Purpose of the research	Methods used	Major findings	Recommendations
3. abstract				

- **4-Girls' Drop-Out from Primary Schooling in the Middle East and North Africa: Challenges and Alternatives.**
-
- The present situation in the Middle East and North Africa Region (MENA) regarding primary school drop-out and repetition, with special reference to the situation of the girl child, is examined in this study. The in-school as well as out-of-school causes of primary school drop-out are examined, and solutions that help reduce or eliminate the problem in the region are introduced. Part I presents a brief description of the purpose, the methodology, the organization, and the limitations of the study. Part II seeks to stress the importance of studying the drop-out problem in primary education in general, followed by an assessment of its characteristics and extent in MENA countries. In Part III, underlying causes of the drop-out problem in primary school are discussed, with special references to the factors leading to girls' drop out. In the final section, culture-sensitive action recommendations are provided to help meet the drop-out challenge.

After reading the abstract, fill in the boxes for each abstract in the table below

	Purpose of the research	Methods used	Major findings	Recommendations
4. abstract				

Thank you!

ဍဖဧဗေဧးနှထဝငှ ဖြယ္ထဃ္ဟ ဍံနဲးငါးဂှလးငှါန် နထထဝခင် းဗခဂီလ

နှဗဖခငလငှါလးငနဝ့ဝ့ ဍ့ဂျနခဧ းငါးငထးနှထဝငှထ
/ းငါးငထးဍငါယခ ဝ့ယးငါဟဝဝဍ့ါယ ငှါဂဗးနှဝထဍ့ငဗခငနဟဝလ့ ဍဝိးငါးနှဟဂ့ဗနထထဝခင်။

နှဗဖခငလဂါဂျဟထ ဍ့ဂျနခဧးငါးငထးနှထဝငှထ / းငါးငထးဍငါယခ ဝ့ယဝ့းဗျာဗခဧ
နှဗးငဖးဍဖဟနဧးလခဧ းဂျှဟထဟဂ ဍ့န် (ဖခဗဂျဍဝိးဍါယးဍါယဍငငခဂီ ၊ဖခဗဂျးဍါယဧးဍဧဧ
ငှါထနှဂျဂါယ) းဍါယဧးဍဧဧ နခဧမြခဧငှါဂဍငထခဂလ့းနှဟဂ့ဗနထထဝခင်။

းငါဖဟပါဖဂါဗိငှါဗးဍမြဗဂျဍထ

ဂီ ဍ့နှဟဝဝဍ့ါယ
ဖြန်ထထဝခင်းဗခဂီလ ၀၂၂

ကျင့်ဝတ်များ (Ethics) နှင့် မူများ (Politics)

သုတေသနစီမံကိန်းတစ်ရပ်လုပ်ဆောင်သည်ဆိုသည်မှာ စောင့်ထိန်းရမည့် ကျင့်ဝတ်များနှင့် လုပ်ထုံးများအား လိုက်နာပြီး အချက်အလက်များ ထုတ်နှုတ်ယူခြင်းနှင့် တွေ့ရှိလာသည့်ရလာဒ်များအား အဖြေထုတ် ခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။

သုတေသီတစ်ဦးအနေဖြင့် လိုက်နာရမည့် ကျင့်ဝတ်များနှင့် လုပ်ထုံးတို့ကို စောင့်ထိန်းသင့်သည်။ သို့မှသာ သုတေသီအား ကျင့်ဝတ်ဓလေ့ထုံးတမ်းများ စောင့်ထိန်းခြင်းအတွက် လူထုအဖွဲ့အစည်းများမှ အသိအမှတ်ပြု မည်ဖြစ်သည်။

ကျင့်ဝတ်များ Ethics

- လူမှုရေးသုတေသနတွင် လိုက်နာရမည့် ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များမှာ အဘယ်နည်း။
- သိပ္ပံပညာရှင်တစ်ဦးအတွက် လိုက်နာရမည့် ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များမှာ အဘယ်နည်း။

မူများ Politics

- လူမှုရေးသုတေသနရှိ မူများတို့မှာ အဘယ်နည်း။
- လူမှုရေးသုတေသနတွင် ကျင့်ဝတ်နှင့် မူတို့သည် မည်သို့ အပြန်အလှန်ဆက်စပ်သနည်း။

လူမှုရေးသုတေသန၏ ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များမှာ အဘယ်နည်း။

အိပ်(ချ်)အိုင်ဗွီပိုးကူးစက်ခံထားရသူများ (PLHIV) အသိုင်းအဝိုင်းတွင် သုတေသနတစ်ရပ်လုပ်ဆောင်သည် ဆိုပါစို့။

အောက်ဖော်ပြပါ လုပ်ဆောင်မှုသုံးမျိုးသည် လူမှုရေးသုတေသနရှိ ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို **လေးစား လိုက်နာခြင်းမရှိမေ။ မည့်သည့်သုတေသနသမားမဆို ဤကဲ့သို့သော လုပ်ဆောင်မှုများကို ရှောင်ကြဉ်သင့်သည်။**

ပထမအပြုအမူ - သုတေသနသမားတစ်ယောက်သည် မိမိခြေထောက်ပေါ် မိမိရပ်တည်ကြသည့် အုပ်စု (Self-Help Group :SHG) အတွင်း ပါဝင်နိုင်ရန် အိပ်(ချ်)အိုင်ဗွီကူးစက်ခံထားရသူအဖြစ် ဟန်ဆောင်သည်။ ဤကဲ့သို့ အထောင်ဆောင်၍ လူများ၏ဘဝအတွင်း တျူးကျော်ဝင်ရောက်ခြင်းသည့် သုတေသီတစ်ဦးက စောင့်ထိန်းရမည့် ကျင့်ဝတ်များကို လေးစားလိုက်နာခြင်း မတုတ်ပေ။

ဒုတိယအပြုအမူ - သုတေသီတစ်ဦးသည် ဒေသဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များထံ အင်တာဗျူးလုပ်ထားသည့်စာရင်းကို တင်ပြ လိုက်သည်။ ဤသို့ လုပ်ဆောင်လိုက်ခြင်းဖြင့် အင်တာဗျူးပါလူများကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်နိုင်သည်။ ထင်းသည် သုတေသနက လိုက်နာရမည် အမည်လျှို့ဝှက်မှုဆိုသည် အချက်ကို ချိုးဖောက်လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

တတိယအပြုအမူ - PLHIV များတို အင်တာဗျူးရန် သုတေသီသည် ဆရာဝန်တစ်ဦးအဖြစ် ဟန်ဆောင်သည့်။ ဤသို့ ပြုမူခြင်းသည့် ပါဝင်သူများ အသိပေး၍ သဘောတူချက်တောင်းခံမှုမရှိခြင်းနှင့် အင်တာဗျူးအမေးခံရ သူများအား လှည့်စားခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤအပြုအမူ သုံးမျိုးစလုံးကို ပိတ်ပင်တားမြစ်ရမည်။

ပထမအပြုအမူ - သုတေသနသမားတစ်ယောက်သည် မိမိခြေထောက်ပေါ် မိမိရပ်တည်ကြသည့် အုပ်စု (Self-Help Group SHG) အတွင်း ပါဝင်နိုင်ရန် အိပ်(ရှ်)အိုင်ဗွီကူးစက်ခံထားရသူအဖြစ် တန်ဆောင်သည်။ ဤကဲ့သို့ အယောင်ဆောင်၍ သူများ၏ဘဝအတွင်း ကျူးကျော်ဝင်ရောက်ခြင်းသည် သုတေသီတစ်ဦးက စောင့်ထိန်းရမည် ကျင့်ဝတ်များကို လေးစားလိုက်နာခြင်း မဟုတ်ပေ။

ဒုတိယအပြုအမူ - သုတေသီတစ်ဦးသည် ဒေသဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များထံ အင်တာဗျူးလုပ်ထားသည်စာရင်းကို တင်ပြ လိုက်သည်။ ဤသို့ လုပ်ဆောင်လိုက်ခြင်းဖြင့် အင်တာဗျူးပါလူများကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်နိုင်သည်။ ယင်းသည် သုတေသနက လိုက်နာရမည့် အမည်လျှို့ဝှက်မှုဆိုသည် အချက်ကို ချိုးဖောက်လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

တတိယအပြုအမူ - PLHIV များကို အင်တာဗျူးရန် သုတေသီသည် ဆရာဝန်တစ်ဦးအဖြစ် တန်ဆောင်သည်။ ဤသို့ ပြုမူခြင်းသည် ပါဝင်သူများ အသိပေး၍ သဘောတူချက်တောင်းခံမှုမရှိခြင်းနှင့် အင်တာဗျူးအမေးခံရ သူများအား လှည့်စားခြင်း ဖြစ်သည်။

လူမှုရေးသုတေသန၏ ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များမှာ အဘယ်နည်း။

မူလတန်းပညာရေးနှင့် ပတ်သက်၍ သုတေသနတစ်ရပ်လုပ်ဆောင်သည်ဆိုပါစို့။

အောက်ဖော်ပြပါ လုပ်ဆောင်မှုနှစ်မျိုး သည် လူမှုရေးသုတေသနရှိ ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များကို လေးစားလိုက်နာခြင်းမရှိပေ။ မည်သည့်သုတေသန သမားမဆို ဤကဲ့သို့သော လုပ်ဆောင်မှုများကို ရှောင်ကြဉ်သင့်သည်။

ပထမအပြုအမူ - ကလေးများ၏ တုံ့ပြန်ပုံကို လေ့လာလိုသောကြောင့် သုတေသနသမားက ဆရာမတစ်ဦးအား ကလေးများကို အရိုက်ခိုင်းသည်။ ဤသို့လုပ်ခြင်းသည် သုတေသနသမားက သုတေသနတွင် ပါဝင်သူများကို စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အနာတရဖြစ်စေခြင်းနှင့် ဖိစီးမှုတို့ကို ဖြစ်စေသည်။

ဒုတိယအပြုအမူ - သုတေသီက မိဘများအား ပိုက်ဆံလက်ခံရရှိမည်ဟု ပြောသည်။ ဤသို့ပြုမူခြင်းသည် သုတေသီက မိဘများကို လှည့်ဖြားခြင်းဖြစ်သည်။

ဤအပြုအမူနှစ်မျိုးစလုံးကို ပိတ်ပင်တားမြစ်ရမည်။

ပထမအပြုအမူ - ကလေးများ၏ တုံ့ပြန်ပုံကို လေ့လာလိုသောကြောင့် သုတေသနသမားက ဆရာမတစ်ဦးအား ကလေးများကို အရိုက်ခိုင်းသည်။ ဤသို့လုပ်ခြင်းသည် သုတေသနသမားက သုတေသနတွင် ပါဝင်သူများကို စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အနာတရဖြစ်စေခြင်းနှင့် ဖိစီးမှုကို ဖြစ်စေသည်။

ဒုတိယအပြုအမူ - သုတေသီက မိဘများအား ပိုက်ဆံလက်ခံရရှိမည်ဟု ပြောသည်။ ဤသို့ပြုမူခြင်းသည် သုတေသီက မိဘများကို လှည့်ဖြားခြင်းဖြစ်သည်။

လူမှုရေးသုတေသန၏
ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များ

သုတေသနလုပ်ဆောင်သည့်အခါ - သုတေသနသမားအနေဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါ ကျင့်ဝတ်ဥပဒေသစည်းမျဉ်း ၅ရပ်တို စောင့်တိန်းလိုတ်နာရမည်။

၁။ မိမိဆန္ဒအလျောက်ဝါဝင်စေမှု

၂။ ပါဝင်သူများအား အန္တရာယ်မရှိစေမှု

၃။ အမည်မဖော်မှု

၄။ လျှို့ဝှက်ထားမှု

၅။ လှည့်ဖြားမှုမရှိခြင်း

၁။ မိမိဆန္ဒအလျောက်ပါဝင်ခြင်း

“မိမိဆန္ဒအလျောက် ပါဝင်မှု” ဆိုသည့် စည်းမျဉ်းကို စောင့်ထိန်းလိုက်နာခြင်းဆိုသည်မှာ အောက်ပါအချက်များကို အကျိုးဆက်သက်ရောက်စေသည်။

- ပါဝင်သူများသည် ၎င်းတို့ထံမှ ရရှိလာသော သတင်းအချက်အလက်များကို ဖော်ပြခွင့်ပြုရန် သဘောတူညီရမည်။

- ပါဝင်သူများအနေဖြင့် သိရှိကြောင်းသဘောတူချက် (informed consent)ကို (တောင်းခံသည့် အခါ) ပေးနိုင်ရမည်။

၂။ ပါဝင်သူများ အန္တရာယ်မရှိစေရ

“ပါဝင်သူများအား အန္တရာယ်မရှိစေရ”ဟူသည့် စည်းကမ်းကို လိုက်နာခြင်းဆိုသည်မှာ အောက်ပါအချက်များ အကျိုးဆက်သက်ရောက်စေသည်။

- ပါဝင်သူများအနေဖြင့် ကျရောက်နိုင်ချေရှိသော ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ (သို့မဟုတ်) စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ဘေးအန္တရာယ်တို့မှ ကင်းလွတ်ရမည်။

- ပါဝင်သူများထံမှ ၎င်းတို့နှင့် ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များ တောင်းခံယူသည့်အခါ ထိုအချက်အလက်တို့၏ ရှင်းလင်းသော အဓိပ္ပါယ်ရင်းကို အသိပေး သိရှိစေရမည်။

- ပါဝင်သူများအား ပရိယာယ်သုံးလိုပါက ၎င်းပရိယာယ်သည် ပါဝင်သူများအား ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ (သို့) စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အန္တရာယ်မရှိစေပါက သုံးနိုင်သည်။

၃။ အမည်မဖော်မှု

“အမည်မဖော်မှု” ဆိုသည်မှာ စည်းမျဉ်းကို လိုက်နာခြင်းဆိုသည်မှာ အောက်ပါအချက်များ အကျိုးဆက်သက်ရောက်စေသည်။

- ဝါဝင်ဝတ်သက်သူအား အများပြည်သူရော၊ သုတေသီပါ ဖော်ထုတ်နိုင်ခြင်း မရှိစေရ။
- ဒေတာကောက်ယူသည့်အဆင့်တွင် “အမည်မဖော်မှု”ဆိုသည်မှာ လိုအပ်လေ့မရှိသော်လည်း တစ်ခါတစ်ရံမှု လိုအပ်နိုင်ပါသည်။
- အများအားဖြင့် ဒေတာကောက်ယူခြင်းအဆင့် ပြီးသည့်အခါ မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်း သိရှိစေသည့် အမှတ်အသားများကို ဖယ်ရှားပစ်ရမည်။
- UNDP ၏ HH စစ်တမ်းကဲ့သို့သော ကာလအစဉ်တစ်လျှောက် ဒေတာကောက်ယူခြင်းမျိုးကိုမူ ချွင်းချက်အဖြစ် မှတ်ယူရမည်။

ၵၢင် ၁ႄလီၸၼ်းၸဢၼ်ၼၼ်ယ၁ၸ | ⇔ | မၸၶမ်ၸ းၵျမ်ၸၵ်ၸၸၶျ

ၵ်းၸထယ်ဝ်ၢ်လျ | | ၵ်ၸၵ၁ၵျၵၼ်

---- ၸၵ်ၼ်မၵျၸၸၸ ၸယၵ်းၸၵျၸ ၸၸၸ „ၵ်းၸထယ်ဝ်ၢ်လျ„ ၁ၸ „ၵ်ၸၵ၁ၵျၵၼ်„

။ၸၸၸၸဝ၁ၼ်လျ လျလျးၸယၸၼ် ၸၵ် „ၵ်းၸထယ်ဝ်ၢ်လျ„ -

။ၸၸးၸၸၸၸ းၸၼ်ၸယၸယဝ၁ဝ ၁ၸၼ်၁ၼ်ၸၸၸးၸၵ်ၼ် -

။ၸၸၸဝ၁ယၸ၁ယၸ

ယၸးၸယၼ် းၸၵ်ယၸၼ်ဝယၸၼ်၁ ၸၵ်ၸၸၸးၸၸၼ်ယလျ ယးၸၵ်းၸဝ „ၵ်းၸထယ်ဝ်ၢ်လျ„

ၵ်းၸထယ်ဝ်ၢ်လျ ။6

၅။ လှည့်ဖြားမှုမရှိခြင်း

“လှည့်ဖြားမှုမရှိခြင်း” ဆိုသည့် စည်းမျဉ်းကို စောင့်ထိန်းလိုက်နာခြင်းဆိုသည်မှာ သုတေသနအဆုံးမသတ်မီ အချိန်အတွင်း သုတေသန၏ မူရင်းရည်ရွယ်ချက်အမှန်ကို သုတေသနတွင် ပါဝင်သူများအား ပေးသိခြင်းဖြစ်သည်။

ကိစ္စတော်တော်များများ၌ “လှည့်ဖြားမှုမရှိခြင်း” ဆိုသည့် စည်းမျဉ်းကို စောင့်ထိန်းသည်ဆိုသည်မှာ ဒေတာမကောက်မီ (အင်တာဗျူးမတိုင်မီ၊ ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှု၊ PAR၊ စစ်တမ်းမကောက်ယူမီ တို့၌) သုတေသီသည် သုတေသနတွင် ပါဝင်သူများအား သုတေသန၏ ရည်ရွယ်ချက်အမှန်ကို အသိပေးလေ့ရှိသည်။

ရှားပါးဖြစ်ရပ်များတွင် “လှည့်ဖြားမှုမရှိခြင်း” ဆိုသည့် စည်းမျဉ်းကို စောင့်ထိန်းသည်ဆိုသည်မှာ-ဒေတာကောက်ယူအပြီး အစီရင်ခံစာမရေးသားမီ အချိန်၌ သုတေသီသည် သုတေသန၏ ရည်ရွယ် ချက်အပြည့်အစုံကိုအသိပေးသည်။

သိပ္ပံပညာရှင်တစ်ဦးအတွက် လိုက်နာရမည့် ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များမှာ အဘယ်နည်း။

သုတေသနသမားများသည် ၎င်းကို၏ သုတေသနနှင့်ပတ်သက်၍ သော်လည်းကောင်း၊ ၎င်းတို့ တွေ့ရှိရမှုများနှင့် ပတ်သက်၍သော်လည်းကောင်း ရိုးသားမှု ရှိရမည်။

၎င်းမှာ အောက်ပါစည်းမျဉ်းသုံးရပ်ကို လိုက်နာခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

-<u>**တွေ့ရှိသမျှ အရာအားလုံးအား အစီရင်ခံခြင်း။**</u> တွေ့ရှိမှုတစ်ချို့တစ်လေအား ထိန်ချန်ထားခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။

-<u>**တွေ့ရှိချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ သက်ဆိုင်ရာမူပိုင်ရှင်ကို အသိပေးဖော်ပြခြင်း။**</u> လေ့လာတွေ့ရှိမှုများသည် သုတေသီ၏ ကိုယ်ပိုင်မဟုတ်ပါက ထိုလေ့လာတွေ့ရှိမှုများနှင့် သက်ဆိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို အမှတ်အသားပြုဖော်ပြရမည်။

-<u>**မူပိုင်ခွင့်ဖောက်၍ ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်လေဟန်မလုပ်ခြင်း။**</u> သုတေသီတစ်ဦးအနေဖြင့် အခြားတစ်ယောက်၏ စကားလုံးများ (သို့မဟုတ်) အတွေးအခေါ်များကို သူ၏ ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်လေဟန်မလုပ်ရ။ ဤသို့ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်လေဟန် လုပ်ခြင်းသည် ဉာဏပိုင်းဆိုင်ရာ ခိုးယူ (ချိုးဖောက်)မှု ဖြစ်သည်။ ကပါးသူ၏ စာလုံးများ၊ အတွေးများကို အသုံးပြုသည့်အခါ မည်သူမည့်ဝါ၏ ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းစွာ ဖော်ပြရမည်။

သုတေသနပိုင်းဆိုင်ရာကျင့်ဝတ်များကို မည်သူကြီးကြပ်သနည်း။

- နိုင်ငံခြားတိုင်းပြည်များ၌ နိုင်ငံတကာအေဂျင်စီများနှင့် အဖွဲ့အစည်းတော်တော်များများတို့တွင် ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင် ရာ လေ့လာသုံးသပ်ရေးကော်မတီ Ethical Review Committee (ERC) တစ်ရပ်ရှိကြသည်။

- အချို့ဝက်ဘ်ဆိုက်များသည် တကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် သီးခြားလွတ်လပ်သော သုံးသပ်ရေးဝန်ဆောင်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ အသုံးဝင် - www.eandireview.com

- မြန်မာပြည်၌မူ တျန်းမာရေးဦးစီးဌာန၏ ERC ---- နှင့် အခြားတို့ရှိကောင်းရှိနိုင်သည်။ မကြာသေးခင်က ၂၀၁၂ ဇူလိုင် ၂၃ရက်ထုတ် "နယူးလိုက်အော့ဖ်မြန်မာ" ၏ ခေါင်းစီးတစ်ရပ်၌ --- "မြန်မာ့ ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာအကြီးအကဲများ ဂျွန်ဟော့ပ်ကင်း၏ ဇီဝတျင့်ဝတ်ဝိုင်းဆိုင်ရာ သင်ခန်းစာများအား အိမ်သို့ ယူဆောင်" ဟူ၍ ဖော်ပြဝါရှိသည်။

ရာနှုန်းပြည့်ကျင့်ဝတ်လိုက်နာသည့် သုတေသနမျိုး ရှိနိုင်ပါသလား။

အထတ်တွင် ဖော်ပြခဲ့သော စည်းမျဉ်းငါးရပ်ကို ၁၀၀% လိုက်နာနိုင်သည်မှာ ရှားပါးသည်။

အချို့ သုတေသနအကြောင်းအရာများတွင် သုတေသီများသည် ၎င်းတို့မည်သူမည်ဝါဖြစ်ကြောင်း ပါဝင်သူများအား အသိမပေးဘဲ ထိန်ချန်ရန် အရေးကြီးပါသည်။

ဥပမာ - လူကုန်ကူးမှုနှင့် ပတ်သတ်၍ သုတေသနပရောဂျက်တစ်ခုဆိုပါစို့။

"လှည်ဖြားမှုမရှိခြင်း" ဆိုသည့် စည်းမျဉ်းအား တိတိတျတျလိုတ်နာရန်မှာ သုတေသီအနေဖြင့် ၎င်း သည် သုတေသနသမားတစ်ဦးဖြစ်ကြောင်း အချိန်တိုင်း၌ ဖော်ပြနိုင်ရမည်။

သို့ရာတွင် ယခုသုတေသန အကြောင်းအရာသည် အထိအရှမခံသောကြောင့် သတင်းအချက်အလက် များ စုဆောင်းသည်အခါတွင် သူ၏ ဇာတိရုပ်အမှန်ကို ထိန်ချန်ထားခြင်းသည် သုတေသနသမားအတွက် အကျိုးများစေပါသည်။

ဤကဲ့သို့သော သုတေသနမျိုးကို မိမိ၏ ဇာတိရုပ်မှန်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ပါတ သုတေသီနှင့် တစ်ကွ သုတေသနတွင် ပါဝင်သူများအတွက်ပါ အန္တရာယ်များနိုင်ပါသည်။

လူမှုရေးသုတေသနရှိ မှုများမှာ အဘယ်နည်း။

သုတေသနသမားအနေဖြင့် ကျင့်ဝတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ မေးခွန်းများအပြင် အယူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာကိစ္စနှင့် လည်း ပတ်သက်မှုရှိသေးသည်။

သင်ကန်းအစဦးပိုင်းတွင် သုတေသီများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ အစွဲများနှင့် ဘက်လိုက်မှုများကို သတိမူ သင့်ကြောင်း အသိပေးဖော်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။ ထိုအစွဲများထဲမှ အယူဝါဒဆိုင်ရာ အစွဲနှင့် ဘက်လိုက်မှုများ သည် သုတေသနအကြောင်းအရာများတွင် ထင်ဟပ်ပါက သုတေသန၏ ရိုးသားဖြောင့်မတ်မှုကို ပြိုလဲစေနိုင် သည်။

သုတေသီတစ်ဦးအနေဖြင့် "အယူဝါဒစွဲကိုင်မှု"နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော "သိပ္ပံပညာ၏ ဓမ္မဒိဋ္ဌာန် ကျမှု"ကို အမြဲဦစားပေးသင့်သည်။

<u>"သိပ္ပံပညာ၏ ဓမ္မဒိဋ္ဌာန်ကျမှု"</u> ⇔ <u>"အယူဝါဒစွဲကိုင်မှု"</u>

သို့သော် သိပ္ပံပညာသည်လည်း လုံးလုံးလျားလျား ဓမ္မဓိဋ္ဌာန်ကျနိုင်ပါရဲ့လား ။။

ကျင့်ဝတ်နှင့် မူတို့ မည်သို့ ဆက်စပ်သနည်း။

သုတေသနလုပ်ဆောင်ခြင်းနှင့် သုတေသနဆိုင်ရာ ရှာဖွေတွေ့ရှိမှုများကို ဖော်ထုတ်ခြင်းတို့ ဆိုသည်မှာ ကိစ္စရပ်တော်တော်များများ၌ ကျင့်ဝတ်များ လိုက်နာခြင်းနှင့် မူများနှင့် ဝတ်သက်ခြင်း တို့ဖြစ်သည်။

- လူမှုရေးသုတေသန၏ ကျင့်ပတ်များသည် အသုံးပြုသော နည်းလမ်းများနှင့် အများအားဖြင့် သက်ဆိုင်သည်။
- မူပိုင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များသည် သုတေသနအား အသုံးပြုပုံနှင့် သုတေသန၏ ဆိုလိုရင်း အာဘော်အပေါ်တွင် ဗဟိုပြုသည်။
- အားလုံးသဘောတူလတ်ခံထားသော မူပိုင်းဆိုင်ရာ အပြုအမူဟူ၍ မရှိပါ။
- သို့သော်လည်း လူမှုရေးသုတေသနတွင် (ကျင့်ဝတ်ဝိုင်းဆိုင်ရာ)လိုက်နာရမည့် အမူအကျင့်များ ရှိဝါသည်။ ကျင့်ဝတ်ငါးရပ်ဖြစ်သည် -----

("၁။ မိမိဆန္ဒအလျောက်ဝါဝင်မှု ၂။ ဝါဝင်သူများအား အန္တရာယ်မရှိစေမှု ၃။ အမည်မဖော်မှု
-၄။ လျှို့ဝှက်ထားမှု ၅။ လှည့်ဖြားမှုမရှိခြင်း)" တို့အား တတ်နိုင်သမျှ စောင့်ထိန်းရမည်။

။ၵြႃလၵုံလၵၢၼိးၼွ်ၸၵၸၵယၸဢၵ ၵုံၼ်ႂိူၵ်ႃးလလးၸွ် ၵုံၼ်းလိၸၼြႃၸၼ ၽြၼ်လလယၸၺ်
ႂိူးလၢၵၵြၺ်ၼးႂိူၺ်ၼွ်ယၵၵွ်ၵၵႂိူ ၽြိူးၵၶ ၵုံၵြၼ်ၶၼးလၢးလၵလၼ်လယၸၺ်

းပ့ႁွ်

Thank you!

၂၃။ ထိမိကျစ်လစ်ခြင်းနှင့် ရှေ့နောက်ညီညွတ်မှုရှိခြင်း

တင်ပြရခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်

- *သင်တန်းသူ/သားများ အစီရင်ခံစာရေးသားရာ၌ အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာ မည်သည့်ဘာသာဖြင့် ရေးသားစေကာမူ ထိထိမိမိကျစ်ကျစ်လစ်လစ်နှင့် ရှေ့နောက်ညီညွတ်မှုရှိခြင်းတို့၏ အရေးကြီးပုံကို သတိထားမိ စေရန်။*

- *သင်တန်းသူ/သားများ၏ အစီရင်ခံစာရေးသားမှုများ၌ ထိမိကျစ်လစ်ခြင်းနှင့် ရှေ့နောက်ညီညွတ်မှု ရှိစေသောအဓိကစကားလုံးများ (key terms) အသုံးပြုနိုင်စွမ်းကို မြင့်တင်ပေးခြင်း။*

ထိမိထျစ်လစ်ခြင်း (unity)

- -Unity ဆိုတာဘာလဲ။
- -Unity of a paragraph ဆိုတာဘာလဲ။

- Unity of paragraph ဆိုသည်မှာ စာပိုဒ်တစ်ပိုဒ်၏ တင်ပြမှုအစမှအဆုံးတိုင်အောင် အကြောင်းအရာ တခုတည်းနှင့် အယူအဆအတွေးအခေါ်တခုတည်းကိုသာ ဆွေးနွေးတင်ပြခြင်းဖြစ်သည်။

- ဤဥပဒေသကို စာရေးသားရာ၌ (မြန်မာစာဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အင်္ဂလိပ်စာဖြင့်ဖြစ်စေ) အသုံးပြု သင့်ပါသည်။

ရှေ့နောက်ညီညွတ်မှုရှိခြင်း (coherence)

- Coherence ဆိုတာဘာလဲ။
- Coherence of paragraph ဆိုတာဘာလဲ။

- Coherence of the paragraph ဆိုသည်မှာ ဝါကျများ၏အစီအတွဲများ အကျိုးအကြောင်းညီခြင်း။

- ဤဥပဒေသကို မူရင်းစာများကိုရေးသားရာ၌ (မြန်မာစာဖြင့်ဖြစ်စေ၊ အင်္ဂလိပ်စာဖြင့်ဖြစ်စေ) အသုံးပြုသင့်ပါသည်။

ရှေ့နောက်ညီမျှမှုရှိခြင်း

- စာရေးသားရာတွင် ထိမိကျစ်လျစ်စေရန် စာပိုဒ်တပိုဒ်ရေးသားရာ၌ အတွေးအခေါ် အယူအဆတစ်ခုတည်းဖြင့် ရေးသားရပါမည်။

- ရှေ့နောက်ညီညွတ်သော စာပိုဒ်တပိုဒ်ဖြစ်စေရန် အောက်ပါ အချက်များဖြင့် ပြီးမြောက်နိုင်ပါသည်။

  - (၁) အဓိကနာမ်စားများကိုအသုံးပြုခြင်း။ (Use of key pronouns)
  - (၂) အကူးအပြောင်းဆက်စကားလုံးများကိုအသုံးပြုခြင်း။ (Use of transition terms)
  - (၃) ဝါကျများ၏ ကျိုးကြောင်းစီလျော်စွာ ပုံစံကျခြင်း။ (Logical order of sentences)

(၁) အဓိကနာမ်စားများကိုအသုံးပြုခြင်း။

- အဓိကနာမ်စားများကို စာပိုဒ်အကွင်းအသုံးပြုရာတွင် စပိုဒ်တစ်ပိုဒ်လုံး၌ ရှေ့နောက်ကိုက်ညီသင့် သည်။

- အကယ်၍ ရှေ့စာပိုဒ်၌ (အများ/အနည်း၊ အထီး/အမ) အဓိကနာမ်စားအဖြင့် တိတိဖော်ပြခဲ့လျှင် နောက်စာပိုဒ်များ၌လည်း ယခင်ဖော်ပြခဲ့သည့်နည်းတူ ဆက်လက်ရည်ညွှန်ဖော်ပြရမည်။

- ထိုသောချာတိကျစွာ ရည်ညွှန်းဖော်ပြခဲ့သော (အများ/အနည်း၊ အထီး/အမ) နာမ်စားများကို နာမ်အစားထိုးခြင်းနှင့် ဝိသေသများဖော်ညွှန်းသောအခါ၌လည်း အသုံးပြုသင့်ဝါသည်။

(၁) အဓိကနာမ်စားများကိုအသုံးပြုခြင်း။
လေ့ကျင့်ခန်း

- A child in Bagan who sells all sorts of goods and knows a few English and Japanese words has an advantage over a child who does not. They can often start talking to tourists. If, for example, you know how greet them, you have a better chance to sell your goods to them.

- ဤစာပိုဒ်၌အသုံးပြုသော အဓိကနာမ်စားသည် ရှေ့နောက်ကိုက်ညီခြင်းမရှိပါ။

- ရှေ့နောက်ကိုက်ညီမှုရှိစေရန် ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးသားပါ။

(၁) အဓိကနာမ်စားများကိုအသုံးပြုခြင်း။

လေ့ကျင့်ခန်း

- အောက်ဖော်ပြပါစာပိုဒ်သည် ရှေ့နောက်ညီညွတ်မှုမရှိပါ။
- ~~A child in Bagan who sells all sorts of goods and knows a few English and Japanese words has an advantage over a child who does not. **They** can often start talking to tourists. If, for example, **you** know how greet them, **you** have a better chance to sell **your** goods to them.~~

- အများကိန်း ခိုင့်မနည အသုံးပြုခြင်းဖြင့် ဖြစ်တန်စွမ်းရှိသော ပြန်လည်ပြင်ဆင်ထားသောစာပိုဒ်
- **Children** in Bagan who sell all sorts of goods and know a few English and Japanese words have an advantage over children who do not. **They** can often start talking to tourists. If, for example, **children** know how to greet them, **they** have a better chance to sell **their** goods to tourists.

OK

(၁) အဓိကနာမ်စားကိုအသုံးပြုခြင်း။

လေ့ကျင့်ခန်း

- Olympic Athletes must be strong both physically and mentally. First of all, if you hope to compete in an Olympic sport, you must be physically strong. Furthermore, athletes must train rigorously for many years. For the most demanding sports, they train several hours a day, five or six days a week. This means that you have to be totally dedicated to your sport, often giving up a normal school, family, and social life. Being mentally strong also means that he or she must be able to accept the intense pressure of international competition with its media coverage. Finally, not everyone can win a medal, so Olympians must possess the inner strength to live with defeat.

  Excerpted from *Writing Academic English* (4th edition), Oshima & Hogue, Longman Pub., 2006

- ဤစာပိုဒ်၌ အသုံးပြုသောအဓိကနာမ်စားသည် ရှေ့နောက်ညီညွတ်မှုမရှိပါ။

- ရှေ့နောက်ညီညွတ်မှုရှိစေရန် ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးသားပါ။

(၁) အဓိကနာမ်စားကိုအသုံးပြုခြင်း။

လေ့ကျင့်ခန်း

- အောက်ဖော်ပြပါစာပိုဒ်သည် ရှေ့နောက်ညီညွတ်မှုမရှိပါ။
- Olympic Athletes must be strong both physically and mentally. First of all, if **you** hope to compete in an Olympic sport, **you** must be physically strong. Furthermore, athletes must train rigorously for many years. For the most demanding sports, they train several hours a day, five or six days a week. This means that **you** have to be totally dedicated to **your** sport, often giving up a normal school, family, and social life. Being mentally strong also means that **he** or **she** must be able to accept the intense pressure of international competition with its media coverage. Finally, not **everyone** can win a medal, so Olympians must possess the inner strength to live with defeat.

- ဖြစ်တန်စွမ်းရှိသော ပြန်လည်ပြင်ဆင်ထားသောစာပိုဒ်
- Olympic Athletes must be strong both physically and mentally. First of all, if **they** hope to compete in an Olympic sport, **they** must be physically strong. Furthermore, athletes must train rigorously for many years. For the most demanding sports, they train several hours a day, five or six days a week. This means that **athletes** have to be totally dedicated to **their** sport, often giving up a normal school, family, and social life. Being mentally strong also means that **they** must be able to accept the intense pressure of international competition with its media coverage. Finally, not **all athletes** can win a medal, so Olympians must possess the inner strength to live with defeat.

OK

(၂) ကူးပြောင်းဆက် စာလုံးများ

- ရှေ့နောက်ကိုက်ညီသောစာပိုဒ်သည် ဝါကျကစ်ကြောင်းမှကစ်ကြောင်း၊ စာပိုဒ်အကွင်းကူးပြောင်းရာ၌ ကူးပြောင်းဆက်စကားလုံးများကို အသုံးပြု၍ကည်ဆောက်ထားသည်။

- ထိုကူးပြောင်းဆက်စကားလုံးများသည် ဝါကျများ၏အစီအတွဲများကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်းဖော်ပြနိုင်ရန် အထောက်အကူပြုခြင်းကို ဖြစ်စေကြောင်း အောက်ဝါအချက်များဖြင့်မိတ်ဆက်ရလျှင်

-ထပ်ဆင့်ဖြည့်စွက်သောအမြင်	(an additional view)
-ဆန့်ကျင်ဖက်(သို့) မကူခြားနားသောအမြင်	(an opposite view or contrast)
-အသွင်မကူရွေးချယ်မှု	(a choice of alternative)
-ပြန်လည်ကင်ပြခြင်း(သို့)ဖွင့်ဆိုရှင်းပြခြင်း	(a restatement or explanation)
-ဥပမာပေးခြင်း	(an example)
-နိဂုံးချုဝ်ခြင်း(သို့)အနစ်ချုပ်တင်ပြခြင်း	(a conclusion or a summary)
-ရလဒ်	(a result)

Meaning/Function	Transition Phrases	Conjunctive Adverbs	Coordinating Conjunctions	Subordinating Conjunctions	Others
To introduce an **additional idea**	in addition	furthermore moreover besides also too	and		another (+noun) an additional (+noun)
To introduce an **opposite idea** or **contrast**	on the other hand in contrast	however nevertheless instead still nonetheless	but yet	although though even though whereas while	in spite of (+noun) despite (+noun)
To introduce a **choice** or **alternative**		otherwise	or	if unless	
To introduce a **restatement** of **explanation**	in fact indeed	that is			
To list in **order**	first, second, next. last				the first, second, the next. last, final
To introduce an **example**	for example for instance				an example of (+noun) such as (+noun)
To introduce a **conclusion** or **summary**	clearly in brief in conclusion indeed in short in summary				
To introduce a **result**	accordingly as a result as a consequence	therefore consequently hence thus	so		

(၂) ကူးပြောင်းဆက် စာလုံးများ

Excerpted from *Writing Academic English* (4th edition), Oshima & Hogue, Longman Pub., 2006

(၃) အတွေးအခေါ်အယူအဆ၏ ကျိုးကြောင်းဆီလျော် ပုံစံကျခြင်း

ကျိုးကြောင်းဆီလျော်ပုံစံကျသော ယေဘုယျအင်္ဂလိပ်စာဘာသာ၏ပုံစံမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

- သက္ကရာဇ်စဉ်ဇယားပုံစံကျမှု (Chronological order)

- အတွေးအခေါ်အယူအဆ ကျိုးကြောင်းဆီလျော်စွာထားမှု (Logical division of ideas)

- နှိုင်းယှဉ်ချက်/ခြားနားသောစာပိုဒ် (Comparison / Contrast paragraph)

လေ့ကျင့်ခန်း

အောက်ပါပေးထားသောပါကျများကို ဆီလျော်အောင် ပြန်စီပါ။

a. Another important change was that people had the freedom to live and work wherever they wanted.

b. The earliest significant change was for farming families, who were no longer isolated.

c. The final major change brought by the automobile was the building of superhighways, suburbs, huge shopping centers.

d. The automobile revolutionized the way of life in the United States.

e. The automobile enabled them to drive to towns and cities comfortably and conveniently.

f. In fact, people could work in a busy metropolitan city and live home to the quiet suburbs.

လေ့ကျင့်ခန်း

အောက်ပါပေးထားသောပါကျများကို ဆီလျော်အောင် ပြန်စီပါ။

a. This means that they have to be totally dedicated to your sport, often giving up a normal school, family, and social life.

b. Furthermore, aspiring Olympians must train rigorously for many years.

c. For the most demanding sports, they train several hours a day, five or six days a week, for ten or more years.

d. In addition to being physically strong, athletes must also be mentally tough.

e. Finally, not all athletes can win a medal, so Olympians must possess the inner strength to live with defeat.

f. Olympic athletes must be strong both physically and mentally.

g. Being mentally strong also means that they must be able to withstand the intense pressure of international competition with its accompanying media coverage.

h. First of all, if athletes hope to compete in an Olympic sport, they must be physically strong.

Thank you!

၂၄။ စာပိုဒ်တည်ဆောက်ခြင်း

တင်ပြရခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်

- *သုတေသနအစီရင်ခံစာကို မည်သည့်ဘာသာစကားဖြင့်ရေးသားစေကာမူ ရေးသားရာတွင်၊ စာပိုဒ်ရေးသားတည်ဆောက်ခြင်း၏ အရေးကြီးမှုကို ပိုမိုသတိပြုတတ်စေရန်။*
- *စာပိုဒ်တစ်ပိုဒ်၏ဖွဲ့စည်းပုံကိုခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာနိုင်စွမ်းမြင့်တက်လာစေရန်နှင့် မိမိဘာသာစာများရေးသားရာတွင် လက်တွေ့တန်ဆာပလာ(practical tools)အသုံးပြုတတ်စေရန်*

စာပိုဒ်

စာပိုဒ် ဆိုတာဘာလဲ။

စာပိုဒ် ဆိုသည်မှာ ဝါကျအစုအဖွဲ့တစ်ခုဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းအစုအဖွဲ့သည် ပိုမိုနက်နဲရှုပ်ထွေးသောအကြောင်းအရာတစ်ခုမှ အချက်တစ်ချက် (သို့) အတွေးစဥ်တစ်ခုခုကို ထောက်ပံ့ပံ့ဖော်ပေးရန်ဖြစ်သည်။

စာပိုဒ်တွင်လုပ်ဆောင်ချက်(၃)ရပ်ရှိသည်။

-၎င်းသည်ခေါင်းစဥ်သစ် (ခေါင်းစဥ်၏မြင်ကွင်း) ကိုမိတ်ဆက်ပေးခြင်းနှင့် ပိုမိုပြည့်စုံလာအောင်ပြုလုပ်ပေးသည်။

-အမြင်အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း ယုတ္တိဗေဒ တည်ဆောက်မှုအရသော်လည်းကောင်းစာပိုဒ်သည် လက်ရှိခေါင်းစဥ်သစ်အား ယခင်ရှိပြီးသားနှင့် နောက်လာမည့် အကြောင်းအရာများမှ ကွဲပြားစေရမည်။

-ရလဒ်အနေဖြင့် စာပိုဒ်တွင်ပါရှိသော ဝါကျများအကြား ကျိုးကြောင်းဆီလျော်စွာ ဆက်စပ်နေခြင်းကို ဖော်ပြပါသည်။

ဥပမာ

Once, he spotted a ragged doll sticking out of a dump, which he pulled out to give to his daughter.

Paragraph 1

In addition, people live frugally in order to make efficient use of their space and labor. It is not uncommon for three generations of one family to be living under the same roof, where they share the chores, responsibilities, and income. Grandparents usually take care of the grandchildren while the parents go off to work. A *mokehinka* seller told me that she sets aside half the fish she buys from the market as ingredients for rice noodle soup, which she sells to customers, and uses the remainder for her family. She remarked: "At least my family members are able to have fish every day." She also bought fish bones from the market daily to make *ngapi* (a salty fish paste usually eaten with rice). She continued wryly, "We just have to think about ways of getting through each day."

Paragraph 2

Other people attempt to find additional income by providing services of various kinds that operate in a gray zone economically. Such services are aimed at local residents and are usually offered at affordable prices. Many stay-at-home moms set up home-based seamstress or hair salon operations. At one home salon in Insein I visited, a living room was used as a waiting area for customers during the day and was transformed into a sleeping space for the family at night. A table used for displaying hair-care products during the day became a study desk for the children every evening. Some women carry jewelry samples in their bags to sell on consignment while on visits to friends.

At any busy intersection in Yangon city, one can find artisans of all kinds, each specializing in repairing such items as umbrellas and shoes, or binding books. Cheap "mobile" mechanics can be found in many sections of the city, but most visitors would not recognize them as they appear to be merely idle residents lounging in chairs next to a pile of tools on the street—an expedient adopted to avoid arrest by the police or municipal authorities because they do not have business

ထိုဆောင်းပါး၏
ကောက်နှုတ်ချက်တွင်
ကောင်းစွာ
သိသာထင်ရှား
သောစာပိုဒ်နှစ်ပိုဒ်ပါရှိ
သည်။

Excerpted from Ardeth Maung Thawnhmung, "The Politics of Everyday Life in Twenty-First century Myanmar", Journal of Asian Studies, 2011, p.8

စာပိုဒ်တည်ဆောက်ခြင်း

သုတေသီတစ်ဦးမှ စာတစ်ပိုဒ် ရေးသောအခါ စာပိုဒ်ပါရေးသားချက်ကို နောင်တွင်ဖတ်ရှုမည့်သူများ ကောင်းစွာနားလည်စေရေးမှာ အထူးအရေးပါသည်။

စာပိုဒ်ပါရေးသားချက်များကို ထိုသို့နားလည်ရန်အလို့ငှာ ဦးစွာပထမ စာပိုဒ်ကို ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ ချမှတ်ပေးရမည်။

စာပိုဒ်တည်ဆောက်မှုပုံမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သင့်သည်။

၁။ ဖော်ပြအဆို **(statement)**

၂။ အသေးစိတ်ခြယ်မှုန်းခြင်း **(supporting details)**

၃။ ကောက်ချက် **(concluding sentence)**

ဥပမာ

အောက်ပါဥပမာသည် စာပိုဒ်တခု၏ကွဲပြားခြားနားသော အစိတ်အပိုင်းများဖြစ်သည်-

1. ဖော်ပြအဆို (Statement)

ချည်မျှင်စက်ရုံလုပ်သားများအတွက် လုပ်ငန်းခွင်အနေအထားဆိုးရွားလာသည်။

2. အသေးစိတ်ခြယ်မှုန်းခြင်း (Supporting Details)

ယမန်နှစ်မှ စတင်၍ချည်မျှင်စက်ရုံများတွင် အလုပ်သမားဦးရေ ၅% တိုးပွားလာသည်။

ချည်မျှင်လုပ်သား ၈၀% မှာ အမျိုးသမီးများဖြစ်သည်။

လူနှစ်ဦးသေဆုံးမှုနှင့်အတူ လွန်ခဲ့သော ရက်သတ္တပတ် နှစ်ပတ်ခန့်မှ စတင်၍ အလုပ်သမားသပိတ်များတွင် အကြမ်းဖက်မှုများ ပေါ်ပေါက်လာသည်။

ယမန်နှစ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက အလုပ်သမားများနှင့် ကြီးကြပ်ရေးတာဝန်ခံများကြား ပြဿနာဖြစ်ပွားမှုမှာ ၁၀% ခန့်မြင့်တက်လာသည်။

3. ကောက်ချက် - ဥပမာများ (Concluding sentence - Examples)

စက်ရုံလုပ်သားသပိတ်များ နောင်တွင်လည်း အရေအတွက်တိုးပွားလာမည်။

ချည်မျှင်လုပ်သားများတွက် လုပ်ငန်းခွင်အနေအထား ဆိုးရွားလာမှုကို သမဂ္ဂများနှင့် အစိုးရ အစည်းအဝေးများတွင် တင်သွင်းသင့်သည်။

ဥပမာ

ရှေ့တွင်ဖော်ပြထားသောကောက်နုတ်ချက်မှ အမှတ်(၁)စာပိုဒ်သည် အောက်ပါတည်ဆောက်မှုပုံစံ ရှိသည်။

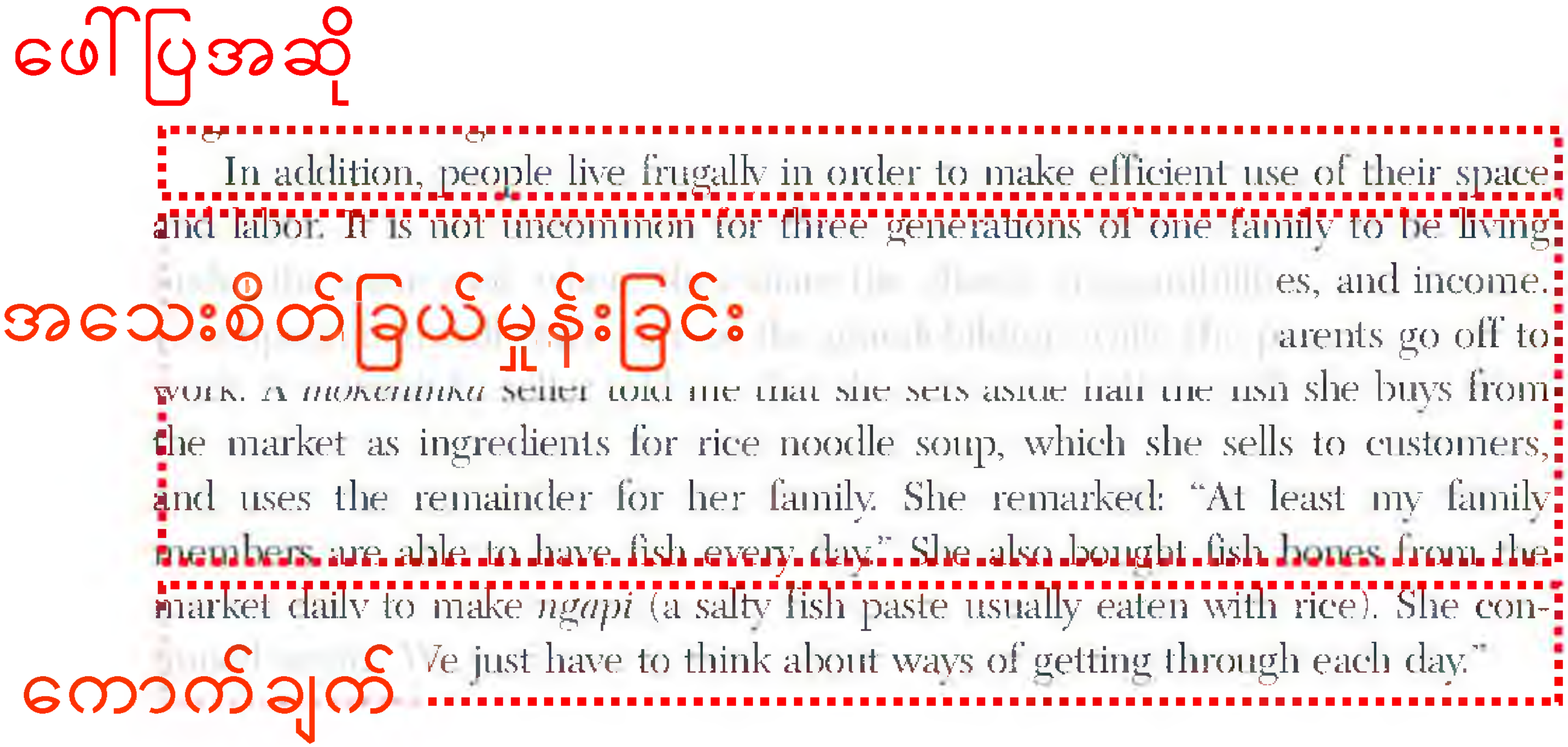

In addition, people live frugally in order to make efficient use of their space and labor. It is not uncommon for three generations of one family to be living … es, and income. … parents go off to work. A *mokehinka* seller told me that she sets aside half the fish she buys from the market as ingredients for rice noodle soup, which she sells to customers, and uses the remainder for her family. She remarked: "At least my family members are able to have fish every day." She also bought fish bones from the market daily to make *ngapi* (a salty fish paste usually eaten with rice). She con- … We just have to think about ways of getting through each day."

လေ့ကျင့်ခန်း

အဖိုးတန်သတ္တုတစ်မျိုးဖြစ်သော ရွှေကို အရေးကြီးသော ဝိသေသနှစ်ခုကြောင့် တန်ဖိုးထားကြသည်။ ဦးစွာပထမ ဓါတ်ပြုအရောင်ပြောင်းခြင်း မရှိသည့် ဝင်းဝါနေအိသော အလှဂုဏ်ဖြစ်သည့်။ ထို့ကြောင့် ကျောက်မျက်ရတနာများ၊ ဒင်္ဂါးများနှင့် အလှဆင်လုပ်ငန်းများအတွက် လွန်စွာသင့်တော်သည်။ အခြားအရေးကြီးသော ဝိသေသတစ်ခုမှာ စက်ရုံအလုပ်ရုံနှင့် သိပ္ပံပညာရပ်တွင် အသုံးတည်ခြင်းဖြစ်သည်။ ရွှေကို နှစ်ပေါင်းများစွာကတည်း ကပင် သွားဆေးခန်းနှင့် ဓါတ်ပုံလုပ်ငန်းစသည့် အလုပ်ရုံသုံး ပစ္စည်းများစွာတွင် အသုံးပြုခဲ့သည်။ အနှစ်ချုပ်အားဖြင့် ရွှေသည် အလှအပကြောင့်သာမက အသုံးဝင်မှုကြောင့်ပါ တန်ဖိုးထားခြင်းခံရသည်။

- Excerpted from *Writing Academic English* (4th edition), Oshima & Hogue, Longman Pub., 2006

- မည်သည့်အချက်သည် ဖော်ပြအဆို ဖြစ်သနည်း။
- စာပိုဒ်ပါအကြောင်းအရာနှင့် ပတ်သက်သော အဓိကအချက်နှစ်ချက်မှာ အဘယ်နည်း။
- အဆိုပါအချက်နှစ်ချက်ကို အားကောင်းစေရန် မည်သည့်ဥပမာများ အသုံးပြုသွားသနည်း။

လေ့ကျင့်ခန်း

ဖော်ပြအဆို သည်အနီရောင်ဖြစ်သည်။

အဓိကအချက်(၂)ခုမှာ အပြာရောင်ဖြစ်သည်။

-အချက်(၂)ချက်ကို အထောက်အပံ့ပြုသော ဥပမာများမှာ အစိမ်းရောင်ဖြစ်သည်။

အဖိုးတန်သက္ကူတစ်မျိုးဖြစ်သော ရွှေကို အရေးကြီးသော ဝိသေသနှစ်ခုကြောင့် တန်ဖိုးထားကြသည်။ ဦးစွာပထမ ဓါတ်ပြုအရောင်ပြောင်းခြင်း မရှိသည့် ဝင်းဝါနေအိသော အလှဂုဏ်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကျောက်မျက်ရကနာများ၊ ဒင်္ဂါးများနှင့် အလှဆင်လုပ်ငန်းများအတွက် လွန်စွာသင့်တော်သည်။ အခြားအရေးကြီးသော ဝိသေသတစ်ခုမှာ စက်ရုံအလုပ်ရုံနှင့် သိပ္ပံပညာရပ်တွင် အသုံးတည့်ခြင်းဖြစ်သည်။ ရွှေကို နှစ်ပေါင်းများစွာကတည်း ကပင် သွားဆေးခန်းနှင့် ဓါတ်ပုံလုပ်ငန်းစသည့် အလုပ်ရုံသုံး ပစ္စည်းများစွာတွင် အသုံးပြုခဲ့သည်။ အနှစ်ချုပ်အားဖြင့် ရွှေသည် အလှအပကြောင့်သာမက အသုံးဝင်မှုကြောင့်ပါ တန်ဖိုးထားခြင်းခံရသည်။

၁။ ခေါင်းစဉ်

- ခေါင်းစဉ် သည် စာတမ်း၏အရေးကြီးဆုံးသောဝါကျဖြစ်သည်။

- စာတမ်းအတွင်း မည်သည့်အရာကိုဆွေးနွေးမည်ဖြစ်ကြောင်းကို အတိုချုံးညွှန်ပြသည်။
- စာတမ်းအတွင်း၌ပါရှိမည့်အကြောင်းအရာများကို အသေးစိတ်ဖော်ပြမည်မဟုတ်ပါ။

- ထို့ကြောင့် စာတမ်းကိုမိတ်ဆက်ခြင်းပြုသော ခေါင်းစဉ်သည် သိပ်ပြီးယေဘုယျသဘောမဆောင်သင့်ပါ။
- အလားတူစွာပင်၊ အသေးစိတ်ဖော်ပြချက် (specific) လည်းမဖြစ်ရန်လိုအပ်သည်။

လေ့ကျင့်ခန်း

ပေးထားသောဝါကျများကို ဖတ်ရှု၍၊ အောက်ပါပေးထားသော မေးခွန်းများကိုဖြေဆိုပါ။

ယနေ့ခေတ်တွင် မည်သည် အစားအစာများသည် ဘေးဥပါဒ်ကင်းရှင်းကြောင်း သိရန်ခက်ခဲသည်။

“It is hard to know which foods are safe to eat nowadays”

အချို့သောသမုဒ္ဒရာငါးကြီးများသည် ပြဒါးဓါတ်လွန်ကဲစွာပါဝင်လျှက်ရှိသည်။

“In some large ocean fish, there are high levels of mercury”

ကောင်းစွာမကျက်သော ကြက်သားနှင့် ဟမ်ဘာဂါသည် ရောဂါပိုးမျိုးစုံပါဝင်နေနိုင်သည်။

“Undercooked chicken and hamburger may carry various bacteria”

နွားရူးရောဂါ မဆိုထားနှင့်

“Not to mention mad cow disease”

အစားအစာဥပါဒ်ကင်းရှင်းရန်မှာ လွန်စွာအရေးကြီးသည်။

“Food safety is an important issue”

- မည်သည်ဝါကျသည်ယေဘုယျဆန်လွန်းသနည်း။
- မည်သည်ဝါကျသည်အသေးစိတ်လွန်းသနည်း။
- မည်သည်ဝါကျသည် ပြီးပြည့်စုံမှုမရှိသနည်း။
- မည်သည်ဝါကျသည် ဖေါ်ပြအဆို အဖြစ်အသုံးပြုနိုင်သနည်း။

လေ့ကျင့်ခန်း

"It is hard to know which foods are safe to eat nowadays" ဖော်ပြအဆိုအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သည်။

"In some large ocean fish, there are high levels of mercury" အသေးစိတ်လွန်းသည်။

"Undercooked chicken and hamburger may carry various bacteria" အသေးစိတ်လွန်းသည်။

"Not to mention mad cow disease" ပြည့်စုံခြင်းမရှိ။

"Food safety is an important issue" ယေဘုယျဆန်လွန်းသည်။

လေ့ကျင့်ခန်း

ပေးထားသောဝါကျများကိုဖတ်ရှု၍ မည့်သည့်အရာသည် ဖော်ပြအဆို ဖြစ်၍၊ မည့်သည့်အရာ သည်သက်သေပြုထောက်ပံ့ချက် ဖြစ်ကြောင်းကိုဆုံးဖြတ်ပါ။ ရှေ့နောက်ဆီလျော်သော စာပိုဒ်ဖြစ်စေ ရန် ဝါကျများကို အစီအစဉ်တကျ ပြန်စီပါ။

1. Another important change was that people had the freedom to live and work wherever they wanted.
အခြားအရေးပါသော အပြောင်းအလဲတစ်ခုမှာ လူများသည် ၄င်းတို့စိတ်တိုင်းကျ လွတ်လပ်စွာ နေထိုင်လုပ်ကိုင်ခွင့် ရရှိလာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

2. The earliest significant change was for farming families, who were no longer isolated.
အစောဆုံးသော သိသာထင်ရှားသည့် အပြောင်းအလဲမှာ ယခင်လို အထီးထီးဖြစ်မနေတော့သော လယ်သမားမိသားစုများဖြစ်ကြသည်။

3. The final major change brought by the car was the building of expressways, suburbs, shopping centers.
ယခုနောက်ဆုံး ကားများကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည် ကြီးမားသည် အပြောင်းအလဲမှာ အမြန်လမ်းမကြီးများ၊ ဆင်ခြေဖုံးရပ်ကွက်များနှင့် အရောင်းစင်တာများဖြစ်ကြသည်။

4. The use of cars caused major changes in the way of life in the developed countries.
ကားအသုံးပြုမှုသည် ဖွံ့ဖြိုးစတိုင်းပြည်များတွင် အထင်ကရပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

5.The car enabled them to drive to towns comfortably and conveniently.
ကားများကြောင့် မြို့များသို့ လွယ်ကူလျင်မြန်စွာသွားလာနိုင်ပြီဖြစ်သည်။

6. In fact, people could work in a busy downtown and drive home to the quiet suburbs.
ရှုပ်ထွေးသော မြို့ထဲပိုင်းတွင် အလုပ်လုပ်နိုင်ပြီး တိတ်ဆိတ်သော ဆင်ခြေဖုံးရပ်ကွက်ရှိ နေအိမ်သို့ ကားမောင်းပြီးပြန်နိုင်သည့်။

လေ့ကျင့်ခန်း

4. The use of cars caused major changes in the way of life in the developed countries.

2. The earliest significant change was for farming families, who were no longer isolated.

5.The car enabled them to drive to towns comfortably and conveniently.

1. Another important change was that people had the freedom to live and work wherever they wanted.

6. In fact, people could work in a busy downtown and drive home to the quiet suburbs.

3. The final major change brought by the car was the building of expressways, suburbs, shopping centers.

၂။ အသေးစိတ်ခြယ်မှုန်းခြင်း

ဖော်ပြအဆိုကို ရေးသားပြီးသည့်နောက်တွင် ၎င်းကိုထောက်ပံ့ပေးမည့် သက်သေသာဓကများကို စာရင်းလုပ်ထားသင့်သည်။

အသေးစိတ်ခြယ်မှုန်းခြင်း၌ အောက်ပါ data များပါရှိရမည်။

-ဥပမာ **(Examples)**

-သရုပ်ပြကိန်းဂဏာန်း **(Statistics)**

-ကိုးကားချက်များ **(Quotes)**

ထို အသေးစိတ်ခြယ်မှုန်းခြင်းသည် သုတေသနမှတောက်ယူထားသော အချက်အလက်မှ တိုက်ရိုက်ရရှိ ရမည်။

-စာရင်းဇယားများကို စစ်တမ်းသုတေသန(သို့) ရှိပြီးသား စာရင်းဇယားများမှ ရယူသည်။

-ဥပမာများကို ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှုများ (case studies)၊ လူတွေ့မေးမြန်းခြင်းများ(သို့) ကွင်းဆင်း လေ့လာမှုမှရရှိယူရမည်။

-ကိုးကားချက်များသည် လူတွေ့မေးမြန်းခြင်းများမှရယူရမည်။

လေ့ကျင့်ခန်း

Red-Light Running

Although some people think that red-light running is a minor traffic violation that is no worse than jaywalking,[1] it can, in fact, become a deadly crime. Red-light runners cause accidents all the time. Sometimes people are seriously injured and even killed. It is especially a problem in rush hour traffic. Everyone is in a hurry to get home, so drivers run red lights everywhere. The police do not do much about it because they are too busy. The only time they pay attention is when there is an accident, and then it is too late. In conclusion, running a red light is a serious offense.

မည်သည့် texts မှ supporting evidence ရှိသနည်း။

Red-Light Running

[1]Although some people think red-light running is a minor traffic violation that is no worse than jaywalking, it can, in fact, become a deadly crime. [2]Red-light runners cause hundreds of accidents, including deaths and injuries as well as millions of dollars in damages. [3]Each year more than 900 people die, and nearly 200,000 are injured in crashes that involve red-light running. [4]Motorists run red lights all the time. [5]For example, in Fairfax, Virginia, a five-month-long survey at five busy intersections revealed that a motorist ran a red light every 20 minutes. [6]Red-light runners are seldom caught. [7]According to the Insurance Institute for Highway Safety, "Communities don't have the resources to allow police to patrol intersections as often as would be needed to ticket all motorists who run red lights" ("Q&A").[2]

Excerpted from *Writing Academic English* (4th edition), Oshima & Hogue, Longman Pub., 2006

လေ့ကျင့်ခန်း

Red-Light Running

Although some people think that red-light running is a minor traffic violation that is no worse than jaywalking,[1] it can, in fact, become a deadly crime. Red-light runners cause accidents all the time. Sometimes people are seriously injured and even killed. It is especially a problem in rush hour traffic. Everyone is in a hurry to get home, so drivers run red lights everywhere. The police do not do much about it because they are too busy. The only time they pay attention is when there is an accident, and then it is too late. In conclusion, running a red light is a serious offense.

ဤစာပိုဒ်တွင် supporting evidence ရှိပါသည်။

Red-Light Running

[1]Although some people think red-light running is a minor traffic violation that is no worse than jaywalking, it can, in fact, become a deadly crime. [2]Red-light runners cause hundreds of accidents, including deaths and injuries as well as millions of dollars in damages. [3]Each year more than 900 people die, and nearly 200,000 are injured in crashes that involve red-light running. [4]Motorists run red lights all the time. [5]For example, in Fairfax, Virginia, a five-month-long survey at five busy intersections revealed that a motorist ran a red light every 20 minutes. [6]Red-light runners are seldom caught. [7]According to the Insurance Institute for Highway Safety, "Communities don't have the resources to allow police to patrol intersections as often as would be needed to ticket all motorists who run red lights" ("Q&A").[2]

Excerpted from *Writing Academic English* (4th edition), Oshima & Hogue, Longman Pub., 2006

၃။ ကောက်ချက်(သို့) စာပိုဒ်ကို မည်ကဲ့သို့အဆုံးသတ်မည်နည်း။

- စာပိုဒ်ကောက်ချက်ဖြင့် အဆုံးသတ်ခြင်းသည် အကောင်းဆုံးဖြစ်သည်။ အောက်ပါစာလုံးများကို

  - နောက်ဆုံးတွင် (Finally)
  - နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် (In conclusion)
  - အတိုချုပ်အားဖြင့် (In Short)
  - ထို့ကြောင့် (Therefore)
  - အချုပ်သဘောအားဖြင့် (To sum up)

  အကျဉ်းချုံးရလျှင် (In brief)

  အမှန်အားဖြင့် (Indeed)

  နောက်ဆုံးတွင် (Lastly)

  ယင်းသို့ကြောင့် (Thus)

၃။ ကောက်ချက်(သို့) စာပိုဒ်ကို မည်ကဲ့သို့အဆုံးသတ်ရမည်နည်း။

အောက်ပါအသုံးအနှုန်းများကို အသုံးပြုပြီးစာပိုဒ်ကို အဆုံးသတ်နိုင်သည်-

The evidence mentioned here suggests that …

These examples show that …

We can see that …

Thank you!

25. Sentence Structure

Presentation Objectives

- *To raise students/trainees' awareness of the importance to write structured sentences in research reports.*

- *To develop students/trainees' capacity to analyse the structure of a sentence and to use practical tools for structuring their own writing.*

Note that this presentation is valid for sentence structure in the English language.
The presentation is not available in the Myanmar language.

Significance of the sentence

- Sentences are the main mode of expressing ideas. It is crucial for researchers to structure correctly their sentences. If sentences are structured correctly, ideas can be understood by any reader.

- In making sentences, you will have to combine clauses.

- What is a clause?
- A clause is a group of words that contains (at least) a subject and a verb.

- For example:

Ecology is a science:	subject:	ecology
	verb:	is

<u>"Ecology is a science" is a clause</u>

To protect the environment	subject:	??
	verb:	protect

<u>"To protect the environment" is not a clause</u>

Independent Clause

- Just like variables, there are independent and dependent clauses.

- An independent clause contains a subject and a verb and express a complete thought.

- It can stand alone as a sentence by itself:

	Subject	Verb	Complement (optional)
Ex.1:	The sun	rose.	
Ex. 2:	The monsoon	caused	many floods.

Combining two independent clauses

- When writing two independent clauses after one another, the researcher will have to clarify how the two clauses are linked, that is, how the idea expressed in one sentence is related to the idea expressed in the other sentence.

- Combining two independent clauses will be done by using:

for, and, nor, but, or, yet, so

When to use
for, and nor, but, or yet, so?

When using:	**for**	between to clauses means to add	**a reason**
....	**and**	………………………………………	**a similar idea**
…………….	**nor**	………………………………….......	**a negative equal idea**
…………….	**but**	……………………………………..	**an opposite idea**
…………….	**or**	……………………………………..	**an alternative possibility**
…………….	**yet**	……………………………………..	**an unexpected or surprising continuation**
…………….	**so**	……………………………………..	**an expected result**

Exercise time

Read the following independent clauses and combined them in pairs using: for, and, nor, but, or, yet, so

- 1. Nuclear accidents can happen. Nuclear power plants must have strict safety controls.
- 2. The accident at the nuclear power plant at Chernobyl in the former Soviet Union created fears about the safety of this energy source. The disaster at Fukushima in Japan confirmed them.
- 3. Solar heating systems are economical to operate, yet the cost of installation is very high.
- 4. Environmentalists know that burning fossil fuels causes holes in the ozone layer. People continue to do it.
- 5. Developing nations especially will continue this harmful practice. They do not have the money to develop “clean” energy sources.
- 6. All nations of the world must take actions. Our children and grandchildren will suffer the consequences.

Exercise time

- 1. Nuclear accidents can happen **so** nuclear power plants must have strict safety controls.
- 2. The accident at the nuclear power plant at Chernobyl in the former Soviet Union created fears about the safety of this energy source **and** the disaster at Fukushima in Japan confirmed them.
- 3. Solar heating systems are economical to operate, **yet** the cost of installation is very high.
- 4. Environmentalists know that burning fossil fuels causes holes in the ozone layer **but** people continue to do it.
- 5. Developing nations especially will continue this harmful practice **for** they do not have the money to develop “clean” energy sources.
- 6. All nations of the world must take actions **or** our children and grandchildren will suffer the consequences.

Dependent Clause

- A dependent clause begins with a word like *when, while, if, that, who.*

- A dependent clause does not express a complete thought, so it is not a sentence by itself. It is not a complete sentence.

- Words that starts a dependent clause are the following ones:

when	after	before	that
which	although	though	whenever
because	while	whom	where
if	until	since	so that

- A dependent clause contains a word like the above ones listed + a subject and a verb:

when the sun rose + independent clause

because the monsoon caused many floods+ independent clause

Exercise time

- Identify which following sentences are independent or dependent clauses:

1. Globalization means more travel for businessmen and women,

2. As business executives fly around the world to sell their companies' products.

3. Jet lag affects most long-distance travelers.

4. Which is simply the urge to sleep at inappropriate times,

5. During long journeys, the body's pace is disrupted.

6. For some reasons, travel from west to east causes greater jet lag than travel fro east to west.

7. Changes in work schedules can cause jet lag.

8. When hospital nurses change from a day shift to a night shift,

Thank you!

၂၆။ အသေးစိတ်အထောက်အထားများ

တင်ပြရခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်။

- *သုတေသနအစီရင်ခံစာတစ်စောင်တွင်ဖြစ်ရပ်ကို ဖော်ပြရာ၌ အသေးစိတ်အထောက်အထား အရေးပါပုံကိုနားလည်သဘောပေါက်လာစေရန်။*

- *သုတေသနအကြောင်းအရာတစ်ခုကို စဉ်းစားသုံးသပ်ရာတွင် လိုအပ်သည့် အသေးစိတ်အထောက်အထား အမျိုးမျိုးကို အသုံးပြုတတ်စေရန်*

အသေးစိတ်အထောက်အထား

- ယခင်အပိုင်းများတွင် အောက်ဖော်ပြပါ အကြောင်းအရာ(၃)မျိုးနှင့် ဖွဲ့စည်းထားသော စာပိုဒ်များကို ရှင်းပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။
  - ဖော်ပြအဆို
  - ကိုးကားသော အဖြစ်အပျက်
  - ကောက်ချက် (နှစ်သက်ရာ)
- ကိုးကားသော အဖြစ်အပျက်တွင် အုပ်စု(၃)ခုထပ်မံခွဲထားသည်။
  - ၁။ ဥပမာ၊ ဥပမေယျ၊ သာဓကများ
  - ၂။ ကောက်နှုတ်ချက်
  - ၃။ စာရင်းအင်းဆိုင်ရာဖော်ပြချက်များ

အသေးစိတ်အထောက်အထား

- အသေးစိတ်အထောက်အထား အမျိုးအစား(၃)ပိုင်း၏ တစ်ပိုင်းစီကို အသေးစိတ် မလေ့လာမီ၊ မည်သည့်တို့က အသေးစိတ် ဖြည့်သွင်းခြင်းဖြစ်ပြီး၊ မည်သိည်တို့က မဖြစ်သလဲဆိုခြင်းကို ခွဲခြားနားလည်ထားရန်လိုအပ်ပါသည်။

- အသေးစိတ်အထောက်အထားကို သုံးသပ်ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်းတွင်အသုံးပြုရန်၊ အချက်အလက် (facts) နှင့်အမြင် (opinions) ကိုခွဲခြားနားလည်ရန် အရေးကြီးသည်။

- အမြင်ဆိုသည်မှာ တစ်စုံတစ်ယောက်၏ ယုံကြည်မှု (or) သဘောထားအပေါ် အခြေခံသည့် ပုဂ္ဂလဓိဋ္ဌာန် ဖော်ပြချက်များဖြစ်သည်။

    - အမျိုးသားများသည် အမျိုးသမီးများထက် ကားမောင်းပိုကျွမ်းကျင်သည်။
    - ဆေးလိပ်သောက်ခြင်းသည် မကောင်းသော အကျင့်ဆိုးတစ်ခုဖြစ်သည်။
    - အင်္ဂလိပ် ဘာသာစကားသည် သင်ယူရလွယ်သည်။

အသေးစိတ်အထောက်အထား

- ထိုကဲ့သို့သောဝေဝါးလိက အမြင်အစား အချက်အလက်များ (Facts and data)ကို မိမိအဆို အကွက် အထောက်အကူအဖြစ်လိုအပ်ပါသည်။

  - အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများထက် အသက်ပိုရှည်ကြသည်။
  - စီးကရက်သည် လူကို စွဲစေတတ်သည်။
  - နိုင်ငံခြားဘာသာသင်ယူရာတွင် လူငယ်များသည် လူကြီးများလောက် အခက်အခဲမရှိပေ။

- ထို့ကြောင့် မှတ်မိရန် အရေးကြီးသည်များကား-

အမြင်

-အမျိုးသားများသည် အမျိုးသမီးများထက်
ကားမောင်းပိုကျွမ်းကျင်သည်။
-ဆေးလိပ်သောက်ခြင်းသည် မကောင်းသော
အကျင့်ဆိုးတစ်ခုဖြစ်သည်။
-အင်္ဂလိပ် ဘာသာစကားသည်
သင်ယူရလွယ်သည်။

အမြင်အစား အချက်အလက်များ

အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသားများထက်
အသက်ပိုရှည်ကြသည်။
စီးကရက်သည် လူကို စွဲစေတတ်သည်။
နိုင်ငံခြားဘာသာသင်ယူရာတွင်
လူငယ်များသည် လူကြီးများလောက်
အခက်အခဲမရှိပေ။

၁။ ဥပမာများ

- အသေးစိတ်အထောက်အထား၏ ပထမအမျိုးအစားမှာ - ဥပမာဖြစ်သည်။

- သုတေသနစီမံကိန်းအတွက် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများ၊ ကွင်းဆင်းခြင်းနှင့် ဆားဗေးများမှ ရရှိလာသော အချက်အလက်များမှ ဥပမာများကို တိုက်ရိုက်ထုတ်ယူရမည်။

- ဥပမာ -“PLHIV သူများ၏ လူမှုစီးပွားတွင် အနှိမ်ခံရခြင်း” နှင့်ပတ်သက်၍ သုတေသနစီမံကိန်းတစ်ခုပြုလုပ်မည်ဆိုကြပါစို့။

- အနှိမ်ခံခြင်ဆိုသော အဓိပ္ပါယ်သည် အတော်လေးကို ကျယ်ဝန်းသဖြင့် PLHIV များအနေဖြင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရသော ပြတ်သားသော ဥပမာများကို ဖော်ပြတတ်ရန် အရေးကြီးပါသည်။

၂။ ကောက်နှုတ်ချက်များ

- ကောက်နှုတ်ချက်များဆိုသည်မှာ - သုတေသန စီမံကိန်းတွင် ဝါဝင်ကူညီခဲ့သူများက နှုတ်မှ ပြောသော စကားလုံးများနှင့် အကြောင်းအရာကို ဆိုပါသည်။

- လေ့လာနေသော အကြောင်းအရာနှင့်ပတ်သက်၍ ကျွုံးကျင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ရေးသားထား မှုမှုလည်း ကောက်နှုတ်ချက်အဖြစ်ဖော်ပြနိုင်သည်။ ၎င်း ကောက်နှုတ်ထားသော စာသားများကို မူလစာသားအတိုင်း ပြန်လည်ဖော်ပြသင့်သည်။

- တခါတရံတွင် သုတေသန စီမံကိန်း၌ အချက်အလက်စုဆောင်းစဉ်တွေ့ဆုံ မေးမန်းခဲ့သော အဓိက သတင်းအချက်အလက်ပြောပြသူပြောသော စကားလုံးများကိုလည်း ကောက်နှုတ်ဖော်ပြ လေ့ရှိကြသည်။

- လေ့လာနေသော အကြောင်းအရာ၏ အဓိကအစိတ်အပိုင်းနှင့် သက်ဆိုင်သော တစုံတစ်ဦး၏ စကားလုံးများအတွက် ကောက်နှုတ်ဖော်ပြချက်များကို ထိုအဓိကအကြောင်းအရာနှင့် အထူးသက် ဆိုင်သော အပိုင်းတွင် မှန်မှန်ကန်ကန်ကိုးကားဖော်ပြသင့်သည်။

၂။ ကောက်နှုတ်ချက်များ

- တစ်စုံတစ်ဦး၏ ပြောဆိုချက်ကို ကောက်နှုတ်ရာတွင် တိုက်ရိုက်ပြောစကားအနေနှင့် သော်လည်းကောင်း (သို့) ကဆင့်ခံပြောစကားအနေဖြင့် သော်လည်းကောင်း ဖော်ပြနိုင် သည်။

- တိုက်ရိုက်ကောက်နှုတ်ချက်များမှာ -

  -ကိုးကားလိုသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပြောစကားများကို မူလအတိုင်းကိုးကားရန်နှင့် ၎င်းပြောစကားများကို " . . . " ဖြစ် ပြထားရမည်။

- တဆင့်ခံကိုးကားချက်များမှာ-

  ၎င်းတွင် မျက်တောင်များမပါချေ။ "that" ဟူသော စာလုံးသာလျှင် အကြောင်းအရာနှစ်ခု အကြားတွင် ဆက်ထည့်ထားသည့်။

- တဆင့်ခံကိုးကားချက်အတွက်အောက်ပါကြိယာများကို သုံးလေ့သုံးထများပါသည်။

assert	indicate	suggest
insist	agree	claim
report	state	write
declare	mention	say

၂။ ကောက်နှုတ်ချက်များ

အောက်ပါဥပမာတွင် တိုက်ရိုက်ပြောစကားနှင့် တဆင့်ခံပြောစကား ပုံစံများပါဝင်သည်။ (အခြေအနေကိုတိုးတက်စေဖို့၊ လူတိုင်းသဘောတူဖို့လို၊ သမ္မတကြီးရဲ့ ပြောစကားအရ)

The president **says**, "For the situation to improve, everyone has to agree".

"For the situation to improve, everyone has to agree", **says** the president.

"For the situation to improve", **says** the president, "everyone has to agree".

According to the president, everyone has to agree for the situation to improve.

For the situation to improve, everyone has to agree, **according to** the president.

တိုက်ရိုက်ပြောစကား၏ ဥပမာများအနေဖြင့်၊ ပြောသည်။ (says) တူသောကြိယာနှင့် မျက်တောင်ဖွင့်ပိတ် " . . . "ပုံစံထားပုံတို ဂရုပြုပါ။

၃။ စာရင်းအင်းဆိုင်ရာများ

- စစ်တမ်းမှ ရရှိလာသော အချက်အလက်များကို သုတေသနပညာရှင်မှ စာရင်းအင်းများအဖြစ်ပြောင်းလဲ အသုံးပြုနိုင်သည်။

- အစိုးရ၊ နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်း စသည်တို့မှ ရှိနှင့်ပြီးသား စာရင်းအင်းများကိုလည်း အသုံးပြုနိုင်သည်။

- မည်သည့်အကြောင်းအရာပိုင်းအတွက်မဆို၊ စာရင်းအင်းများကို သုတေသနအစီရင်ခံစာ၏ သက်ဆိုင်ရာ ကဏ္ဍတွင်သာ ဖော်ပြရပါမည်။

- ကောက်နှုတ်ချက်မှာကဲ့သို့ပင်၊ သုတေသန ပညရှင်သည် စားရင်းအင်းရရှိခဲ့သော ရင်းဖြစ်ကို ရှင်းလင်းဖော်ပြရပါမည်။

- ဥပမာအနေဖြင့် စာရင်းအင်းများကို စစ်တမ်းမှ ရရှိခြင်လျှင် သုတေသန ပညာရှင်သည် အောက်ပါအတိုင်းရေးသားတင်ပြရပါမည်။
  - “ စစ်တမ်းမှ ရရှိခဲ့သော အချက်အလက်များအရ၊ လူပုဂ္ဂိုလ် ×× ရာခိုင်နှုန်းမှာ . . . . . ”

- စာရင်းအင်းများကို တရားဝင်အစီရင်ခံစာမှ ရယူခဲ့လျှင်၊ သုတေသနပညာရှင်သည် အောက်ပါပုံစံဖြင့် ရေးသားတင်ပြရပါမည်။

  “ ×××× (အဖွဲ့အစည်းအမည်) မှ တင်ပြထားသော အစီရင်ခံစာအရ လူပုဂ္ဂိုလ် ×× ရာခိုင်နှုန်းမှာ . . . . . ”

လေ့ကျင့်ခန်း

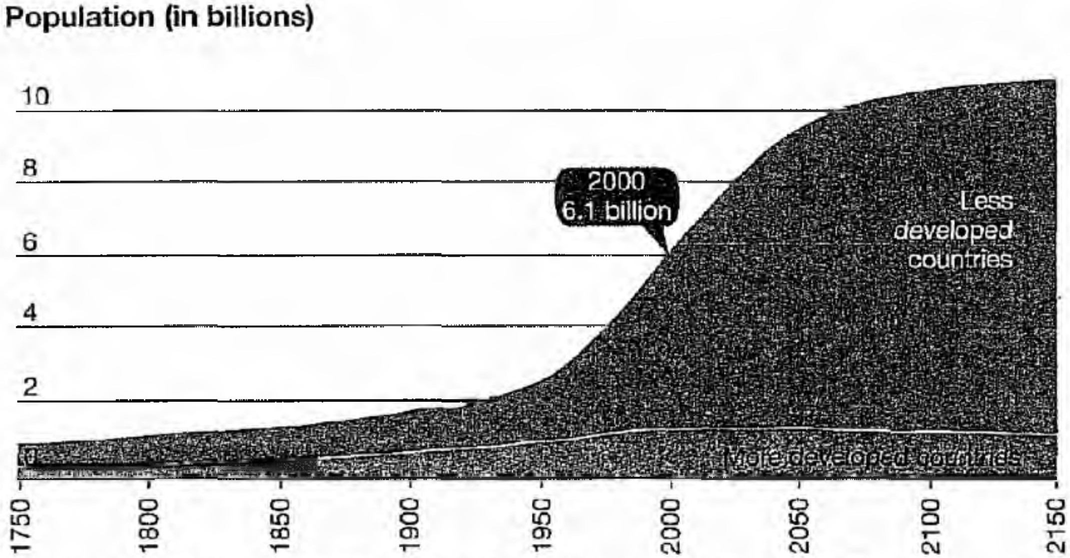

Source: United Nations, *World Population Prospects, The 1998 Revision*, and estimates by the Population Reference Bureau.

- **World Population Growth**
- According to statistics from the Population Reference Bureau, the world's population is increasing at a geometric rate. World population first reached 1 billion back in 1804. It took 123 years for it to reach 2 billion in 1927. By 1960, a period of just 32 years, it had added another billion. Just 15 years later, we were at 4 billion, 12 years later at 5 billion, and 11 years after that at 6 billion. The United Nations has projected an increase to 9 billion by the year 2050. Most of the increase will be in the world's less developed countries.

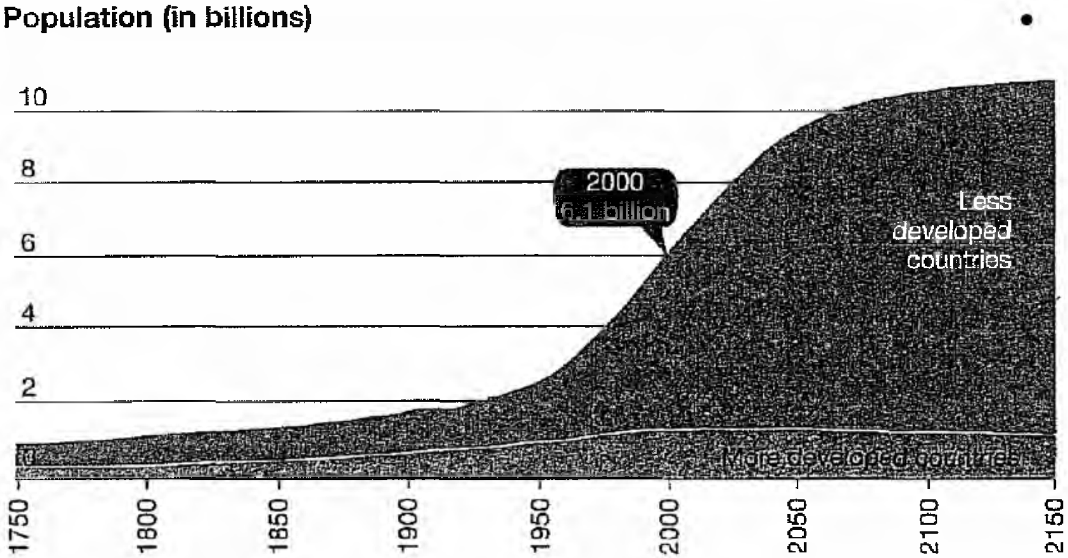

Source: United Nations, *World Population Prospects, The 1998 Revision*, and estimates by the Population Reference Bureau.

- **World Population Growth**
- According to statistics from the Population Reference Bureau, the world's population is increasing at a geometric rate. World population first reached 1 billion back in 1804. It took 123 years for it to reach 2 billion in 1927. By 1960, a period of just 32 years, it had added another billion. Just 15 years later, we were at 4 billion, 12 years later at 5 billion, and 11 years after that at 6 billion. The United Nations has projected an increase to 9 billion by the year 2050. Most of the increase will be in the world's less developed countries.

စာပိုဒ်၏ အဓိကအဆိုမှာ အဘယ်နည်း၊

စာရင်းအင်းများကို ဘယ်ကရယူပါသလဲ၊ အကြောင်းအရာ (idea) ကိုအထောက်အကူပြုသော စာရင်းအင်းဆိုင်ရာ ရင်းမြစ်များကို ဖော်ပြပါ ၊

၎င်းအရင်းမြစ်ကို သိရှိရန် မည်သည့် အစီရင်ခံဖော်ပြချက်ကို အသုံးပြုထားပါသလဲ၊

Thank you!

၂၇။ အစီရင်ခံစာရေးသားခြင်း

တင်ပြခြင်း၏ရည်ရွယ်ချက်

- *အစီရင်ခံစာရေးသားရာတွင် အသုံးပြုသောအရေးကြီးသည့် အသုံးအနှုန်းအမျိုးမျိုးကို သုံးရာတွင်နားလည် သဘောပေါက်စေရန်။*
- *နောက်ဆုံး(အပြီးသတ်)အစီရင်ခံစာကို အစီအစဉ်၊ စနစ်တကျရေးသားတတ်လာစေရန်။*

အစီရင်ခံစာရေးသားပုံ

- မိမိ၏သုတေသနအပေါ် မူတည်၍ သုတေသနအစီရင်ခံစာတွင် အောက်ပါအတိုင်း သုတေသနပြုလုပ်သည့် ကာလအစဉ်ဖြင့်ဖော်ပြပါရှိရမည်။

လေ့လာသောအကြောင်းအရာ နှင့် ဦးကည်ချက်၊ ⇨	ပထမဆုံးအနေနှင့်မိမိတွေ့ထာထိုသော အကြောင်းအရာကိုစွရပ်များကို ရေးသားထင်ပြပြီး
အသုံးပြုထားသော နည်းလမ်းများ ⇨	အချက် အလက်စုဆောင်းပုံနှင့်အသုံးပြုသော သုတေသနပိုင်းဆိုင်ရာနည်းပညာများကို ဖော်ပြရမည်။
အချက်အလက်များ၊ ⇨	၎င်းနောက် ရရှိထားသော အချက်အလက်နှင့် ထိုအချက်အထက်အပေါ် အခြေခံ၍
နောက်ဆုံးကောက်ချက်များ။ ⇨	ကောက်ချက်များကို နောက်ဆုံးထား၍ ရေးသားရပါမည်။

အစီရင်ခံစာတစ်စောင်တွင် ပါဝင်ရမည့်အဓိကအပိုင်းများ။

-ဘယ်ဘတ်တွင် အစီရင်ခံစာတစ်စောင်၏ အဓိကအပိုင်းများကို ဖော်ပြထား၏။ အဓိကအပိုင်း တစ်ပိုင်းစီကို အသေးစိတ် ဆက်လက်ဖော်ပြပါမည်။

- ၁။ သုတေသန၏ခေါင်းစဉ်
- ၂။ ၄င်းသုတေသန၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ကင်ကူးယူဆချက်
- ၃။ သုတေသန၏ နောက်ခံအကြောင်းကိစ္စများနှင့် ယေ့လာသောကိစ္စရပ်နှင့်ပက်သက်၍ အကျဉ်းချုပ်
- ၄။ ကျမ်းကိုးကျမ်းကားနှင့် ညှိုးနှိုင်းတင်ပြခြင်း
- ၅။ အသုံးပြုလားခဲ့သော သုတေသနနည်းများ
- ၆။ ၄င်းသုတေသန၏ ကန့်သတ်ချက်များ
- ၇။ သုတေသနဆောင်ရွက်စဉ် ကြုံတွေ့ရသော အတားအဆီး၊ အခက်အခဲများ (ရှိခဲ့လျှင်)
- ၈။ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း (သုံးသပ်ခြင်း)
- ၉။ ကောက်ချက်ဆွဲခြင်း
- ၁၀။ ယောက်ခံကင်ပြခြင်း
- ၁၁။ မှီငြမ်းခဲ့သော စာအုပ်စာတန်းများ
- ၁၂။နောက်ဆက်တွဲကို့ဖြစ်၏

သုတေသနစီမံကိန်း၏ အကြောင်းအရာ (Context)

သုတေသနစီမံကိန်း မည်သို့မည်ပုံစကင်လုပ်ဆောင်ပုံနှင့် ပတ်သက်၍ အကြမ်းဖျင်းသဘောမျိုးရှင်းလင်း ကင်ပြခြင်းနှင့် သုတေသနကို ဆောင်ရွက်လေ့လာနေသောကိစ္စရပ်မှရရှိလာသော သိမှတ်ဖွယ်များကို အတဲဖြတ်ခြင်းဖြင့် စတင်ရေးသားရပါမည်။

သာဓကအနေဖြင့် အစီရင်ခံစာရေးသားပုံကို အဆင့်ဆင့်ဖော်ပြထားပါသည်။

၁။ သုတေသနခေါင်းစဉ်း - အစီရင်ခံစာတွင် ရေးသားဆွေးနွေးမည့် အတွေးအခေါ်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ပြတ်ပြတ်သားသား နားလည်မှုပေးနိုင်သော ခေါင်းစဉ်ဖြစ်ရပါမည်။

၂။ သုတေသနရည်ရွယ်ချက်နှင့် တင်ကူးမှန်းဆချက်များ - (သုတေသနစီမံကိန်းကို အဘယ့်ကြောင့် ပြုလုပ်ရသည်ကို ၄င်း၏မျှော်မှန်းချက်) ဤအပိုင်းတွင် သုတေသနစီမံကိန်းနှင့်ပတ်သက်၍ အဘယ့်ကြောင့် ဆောင်ရွက်ဖြစ်ပုံ၊ ရည်ရွယ်ချက်များ နှင့် သုတေသနပညာရှင်၏ စီမံကိန်းနှင့်ပတ်သက်၍ ကြိုကင်ယူ ဆချက်များကို ရေးသားဖော်ပြရပါမည်။

၃။ သုတေသနနောက်ခံ အကြောင်းကိစ္စများနှင့်အကျဉ်းချုပ် - မိမိလေ့လာနေသော အကြောင်းအရာနှင့် ဆက်စပ်နေသော အထွေထွေများကို အကျဉ်းချုပ် ဖော်ပြရပါမည်။

၄။ ကျမ်းကိုးကျမ်းကားနှင့် ညှိနှိုင်းတင်ပြခြင်း - လေ့လာသောကိစ္စရပ်များနှင့် ပတ်ဆက်၍ ဆက်စပ်နေသောရင်းမြစ်များနှင့် အကြောင်းအရာ များကို တင်ပြရေးသားရပါမည်။

သုတေသနကို ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခြင်း

စီမံကိန်းမည်သို့မည်သည့် စတင်ခဲ့ပုံနှင့်ပတ်သက်၍ အထွေထွေတင်ပြခြင်းပြီးလျှင် ၄င်းသုတေသန လုပ်ဆောင်ပုံကို အစီရင်ခံစာကွင် ရှင်းလင်းကင်ပြရပါမည်။

၅။ အသုံးပြုသောသုတေသနဆိုင် နည်းပညာများ

- ၄င်း၏ရည်ရွယ်ချက်နှင့် သင့်လျော်မည့်သုကေသနနည်းပညာများကို ရှင်းပြရန် (အဘယ့်ကြောင့် အချို့နည်းကိုသုံး၍ အဘယ်ကြောင့်အချို့နည်းကို အသုံးမပြုပုံနှင့်ပတ်သက်၍)။

- လေ့လာနေသော ကိန်းရှင်မျးကို အမျိုးအစားခွဲခြား သတ်မှတ်ဖော်ပြရန်။ (လိုအပ်ခဲ့လျှင် - မှီကိန်းရှင်/ လွတ်ကိန်းရှင်နှင့် ပတ်သက်၍ အသေးစိတ်ဖော်ပြရန်။)

- ကိန်းရှင်များနှင့်ပတ်သက်၍ ပြုလုပ်ထားခဲ့သော အုပ်စုများနှင့်ပတ်သက်၍ အသေးစိတ်ဖော်ပြချက် (လိုအပ်ခဲ့လျှင်)

- နမူနာများ၊ နမူနာကောက်ယူခြင်းနည်းနာများ (လိုအပ်ခဲ့လျှင်)၊ မေးမြန်းခဲ့သော လူပုဂ္ဂိုလ်စာရင်း၊ အသက်၊ ကျား/မ အချိုး၊ လူမှုရေး အဆင့်အတန်း (လိုအပ်ခဲ့လျှင်)

သုတေသနကို ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခြင်း။

သုတေသနနည်းနာများနှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းတင်ပြခဲ့ပြီးနောက် သုတေသနပညာရှင် အနေဖြင့် သုတေသနပြုလုပ်စဉ် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော အဟန့်အတားနှင့်အကန့်အသတ်များကို ဆက်လက် တင်ပြရပါမည်။

၆။ သုတေသန၏ အကန့်အသတ်များ

- အချိန်အပိုင်းအခြား အခက်အခဲများ
- ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အခက်အခဲများ
- အထက်ပါအခက်အခဲများကြောင့် မိမိရွေးချယ်ခဲ့ရသော သုတေသနနည်းပညာများ နှင့်ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းတင်ပြရန်။
- သုတေသနအကြောင်းအရာများနှင့် ဆက်စပ်သော ကိုးစားနိုင်မှုနှင့် ခိုင်လုံမှုဆိုင်ရာများကို ဆွေးနွေးတင်ပြရန်။

၇။ သုတေသနဆောင်ရွက်စဉ် ကြုံတွေ့ရသောအတားအဆီးများ (ရှိခဲ့လျှင်)

- တွေ့ဆုံမေးမြန်းရသူများ၏ ဖြေကြားလိုစိတ်မရှိခြင်း။
- သုတေသနတလျှောက် ပတ်သက်နေသော အာဏာပိုင် ဌာနမှပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အကူအညီမရခြင်း။
- အခြား။

သုတေသန၏ ရလာဒ်

သုံးသပ်ခြင်း နှင့် ခွဲခြမ်းစိပ်ဖြာခြင်းကို အချိန်များစွာ ယူပြုလုပ်၍ပြုသင့်ပါသည်။ သုတေသ နစီမံကိန်းတစ်ခုဆိုသည်မှာ အချက်အလက်များကို သာစုဆောင်းခြင်းမျိုးမထုက်ပေ။ ရရှိတားသော အချက်အလက်များကို အမြင်အမျိုးမျိုးဖြစ်သုံးသပ်ရန်ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ကိုအချက်အလက်များမှအနာဂတ်အတွက်ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ချက်များကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်ရည် ရွယ်ပါသည်။

၈။ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာမှုကို အောက်ပါအတိုင်းပြုထုပ်နိုင်သည်။

- လေ့လာနေငှသောကိစ္စရပ်များနှင့်ပက်သက်၍ကနေဦးအတွေးအခေါ်များမှ ပေါ်ပေါက်လာသေသာစိတ်နေစိတ်တား၊ အသိအမြင်နှင့် လက်တွေ့ဆော်ရွက်ချက်များချင့် သင့်လျော်ကိုက်ညီသော သတင်းအချက်အလက်များ။
- သုတေသန မဆောင်ရွက်မီကသိရှိတားမှုများနှင့် သုတေသနဆောင်ရွက်စဉ်ရရှိလာသောအချက်အလက်ကွဲပြားပုံနှင့် ထိုအတူကွဲပြားပုံကို မည်သို့မည်ပုံအတည်ပြုမည်တို့ကို ဖော်ပြရပါမည်။
- AND/OR နှင့်၊ သို့မဟုတ်
- အရေးကြီးမှုအပေါ် မူတည်၍အဖြစ်အပျက်များကိုဖော်ပြရန် (မိမိ၏ သတင်းအချက်အလက်ပြောပြလာသောအကပြသာနာများအလိုက်)
- OR သို့မဟုတ်
- သုတေသနတင်ကူးမှန်ဆချက် အရအချက်အလက်နှင့် အဖြစ်အပျက်များကို အဓိကပပွါယ်ဖော်ခြင်းနှင့် အကြောင်းအရာကူရာများကို စုစည်း၍ အစီအစဉ်တကျ ပြန်လည်စီစဉ်တင်ပြရန်။

သုတေသန၏ရလာဒ်

၉။ **ကောက်ချက်ချဆွဲခြင်းအဓိကတွေ့ရှိချက်များကို အကျဉ်းရေးသားခြင်း**

၁၀။ **အကဲဖြတ်အကြံပေး** သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ အရေးဆိုတင်ပြခြင်းလုပ်ငန်း၏ အစိတ်အပိုင်းအရစီစဉ်ဆောင်ရွက်နိုင်သောအကြံ ပေးခြင်းကို အသားပေးဖော်ပြရန်။

၁၁။ **မှီပြမ်းခဲ့သော စာအုပ်စာတန်းများ** မိမိ၏ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာလေ့လာသုံးသပ်မှုတွင် ဖော်ပြခဲ့သော စာတမ်းများ၊ အစီရင်ခံစားများ နှင့် စာအုပ်များကို ဤအပိုင်းတွင် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖောပြရဝါမည်။ ဥပမာ။ စာရေးသားသူ ခေါင်းစဉ်(စာလုံးစောင်း) ထုတ်ဝေသူ နှစ် စာမျက်နှာနံပါတ်။

၁၂။ **နောက်ဆက်တွဲများ** မိမိ၏ သုတေသန အတွက်အသုံးပြုခဲ့သော အရေးကြီးဝါသော အကြောင်းအရာများကို ဖော်ပြရရန်။ ဥပမာ။ မေးခွန်းလွှာပုံစံ ၊ နမူနာများ၊ စစ်တမ်းမေးခွန်လွှာများ နမူနာမေးခွန်များကို သာ ဖော်ပြရမည်။ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်ဖြေဆိုတားသော မေးခွန်လွှာအစစ်ကို မဖော်ပြသင့်ပေ။

အစီရင်ခံစာတစ်စောင်၏ စံပြုထားသော အဓိကအခန်းကဏ္ဍများ

- ၁။ သုတေသန၏ခေါင်းစဉ်
- ၂။ ၄င်းသုတေသန၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် တင်ကူးမှန်းဆချက်
- ၃။ သုတေသန၏ နောက်ခံအကြောင်းတိစ္စများနှင့် လေ့လာသောကိစ္စရပ်နှင့်ပတ်သက်၍ အကျဉ်းချုပ်
- ၄။ ကျမ်းကိုးကျမ်းတားနှင့် ညှိုးနှိုင်းတင်ပြခြင်း
- ၅။ အသုံးပြုထားခဲ့သော သုတေသနနည်းများ
- ၆။ ၄င်းသုတေသန၏ ကန့်သတ်ချက်များ
- ၇။ သုတေသနဆောင်ရွက်စဉ် ကြုံတွေ့ရသော အကားအဆီး၊ အခက်အခဲများ (ရှိခဲ့လျှင်)
- ၈။ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာခြင်း (သုံးသပ်ခြင်း)
- ၉။ကောက်ချက်ဆွဲခြင်း
- ၁၀။ ထောက်ခံတင်ပြခြင်း
- ၁၁။ မှီငြမ်းခဲ့သော စာအုပ်စာတန်းများ
- ၁၂။နောက်ဆက်တွဲတို့ဖြစ်၏

Thank you!

၂၈။ မူဝါဒနှင့် ထောက်ခံပြောဆိုခြင်း အနှစ်ချုပ်

တင်ပြရခြင်းရည်ရွယ်ချက်များ

- မူဝါဒနှင့် ထောက်ခံပြောဆိုခြင်း အနှစ်ချုပ်တစ်ရပ်ရေးသားရာတွင် အထောက်အပံ့ပေးသည့် များစွာသော အဓိကအသုံးအနှုန်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ကျောင်းသားများ/ သင်တန်းသားများ၏ နားလည်မှုစွမ်းရည်ကို မြှင့်တင်ရန်
- မူဝါဒနှင့် ထောက်ခံပြောဆိုခြင်း အနှစ်ချုပ်ထို ကျောင်းသားများ /သင်တန်းသားများအနေဖြင့် စနစ်ကျကျ ရေးသား နိုင်စွမ်းရှိအောင် ပျိုးထောင်ပေးရန်

အလုပ်သဘောဆောင်လူမှုရေးသုတေသန

ယခု သင်တန်း၏အစပိုင်းတွင် ဤအလုပ်သဘောဆောင်လူမှုရေး သုတေသနပုံတားချပ်နှင့် ပတ်သတ်၍ တင်ပြခဲ့ပြီး ဖြစ်ပါသည်။

(တားချပ်၏ ညာဘက်အောက်ခြေတွင် တွေ့ရသည့်အတိုင်း) အလုပ်သဘောဆောင်လူမှုရေး သုတေသန၏ ရည်ရွယ်ချက်တစ်ရပ်မှာ ထောက်ခံပြောဆိုခြင်း အစီအမံများအတွက် ပြင်ဆင်ရေး ဖြစ်သည်တု ရှင်းလင်းတင်ပြခဲ့ပါသည်။

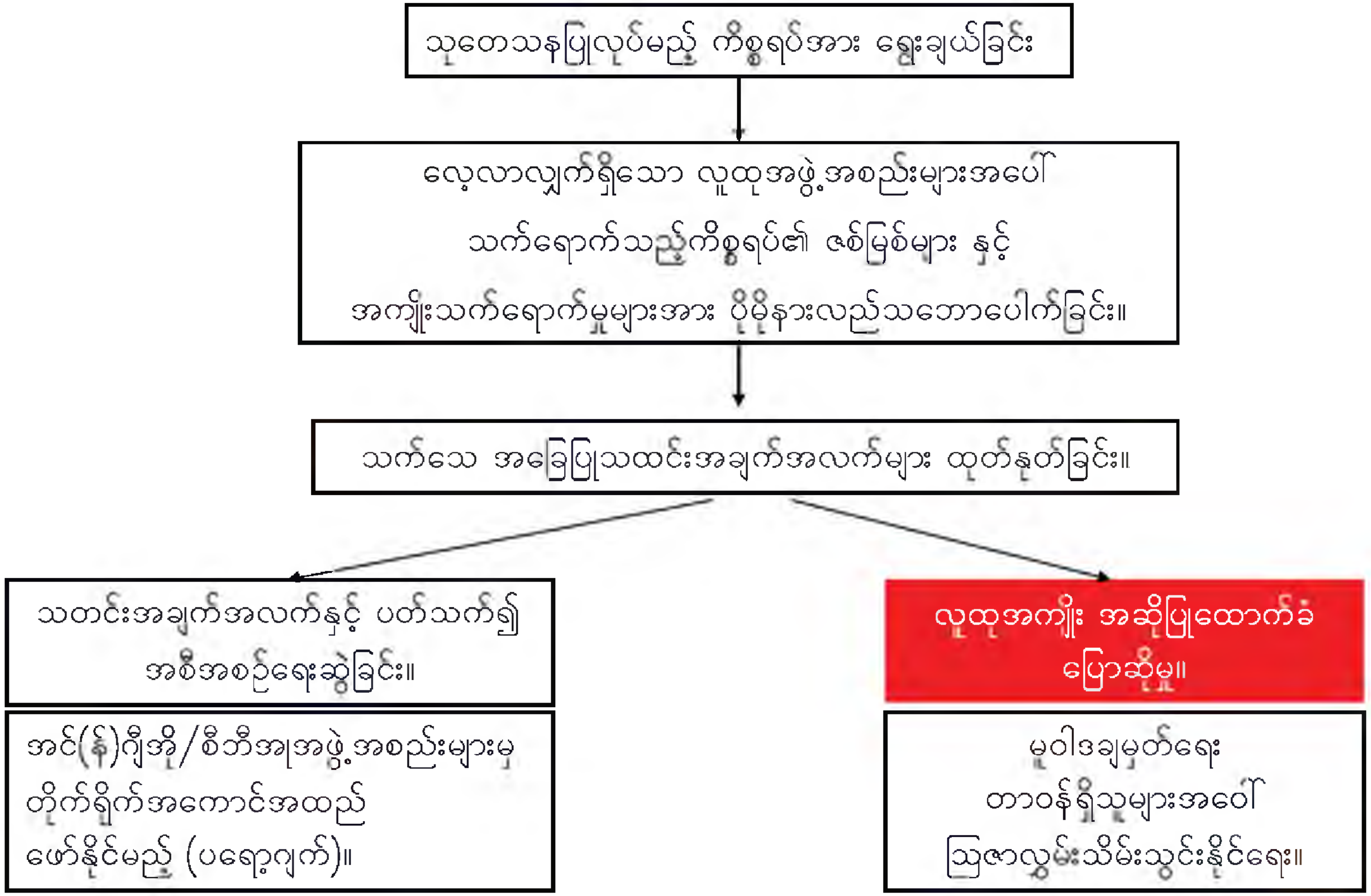

သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်

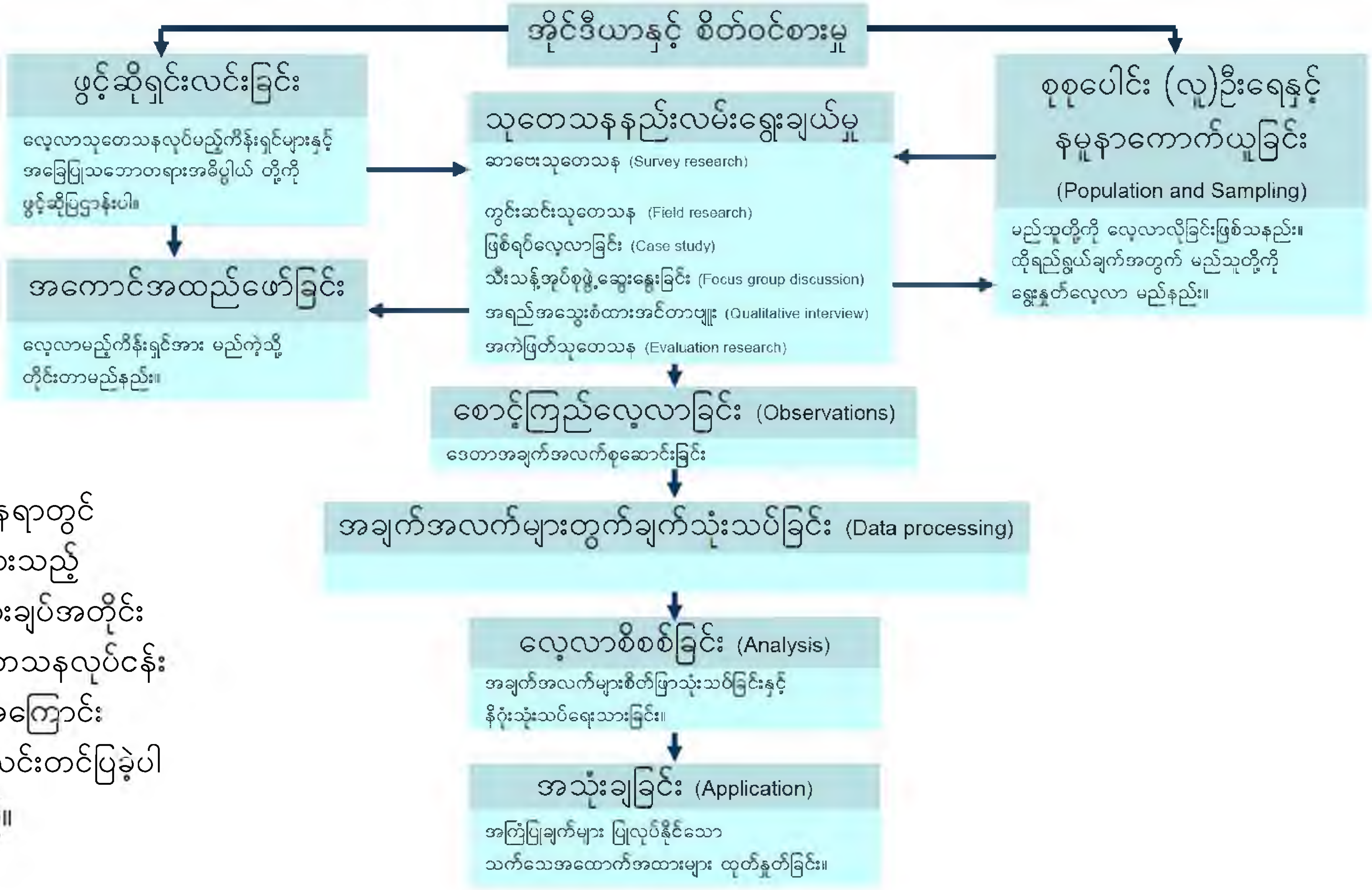

ဤနေရာတွင် ပြထားသည့် ပုံတားချပ်အတိုင်း သုတေသနလုပ်ငန်း စဉ်အကြောင်း ရှင်းလင်းတင်ပြခဲ့ပါ သည်။

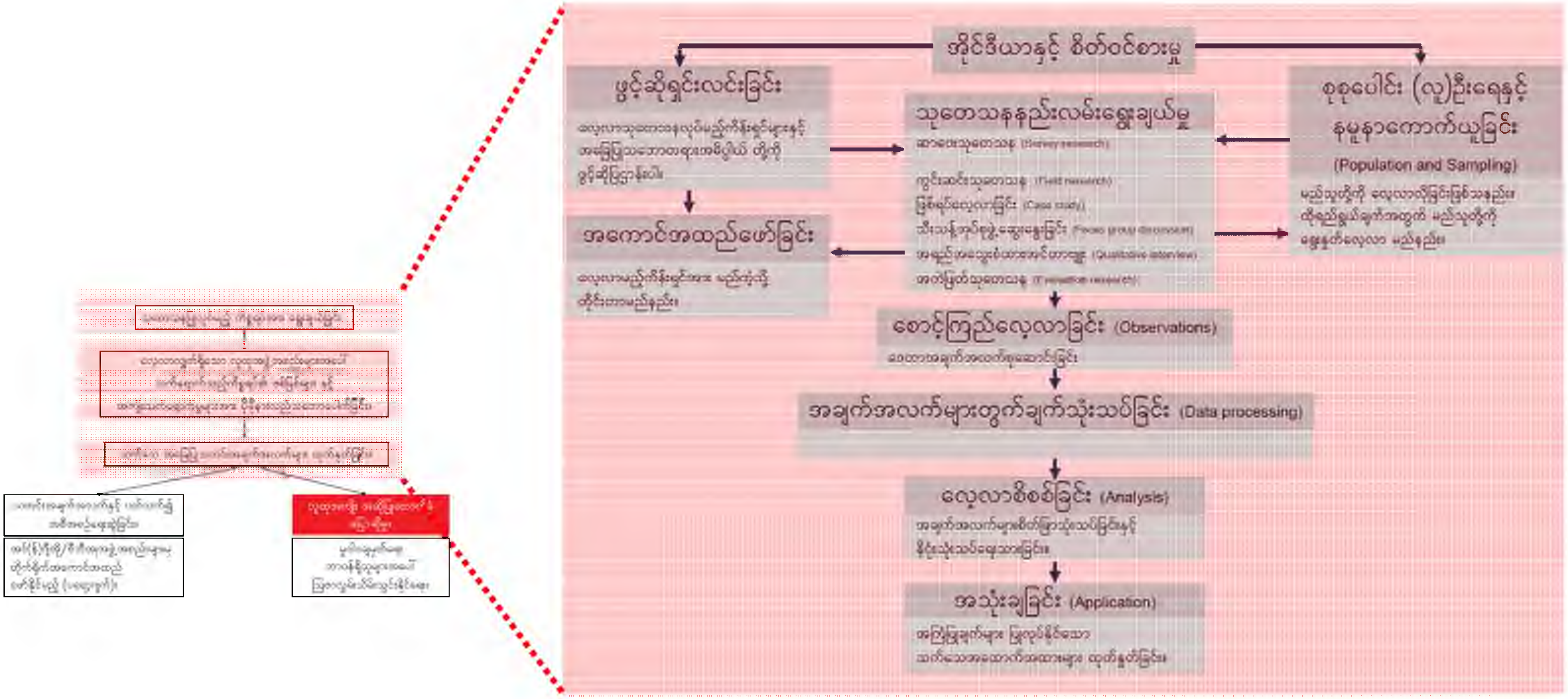

ထောက်ခံပြောဆိုခြင်းနှင့် သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်၏ ဆယ်သွယ်ချက်မှာ ဤနေရာတွင် ပြသားသလို ဘယ်ဘက်ရှိ အနီရောင်ဘောင်ခတ်ထားသည့် အပိုင်းသေးကို ညာဘက်၌ ပုံကြီးချဲ့ထားသည့် ထားချပ်အတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

မူဝါဒ (သို့) ထောက်ခံပြောဆိုခြင်း အနှစ်ချုပ်

- မူဝါဒ၊ ဝေါ်လစီအကျဉ်းဆိုသည်မှာ -
  - (၁) အကြောင်းအရာကိစ္စရပ်တစ်ခု၏ အနှစ်ချုပ်
  - (၂) ၎င်းကိစ္စရပ်ကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန် ရွေးချယ်စရာမူဝါဒများနှင့်
  - (၃) အကောင်းဆုံးရွေးချယ်စရာနှင့် ဝတ်သက်၍ အကြံပေးတင်ပြမှုများ တို့ ဖြစ်ဝါသည်။

- အစိုးရပိုင်းဆိုင်ရာ မူဝါဒချမှတ်သူများနှင့် မူဝါဒချမှတ်ဖော်ဆောင်ရန်အတွက် စိတ်ဝင်စားသော အခြားဝုဂ္ဂိုလ်များ (သို့) မူဝါဒအဝေါ် ဩဇာလွှမ်းသက်ရောက်နိုင်သည့် အခြားဝုဂ္ဂိုလ်များအတွက် ရည်ရွယ်ဝါသည်။

- စံထားစရာ format နမူနာဝုံစံမှာ စာလုံးရေ "ခုနစ်ရာ"ခန့် ဆန့်သော (210 x 297 mm) ရှိသည့် A4 စာရွက် တစ်ရွက်ဖြစ်ဝါသည်။

မူဝါဒနှင့် ထောက်ခံပြောဆိုခြင်း အနှစ်ချုပ်
ရည်ရွယ်ချက်များ

[၆] **မူဝါဒနှင့် ထောက်ခံပြောဆိုခြင်း အနှစ်ချုပ်သည် မည်သည့်အရာတို့ကို ဆောင်ရွက်သင့်သနည်း။**

မူဝါဒနှင့် ထောက်ခံဖြောဆိုခြင်း အနှစ်ချုပ်တစ်ရပ်အနေဖြင့် -----

-စာဖတ်သူအား ပြဿနာရပ်နှင့် ဝတ်သက်၍ နားလည်စေရန် လုံလောက်သော **နောက်ခံအခင်းအကျင်း** အခြေ အနေကိုတင်ပြရမည်။

-ပြဿနာရပ်သည် **လက်ငင်း** ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန် လိုအပ်ကြောင်း စာဖတ်သူက ယုံကြည်လာစေရန် လုပ်ဆောင်ရမည်။

-ရွေးချယ်စရာတစ်ရပ်နှင့် ဝတ်သက်သော **အထောက်အထား** ပါရှိရမည်။

-စာဖတ်သူက **ဆုံးဖြတ်ချက်** တစ်ရပ်ချမှတ်လာစေရန် လှုံ့ဆော်နိုင်ရမည်။

အကျဉ်း (သို့) အနှစ်ချုပ်ကောင်းတစ်ရပ်ဆိုသည်မှာ အဘယ်နည်း။

ထောက်ခံပြောဆိုမှုအနှစ်ချုပ် ကောင်းကစ်ရပ်ပြစ်ရန်အတွက် အောက်ပါအရည်အသွေးများ ရှိရန်လိုပါသည်။

-အနှစ်ချုပ်သည် **တိုတို** နှင့် **ထိုရင်း**ရောက်ရမည်။

-အနှစ်ချုပ်သည် **ခိုင်လုံသော ယက်သေအထောက်အထား**ပေါ်တွင် အခြေခံရမည်။

-အနှစ်ချုပ်သည် ရှာဖွေတွေ့ရှိပုံနည်းလမ်းများထတ် အကြံပေးတင်ပြသည့် **အဓိပ္ပါယ်များ**ပေါ်တွင် အာရုံစိုက်ရမည်။ အနှစ်ချုပ်ကို ဖတ်ဆောသူများသည် သင်အကြံပေးကင်ပြသည့် အရာနှင့် သင်လေ့လာတွေ့ရှိ သည့်အရာများပေါ်တွင်သာ စိတ်ဝင်စားပါသည်။ ၎င်းတို့အား သင်မည်တဲ့သို့ တွေ့ရှိခဲ့သနည်းဆိုသည့်အပေါ် စိတ်မဝင်စားပါ။

-အနှစ်ချုပ်သည် ပြဿနာရပ်ကို **"နောက်ခံအခင်းအကျင်း" နှင့် ချိတ်ဆက်** ပေးနိုင်ရပါမည်။ ပြဿနာရပ်သည် အခြေအနေအခင်းအကျင်းပေါ်တွင် မူတည်နေပြီး အကြံပေးတင်ပြသည့်အခါ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အကောင် အထည်ဖော်နိုင်သည့် အကြံပေးတင်ပြမှုများကို လုပ်ဆောင်ရပါမည်။

အနှစ်ချုပ်အကျဉ်း၏ ဖွဲ့စည်းပုံ

ထောက်ခံပြောဆိုမှုအကျဉ်းသည် အောက်ပါအတိုင်း ဖွဲ့စည်းသင့်ပါသည်။

၁။ ခေါင်းစဉ်

၂။ မိတ်ဆက်

၃။ အနှစ်ချုပ်စာကိုယ်

၄။ အကြံပေးတင်ပြမှုများ (သို့) မူဝါဒဆိုင်ရာအဆိုများ

၁။ ခေါင်းစဉ်

အနှစ်ချုပ်အကျဉ်း၏ ခေါင်းစဉ်သည် -

- **တိုတို** --- (အင်္ဂလိပ်စာဖြင့်) စာလုံးရေ ၁၂လုံးထက် မကျော်သင့်ပါ။
- **ထိမိ** --- မေးခွန်းပုံစံခေါင်းစဉ်သည် ဆွဲဆောင်မှုရှိပါသည်။
- **လိုရင်းရောက်** --- ခေါင်းစဉ်သည်တင်ပြမည့်အကြောင်းအရာကို ထင်ဟပ်ရပါမည်။

၂။ မိတ်ဆက်ခြင်း

မိတ်ဆက်ခြင်းသည် ကင်ပြမည့်အကြောင်းအရာအပေါ် အဆိုပြုချက်ဖြစ်သည့်။

မိတ်ဆက်ခြင်းအနေဖြင့် လုပ်ဆောင်စရာ "သုံး"ရပ်ရှိပါသည်။

- ခေါင်းစဉ်တွင် ဖော်ပြထားသည့် **အကြောင်းအရာကို ပံ့ပိုးပေး**ရပါမည်။
- အနှစ်ချုပ်၏ အကြောင်းအရာဖြစ်သည် **ကိစ္စရပ်တို အဘယ့်ကြောင့် အရေးတကြီးစဉ်းစားသင့်ကြောင်းကို** ပြောရပါမည်။
- အဆိုပါကိစ္စရပ်နှင့် ပက်သက်၍ **အဘယ့်ကြောင့်တစ်စုံတစ်ရာဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ကြောင်းကို** ရှင်းပြရပါမည်။

၃။ အနှစ်ချုပ်စာကိုယ်

တင်ပြမည့်ကိစ္စရပ်ပေါ် မူတည်၍ အနှစ်ချုပ်စာကိုယ်၌ (format)ပုံစံအမျိုးမျိုးအသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ အောက်ပါတို့မှာ မူဝါဒနှင့် ထောက်ခံပြောဆိုခြင်းအနှစ်ချုပ်အတွက် အသုံးပြုနိုင်သော (format)ပုံစံလေးမျိုး ဖြစ်ပါသည်။

ပုံစံ(၁)	ပုံစံ (၂)	ပုံစံ (၃)	ပုံစံ (၄)
■ ကိစ္စရပ် Issue	■ ပြဿနာရပ် Problem	■ အဓိကဆိုလိုရင်း (၁)	■ ပြဿနာရပ် Problem
■ နောက်ခံအခင်းအကျင်း Background	■ သက်ရောက်မှုများ Effects	■ အဓိကဆိုလိုရင်း (၂)	■ အပြောင်းအလဲဖော်ဆောင်မှု Intervention
■ အခြေခံအကြောင်း Rationale	■ အကြောင်းရင်းများ Causes	■ အဓိကဆိုလိုရင်း (၃)	■ အကျိုးရလာဒ် Result

၄။ အကြံပေးတင်ပြမှုများ (သို့) မူဝါဒဆိုင်ရာအဆိုများ

အနှစ်ချုပ်စာကိုယ်ကို ရေးသားပြီးသည့်အခါ အနှစ်ချုပ်၏ နောက်ဆုံးပိုင်းဖြစ်သော အကြံပေးတင်ပြမှုများ (သို့) မူဝါဒဆိုင်ရာ အဆိုများကို စဉ်းစားရပါမည်။

အကြံပေးတင်ပြမှုများ (သို့) ပေါ်လစီဆိုင်ရာအဆိုများကို ရေးသားသည့်အခါ ရွေးချယ်စရာ "သုံး"ခုရှိပါသည်။

-ရွေးချယ်စရာ (၁)

-လက်ရှိပေါ်လစီအတွက် ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်များကို အကြံပြုတင်ပြပါ။

-ဤပြန်လည်သုံးသပ်မှုများမှ ပေါ်ထွက်လာမည့် အပြောင်းအလဲများ /အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို စာရင်းဖြင့် ပြပါ။

-အကြံပေးတင်ပြလိုက်သည့် ပြန်လည်သုံးသပ်မှုများ၏ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများနှင့် ပါပင်တင်ပြ လိုက်သည့်အဆိုများ၏ စရိတ်စကများကို ရှင်းလင်းပြပါ။

၄။ အကြံပေးတင်ပြမှုများ (သို့) မူဝါဒဆိုင်ရာအဆိုများ

- ရွေးချယ်စရာ (၁)

-လက်ရှိပေါ်လစီအတွက် ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်များကို အကြံပြုတင်ပြပါ။

-ဤပြန်လည်သုံးသပ်မှုများမှ ပေါ်ထွက်လာမည့် အပြောင်းအလဲများ /အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို စာရင်းဖြင့် ပြပါ။

-အကြံပေးတင်ပြလိုက်သည့် ပြန်လည်သုံးသပ်မှုများ၏ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများနှင့် ပါပင်တင်ပြ လိုက်သည့်အဆိုများ၏ စရိတ်စကများကို ရှင်းလင်းပြပါ။

- ရွေးချယ်စရာ (၂)

-အကြံပေးတင်ပြမှုများကို - အောက်ခြေအဆင့် (မိုက်ခရိုအဆင့်)၊ လွှမ်းခြုံသုံးသပ်သည့် အပေါ်အဆင့် (မက်ခရိုအဆင့်)ကို့နှင့် ကဏ္ဍအလိုက်၊ အဖွဲ့အစည်းအလိုက်စသည်ဖြင့် အဖွဲ့အစည်း၊ ကဏ္ဍနှင့် အဆင့် အမျိုးမျိုး တို့အတွက် ပြုလုပ်ပါ။

၄။ အကြံပေးတင်ပြမှုများ (သို့) မူဝါဒဆိုင်ရာအဆိုများ

- ရွေးချယ်စရာ (၁)
  - လက်ရှိပေါ်လစီအတွက် ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်များကို အကြံပြုတင်ပြပါ။
  - ဤပြန်လည်သုံးသပ်မှုများမှ ပေါ်ထွက်လာမည့် အပြောင်းအလဲများ /အကျိုးသက်ရောက်မှုများတို စာရင်းဖြင့် ပြပါ။
  - အကြံပေးတင်ပြလိုက်သည့် ပြန်လည်သုံးသပ်မှုများ၏ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများနှင့် ပါပင်တင်ပြ လိုက်သည့်အဆိုများ၏ စရိတ်စကများကို ရှင်းလင်းပြပါ။

- ရွေးချယ်စရာ (၂)
  - အကြံပေးတင်ပြမှုများကို - အောက်ခြေအဆင့် (မိုက်ခရိုအဆင့်)၊ လွှမ်းခြုံသုံးသပ်သည့် အပေါ်အဆင့် (မက်ခရိုအဆင့်)တို့နှင့် ကဏ္ဍအလိုက်၊ အဖွဲ့အစည်းအလိုက်စသည့်ဖြင့် အဖွဲ့အစည်း၊ ကဏ္ဍနှင့် အဆင့် အမျိုးမျိုး တို့အတွက် ပြုလုပ်ပါ။

- ရွေးချယ်စရာ (၃)
  - ပြဿနာရပ်ကို ဖြေရှင်းနိုင်မည့်အပြောင်းအလဲဖော်ဆောင်မှုများကို စာရင်းတင်ပြပါ။
  - အပြောင်းအလဲဖော်ဆောင်မှု တစ်ခုချင်းစီအလိုက် အကျိုးကျေးဇူးများနှင့် အားနည်းချက်ဆိုးကျိုးများကို သုံးသပ်ပြပါ။

၄။ အကြံပေးတင်ပြမှုများ (သို့) မူဝါဒဆိုင်ရာအဆိုများ

- ရွေးချယ်စရာ (၁)
  - လက်ရှိပေါ်လစီအတွက် ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်များကို အကြံပြုတင်ပြပါ။
  - ဤပြန်လည်သုံးသပ်မှုများမှ ပေါ်ထွက်လာမည့် အပြောင်းအလဲများ /အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို စာရင်းဖြင့် ပြပါ။
  - အကြံပေးတင်ပြလိုက်သည့် ပြန်လည်သုံးသပ်မှုများ၏ ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော အထွက်ဆိုးကျိုးများနှင့် ပါဝင်တင်ပြလိုက်သည့်အဆိုများ၏ စရိတ်စကများကို ရှင်းလင်းပြပါ။
- ရွေးချယ်စရာ (၂)
  - အကြံပေးတင်ပြမှုများကို - အောက်ခြေအဆင့် (မိုက်ခရိုအဆင့်)၊ လွှမ်းခြုံသုံးသပ်သည့် အပေါ်အဆင့် (မက်ခရိုအဆင့်)တို့နှင့် ကဏ္ဍအလိုက်၊ အဖွဲ့အစည်းအလိုက်စသည်ဖြင့် အဖွဲ့အစည်း၊ ကဏ္ဍနှင့် အဆင့် အမျိုးမျိုးတို့အတွက် ပြုလုပ်ပါ။
- ရွေးချယ်စရာ (၃)
  - ပြဿနာရပ်ကို ဖြေရှင်းနိုင်မည့်အပြောင်းအလဲဖော်ဆောင်မှုများကို စာရင်းတင်ပြပါ။
  - အပြောင်းအလဲဖော်ဆောင်မှု တစ်ခုချင်းစီအလိုက် အကျိုးကျေးဇူးများနှင့် အားနည်းချက်ဆိုးကျိုးများကို သုံးသပ်ပြပါ။

မည်သည့်နည်းလမ်းကို ရွေးချယ်အသုံးပြုသည်ဖြစ်စေ ---

- **အကြံပေးမှုကို တိုတိုနှင့် လိုရင်းတင်ပြပါ။**
- **လက်တွေ့ကျသော အကြံပေးမှုများ ဖြစ်ပါစေ။**
- **အနှစ်ချုပ်အတွင်း၌ ထင်ရှားသိသာစွာမြင်နိုင်အောင် လုပ်ပါ။ (စာလုံးမည်းများသုံးခြင်း စသည်)**

အကြံပေးမှုများအား တင်ပြခြင်း

အနှစ်ချုပ်အကျဉ်းကစ်ရပ်ကွင် အကြံပေးမှုများလုပ်သည့်အခါ အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည့် ညာဖက်ခြမ်း ကဲ့သို့ ကစ်ချက်ချင်းစီ အမှက်အသားကလေးများပြသည့် (bullet point format) အတိုင်း တင်ပြသင့်ပါသည်။

ညာဖက်ခြမ်းနှင့် ဘယ်ဖက်ခြမ်းကို ပုံစံကွဲပြားပုံကို သကိပြုပါ။

Original report	Policy brief
"The project distinguished between agronomic, vegetative, structural and management measures."	There are four ways to conserve soil and water: • **By changing cropping practices:** For example, by planting crops along the contour. • **By planting trees and grass:** For example, by planting grass strips to slow down runoff. • **By building earth or stone barriers** such as terraces or drains to divert water. • **By improved management** – such as ploughing at different times of year.

Excerpted from *Food Security Communications Toolkit, p.* 166, available at www.eldis.ac.uk

- A Poverty Reduction Strategy for the Budget 2009

- **Introduction**
- A comprehensive federal anti-poverty strategy would make a significant difference in the lives of millions of poor Canadians. This poverty reduction strategy should include a vision with measurable targets and timelines, an action plan and a budget, mechanisms of accountability and poverty indicators to monitor progress.

- **Issue**
  - One in ten Canadians lives in poverty, and Canada's poverty rates haven't changed substantially in the past 25 years.
  - Persistent poverty impacts the dignity of many Canadians and represents a serious cost to individuals, to our society, and to our economy.
  - Poverty undermines the right of every person to live with dignity, to participate in society, and to meet basic needs.

- **Background**
  - In 1989, the House of Commons passed a unanimous resolution calling for child poverty to be eliminated in Canada by the year 2000. Yet child poverty persists, and poverty rates in general have not improved.

- **Rationale**
  - Successful anti-poverty strategies in Ireland and the United Kingdom are evidence that a federal comprehensive strategy, if implemented correctly, can significantly reduce poverty.
  - The National Council of Welfare released a report in 2007 stating that there are four components to an effective poverty reduction strategy. They include: measurable targets and timelines, an action plan and a budget, mechanisms of accountability and poverty indicators to monitor progress.

- **Recommendation**
- Parliament should announce a federal poverty reduction strategy in the Budget 2009 that includes measurable targets and timelines, an action plan and a budget, mechanisms of accountability and poverty indicators to monitor progress.

Source: downloaded from the internet

နိဂုံး

ယနေ့ ထင်ပြမှုများမှ မှတ်သားသတိရနေရန်တို့မှာ ---

- ခေါင်းစဉ်

- မိတ်ဆက်ခြင်း
  - တိုတို
  - ထိမိ
  - လိုရင်း

- အနှစ်ချုပ်စာကိုယ် (ပုံစံလေးမျိုးမှ တစ်ခုရွေး)

ကိစ္စရပ်	ပြဿနာရပ်	အဓိကဆိုလိုရင်း (၁)	ပြဿနာရပ်
နောက်ခံအခင်းအကျင်း	သက်ရောက်မှုများ	အဓိကဆိုလိုရင်း (၂)	အပြောင်းအလဲဖော်ဆောင်မှု
အခြေခံအကြောင်း	အကြောင်းရင်းများ	အဓိကဆိုလိုရင်း (၃)	အကျိုးရလာဒ်

အကြံပေးတင်ပြမှုများ (သို့) မူဝါဒဆိုင်ရာအဆိုများ

Thank you!

29. English Syntax Part 1

Presentation Objectives

- *To advance students/trainees' understanding of some important points of the English language syntax.*
- *To develop students/trainees' capacity to write structured and consistent sentences.*
- *This presentation is not available in the Myanmar language.*

Consistent sentences

- In the ‘sentence structure’ presentation, the emphasis was on how important it is to structure a sentence in the right way.
- Today, the emphasis will be on how to phrase consistent sentences when comparisons are made in this sentence.
- This means that when a list of items is made in a sentence, the same pattern should be used to describe these different items.
- For example:
  - if the first item of the list is a noun, all remaining items of the list should be nouns.
  - If the first item of the list is a dependent clause, all remaining items should be dependent clauses.

Consistent sentences

My English conversation class is made up of Chinese, Spaniards, and some are from Bosnia.

The students who do well attend class, they do their homework, and practice speaking in English.

The teacher wanted to know which country we came from and our future goals.

The language skills of the students in the evening classes are the same as the day classes.

Above are sentences whose syntax is not consistent. This means, some sentences have two subjects, some have one dependent clause and a complement listed together, etc… Identify the mistakes and correct them.

Consistent sentences

noun

My English conversation class is made up of Chinese, Spaniards, and ~~some are from Bosnia.~~

noun clause

2 subjects

The students who do well attend class, they do their homework, and practice speaking in English.

The teacher wanted to know which country we came from and our future goals.

clause

complement

The language skills of the students in the evening classes are the same as the day classes.

'same' refers to language skills not to students

My English conversation class is made up of **Chinese**, **Spaniards**, and **Bosnians**.

(*The items are all nouns.*)

The students who do well **attend class, do their homework**, and **practice speaking in English**.

(*The items are all verbs + complements.*)

The teacher wanted to know **which country we came from** and **what our future goals were**.

(*The items are both noun clauses.*)

The language skills of the students in the evening classes are the same as **the language skills of the students in the day classes**.

(*The items are both noun phrases.*)

Consistent sentences

The list of two items shown in the sentence below are not parallel and consistent: one item is a verb with a –*ing* ending (overspend***ing***) and the second item is an independent clause.

“The disadvantages of buying a car are overspending and you pay high maintenance fees.”

A correct and consistent sentence is the one below which has two verbs with –*ing* ending.

*The disadvantages of buying a car are overspendi**ng** and pay**ing** high maintenance fees.*

Exercise time

- Read the following sentences, identify elements that are not consistent and correct them.

- 1. Credit cards are accepted by department stores, airlines, and they can be used in some gas stations.
- 2. You do not need to risk carrying cash or to risk to miss a sale.
- 3.You can charge both at restaurants and when you stay at hotels.
- 4. Many people carry not only credit cards but they also carry cash.

Exercise time

Below are the sentences corrected.

- 1. Credit cards are accepted by department stores, airlines, and can be used in some gas stations.
- 2. You do not need to risk carrying cash or missing a sale.
- 3.You can charge both at restaurants and at hotels.
- 4. Many people carry not only credit cards but also cash.

Fragment Sentences

Decide which sentences shown below are correct and which ones are not.

1. The desire of all humankind to live in peace and freedom, for example.

2. The best movie I saw last year.

3. *Titanic* was the most financially successful movie ever made.

4. Although people want to believe all men are created equal

5. Many of my friends who did not have the opportunity to go to college.

6. Because I do not feel that grades in college have any value.

Fragment Sentences

1. The desire of all humankind to live in peace and freedom, for example. Fragment sentence: **incorrect**

2. The best movie I saw last year. Fragment sentence: **incorrect**

3. *Titanic* was the most financially successful movie ever made. **correct**

4. Although people want to believe all men are created equal Fragment sentence: **incorrect**

5. Many of my friends who did not have the opportunity to go to college. **correct**

6. Because I do not feel that grades in college have any value. Fragment sentence: **incorrect**

Summarizing Practice

Read the short text below and summarize it into three sentences. The sentences you phrase should be entirely different from the text below but convey the same meaning.

- Language is the main means of communication between peoples. But so many different languages have developed that language has often been a barrier rather than an aid to understanding among peoples. For many years, people have dreamed of setting up an international universal language which all people could speak and understand. The arguments in favor of a universal language are simple and obvious. If all peoples spoke the same tongue, cultural and economic ties might be much closer, and good will might increase between countries.

Excerpted from *Writing Academic English*, by A. Oshima, and A. Hogue, Addison-Wesley Pub. (4th edition).

Summarizing practice

- Language is the main means of communication between peoples. But so many different languages have developed that language has often been a barrier rather than an aid to understanding among peoples. For many years, people have dreamed of setting up an international universal language which all people could speak and understand. The arguments in favor of a universal language are simple and obvious. If all peoples spoke the same tongue, cultural and economic ties might be much closer, and good will might increase between countries.

- Summary (one possibility among others)

  People communicate through language; however, having different languages create communication barriers. A universal language could bring countries together culturally and economically as well as increase good feeling among them.

Excerpted from *Writing Academic English*, by A. Oshima, and A. Hogue, Addison-Wesley Pub. (4th edition).

Thank you!

30. English Syntax Part 2

Presentation Objectives

- *To advance students/trainees' understanding of some important points of the English language syntax.*
- *To develop students/trainees' capacity to write structured and consistent sentences.*
- *This presentation is not available in the Myanmar language.*

Exercise time

Read the three following sentences and follow step 1, step 2, and step 3 of the exercise.

(a) Gas became expensive.
(b) Car companies began to produce smaller cars.
(c) Smaller cars use less gas.

Step 1:

-Decide what the relationship between the sentences is.

-Do sentences express equal ideas?

Excerpted from *Writing Academic English*, by A. Oshima, and A. Hogue, Addison-Wesley Pub. (4th edition).

Answer

Step 1: The three sentences do not express equal ideas. Sentence (b) is the most important.

(a) Gas became expensive. **Fact**

(b) Car companies began to produce smaller cars. **Result of (a) and (c): the most important sentence**

(c) Smaller cars use less gas. **Fact**

Because sentence (b) is the most important, it will become the independent clause of the sentence combining sentences (a), (b), and (c).

Exercise time

Step 2: Decide what the relationship of other sentences to the main idea is.

(a) Gas became expensive.

(b) Car companies began to produce smaller cars.

(c) Smaller cars use less gas.

Answer

Step 2: Relationships of sentence (a) and (c) to the main idea or sentence (b).

(a) Gas became expensive.

(b) Car companies began to produce smaller cars.

(c) Smaller cars use less gas.

Sentence (a) could be a development in time or a reason.

Sentence (c) could be the reason to (c) or some descriptive information.

Exercise time

<u>Step 3:</u> Write a sentence using sentences (a), (b), and (c) where sentence (b) is the independent clause. The three sentences will be linked with one of the following:

similar or equal idea	**and**
negative equal idea	**nor**
opposite idea	**but**
alternate possibility	**or**
surprising continuation	**yet**
expected result	**so**
reason	**for**

time	**when, after, as soon as, …**
reason	**because, since, as**
contrast	**although, whereas, …**
descriptive information	**who, which, that, …**

Answer

Step 3: Write a sentence using sentences (a), (b), and (c) where sentence (b) is the independent clause.

There are two options:

-Because small cars use less gas, car companies began to produce smaller cars when gas became expensive.

-Because gas became expensive, car companies began to produce smaller cars which use less gas.

Editing Practice

- Read the text below and correct any mistakes related to the English syntax.

- “All the teachers are accept beaten or scolding well. Because of our traditional culture of method of teaching for long ago this was called TCA. “Teachers center approach”. Because they consider it appropriate to children’s education. […] Even though, nowadays we have apply CCA “child center approach” system which prevent and not to beat or hit the students, were used all over the school and all kind of school. Most of the teachers like that system because they want to punishment by beaten. They believed that is more effective method, suitable and reform their behavior change for their students.”

Answer

- "All the teachers interviewed ~~are~~ accept the practice of beating or scolding ~~well~~. Because of **Myanmar** traditional culture ~~of~~ and method of teaching ~~for long ago~~ this practice was called the "Teacher-centered approach". ~~Because they~~ Teachers consider it appropriate to children's education. […] Even though, nowadays ~~we~~ teachers have **to** apply the "child-centered approach" system which ~~prevent and~~ recommends teachers not to beat or hit the students, ~~were~~ **some still beat and scold** ~~used all over the school and all kind of school~~ at some schools. Most of the teachers like that system because they ~~want to punishment by beaten~~ think punishment is a necessary practice. They ~~believed~~ **believe** that is **a** more effective method, suitable and **that it can** ~~reform their behavior~~ change ~~for their~~ **the behavior of** students."

- All the teachers interviewed accept the practice of beating or scolding. Because of Myanmar traditional culture and method of teaching this practice was called the "Teacher-centered approach". Teachers consider it appropriate to children's education. […] Even though, nowadays teachers have to apply the "child-centered approach" system which recommends teachers not to beat or hit the students, some still beat and scold at some schools. Most of the teachers like that system because they think punishment is a necessary practice. They believe that is a more effective method, suitable and that it can change the behavior of students."

Thank you!